

	Σελίδα
Executive summary	3
1. Διαφορετικότητα, Ισότητα, & Συμπερίληψη (ΔΙΣ)	7
2. Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη στον Τουρισμό	39
3. Προσβάσιμος τουρισμός	45
4. Προτάσεις	123
 Παραρτήματα	
A. Νόμος 4067/2012 ΦΕΚ Α΄ 79/2012	131
B. ΥΠΕΧΩΔΕ: Σχεδιάζουμε για όλους	170
Γ. Εθνικό Σχέδιο Δράσης	267
Δ. Tourism for All: Labeling system on accessibility in Germany	348
E. Short report του Hyatt Place Frankfurt airport	401
ΣΤ. ΙΝΣΕΤΕ – Σχέδια δράσης AMEA	410

Executive summary

Εισαγωγή

- ✓ Η Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη (ΔΙΣ) ξεκίνησε από το κίνημα της δεκαετίας του 1960 για τα πολιτικά δικαιώματα και έχει εξελιχθεί και συμπεριλαμβάνει πλέον το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τη θρησκεία, τη χώρα καταγωγής και άλλες ταυτότητες. Η ταυτότητα διαμορφώνεται από τις εσωτερικές διαστάσεις: ηλικία, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός, νοητική & σωματική ικανότητα, κοινωνικοοικονομική κατάσταση & εισόδημα και φυλή & εθνότητα. Υπάρχουν όμως εξωτερικές διαστάσεις όπως η θρησκεία, η οικογενειακή κατάσταση και οργανωτικές διαστάσεις όπως ο τόπος εργασίας και η θέση που επηρεάζουν την ταυτότητα.
- ✓ Η διαφορετικότητα αναφέρεται στη μοναδικότητα κάθε ατόμου και στην αναγνώριση των προσωπικών χαρακτηριστικών του. Η ισότητα αναφέρεται στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών του κάθε ατόμου, ασχέτως προελεύσεως, τρόπου ζωής και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών. Η συμπερίληψη είναι απαραίτητη ώστε να διασφαλιστεί ότι εκείνοι που είναι διαφορετικοί πραγματικά αισθάνονται ή/και είναι ευπρόσδεκτοι.
- ✓ Τα brands και οι οργανισμοί γενικότερα όλο και περισσότερο οργανώνουν ενέργειες και συμμετέχουν σε δράσεις οι οποίες ενθαρρύνουν και προωθούν τη ΔΙΣ.
- ✓ Η ΔΙΣ είναι ένα βασικό στοιχείο του «τουρισμού για όλους» και του βιώσιμου τουρισμού. Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν συμπεριλάβει τη ΔΙΣ στους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) . Ειδικότερα, ο 10^{ος} στόχος, «λιγότερες ανισότητες», αφορά την ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων, ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης. Οι ΣΒΑ εξισορροπούν τις οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πιυχές της βιωσιμότητας και καθορίζουν 169 συναφείς στόχους που πρέπει να εκπληρωθούν έως το 2030.
- ✓ Τα ταξίδια προωθούν την καλύτερη κατανόηση των ανθρώπων από διαφορετικά κοινωνικά στρώματα. Ωστόσο, ενώ η ταξιδιωτική βιομηχανία έχει κάνει κάποια βήματα προς την κατεύθυνση να γίνει πιο ποικιλόμορφη, πιο προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς, υπάρχει ακόμη η ανάγκη για βελτίωση. Η φράση ταξίδια χωρίς αποκλεισμούς σημαίνει ότι συμπεριλαμβάνονται όλοι οι άνθρωποι χωρίς απολύτως καμία διάκριση (κινητική, φυλετική, νοητική, θρησκευτική κτλ). Η συμπερίληψη εξασφαλίζει καλύτερες εμπειρίες για τους ταξιδιώτες.
- ✓ Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού (WTTC), έρευνες έχουν δείξει ότι η υποστήριξη ενός διαφορετικού και χωρίς αποκλεισμούς εργασιακού περιβάλλοντος έχει οφέλη όπως μεγαλύτερη κερδοφορία, αυξημένη δημιουργικότητα & καινοτομία και πιο ευτυχισμένο εργατικό δυναμικό.
- ✓ Σύμφωνα με έρευνα της MMGY Global στην οποία συμμετείχαν περισσότεροι από 155 DMOs marketers παγκοσμίως, άνω του 70% των DMO marketers πιστεύει ότι η προσβασιμότητα και η συμπερίληψη δεν αντιπροσωπεύονται καλά στις ιστοσελίδες τους. Επιπλέον, το 71%, πιστεύει ότι η ιστοσελίδα του υποεκπροσωπεί τους ταξιδιώτες ΛΟΑΤΚΙ+, το 62% τους Ισπανόφωνους/Λατίνους ταξιδιώτες και το 56% τους μαύρους ταξιδιώτες.

Executive summary

- ✓ Σύμφωνα με έρευνα της Expedia, οι άνθρωποι αναζητούν ολοένα και περισσότερο τρόπους για να έχουν πιο ουσιαστικές και συνειδητές ταξιδιωτικές εμπειρίες και δίνουν προσοχή στο πόσο συμπεριληπτικές (ή όχι) είναι οι τρέχουσες ταξιδιωτικές προσφορές κατά την αναζήτηση και την κράτηση.

Προσβάσιμος τουρισμός

Τα άτομα με αναπηρία ορίζονται ως τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, νοητικές, πνευματικές ή αισθητηριακές βλάβες, οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια δύνανται να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.

Μέγεθος αγοράς

- ✓ Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, υπολογίζεται ότι πάνω από 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι – περίπου το 15% του παγκόσμιου πληθυσμού – αντιμετωπίζουν κάποια μορφή αναπηρίας, ενώ σχεδόν όλοι θα βιώσουν -προσωρινά ή μόνιμα- κάποια μορφή αναπηρίας σε κάποιο διάστημα της ζωής τους.
- ✓ Στην ΕΕ 27, το 24,6% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας το 2018, εκ των οποίων το 17,6% ανέφερε κάποιους περιορισμούς και το 7,0% σοβαρούς περιορισμούς. Το 2019 στην ΕΕ 27, το 25,2%, το 18,1% και το 16,9% του πληθυσμού είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.
- ✓ Το 2021, στην Ελλάδα, το 23,3% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας. Το 2019, το 15,0%, το 11,9% και το 18,7% του πληθυσμού της Ελλάδας αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.
- ✓ Το 2019, εκτιμάται ότι στην ΕΕ 27, τα άτομα που ταξίδεψαν με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση ήταν 56,5 εκατ., 41,9 εκατ. και 33,1 εκατ. αντίστοιχα.

Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα

- ✓ Με βάση το άρθρο 5 του ΦΕΚ Β10/2015 τα ξενοδοχεία υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 4067/12 (Α'79) σχετικά με την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων. Ο ελάχιστος αριθμός δωματίων για άτομα μειωμένης κινητικότητας ορίζεται σε 5% επί της συνολικής δυναμικότητας του καταλύματος. Η εφαρμογή του συγκεκριμένου ποσοστού είναι υποχρεωτική μέχρι του αριθμού των 5 δωματίων συνολικά.

Executive summary

- ✓ Σύμφωνα με εταιρεία πιστοποίησης ξενοδοχείων για την κατάταξη τους σε αστέρια, υπάρχει ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τα ίδια τα ξενοδοχεία και στο οποίο συμπεριλαμβάνονται ελάχιστες ερωτήσεις σχετικά με την προσβασιμότητα. Ειδικότερα, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των δωματίων ξενοδοχείων (μέγεθος πόρτας, αποστάσεις κτλ, δωμάτιο ΑμεΑ) δεν άπτονται του ελέγχου πιστοποίησης κατά την διαδικασία κατάταξης σε αστέρια.
- ✓ Γενικά, επικρατεί η αντίληψη ότι η δημιουργία προσβάσιμων δωματίων αποτελεί ειδική απαίτηση και ότι τα δωμάτια αυτού του τύπου έχουν χαμηλή ζήτηση. Η αντίληψη αυτή ότι δεν υπάρχει εξοικείωση με το universal design το οποίο επιτρέπει την κατασκευή προσβάσιμων δωματίων που δεν διαφέρουν από τα υπόλοιπα. Επίσης, μερίδα επιχειρηματιών διεκδικεί επιδότηση για τη δημιουργία προσβάσιμων δωματίων. Όσον αφορά την περιορισμένη διαθεσιμότητα δωματίων ΑμεΑ στα ξενοδοχεία, το Υπουργείο Τουρισμού διερευνά τις όποιες καταγγελίες και κατόπιν ελέγχου επιβάλλει αντίστοιχα πρόστιμα.
- ✓ Είναι αρκετά δύσκολο για κάποιο άτομο με κινητικά προβλήματα να βρει πληροφορίες για την προσβασιμότητα και για προσβάσιμα δωμάτια στις ιστοσελίδες των ξενοδοχείων 3* - 5* και σχεδόν αδύνατο να κάνει κράτηση μέσω του συστήματος κρατήσεων των ξενοδοχείων
- ✓ Τον Δεκέμβριο του 2020, ο πρωθυπουργός παρουσίασε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΕΣΔ) για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Ο τελευταίος στόχος με αριθμό 30 αφορά τον προσβάσιμο τουρισμό. Όσον αφορά το ΕΣΔ είναι σε διαδικασία σύνταξης των σχετικών ΚΥΑ. Σχετικά με τους χώρους των μουσείων έχει διενεργηθεί μελέτη για τις τεχνικές προδιαγραφές όμως, δεν υπάρχει άμεσο σχέδιο δράσης.
- ✓ Τον Φεβρουάριο του 2021, το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) διεξήγαγε μια μελέτη, για λογαριασμό του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδας, μεταξύ 797 ξενοδοχείων σχετικά με την Προσβασιμότητα των Ελληνικών Ξενοδοχείων σε Εμποδιζόμενα Άτομα. Από τη μελέτη προκύπτει ότι το 31% των ξενοδοχείων στην Ελλάδα διαθέτει δωμάτια για ΑμεΑ.

Προτάσεις

Η συμπερίληψη απαιτεί πολλή προσπάθεια ανεξάρτητα από το περιβάλλον. Οι άνθρωποι θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αποδέχονται τη διαφορετικότητα λαμβάνοντας υπόψη τις δικές τους προκαταλήψεις - συνειδητές και ασυνειδητές - και να προσπαθούν να τις ξεπεράσουν. Η πρόσβαση στις υποδομές είναι σημαντική, αλλά δεν διασφαλίζει την ένταξη και την αίσθηση του ανήκειν, καθώς λόγω συμπεριφοράς, στάσης και προκατάληψης, πολλά άτομα με αναπηρία αισθάνονται ακόμη αποκλεισμένα.

Executive summary

Υπό αυτό το πρίσμα, προτείνονται τα ακόλουθα:

1. Ευαισθητοποίηση της κοινωνίας

Τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας, θα πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω πρωτοβουλίες για τη διαφορετικότητα, την ισότητα και την συμπερίληψη. Σε αυτή την κατεύθυνση, η εκπαίδευση διαδραματίζει βασικό ρόλο. Η ΔΙΣ πρέπει να γίνει πιο ορατή και να αποκτήσει εντονότερη παρουσία στα μέσα ενημέρωσης, στους οργανισμούς, στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένου του τουριστικού τομέα.

2. Προσβάσιμοι δημόσιοι χώροι

Όπου είναι εφικτό, οι δημόσιοι χώροι να γίνουν προσβάσιμοι βάσει σαφώς καθορισμένων κριτηρίων, που θα αναπτυχθούν κατόπιν διαβούλευσης με τους φορείς που εμπλέκονται. Σε όποιο σημείο το παρόν θεσμικό πλαίσιο δεν επαρκεί, θα πρέπει να εισαχθούν βελτιώσεις. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ανέφερε ότι παρά την ύπαρξη κριτηρίων στο νόμο Ν. 4067/12 (ΦΕΚ Α'79) χρειάζεται οι υφιστάμενες διευκολύνσεις να συμμορφωθούν με τις απαιτούμενες προδιαγραφές. Οι Δήμοι φέρουν ευθύνη όσον αφορά την προσβασιμότητα των πόλεων τους. Μόλις γίνουν προσβάσιμοι, οι χώροι θα πρέπει να ελέγχονται, να πιστοποιούνται και να καταχωρούνται σε μια βάση δεδομένων από ανεξάρτητο φορέα.

3. Διάχυση πληροφορίας

Για τα άτομα με αναπηρία, είτε πρόκειται για κατοίκους είτε για τουρίστες, οι λεπτομερείς, αξιόπιστες και πιστοποιημένες πληροφορίες αποτελούν ουσιαστική παράμετρο για τις ταξιδιωτικές τους αποφάσεις. Επί του παρόντος, οι πληροφορίες είναι περιορισμένες. Οι πολύγλωσσες πληροφορίες θα πρέπει να προέρχονται από την κεντρική βάση δεδομένων (βλ. πρόταση 2) με πιστοποιημένες πληροφορίες προσβασιμότητας και θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε μια συγκεκριμένη διαδικτυακή πλατφόρμα του οργανισμού που είναι υπεύθυνος για την πιστοποίηση, ώστε άλλοι οργανισμοί (εθνικές πλατφόρμες τουριστικής προώθησης, DMO, Δήμοι κ.λπ) να μπορούν να αντλήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες.

4. Εκπαιδευτικές ανάγκες και δεξιότητες στον τουριστικό τομέα

Για την ανάπτυξη ενός χωρίς αποκλεισμούς εργασιακού περιβάλλοντος και για την εξυπηρέτηση όλων των πελατών χωρίς διακρίσεις, είναι αναγκαίο οι απασχολούμενοι στον τομέα, ανεξαρτήτως θέσης, να εκπαιδευθούν σε θέματα που προάγουν τη διαφορετικότητα, την ισότητα, τη συμπερίληψη, καθώς και την προσβασιμότητα.

5. Ιδιωτικός τομέας

Για τον ιδιωτικό τομέα έχουν προσδιοριστεί δυο πυλώνες δράσης:

- α) Ανάπτυξη εταιρικής πολιτικής σε σχέση με τη ΔΙΣ
- β) Ανάπτυξη προσβάσιμων ταξιδιωτικών προϊόντων, υπηρεσιών και εγκαταστάσεων

1 Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη (ΔΙΣ)

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

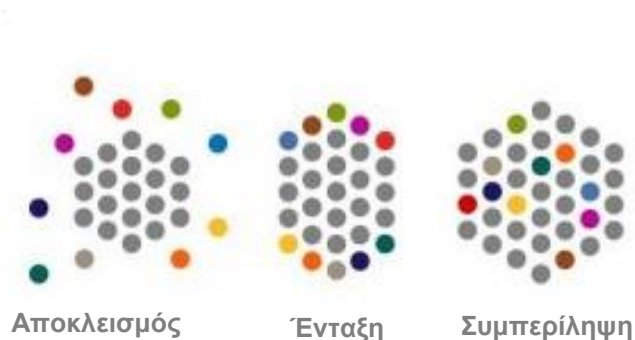
Εισαγωγή

Η Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη (ΔΙΣ) ξεκίνησε από το κίνημα της δεκαετίας του 1960 για τα πολιτικά δικαιώματα και έχει εξελιχθεί και συμπεριλαμβάνει πλέον το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, τη θρησκεία, τη χώρα καταγωγής και άλλες ταυτότητες.

Η διαφορετικότητα αναφέρεται στη μοναδικότητα κάθε ατόμου και στην αναγνώριση των προσωπικών χαρακτηριστικών του. Περικλείει τις διαστάσεις της φυλής, της εθνικότητας, του φύλου, του σεξουαλικού προσανατολισμού, των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών, της ηλικίας, της γλώσσας, των σωματικών ικανοτήτων, της θρησκείας ή άλλων πεποιθήσεων.

Η ισότητα προάγει την δικαιοσύνη και την αμεροληψία στο πλαίσιο των διαδικασιών και της διανομής των πόρων από ιδρύματα ή συστήματα. Η αντιμετώπιση θεμάτων δικαιοσύνης απαιτεί κατανόηση των βαθύτερων αιτιών των διαφορών και των αποτελεσμάτων που εμφανίζονται στην κοινωνία μας. Η ισότητα αναφέρεται στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών του κάθε ατόμου, ασχέτως προελεύσεως, τρόπου ζωής και ιδιαίτερων χαρακτηριστικών.

Η συμπερίληψη είναι απαραίτητη έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι εκείνοι που είναι διαφορετικοί πραγματικά αισθάνονται ή/και είναι ευπρόσδεκτοι. Πρόκειται για συνειδητή ενέργεια στην οποία περικλείονται όλοι ισότιμα σε κάθε γεγονός της καθημερινότητας και συμμετέχουν πλήρως στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και στις ευκαιρίες ανάπτυξης μέσα σε έναν οργανισμό ή μια ομάδα.

Η συμπερίληψη δεν πρέπει να συγχέεται με την προσβασιμότητα, καθώς η τελευταία έχει τεχνικά πρότυπα και κανονισμούς, όπως αυτά για τον αστικό σχεδιασμό ή την προσβασιμότητα στο διαδίκτυο, ενώ η συμπερίληψη αναφέρεται σε προϊόντα και υπηρεσίες που όχι μόνο είναι προσβάσιμα αλλά και ελκυστικά στη χρήση και κάνουν τους ανθρώπους να αισθάνονται ότι τους εκτιμούν και τους συμπεριλαμβάνουν.

Εισαγωγή

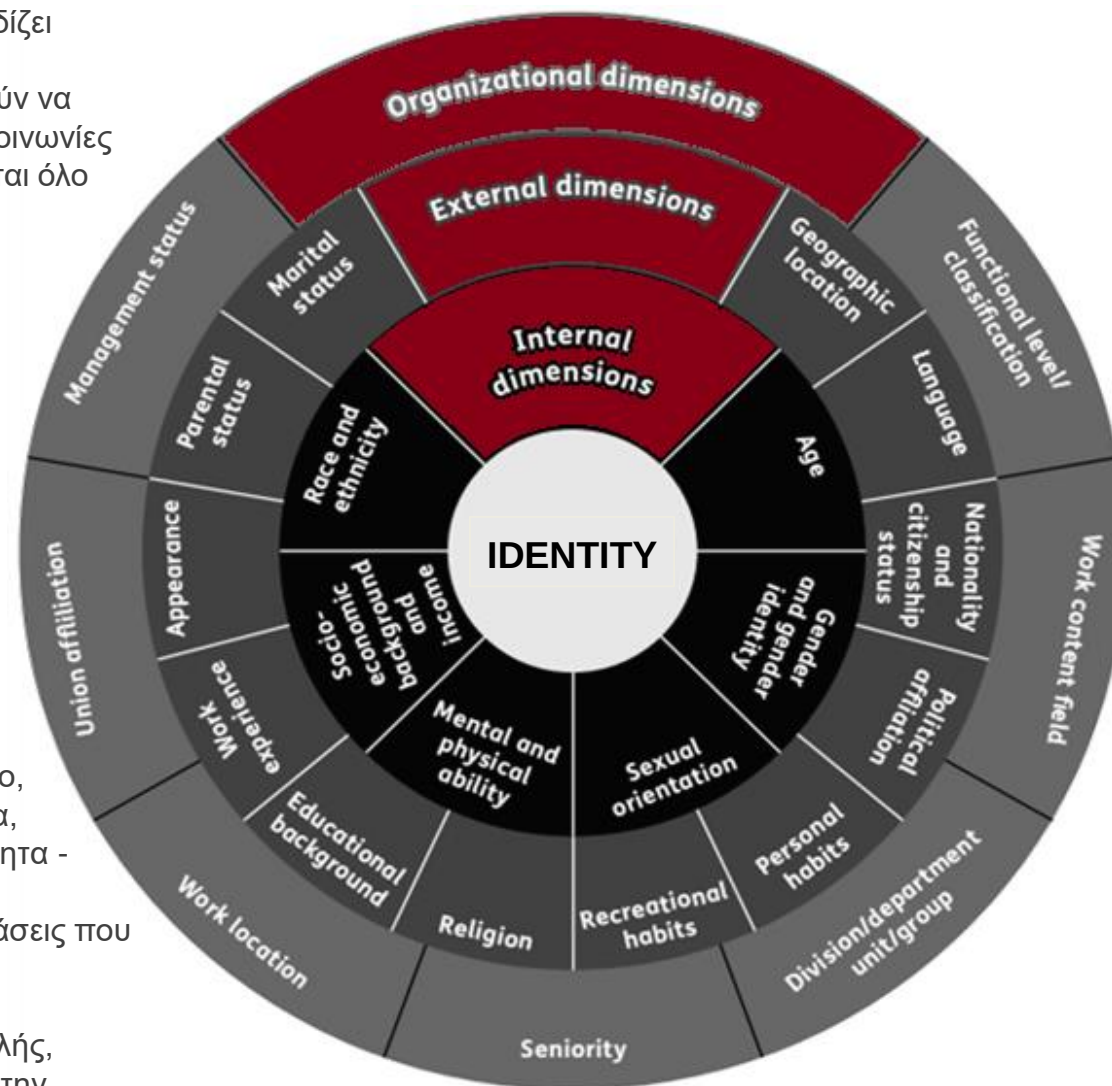
- ✓ Το 1983, τα Ηνωμένα Έθνη δημιούργησαν την Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (αργότερα γνωστή ως Επιτροπή Brundtland), η οποία όρισε την βιώσιμη ανάπτυξη ως **«κάλυψη των αναγκών του παρόντος χωρίς συμβιβασμούς στην ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιούν τις δικές τους ανάγκες»**.
- ✓ Η ιδέα της Βιώσιμης Ανάπτυξης προτάθηκε το 2011 από την Κολομβία και οι 17 στόχοι παρουσιάστηκαν το ίδιο έτος στο συνέδριο των ΜΚΟ στη Βόννη. Τα επόμενα χρόνια η Βιώσιμη Ανάπτυξη επεξεργάστηκε και διαπραγματεύτηκε περαιτέρω, φτάνοντας στον Σεπτέμβριο του 2015 όπου 193 χώρες στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησαν την Ατζέντα Ανάπτυξης του 2030. Αυτή η ατζέντα αποτελείται από 92 παραγράφους, όπου η παράγραφος 59 περιγράφει τους 17 στόχους βιωσιμότητας και τους συναφείς 169 στόχους και 232 δείκτες.
- ✓ Ο «Τουρισμός για όλους» αναφέρεται κυρίως στον 10° στόχο, «λιγότερες ανισότητες», που αφορά την ενδυνάμωση και προαγωγή της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης όλων, ανεξαρτήτως **ηλικίας, φύλου, αναπηρίας, φυλής, εθνικότητας, καταγωγής, θρησκείας ή οικονομικής ή άλλης κατάστασης**.

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Ταυτότητα

- ✓ Η παγκόσμια συζήτηση για την συμπερίληψη φαίνεται να κερδίζει έδαφος. Οι νεότερες γενιές δείχνουν να έχουν μεγαλύτερες προσδοκίες για κοινωνική δικαιοσύνη και ισότητα και προτιμούν να εργαστούν σε επιχειρήσεις που δίνουν σημασία στη ΔΙΣ. Οι κοινωνίες γίνονται πιο διαφορετικές και το 'inclusive design' υποστηρίζεται όλο και περισσότερο.
- ✓ Οι επιχειρήσεις μέσα από τα αναγνωρισμένα brands οφείλουν να αναπτύξουν τη ΔΙΣ με πρωτοβουλίες και να χρησιμοποιήσουν τη δύναμή τους για να εκμηδενίσουν τις συστημικές διακρίσεις και την καταπίεση. Οι επιχειρήσεις, πέραν του κέρδους, πρέπει να κάνουν περισσότερα και καλούνται να διαδραματίσουν ισχυρό ρόλο στην οικοδόμηση μιας πραγματικότητας χωρίς αποκλεισμούς. Οι επιχειρήσεις μπορούν να αξιοποιήσουν την επιρροή τους για να καταρρίψουν τα εμπόδια και να προωθήσουν δίκαιες ευκαιρίες.
- ✓ Η συμπερίληψη αρχίζει με την ταυτότητα, η οποία περιλαμβάνει πολλαπλά επίπεδα όπως φαίνεται στον τροχό.
- ✓ Οι εσωτερικές διαστάσεις στο κέντρο του τροχού - ηλικία, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός, νοητική & σωματική ικανότητα, κοινωνικοοικονομική κατάσταση & εισόδημα και φυλή & εθνότητα - είναι τα βασικά χαρακτηριστικά για την ταυτότητα του ατόμου. Υπάρχουν όμως εξωτερικές και ακόμη και οργανωτικές διαστάσεις που επηρεάζουν την ταυτότητα.
- ✓ Η ανοιχτή αποκάλυψη της ταυτότητας μπορεί να είναι επισφαλής, οδηγώντας το άτομο στην απόκρυψη της και στην αλλαγή ή στην προσαρμογή συμπεριφοράς, εμφάνισης και γλώσσας, για την αποφυγή αρνητικών συνεπειών.
- ✓ Οι άνθρωποι δεν χωρίζονται σε κατηγορίες: οι ταυτότητες είναι διατομεακές (intersectional) και επικαλύπτονται με πολλούς τρόπους.

Πηγή: The Four Layers of Diversity model by Gardenswartz & Rowe, επεξεργασία από GBR Consulting

Ταυτότητα

Εσωτερικές διαστάσεις – Ηλικία

- ✓ Για τα άτομα ηλικίας 60+, η ηλικία συχνά συσχετίζεται με αναπηρίες όπως απώλεια ακοής ή όρασης, μειωμένη κινητικότητα και γνωστικές διαταραχές. Επίσης, τα άτομα μεγάλης ηλικίας αντιμετωπίζονται με προκατάληψη.
- ✓ Όσον αφορά τα ευρέως γνωστά brands, οι ηλικιωμένοι συχνά αποκλείονται από κατηγορίες όπως η μόδα, η ομορφιά, τα αυτοκίνητα και τα ταξίδια. Από πλευράς εμπειριών, οι χώροι αναψυχής και λιανικής δεν έχουν σχεδιαστεί με γνώμονα τις ανάγκες τους.
- ✓ Η έρευνα «The Elastic Generation» του J. Walter Thompson που διεξήχθη μεταξύ Βρετανών ηλικίας 50+, έδειξε ότι αποκλείονται από την κοινωνία, αγνοούνται από τον πολιτισμό και παραγκωνίζονται στο χώρο εργασίας. Στην ίδια μελέτη, 1 στους 5 ανθρώπους ηλικίας 60+ είχε προσωπική εμπειρία προκατάληψης λόγω της ηλικίας και το 70% αναφέρει ότι η κοινωνία διατηρεί τα στερεότυπα.
- ✓ Στις περισσότερες χώρες οι ηλικιωμένοι ελέγχουν το μεγαλύτερο μέρος του πλούτου. Οι ηλικιωμένοι παγκοσμίως είναι σημαντικοί για την οικονομία καθώς έχουν υψηλά εισοδήματα, περισσότερες ανάγκες και αυξάνονται σε αριθμό.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας το 2030, ο πληθυσμός 60+ θα είναι 1,4 δισ., ενώ το 2050 θα ξεπεράσει τα 2,1 δισ. Ο αριθμός των ηλικιωμένων παγκοσμίως αυξάνεται ταχύτερα από τον αριθμό των ατόμων στις μικρότερες ηλικίες.

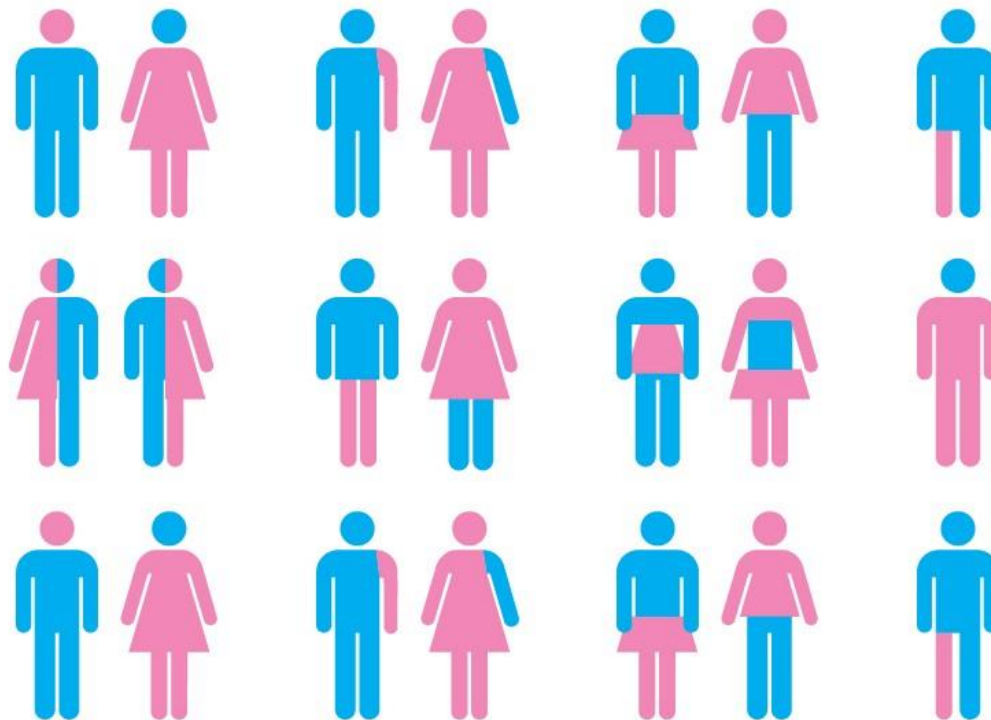

Πηγή: Ageist

Ταυτότητα

Εσωτερικές διαστάσεις – Φύλο

- ✓ Οι ανισότητες μεταξύ των φύλων παραμένουν στην εργασία, στη νομοθεσία, την εκπαίδευση, τις κοινωνικές ελευθερίες κτλ, ενώ οι διακρίσεις είναι ευρέως διαδεδομένες.
- ✓ Σε 24 χώρες, η άμβλωση είναι παράνομη υπό οποιαδήποτε περίπτωση, σύμφωνα με το Κέντρο για τα Αναπαραγωγικά Δικαιώματα, που σημαίνει ότι 90 εκατομμύρια γυναίκες σε χώρες όπως η Νικαράγουα, η Σενεγάλη, η Αίγυπτος και οι Φιλιππίνες δεν έχουν κυριαρχία πάνω στο σώμα τους. Στο Αφγανιστάν, οι γυναίκες και τα κορίτσια υποχρεούνται από το νόμο να καλύπτουν τα πρόσωπά τους δημόσια, και να παραμένουν, όπου είναι δυνατόν, σε εσωτερικούς χώρους.
- ✓ Στην Αμερική του 2022 με απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου απαγορεύτηκε η άμβλωση. Τα δικαιώματα στις αμβλώσεις θα καθορίζονται από τις Πολιτείες με περισσότερες από 12 να έχουν ήδη απαγορεύσει την διαδικασία.
- ✓ Η πρόοδος προς την ισότητα των φύλων στις αμοιβές δεν έχει μόνο καθυστερήσει, αλλά έχει αντιστραφεί, σύμφωνα με την «Παγκόσμια Έκθεση Χάσματος Φύλων 2021» του World Economic Forum.
- ✓ Έρευνα του ιατρικού περιοδικού The Lancet, το 2022, έδειξε ότι το 27% των γυναικών ηλικίας 15 έως 49 ετών παγκοσμίως έχει βιώσει σωματική ή/και σεξουαλική βία από τον σύντροφό του κάποια στιγμή στη ζωή του, ενώ το 13% υπέστη συγκεκριμένη μορφή βίας μέσα στον τελευταίο χρόνο.
- ✓ Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 33% των γυναικών έχει υποστεί σωματική ή/και σεξουαλική βία, το 22% έχει υποστεί βία από σύντροφό του, ενώ το 55% έχει υποστεί σεξουαλική παρενόχληση. Επίσης, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εργάζεται μόνο το 67% των γυναικών έναντι 78% των ανδρών, οι ωριαίες απολαβές των γυναικών είναι, κατά μέσο όρο, 16% χαμηλότερες από των ανδρών, ενώ μόνο το 8% των διευθυντικών στελεχών είναι γυναίκες.

Ταυτότητα

Εσωτερικές διαστάσεις – Σεξουαλικός προσανατολισμός

- ✓ Σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση Λεσβιών, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων, Τρανς και Ίντερσεξ, 69 χώρες-μέλη του ΟΗΕ εξακολουθούν να ποινικοποιούν την ομοφυλοφιλία, ενώ τα στοιχεία της Εκστρατείας για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δείχνουν ότι ο γάμος ομοφυλόφιλων είναι νόμιμος σε μόλις 31 χώρες.
- ✓ Έρευνα του 2019, του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έδειξε ότι το ποσοστό των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων που αισθάνθηκαν ότι υπέστησαν διακρίσεις αυξήθηκε από 37% το 2012 σε 43% το 2019. Στην ίδια έρευνα, διαπιστώθηκε ότι:
 - το 46% των ερωτηθέντων δεν θα ένιωθε άνετα με την εκλογή ενός ίντερσεξ ατόμου στο ανώτατο πολιτικό αξίωμα,
 - το 57% δήλωσε ότι δεν θα ένιωθε άνετα αν το παιδί του διατηρούσε σχέση με τρανς άτομο,
 - το 62% των ίντερσεξ ατόμων που απάντησαν στην έρευνα αισθάνθηκε ότι υπέστη διακρίσεις εις βάρος του τουλάχιστον σε έναν τομέα της ζωής του κατά τους προηγούμενους 12 μήνες επειδή είναι ίντερσεξ.
- ✓ Σε ορισμένες χώρες όπου τα δικαιώματα έχουν κατοχυρωθεί, γίνονται προσπάθειες περιορισμού τους. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, περισσότερες από 10 Πολιτείες αναφέρεται ότι σχεδιάζουν νομοθεσία που εμποδίζει τα σχολεία να συζητούν για την ταυτότητα φύλου ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό, αντικατοπτρίζοντας τον λεγόμενο νόμο Don't Say Gay της Φλόριντα. Ο συγκεκριμένος νόμος αναφέρει ότι οι δάσκαλοι των δημόσιων σχολείων δεν επιτρέπεται να δίνουν οδηγίες σχετικά με τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου στο νηπιαγωγείο και έως την Γ' τάξη.

Ταυτότητα

Εσωτερικές διαστάσεις – νοητική και σωματική ικανότητα

- ✓ Σχεδιασμός για άτομα με αναπηρίες σημαίνει προσαρμογή σε ένα φάσμα αναγκών, είτε σχετίζονται με σωματικές, γνωστικές και αισθητηριακές αναπηρίες, είτε με τη ψυχική υγεία. Αυτό συνεπάγεται τη διασφάλιση ότι τα προϊόντα, τα μέρη και οι εμπειρίες - τόσο φυσικά/ές όσο και ψηφιακά/ές - είναι προσβάσιμα/ες, χωρίς αποκλεισμούς και μπορεί εύκολα να τα/τις χρησιμοποιήσει ο καθένας.
- ✓ Για τις επιχειρήσεις μέσα από τα αναγνωρισμένα brands, είναι σημαντικό να φανεί ότι η αναπηρία έχει ένα ευρύ φάσμα. Το πιο χρησιμοποιούμενο σύμβολό της είναι το αναπηρικό αμαξίδιο, ωστόσο, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, η αναλογία των χρηστών αναπηρικών αμαξιδίων μεταξύ των ατόμων με αναπηρία παγκοσμίως είναι μόλις 1 στους 10. Αυτό είναι ένα από τα στερεότυπα που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες.
- ✓ Σύμφωνα με παγκόσμια έρευνα του Return on Disability του Σεπτεμβρίου 2020, μόλις το 4% των εταιρειών συμπεριλαμβάνουν την αναπηρία στις πρωτοβουλίες ΔΙΣ, παρόλο που το 90% δηλώνει ότι δίνει προτεραιότητα στη διαφορετικότητα και την συμπερίληψη.
- ✓ Σύμφωνα με έρευνα του Wunderman Thompson σε 5.001 ενήλικες στη Βραζιλία, την Κίνα, την Ιαπωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ κατά την περίοδο Μαρτίου – Απριλίου 2022, διαπιστώθηκε ότι το 90% των ατόμων του δείγματος με αναπηρία πιστεύει ότι πολύ συχνά ορίζονται ως άτομα με αναπηρία μόνο τα άτομα που έχουν κάποια σωματική αναπηρία.

Περίπου το 81% πιστεύει ότι οι εταιρείες θα πρέπει να είναι πιο αντιπροσωπευτικές στις ενέργειες marketing, όταν πρόκειται να συμπεριλάβουν άτομα με αναπηρία.

Από το σύνολο του δείγματος γίνεται σαφές ότι οι καταναλωτές απαιτούν από τις επιχειρήσεις και τους ηγέτες τους να εντείνουν τις προσπάθειες τους. Περίπου το 75% πιστεύει ότι οι επιχειρήσεις πρέπει να αναλάβουν δράση σε μεγάλες ανθρώπινες προκλήσεις όπως η ισότητα και η κοινωνική δικαιοσύνη. Περίπου το 82% είναι της γνώμης ότι οι ενέργειες για την ένταξη και την ισότητα έχουν σημασία μόνο εφόσον ενσωματωθούν σε ολόκληρο τον οργανισμό.

Περίπου το 60% του περιθωριοποιημένου πληθυσμού του δείγματος πιστεύει ότι οι εταιρείες που δεν επικοινωνούν την συμπερίληψη θα χάσουν την ελκυστικότητά τους, ποσοστό που είναι υψηλότερο μεταξύ των ΛΟΑΤΚΙ+ και των υποεκπροσωπούμενων φυλετικών ομάδων (και οι δύο 70%) και 59% μεταξύ των ατόμων με αναπηρία.
- ✓ Υπάρχουν πολλά μοντέλα που περιγράφουν διαφορετικούς τρόπους θεώρησης της αναπηρίας, δύο από τα οποία είναι το κοινωνικό μοντέλο και το ιατρικό μοντέλο και τα οποία αλληλοσυμπληρώνονται. Το κοινωνικό μοντέλο της αναπηρίας αναπτύχθηκε από την κοινότητα των αναπήρων στις δεκαετίες του 1960 και του '70 και δηλώνει ότι οι άνθρωποι είναι ανάπηροι εξαιτίας των εμποδίων που θέτει η κοινωνία και όχι λόγω των δικών τους αναπηριών ή διαφορών. Παράλληλα, το ιατρικό μοντέλο αντιμετωπίζει τους ανθρώπους ως ανάπηρους λόγω των αναπηριών ή των διαφορών τους και επιδιώκει να τους θεραπεύσει.

Ταυτότητα

Εσωτερικές διαστάσεις – νοητική και σωματική ικανότητα

- ✓ Σε έρευνα της Orpinium Research που διενεργήθηκε σε 4.015 ενήλικες με αναπηρία στην Αγγλία και την Ουαλία τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2022 για λογαριασμό της Scope, διαπιστώθηκε ότι οι αρνητικές στάσεις απέναντι στην αναπηρία και στα άτομα με αναπηρίες εξακολουθούν να είναι συχνές και να ποικίλλουν (πχ από τις επικρίσεις για την ικανότητα των ατόμων με αναπηρία, τη συνεχή αμφισβήτηση και την ανάγκη δικαιολογίας, μέχρι την αντιπαράθεση, τις διακρίσεις και τη σωματική κακοποίηση). Τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τεράστια εμπόδια για ένταξη και ισότητα στην κοινωνία.

Στάσεις και συμπεριφορές

Πηγή: Scope

- ✓ Το ένα τρίτο των ατόμων με αναπηρία (36%) δήλωσε ότι έχει βιώσει συχνά αρνητικές στάσεις και συμπεριφορές τους τελευταίους 12 μήνες. Αυτό αυξάνεται σε 1 στα 2 άτομα στις ηλικίες κάτω των 55 ετών. Αυτές οι ηλικιακές διαφορές ήταν σημαντικές καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας. Παρατηρήθηκε συχνά μεγάλη διαφορά μεταξύ των νέων και των ηλικιωμένων, με τα νεότερα άτομα με αναπηρία να αναφέρουν συχνά περισσότερες αρνητικές εμπειρίες και μεγαλύτερο αντίκτυπο στη ζωή τους.
- ✓ Περίπου το 42% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι το ευρύ κοινό ήταν η πιο κοινή πηγή αρνητικών στάσεων και συμπεριφορών. Ακολούθησαν οι επιβάτες των μέσων μαζικής μεταφοράς (39%). Επίσης, τα άτομα με αναπηρία ανέφεραν συχνά περιστατικά από κοντινά τους πρόσωπα. Η οικογένεια (29%), οι σύντροφοι και οι σχέσεις (27%), καθώς και οι φίλοι (25%), αναφέρθηκαν από τα άτομα με αναπηρία ως πηγές αρνητικών στάσεων και συμπεριφορών.
- ✓ Περίπου το 87% ανέφερε ότι οι αρνητικές στάσεις και συμπεριφορές είχαν προσωπικό αντίκτυπο. Αυτό αυξάνεται στο 96% μεταξύ των ηλικιών 18-34, επηρεάζοντας την αυτοπεποίθηση των ανθρώπων και την αίσθηση της αυτοεκτίμησης. Κάποιους τους οδήγησε σε απομόνωση.

Ταυτότητα

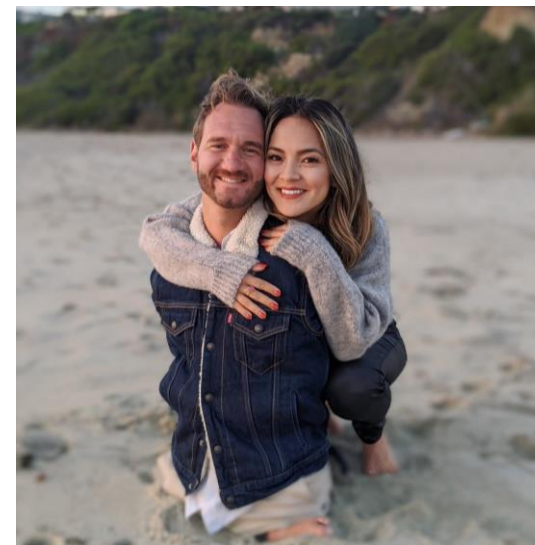
Εσωτερικές διαστάσεις – νοητική και σωματική ικανότητα – Δημοφιλή άτομα με ορατή αναπηρία

Steven Hawking, φυσικός, κοσμολόγος & συγγραφέας

Lucy Martin, δημοσιογράφος / παρουσιάστρια καιρού

Nick Vujicic, παρακινητικός ομιλητής

BBC The Travel Show

Andrea Bocelli, τενόρος, τραγουδοποιός & παραγωγός

Sophy Morgan, παρουσιάστρια BBC

Ταυτότητα

Άτομα με αναπηρία εν ώρα εργασίας

- ✓ Σύμφωνα με το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την Ανάπτυξη (UNDP – United Nations Development Programme), το χαμηλό εισόδημα είναι μια πτυχή της φτώχειας μαζί με την κακής ποιότητας εργασία, υγεία, εκπαίδευση, βιοτικό επίπεδο, διατροφή και πολλά άλλα.
- ✓ Ο Πολυδιάστατος Δείκτης Φτώχειας του UNDP το 2022 δείχνει ότι σε 111 χώρες, 1,2 δισ. άνθρωποι ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Ο μισός πληθυσμός των φτωχών (593 εκατ.) είναι παιδιά κάτω των 18 ετών. Ο μεγαλύτερος αριθμός φτωχών ζει στην Υποσαχάρια Αφρική (579 εκατ.) και ακολουθεί η Νότια Ασία (385 εκατ.).

Περίπου 470 εκατ. φτωχοί στερούνται τόσο τη διατροφή όσο και την υγιεινή, καθιστώντας τους πιθανώς πιο ευάλωτους σε μολυσματικές ασθένειες. Επιπλέον, περισσότεροι από τους μισούς φτωχούς (593 εκατ.) στερούνται ταυτόχρονα τροφή και πηγές ενέργειας.

Η πανδημία του Covid-19, η ενεργειακή κρίση και ο υψηλός πληθωρισμός έχουν σημαντικό αντίκτυπο στη φτώχεια.
- ✓ Σύμφωνα με το UNDP, η φτώχεια συσχετίζεται συχνά με άλλες διαστάσεις της ανισότητας, όπως η φυλή και η εθνότητα. Στην Ινδία, για παράδειγμα, πέντε στους έξι φτωχούς ανθρώπους προέρχονται από κατώτερες φυλές ή κάστες. Ο ΟΗΕ (United Nations) δηλώνει επίσης ότι υπάρχει μια σύνδεση μεταξύ της φτώχειας και της αναπηρίας που εκτείνεται και προς τις δύο κατευθύνσεις.
- ✓ Αυτό δεν είναι ένα ζήτημα που περιορίζεται μόνο στις αναπτυσσόμενες χώρες. Έρευνα από το Γραφείο Εθνικής Στατιστικής της Μεγάλης Βρετανίας εντοπίζει ένα χάσμα στο προσδόκιμο ζωής μεταξύ των πλουσιότερων και των φτωχότερων.
- ✓ Η φτώχεια και η πείνα είναι μεταξύ των πιο σημαντικών θεμάτων προς επίλυση. Ως εργοδότες, παραγωγοί και αγοραστές, οι εταιρείες μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην αντιμετώπιση της φτώχειας, στη δημιουργία ευκαιριών και στην εξάλειψη των ανισοτήτων στους οργανισμούς και τις αλυσίδες εφοδιασμού τους.

Ταυτότητα

Εσωτερικές διαστάσεις – Φυλή & εθνότητα

- ✓ Η έρευνα του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ του 2018 για τις μειονότητες και τις διακρίσεις καλύπτει ένα δείγμα σχεδόν 6.000 ατόμων αφρικανικής καταγωγής σε 12 κράτη μέλη της ΕΕ (Αυστρία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο). Η πλειοψηφία του δείγματος ήταν μετανάστες πρώτης γενιάς, προερχόμενοι από 59 διαφορετικές χώρες και περιλαμβάνει όσους έχουν γεννηθεί στην ΕΕ.
- ✓ Η έκθεση δείχνει ότι το 30% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι υπέστη ρατσιστική επίθεση τα τελευταία πέντε χρόνια και το 21% ανέφερε τέτοιες εμπειρίες τους τελευταίους 12 μήνες. Ωστόσο, μόνο το 14% των θυμάτων ρατσιστικής επίθεσης ανέφερε το πιο πρόσφατο περιστατικό σε δημόσια αρχή. Οι ρατσιστικές επιθέσεις περιλάμβαναν συνήθως προσβλητικές συμπεριφορές (22%) ή προσβλητικά / απειλητικά σχόλια (21%) ή απειλές βίας (8%).
- ✓ Τα αποτελέσματα της έρευνας για τη στέγαση δείχνουν ότι τα άτομα αφρικανικής καταγωγής βιώνουν σημαντικές φυλετικές διακρίσεις όσον αφορά την πρόσβαση στην διαμονή. Περίπου 14% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι αντιμετώπισαν δυσκολία στην εύρεση κατοικίας λόγω της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής τους, και περίπου 6% το βίωσαν σε δημοτικές ή κοινωνικές κατοικίες. Μόνο το 15% των ερωτηθέντων διέθετε δική του κατοικία, σε σύγκριση με το 70% του γενικού πληθυσμού.
- ✓ Περίπου το 24% όλων των ατόμων αφρικανικής καταγωγής που ερωτήθηκαν δέχθηκαν έλεγχο από την αστυνομία τα τελευταία πέντε χρόνια. Μεταξύ αυτών, 4 στους 10 χαρακτήρισαν τον πρόσφατο έλεγχο τους ως φυλετική διάκριση.
- ✓ Τα ευρήματα της έρευνας σχετικά με τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας δείχνουν ότι τα άτομα αφρικανικής καταγωγής συχνά απασχολούνται σε χαμηλής ποιότητας εργασία που δεν αντιστοιχεί στο μορφωτικό τους επίπεδο.
- ✓ Συνολικά, φαίνεται ότι οι φυλετικές διακρίσεις είναι μια πραγματικότητα σε όλους τους τομείς της ζωής. 4 στους 10 ερωτηθέντες ένιωσαν φυλετική διάκριση τα τελευταία πέντε χρόνια. Περίπου το 24% την βίωσε τον τελευταίο χρόνο. Το ένα τέταρτο των ερωτηθέντων προσδιορίζει το χρώμα του δέρματός του ως τον κύριο λόγο για τον οποίο αντιμετωπίζει διακρίσεις στην αναζήτηση εργασίας, στο χώρο εργασίας, στην εκπαίδευση ή στη στέγαση τα πέντε τελευταία χρόνια. Το ένα πέμπτο (19%) προσδιορίζει την καταγωγή του ως τον κύριο λόγο διακρίσεων σε αυτούς τους τομείς της ζωής και ένα άλλο 5% τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις τους. Όσοι φορούν παραδοσιακά θρησκευτικά ρούχα δημοσίως βιώνουν υψηλότερα επίπεδα διακρίσεων λόγω θρησκείας σε σύγκριση με τους ερωτηθέντες που δεν τα φορούν δημοσίως (12% έναντι 3%).
- ✓ Η δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ στην Μινεάπολη των ΗΠΑ το 2020 προκάλεσε μεγάλο κύμα διαμαρτυρίας παγκοσμίως. Ωστόσο, μόλις δύο χρόνια αργότερα, το California State University επικαλείται στοιχεία του 2022, επισημαίνοντας μια αύξηση 39% σε όλα τα εγκλήματα μίσους και μια αύξηση 224% στα εγκλήματα μίσους κατά των Ασιατών στις ΗΠΑ.

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Ψηφιακή τεχνολογία

- ✓ «Τα δεδομένα ενσωματώνουν το παρελθόν», λέει η μαθηματικός Cathy O'Neil στο ντοκιμαντέρ του 2021 Coded Bias, μια παραγωγή της 7^{ης} Empire Media που μεταδόθηκε στο Netflix. Σε αυτό το ντοκιμαντέρ, η ερευνήτρια του MIT Media Lab Joy Buolamwini ανακαλύπτει ότι το πρόσωπό της δεν ήταν αναγνωρίσιμο από πολλά συστήματα αναγνώρισης προσώπου και εργάστηκε για να ανακαλύψει γιατί αυτά τα συστήματα απέτυχαν. Ως μαύρη γυναίκα, διαπίστωσε ότι τα προγράμματα αναγνώρισης προσώπου λειτουργούσαν μόνο όταν φορούσε λευκή μάσκα και ξεκινά ένα ταξίδι για να πιέσει για την πρώτη νομοθεσία των ΗΠΑ κατά της μεροληψίας στους αλγόριθμους.
- ✓ Η Gartner εκτίμησε ότι το 2022 «το 85% των έργων τεχνητής νοημοσύνης (AI) θα αποδώσουν λανθασμένα αποτελέσματα λόγω μεροληψίας στα δεδομένα, τους αλγόριθμους ή τις ομάδες που είναι υπεύθυνες για τη διαχείρισή τους». Ένα αυξανόμενο κίνημα προσπαθεί να διορθώσει τα άδικοι δεδομένα στρατολογώντας διαφορετικούς κωδικοποιητές και εξουδετερώνοντας την προκατάληψη μέσα από τον ιστό αλγορίθμων και την τεχνητή νοημοσύνη του.
- ✓ Το 2022 ένα ντοκιμαντέρ του BBC, Computer Says No, έδειξε πώς οι αλγόριθμοι πρόσληψης δείχνουν μεροληψία έναντι υποψηφίων νευροδιαφορών, ενώ το 2021, ο αλγόριθμος περικοπής εικόνας του Twitter ευνοούσε νεότερα, πιο αδύνατα πρόσωπα με πιο ανοιχτόχρωμο δέρμα.
- ✓ Για την καταπολέμηση των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και της φυλής στην τεχνητή νοημοσύνη, η εταιρεία καλλυντικών Olay που εστιάζει στη συμπερίληψη συνεργάζεται με την ιδρυτή της Algorithmic Justice League Joy Buolamwini για να τριπλασιάσει τον αριθμό των έγχρωμων γυναικών στο STEM (Science, Technology, Engineering, & Mathematics) έως το 2030. Μέσω της καμπάνιας «Decode the Bias», η Olay θα αξιολογήσει το εργαλείο Olay Skin Advisor για την προκατάληψη και συνεργάζεται επίσης με τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό Black Girls Code. Η Buolamwini έχει δηλώσει ότι «Θέλουμε ο κόσμος να θυμάται ότι έχει σημασία ποιος κωδικοποιεί, πως κωδικοποιούμε και ότι μπορούμε να κωδικοποιήσουμε ένα καλύτερο μέλλον».
- ✓ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει ένα νομικό πλαίσιο για την τεχνητή νοημοσύνη.

Εταιρικές πρακτικές στο εξωτερικό

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Εταιρικές πρακτικές στο εξωτερικό

Victoria's Secret inclusive The Love Cloud Collection

Αμερικανική νοηματική γλώσσα, Starbucks Signing Store, Washington, DC

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Εταιρικές πρακτικές στο εξωτερικό

Microsoft Adaptive kit

Aventura Parks is a Certified Autism Center

Tommy Hilfiger – Tommy Adaptive

Liberare – inclusive adaptive lingerie

Nike Go Fly Ease

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Εταιρικές πρακτικές στο εξωτερικό

Mattel - Barbie

©2019 Mattel

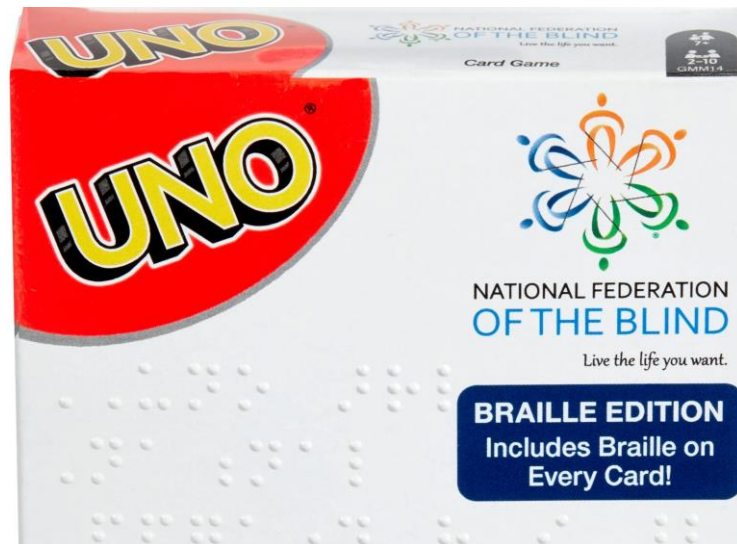
LEGO - inclusive

Mattel - Barbie

LEGO - building instructions in audio & braille

Mattel – UNO Braille

Fisher Price – little heroes

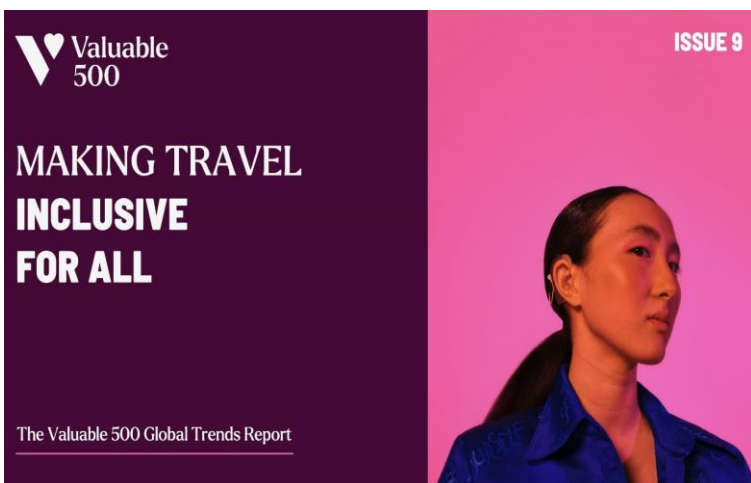
Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Εταιρικές πρακτικές στο εξωτερικό

- ✓ Το Valuable 500 είναι μια παγκόσμια πρωτοβουλία πολυεθνικών εταιρειών, με στόχο τη δημόσια δέσμευση για τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία.
- ✓ Κάποιες από τις εταιρείες που συμμετέχουν είναι: Apple, BP, The Coca-Cola Company, EY, Microsoft, Nestle, P&G, Prada, Shell, Sony, Twitter, Unilever, Virgin Media, Verizon.

**THE
VALUABLE
500**

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Εταιρικές πρακτικές στο εξωτερικό

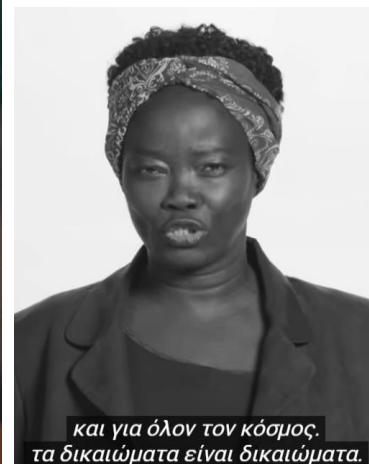
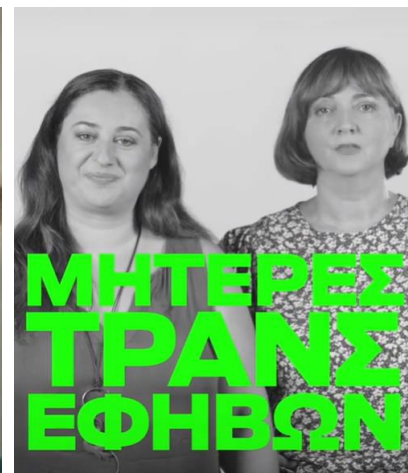
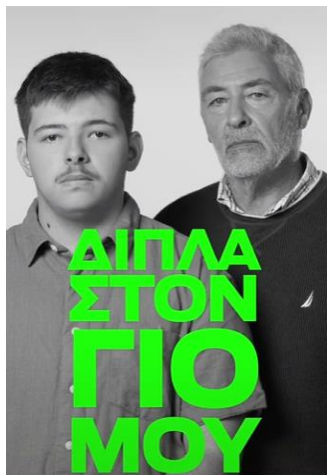

Καμπάνια “ Because who is perfect” από την Pro Infirmis

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Ίδρυμα Ωνάση – Καμπάνια I'm Positive

Το ίδρυμα Ωνάση είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένο και σε συνεργασία με τις Οικογένειες Ουράνιο Τόξο, την Google και το Athens Pride ενώνουν τις δυνάμεις τους για να γίνει ο δεσμός «θεσμός». Συνδυάζουν την ασθένεια του AIDS με την αποδοχή της διαφορετικότητας προσφέροντας μια ανοιχτή αγκαλιά σε όλους τους ανθρώπους.

Το Ίδρυμα Ωνάση πραγματοποιεί πολλές δράσεις συμπεριλήψης κάθε χρόνο όπως χορό, μουσική, εκπαιδευτικά προγράμματα κ.α.

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Ίδρυμα Ωνάση – Πρωτοβουλίες

Το iDance απευθύνεται σε ενήλικες με και χωρίς κινητική αναπηρία ή νοητική υστέρηση, καθώς και βλέποντες και μη βλέποντες

Ξεχωριστός, όχι χωριστός από τους άλλους. Μοναδικός, όχι μόνος. Ανακάλυψε την τέχνη του «μαζί» και κάνε προτέρημα τη διαφορά, σε μια ομάδα νέων με και χωρίς αυτισμό.

«Η μουσική αγαπάει τον αυτισμό» ταξιδεύει σε πόλεις της ελληνικής περιφέρειας | 2022-23

Για παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικούς

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ
01.10.2022 — 31.05.2023
ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ
Δωρεάν

Εκδήλωση
01.05 – 31.05.2019
Οι «Μικροί Ροβινσώνες» της ΕΛΕΠΑΠ... εν πλω!

Μαθητές με ή χωρίς αναπηρία ανακαλύπτουν την τέχνη της ναυσιπλοΐας

Εκδήλωση
01.11 – 31.05.2019
Boarding Pass στον αυτισμό

Από το check-in μέχρι την απογείωση: Παιδιά και νέοι με αυτισμό μαθαίνουν να μη φοβούνται να «ανοίξουν τα φτερά τους»

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

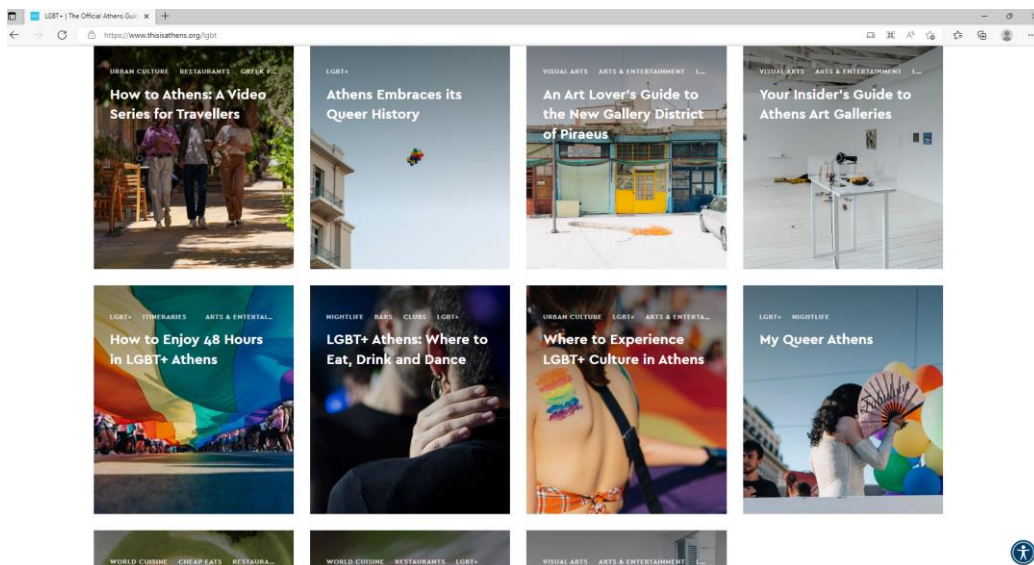
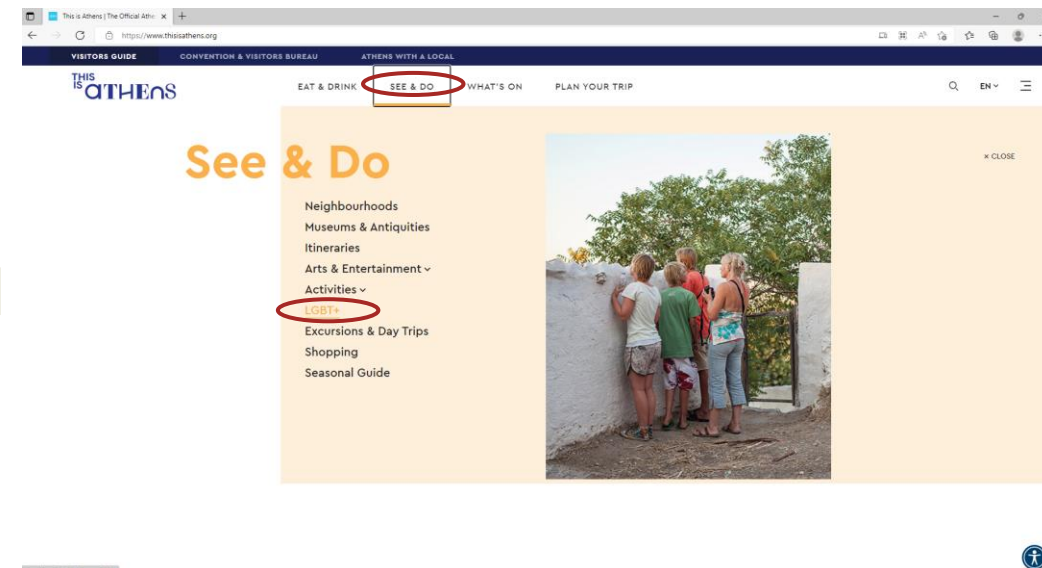
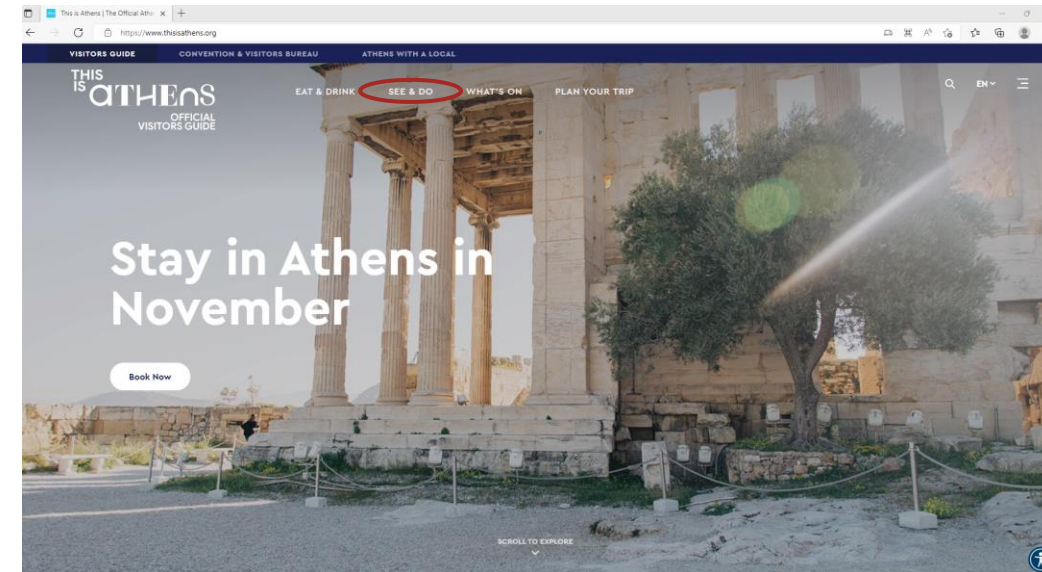
Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

This is Athens

Στην ιστοσελίδα This is Athens (www.thisisathens.org), επιλέγοντας αρχικά «SEE & DO» και στη συνέχεια «LGBT+», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για δραστηριότητες, εκδηλώσεις και επιλογές διασκέδασης που αφορούν την LGBT+ κοινότητα .

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Athens & Thessaloniki Pride

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Ενδεικτικές εταιρικές πρωτοβουλίες

Διαφήμιση ΔΕΗ για άτομα με προβλήματα ακοής

Συνέδριο DEI Leadership Conference με βάση τη διαφορετικότητα

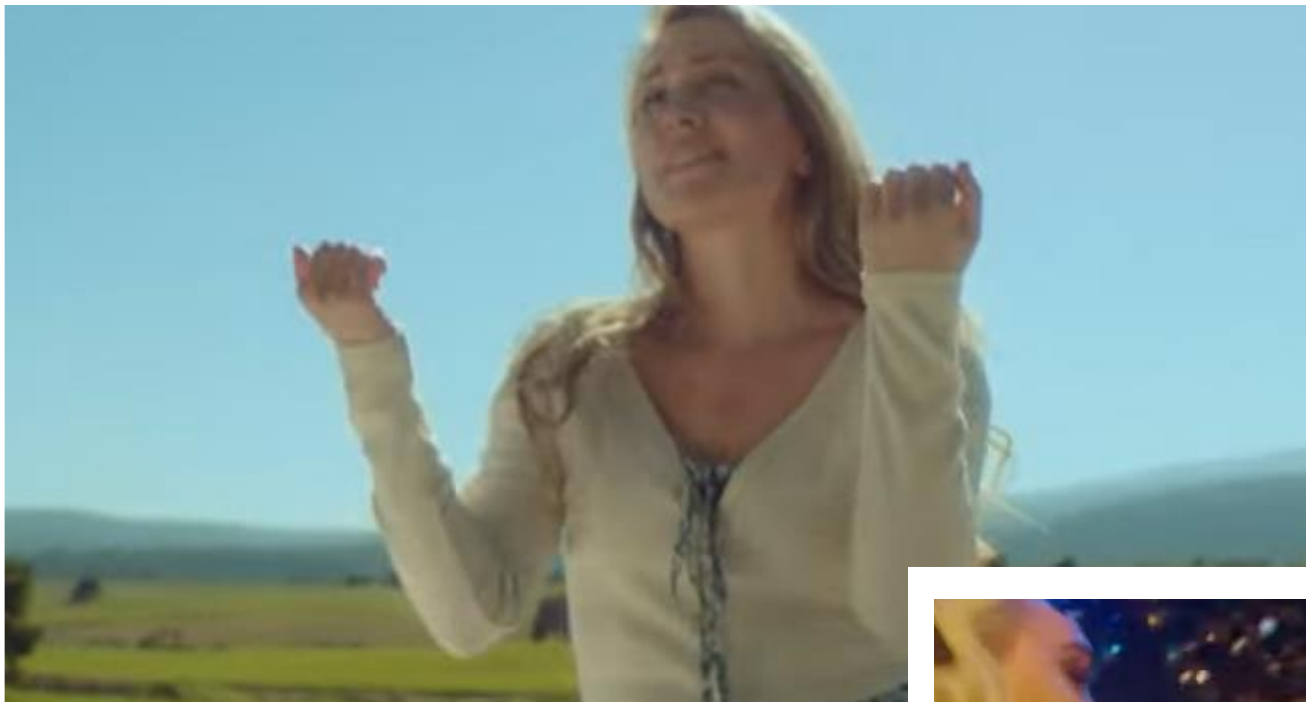
Συνέδριο ΣΕΒ – Συνέδριο με βάση τη διαφορετικότητα
(διενεργείται από το 2019)

OTE Group Diversity, Equity & Inclusion policy – a better world for all

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Διαφημίσεις συμπερίληψης

Διαφήμιση Βιολάντα

- ✓ Το 2022 η εταιρεία μπισκότων Βιολάντα δημιούργησε μια διαφήμιση με σκοπό την συμπερίληψη των ατόμων με προβλήματα ακοής στην οποία παρουσιάζεται μια μητέρα στην εξοχή με το παιδί της όπου του περιγράφει τα συναισθήματά της στη νοηματική <https://youtu.be/VEsoC4DgxwU>.
- ✓ Η Pantene δημιούργησε μια καμπάνια για την διαφορετικότητα στην σεξουαλική ταυτότητα εξιστορώντας μικρές εμπειρίες ανθρώπων, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο σκέφτονται. Τα άτομα που πρωταγωνιστούν δεν είναι ηθοποιοί.

Διαφημιστική καμπάνια Pantene

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Τηλεόραση

Alpha – Just the 2 of us

Mega – Το μαύρο Ρόδο

Mega – Μαέστρο

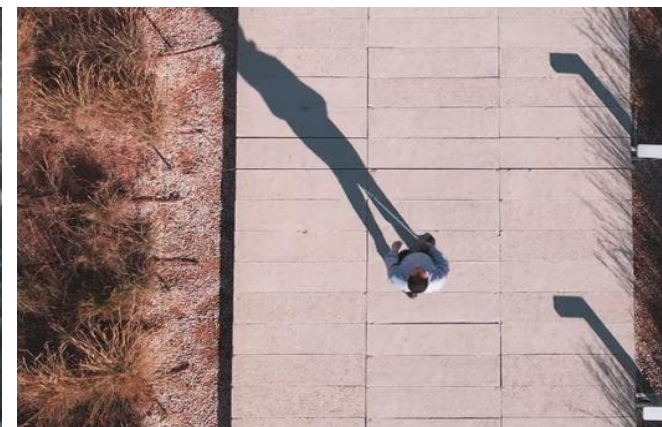

ΕΡΤ 1 – Η τούρτα της μαμάς

Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη

Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

Δεκτά τα κατοικίδια
οδηγοί

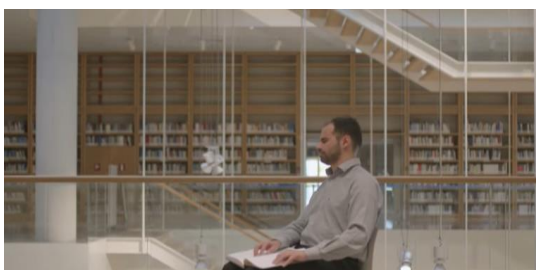
Δάπεδο
αναγνωρίσιμο
από τυφλούς

Πρόσβαση σε όλους

Προσβάσιμος
σταθμός εργασίας

Βιβλιοθήκη με γραφή
braille

Εκτυπώσεις σε γραφή braille

Shuttle bus

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Φιλοξενία MoU

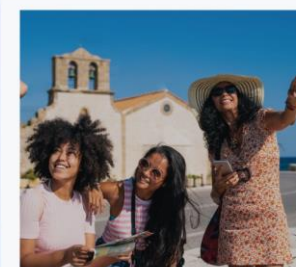
- ✓ Το «Φιλοξενία μου» πρόκειται για ένα καινοτόμο πρόγραμμα τουριστικής εκπαίδευσης που απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού στο πλαίσιο των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων.
- ✓ Το πρόγραμμα είναι μία πρωτοβουλία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος και του Υπουργείου Τουρισμού. Με βάση τα δημοσιεύματα, από το 2022 είναι διαθέσιμο για το σύνολο των σχολείων της χώρας, αλλά η ιστοσελίδα δεν διαθέτει περιεχόμενο (το domain είναι καταχωρημένο).
- ✓ Στόχος του προγράμματος είναι η ενεργή συμμετοχή και η διαδραστική γνωριμία των μαθητών με τις αρχές και τις μεθόδους της επιχειρηματικότητας, την έννοια της φιλικής προς το περιβάλλον τουριστικής ανάπτυξης καθώς και τις προοπτικές επαγγελματικής σταδιοδρομίας και δημιουργίας που προσφέρει ο χώρος. Ταυτόχρονα, δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές να αναγνωρίσουν στην πράξη τα στοιχεία που συνθέτουν την ταυτότητα της Ελλάδας, τον πολιτισμό και την παράδοσή της καθώς και την αξία της. Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται η συνειδητοποίηση της μοναδικότητας κάθε περιοχής της χώρας καθώς και της ευθύνης για την προστασία της.
- ✓ Παράλληλα, τα παιδιά θα μπορέσουν να εμπεδώσουν την αρχή του σεβασμού απέναντι σε διαφορετικούς πολιτισμούς και λαούς, ως θεμέλιο τόσο της φιλοξενίας όσο και της ταυτότητάς μας.

Η **Φιλοξενία** είναι
υπόθεση **όλων.**

Η **Φιλοξενία**
είμαστε **Εμείς.**

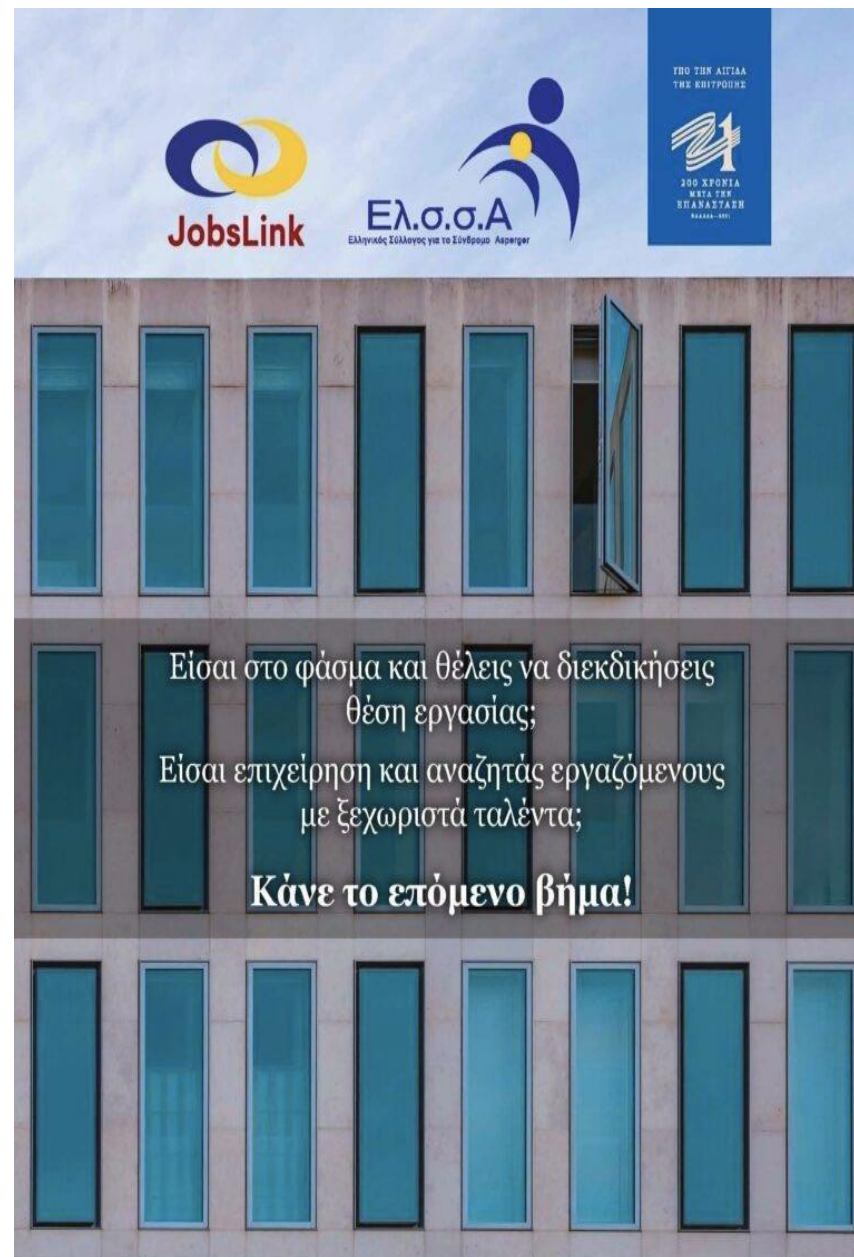

Η **Φιλοξενία**
είναι **οι αξίες μας.**

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Πλατφόρμα JobsLink

- ✓ Τον Ιούνιο του 2022, ο Ελληνικός Σύλλογος για το Σύνδρομο Asperger σε συνεργασία με την «Επιτροπή Ελλάδα 2021» παρουσίασαν την πλατφόρμα JobsLink, μια πλατφόρμα για την υποστήριξη στην εύρεση και διατήρηση εργασίας πολιτών με Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ).
- ✓ Η πλατφόρμα JobsLink αποτελεί μια προσπάθεια για τη σύνδεση επιχειρήσεων με υποψήφιους εργαζόμενους με ιδιαίτερο κοινωνικό, γνωστικό, αισθητηριακό προφίλ, που παρουσιάζουν δηλαδή Διαταραχή του Αυτιστικού Φάσματος, Αυτισμό Υψηλής Λειτουργικότητας ή Σύνδρομο Asperger.
- ✓ Η πλατφόρμα συνδέει τον υποψήφιο εργαζόμενο και εργοδότη, μέσω ενός κατάλληλα καταρτισμένου μέντορα – διαμεσολαβητή ο οποίος υποστηρίζει σταθερά τον υποψήφιο εργαζόμενο.

2 Διαφορετικότητα, Ισότητα & Συμπερίληψη στον Τουρισμό

Επισκόπηση

- ✓ Τα ταξίδια προωθούν την καλύτερη κατανόηση των ανθρώπων από διαφορετικά κοινωνικά στρώματα και πολιτισμούς. Ωστόσο, ενώ στη ταξιδιωτική βιομηχανία έχουν γίνει προσπάθειες για να γίνει πιο ποικιλόμορφη, πιο προσβάσιμη και χωρίς αποκλεισμούς, υπάρχει ακόμα η ανάγκη για βελτίωση.
- ✓ Τα ταξίδια χωρίς αποκλεισμούς δεν σημαίνει απλώς αντιπροσώπευση ταξιδιωτών όλων των ικανοτήτων, αλλά και κάθε υπόβαθρου και ταυτότητας. Η συμπερίληψη εξασφαλίζει καλύτερες εμπειρίες για τους ταξιδιώτες και σύμφωνα με έρευνα της Expedia το 2022, 7 στους 10 καταναλωτές θα επέλεγαν έναν προορισμό, έναν τύπο διαμονής ή ένα μεταφορικό μέσο που είναι πιο συμπεριληπτικός/ο για όλους τους τύπους ταξιδιωτών, ακόμα κι αν είναι πιο ακριβός/ο.
- ✓ Η ίδια έρευνα που διενεργήθηκε από την Wakefield Research για λογαριασμό της Expedia σε 11.000 καταναλωτές μεταξύ 11 χωρών (Αυστρία, Βραζιλία, Καναδά, Κίνα, Γαλλία, Γερμανία, Ινδία, Ιαπωνία, Μεξικό, ΗΒ και ΗΠΑ) δείχνει τα ακόλουθα:
 - Οι άνθρωποι αναζητούν ολοένα και περισσότερο τρόπους για να έχουν πιο ουσιαστικές και ευσυνειδήτες ταξιδιωτικές εμπειρίες και δίνουν προσοχή στο πόσο συμπεριληπτικές (ή όχι) είναι οι τρέχουσες ταξιδιωτικές προσφορές κατά την αναζήτηση και την κράτηση.
 - Μόνο το 54% των ανθρώπων που συμμετείχαν στην έρευνα δήλωσαν ότι έχουν δει επιλογές που είναι προσβάσιμες σε όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτως ικανότητας κατά την κράτηση ενός ταξιδιού, ενώ μόλις το 52% δήλωσε ότι έχει δει επιλογές που περιλαμβάνουν όλους τους τύπους ταξιδιωτών (συμπερίληψη).
 - Το 92% πιστεύει ότι είναι σημαντικό οι ταξιδιωτικοί πάροχοι να καλύπτουν τις ανάγκες προσβασιμότητας όλων των ταξιδιωτών.
 - Οι καταναλωτές δίνουν προσοχή στη δέσμευση των ταξιδιωτικών brands για συμπερίληψη, διαφορετικότητα και προσβασιμότητα και επηρεάζει τις αγοραστικές τους αποφάσεις. Το 78% των ερωτηθέντων στην έρευνα δήλωσε ότι έχει κάνει μια επιλογή ταξιδιού με βάση προωθητικές ενέργειες ή διαφημίσεις που ένιωθαν ότι τους αντιπροσώπευαν μέσω μηνυμάτων ή οπτικών μέσων.
 - Το 74% των καταναλωτών θα επέλεγε μια ταξιδιωτική επιλογή που υποστηρίζει τους τοπικούς πολιτισμούς και τις κοινότητες, ακόμα κι αν ήταν πιο ακριβή.
- ✓ Άνω του 70% των DMO marketers πιστεύουν ότι η προσβασιμότητα και η συμπερίληψη δεν αντιπροσωπεύονται καλά στις ιστοσελίδες τους, σύμφωνα με έρευνα της MMGY Global. Επιπλέον, το 71%, πιστεύει ότι η ιστοσελίδα του υποεκπροσωπεί τους ταξιδιώτες ΛΟΑΤΚΙ+, το 62% τους Ισπανόφωνους/Λατίνους ταξιδιώτες και το 56% τους μαύρους ταξιδιώτες.

Κατευθυντήριες γραμμές από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού (WTTC)

- ✓ Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ταξιδιών και Τουρισμού (WTTC), έρευνες έχουν δείξει ότι η υποστήριξη ενός διαφορετικού και χωρίς αποκλεισμούς εργασιακού περιβάλλοντος έχει οφέλη όπως μεγαλύτερη κερδοφορία, αυξημένη δημιουργικότητα και καινοτομία και πιο ευτυχισμένο εργατικό δυναμικό.
- ✓ Το WTTC έχει θεσπίσει κατευθυντήριες γραμμές για την συμπερίληψη και την διαφορετικότητα στον κλάδο των Ταξιδιών και του Τουρισμού, οι οποίες έχουν συνταχθεί για να υποστηρίξουν επιχειρήσεις κάθε μεγέθους και να παρέχουν ένα περιβάλλον εργασίας χωρίς αποκλεισμούς για όλους τους εργαζόμενους.
- ✓ Παραδείγματα των κατευθυντήριων γραμμών περιλαμβάνουν:
 - Σαφές, διαφανές και αμερόληπτο πλαίσιο που καθορίζει τον τρόπο αμοιβής του προσωπικού και τον τρόπο υπολογισμού των αυξήσεων.
 - Ενσωμάτωση των στόχων διαφορετικότητας και συμπερίληψης στους εταιρικούς στόχους.
 - Ενσωμάτωση της διαφορετικότητας και της συμπερίληψης στις οργανωτικές αξίες και σε όλες τις πτυχές της επιχείρησης.
 - Παροχή ενός ασφαλούς χώρου στους εργαζόμενους να μοιραστούν τα σχόλιά τους σχετικά με τον οργανισμό και την εμπειρία τους από αυτόν.
 - Δημιουργία ενός περιβάλλοντος που διευκολύνει τη δύσκολη αλλά με σεβασμό συζήτηση σχετικά με την διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη.
 - Διασφάλιση ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται για μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων έχουν μέλη αυτού του δημογραφικού, όπου είναι δυνατόν, δίνοντας τη δυνατότητα σε αυτά τα άτομα να μοιράζονται ειλικρινή σχόλια και εμπειρίες.
 - Οι ενέργειες μάρκετινγκ και επικοινωνίας να γίνονται χωρίς αποκλεισμούς και με εκπροσώπηση όλων των κοινωνικών ομάδων.
 - Συνεργασία, όπου είναι δυνατόν, με φορείς του κλάδου και τοπικές κυβερνήσεις για την ανταλλαγή σχολίων από τους επισκέπτες σχετικά με την διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη, επιτρέποντας έτσι στον προορισμό να βελτιώσει τις εμπειρίες των ταξιδιωτών στο μέλλον.
 - Συνεργασία με σχετικές ομάδες και κοινότητες γύρω από προϊόντα που σχετίζονται με τοπικούς γηγενείς πολιτισμούς.
- ✓ Σύμφωνα με την πρόεδρο και CEO του WTTC, ο κλάδος των ταξιδιών και του τουρισμού είναι ένας από τους πιο ποικιλόμορφους στον κόσμο, όπου απασχολούνται άτομα από όλα τα κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα ανεξαρτήτως ηλικίας, φύλου ή εθνικότητας.

Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (UNWTO)

Το Τμήμα Ηθικής, Πολιτισμού και Κοινωνικής Ευθύνης του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (UNWTO), εξειδικευμένος οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών, έχει επιφορτιστεί με την προώθηση ενός υπεύθυνου, αειφόρου και προσβάσιμου τουρισμού παγκοσμίως. Οι ενέργειες του Τμήματος Ηθικής, Πολιτισμού και Κοινωνικής Ευθύνης επικεντρώνονται σε 4 βασικούς πυλώνες:

✓ Παγκόσμιος Κώδικας Ηθικής για τον Τουρισμό

Ως θεμελιώδες πλαίσιο αναφοράς για τον υπεύθυνο και αειφόρο τουρισμό, ο Παγκόσμιος Κώδικας Ηθικής για τον Τουρισμό (GCET) είναι ένα ολοκληρωμένο σύνολο αξιών που έχει σχεδιαστεί για να καθοδηγεί τους βασικούς παράγοντες στην τουριστική ανάπτυξη. Απευθύνεται σε κυβερνήσεις, στον ταξιδιωτικό κλάδο, στις κοινότητες και στους τουρίστες και στοχεύει στο να συμβάλει στη μεγιστοποίηση των ωφελειών του κλάδου, ελαχιστοποιώντας παράλληλα τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις του στο περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις κοινωνίες σε όλο τον κόσμο. Ο Κώδικας αποτελείται από 10 άρθρα τα οποία καλύπτουν επαρκώς τις οικονομικές, κοινωνικές, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές συνιστώσες των ταξιδιών και του τουρισμού.

✓ Προσβάσιμος Τουρισμός

Ο UNWTO, το Fundació ONCE και η Ισπανική Ένωση Τυποποίησης (UNE) έχουν κυκλοφορήσει:

- έναν οδηγό για την εφαρμογή διεθνών προτύπων που στοχεύουν σε επιχειρήσεις φιλοξενίας, εστίασης και MICE. Ο οδηγός βοηθάει τις επιχειρήσεις να αξιολογήσουν τα επίπεδα προσβασιμότητάς τους, καθώς και να αναπτύξουν ή να προσαρμόσουν τις υπάρχουσες προσβάσιμες υπηρεσίες και εμπειρίες που προσφέρουν.
- έναν οδηγό που στοχεύει τις δημόσιες διοικήσεις και τους τουριστικούς προορισμούς για την εφαρμογή του προτύπου ISO 21902:2021. Ο οδηγός είναι ένα βασικό εργαλείο για την κατανόηση συγκεκριμένων ενεργειών που μπορούν να αναληφθούν από ένα ευρύ φάσμα οργανισμών στους οποίους έχει ανατεθεί ο σχεδιασμός πολιτικών, στρατηγικών και προώθησης προορισμών στο πλαίσιο του προσβάσιμου τουρισμού.

✓ Τουρισμός και Πολιτισμός

Ο UNWTO παρέχει υποστήριξη στα μέλη του για την ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού, των στρατηγικών και της ανάπτυξης των προϊόντων. Παρέχει επίσης κατευθυντήριες γραμμές για τον τουριστικό τομέα στην υιοθέτηση πολιτικών και μοντέλων διακυβέρνησης που ωφελούν όλους τους ενδιαφερόμενους, προάγοντας και διατηρώντας παράλληλα τα πολιτιστικά στοιχεία.

✓ Ενδυνάμωση των Γυναικών και Τουρισμός

Ο UNWTO έχει δεσμευτεί να ενισχύσει τον θετικό αντίκτυπο της τουριστικής ανάπτυξης στη ζωή των γυναικών και με τον τρόπο αυτό να συμβάλει στην επίτευξη του 5^{ου} Στόχου Αειφόρου Ανάπτυξης – «επίτευξη της ισότητας των φύλων και ενδυνάμωση όλων των γυναικών και κοριτσιών». Ο UNWTO, μέσω του Τμήματος Ηθικής, Πολιτισμού και Κοινωνικής Ευθύνης, σε συνεργασία με τις Γυναίκες του ΟΗΕ και με εξωτερικούς εταίρους σε όλο τον κόσμο, προωθεί την ισότητα των φύλων, την ενδυνάμωση των γυναικών και την ενθάρρυνση των κρατών μελών να ενσωματώσουν τα ζητήματα φύλου στις τουριστικές τους πολιτικές.

Παραδείγματα εταιρικών δεσμεύσεων

- ✓ **Airbnb:** «Το ανήκειν είναι στον πυρήνα μας. Δεν υπάρχει ανήκειν χωρίς διαφορετικότητα και συμπερίληψη. Για να δημιουργήσουμε έναν κόσμο όπου οι άνθρωποι μπορούν να ανήκουν οπουδήποτε, πρέπει να κάνουμε πραγματικά βήματα για να οικοδομήσουμε έναν χώρο εργασίας όπου όλοι νιώθουν ευπρόσδεκτοι και όλες οι φωνές ακούγονται.»
- ✓ **Marriott:** «Από το 1927, η Marriott εκτιμά την διαφορετικότητα και τη συμπερίληψη. Με τα θεμέλιά μας να στηρίζονται στην ευημερία και την ευτυχία των συνεργατών μας, το να αγκαλιάζουμε τις διαφορές είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία μας ως η μεγαλύτερη εταιρεία φιλοξενίας με ένα συνεχώς αυξανόμενο παγκόσμιο χαρτοφυλάκιο. Η διαφορετικότητα και η συμπερίληψη είναι θεμελιώδεις για τις βασικές αξίες και τους στρατηγικούς επιχειρηματικούς μας στόχους. Το να φροντίζουμε τους ανθρώπους και να βάζουμε την ευημερία τους πάνω από όλα είναι στο DNA της εταιρείας μας και η πιο πολύτιμη πολιτιστική μας κληρονομιά. Η Marriott έχει εντοπίσει τρεις πυλώνες ευημερίας των συνεργατών: όλοι πρέπει να νιώθουμε καλά με τον εαυτό μας, τον χώρο εργασίας και τον ρόλο της εταιρείας μας στην κοινωνία. Αυτό είναι το θεμέλιο του κινήματος TakeCare που θα συνεχίσει να καθοδηγεί τη δέσμευσή μας να βάζουμε πάντα τους ανθρώπους πρώτα και να διασφαλίζουμε ότι η πολιτιστική μας κληρονομιά θα διατηρηθεί ζωντανή για τις επόμενες γενιές.»
- ✓ **Expedia:** «Καθοδηγούμαστε από έναν σκοπό χωρίς αποκλεισμούς - να ενισχύσουμε τις συνδέσεις, να διευρύνουμε τους ορίζοντες και να γεφυρώνουμε τα χάσματα για τους υπαλλήλους, τους συνεργάτες, τους πελάτες και τις κοινότητές μας. Τα ταξίδια ανοίγουν το μυαλό και οδηγούν στην καλύτερη κατανόηση μεταξύ των ανθρώπων από διαφορετικούς πολιτισμούς και ταυτότητες – κάτι που χρειάζεται ο κόσμος σήμερα όσο ποτέ άλλοτε. Είμαστε αφοσιωμένοι στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς για όλους, ανεξάρτητα από φυλή, εθνικότητα, χρώμα, καταγωγή, ηλικία, αναπηρία (σωματική ή ψυχική), σεξουαλικό προσανατολισμό, ταυτότητα φύλου, οικογενειακή κατάσταση, πεπτοιθήσεις, κοινωνικοοικονομική κατάσταση και εμφάνιση. Μας ενώνουν οι αξίες μας και γιορτάζουμε τις μοναδικές μας διαφορές.»
- ✓ **Hilton:** «Η διαφορετικότητα βρίσκεται στον πυρήνα του οράματος, της αποστολής και των αξιών μας. Δεσμευόμαστε για ένα εργατικό δυναμικό χωρίς αποκλεισμούς που αντιπροσωπεύει πλήρως πολλούς διαφορετικούς πολιτισμούς, υπόβαθρα και απόψεις. Τα παγκόσμια brands μας παρέχουν χώρους συνάντησης για άτομα από όλα τα κοινωνικά στρώματα, δημιουργώντας ένα φιλόξενο περιβάλλον για όλους.»
- ✓ **Wyndham:** «Στην Wyndham, ασπαζόμαστε περήφανα μια κουλτούρα συμπερίληψης και διαφορετικότητας. Υποστηρίζουμε συνεργάτες κάθε προέλευσης και προσφέρουμε μια ποικιλία προγραμμάτων, όπως: εκπαίδευση ηγεσίας, ευκαιρίες καθοδήγησης και εκπαιδευτική υποστήριξη. Πιστεύουμε ότι η διαφορετικότητα εμπλουτίζει τον οργανισμό μας ως παγκόσμιο πάροχο φιλοξενίας.»

Παραδείγματα εταιρικών δεσμεύσεων

- ✓ **TUI:** «Στην TUI, αγκαλιάζουμε και προάγουμε την διαφορετικότητα, τη συμπερίληψη και τις ίσες ευκαιρίες. Ως ταξιδιωτικός όμιλος, αναγνωρίζουμε και γιορτάζουμε την διαφορετικότητα που έχουμε με υπαλλήλους από περισσότερες από 100 χώρες σε όλο τον κόσμο. Αντικατοπτρίζουν την διαφορετικότητα των πελατών, των επενδυτών, των προμηθευτών μας και της παγκόσμιας κοινωνίας. Οι ομάδες μας εμπνέουν η μία την άλλη για συνεχή καινοτομία, επειδή προέρχονται από διαφορετικά κοινωνικά στρώματα. Επομένως, δεν δεχόμαστε διακρίσεις για λόγους εθνικής καταγωγής, φυλής, φύλου, ταυτότητας φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, οικογενειακής κατάστασης, θρησκείας, πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή κοινωνικής καταγωγής.»
- ✓ **Hyatt:** «Ο σκοπός μας να νοιαζόμαστε για τους ανθρώπους ώστε να μπορούν να είναι ο καλύτερός τους εαυτός κάθε μέρα έχει νόημα μόνο επειδή νοιαζόμαστε για όλους χωρίς εξαιρέσεις. Πελάτες, συνάδελφους, προμηθευτές, ιδιοκτήτες και όλοι οι άλλοι. Γι' αυτό παίρνουμε τόσο σοβαρά τις λέξεις διαφορετικότητα, ισότητα και συμπερίληψη, το καθένα έχει το δικό του ξεχωριστό νόημα και δεσμευόμαστε να διασφαλίσουμε ότι όλα αυτά αντικατοπτρίζονται στις ενέργειες και τις συμπεριφορές, τις πολιτικές και τις διαδικασίες μας, το περιβάλλον και την κουλτούρα στο χώρο εργασίας μας. Ως εταιρεία που στέκεται δίπλα σε όλους τους ανθρώπους που υποφέρουν από διακρίσεις και προκαταλήψεις, συνεχίζουμε να υποστηρίζουμε το όραμα μας για έναν κόσμο κατανόησης και φροντίδας μέσω των λόγων και των πράξεων μας.»
- ✓ **IHG:** «Η IHG είναι μια παγκόσμια επιχείρηση με παγκόσμια προοπτική. Οι συνάδελφοί μας, που εργάζονται σε γραφεία και σε ξενοδοχεία σε περισσότερες από 100 χώρες, αντιπροσωπεύουν πολλές εθνικότητες, καθώς και πολλές κουλτούρες, θρησκείες, φυλές, σεξουαλικός προσανατολισμός, ικανότητες, υπόβαθρο και πεποιθήσεις που κάνουν τον κόσμο τόσο ενδιαφέρον μέρος. Είμαστε υπερήφανοι για την ποικιλόμορφη και συμπεριληπτική κουλτούρα μας, και γι' αυτό σκοπός μας είναι να παρέχουμε αληθινή φιλοξενία σε όλους. Είμαστε μια επιχείρηση που ασχολείται αποκλειστικά με ανθρώπους – περισσότεροι από 400.000 συνάδελφοι που μαζί δημιουργούν μια ποικιλόμορφη και χωρίς αποκλεισμούς κουλτούρα που εκτιμάται από εκατομμύρια επισκέπτες που μένουν στα ξενοδοχεία μας, χιλιάδες ιδιοκτήτες που επενδύουν μαζί μας και τα ταλέντα του αύριο που επιλέγουν να συνεργαστούν μαζί μας. Δεν θα μπορούσαμε να πετύχουμε σπουδαία πράγματα αν ήμασταν όλοι ίδιοι. Η ιδιαίτερη κουλτούρα μας είναι ζωτικής σημασίας για το ποιοι είμαστε, πώς συνεργαζόμαστε και πώς αναπτύσσουμε την επιχείρησή μας.»
- ✓ **Booking:** «Η Booking.com δεσμεύεται να προσφέρει μια συμπεριληπτική ταξιδιωτική εμπειρία σε εκατομμύρια ανθρώπους σε όλο τον κόσμο που χρησιμοποιούν την πλατφόρμα καθημερινά. Αυτή η συμπερίληψη ξεκινά με τους υπαλλήλους της, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν περισσότερες από 140 εθνικότητες και ένα ευρύ φάσμα εθνικοτήτων και κοινωνικών καταβολών, φύλων και σεξουαλικών προσανατολισμών.»

3 Προσβάσιμος τουρισμός

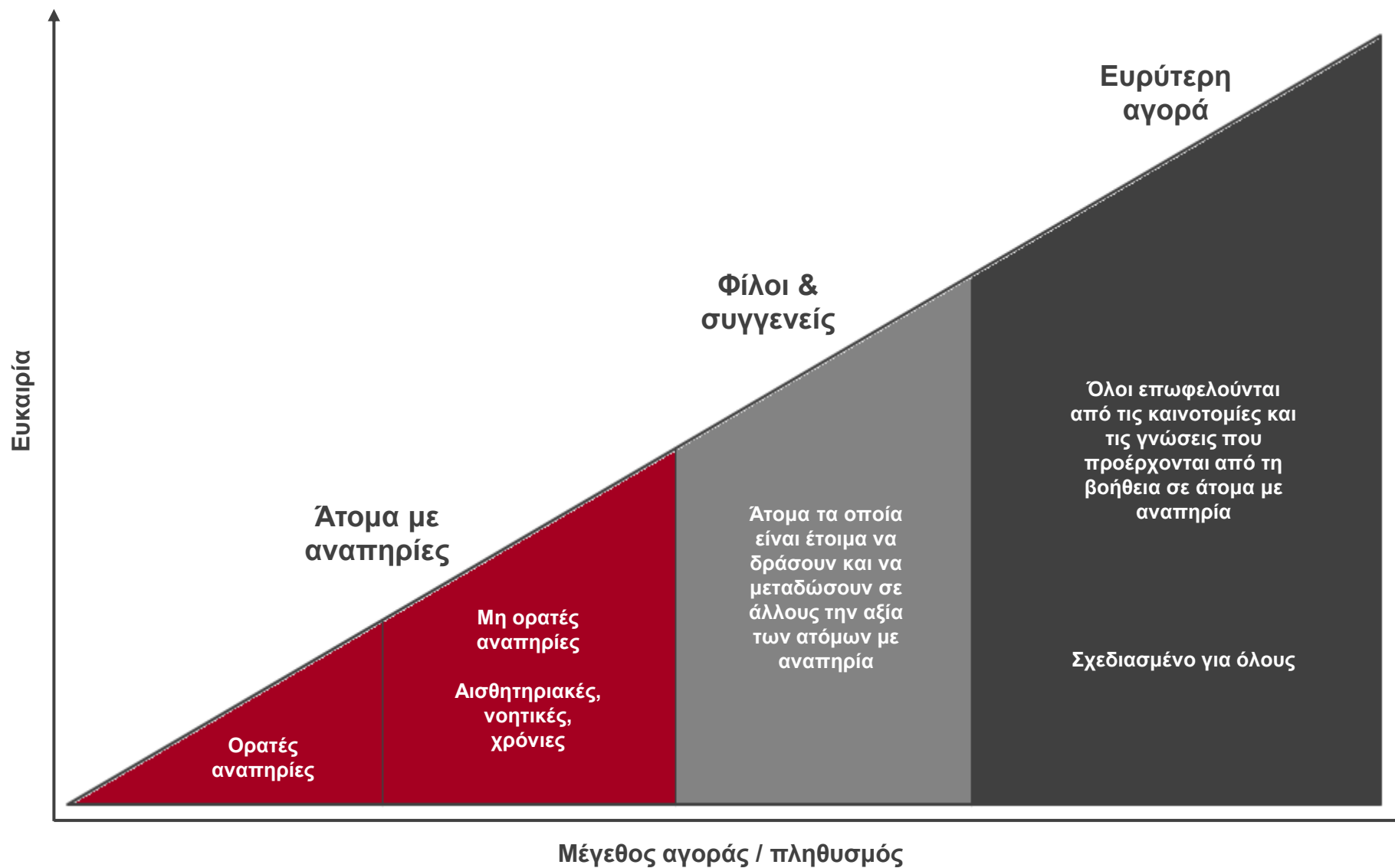
Μέγεθος αγοράς

Άτομα με αναπηρία

Επισκόπηση

- ✓ Τα άτομα με αναπηρία ορίζονται ως τα άτομα με μακροχρόνιες σωματικές, νοητικές, πνευματικές ή αισθητηριακές βλάβες, οι οποίες σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια δύνανται να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία σε ίση βάση με τους άλλους, σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών.
- ✓ Οι περισσότερες μορφές αναπηρίας ανήκουν στις παρακάτω κατηγορίες:
 - κινητική αναπηρία (π.χ. εγκεφαλική παράλυση, τετραπληγία, παραπληγία κ.λπ.),
 - αισθητηριακή αναπηρία (κώφωση, τύφλωση κ.λπ.),
 - ψυχική αναπηρία (π.χ. μανιοκατάθλιψη, σχιζοφρένεια κ.λπ.),
 - νοητική αναπηρία (π.χ. αυτισμός, σύνδρομο Down κ.λπ.).
- ✓ Σχεδόν όλοι θα βιώσουν προσωρινά ή μόνιμα κάποια μορφή αναπηρίας σε κάποιο διάστημα της ζωής τους. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, υπολογίζεται ότι πάνω από 1 δισεκατομμύριο άνθρωποι – περίπου το 15% του παγκόσμιου πληθυσμού – αντιμετωπίζουν κάποια μορφή αναπηρίας.
- ✓ Ο αριθμός των ατόμων που αντιμετωπίζουν κάποια μορφή αναπηρίας αυξάνεται λόγω της αύξησης των χρόνιων παθήσεων υγείας και της γήρανσης του πληθυσμού.
- ✓ Σε χώρες με προσδόκιμο ζωής άνω των 70 ετών, οι άνθρωποι ζουν κατά μέσο όρο περίπου 8 χρόνια – το 11,5% της ζωής τους – με κάποια μορφή αναπηρίας, σύμφωνα με το Disabled World.
- ✓ Σύμφωνα με τα στοιχεία του Wheelchair Foundation, περίπου 131,8 εκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως – περίπου το 1,85% του παγκόσμιου πληθυσμού – χρειάζονται αναπηρικό αμαξίδιο για τη μετακίνησή τους. Από αυτά τα άτομα, μόνο το 17% διαθέτει αναπηρικό αμαξίδιο.

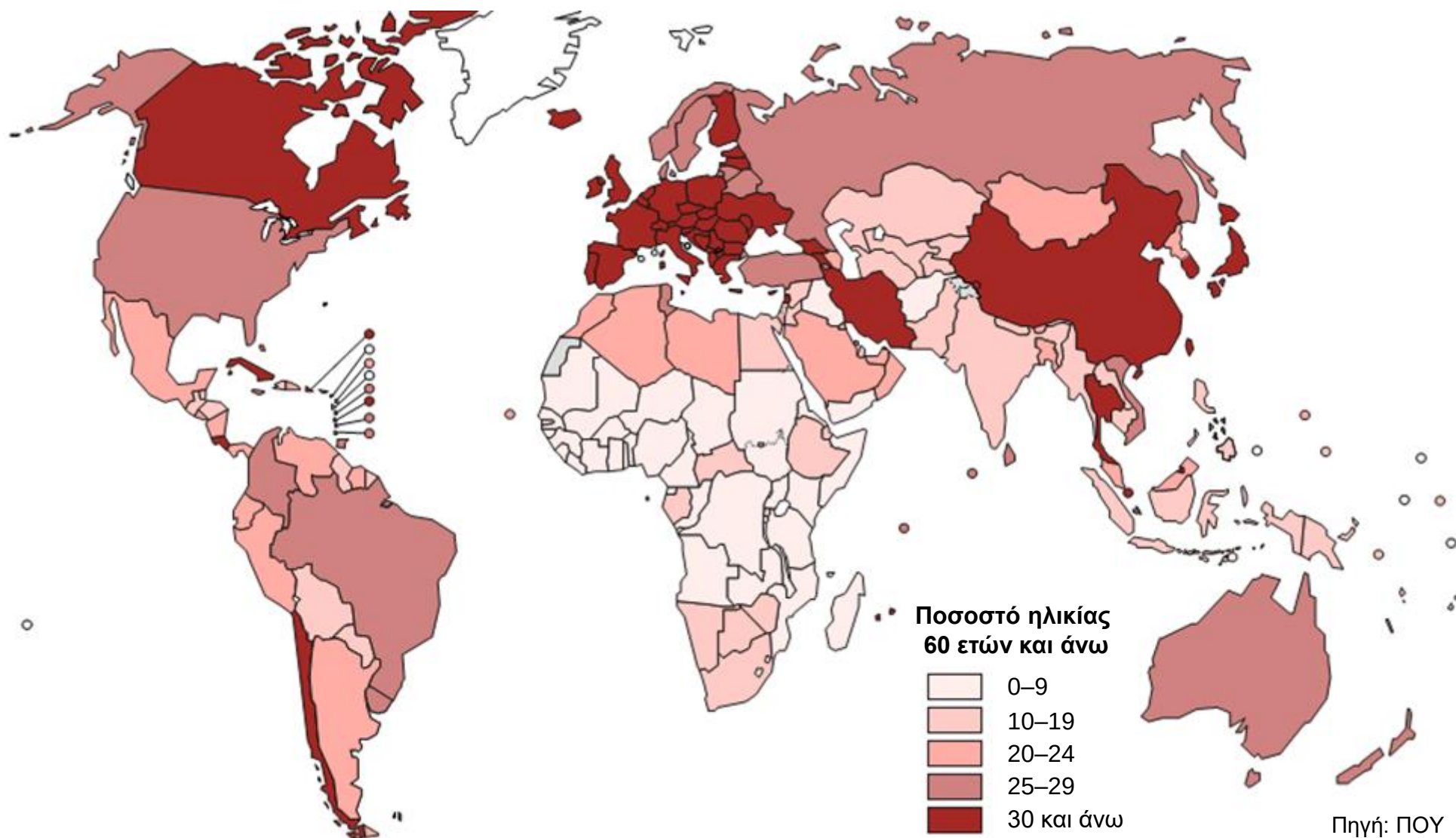
Σχηματική απεικόνιση της αγοράς των ατόμων με αναπηρία

Δημογραφικές αλλαγές

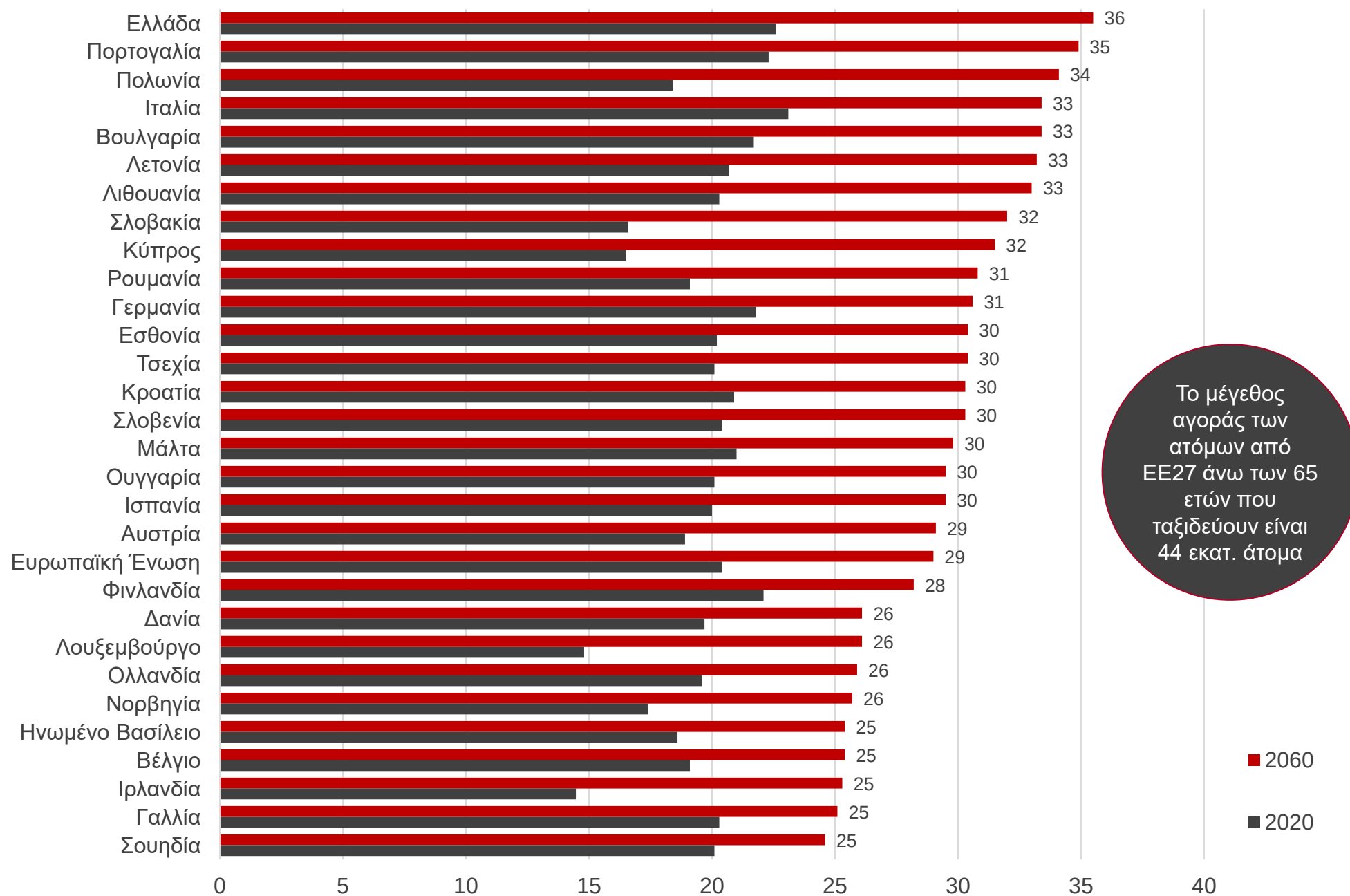
Παγκόσμιες τάσεις της γήρανσης

Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 60 ετών και άνω, ανά χώρα, πρόβλεψη 2050

Δημογραφικές αλλαγές

Ευρωπαϊκή τάση – % του πληθυσμού 65 ετών και άνω, 2020 & 2060

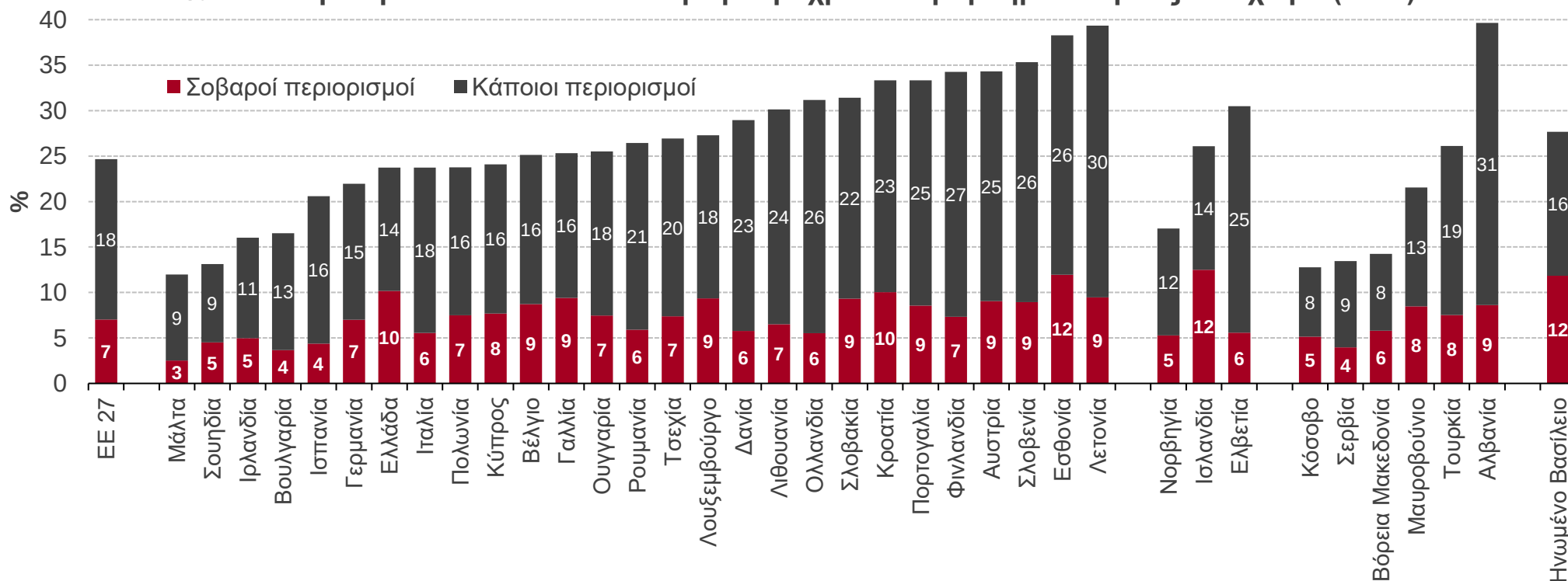

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

Πληθυσμός με μακροχρόνια προβλήματα υγείας (LSHP - long- standing health problems)

- ✓ Στην ΕΕ 27, το 24,6% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας το 2018, εκ των οποίων το 17,6% ανέφερε κάποιους περιορισμούς και το 7,0% σοβαρούς περιορισμούς.
- ✓ Η Εσθονία σημείωσε το υψηλότερο ποσοστό σοβαρών περιορισμών (12,0%) ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ 27, ενώ στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό ήταν 10,2%. Όσον αφορά το ποσοστό των ανθρώπων με κάποιους περιορισμούς, η Λετονία σημείωσε το υψηλότερο ποσοστό (29,9%), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Ελλάδα ήταν 13,6%.

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά χώρα (2018)

Σοβαροί περιορισμοί: η εκτέλεση ή η ολοκλήρωση μιας δραστηριότητας, που συνήθως κάνουν οι άνθρωποι, είναι αδύνατον να γίνει ή γίνεται με εξαιρετική δυσκολία. Τα άτομα αυτής της κατηγορίας συνήθως δεν μπορούν να κάνουν τη δραστηριότητα μόνο τους και χρειάζονται βοήθεια από άλλα άτομα.

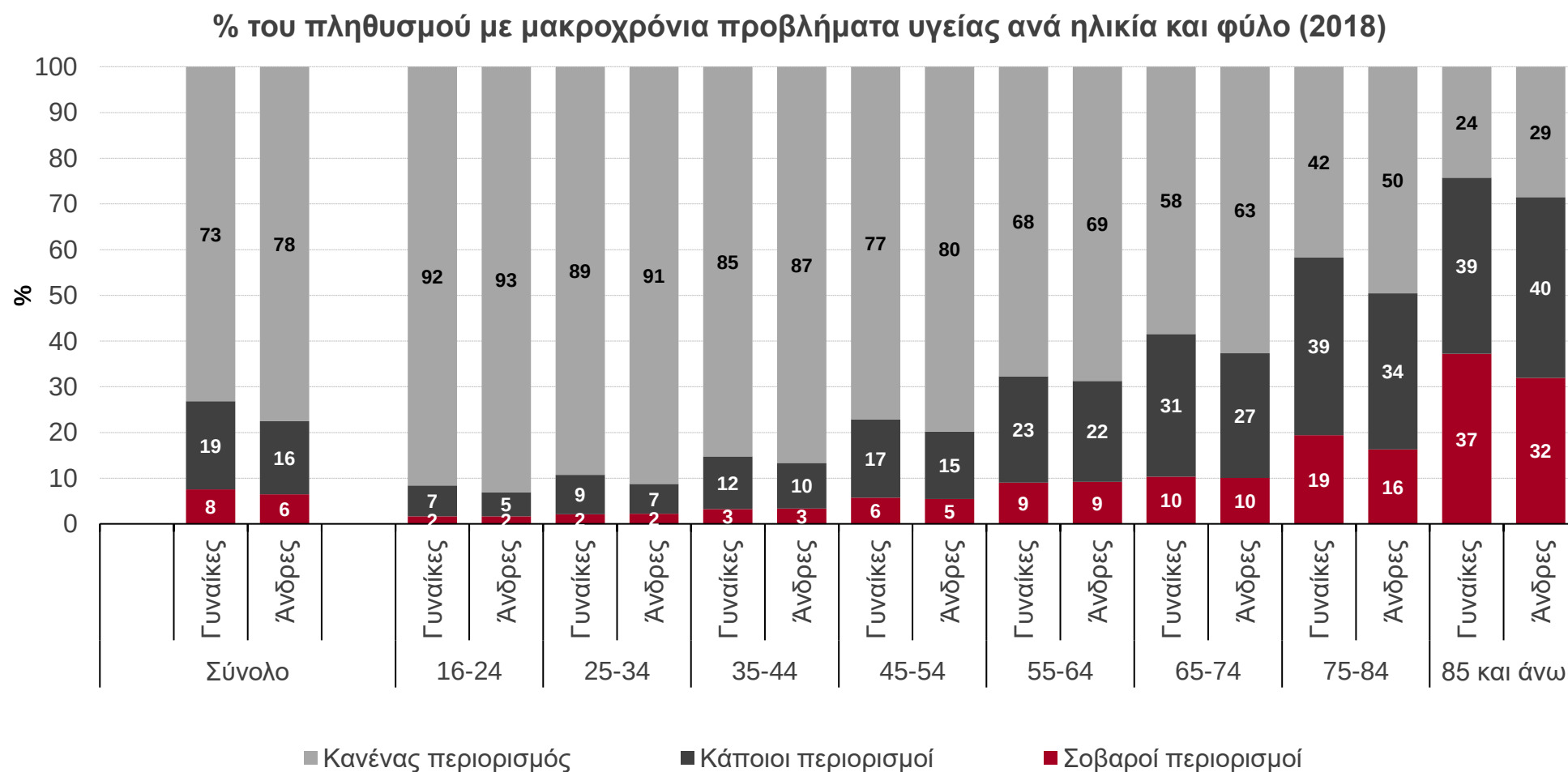
Κάποιοι περιορισμοί: η εκτέλεση ή η ολοκλήρωση μιας συνηθισμένης δραστηριότητας μπορεί να γίνει αλλά με κάποιες δυσκολίες. Τα άτομα αυτής της κατηγορίας συνήθως δεν χρειάζονται βοήθεια από άλλα άτομα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

Πληθυσμός με μακροχρόνια προβλήματα υγείας (LSHP) στην ΕΕ 27

- ✓ Στην ΕΕ 27, οι άνδρες ανέφεραν λιγότερους μακροχρόνιους περιορισμούς από τις γυναίκες. Το 2018, το 22,5% των γυναικών είχε κάποιους περιορισμούς και το 26,8% σοβαρούς περιορισμούς.
- ✓ Για προφανείς λόγους τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ανέφεραν συχνότερα μακροχρόνιους περιορισμούς. Στην ηλικία των 85 ετών και άνω, μόνο το 28,5% των ανδρών και το 24,2% των γυναικών δεν έχουν περιορισμούς.

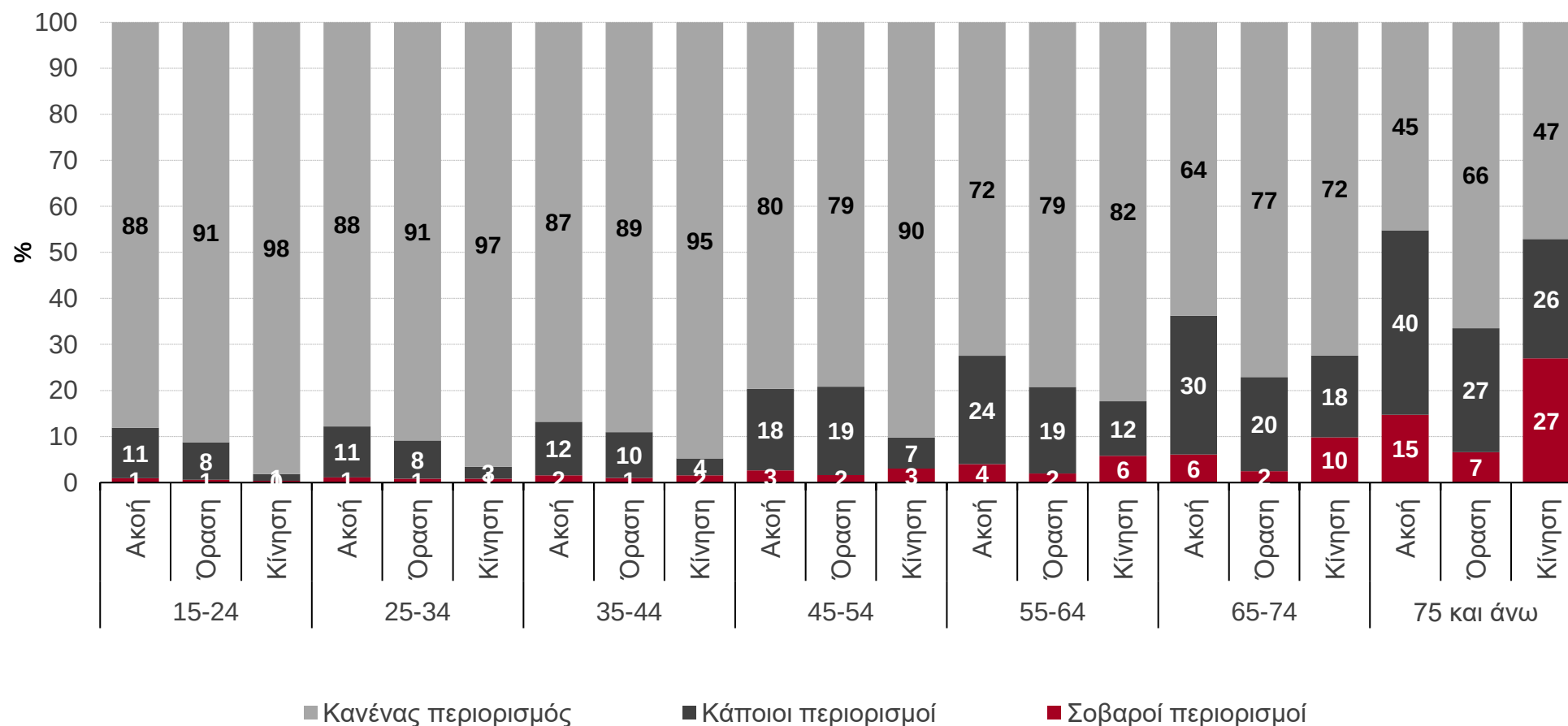

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

Πληθυσμός με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς στην ΕΕ 27

- ✓ Το 2019 στην ΕΕ 27, το 25,2%, το 18,1% και το 16,9% του πληθυσμού είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.
- ✓ Στις ηλικίες 75 και άνω, το 54,8%, το 33,5% και το 52,9% είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

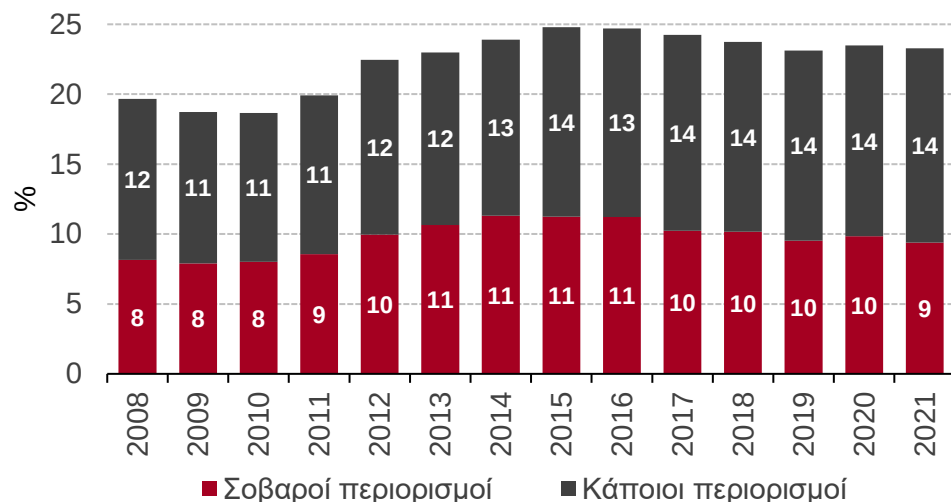
% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2019)

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

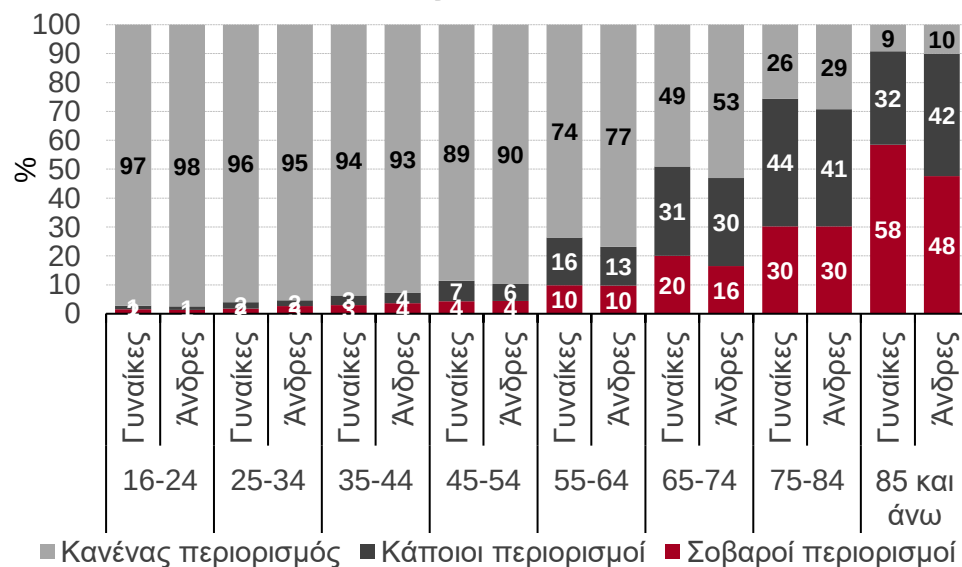
Ελλάδα

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας

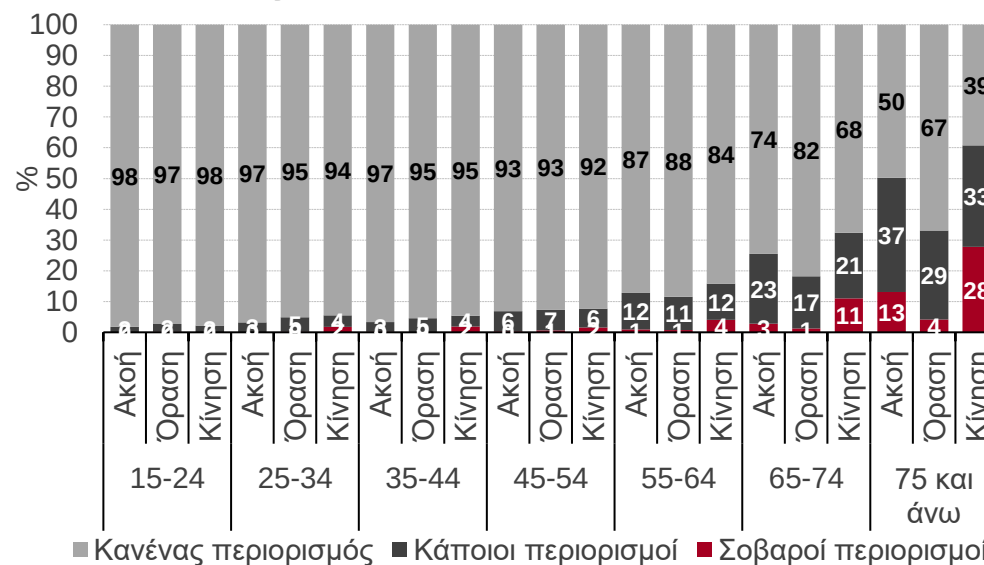

- ✓ Το 2021, στην Ελλάδα, το 23,3% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας.
- ✓ Το 72,0% των γυναικών και το 69,2% των αντρών ηλικίας 65 και άνω είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς το 2018.
- ✓ Το 2019, το 15,0%, το 11,9% και το 18,7% του πληθυσμού της Ελλάδας αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

% του πληθυσμού με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά ηλικία και φύλο (2018)

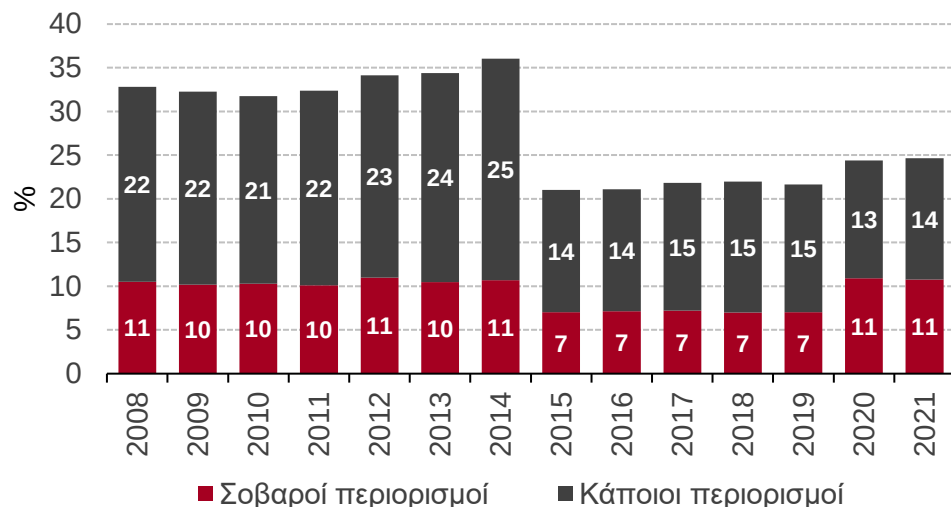
% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2019)

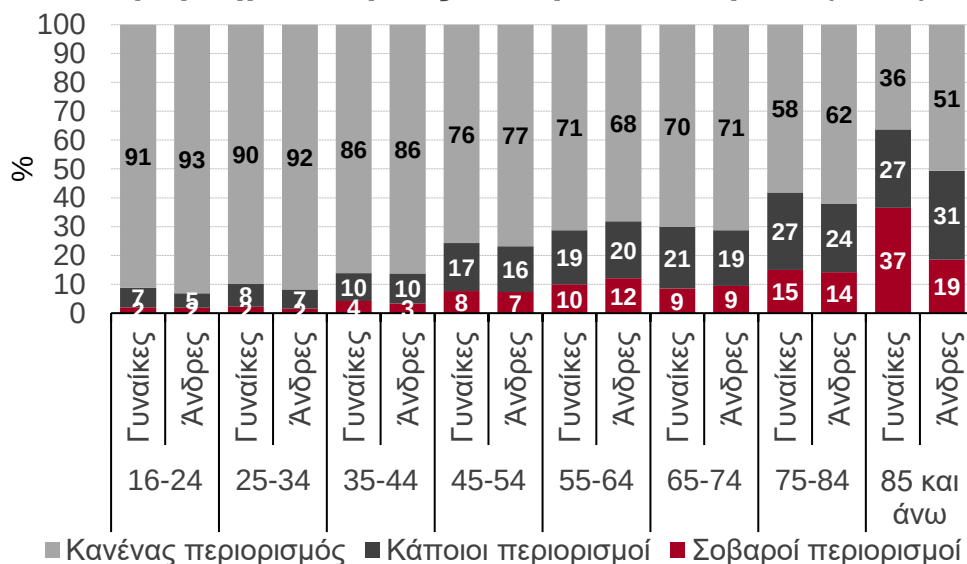
Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

Γερμανία

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας

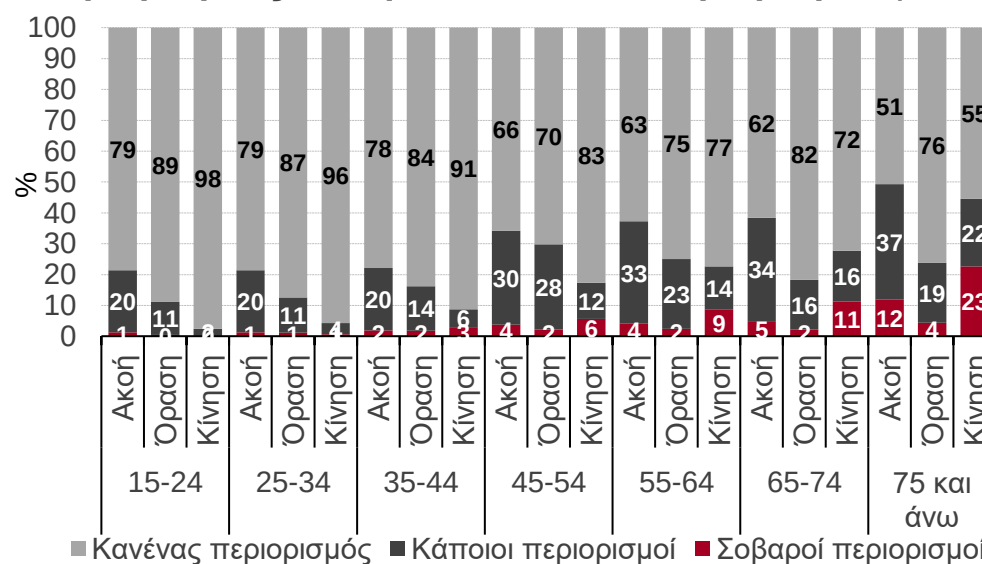

% του πληθυσμού με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά ηλικία και φύλο (2018)

- ✓ Το 2021, στη Γερμανία, το 24,6% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας. Από το 2015 και έπειτα παρατηρείται σημαντική μείωση στο ποσοστό που ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Η μείωση πιθανώς οφείλεται σε αλλαγή μεθοδολογίας.
- ✓ Το 45,2% των γυναικών και το 38,7% των αντρών ηλικίας 65 και άνω είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς το 2018.
- ✓ Το 2019, το 32,0%, το 19,6% και το 18,3% του πληθυσμού της Γερμανίας αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

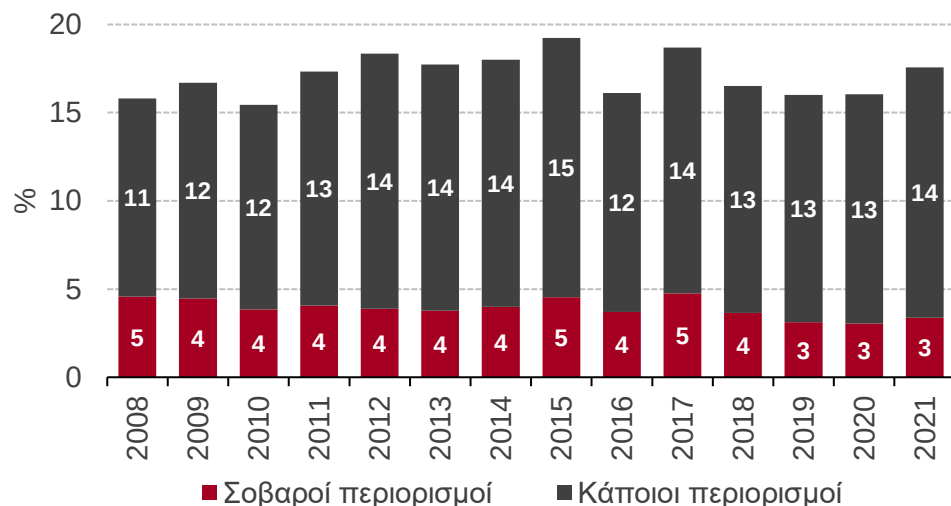
% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2019)

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

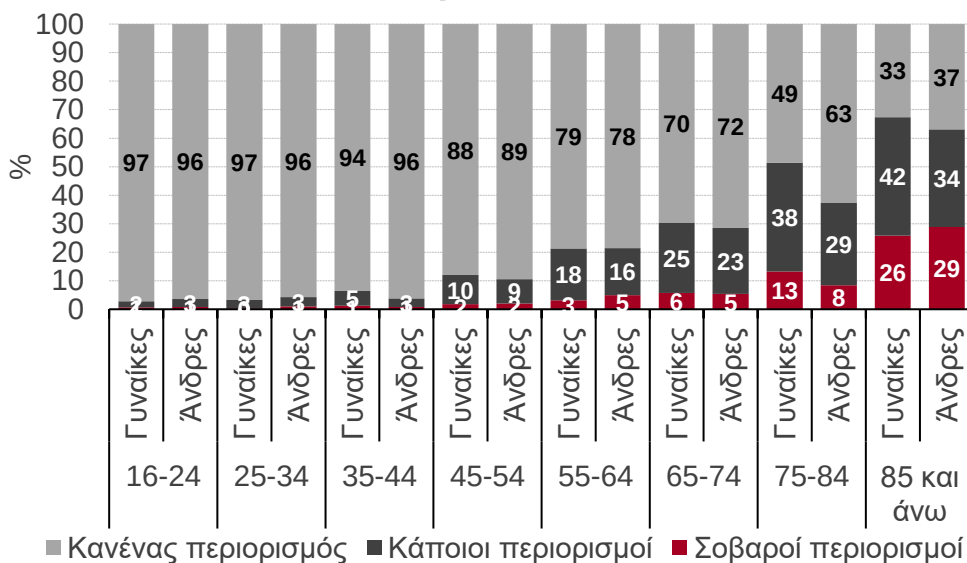
Βουλγαρία

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας

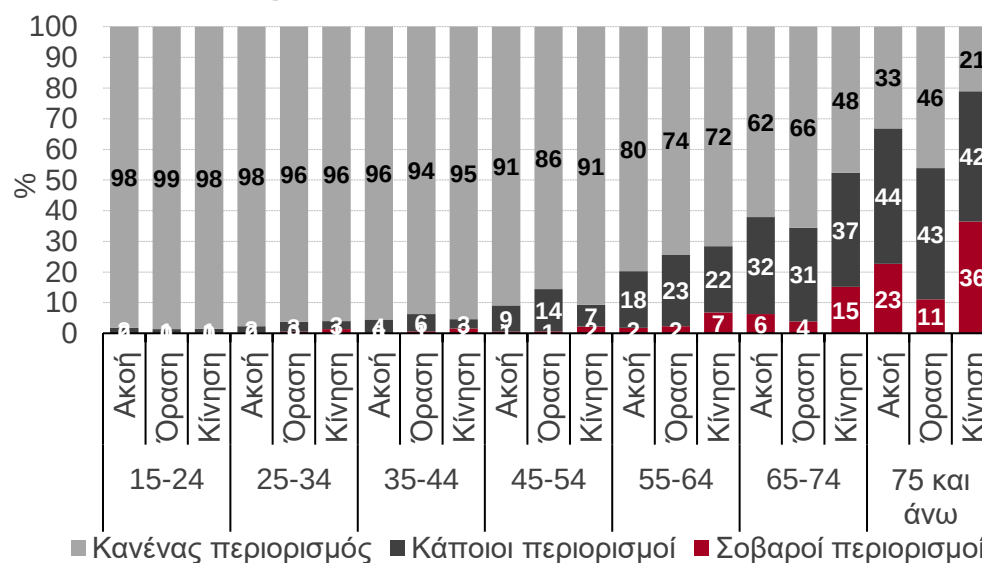

- ✓ Το 2021, στη Βουλγαρία, το 17,6% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας.
- ✓ Το 49,8% των γυναικών και το 43,0% των αντρών ηλικίας 65 και άνω είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς το 2018.
- ✓ Το 2019, το 20,8%, το 20,5% και το 26,2% του πληθυσμού της Βουλγαρίας αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

% του πληθυσμού με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά ηλικία και φύλο (2018)

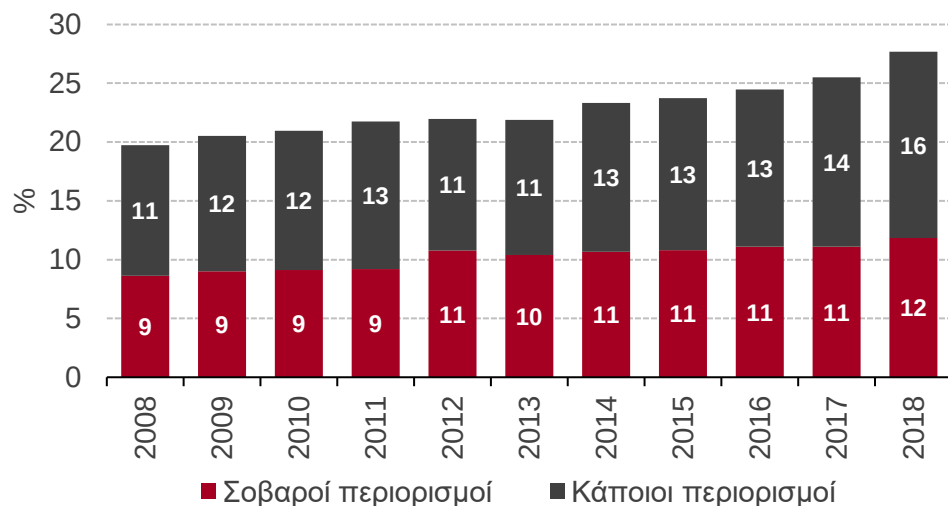
% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2019)

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

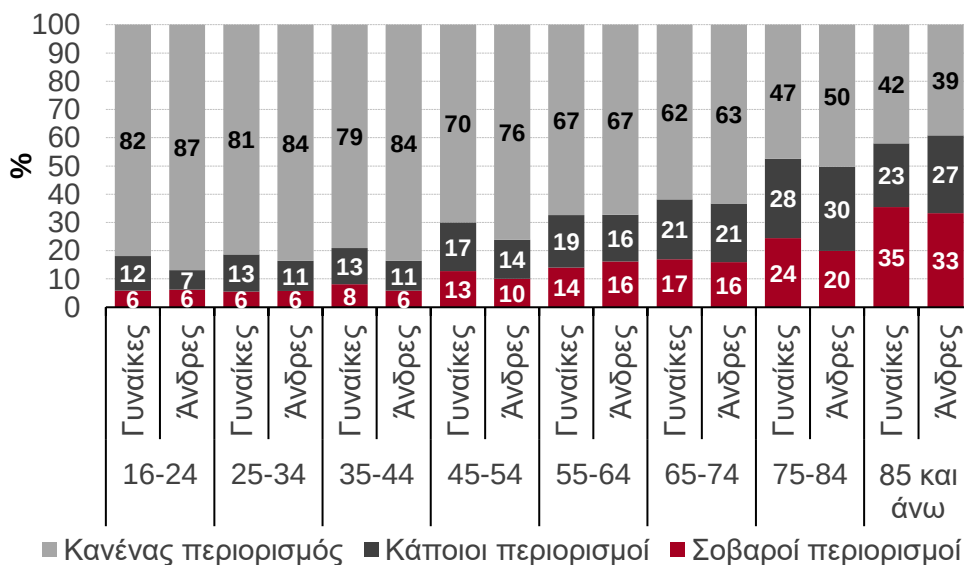
Ηνωμένο Βασίλειο

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας

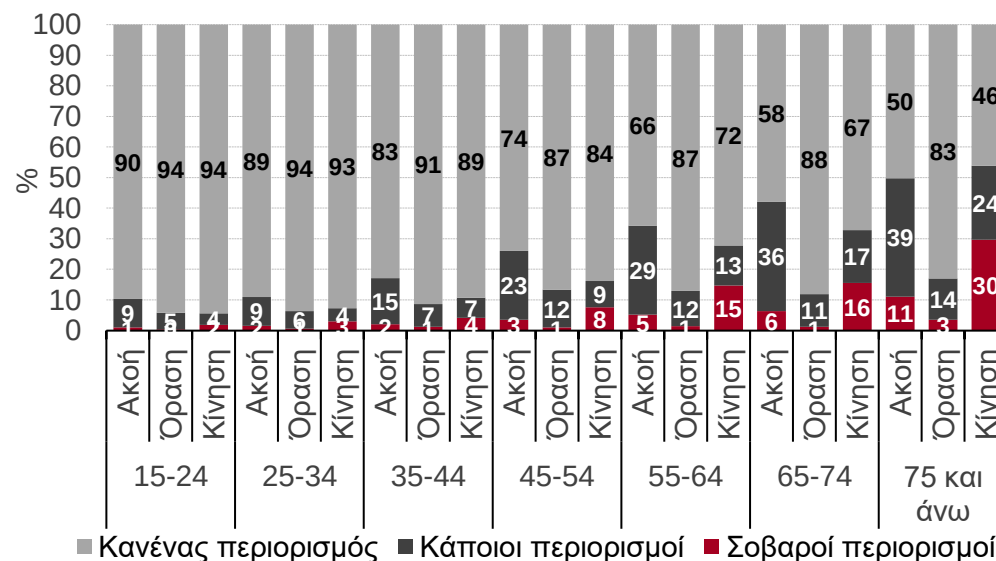

- ✓ Το 2018, στο Ηνωμένο Βασίλειο, το 27,7% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας.
- ✓ Το 49,6% των γυναικών και το 49,1% των αντρών ηλικίας 65 και άνω είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς το 2018.
- ✓ Το 2014, το 27,2%, το 10,8% και το 22,0% του πληθυσμού του Ηνωμένου Βασιλείου αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

% του πληθυσμού με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά ηλικία και φύλο (2018)

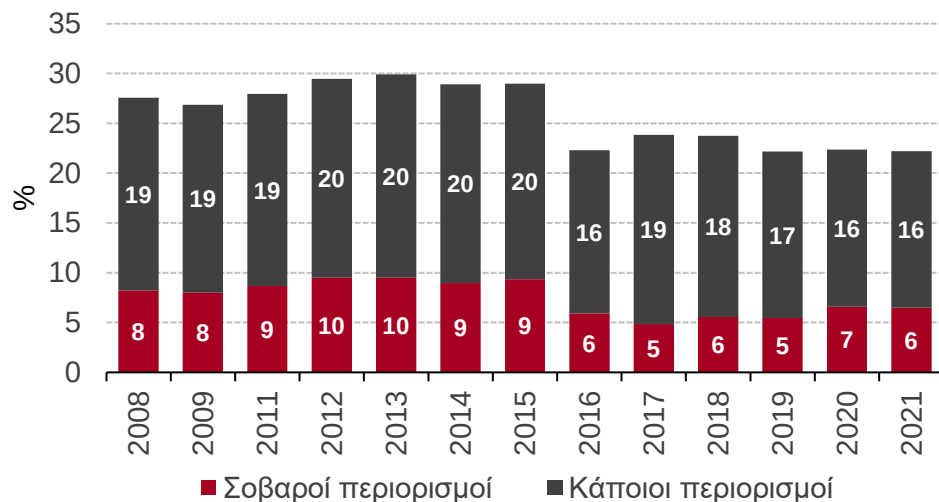
% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2014)

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

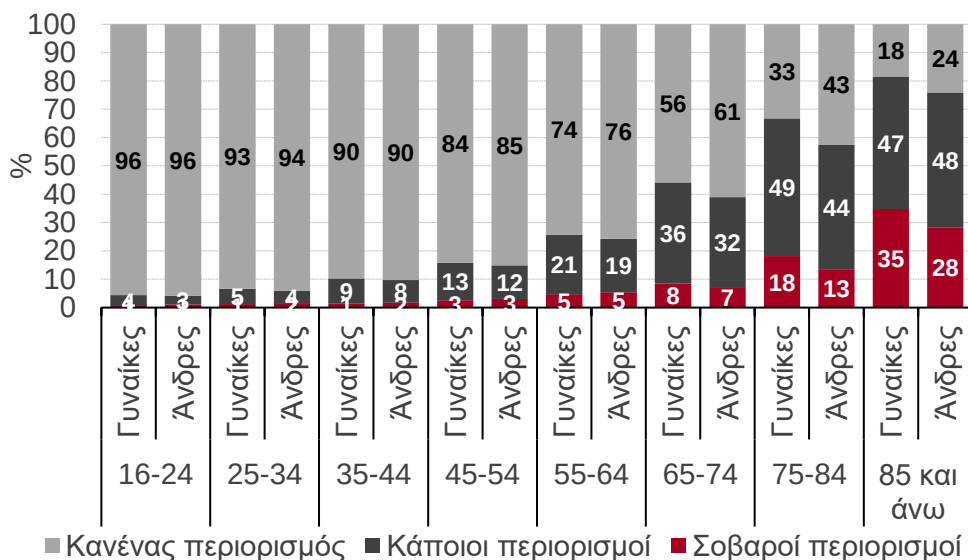
Ιταλία

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας

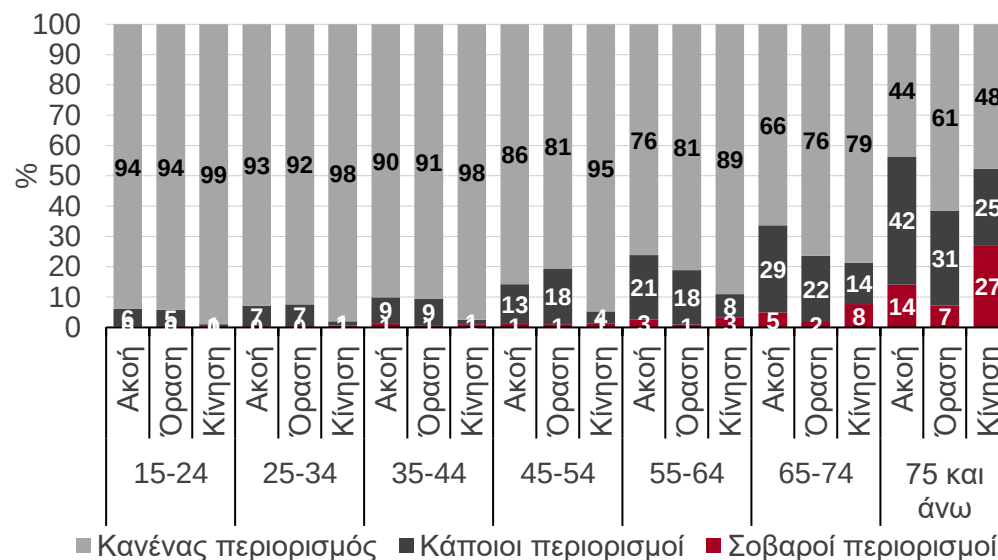

- ✓ Το 2021, στην Ιταλία, το 22,2% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας. Από το 2016 και έπειτα παρατηρείται σημαντική μείωση στο ποσοστό που ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια. Η μείωση πιθανώς οφείλεται σε αλλαγή μεθοδολογίας.
- ✓ Το 64,2% των γυναικών και το 57,4% των αντρών ηλικίας 65 και άνω είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς το 2018.
- ✓ Το 2019, το 21,6%, το 17,6% και το 13,6% του πληθυσμού της Ιταλίας αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

% του πληθυσμού με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά ηλικία και φύλο (2018)

% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2019)

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

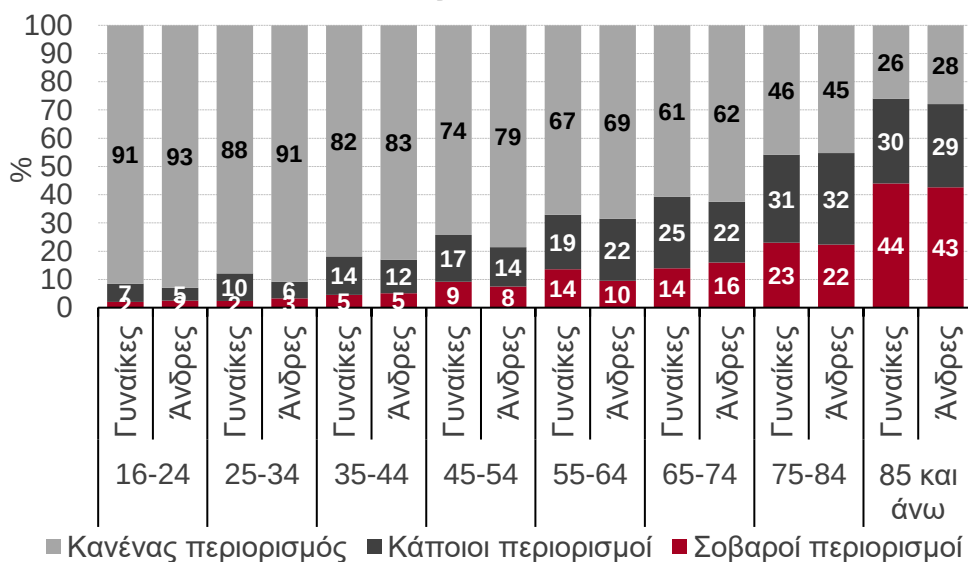
Γαλλία

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας

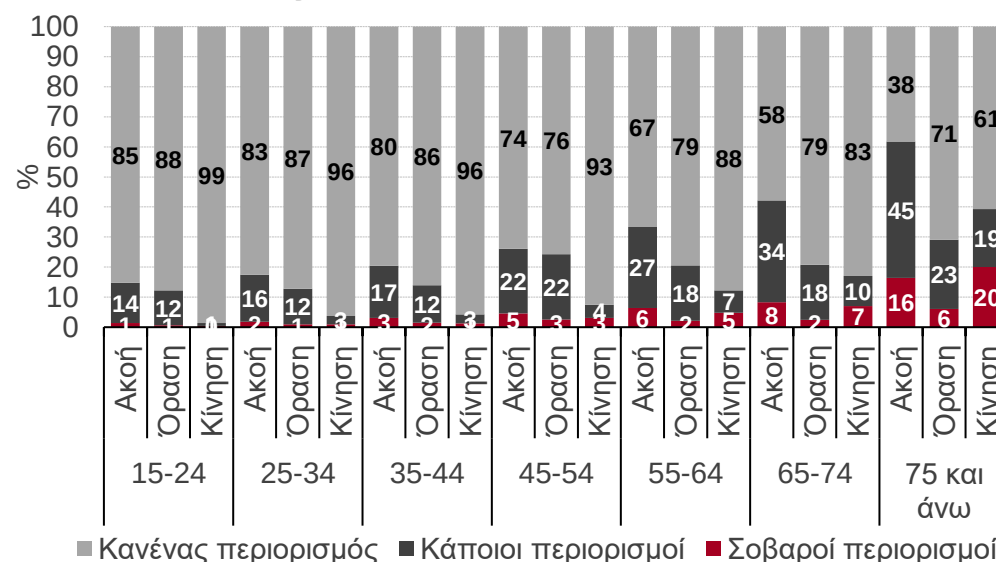

- ✓ Το 2021, στη Γαλλία, το 22,8% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας.
- ✓ Το 55,8% των γυναικών και το 54,8% των αντρών ηλικίας 65 και άνω είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς το 2018.
- ✓ Το 2019, το 30,9%, το 19,1% και το 12,2% του πληθυσμού της Γαλλίας αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

% του πληθυσμού με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά ηλικία και φύλο (2018)

% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2019)

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

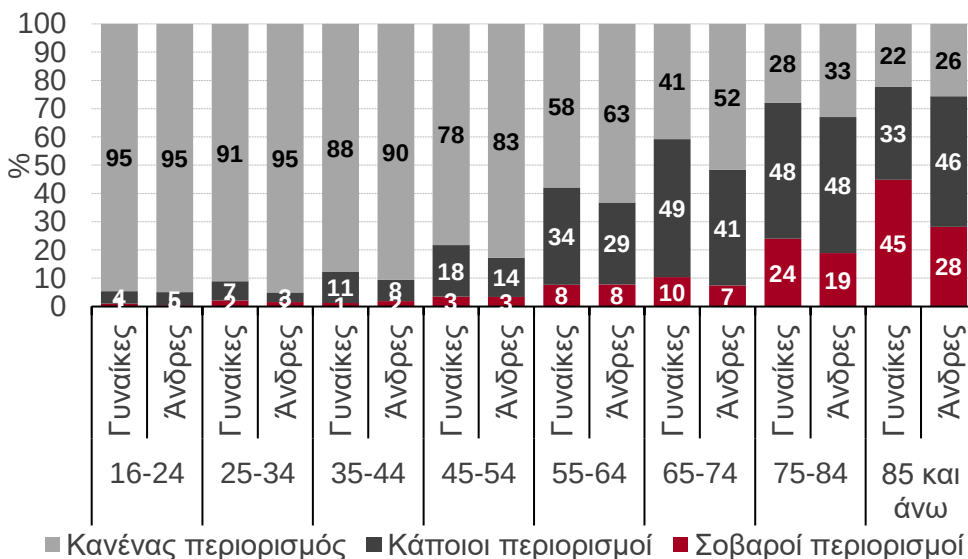
Ρουμανία

% του πληθυσμού άνω των 16 ετών με μακροχρόνια προβλήματα υγείας

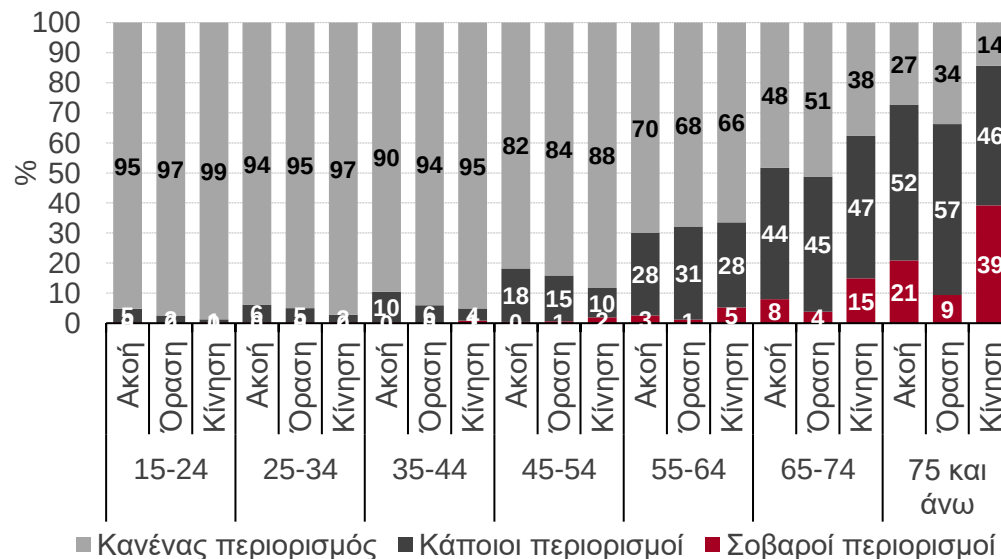

- ✓ Το 2021, στη Ρουμανία, το 29,4% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω ανέφερε κάποιους ή σοβαρούς περιορισμούς στις δραστηριότητές του λόγω μακροχρόνιων προβλημάτων υγείας.
- ✓ Το 69,7% των γυναικών και το 63,3% των αντρών ηλικίας 65 και άνω είχε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς το 2018.
- ✓ Το 2019, το 27,7%, το 25,2% και το 28,9% του πληθυσμού της Ρουμανίας αντιμετώπιζε είτε κάποιους είτε σοβαρούς περιορισμούς στην ακοή, στην όραση και στην κίνηση αντίστοιχα.

% του πληθυσμού με μακροχρόνια προβλήματα υγείας ανά ηλικία και φύλο (2018)

% του πληθυσμού με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς ανά ηλικία και τύπο περιορισμού (2019)

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

Εκτίμηση μεγέθους αγοράς ατόμων με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς που ταξιδεύουν από την ΕΕ 27 το 2019

Ηλικιακή ομάδα	Περιορισμός	Άτομα με σοβαρούς περιορισμούς			Άτομα με κάποιους περιορισμούς			Άτομα με σοβαρούς ή κάποιους περιορισμούς	
		Σύνολο ΕΕ 27	% που ταξιδεύει *	Άτομα που ταξιδεύουν	Σύνολο ΕΕ 27	% που ταξιδεύει **	Άτομα που ταξιδεύουν	Σύνολο ΕΕ 27	Άτομα που ταξιδεύουν
15-24	Ακοή	457.540	36%	164.715	5.182.828	72%	3.731.636	5.640.368	3.896.350
	Όραση	291.879	36%	105.077	3.837.817	72%	2.763.228	4.129.696	2.868.305
	Κίνηση	189.327	36%	68.158	682.366	72%	491.304	871.693	559.461
25-34	Ακοή	626.580	37%	231.834	6.104.544	74%	4.517.363	6.731.124	4.749.197
	Όραση	451.506	37%	167.057	4.607.203	74%	3.409.330	5.058.709	3.576.388
	Κίνηση	456.113	37%	168.762	1.455.876	74%	1.077.348	1.911.989	1.246.110
35-44	Ακοή	978.941	36%	352.419	7.087.124	72%	5.102.730	8.066.065	5.455.148
	Όραση	601.641	36%	216.591	6.113.282	72%	4.401.563	6.714.923	4.618.154
	Κίνηση	968.744	36%	348.748	2.233.209	72%	1.607.910	3.201.953	1.956.658
45-54	Ακοή	1.716.524	34%	583.618	11.475.878	68%	7.803.597	13.192.401	8.387.215
	Όραση	1.068.779	34%	363.385	12.431.301	68%	8.453.285	13.500.080	8.816.670
	Κίνηση	1.970.224	34%	669.876	4.366.879	68%	2.969.478	6.337.103	3.639.354
55-64	Ακοή	2.393.123	32%	765.800	14.045.296	64%	8.988.990	16.438.420	9.754.789
	Όραση	1.184.123	32%	378.920	11.199.420	64%	7.167.629	12.383.543	7.546.548
	Κίνηση	3.462.815	32%	1.108.101	7.094.790	64%	4.540.666	10.557.605	5.648.766
65-74	Ακοή	2.863.717	25%	701.611	14.232.042	49%	6.973.701	17.095.758	7.675.311
	Όραση	1.160.435	25%	284.306	9.653.242	49%	4.730.089	10.813.677	5.014.395
	Κίνηση	4.645.672	25%	1.138.190	8.390.532	49%	4.111.361	13.036.204	5.249.550
75 και άνω	Ακοή	6.340.474	25%	1.553.416	17.251.402	49%	8.453.187	23.591.876	10.006.603
	Όραση	2.847.110	25%	697.542	11.600.266	49%	5.684.130	14.447.376	6.381.672
	Κίνηση	11.625.398	25%	2.848.223	11.173.020	49%	5.474.780	22.798.419	8.323.003
Σύνολο ΕΕ 27 15 και άνω	Ακοή	16.841.766	33%	5.473.574	78.422.149	65%	50.974.397	95.263.915	56.447.971
	Όραση	8.175.265	33%	2.656.961	60.440.172	65%	39.286.112	68.615.437	41.943.073
	Κίνηση	26.215.829	33%	8.520.144	37.888.340	65%	24.627.421	64.104.169	33.147.566

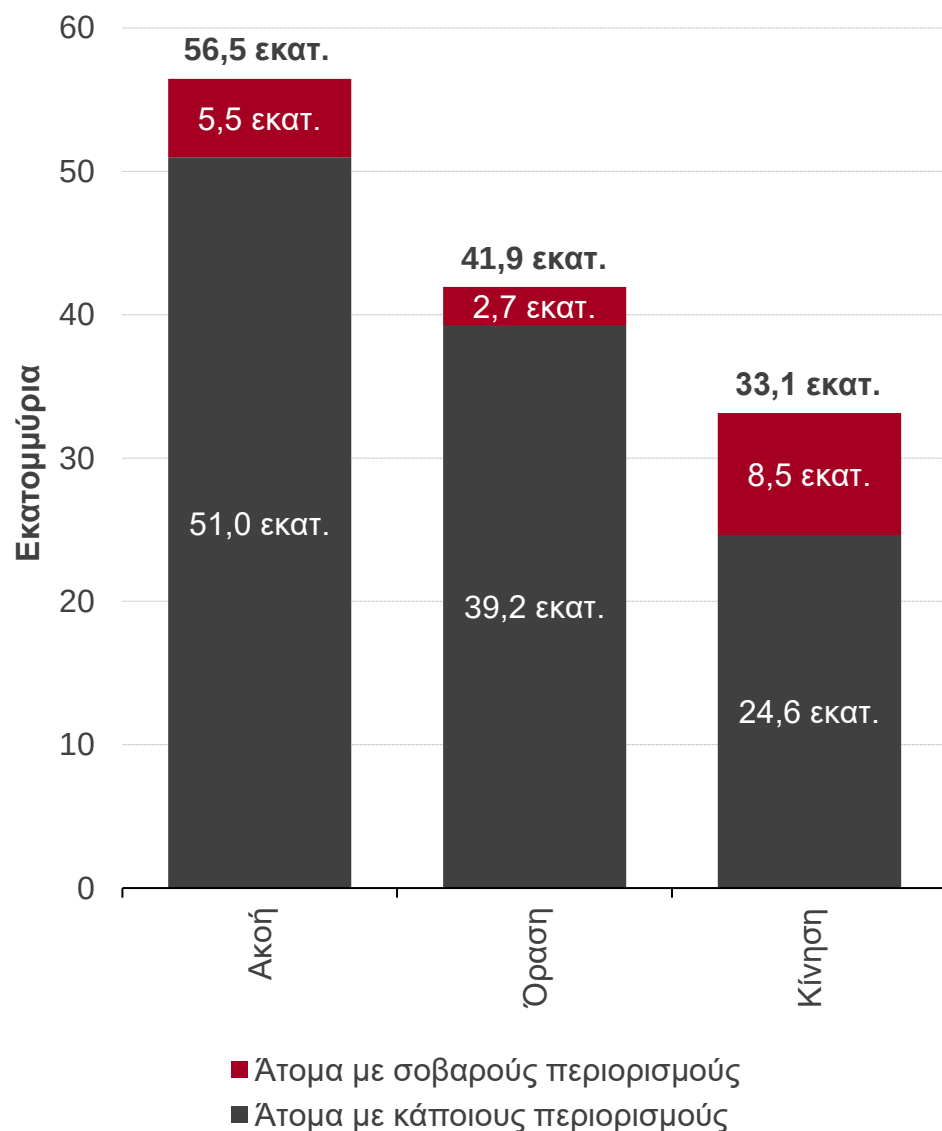
* Έχουμε υποθέσει το 50% του ποσοστού των ατόμων με κάποιους περιορισμούς που ταξιδεύει

** Έχουμε εφαρμόσει τα ποσοστά του πληθυσμού που ταξιδεύει ανά ηλικιακή ομάδα ανεξαρτήτως περιορισμού

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

Εκτίμηση μεγέθους αγοράς ατόμων με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς που ταξιδεύουν από την ΕΕ 27 το 2019

Άτομα από την ΕΕ 27 με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς που ταξιδεύουν (εκατ.)

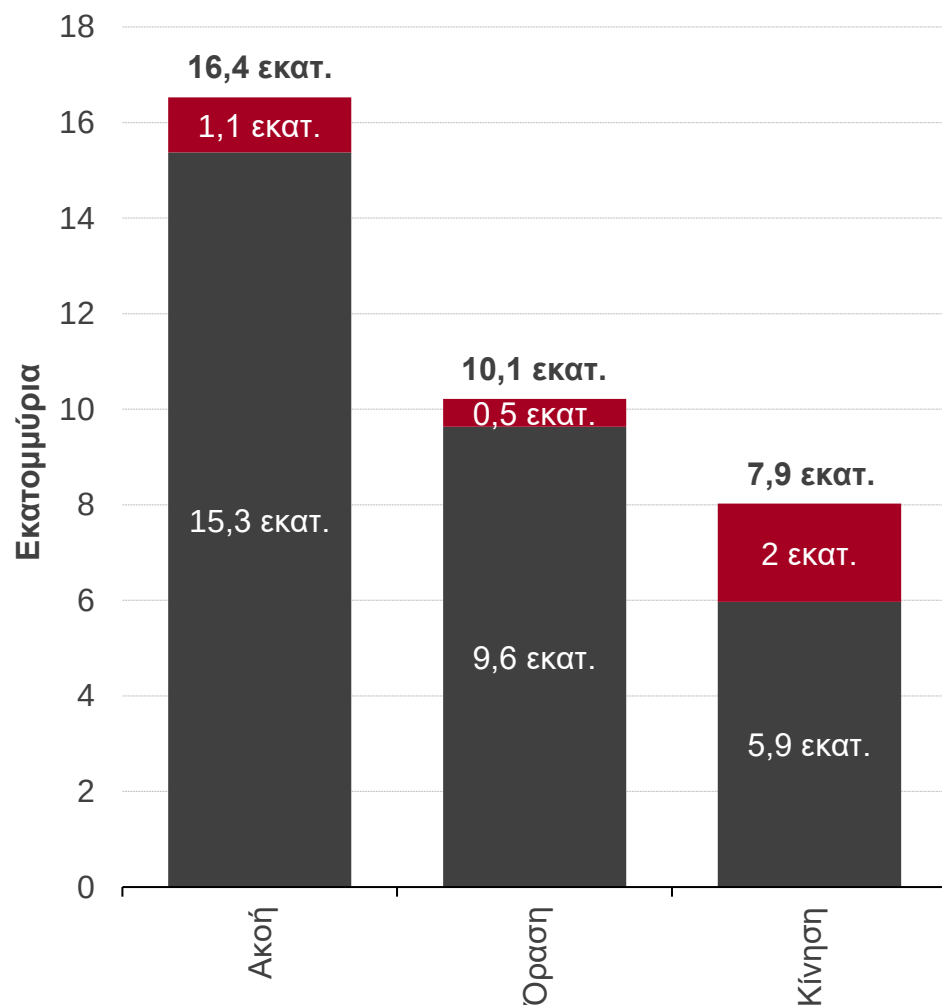

- ✓ Το 2019, εκτιμάται ότι στην ΕΕ 27, τα άτομα με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς στην ακοή που ταξίδεψαν ήταν 56,5 εκατ. Από αυτούς 51,0 εκατ. άτομα είχαν κάποιους περιορισμούς, ενώ 5,5 εκατ. άτομα είχαν σοβαρούς περιορισμούς.
- ✓ Το μέγεθος αγοράς των ατόμων με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς στην όραση που ταξίδεψαν εκτιμάται σε 41,9 εκατ. άτομα, στην ΕΕ 27 το 2019. Από αυτά, 39,2 εκατ. άτομα είχαν κάποιους περιορισμούς, ενώ 2,7 εκατ. είχαν σοβαρούς περιορισμούς.
- ✓ 33,1 εκατ. άτομα ήταν το μέγεθος αγοράς των ατόμων με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς στην κίνηση που ταξίδεψαν από την ΕΕ 27 το 2019. Από αυτούς 24,6 εκατ. είχαν κάποιους περιορισμούς, ενώ τα 8,5 εκατ. είχαν σοβαρούς περιορισμούς.

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

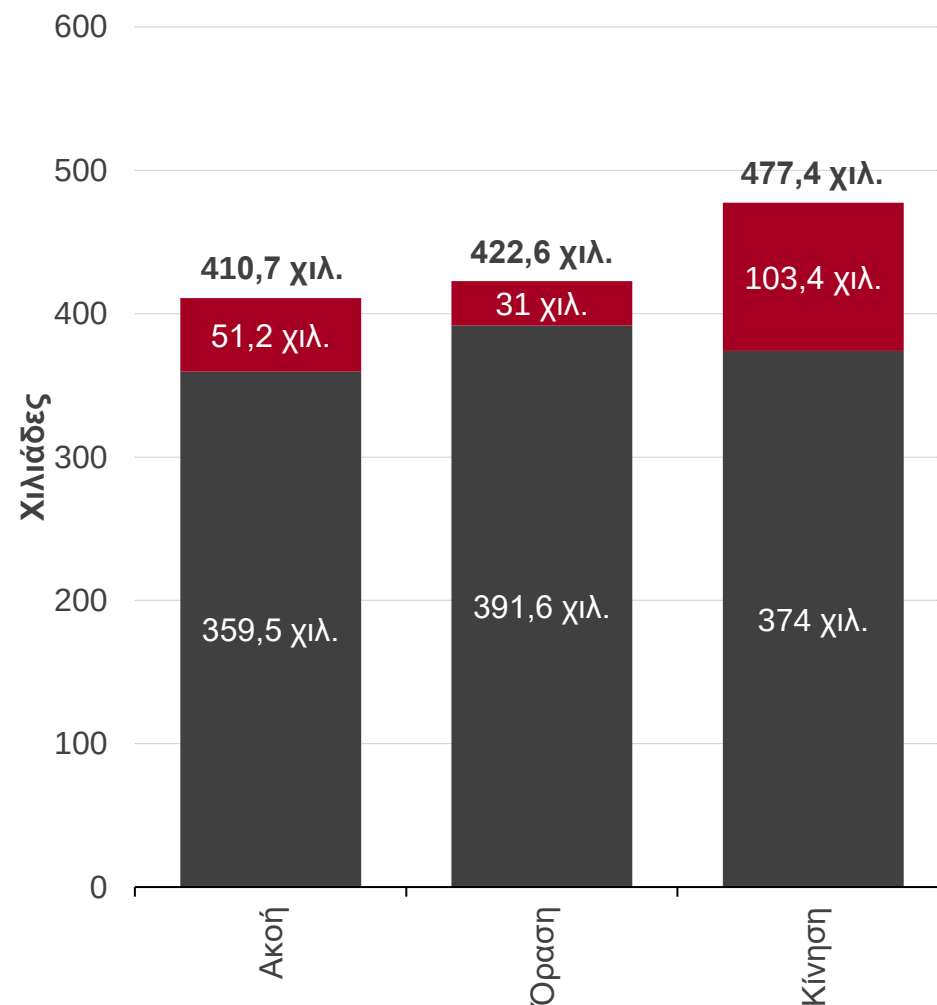
Εκτίμηση μεγέθους αγοράς ατόμων με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς που ταξιδεύουν από την ΕΕ 27 το 2019

Άτομα από τη Γερμανία με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς που ταξιδεύουν (εκατ.)

■ Άτομα με σοβαρούς περιορισμούς
■ Άτομα με κάποιους περιορισμούς

Άτομα από τη Βουλγαρία με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς που ταξιδεύουν (χιλ.)

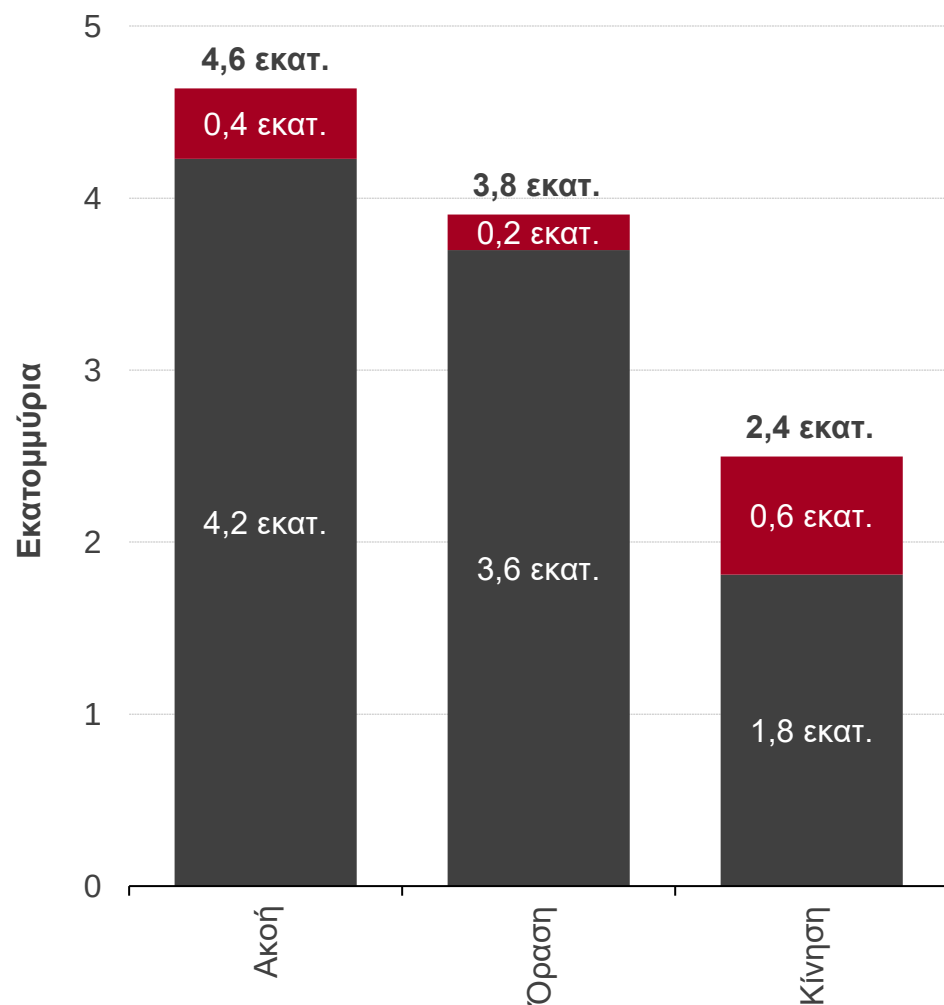

■ Άτομα με σοβαρούς περιορισμούς
■ Άτομα με κάποιους περιορισμούς

Η κατάσταση της υγείας στην Ευρώπη

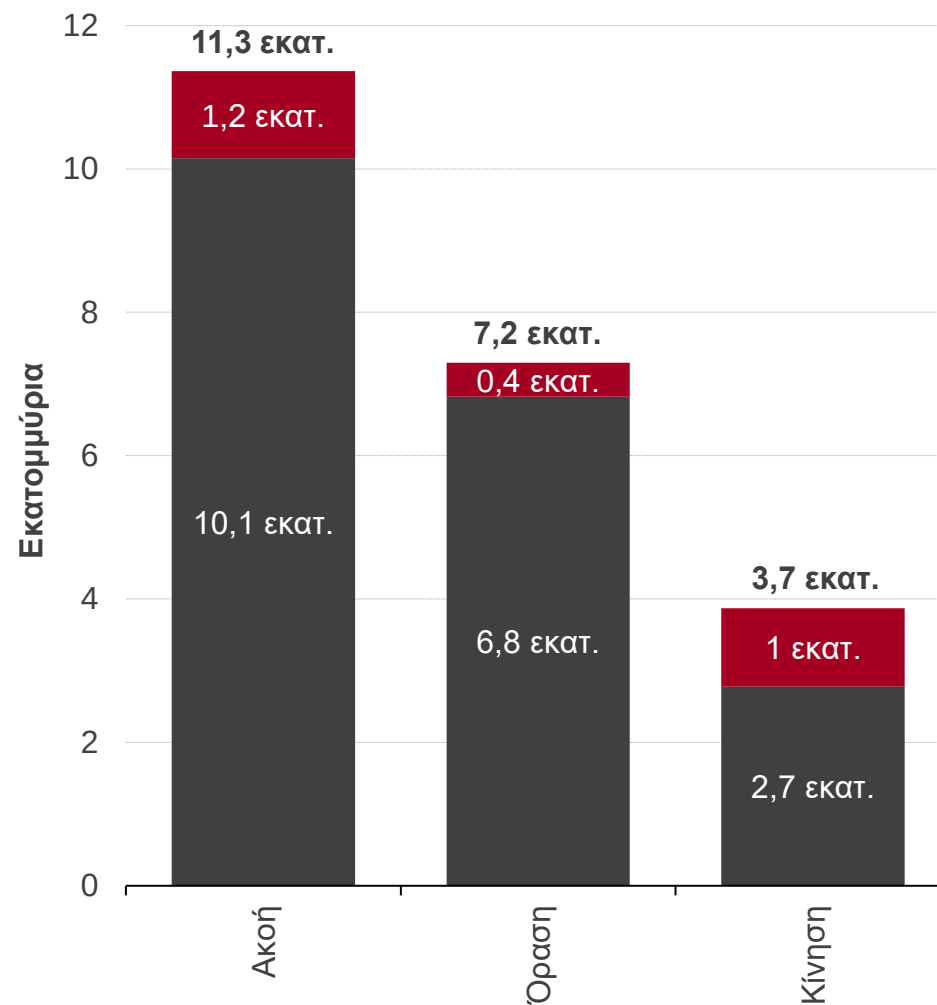
Εκτίμηση μεγέθους αγοράς ατόμων με αισθητηριακούς και κινητικούς περιορισμούς που ταξιδεύουν από την ΕΕ 27 το 2019

Άτομα από την Ιταλία με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς που ταξιδεύουν (εκατ.)

■ Άτομα με σοβαρούς περιορισμούς
■ Άτομα με κάποιους περιορισμούς

Άτομα από τη Γαλλία με σοβαρούς ή με κάποιους περιορισμούς που ταξιδεύουν (εκατ.)

■ Άτομα με σοβαρούς περιορισμούς
■ Άτομα με κάποιους περιορισμούς

Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα

Εισαγωγή

Επισκόπηση

Για τον προσδιορισμό της υφιστάμενης κατάστασης στην Ελλάδα διενεργήθηκαν έρευνες και συνεντεύξεις με διάφορους φορείς και ειδικότερα ως εξής:

- ✓ Συνάντηση με την ομάδα εργασίας για τον προσβάσιμο τουρισμό του Υπουργείου Τουρισμού για την σαφή αποτύπωση του σχεδίου δράσης για την προσβασιμότητα στη χώρα.
- ✓ Επικοινωνία με την Διεύθυνση Αρχαιολογικών Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων. Επιπλέον, για την διασφάλιση της προσβασιμότητας στα μνημεία UNESCO διενεργήθηκαν τηλεφωνικές επικοινωνίες με τις εφορείες αρχαιοτήτων για τα μνημεία.
- ✓ Διεξαγωγή έρευνας σε αντιπροσωπευτικό δείγμα ξενοδοχείων 3 – 5 αστέρων δυναμικότητας άνω των 40 δωματίων και διεξοδικός έλεγχος των ιστοσελίδων τους από πλευράς προσβασιμότητας, πληροφοριών για άτομα με ειδικές ανάγκες, παροχής δωματίων για άτομα με ειδικές ανάγκες, υποστήριξη από φωτογραφικό υλικό που δείχνει τα σημεία προσβασιμότητας, και τη δυνατότητα online booking του συγκεκριμένου τύπου δωματίου για άτομα ΑμεΑ.
- ✓ Δημιουργήθηκε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο και διεξήχθησαν συνεντεύξεις με εξειδικευμένους ταξιδιωτικούς πράκτορες του εξωτερικού & εσωτερικού προκειμένου να αποτυπώσουν τις απόψεις τους σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα και για τους τουρίστες με αναπηρίες που επισκέπτονται την Ελλάδα.
- ✓ Τέλος, διεξήχθησαν συνεντεύξεις σε άτομα με κινητική αναπηρία που ζουν στην Ελλάδα και σε άτομα που την έχουν επισκεφθεί για τουρισμό.

Υφιστάμενη κατάσταση

- ✓ Με βάση το άρθρο 5 του ΦΕΚ Β10/2015 τα ξενοδοχεία υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 4067/12 (ΦΕΚ Α'79/2012 βλ Παράρτημα Α σχετικά με την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων. Ο ελάχιστος αριθμός δωματίων για άτομα μειωμένης κινητικότητας ορίζεται σε 5% επί της συνολικής δυναμικότητας του καταλύματος. Η εφαρμογή του συγκεκριμένου ποσοστού είναι υποχρεωτική μέχρι του αριθμού των 5 δωματίων συνολικά. Επίσης, για την διαμόρφωση των χώρων που αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση ΑμεΑ εφαρμόζονται τα οριζόμενα στο άρθρο 26 του Ν. 4067/12 και στην εγκύκλιο 9 με Α.Π. οικ. 29467/13-6-2012 του γραφείου μελετών του ΥΠΕΚΑ.
- ✓ Στους χώρους όλων των νέων κτιρίων εκτός των κτιρίων με χρήση κατοικίας, για τα οποία η άδεια δόμησης εκδίδεται μετά τη δημοσίευση του Ν. 4067/12, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υ.Π.Ε.Κ.Α. "Σχεδιάζοντας για Όλους", καθώς και το ISO 21542-2011 "Building construction — Accessibility and usability of the built environment" ή/και τον «ADA-Standards for accessible design».

Στα κτίρια αυτά επιβάλλεται επίσης η πρόβλεψη προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων χώρων υγιεινής σε ποσοστό 5% των συνολικών χώρων υγιεινής για χρήση κοινού ή σε κάθε περίπτωση τουλάχιστον ένας ανά συγκρότημα χώρων υγιεινής, ο οποίος μπορεί να έχει μικτή χρήση (ανδρών / γυναικών). Εφόσον τα παραπάνω κτίρια διαθέτουν χώρους στάθμευσης τότε ποσοστό 5% αυτών ή τουλάχιστον ένας θα διαμορφώνεται κατάλληλα για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων. Στο παράρτημα Β παρατίθενται οι οδηγίες σχεδιασμού «Σχεδιάζουμε για όλους» του ΥΠΕΧΩΔΕ που συντάχθηκε την περίοδο 1986 -1990 και χρησιμοποιείται ακόμα. Επίσης, στο <http://www.opengov.gr/minenv/?p=3923> παρατίθεται αναλυτικά το άρθρο 26 του Ν.4067/12 σχετικά με την προσβασιμότητα των κτιρίων.

- ✓ Ωστόσο, εταιρεία πιστοποίησης ξενοδοχείων για την κατάταξη τους σε αστέρια ανέφερε ότι υπάρχει κάποιο ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τα ίδια τα ξενοδοχεία. Στο ερωτηματολόγιο συμπεριλαμβάνονται ελάχιστες ερωτήσεις σχετικά με την προσβασιμότητα. Τα ακόλουθα τεχνικά χαρακτηριστικά των δωματίων ξενοδοχείων (μέγεθος πόρτας, αποστάσεις κτλ, δωμάτιο ΑμεΑ) δεν άπτονται του ελέγχου πιστοποίησης κατά την διαδικασία κατάταξης σε αστέρια.
- ✓ Όσον αφορά την διαθεσιμότητα των δωματίων ΑμεΑ στα ξενοδοχεία, το Υπουργείο Τουρισμού όταν υποβάλλονται καταγγελίες τις διερευνά και κατόπιν ελέγχου επιβάλλει αντίστοιχα πρόστιμα. Γενικά, εκτιμάται ότι αν οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις ήταν περισσότερο εξοικειωμένες με το universal design, δηλαδή τον σχεδιασμό προσβάσιμων δωματίων τα οποία δεν δημιουργούν την αίσθηση ότι απευθύνονται σε άτομα με αναπηρία, θα υπήρχε μεγαλύτερη προσφορά και ουσιαστική αξιοποίησή τους. Επίσης, υπάρχουν ξενοδοχοί που απαιτούν επιδότηση για τη δημιουργία προσβάσιμων δωματίων.

Υπουργείο Τουρισμού

Ενέργειες

- ✓ Τον Δεκέμβριο του 2020, ο πρωθυπουργός παρουσίασε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Ο τελευταίος στόχος με αριθμό 30 (βλ. Παράρτημα Γ) αφορά τον προσβάσιμο τουρισμό που αποτελείται από 5 δράσεις:
 1. Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού πακέτου με πολιτικές Προσβάσιμου Τουρισμού
 2. Ένταξη της διάστασης της αναπηρίας και την προσβασιμότητα των τουριστικών υπηρεσιών στην Τουριστική Εκπαίδευση
 3. Διασύνδεση με τις δράσεις προσβασιμότητας στο φυσικό περιβάλλον και τον πολιτισμό με τον στόχο Προσβάσιμου Τουρισμού
 4. Η Ελλάδα φιλικός προορισμός για τα ζώα συντροφιάς
 5. Προσβάσιμος Τουρισμός και Εθελοντισμός
- ✓ Η εφαρμογή των παραπάνω έχει καθυστερήσει. Η Κυβέρνηση τον Δεκέμβριο του 2021 με τον Νόμο 4875 (ΦΕΚ Α250 21/12/2021) μεταξύ άλλων θέσπισε τα ακόλουθα:
 - Σήμα επισκέψιμου ζυθοποιείου
 - Σήμα επισκέψιμου ελαιοτριβείου
 - Σήμα επισκέψιμου τυροκομείου
- ✓ Μια από τις προϋποθέσεις έκδοσης των παραπάνω σημάτων είναι η διασφάλιση πρόσβασης σε όλους συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα. Τα σήματα φέρουν ειδικό λογότυπο που χορηγείται από το Υπουργείο Τουρισμού.
- ✓ Επίσης, στα άρθρα 52, 53 και 54 του ΦΕΚ Α250 21/12/2021 θεσπίζονται τα εξής:
 - Σήμα προσβάσιμου τουριστικού προορισμού, όπου με βάση την επικοινωνία μας με το Υπουργείο Τουρισμού χρειάζεται να οριστεί επιτροπή και εν συνεχεία να υπογραφεί η σχετική ΚΥΑ για την εφαρμογή του.
 - Σήμα προσβάσιμης τουριστικής επιχείρησης.
 - Σήμα τουριστικού καταλύματος φιλικού προς τα ζώα συντροφιάς.

Υπουργείο Τουρισμού

Ενέργειες

- ✓ Όλα τα παραπάνω σήματα που διαθέτουν ειδικό λογότυπο απονέμονται από το Υπουργείο Τουρισμού εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που καθορίζονται στην εκδιδόμενη κατ' εξουσιοδότηση των παρ. 1, 2 και 3 του άρθρου 63 αντίστοιχα, Κοινή Υπουργική Απόφαση.
- ✓ Συγκεκριμένα τουριστικό κατάλυμα χαρακτηρίζεται ως φιλικό προς τα ζώα συντροφιάς εφόσον διαθέτει παροχές και προσφέρει υπηρεσίες για την προσωρινή διαμονή ζώων συντροφιάς που διαμένουν στο τουριστικό κατάλυμα μαζί με τον ιδιοκτήτη τους.
- ✓ Επιπλέον, στα έργα που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης συνολικού ύψους € 6,11 δις., € 320 εκατ. προϋπολογίζονται για τον τουριστικό τομέα. Όσον αφορά τον προσβάσιμο τουρισμό, περιλαμβάνεται η ανάπτυξη περίπου 250 παρεμβάσεων ημι-μόνιμων υποδομών σε παραλίες της χώρας, προκειμένου να βελτιωθεί η προσβασιμότητα ατόμων με κινητικά προβλήματα ή εμποδιζόμενων ατόμων γενικότερα (€ 17,21 εκατ.).
- ✓ Το Υπουργείο έχει συμπεριλάβει την προσβασιμότητα στα εκπαιδευτικά του προγράμματα. Στο πρόγραμμα εκπαίδευσης τουριστικών ξεναγών περιλαμβάνεται μάθημα για την ορθή συμπεριφορά προς τα άτομα με αναπηρία.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Επισκόπηση

- ✓ Όσον αφορά το Εθνικό Σχέδιο Δράσης είναι σε διαδικασία σύνταξης των σχετικών ΚΥΑ.
- ✓ Σχετικά με τους χώρους των μουσείων έχει διενεργηθεί μελέτη για τις τεχνικές προδιαγραφές όμως, δεν υπάρχει άμεσο σχέδιο δράσης.
- ✓ Όλοι οι δημόσιοι χώροι είναι προσβάσιμοι χωρίς όμως να πληρούν τις απαραίτητες προδιαγραφές. Υπάρχει πιθανότητα να μην έχει σωστή κλίση η ράμπα ή το ασανσέρ να είναι μικρό κτλ. Στην παρούσα φάση δίνεται έμφαση στα αντιληπτικά προγράμματα (ηλεκτρονικά).
- ✓ Για τον προσδιορισμό της προσβασιμότητας των μνημείων της UNESCO ελέγχθηκε η ιστοσελίδα <http://odysseus.culture.gr/>. Όπου δεν υπήρχε σαφής ενημέρωση, διενεργήθηκαν τηλεφωνικές κλίσεις στους αντίστοιχους χώρους προκειμένου να επιβεβαιωθεί η προσβασιμότητα τους. Ακολουθούν οι απαντήσεις εκπροσώπων των μνημείων:
 - Η Μονή Δαφνίου καθώς και ο Ναός του Αγίου Δημητρίου είναι προσβάσιμοι αλλά οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να επικοινωνήσουν νωρίτερα προκειμένου να ανοίξουν την πόρτα για να περάσει όχημα.
 - Ο Ναός του Αγίου Παντελεήμονα είναι προσβάσιμος από την πλαϊνή πλευρά.
 - Ο αρχαιολογικός χώρος Ολυμπίας είναι προσβάσιμος, διαθέτει διαδρόμους, υπάρχει μόνο δυσκολία λόγω των χαλικιών οπότε καλό θα ήταν το άτομο με αμαξίδιο να συνοδεύεται. Υπάρχουν επίσης 2 μουσεία πλήρως προσβάσιμα, όσο αφορά τα WC και τους χώρους.
 - Ο ναός του Επικούρειου Απόλλωνα στην Ολυμπία είναι εν μέρει προσβάσιμος. Οι υπάλληλοι έχουν την διάθεση να εξυπηρετήσουν.
 - Ο αρχαιολογικός χώρος των Δελφών είναι μερικώς προσβάσιμος. Χρειάζεται πρότερη επικοινωνία προκειμένου να γίνει η μετακίνηση με αυτοκίνητο του golf μέχρι μόνο τον ναό του Απόλλωνα.
 - Η αρχαία Τίρυνθα είναι προσβάσιμη εν μέρει και έχει μεγάλη δυσκολία.
 - Η Δήλος δεν είναι προσβάσιμη παρά μόνο μέχρι το σημείο που είναι τα λιοντάρια.
 - Στους Φιλίππους το μουσείο είναι προσβάσιμο, όμως ο αρχαιολογικός χώρος ενώ διαθέτει ράμπες σε κάποια σημεία είναι πολύ δύσκολη η πρόσβαση.
 - Στην παλιά πόλη της Ρόδου είναι προσβάσιμη μόνο η Παναγία του κάστρου και το λαογραφικό μουσείο.
- ✓ Στον αυθεντικό Μαραθώνιο που διενεργείται κάθε Νοέμβριο στην Αθήνα δεν επιτρέπεται η συμμετοχή αθλητών με αγωνιστικό ή χειρήλατο αγωνιστικό αμαξίδιο.
- ✓ Στην Αθήνα διενεργείται ο ημιμαραθώνιος όπου λαμβάνουν μέρος άτομα με χειρήλατο ή αγωνιστικό αμαξίδιο. Επίσης, στην Κρήτη στα πλαίσια του Ημιμαραθώνιου Κρήτης διοργανώνεται αγώνας ΑμεΑ (200 μ.).

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

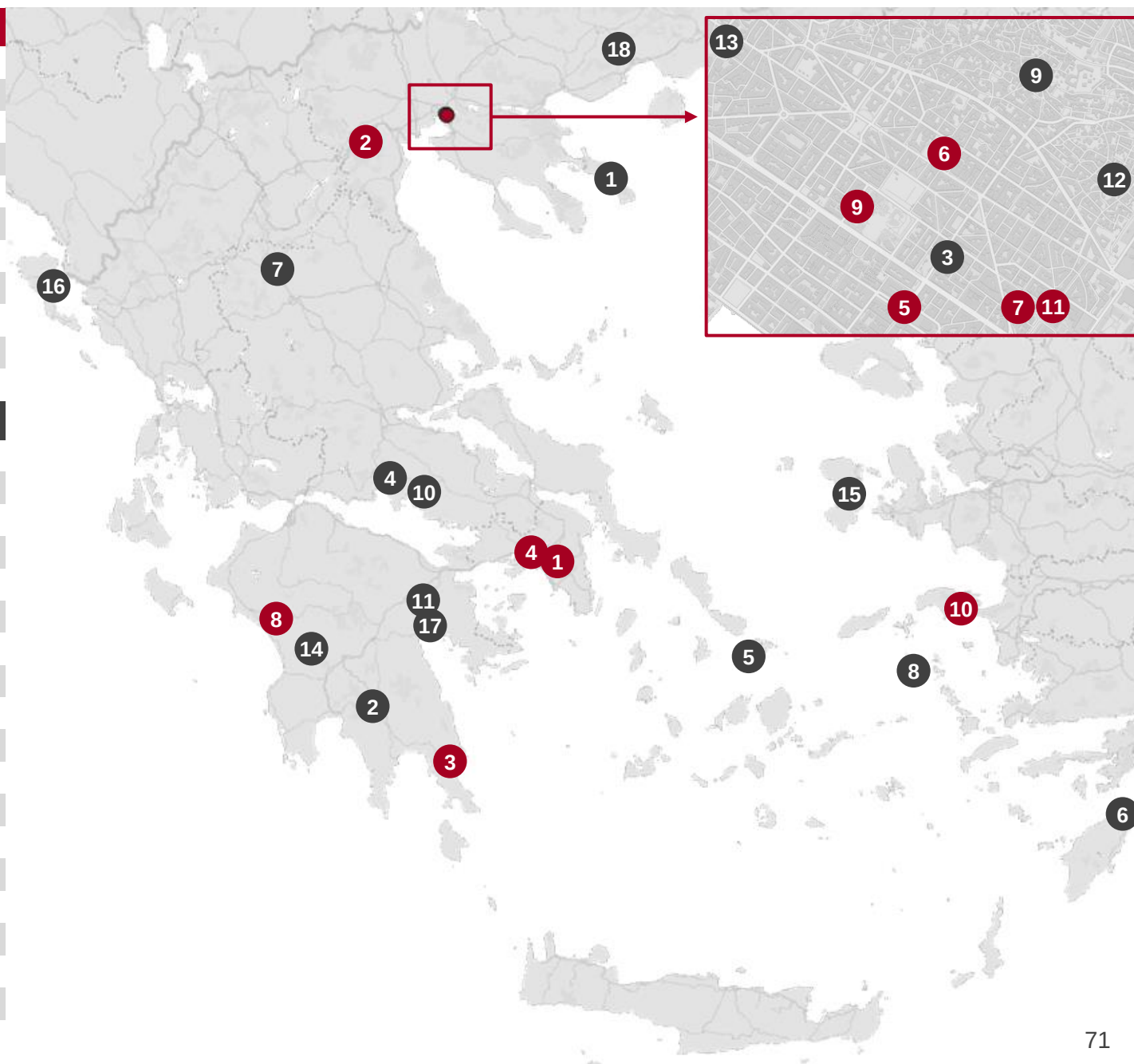
Μνημεία UNESCO

Αρ. Προσβάσιμα μνημεία UNESCO

1. Ακρόπολη Αθηνών
2. Αρχαιολογικός Χώρος Αιγών
3. Αρχαιολογικός Χώρος Ασκληπείου Επιδαύρου
4. Μονή Δαφνίου
5. Ναός Αγίας Σοφίας
6. Ναός Αγίου Δημητρίου
7. Ναός Αγίου Παντελεήμονα
8. Ολυμπία
9. Παναγία των Χαλκίων
10. Πυθαγόρειο και Ηραίο Σάμου
11. Ροτόντα

Αρ. Μη προσβάσιμα μνημεία UNESCO

1. Άγιον Όρος
2. Αρχαιολογικός Χώρος του Μυστρά
3. Αχειροποίητος
4. Δελφοί
5. Δήλος
6. Μεσαιωνική Πόλη της Ρόδου
7. Μετέωρα
8. Μονή Αγίου Ιωάννη Θεολόγου
9. Μονή Λατόμου
10. Μονή Οσίου Λουκά στο Στείρι
11. Μυκήνες
12. Ναός Αγίου Νικολάου Ορφανού
13. Ναός Αγίων Αποστόλων
14. Ναός Επικούριου Απόλλωνα
15. Νέα Μονή Χίου
16. Παλαιά Πόλη της Κέρκυρας
17. Τίρυνθα
18. Φίλιπποι

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία

Επισκόπηση

- ✓ Τον Απρίλιο του 2021 υπεγράφη σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Ρεθύμνης και της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) στο πλαίσιο του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας Interreg Ελλάδα–Κύπρος 2014-2020 με τη συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και από εθνικούς πόρους των χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.
- ✓ Γενικός στόχος της πράξης είναι η βελτίωση της προσβασιμότητας περιοχών φυσικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος του Δήμου Ρεθύμνου στην Κρήτη και των Δήμων Αγίας Νάπας, Σωτήρος στην Κύπρο, σε ειδικές ομάδες τουριστών όπως άτομα με αναπηρία/μειωμένη κινητικότητα/τρίτης ηλικίας, οι οποίοι ως γνωστόν επιλέγουν συστηματικά τους τρεις δήμους και ταξιδεύουν κυρίως σε περιόδους χαμηλής ζήτησης.
- ✓ Αρχές του Νοεμβρίου 2022 ολοκληρώθηκε η 4^η τεχνική συνάντηση του έργου "Προσβάσιμη Φύση και Πολιτισμός - Αειφόρος Τουρισμός / In-Heritage".
- ✓ Ειδικότερα, σε ότι αφορά το Ρέθυμνο, μέσω του συγκεκριμένου έργου θα υλοποιηθούν τα παρακάτω έργα:
 - Ανακαίνιση παραδοσιακού ελαιοτριβείου Αρμένων και μετατροπή του σε εκθεσιακό χώρο.
 - Προμήθεια εξοπλισμού για τον εκθεσιακό χώρο στο πρώην ελαιοτριβείο Αρμένων (έπιπλα, ηλεκτρονικός εξοπλισμός κ.α.).
 - Προμήθεια ενημερωτικών πινακίδων Braille για να τοποθετηθούν στην είσοδο και μέσα στο ελαιοτριβείο.
 - Προμήθεια και τοποθέτηση 25 πινακίδων Braille σε μνημειακούς χώρους του Ρεθύμνου (Αρκάδι, Αρχαία Ελεύθερνα, το Φρούριο Φορτέτζα κ.α). Εκτός όμως από τη σήμανση και την πληροφόρηση, το έργο θα συνδράμει στη μετακίνηση των ατόμων με κινητικά προβλήματα εντός του Φρουρίου Φορτέτζας με την προμήθεια ενός ηλεκτρικού οχήματος.
- ✓ Η Ε.Σ.Α.μεΑ. σε συνεργασία με τον ΕΛΟΤ έχουν δημιουργήσει το πρότυπο ΕΛΟΤ 1439:2013 «Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία – Απαιτήσεις και συστάσεις». Το πρότυπο σε όλα τα στάδια σχεδιασμού του, υιοθετεί τις αρχές του σχεδιασμού για όλους και καθορίζει τα κριτήρια αξιολόγησης οργανισμών ως προς τις συνθήκες ανεμπόδιστης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία, που εγγυώνται το σεβασμό των δικαιωμάτων τους και ειδικότερα την ανεμπόδιστη και άρτια εξυπηρέτησή τους ως συναλλασσόμενων καταναλωτών ή πελατών, επισκεπτών και αποδεκτών των αγαθών και υπηρεσιών που προσφέρουν οι οργανισμοί.
- ✓ Στα πλαίσια της μελέτης επικοινωνήσαμε με την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία προκειμένου να ζητηθούν οι απόψεις της, ωστόσο δεν υπήρξε απόκριση.

Διαδικτυακό σεμινάριο – Accessible Tourism (Respect - Equality - Experience)

- ✓ Στις 22 & 23 Φεβρουαρίου του 2023, διοργανώθηκε από το INΣETE το διαδικτυακό σεμινάριο με τίτλο Accessible Tourism (Respect - Equality - Experience). Μέσα από τις θεματικές ενότητες του σεμιναρίου, οι εκπαιδευόμενοι είχαν την ευκαιρία συνειδητοποιήσουν πόσο άγνωστες (και μερικές φορές πολύ απλές) είναι οι ανάγκες των πελατών αυτών στους ίδιους. Αυτή η δεξαμενή δεν αποτελείται μόνο από ΑμεΑ δηλαδή «άτομα με αναπηρία» όπως πιθανόν αρχικά να σκέφτεται κάποιος, αλλά από «εμποδιζόμενα άτομα» που εν δυνάμει μπορεί να είναι ο καθένας μας.
- ✓ Οι εκπαιδευόμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν κατά πόσο είναι διατεθειμένοι να κάνουν ότι απαιτούν οι πραγματικές ανάγκες αυτής της ομάδας ανθρώπων, γνωρίζοντας ότι η διαχείριση τους μπορεί να διαφέρει από τους πελάτες που έως τώρα εξυπηρετούν. Εν συνεχεία, αναλύθηκαν πτυχές για τον τρόπο επικοινωνίας - εξυπηρέτησης των «εμποδιζόμενων ατόμων» ενώ δόθηκε ιδιαίτερο βάρος στον τομέα εκπαίδευσης προσωπικού στο πεδίο της «εξυπηρέτησης». Κατόπιν, συζητήθηκαν λανθασμένες πρακτικές που έχουν γίνει, ή εξακολουθούν να γίνονται, τόσο στις υποδομές όσο και στην εξυπηρέτηση εμποδιζόμενων ατόμων και προβλήθηκαν καλές πρακτικές ή success stories κάποιων τουριστικών επιχειρήσεων.
- ✓ Ανάλυση θεματολογίας:
 - «Εμποδιζόμενα άτομα»: Ποιοι είναι; Σκιαγράφιση του προφίλ των πελατών – επισκεπτών.
 - «Εμποδιζόμενα άτομα»: Το επιτυχημένο παράδειγμα του Purple Pound.
 - «Κρυφές ασθένειες» πελατών. Πώς τις ανιχνεύουμε και πώς τις διαχειριζόμαστε.
 - Μικρές παρεμβάσεις με μεγάλη αγάπη! Το επιτυχημένο παράδειγμα των εταιρειών κρουαζιέρας.
 - Απλοί τρόποι συμπεριφοράς σε «Εμποδιζόμενο άτομο»
 - Διαχείριση ελεύθερου χρόνου «Εμποδιζόμενου ατόμου» και του συνοδού του-ATF (Accessible Travel Facilitator) με την υπογραφή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - «Τουριστική Ελλάδα»: Λάθη και παραλείψεις, τρόποι αποφυγής και διόρθωσης.

INΣETE Executive Seminars 2022-2023

ACCESSIBLE TOURISM,
respect - equality - experience

22-23
Φεβρουαρίου 2023

🕒 10:00-14:00 ⌚ 8h

HOSPITALITY OPERATIONS

KEY COMPETENCIES

- Customer Focus
- Motivation & Ethos

Μελέτη – «Οι ανάγκες επαγγελματικής κατάρτισης (reskilling / upskilling) του ανθρώπινου δυναμικού στον τουρισμό»

- ✓ Στην μελέτη «Οι ανάγκες επαγγελματικής κατάρτισης (reskilling / upskilling) του ανθρώπινου δυναμικού στον τουρισμό» του ΙΝΣΕΤΕ (σε συνεργασία με τη Deloitte) αφού αναγνωρίστηκαν 99 βασικές Γνώσεις & Δεξιότητες οι οποίες αντιστοιχούν σε 5 βασικές κατηγορίες με υψηλή σημασία για και αντίκτυπο στον ελληνικό τουρισμό, πραγματοποιήθηκε αντιστοίχιση τους σε 3 βασικούς Άξονες Εστίασης. Ένας από τους άξονες ήταν η ΔΙΣ. Ο συγκεκριμένος άξονας περιγράφει πολιτικές και προγράμματα που προωθούν την εκπροσώπηση και τη συμμετοχή διαφορετικών ομάδων ατόμων, συμπεριλαμβανομένων ατόμων διαφορετικών ηλικιών, φυλών και εθνοτήτων, ικανοτήτων και αναπηριών, φύλων, θρησκειών, πολιτισμών και σεξουαλικών προσανατολισμών, ή άτομα με διαφορετικό υπόβαθρο, εμπειρίες, δεξιότητες και τεχνογνωσία.
- ✓ Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι 19 Γνώσεις & Δεξιότητες οι οποίες σχετίζονται τη ΔΙΣ:

#	Γνώσεις & Δεξιότητες	Κατηγορία	Περιγραφή
1.	Συναισθηματική νοημοσύνη & ενσυναίσθηση	Κοινωνικές	Ικανότητα αντίληψης και διαχείρισης συναισθημάτων των στελεχών και των μελών της ομάδας
2.	Συναισθηματική εργασία	Κοινωνικές	Εργασία συμβατή με το περιβάλλον εργασίας και το προφίλ των ταξιδιωτών
3.	Αξίες	Κοινωνικές	Ανάπτυξη και η ενσωμάτωση αξιών στο εργασιακό περιβάλλον
4.	Διαπροσωπικές σχέσεις	Κοινωνικές	Ανάπτυξη ισορροπημένων διαπροσωπικών σχέσεων
5.	Ισότητα & Διακρίσεις	Κοινωνικές	Αποδοχή της ισότητας των φύλων και κάθε τύπου διάκρισης
6.	Διαφορετικότητα	Κοινωνικές	Αναγνώριση και αποδοχή της διαφορετικότητας
7.	Λεκτική & μη λεκτική επικοινωνία	Κοινωνικές	Αποτελεσματική επικοινωνία και εργασία σε πολύ πολυπολιτισμικό και διαγενεακό περιβάλλον
8.	Επίλυση των συγκρούσεων	Κοινωνικές	Δυνατότητα διαχείρισης συγκρούσεων μεταξύ εργαζομένων και πελατών στα πλαίσια του εργασιακού περιβάλλοντος
9.	Κίνητρο και Ήθος	Κοινωνικές	Φιλοδοξίες σε προσωπικό & συλλογικό επίπεδο (κίνητρο) και επίτευξη του κινήτρου με θεμιτά μέσα (ήθος)
10.	Αξίες και Ηθική	Διοικητικές	Συγκρότηση εταιρικών αξιών ηθικής με στόχο τη δημιουργία αφοσιωμένων και ακεραίων στελεχών
11.	Εταιρική Κουλτούρα	Διοικητικές	Συγκρότηση και μετάδοση της οργανωσιακής κουλτούρας που σχετίζεται με τις αξίες, το όραμα και τους στόχους της επιχείρησης
12.	Ηγεσία	Διοικητικές	Δεξιότητες σχετικές με τη διοίκηση και καθοδήγηση του ανθρώπινου δυναμικού
13.	Εποπτεία ομάδων	Διοικητικές	Δυνατότητα ελέγχου μια ομάδας με παραγωγικό τρόπο
14.	Προσβάσιμος Τουρισμός	Τεχνικές	Κατανόηση έννοιας προσβάσιμου τουρισμού και δυνατότητα προσαρμογής στις ανάγκες αυτών των ταξιδιωτών και των συνοδών τους
15.	Επικοινωνία	Τεχνικές	Επικοινωνία και μεταφορά μηνμάτων μέσω MME και social media
16.	Τουριστική συμπεριφορά	Τεχνικές	Μελέτη συμπεριφοράς του ταξιδιώτη-καταναλωτή
17.	Πελατοκεντρική προσέγγιση	Οργανωσιακές	Κατανόηση των αναγκών των ταξιδιωτών / καταναλωτών
18.	Διαχείριση αλλαγών (Change Management)	Οργανωσιακές	Συστηματική προσέγγιση για διαχείριση του μετασχηματισμού των στόχων, των διαδικασιών ή των τεχνολογιών ενός οργανισμού
19.	Διαδικτυακή δεοντολογία (Netiquette)	Ψηφιακές	Γνώση κανόνων συμπεριφοράς και τεχνογνωσίας κατά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και την αλληλεπίδραση σε ψηφιακά περιβάλλοντα

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Μελέτη – «Προσβασιμότητα των Ελληνικών Ξενοδοχείων σε Εμποδιζόμενα Άτομα»

- ✓ Τον Φεβρουάριο του 2021, το Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) διεξήγαγε μια μελέτη, για λογαριασμό του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδας, μεταξύ 797 ξενοδοχείων σχετικά με την Προσβασιμότητα των Ελληνικών Ξενοδοχείων σε Εμποδιζόμενα Άτομα. Η μελέτη περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στα Ελληνικά ξενοδοχεία σχετικά με την προσβασιμότητα των χώρων τους για εμποδιζόμενα άτομα.
- ✓ Ακολουθούν τα κυριότερα αποτελέσματα:
 - 66,9% διαθέτει χώρο στάθμευσης, εκ των οποίων 24,1% διαθέτει θέσεις στάθμευσης με ειδική σήμανση για ΑμεΑ.
 - 18,1% των ξενοδόχων δήλωσε ότι υπάρχει κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για βοήθεια προς ΑμεΑ στο κατάλυμα του.
 - Εγκαταστάσεις πρόσβασης στο κτίριο:
 - 89,4% έχει διαμορφώσει την κύρια πόρτα της εισόδου ώστε να χωράει αμαξίδιο.
 - 58,6% διαθέτει ράμπες για την πρόσβαση αμαξιδίου στην είσοδο του ξενοδοχείου.
 - 6,1% διαθέτει ειδική διαδρομή προς το ξενοδοχείο για άτομα με προβλήματα όρασης.
 - Εγκαταστάσεις εισόδου στο κτίριο:
 - 29,0% διαθέτει δυνατότητα χειροκίνητου ανοίγματος της πόρτας με διακόπτη στο κατάλληλο ύψος.
 - 22,4% διαθέτει αυτόματη πόρτα.
 - 9,9% διαθέτει αμαξίδια για πελάτες με μειωμένη κινητικότητα.
 - 2,2% διαθέτει ηχητικό σήμα πρόσβασης στην είσοδο για άτομα με προβλήματα όρασης.
 - Χώροι επισιτισμού (bar-εστιατόρια):
 - 43,6% διαθέτει μπουφέ προσβάσιμο σε άτομα με αμαξίδιο.
 - 13,7% διαθέτει μενού σε γραφή braille για άτομα με προβλήματα όρασης.
 - 14,1% διαθέτει μενού με μεγάλα γράμματα για άτομα με προβλήματα όρασης.
 - Κοινόχρηστες τουαλέτες:
 - 33,4% διαθέτει κοινόχρηστες τουαλέτες στο lobby για ΑμεΑ.
 - 11,9% διαθέτει πλήκτρο για βοήθεια στις κοινόχρηστες τουαλέτες.
 - 33,5% διαθέτει κοινόχρηστες τουαλέτες εύκολα προσβάσιμες για ΑμεΑ με ράμπες και ειδική σήμανση.

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

Μελέτη – «Προσβασιμότητα των Ελληνικών Ξενοδοχείων σε Εμποδιζόμενα Άτομα»

■ Reception-lobby-ανελκυστήρες

- 70,5% διαθέτει υποδοχές για φόρτιση ηλεκτρονικών συσκευών σε ύψος που να είναι προσβάσιμες από το αμαξίδιο.
- 20,2% διαθέτει εμφανή και διακριτή σήμανση για μετακίνηση των ΑμεΑ προς όλους τους χώρους του ξενοδοχείου.
- 11,8% διαθέτει οδηγίες για την ασφάλεια σε κατάλληλη μορφή για άτομα με προβλήματα όρασης (πχ έντυπο σε braille).
- 5,3% παρέχει σε πελάτες με προβλήματα όρασης ή ακοής συσκευές αφύπνισης ή/και fire alarm με δόνηση.
- 34,3% διαθέτει ανελκυστήρα, ο οποίος χωράει αμαξίδιο (π.χ. άνοιγμα πόρτας τουλάχιστον 90 εκ).
- 19,7% διαθέτει εμφανή σήμανση προς τον ανελκυστήρα για ΑμεΑ.
- 36,9% διαθέτει ανελκυστήρα όπου τα πλήκτρα είναι σε κατάλληλο ύψος για να φτάνουν τα άτομα σε αμαξίδιο.
- 14,8% διαθέτει ανελκυστήρα με σήμανση για άτομα με προβλήματα όρασης.
- 17,0% διαθέτει ανελκυστήρα με ηχητική αναγγελία των ορόφων.
- 37,8% διαθέτει ανελκυστήρα όπου υπάρχει καθρέφτης απέναντι από τις πόρτες του, ώστε να βλέπουν τα άτομα στο αμαξίδιο τότε ανοίγουν οι πόρτες.

■ Δωμάτια-μπάνια

- 30,9% διαθέτει δωμάτια για ΑμεΑ.
- 2,2 είναι ο μέσος αριθμός δωματίων ΑμεΑ στα ξενοδοχεία που διαθέτουν αντίστοιχες εγκαταστάσεις.
- 89,3% διαθέτει πρίζες και διακόπτες εύκολα προσβάσιμα από άτομα σε αμαξίδιο και από άτομα με κινητικά προβλήματα.
- 55,2% διαθέτει προσαρμοζόμενα κρεβάτια στο ύψος του αμαξιδίου.
- 13,6% διαθέτει ηλεκτρονικές συσκευές (ασύρματο τηλέφωνο, tablet, laptop) κατάλληλες για άτομα με προβλήματα όρασης και ακοής.
- 12,2% διαθέτει σήμανση μέσα στο δωμάτιο για άτομα με προβλήματα όρασης.

■ Σκάλες-κλιμακοστάσιο

- 25,7% διαθέτει ειδική φωσφορίζουσα σήμανση και αντιολισθητική επίστρωση στα σκαλοπάτια.
- 68,1% διαθέτει κουπαστή σε όλο το κλιμακοστάσιο.
- 53,3% διαθέτει κουπαστή με εμφανώς διακριτό χρώμα.

Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας

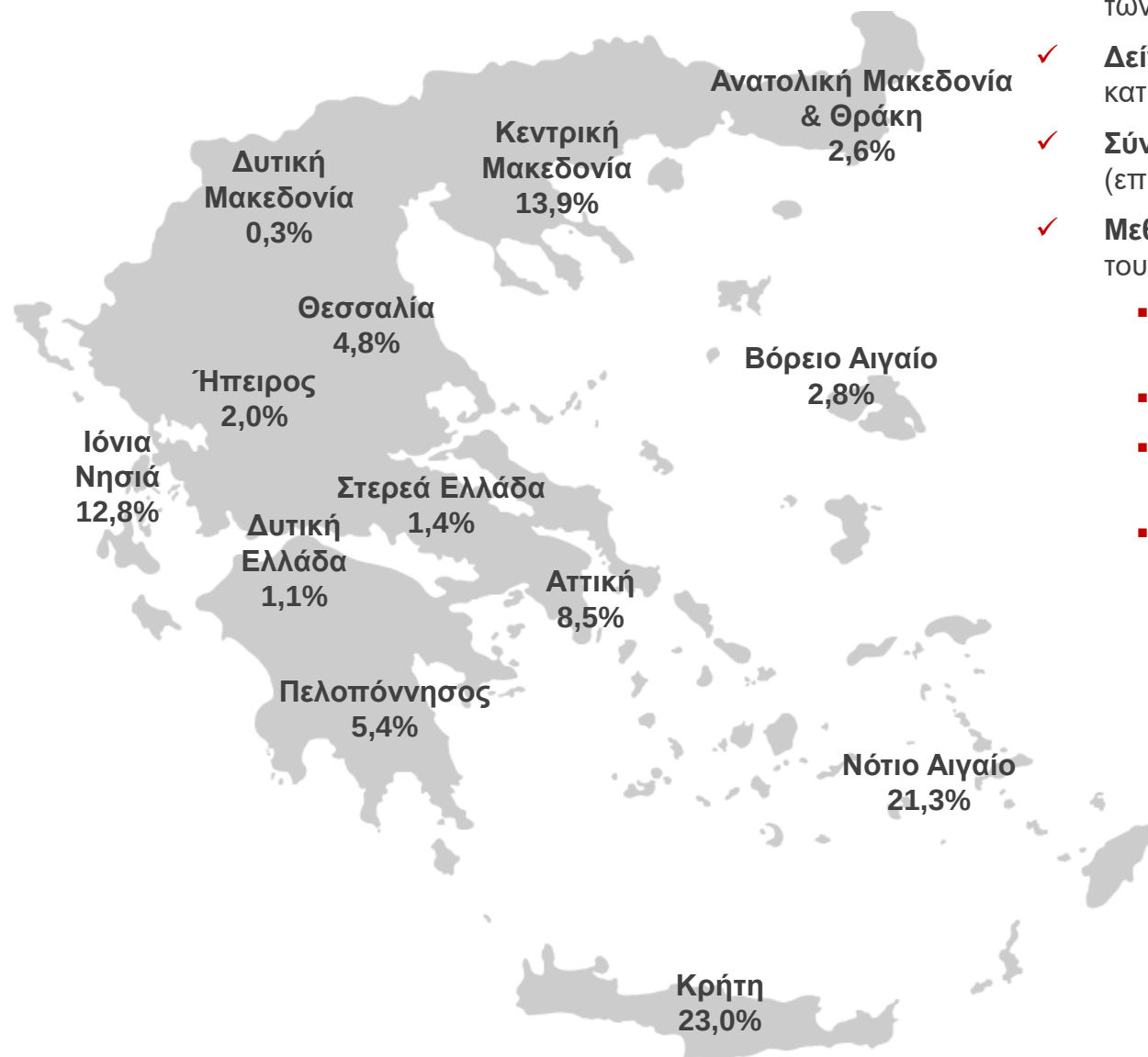
Μελέτη – «Προσβασιμότητα των Ελληνικών Ξενοδοχείων σε Εμποδιζόμενα Άτομα»

- Λοιποί κοινόχρηστοι χώροι
 - 18,6% διαθέτει αίθουσα/ες συνεδριάσεων, εκ των οποίων το 74,8% διαθέτει χώρους συνεδριάσεων οι οποίοι είναι προσβάσιμοι από ΑμεΑ.
 - 14,8% διαθέτει γυμναστήριο, εκ των οποίων το 63% διαθέτει γυμναστήριο το οποίο είναι προσβάσιμο από ΑμεΑ.
 - 10,4% διαθέτει spa, εκ των οποίων το 59,1% διαθέτει spa το οποίο είναι προσβάσιμο από ΑμεΑ.
- Πισίνα-παραλία
 - 46,4% διαθέτει πισίνα, εκ των οποίων το 42,0% διαθέτει πισίνα προσβάσιμη από ΑμεΑ.
 - 19,5% διαθέτει παραλία, εκ των οποίων το 45,7% διαθέτει ειδική διαδρομή για να διευκολύνει / καθοδηγεί την πρόσβαση των ΑμεΑ στην παραλία.
- Απασχόληση ατόμων με ειδικές ικανότητες στο ξενοδοχείο
 - 14,6% των ξενοδόχων δήλωσε ότι όλοι οι χώροι του ξενοδοχείου είναι προσβάσιμοι για εργαζόμενους με ειδικές ικανότητες (ΑμεΑ/ΑΜΚ).
 - Μόλις 1% των ξενοδόχων δήλωσε ότι απασχολεί στο ξενοδοχείο του άτομα με ειδικές ικανότητες.

Προσβασιμότητα στα ξενοδοχεία

Μεθοδολογία

Γεωγραφική κατανομή δείγματος

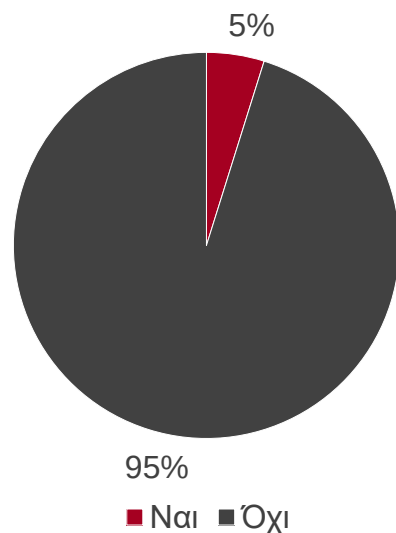

- ✓ **Τύπος έρευνας:** διαδικτυακή έρευνα μέσω των ιστοσελίδων των ξενοδοχείων.
- ✓ **Δείγμα:** τυχαίο δείγμα ξενοδοχείων από όλη την Ελλάδα, κατηγορίας 3*, 4* και 5* με 40 δωμάτια και άνω.
- ✓ **Σύνολο δείγματος:** 352 ξενοδοχεία κατηγορίας 3* – 5* (επίπεδο εμπιστοσύνης: 95%, περιθώριο σφάλματος: 5%).
- ✓ **Μεθοδολογία:** Ερευνήθηκαν οι ιστοσελίδες των ξενοδοχείων του δείγματος για τα παρακάτω:
 - εάν υπάρχει κάποιο εικονίδιο προσβασιμότητας και εάν είναι προσβάσιμη η ιστοσελίδα,
 - εάν υπάρχουν πληροφορίες για την προσβασιμότητα,
 - εάν αναφέρεται η διαθεσιμότητα προσβάσιμων δωματίων,
 - εάν υπάρχει η δυνατότητα κράτησης προσβάσιμου δωματίου μέσω του συστήματος κρατήσεων του ξενοδοχείου.

Προσβασιμότητα στα ξενοδοχεία

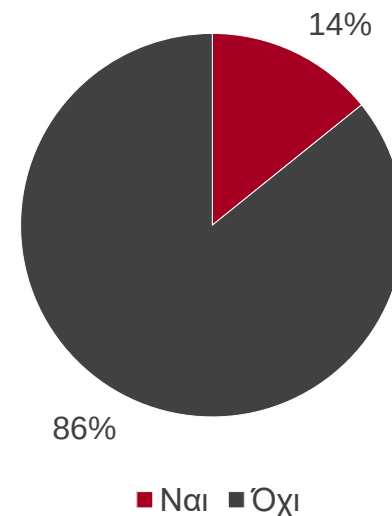
Αποτελέσματα – σύνολο ξενοδοχείων 3* – 5*

Προσβάσιμη ιστοσελίδα

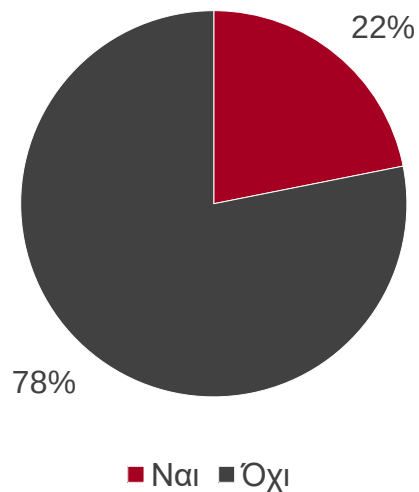

- ✓ Το 5% των ξενοδοχείων 3* - 5* διαθέτει προσβάσιμη ιστοσελίδα.
- ✓ Το 14% των ξενοδοχείων 3* - 5* διαθέτει πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του.

Πληροφορίες για την προσβασιμότητα

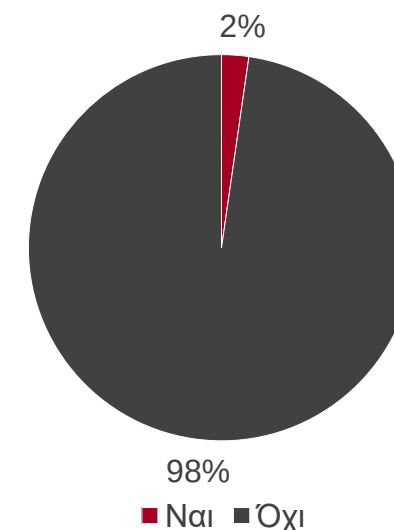

Διαθεσιμότητα προσβάσιμων δωματίων

- ✓ Στα ξενοδοχεία 3* - 5*, το 22% αναφέρει στην ιστοσελίδα του ότι διαθέτει προσβάσιμα δωμάτια.
- ✓ Το 2% των ξενοδοχείων 3* - 5* διαθέτει σύστημα κράτησης προσβάσιμων δωματίων στην ιστοσελίδα του.

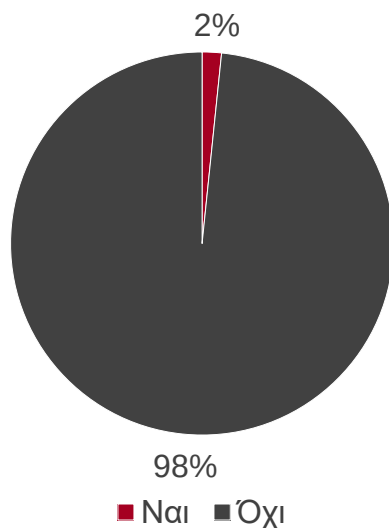
Δυνατότητα κράτησης προσβάσιμων δωματίων

Προσβασιμότητα στα ξενοδοχεία

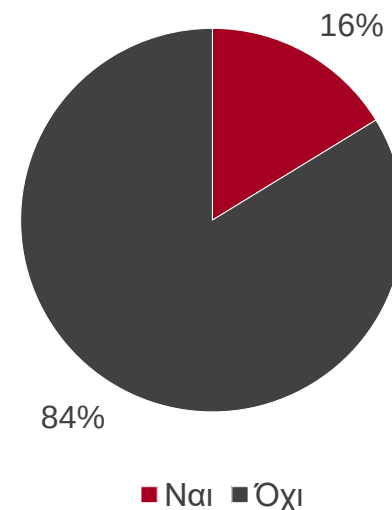
Αποτελέσματα – ξενοδοχεία 5*

Προσβάσιμη ιστοσελίδα

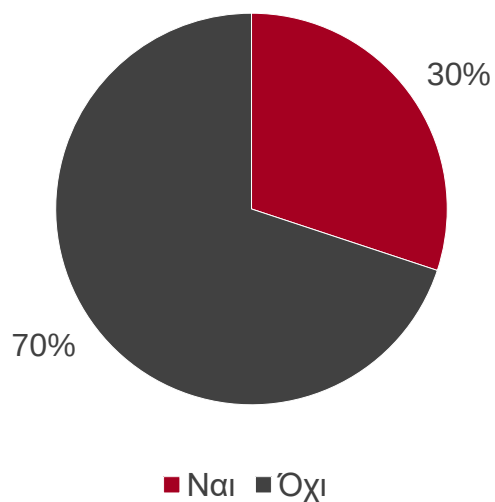

- ✓ Στην κατηγορία 5*, το 2% των ξενοδοχείων διαθέτει προσβάσιμη ιστοσελίδα.
- ✓ Το 16% των ξενοδοχείων 5* διαθέτει πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του.

Πληροφορίες για την προσβασιμότητα

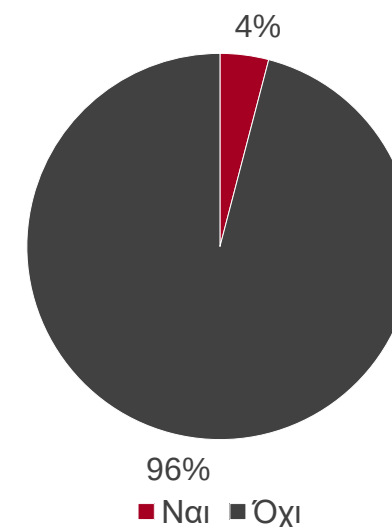

Διαθεσιμότητα προσβάσιμων δωματίων

- ✓ Το 30% των ξενοδοχείων 5* αναφέρει στην ιστοσελίδα του ότι διαθέτει προσβάσιμα δωμάτια.
- ✓ Στα ξενοδοχεία 5*, το 4% διαθέτει σύστημα κράτησης προσβάσιμων δωματίων στην ιστοσελίδα του.

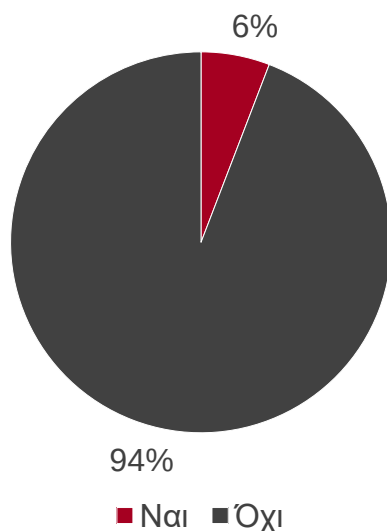
Δυνατότητα κράτησης προσβάσιμων δωματίων

Προσβασιμότητα στα ξενοδοχεία

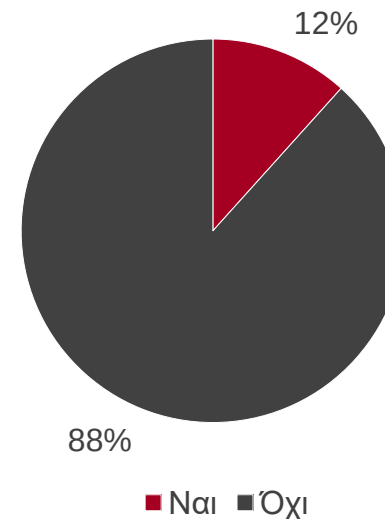
Αποτελέσματα – ξενοδοχεία 4*

Προσβάσιμη ιστοσελίδα

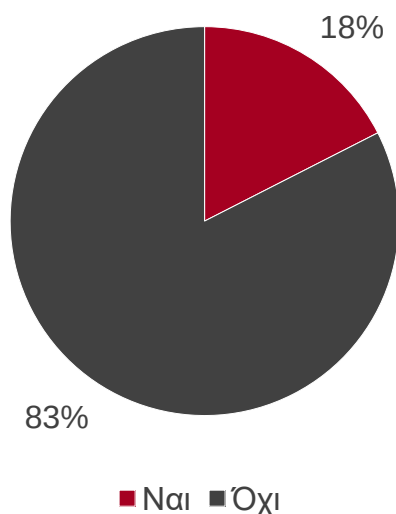

- ✓ Στην κατηγορία 4*, το 6% των ξενοδοχείων διαθέτει προσβάσιμη ιστοσελίδα.
- ✓ Το 12% των ξενοδοχείων 4* διαθέτει πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του.

Πληροφορίες για την προσβασιμότητα

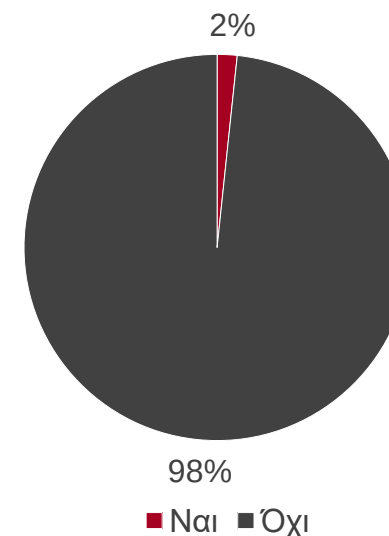

Διαθεσιμότητα προσβάσιμων δωματίων

- ✓ Το 18% των ξενοδοχείων 4* αναφέρει στην ιστοσελίδα του ότι διαθέτει προσβάσιμα δωμάτια.
- ✓ Στα ξενοδοχεία 4*, το 2% διαθέτει σύστημα κράτησης προσβάσιμων δωματίων στην ιστοσελίδα του.

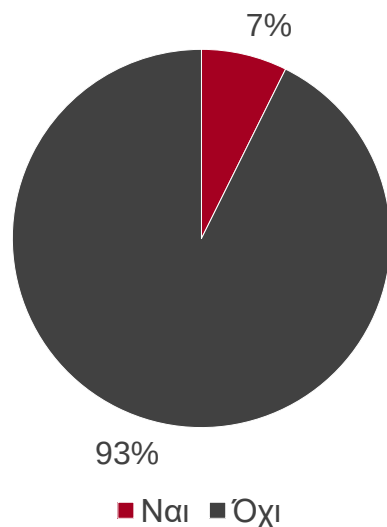
Δυνατότητα κράτησης προσβάσιμων δωματίων

Προσβασιμότητα στα ξενοδοχεία

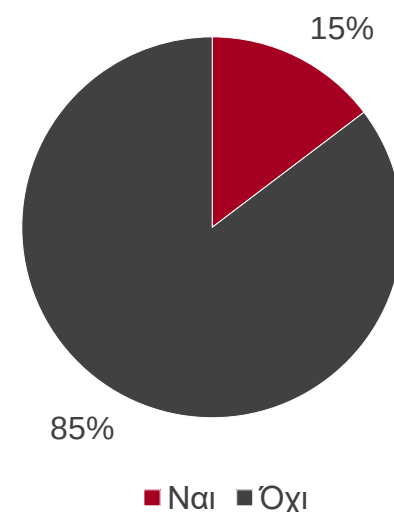
Αποτελέσματα – ξενοδοχεία 3*

Προσβάσιμη ιστοσελίδα

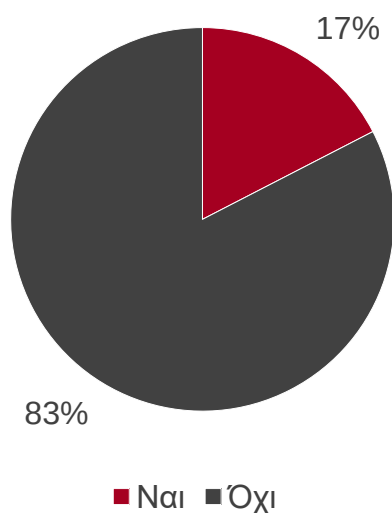

- ✓ Στην κατηγορία 3*, το 7% των ξενοδοχείων διαθέτει προσβάσιμη ιστοσελίδα.
- ✓ Το 15% των ξενοδοχείων 3* διαθέτει πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην ιστοσελίδα του.

Πληροφορίες για την προσβασιμότητα

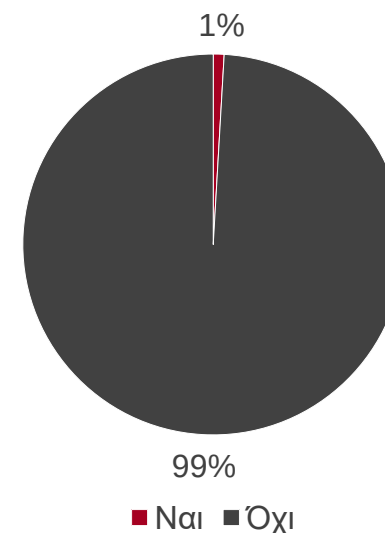

Διαθεσιμότητα προσβάσιμων δωματίων

- ✓ Το 17% των ξενοδοχείων 3* αναφέρει στην ιστοσελίδα του ότι διαθέτει προσβάσιμα δωμάτια.
- ✓ Στα ξενοδοχεία 3*, το 1% διαθέτει σύστημα κράτησης προσβάσιμων δωματίων στην ιστοσελίδα του.

Δυνατότητα κράτησης προσβάσιμων δωματίων

Προσβασιμότητα στα ξενοδοχεία

Συμπεράσματα

- ✓ Ελάχιστα ξενοδοχεία 3* - 5* διαθέτουν προσβάσιμη ιστοσελίδα. Ανάμεσα στις 3 κατηγορίες, στην κατηγορία 3* υπάρχουν περισσότερα ξενοδοχεία που διαθέτουν προσβάσιμη ιστοσελίδα.
- ✓ Το ποσοστό των ξενοδοχείων 3* - 5* που διαθέτουν πληροφορίες για την προσβασιμότητα στις ιστοσελίδες τους είναι πολύ χαμηλό. Το ποσοστό των ξενοδοχείων 5* είναι υψηλότερο σε σύγκριση με τις κατηγορίες 3* και 4*.
- ✓ Μόνο 2 στα 10 ξενοδοχεία 3* - 5* αναφέρουν στις ιστοσελίδες τους ότι διαθέτουν προσβάσιμα δωμάτια, ενώ στην κατηγορία 5*, είναι 3 στα 10.
- ✓ Σχεδόν σε κανένα ξενοδοχείο 3* - 5* δεν υπάρχει η δυνατότητα κράτησης προσβάσιμου δωματίου μέσω του συστήματος κρατήσεων στην ιστοσελίδα τους.
- ✓ Στις ελάχιστες περιπτώσεις που υπάρχει η δυνατότητα κράτησης προσβάσιμου δωματίου μέσω της ιστοσελίδας του ξενοδοχείου, 3* - 5*, το φωτογραφικό υλικό δεν αφορά την προσβασιμότητα.
- ✓ Σε γενικές γραμμές είναι αρκετά δύσκολο για κάποιο άτομο με κινητικά προβλήματα να βρει πληροφορίες για την προσβασιμότητα και για προσβάσιμα δωμάτια στις ιστοσελίδες των ξενοδοχείων 3* - 5* και σχεδόν αδύνατο να κάνει κράτηση μέσω του συστήματος κρατήσεων των ξενοδοχείων.

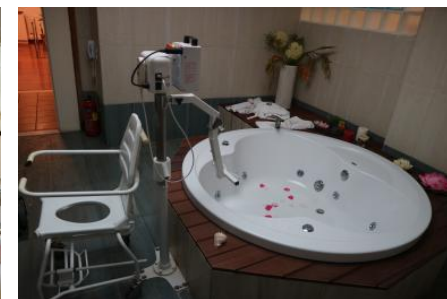
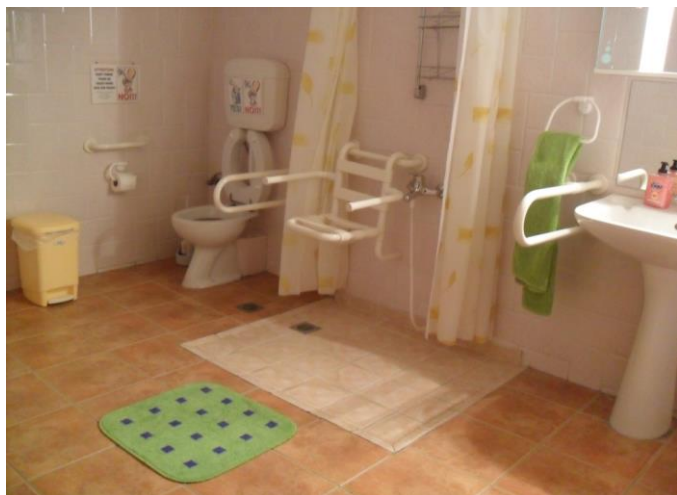
Εξειδικευμένοι ταξιδιωτικοί πράκτορες από το εξωτερικό

Επισκόπηση

- ✓ Κατόπιν επικοινωνίας με εξειδικευμένους ταξιδιωτικούς πράκτορες από το εξωτερικό που παρέχουν προσβάσιμες τουριστικές υπηρεσίες στην Ελλάδα, προκύπτουν τα εξής:
 - Η Ελλάδα δεν συγκαταλέγεται στις πιο προσβάσιμες ευρωπαϊκές χώρες.
 - Υπάρχει μεγάλη δυσκολία ως προς την εύρεση πληροφοριών σχετικά με την παροχή προσβάσιμων υπηρεσιών και δομών (π.χ. ξενοδοχεία, μεταφορικά μέσα κλπ).
 - Υπάρχει περιορισμένος αριθμός ξενοδοχείων που προωθεί ότι διαθέτει δωμάτια για άτομα με αναπηρία.
 - Οι εταιρείες που νοικιάζουν προσβάσιμα vans με οδηγούς είναι ελάχιστες.
 - Η Αθήνα και η Κρήτη συγκαταλέγονται ανάμεσα στους πιο προσβάσιμους προορισμούς στην Ελλάδα.
 - Η Γερμανία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Πορτογαλία, η Γαλλία και οι Σκανδιναβικές χώρες συγκαταλέγονται ανάμεσα στις πιο προσβάσιμες χώρες της Ευρώπης.
 - Η Βαρκελώνη, η Νίκαια, το Παρίσι, το Άμστερνταμ και το Λονδίνο συγκαταλέγονται ανάμεσα στις πιο προσβάσιμες πόλεις της Ευρώπης.
- ✓ Έπειτα από έρευνα στις ιστοσελίδες εξειδικευμένων ταξιδιωτικών πρακτόρων από το εξωτερικό που παρέχουν προσβάσιμες τουριστικές υπηρεσίες στην Ελλάδα, προκύπτουν τα εξής:
 - Ενώ είναι περιορισμένες οι επιλογές διαμονής στις ιστοσελίδες τους, κάποιοι ταξιδιωτικοί πράκτορες πέραν της επιλογής διαμονής προσφέρουν και ολοκληρωμένα ταξιδιωτικά πακέτα.
 - Σε πολλές περιπτώσεις η πληροφόρηση των καταλυμάτων για την προσβασιμότητα τους είναι περιορισμένη.
 - Συνήθως προσφέρουν εξειδικευμένα καταλύματα (βλ. επόμενες σελίδες) όπως το Eria Resort και Aksos Suites στα Χανιά, το Sirens Resort στο Λουτράκι και το Villa Sevasti στην Πιερία. Ο ιδιοκτήτης του Sirens Resort ανέφερε ότι γενικά δεν υπάρχει εξέλιξη στον προσβάσιμο τουρισμό, επίσης έχει αναφέρει ότι ο αριθμός των ταξιδιωτικών γραφείων που εξειδικεύεται στον τουρισμό ΑμεΑ είναι περιορισμένος.
 - Σε κάποιες περιπτώσεις προσφέρονται οργανωμένα tour σε αρχαιολογικούς χώρους και αξιοθέατα, καθώς και επιλογές μεταφοράς.

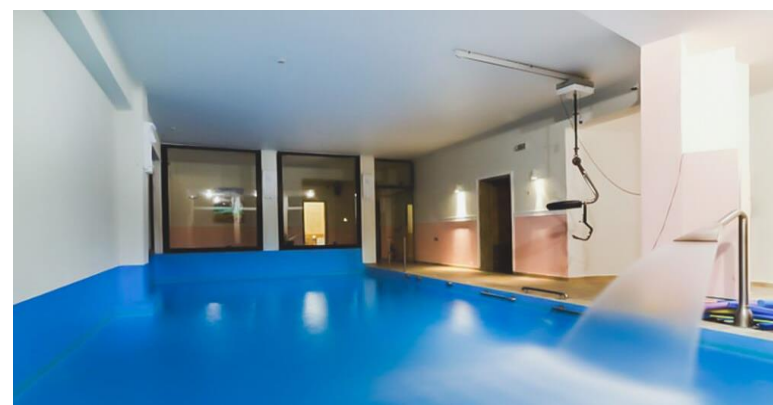
Εξειδικευμένοι ταξιδιωτικοί πράκτορες από το εξωτερικό

Προσφορά εξειδικευμένων καταλυμάτων στην Ελλάδα

Εξειδικευμένοι ταξιδιωτικοί πράκτορες από το εξωτερικό

Προσφορά εξειδικευμένων καταλυμάτων στην Ελλάδα

Εμπειρίες ατόμων με κινητική αναπηρία

Προσωπικές εμπειρίες

Παρατίθενται οι απόψεις των ατόμων με κινητική αναπηρία με βάση συνεντεύξεις που διενεργήθηκαν σύμφωνα με την εμπειρία τους στην Αθήνα:

- ✓ Η Αθήνα δεν είναι φιλική για τα άτομα με κινητική αναπηρία διότι οι ράμπες δεν πληρούν τις προδιαγραφές για τα άτομα που βρίσκονται σε αναπηρικά αμαξίδια. Σε πολλά σημεία η κλίση είναι απότομη και σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να προκληθεί ατύχημα. Τα άτομα με προβλήματα κινητικής αναπηρίας περιθωριοποιούνται λόγω των κινδύνων που διατρέχουν από την έλλειψη υποδομών.
- ✓ Γενικά τα ξενοδοχεία δεν είναι προσβάσιμα και παρατηρείται έλλειψη στην εκπαίδευση του προσωπικού για την έννοια της προσβασιμότητας. Το ίδιο παρουσιάζεται και στους χώρους εστίασης όπου ακόμα και αν είναι προσβάσιμοι, οι τουαλέτες τους βρίσκονται σε μη προσβάσιμο σημείο.
- ✓ Γενικά η μετακίνηση εντός της Αθήνας είναι αρκετά δύσκολη με το τμήμα του εμπορικού δρόμου της Ερμού να είναι απροσπέλαστο. Σε αντίθεση το εμπορικό Mall αποτελεί ένα καλό παράδειγμα προσβασιμότητας.
- ✓ Το μετρό είναι προσβάσιμο όμως υπάρχουν φορές που το ασανσέρ είτε δεν είναι σε λειτουργία είτε δεν τηρεί τους κανόνες υγιεινής - καθαριότητας, οπότε στα άτομα με κινητικά προβλήματα δημιουργείται ανασφάλεια.
- ✓ Επίσης, έχει παρατηρηθεί ότι πολλές φορές οι θέσεις με το ειδικό σήμα έχουν καταληφθεί από οχήματα, πράγμα που δημιουργεί δυσκολίες στα άτομα με κινητικές δυσκολίες για τις αποστάσεις που πρέπει να διανύσουν με το αμαξίδιο.
- ✓ Όσον αφορά τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών διαθέτει εξαιρετικές υπηρεσίες και το προσωπικό είναι άρτια καταρτισμένο. Ωστόσο, δεν υπάρχει εντός του αεροσκάφους η δυνατότητα χρήσης τουαλέτας.
- ✓ Σε κάποια κέντρα διασκέδασης οι τουαλέτες ΑμεΑ έχουν μετατραπεί σε αποθήκη ή ακόμα βρίσκονται σε σημείο που δεν εξυπηρετεί.
- ✓ Υπάρχει ενημέρωση για τις παραλίες που διαθέτουν sea trac όμως οι συγκεκριμένες παραλίες δεν είναι και οι πιο δημοφιλείς.
- ✓ Ένα ακόμα σημείο που δυσκολεύει τα άτομα με κινητική αναπηρία είναι το γεγονός ότι στην Ελλάδα η κάρτα αναπηρίας χαρακτηρίζει το αυτοκίνητο του ατόμου δυσκολεύοντας έτσι την μετακίνηση του σε περίπτωση που είναι συνοδηγός διότι δεν έχει δικαίωμα να παρκάρει στις θέσεις ΑμεΑ. Στην Κύπρο η κάρτα ανήκει στο άτομο με την αναπηρία και μπορεί να την χρησιμοποιεί σε οποιοδήποτε όχημα μεταβαίνει κάθε φορά.

Εμπειρίες ατόμων με κινητική αναπηρία

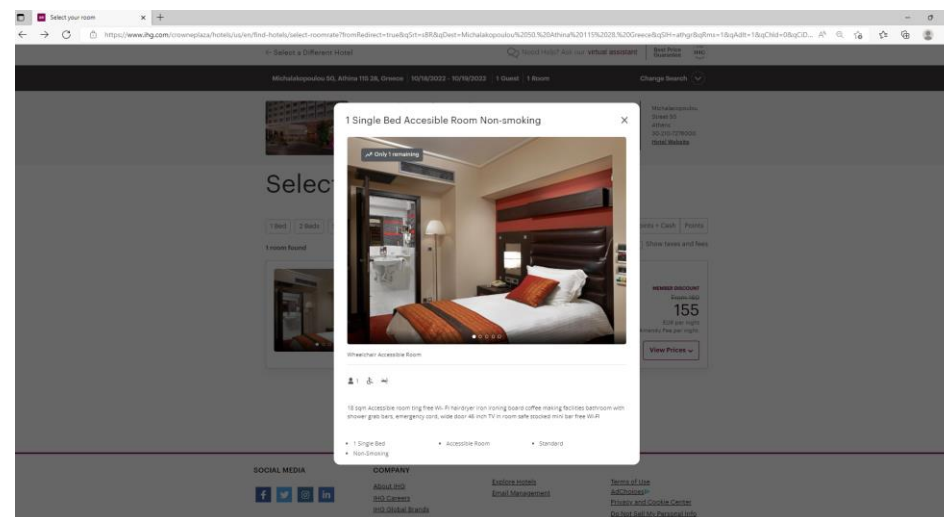
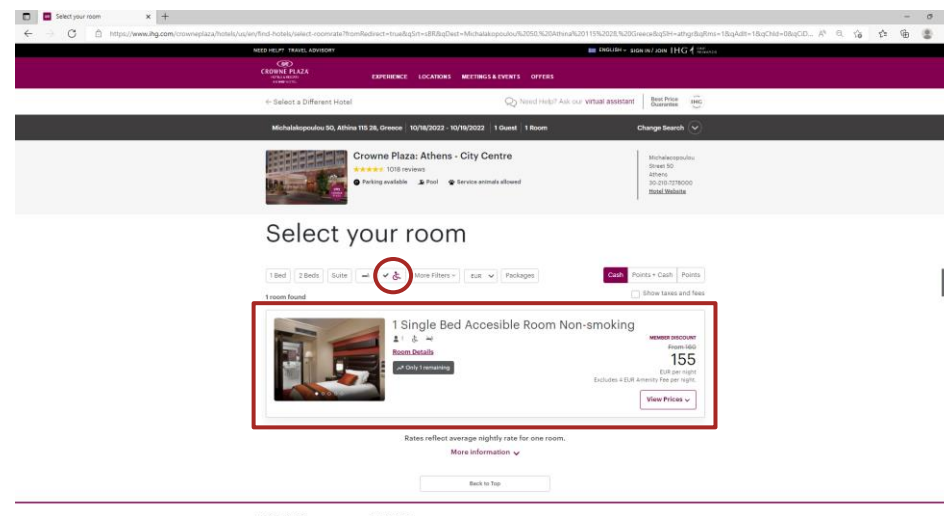
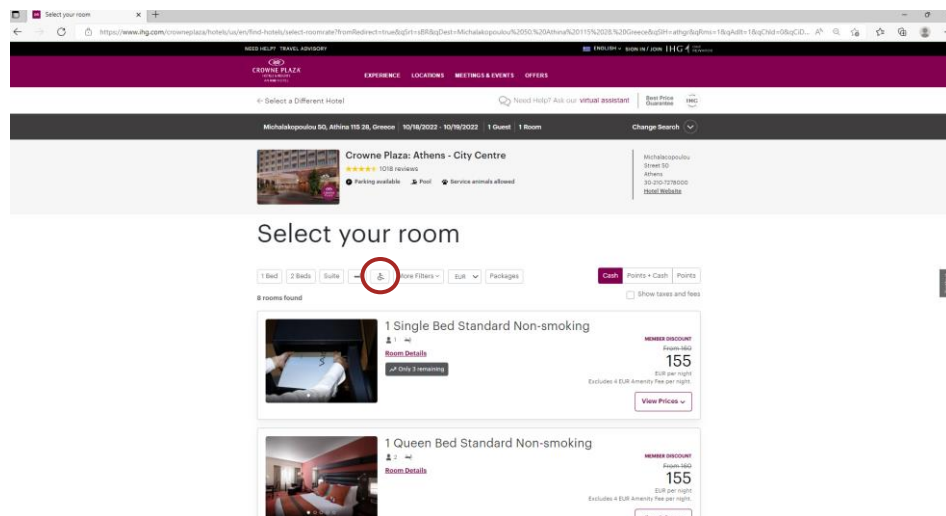
Προσωπικές εμπειρίες

- ✓ Είναι σημαντικό ότι τα άτομα με αναπηρία θέλουν να συμμετέχουν όπως όλοι στη ζωή χωρίς να δημιουργούνται ειδικοί χώροι - νοσοκομειακοί για αυτούς. Έχουν μάθει να ζουν με την αναπηρία τους και είναι ικανοί να συμμετάσχουν σε διάφορες δραστηριότητες όπως αθλητισμό, εργασία, εκδρομές κτλ. Οι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς χρειάζεται να κατανοήσουν την έννοια της συμπερίληψης και να ανταποκριθούν στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία με σοβαρότητα.
- ✓ Επιπλέον, όλα τα ξενοδοχεία θα μπορούσαν να έχουν προσβάσιμα δωμάτια χρησιμοποιώντας έξυπνα αξεσουάρ που θα διευκόλυναν τα άτομα με αναπηρικά αμαξίδια. Υπάρχει η διάθεση από το προσωπικό να βοηθήσει και να εξυπηρετήσει.
- ✓ Η Κομοτηνή αποτελεί το καλύτερο παράδειγμα προσβάσιμης πόλης στην Ελλάδα.
- ✓ Το Ισραήλ αποτελεί μια χώρα με συμπερίληψη καθώς έχει αναπτύξει τον ιατρικό τουρισμό και την επισκέπτονται για λόγους αποκατάστασης.
- ✓ Τέλος, όπως υπογράμμισαν, ο κόσμος δεν έχει κατανοήσει την έννοια της προσβασιμότητας.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

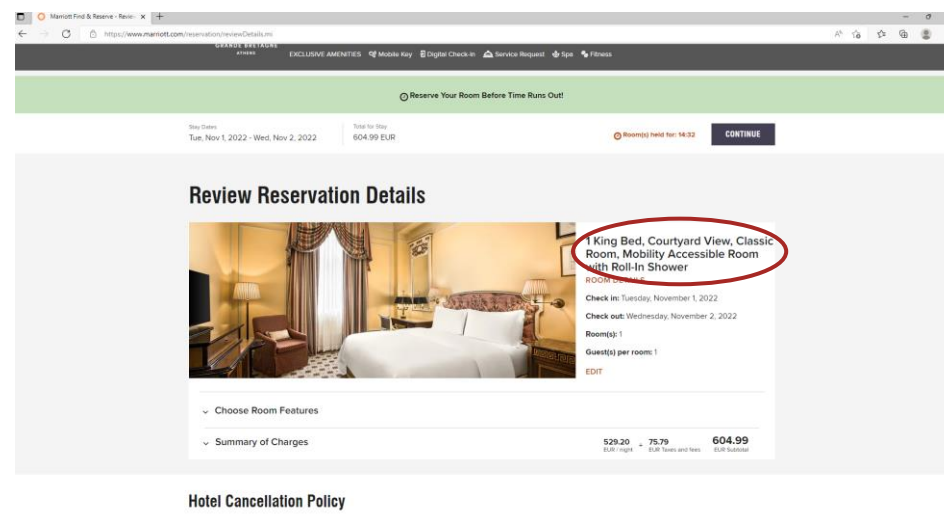
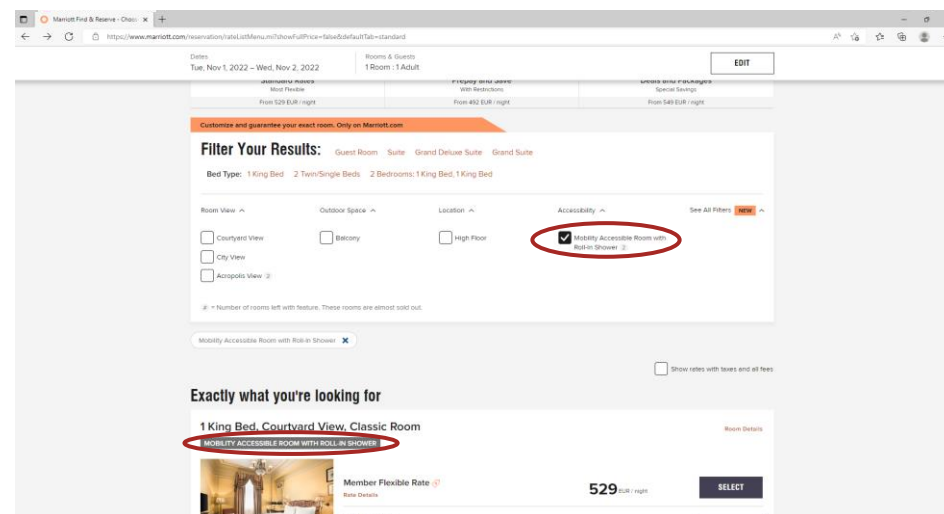
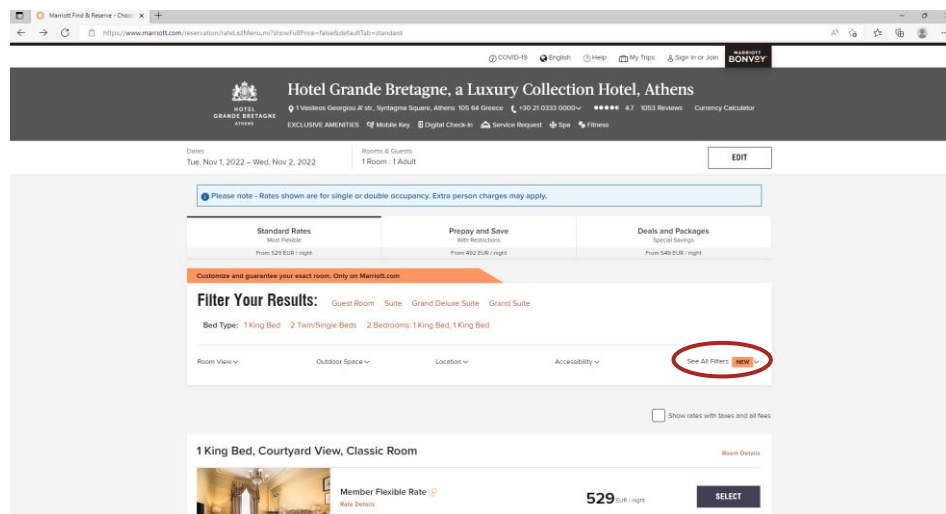
Σύστημα κράτησης προσβάσιμων δωματίων – IHG - ξενοδοχείο Crowne Plaza

Στην ιστοσελίδα του Intercontinental Hotels Group (www.ihg.com), στο σύστημα κρατήσεων για το ξενοδοχείο Crowne Plaza, επιλέγοντας το εικονίδιο προσβασιμότητας, εμφανίζονται τα διαθέσιμα προσβάσιμα δωμάτια του ξενοδοχείου, όπου ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να κάνει κράτηση.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

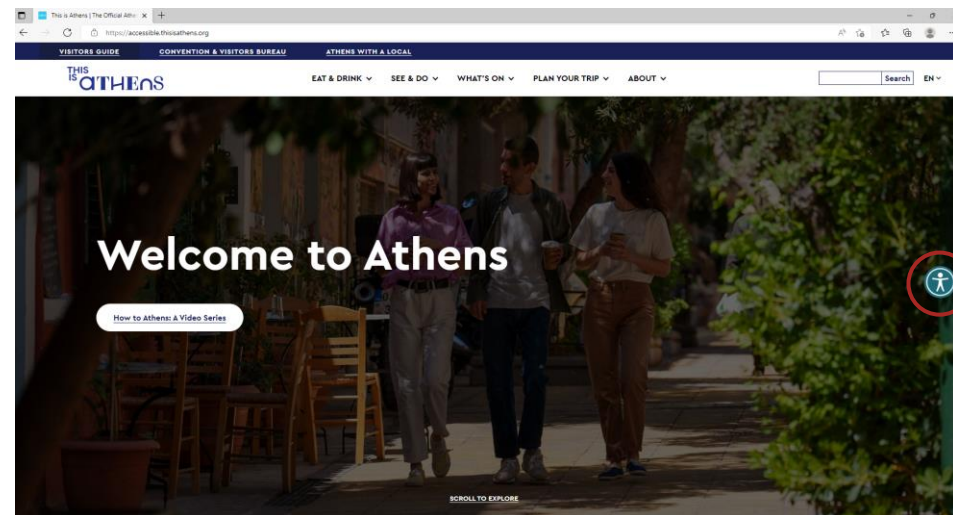
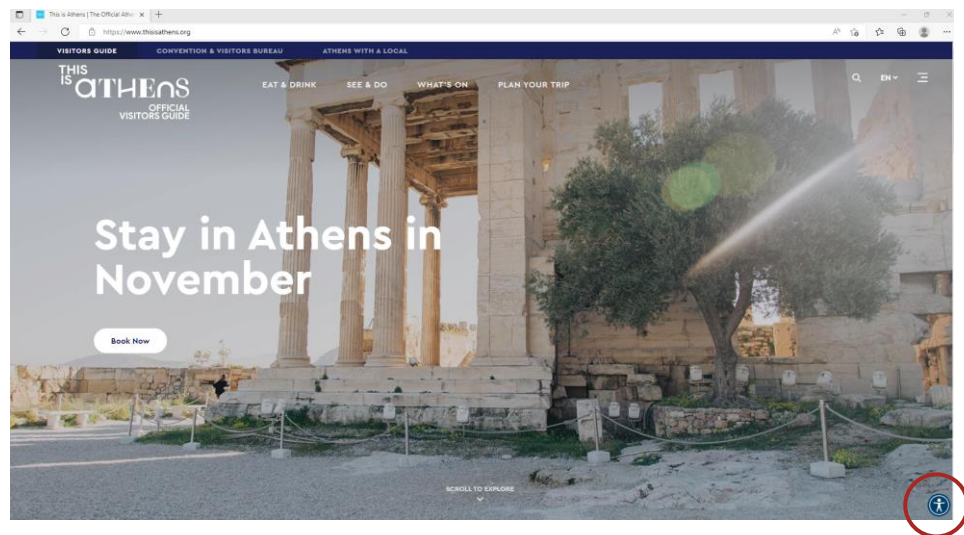
Σύστημα κράτησης προσβάσιμων δωματίων – Marriot - ξενοδοχείο Μεγάλη Βρετανία

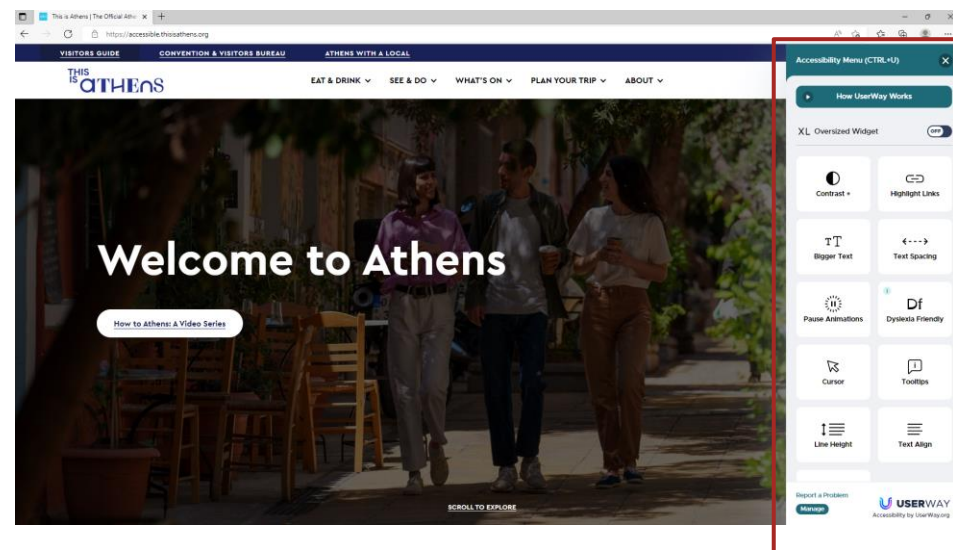
Στο σύστημα κρατήσεων στην ιστοσελίδα της ξενοδοχειακής αλυσίδας ξενοδοχειακού Marriot (www.marriott.com), ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να κάνει κράτηση προσβάσιμου δωματίου στο ξενοδοχείο Grand Bretagne, στην Αθήνα, επιλέγοντας από τα φίλτρα το «Mobility Accessible Room with roll-in shower» και στη συνέχεια το διαθέσιμο προσβάσιμο δωμάτιο.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – This is Athens

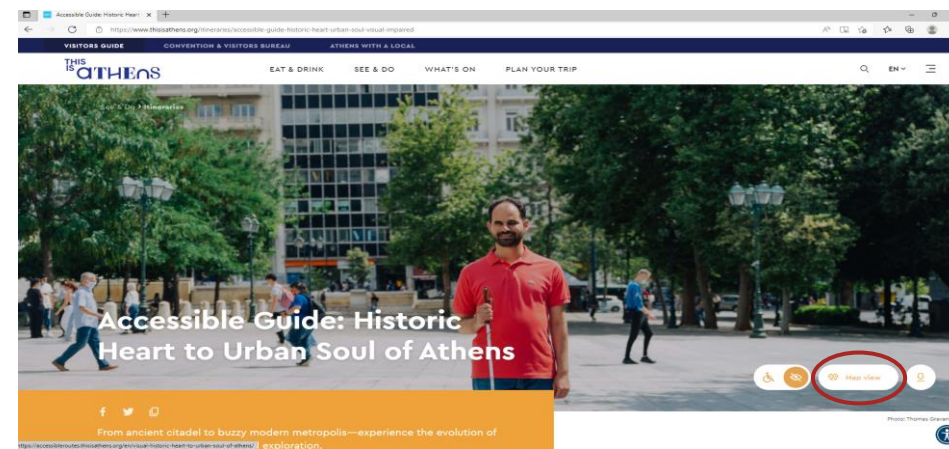
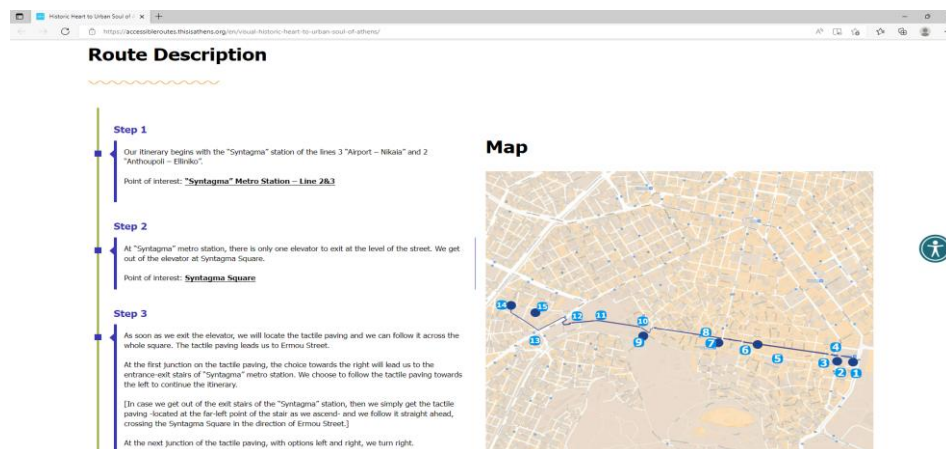
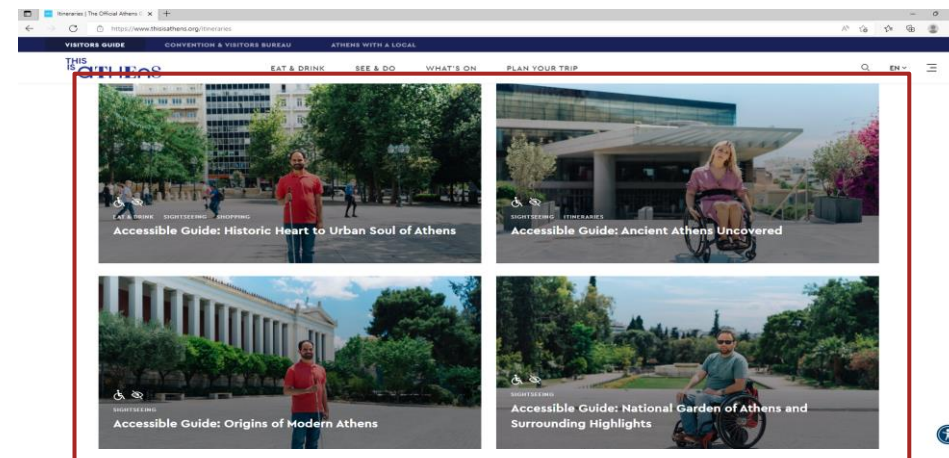
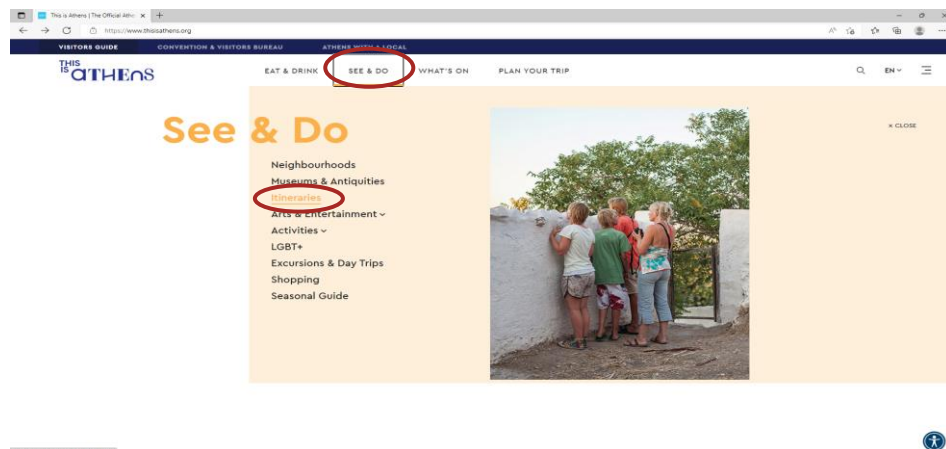

- ✓ Στην ιστοσελίδα This is Athens (www.thisisathens.org), πατώντας το εικονίδιο κάτω δεξιά στην οθόνη ο χρήστης μεταφέρεται σε καινούργια ιστοσελίδα (www.accessible.thisisathens.org).
- ✓ Στην καινούργια ιστοσελίδα, πατώντας το εικονίδιο στο δεξί τμήμα της οθόνης εμφανίζεται το προσβάσιμο μενού.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – This is Athens

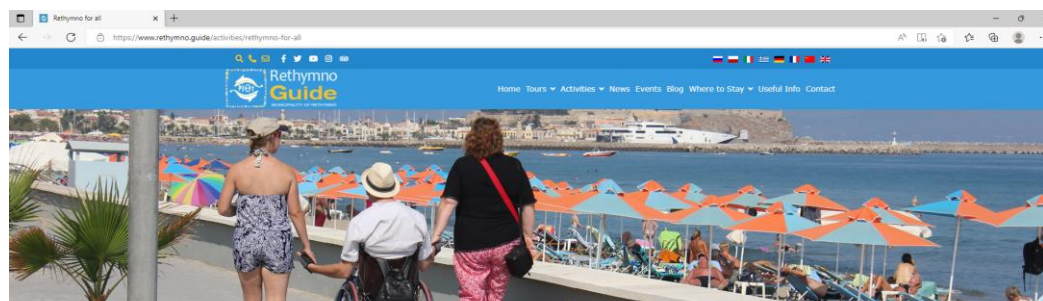
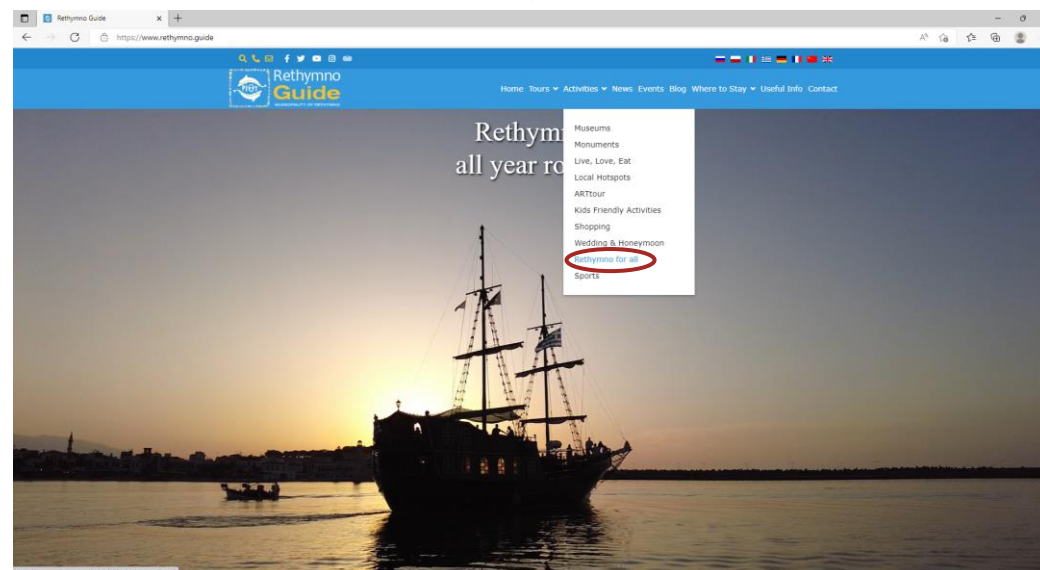
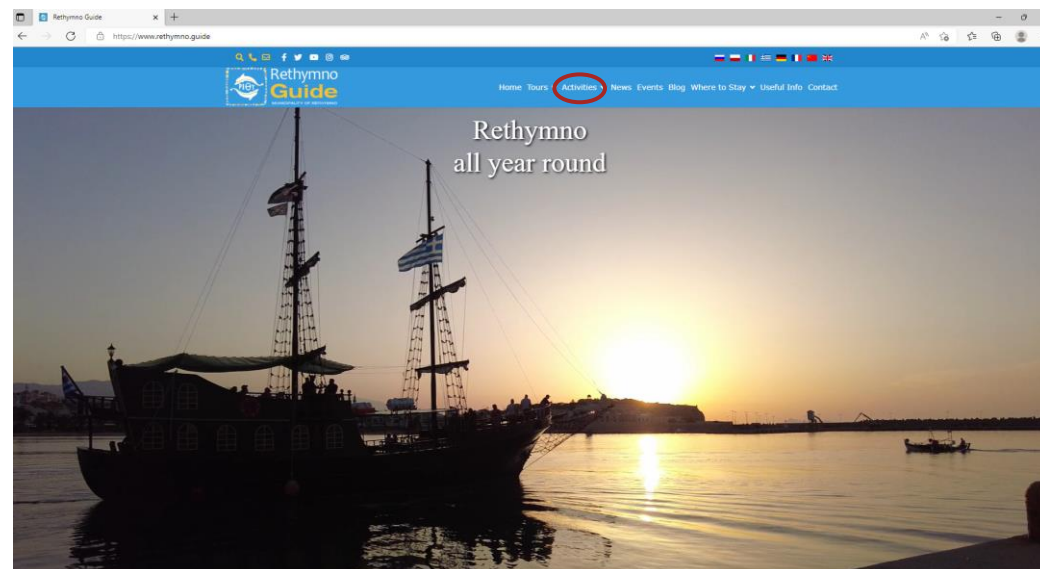
✓ Στην ιστοσελίδα This is Athens (www.thisisathens.org), επιλέγοντας αρχικά «SEE & DO» και στη συνέχεια «Itineraries» ο χρήστης μπορεί βρει προσβάσιμους οδηγούς για περιήγηση στην Αθήνα.

✓ Πατώντας το εικονίδιο «Map view» ο χρήστης μεταφέρεται σε καινούργια ιστοσελίδα (www.accessibleroutes.thisisathens.org) όπου παρουσιάζονται αναλυτικά οι προσβάσιμες διαδρομές.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Rethymno Guide

Στην ιστοσελίδα Rethymno Guide (www.rethymno.guide), επιλέγοντας αρχικά «Activities» και στη συνέχεια «Rethymno for all», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην πόλη του Ρεθύμνου.

Rethymno for All

Rethymno is well known as an accessible city offering an infrastructure friendly to people with special needs. Our goal is to improve the quality of life offered to everyone, resident or visitor, and at the same time to prevent the creation of segregation or exclusion. Rethymno offers a wide range of accessible holidays and leisure facilities for seniors and for those travelling with a disability. Rethymno offers:

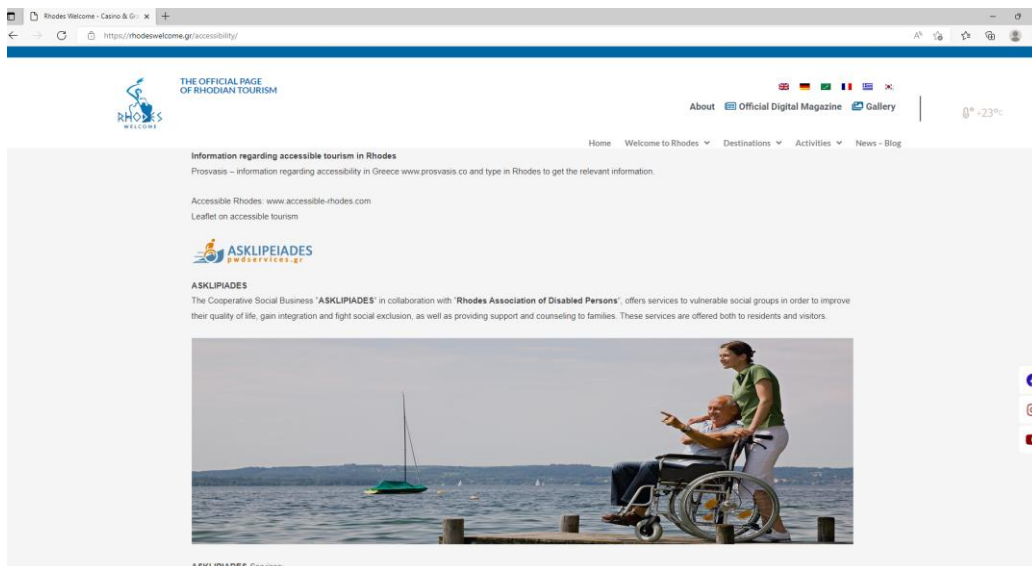
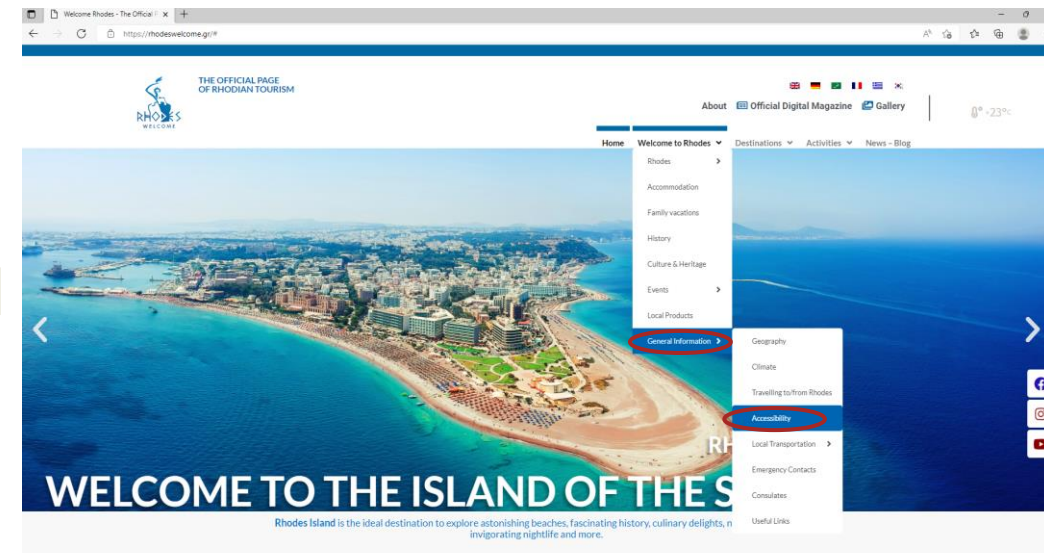
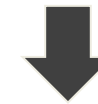
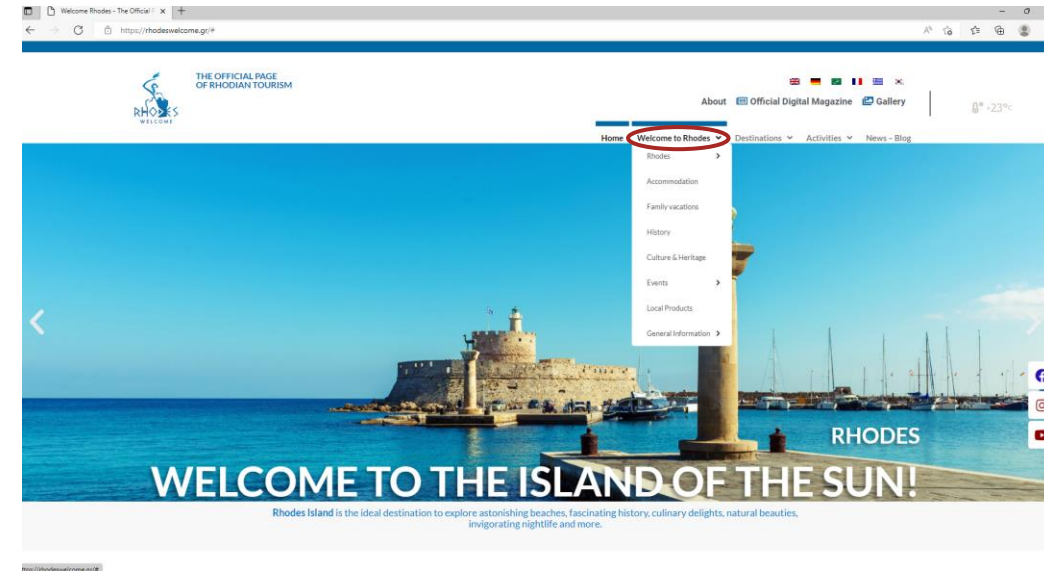
- Safe and nice walking trails from other areas of the city, particularly with public transport and bus stops nearby.
 - Direct access to almost all public pleasant places, but also many private spaces, such as hotels and restaurants, are characterized by the absence of physical barriers.
 - The construction or renovation of outdoor public spaces and buildings respond to the specific needs of persons with reduced mobility (improvements of side-walks, slopes, presence of ramps, type of pavement, handrails, pedestrian crossings) and respond to the needs of people with diminished sensory capacity.
 - Creating space easily travelled on foot or by bike through a dense network of attractive pedestrian pathways.
- People with special needs and their families will have memorable holidays in our city. The renovation of Agnostou Stratou Stg, Mikraioton Stg and the Municipal garden with the new play ground gives the opportunity to adults and children with special needs to visit and enjoy all the services and activities that these historical and entertaining places have to offer. Furthermore, the redevelopment of the city gives the chance to all people with special needs to explore the well preserved historical centre and the archaeological sites and museums which are open all year round.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Rhodes Welcome

Στην ιστοσελίδα Rhodes Welcome (www.rhodeswelcome.gr), επιλέγοντας αρχικά «Welcome to Rhodes», στη συνέχεια «General Information» και μετά «Accessibility», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην πόλη της Ρόδου.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Κομοτηνή

- ✓ Το 2002 ιδρύθηκε ο Σύλλογος Ατόμων με Κινητικά Προβλήματα και Φίλων Ν.Ροδόπης «Περπατώ», με ιδρυτικό μέλος τον Αλέξανδρο Ταξιλάρη.

- ✓ Από το 2002 και σταδιακά κατασκευάστηκαν οι πρώτες 800 αναπηρικές ράμπες στα κεντρικά σημεία της Κομοτηνής. Αυτό έδωσε ώθηση στο να γίνουν και άλλες ενέργειες. Δημόσιες υπηρεσίες και σχολεία απέκτησαν ράμπες και θέσεις στάθμευσης για ΑμεΑ. Επίσης, επιχειρήσεις cafe, εστιατόρια και ξενοδοχεία συνειδητοποίησαν ότι είχαν μόνο να κερδίσουν με το να μετατρέψουν τους χώρους τους σε προσβάσιμους.

- ✓ Επίσης, ο Δήμος Κομοτηνής έχει αναπτύξει συνεργασία με το Αστικό ΚΤΕΛ Κομοτηνής προκειμένου να καταστεί η μετακίνηση με την δημοτική συγκοινωνία προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρία.

- ✓ Το 2021 στα Ευρωπαϊκά Βραβεία Προσβάσιμων Πόλεων (**Access City Award**) η Κομοτηνή έλαβε ειδική μνεία ως «η πόλη που αντιμετώπισε την προσβασιμότητα σαν ευκαιρία».

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

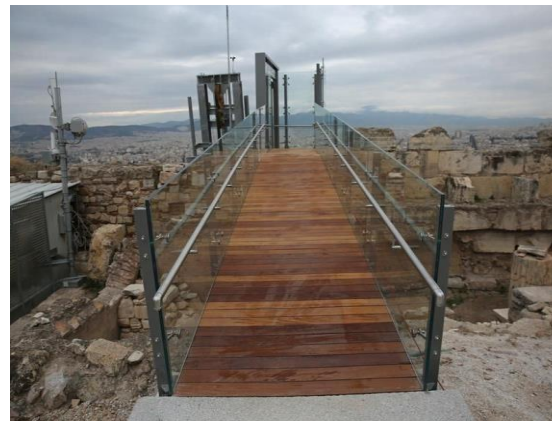
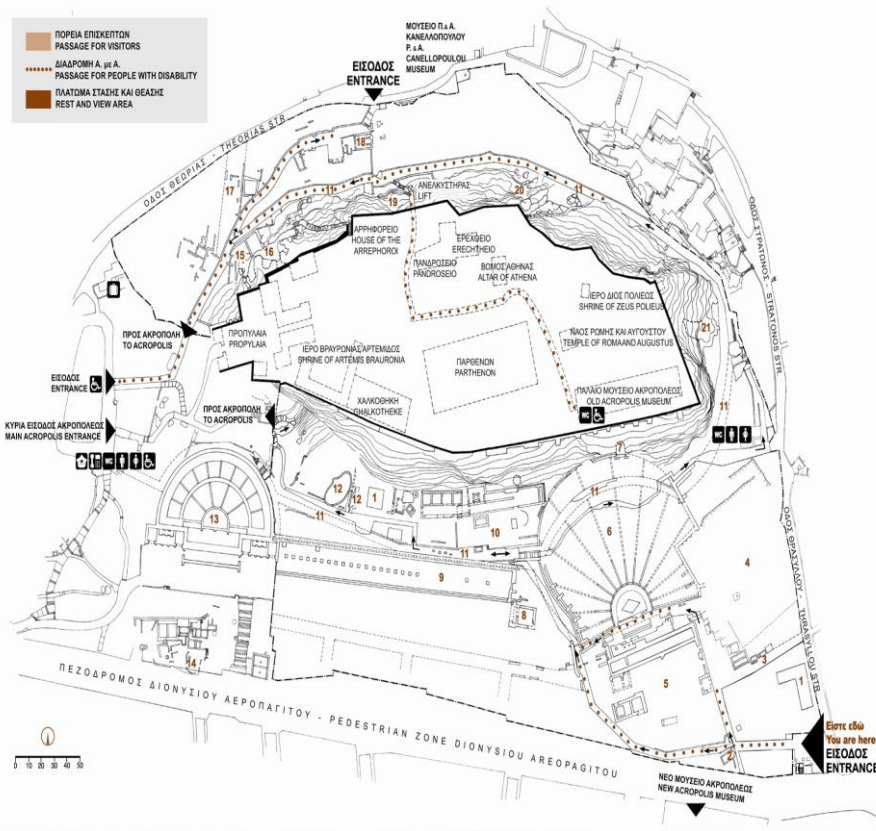
Κομοτηνή

- ✓ Ο Δήμος Κομοτηνής διαθέτει μια μεγάλη ακτογραμμή που συνδυάζει παραλίες καθώς και τουριστικές υποδομές αναψυχής και ψυχαγωγίας για όλους. Υπάρχουν 3 παραλίες που είναι πλήρως προσβάσιμες τόσο για άτομα με κινητικές αναπηρίες όσο και για εκείνα με προβλήματα όρασης και ακοής. Πιο συγκεκριμένα έχουν εγκατασταθεί ειδικοί διάδρομοι πρόσβασης στη θάλασσα σε ελεγχόμενα σημεία της ακτογραμμής, μηχανισμοί με ηχητική σήμανση και πλωτά μέσα εισόδου στη θάλασσα για μπάνιο ατόμων με αναπηρίες όρασης, ενώ στα ίδια σημεία υπάρχουν και οι κατάλληλες υποδομές για ανάπηρα άτομα (τουαλέτες, ντουζιέρες, κλπ).
- ✓ Επίσης, εντός του οικισμού Φαναρίου έχει εγκατασταθεί το μηχάνημα sea trac, που λειτουργεί σαν βοηθητικός εξοπλισμός, για να δώσει σε άτομα με περιορισμένη κινητικότητα την δυνατότητα να απολαύσουν μια απλή δραστηριότητα όπως το κολύμπι χωρίς καμία άλλη βοήθεια.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Ακρόπολη Αθηνών

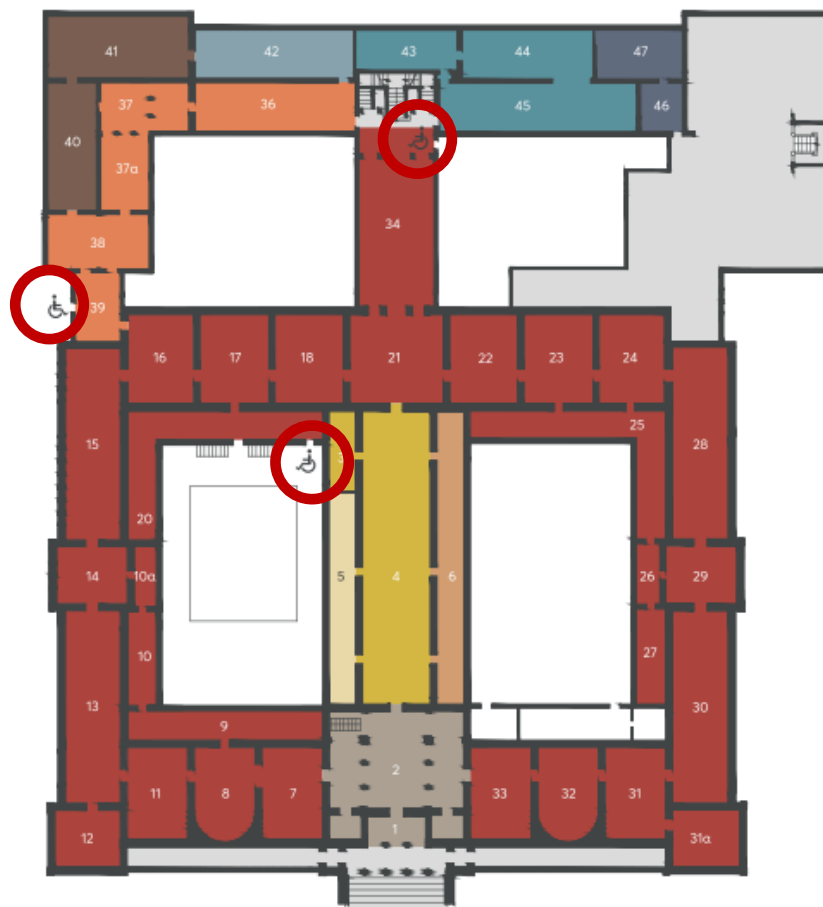

Η Ακρόπολη Αθηνών είναι πλήρως προσβάσιμη για άτομα με δυσκολία στην κίνηση καθώς διαθέτει ανελκυστήρα πλαγιάς και ειδικά διαμορφωμένες διαδρομές.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

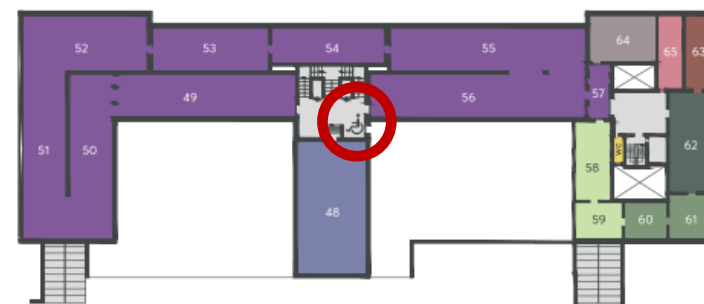
Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Αθήνας

ΙΣΟΓΕΙΟ
GROUND FLOOR

Είσοδος μουσείου

1ος ΟΡΟΦΟΣ
1st FLOOR

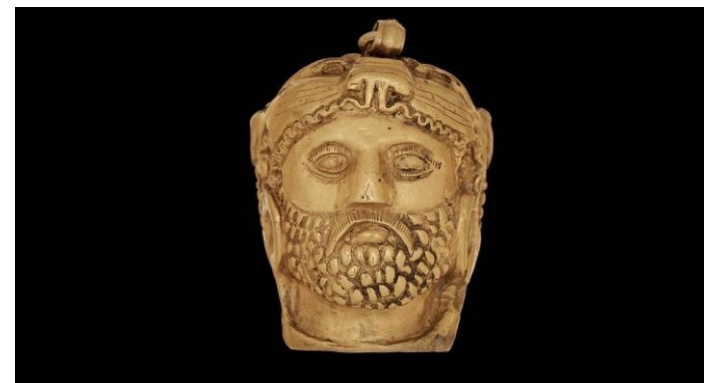

- ✓ Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο διαθέτει ξεχωριστή είσοδο για ΑμεΑ από την πλευρά της οδού Βασ. Ηρακλείου, η πρόσβαση στην οποία γίνεται είτε μέσω ράμπας από την κύρια όψη του Μουσείου είτε απευθείας από το πεζοδρόμιο της Βασ. Ηρακλείου (βλ. κάτοψη μουσείου στον Χάρτη Εσωτερικών Χώρων).
- ✓ Επίσης, στο υπόγειο επίπεδο υπάρχει WC για ΑμεΑ με όλη την κατάλληλη υποδομή. Για την πρόσβαση τόσο στο υπόγειο επίπεδο όσο και στον πρώτο όροφο, υπάρχουν ανελκυστήρες.
- ✓ Σε ό,τι αφορά τα άτομα με ολική ή μερική απώλεια όρασης, διατίθεται κατάλογος (κατόπιν ζήτησης) των 20 εκθεμάτων της Συλλογής Γλυπτών που μπορούν να αγγίξουν.
- ✓ Τέλος, υπάρχουν οργανωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα και υπηρεσίες για ομάδες ατόμων με ολική ή μερική απώλεια όρασης (απτικές θεματικές περιηγήσεις και εργαστήρια), με κώφωση και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τα οποία υλοποιούν αρχαιολόγοι του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

- ✓ Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης διαθέτει ράμπα αναπήρων και η πόρτα έχει επαρκές άνοιγμα για την εξυπηρέτηση και των ατόμων με κινητικές δυσκολίες.
- ✓ Οι εκθεσιακοί χώροι αναπτύσσονται σε δύο επίπεδα και η κίνηση σε αυτά επιτυγχάνεται με κλίμακες, ειδικά αναβατόρια και ανελκυστήρες με προδιαγραφές για αμαξίδια. Το μουσείο διαθέτει αμαξίδιο σε περίπτωση που ζητηθεί. Στα κλιμακοστάσια και στις ράμπες υπάρχουν χειρολισθήρες.
- ✓ Για επισκέπτες με προβλήματα ακοής ή όρασης, υπάρχει δυνατότητα απτικής περιήγησης.
- ✓ Επίσης, υπάρχουν χώροι υγιεινής με ειδικές προδιαγραφές (WC ΑμεΑ), οι οποίοι καλύπτουν όλους τους χώρους του κτιριακού συγκροτήματος.
- ✓ Το μουσείο διαθέτει αναψυκτήριο προσβάσιμο με ράμπα. Επίσης, διαθέτει θέση οχήματος ΑμεΑ όπου μπορεί να σταθμεύσει στο πάρκινγκ του Μουσείου.

Στην ιστοσελίδα του μουσείου υπάρχει χάρτης με την διαδρομή που πρέπει να ακολουθήσει το άτομο με αναπηρικό αμαξίδιο από τη θέση στάθμευσης μέχρι την είσοδο του μουσείου.

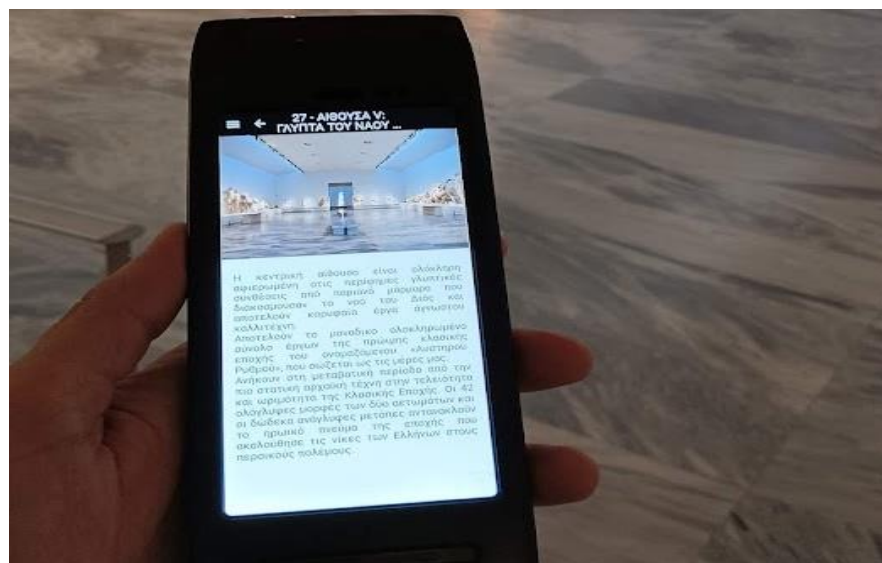
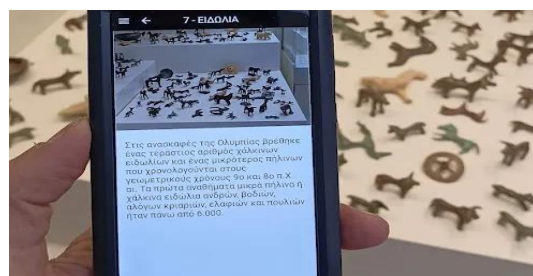
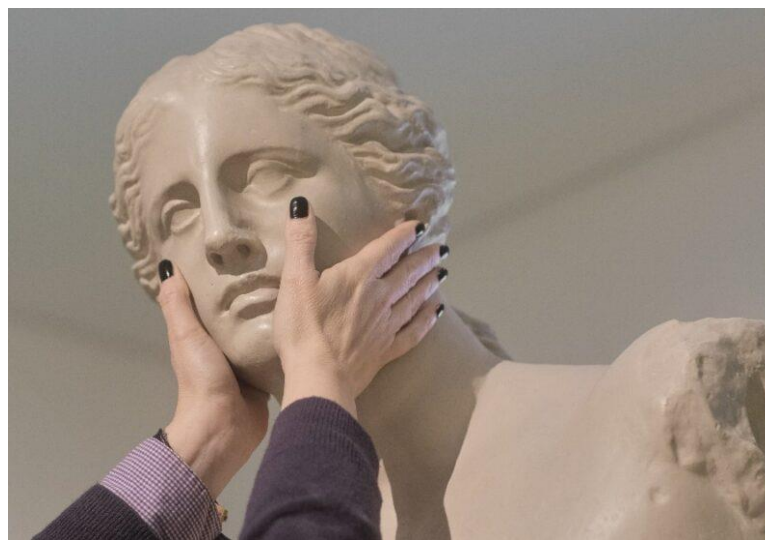
Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Για άτομα με προβλήματα όρασης: Μουσείο Αφής – Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας

Το Μουσείο Αφής του Φάρου Τυφλών της Ελλάδος είναι το πρώτο στην Ελλάδα και ένα από τα 5 μουσεία του είδους του στον κόσμο. Προσφέρει την ισότιμη δυνατότητα στους τυφλούς ή μερικώς βλέποντες επισκέπτες, όλων των ηλικιών, για επαφή με τον πλούτο της Ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς, μέσω της αίσθησης της αφής.

Κείμενα σε:

- ✓ Γραφή βλεπόντων
- ✓ Μεγεθυμένα γράμματα για τους μερικώς βλέποντες
- ✓ Ανάγλυφη γραφή Braille.

Το 2021 στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του έργου της ψηφιακής ξενάγησης με φορητές συσκευές σε νοηματική γλώσσα και η εφαρμογή είναι πλέον διαθέσιμη στους επισκέπτες με προβλήματα ακοής.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Για άτομα με προβλήματα ακοής & όρασης: Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης

- ✓ Το 2022 ξεκίνησε το πρόγραμμα "ΣΕ ΕΠΑΦΗ" για να δώσει τη δυνατότητα σε άτομα με αισθητηριακή αναπηρία (οπτική και ακουστική βλάβη) να έχουν πρόσβαση στη μόνιμη έκθεση της Κυκλαδικής Τέχνης. Σχεδιάστηκε σε συνεργασία με την ΑΜΚΕ «Με Άλλα Μάτια» και την HandsUp - πρακτορείο διερμηνέων νοηματικής γλώσσας στην Ελλάδα.
- ✓ Το μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης με την υποστήριξη του Ιδρύματος Αντώνιος & Ιωάννης Αγγελικούσης προσφέρει την πρώτη μέρα κάθε μήνα ξεναγήσεις στην νοηματική γλώσσα στη μόνιμη έκθεση του μουσείου. Από την Πέμπτη 6 Οκτωβρίου 2022, κωφά και βαρήκοα άτομα μπορούν να παρακολουθούν ξεναγήσεις στην Ελληνική νοηματική γλώσσα μια φορά το μήνα, στη μόνιμη έκθεση του Μουσείου. Οι μηνιαίες ξεναγήσεις έχουν διαφορετική θεματική ενότητα κάθε φορά και θα πραγματοποιούνται την πρώτη Πέμπτη του μήνα στις 18:00.

Η ξενάγηση περιλαμβάνει:

- ✓ Θεματική διαδρομή και νέα κινητή προθήκη ξενάγησης για άτομα με προβλήματα όρασης, η οποία αποτελείται από θήκες με κάτοψη της αίθουσας, απτικούς χάρτες της Ελλάδας και των Κυκλάδων και αντίγραφα εκθεμάτων που είναι κατασκευασμένα από μάρμαρο ή ρητίνη.
- ✓ Την πολυαισθητηριακή μουσειοσκευή, η οποία περιέχει ένα βιβλίο με πληροφορίες σε γραφή Braille και μεγαλογράμματη γραφή, έναν κεντημένο χάρτη, έναν απτικό χάρτη νερού, πέτρες, κλωστές, θραύσματα από αντίγραφα ειδωλίων και μαρμάρινα αντίγραφα ειδωλίων.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

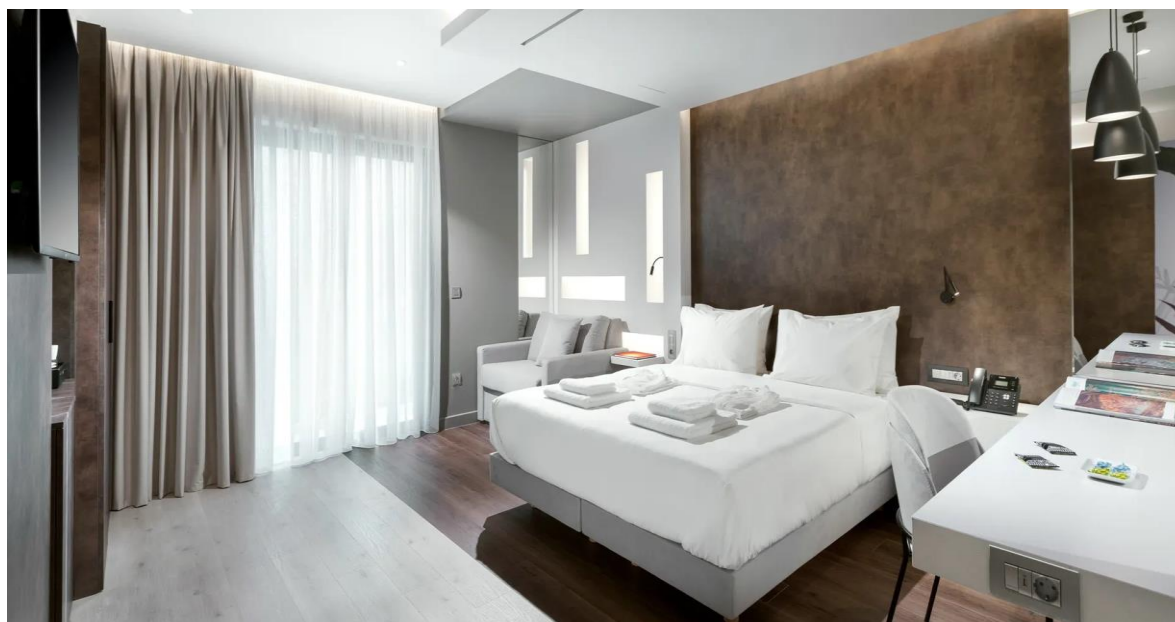
Για άτομα με προβλήματα ακοής: Θέατρα

- ✓ Στο αρχαίο θέατρο Επιδαύρου υποστηρίζεται σταθερά η χρήση υπέρτιτλων σε αγγλικά και ελληνικά.
- ✓ Επίσης, το Μεγάλο Παλλάς και το Εθνικό θέατρο υποστηρίζουν με υπέρτιτλους συγκεκριμένες παραστάσεις.
- ✓ Επίσης, από το καλοκαίρι του 2022 τα ανοιχτά θέατρα Δάσους & Γης στη Θεσσαλονίκη είναι προσβάσιμα για άτομα με αναπηρικό αμαξίδιο.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στην Ελλάδα

Προσβάσιμο δωμάτιο ξενοδοχείου της Αθήνας

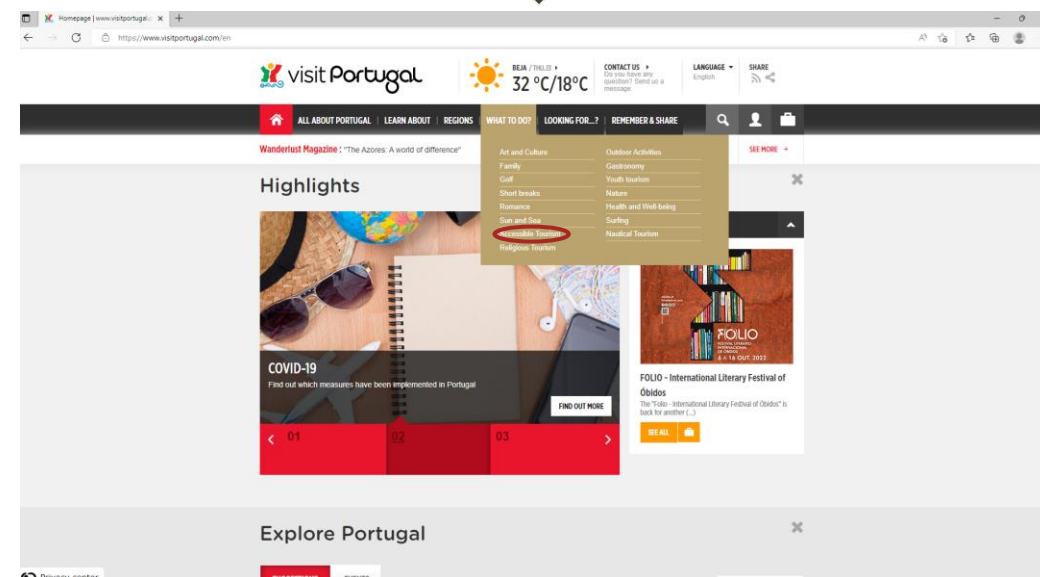
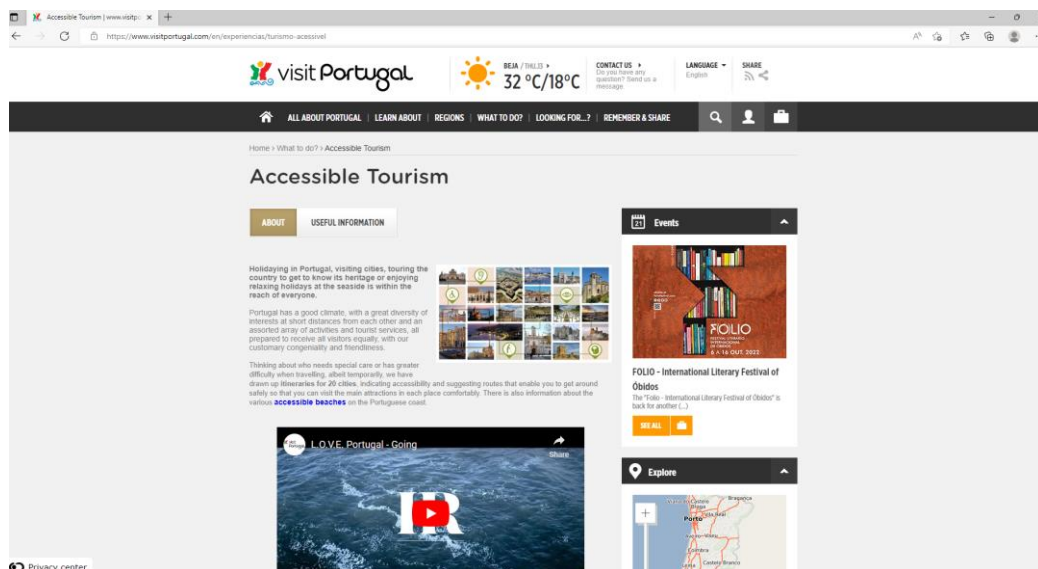
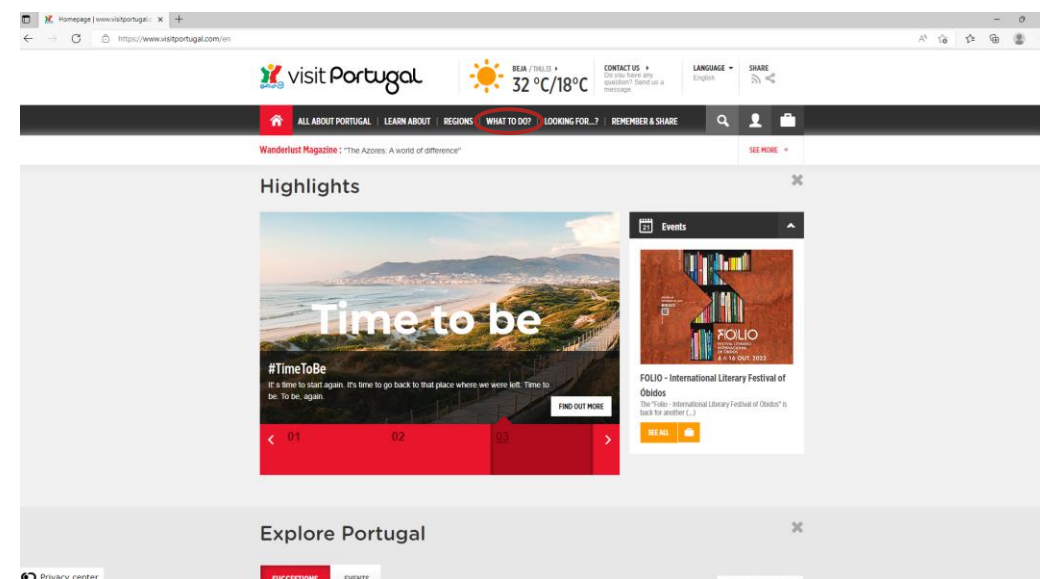

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Visit Portugal

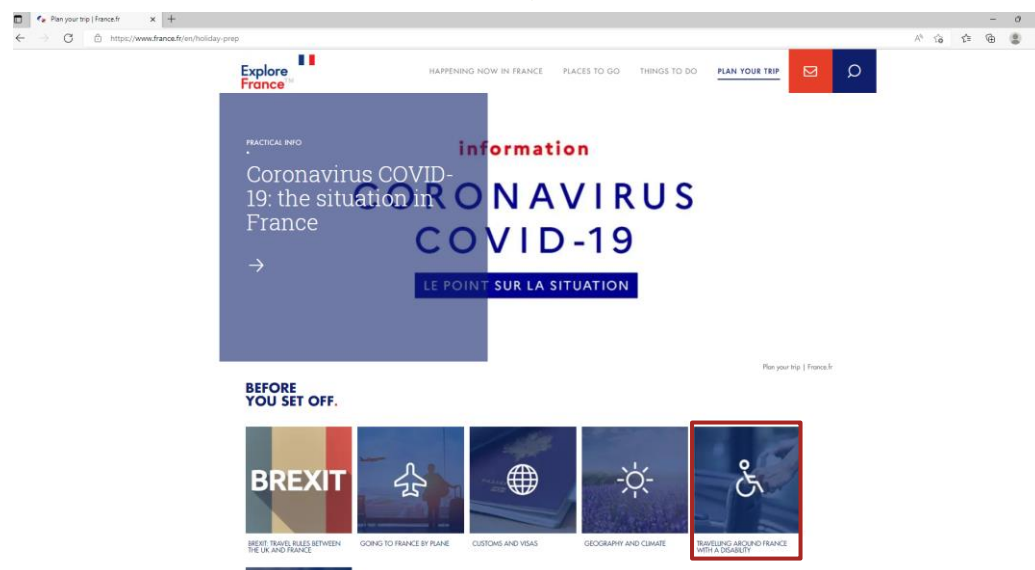
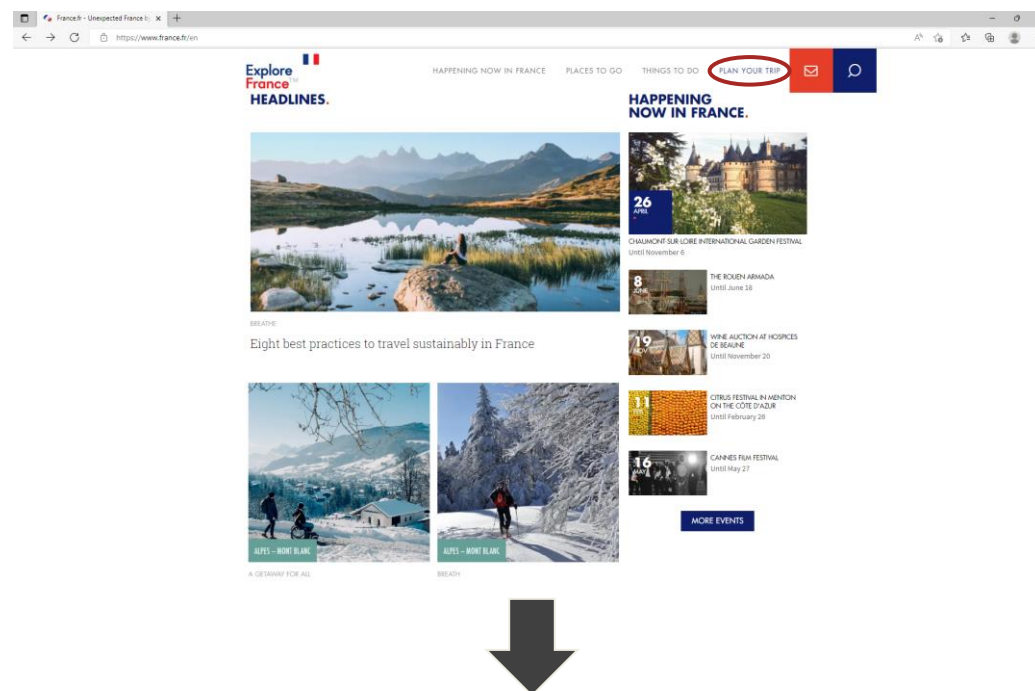
Στην ιστοσελίδα Visit Portugal (www.visitportugal.com), επιλέγοντας αρχικά «What to do?» και στη συνέχεια «Accessible Tourism», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην Πορτογαλία.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Explore France

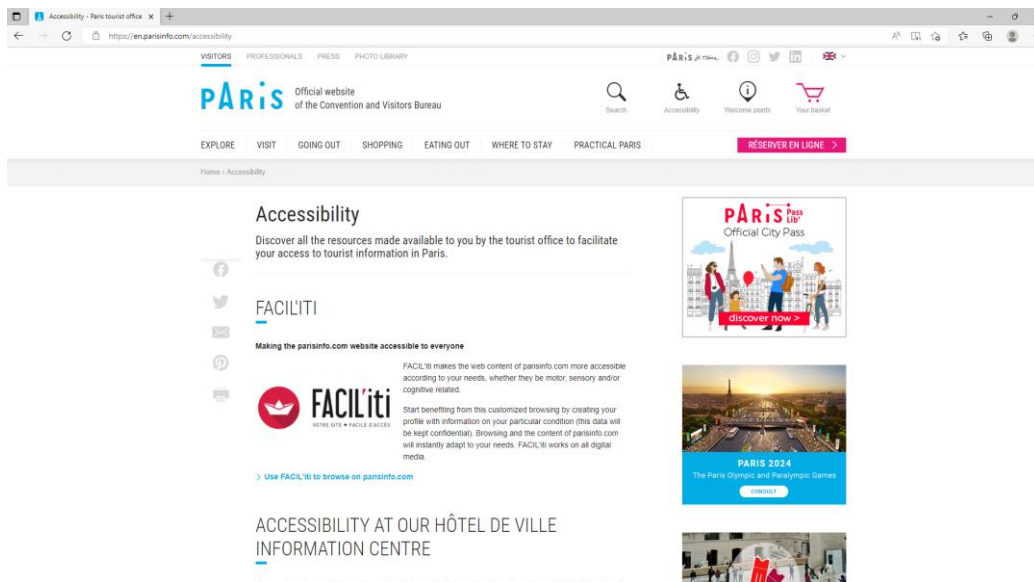
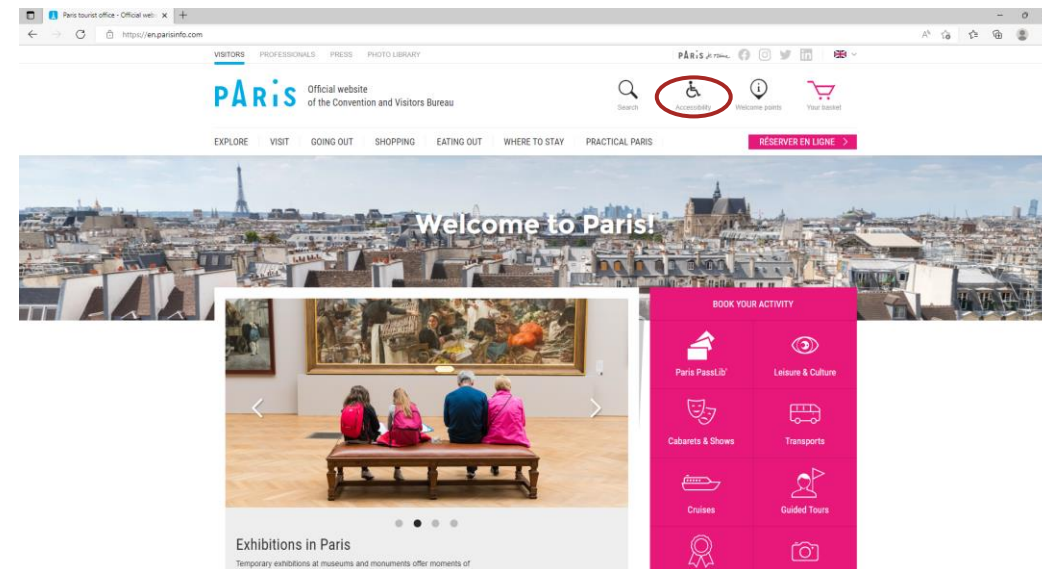
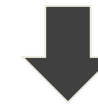
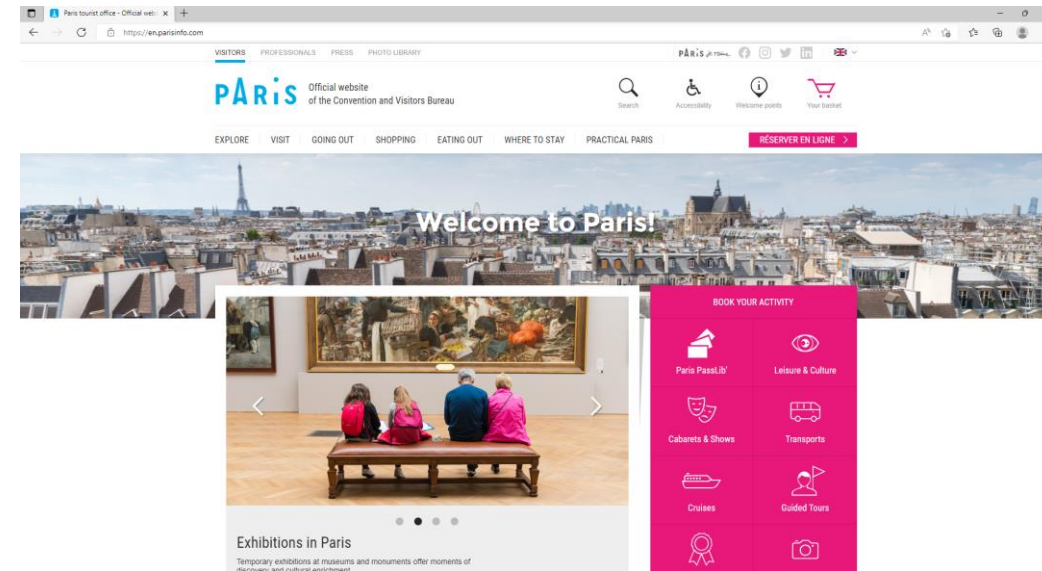
Στην ιστοσελίδα Explore France (www.france.fr), επιλέγοντας αρχικά «Plan your trip» και στη συνέχεια «Travelling around France with disability», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για την προσβασιμότητα στη Γαλλία.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Paris info

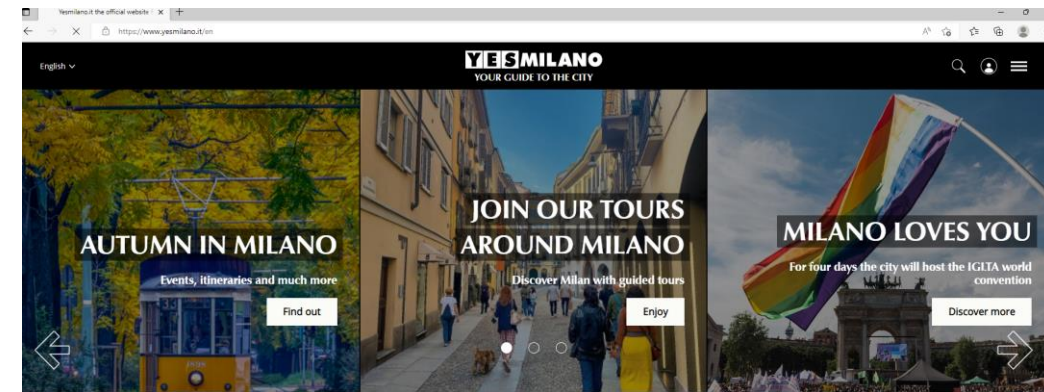
Στην ιστοσελίδα Paris info (www.en.parisinfo.com), επιλέγοντας το εικονίδιο «Accessibility», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην πόλη του Παρισιού.

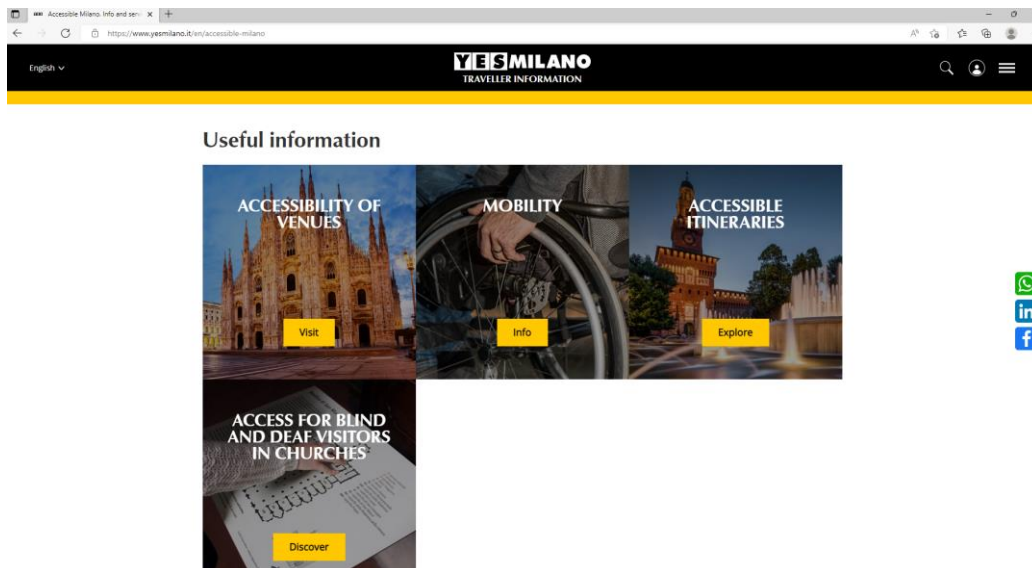
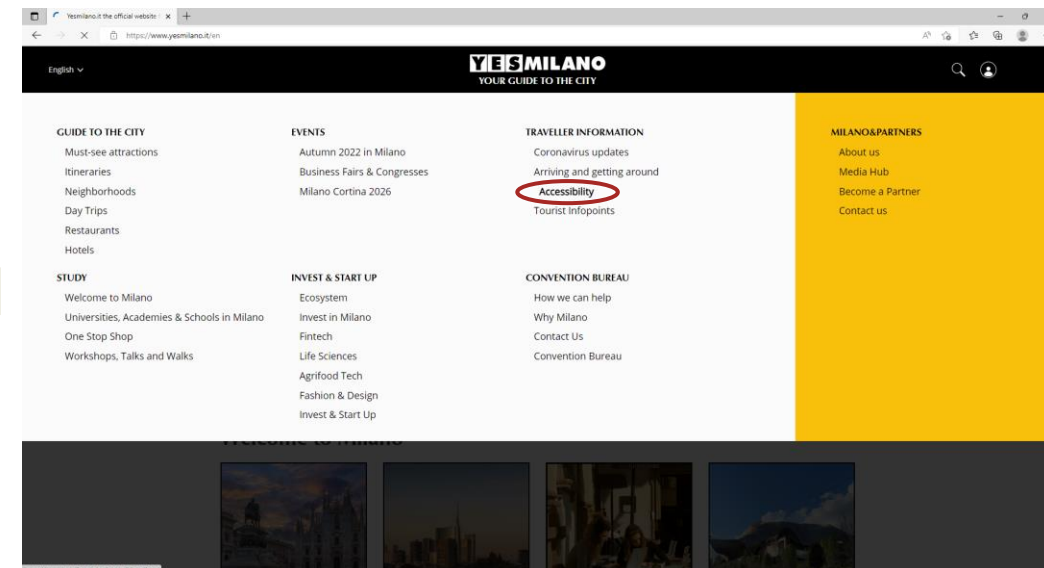
Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Yes Milano

Στην ιστοσελίδα Yes Milano (www.yesmilano.it), επιλέγοντας αρχικά το εικονίδιο του μενού και στη συνέχεια «Accessibility», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην πόλη του Μιλάνου.

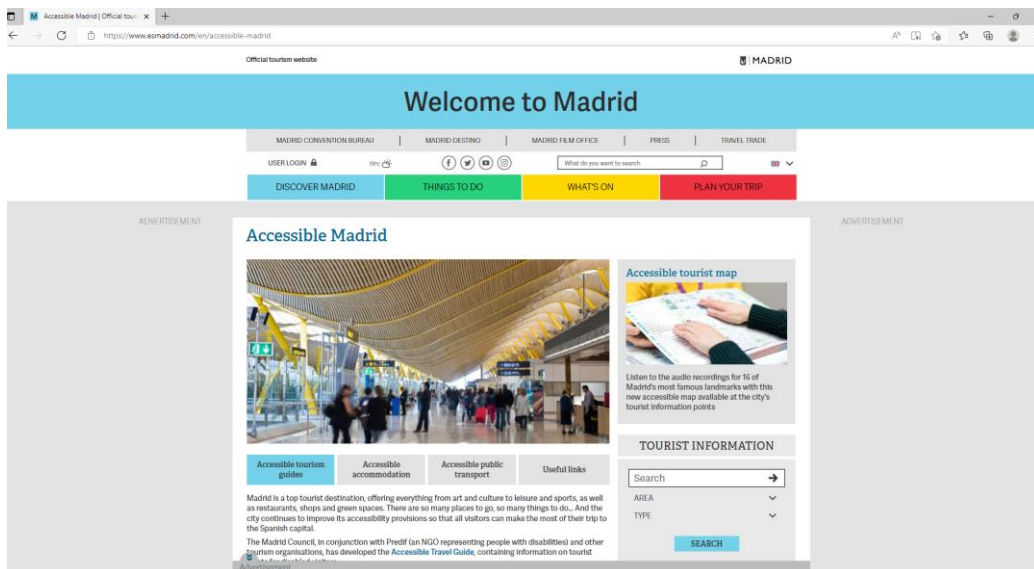
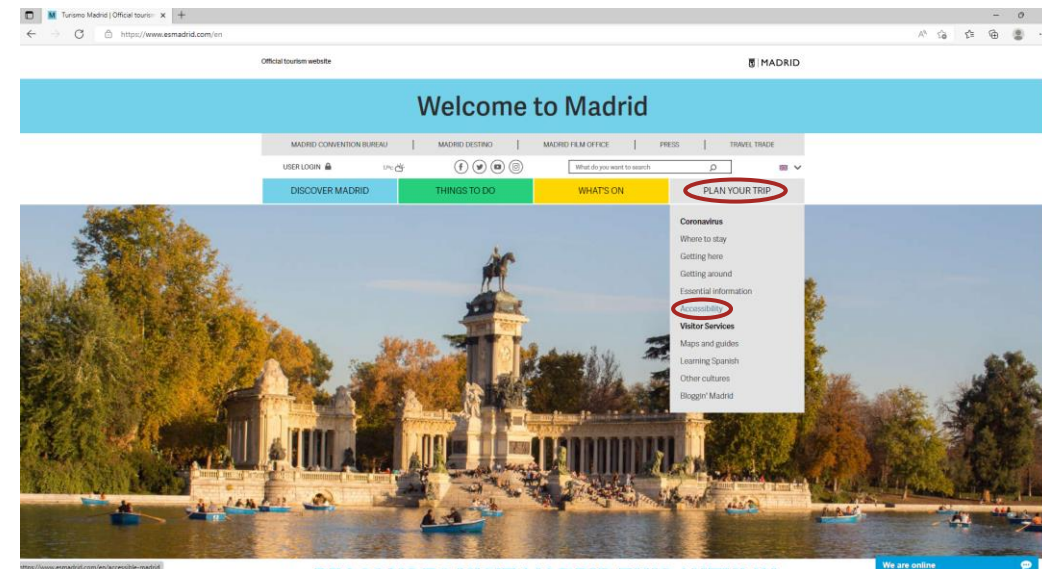
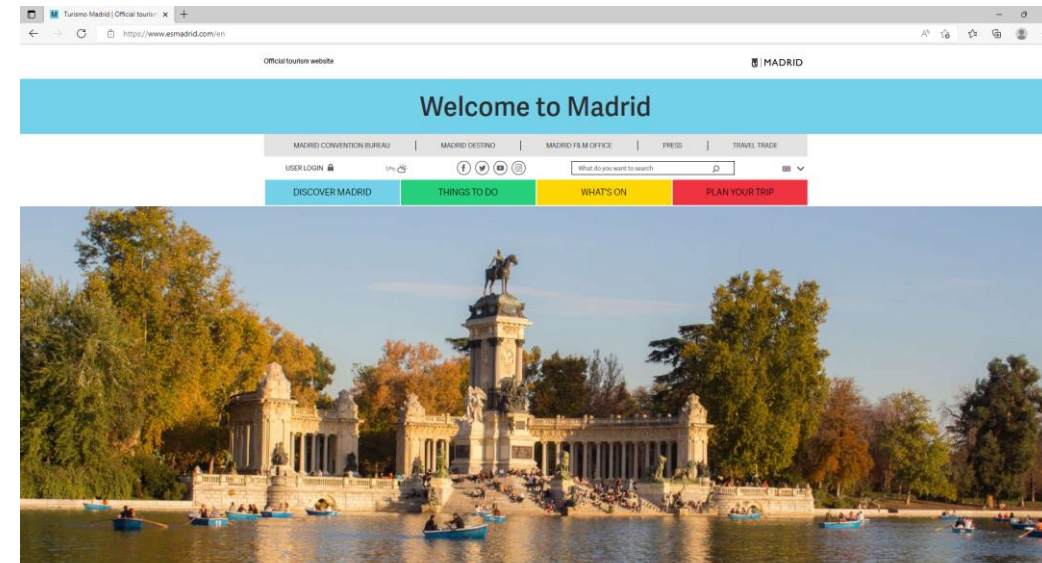
Welcome to Milano

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Turismo Madrid

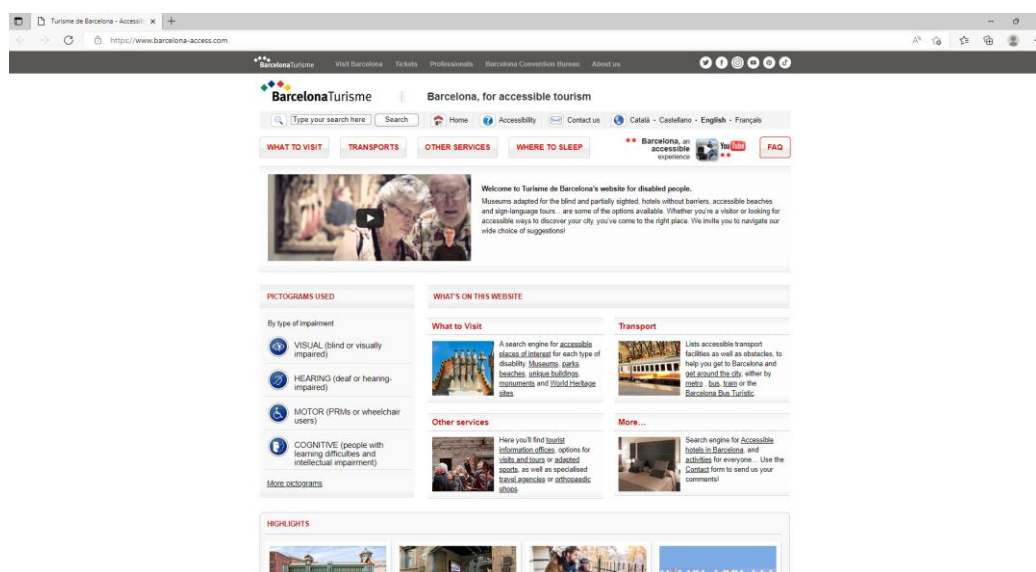
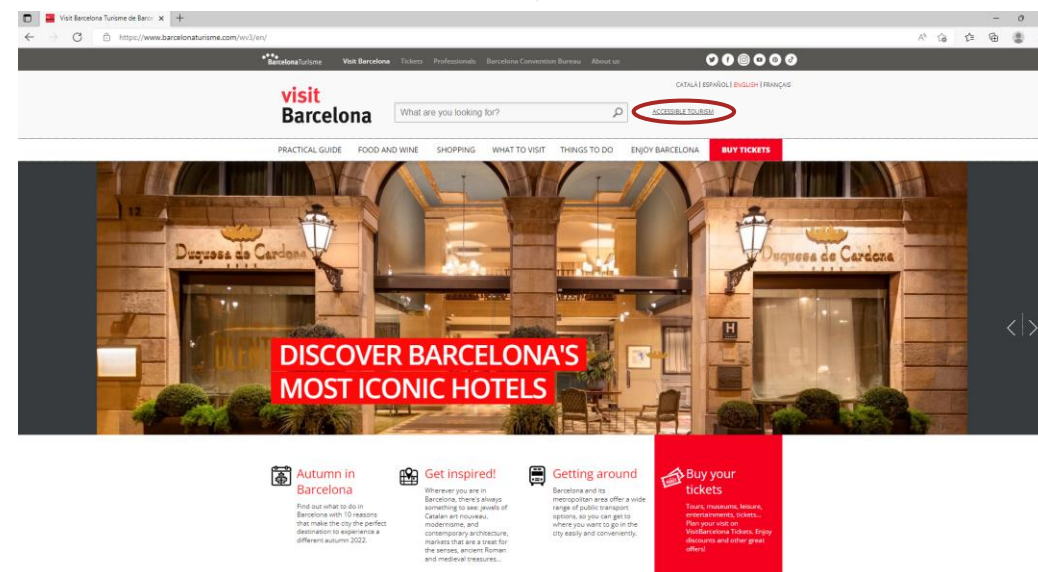
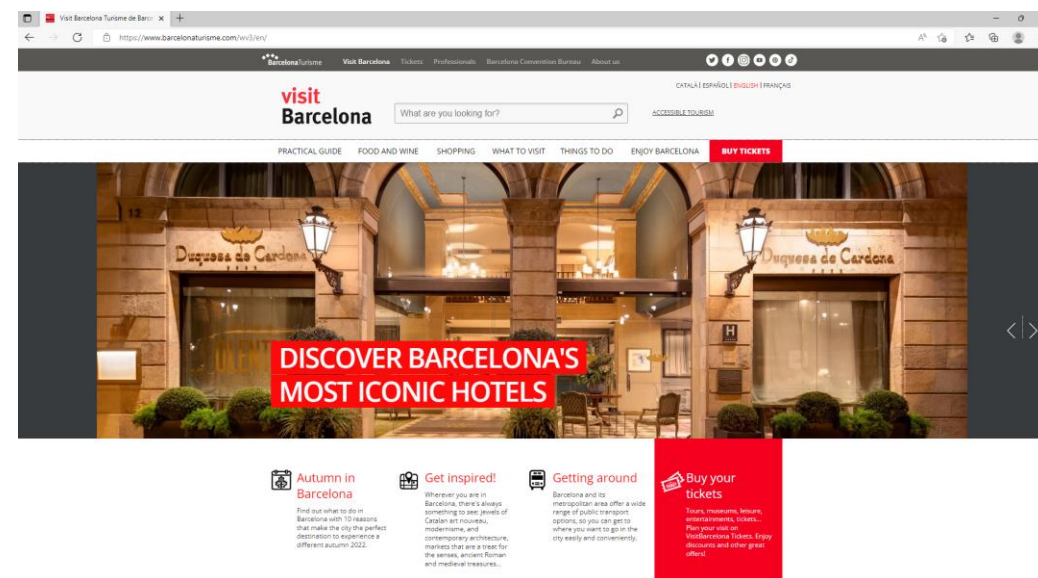
Στην ιστοσελίδα Turismo Madrid (www.esmadrid.com), επιλέγοντας αρχικά «Plan your trip» και στη συνέχεια «Accessibility», ο χρήστης μεταφέρεται σε μια σελίδα με πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην πόλη της Μαδρίτης.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

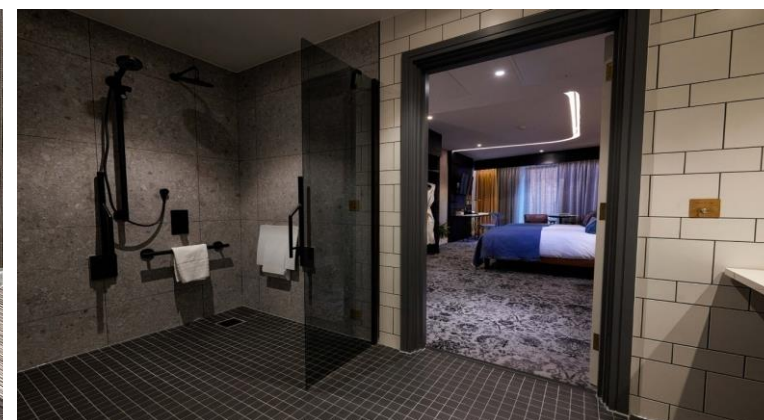
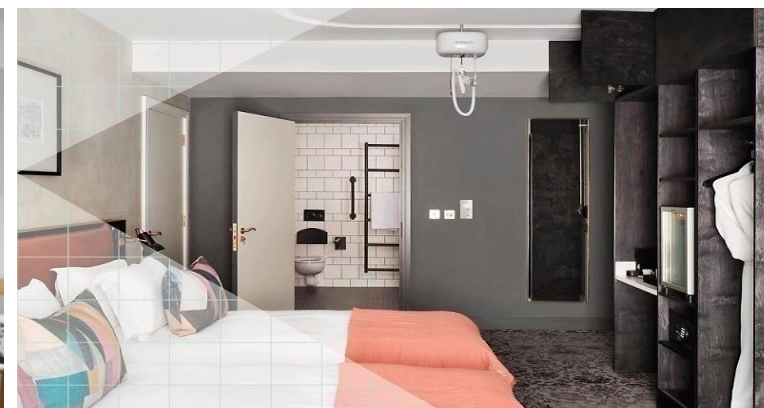
Ιστοσελίδες προώθησης προορισμών – Visit Barcelona

Στην ιστοσελίδα Visit Barcelona (www.barcelonaturisme.com), επιλέγοντας «Accessible tourism», ο χρήστης μεταφέρεται σε καινούργια ιστοσελίδα (www.barcelona-access.com) όπου υπάρχουν αναλυτικές πληροφορίες για την προσβασιμότητα στην πόλη της Βαρκελώνης.

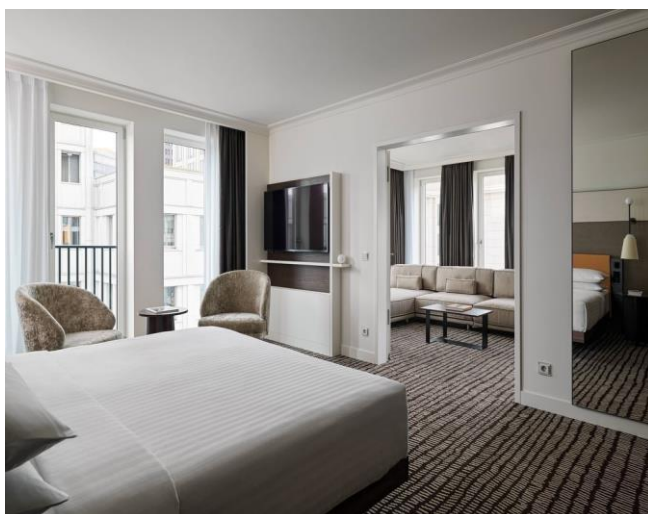
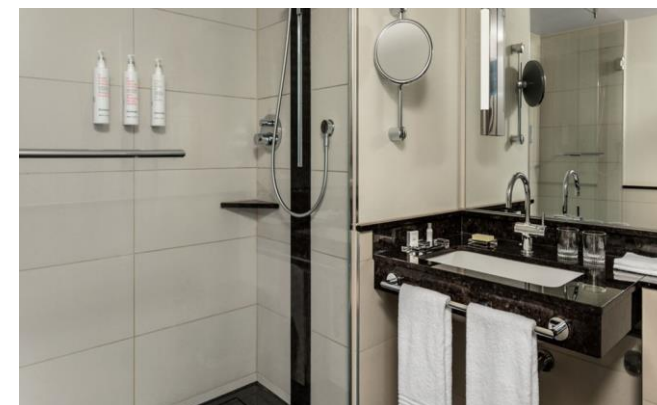
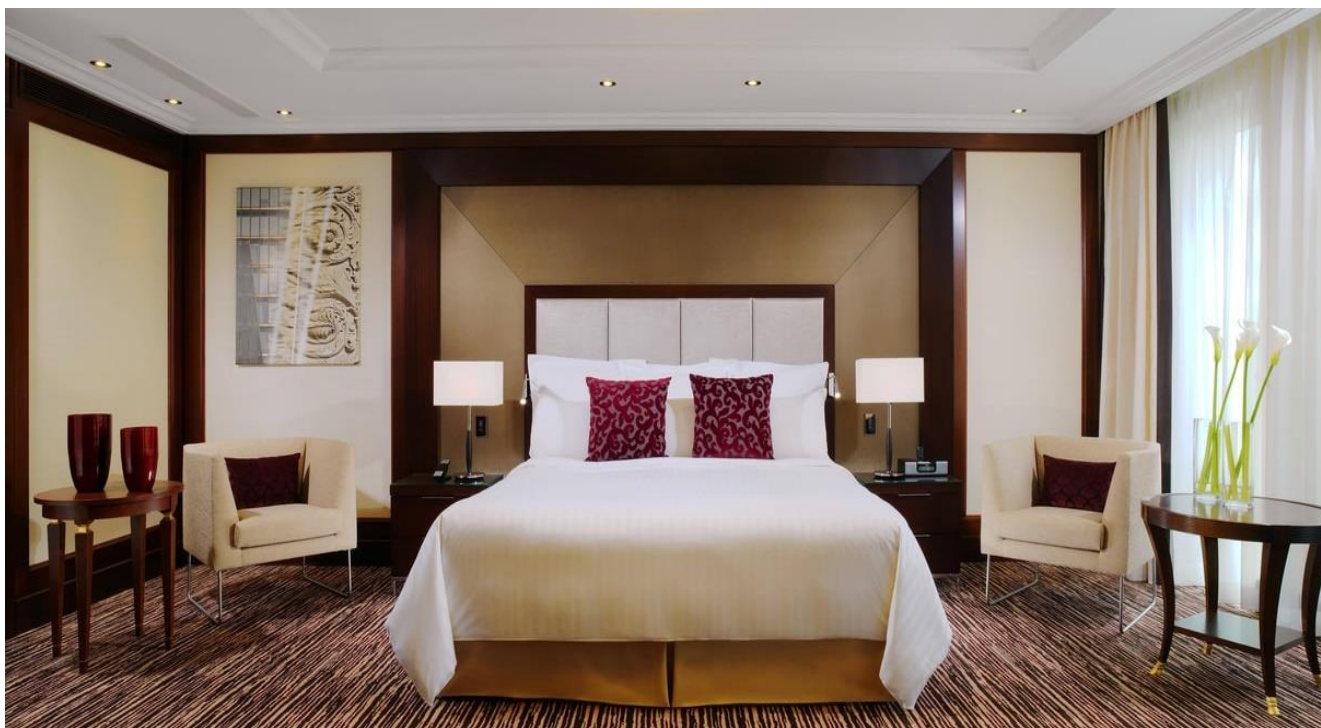
Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Προσβάσιμα δωμάτια ξενοδοχείων

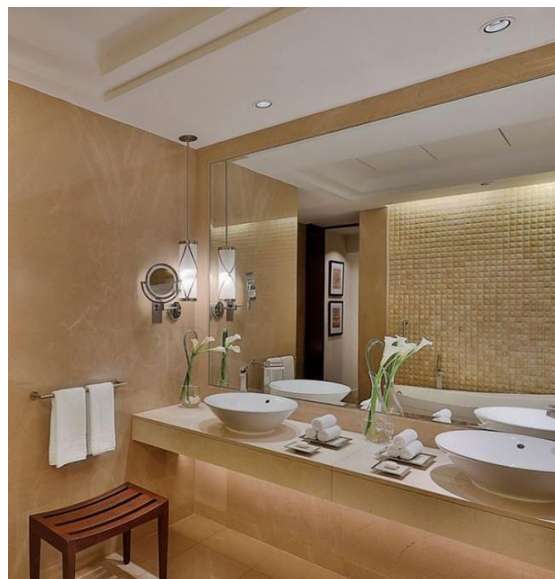
Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Προσβάσιμα δωμάτια ξενοδοχείων – διεθνές brand

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Συνδυασμός προσβασιμότητας και design στα μπάνια των ξενοδοχείων *

* Με την κατάλληλη τροποποίηση (π.χ. τοποθέτηση λαβών) είναι εφικτό να συνδυαστεί προσβασιμότητα και design στα μπάνια των ξενοδοχείων.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Προσβάσιμοι χώροι ξενοδοχείων

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Εξοπλισμός για ξενοδοχεία που δεν διαθέτουν προσβάσιμα δωμάτια

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Για άτομα με προβλήματα κίνησης

A woman with long dark hair, wearing a yellow and black striped top and a blue skirt, is looking down at a large, white, textured artwork on a wall. She is holding a black smartphone in her right hand and has a blue lanyard around her neck. In the background, other people are visible, including a man in a blue shirt and glasses.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

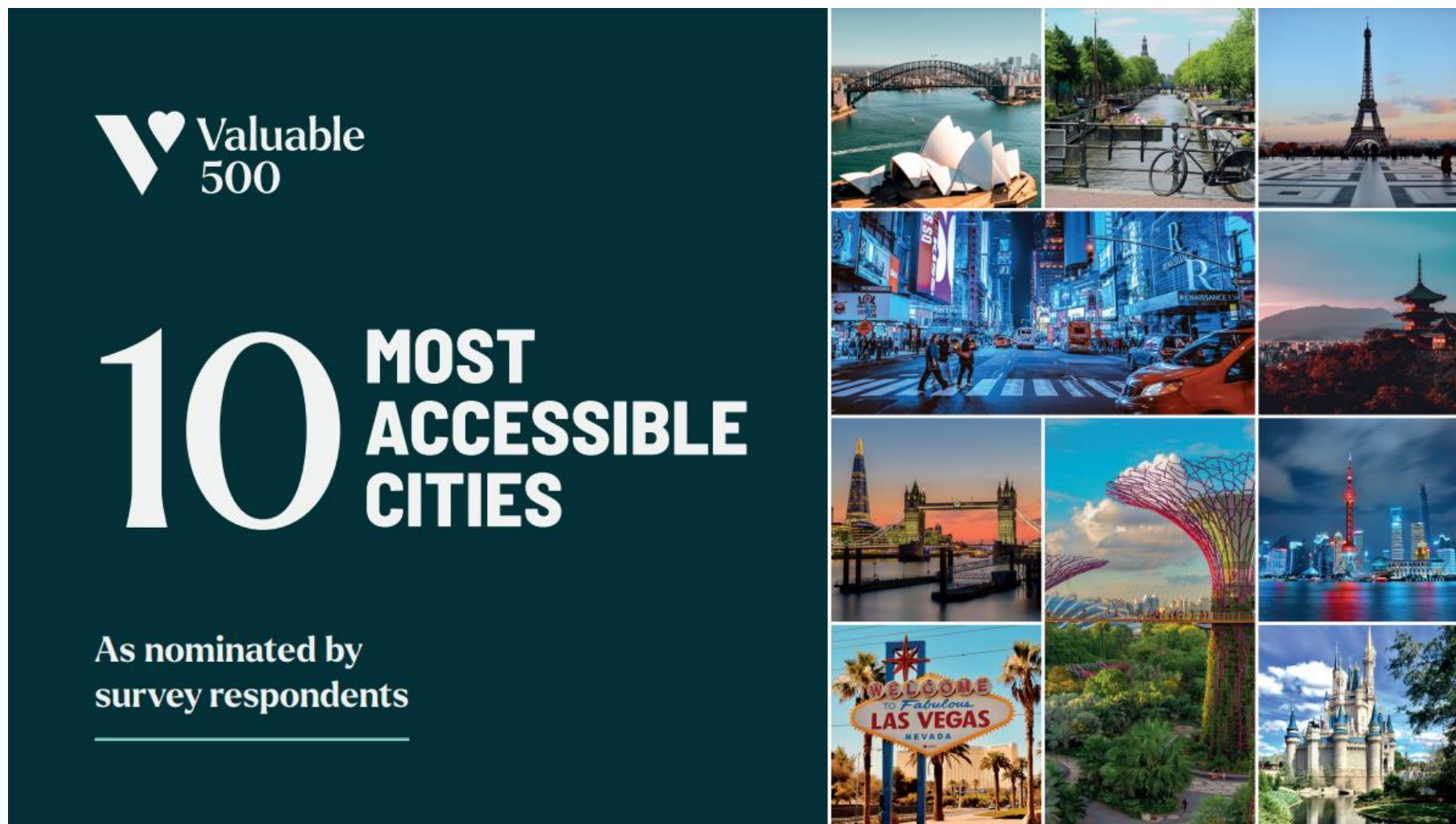
Για άτομα με προβλήματα ακοής

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Valuable 500 – οι 10 πιο προσβάσιμες πόλεις στον κόσμο

Τον Νοέμβριο του 2022, η Valuable 500, μια παγκόσμια πρωτοβουλία πολυεθνικών επιχειρήσεων με στόχο τη δημόσια δέσμευση για τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία, δημοσίευσε μια μελέτη με τις 10 πιο προσβάσιμες πόλεις στον κόσμο. Η μελέτη διεξήχθη μεταξύ 3.500 ατόμων με αναπηρία, τα οποία βαθμολόγησαν τις πόλεις με βάση τις συγκοινωνιακές συνδέσεις, την απόσταση μεταξύ των καταλυμάτων και των αξιοθέατων, τα καταστήματα, τα εστιατόρια και τη διαθεσιμότητα πληροφοριών σχετικά με την προσβασιμότητα.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Valuable 500 – οι 10 πιο προσβάσιμες πόλεις στον κόσμο

✓ **Σιγκαπούρη:**

- Η γήρανση του πληθυσμού της Σιγκαπούρης είναι η κύρια ώθηση για την προσβασιμότητά της.
- Ο κώδικας προσβασιμότητας της πόλης περιλαμβάνει κανόνες, όπως η διασφάλιση της ασφάλειας και της προσβασιμότητας των κυλιόμενων κλιμάκων και των ανελκυστήρων και η παροχή προσβάσιμων τουαλετών στο επίπεδο εισόδου όλων των κτιρίων.
- Άνω του 95% των πεζοδρομίων, των στάσεων ταξί και των στάσεων λεωφορείων στη Σιγκαπούρη είναι προσβάσιμα για ηλικιωμένους, για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων ή για άλλα άτομα με αναπηρία.

✓ **Τόκυο:**

- Το 74% των ερωτηθέντων επέλεξε το Τόκυο για τα προσβάσιμα μέσα μεταφοράς της πόλης.
- Οι οδηγοί όδευσης για άτομα με προβλήματα όρασης - που εφευρέθηκαν στην Ιαπωνία - βρίσκονται παντού στα πεζοδρόμια της πόλης.

✓ **Λας Βέγκας:**

- Ο μεγάλος αριθμός των προσβάσιμων δωματίων ξενοδοχείων στο Λας Βέγκας κάνει την πόλη μια ξεχωριστή επιλογή για ταξίδια.
- Τα καζίνο στο Λας Βέγκας διαθέτουν εκπαιδευμένο προσωπικό για να βοηθά άτομα με αναπηρίες σε τραπέζια τυχερών παιχνιδιών ή ακόμη και να τοποθετούν στοιχήματα για όσους χρειάζονται βοήθεια.

✓ **Λονδίνο:**

- Το Λονδίνο έχει επιδείξει μια ισχυρή δέσμευση στον προσβάσιμο τουρισμό. Μια έρευνα του 2018, έδειξε ότι ο προσβάσιμος τουρισμός συνεισέφερε περισσότερα από 17 δισεκατομμύρια δολάρια στην τουριστική βιομηχανία της Αγγλίας.
- Το 57% των ερωτηθέντων επέλεξαν το Λονδίνο λόγω των προσβάσιμων μέσων μαζικής μεταφοράς.

✓ **Άμστερνταμ:**

- Το πλεονέκτημα του Άμστερνταμ έναντι άλλων πόλεων είναι το δίκτυο ποδηλατοδρόμων μήκους 400 χιλιομέτρων, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων για την ομαλή μετακίνησή τους. Σε μια από τις πιο φιλικές προς το ποδήλατο πόλεις στον κόσμο, είναι ακόμη δυνατό να νοικιάσει κάποιος προσαρμοσμένα ποδήλατα - συμπεριλαμβανομένων εκείνων που μπορούν να ενσωματώσουν αναπηρικό αμαξίδιο.
- Σχεδόν όλα τα τουριστικά αξιοθέατα της πόλης είναι προσβάσιμα.

Παραδείγματα καλών πρακτικών στο εξωτερικό

Valuable 500 – οι 10 πιο προσβάσιμες πόλεις στον κόσμο

✓ **Νέα Υόρκη:**

- Η πόλη της Νέας Υόρκης σημείωσε την υψηλότερη βαθμολογία όσον αφορά την παροχή επαρκών πληροφοριών, οι οποίες επιτρέπουν στα άτομα με αναπηρία να προγραμματίσουν το ταξίδι τους και να αποφύγουν δυσάρεστες καταστάσεις.
- Ο επίσημος οδηγός για την πόλη της Νέας Υόρκης διαθέτει μια σελίδα προσβασιμότητας που φιλοξενεί αναλυτικά άρθρα σχετικά με διάφορες πτυχές της προσβασιμότητας στην πόλη, καθώς και προσβάσιμους οδηγούς για μερικά από τα πιο σημαντικά τουριστικά αξιοθέατα. Υπάρχει επίσης μια βάση δεδομένων με δυνατότητα αναζήτησης και φιλτραρίσματος με 1.500 σημεία ενδιαφέροντος - συμπεριλαμβανομένων τουριστικών αξιοθέατων, μουσείων, γκαλερί, ξενοδοχείων και εστιατορίων - που παρέχει βασικές πληροφορίες προσβασιμότητας.

✓ **Ορλάντο:**

- Το Ορλάντο είναι γνωστό ότι φιλοξενεί εμβληματικά θεματικά πάρκα όπως το Walt Disney World, το SeaWorld και τα Universal Studios Florida. Όλα τα θεματικά πάρκα προσφέρουν καταλύματα, αλλά και άλλα οφέλη στα άτομα με αναπηρία, όπως μέτρα αποφυγής αναμονής.
- Από αυτούς που επέλεξαν το Ορλάντο, το 48% το επέλεξε για τη μεγάλη ποικιλία προσβάσιμων καταλυμάτων.

✓ **Σανγκάη:**

- Τα πεζοδρόμια της Σανγκάης είναι σύγχρονα, βρίσκονται σε πολύ καλή κατάσταση ενώ διαθέτουν και αρκετές ράμπες.
- Η πόλη διαθέτει το μεγαλύτερο δίκτυο μετρό στον κόσμο, το οποίο είναι πλήρως προσβάσιμο σε χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων. Το 39% των ερωτηθέντων που επέλεξαν τη Σανγκάη το έκαναν λόγω των προσβάσιμων μέσων μαζικής μεταφοράς.

✓ **Παρίσι:**

- Το Παρίσι είναι η διοργανώτρια πόλη των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του 2024, γεγονός που του έχει δώσει περαιτέρω ώθηση να είναι πιο προσβάσιμο. Ενόψει των αγώνων του 2024, η πόλη δημιουργεί 15 προσβάσιμες πιλοτικές περιοχές γύρω από τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς χώρους, ενισχύοντας την πρόσβαση σε δημόσιους χώρους, ξενοδοχεία, υπηρεσίες, καταστήματα κλπ.
- Η είσοδος σε πολλά από τα μουσεία της πόλης δεν είναι μόνο δωρεάν για τα άτομα με αναπηρία, αλλά μπορούν επίσης να παρακάμψουν και τις ουρές.

✓ **Σίδνεϋ:**

- Το Σίδνεϋ βαθμολογήθηκε υψηλά στην παροχή πληροφοριών σχετικά με την προσβασιμότητα.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των αξιοθέατων του Σίδνεϋ είναι προσβάσιμα με αναπηρικά αμαξίδια.
- Όλα τα νέα και ανακαινισμένα κτίρια στην πόλη έχουν υποχρεωθεί από το νόμο να φροντίζουν για την πρόσβαση αναπηρικών αμαξιδίων.

4 Προτάσεις

Η συμπερίληψη απαιτεί πολλή προσπάθεια ανεξάρτητα από το περιβάλλον. Οι άνθρωποι θα πρέπει να ενθαρρύνονται να αποδέχονται και να αγκαλιάζουν τους άλλους και θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις δικές τους προκαταλήψεις - συνειδητές και ασυνειδητές - και να προσπαθούν να τις ξεπεράσουν. Συχνά, δεν συνειδητοποιούμε τη συμπεριφορά μας και πώς αυτή δημιουργεί αποκλεισμό. Οι κοινωνίες ολοένα και περισσότερο διαφοροποιούνται και το ίδιο συμβαίνει με τους τουρίστες που ταξιδεύουν σε όλο τον κόσμο.

Η πρόσβαση στις υποδομές είναι σημαντική, αλλά δεν διασφαλίζει την ένταξη και την αίσθηση του ανήκειν. Εξαιτίας της συμπεριφοράς, της στάσης και της προκατάληψης πολλοί άνθρωποι μπορεί να αισθάνονται ακόμα αποκλεισμένοι.

Υπό αυτό το πρίσμα, προτείνονται τα ακόλουθα:

1. Ευαισθητοποίηση της κοινωνίας

Οι επιχειρήσεις με τα αναγνωρισμένα brands και οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν περαιτέρω πρωτοβουλίες για τη διαφορετικότητα, την ισότητα και την συμπερίληψη. Η εκπαίδευση διαδραματίζει βασικό ρόλο. Η ΔΙΣ πρέπει να γίνει πιο ορατή και να αποκτήσει εντονότερη παρουσία στα μέσα ενημέρωσης, στους οργανισμούς, στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της τουριστικής βιομηχανίας. Όταν οι προαναφερόμενοι φορείς αποδεχτούν τις διαφορετικές ομάδες ανθρώπων θα είναι σε θέση να προβλέψουν τις αλλαγές στις ανάγκες και τα πρότυπα των ταξιδιωτών. Συνεπώς νέα προϊόντα και υπηρεσίες είναι δυνατό να δημιουργηθούν. Οι νέες γενιές πιέζουν ήδη για μια νέα κατεύθυνση πραγματοποιώντας αντίστοιχες επιλογές. Η ΔΙΣ δεν είναι θέμα ορθής πολιτικής ή ποσοστών.

2. Προσβάσιμοι δημόσιοι χώροι

Όπου είναι εφικτό, να γίνουν οι δημόσιοι χώροι προσβάσιμοι βάσει σαφώς καθορισμένων κριτηρίων, που θα αναπτυχθούν κατόπιν διαβούλευσης με τους φορείς που εμπλέκονται. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού ανέφερε ότι παρά την ύπαρξη κριτηρίων στο νόμο Ν. 4067/12 (ΦΕΚ Α' 79) χρειάζεται οι υφιστάμενες διευκολύνσεις να συμμορφωθούν με τις απαιτούμενες προδιαγραφές. Οι δημόσιοι χώροι θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν αξιοθέατα όπως μουσεία, αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία, θρησκευτικούς χώρους όπως εκκλησίες, μοναστήρια, χώρους αναψυχής και εκδηλώσεων όπως κινηματογράφου, θέατρα, εμπορικές εκθέσεις και συνεδριακά κέντρα, κήπους, πάρκα και ζωολογικούς κήπους, μονοπάτια πεζοπορίας και μέσα μεταφοράς όπως σιδηρόδρομοι, λεωφορεία, πλοία, αεροδρόμια, σταθμοί, ποδηλατοδρόμοι. Οι Δήμοι φέρουν ευθύνη όσον αφορά την προσβασιμότητα των πόλεων τους. Μόλις γίνουν προσβάσιμοι, οι χώροι θα πρέπει να ελέγχονται, να πιστοποιούνται και να καταχωρούνται σε μια βάση δεδομένων από ανεξάρτητο φορέα.

Όπως αναφέρθηκε, η Ελλάδα έχει ανακοινώσει ειδικό σήμα για τον τουριστικό τομέα, αλλά βρίσκεται ακόμη σε αρχικό στάδιο. Η Γερμανία ήδη διαθέτει ένα σύστημα σήμανσης σε όλη τη Γερμανία με την ονομασία «Τουρισμός για Όλους» (βλ. <https://www.inclusivegermany.com>, παράρτημα Δ 'Tourism for all: Labeling system on accessibility in Germany' και παράρτημα Ε, στο οποίο παρουσιάζεται το παράδειγμα του ξενοδοχείου Hyatt Place στο αεροδρόμιο της Φρανκφούρτης συνοπτικά).

3. Διάχυση πληροφορίας

Για τα άτομα με αναπηρία, είτε πρόκειται για κατοίκους είτε για τουρίστες, οι λεπτομερείς, αξιόπιστες και πιστοποιημένες πληροφορίες αποτελούν ουσιαστική βάση για τις ταξιδιωτικές τους αποφάσεις. Επί του παρόντος, οι πληροφορίες είναι περιορισμένες. Οι πολύγλωσσες πληροφορίες θα πρέπει να προέρχονται από την κεντρική βάση δεδομένων (βλ. πρόταση 2) με πιστοποιημένες πληροφορίες προσβασιμότητας και θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε μια συγκεκριμένη διαδικτυακή πλατφόρμα του οργανισμού που είναι υπεύθυνος για την πιστοποίηση, οπότε άλλοι οργανισμοί (εθνικές πλατφόρμες τουριστικής προώθησης, DMO, Δήμοι κ.λπ) να μπορούν να 'τραβήξουν' πληροφορίες

Η κοινοπραξία εταιρειών Deloitte – Remaco για λογαριασμό του ΙΝΣΕΤΕ έχει εκπονήσει τη μελέτη «Ελληνικός Τουρισμός 2030 | Σχέδια Δράσης» για την ανάπτυξη των τουριστικών προϊόντων της χώρας σε προορισμούς και clusters προορισμών από όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το πλήθος των σχεδίων δράσης, ανά Περιφερειακή Ενότητα και τουριστικό προϊόν, τα οποία αφορούν τη βελτίωση της προσβασιμότητας για ΑμεΑ και συμβαδίζουν με τις προτάσεις: «2. Προσβάσιμοι δημόσιοι χώροι» και «3. Διάχυση πληροφορίας». Στο παράρτημα (ΣΤ) παρουσιάζονται με αναλυτική περιγραφή τα σχέδια δράσης τα οποία αφορούν τη βελτίωση της προσβασιμότητας για ΑμεΑ.

Περιφερειακή ενότητα / Τουριστικό προϊόν	Πλήθος Σχεδίων Δράσης								Σύνολο
	Οριζόντιες	Sun & Beach	Π&Θ	City Break	Αγροτουρισμός	Οικοτουρισμός	Sports & Activities	Τουρισμός Ευεξίας	
Αν. Μακεδονία & Θράκη	3	3	-	-	-	-	-	1	7
Κεντρική Μακεδονία	2	4	3	-	-	1	1	-	11
Δυτική Μακεδονία	1	-	-	-	-	1	-	-	2
Ήπειρος	5	1	-	1	-	-	-	-	7
Ιόνια Νησιά	10	6	-	-	-	-	-	-	16
Θεσσαλία	3	1	1	-	-	-	-	-	5
Βόρειο Αιγαίο	5	2	-	-	-	-	-	-	7
Δυτική Ελλάδα	5	2	-	-	-	1	2	-	10
Στερεά Ελλάδα	7	1	-	-	1	2	-	-	11
Αττική	8	2	2	-	-	-	-	-	12
Νότιο Αιγαίο/Δωδεκάνησα	9	5	-	-	-	-	1	-	15
Νότιο Αιγαίο/Κυκλάδες	12	3	-	-	-	-	1	-	16
Πελοπόννησος	5	4	-	-	-	2	1	-	12
Κρήτη	2	3	1	1	-	1	1	-	9
Σύνολο	77	37	7	2	1	8	7	1	140

Προτάσεις

4. Εκπαιδευτικές ανάγκες και δεξιότητες στον κλάδο του τουρισμού

Για την ανάπτυξη ενός χωρίς αποκλεισμούς εργασιακού περιβάλλοντος και για την εξυπηρέτηση όλων των πελατών χωρίς διακρίσεις, είναι αναγκαίο οι απασχολούμενοι στον κλάδο του τουρισμού, ανεξαρτήτως θέσης, να εκπαιδευθούν σε θεματικές που προάγουν τη διαφορετικότητα, την ισότητα, τη συμπερίληψη, καθώς και την προσβασιμότητα.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα εκπαιδευτικά προγράμματα:

✓ Εκπαιδευτικές δράσεις για την προαγωγή της ΔΙΣ

- ΔΙΣ: Έννοιες και πρακτική εφαρμογή στον τουρισμό και στη φιλοξενία
- Νομοθεσία / Πολιτικές ισότητας και συμπερίληψης
- Εξυπηρέτηση πελατών: Δημιουργώντας μια ισότιμη εμπειρία
- Πολυπολιτισμικό περιβάλλον: Η αξία της διαφορετικότητας & ο σεβασμός σε ήθη, έθιμα και πεποιθήσεις.
- Διαχείριση συγκρούσεων: Επίλυση συγκρούσεων στον εργασιακό χώρο με γνώμονα την διασφάλιση της ισότητας, της διαφορετικότητας και της συμπερίληψης.
- Ασυνείδητες προκαταλήψεις και πώς αυτές οι προκαταλήψεις μπορούν να επηρεάσουν τη συμπεριφορά και τη λήψη αποφάσεων.
- Δημιουργία συμπεριληπτικών τοπικών κοινοτήτων που διέπονται από την διαφορετικότητα
- Ανάπτυξη εταιρικών πολιτικών και κουλτούρας σεβασμού της διαφορετικότητας

✓ Εκπαιδευτικές δράσεις για την προαγωγή της προσβασιμότητας

- Βασικές αρχές προσβάσιμου τουρισμού & εξυπηρέτησης πελατών ΑμεΑ
- Δικαιώματα & υποχρεώσεις των ΑμεΑ στον Τουρισμό και στο ταξίδι
- Βασικές διαδικασίες επικοινωνίας με πελάτες ΑμεΑ πριν την άφιξη στο ξενοδοχείο
- Διαχείριση ελεύθερου χρόνου «εμποδιζόμενου ατόμου» και του συνοδού του
- Δημιουργία προσβάσιμων τουριστικών προορισμών
- Μάρκετινγκ προσβάσιμων τουριστικών προϊόντων & υπηρεσιών

✓ Σημαντικές δεξιότητες που προάγουν τη ΔΙΣ

- **Πολιτιστική & πολιτισμική ευαισθητοποίηση:** Κατανόηση και εκτίμηση των διαφορετικών πολιτισμών και καταβολών τόσο των τουριστών όσο και των τοπικών κοινοτήτων.
- **Συμμετοχικότητα:** Ενθάρρυνση και προώθηση της ίσης πρόσβασης και των ίσων ευκαιριών για όλα τα άτομα ανεξάρτητα από φυλή, εθνικότητα, φύλο, σεξουαλικός προσανατολισμός, ικανότητα ή θρησκεία.
- **Διαπροσωπική επικοινωνία:** Ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων για την αλληλεπίδραση με ανθρώπους από διαφορετικό υπόβαθρο και διαφορετικούς πολιτισμούς.
- **Αντίληψη της πολυπολιτισμικότητας:** Κατανόηση και διαχείριση της ύπαρξης εργαζομένων διαφορετικών πολιτισμών στην ίδια ομάδα και ταυτόχρονα προαγωγή της μεταξύ τους συνεργασίας.
- **Ενεργητική ακρόαση:** Έμφαση στον συνομιλητή και κατανόηση της σκοπιάς μέσω της οποίας εκφράζει την άποψή του.
- **Ευελιξία:** Ικανότητα προσαρμογής σε μεταβαλλόμενο περιβάλλον και συνθήκες.
- **Ευπροσαρμοστικότητα:** Ικανότητα ευελιξίας και αποδοχής νέων ιδεών και συνθηκών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες διαφορετικών κοινοτήτων
- **Διαπροσωπική επικοινωνία:** Ανάπτυξη αποτελεσματικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων που θα διευκολύνουν τη διάδραση μεταξύ ατόμων με διαφορετικό υπόβαθρο και κουλτούρα.
- **Ενσυναίσθηση:** Ικανότητα κατανόησης και διαχείρισης των συναισθημάτων του ατόμου και των άλλων μελών της ομάδας με στόχο την εδραίωση θετικών σχέσεων.
- **Ηγεσία με γνώμονα την προαγωγή του σεβασμού:** Η ικανότητα προαγωγής των αρχών της ισότητας, της διαφορετικότητας και της συμπερίληψης στον εργασιακό χώρο, δρώντας ως πρότυπο για τους συνεργάτες.
- **Διαχείριση συγκρούσεων:** Ανάπτυξη της ικανότητας για την επίλυση συγκρούσεων και διαφωνιών με γνώμονα τον σεβασμό και την ισότητα.
- **Ανάπτυξη σχέσεων με την τοπική κοινωνία:** Δημιουργία ισχυρών σχέσεων με τις τοπικές κοινωνίες με στόχο τη συνεργασία για την προαγωγή της διαφορετικότητας, της ισότητας και της συμπερίληψης στον κλάδο του τουρισμού.
- **Γνώση ξένων γλωσσών:** Δυνατότητα γραφής και ομιλίας πλήθους γλωσσών για την αποτελεσματικότερη επικοινωνία με διαφορετικές ομάδες τουριστών.

- ✓ **Σημαντικές Δεξιότητες που προάγουν την Προσβασιμότητα**
 - Ανάπτυξη συνεργασιών και συνεργειών με οργανισμούς προσβάσιμου τουρισμού.
 - Γνώση των δικαιωμάτων των τουριστών-ατόμων με αναπηρία.
 - Γνώση της τεχνολογίας που συνδράμει στην υποστήριξη της δραστηριότητας και της εμπειρίας των ΑμεΑ.
 - Αποτελεσματική επικοινωνία με ΑμεΑ.
 - Κατανόηση των προσβάσιμων τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών.
 - Ικανότητα για παροχή προσβάσιμων τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών.
 - Επίλυση προβλημάτων με επίκεντρο τον επισκέπτη ΑμεΑ.
 - Ενσυναίσθηση.

5. Ιδιωτικός τομέας

Για τον ιδιωτικό τομέα έχουν προσδιοριστεί δυο πυλώνες δράσης:

α) Ανάπτυξη εταιρικής πολιτικής σε σχέση με τη ΔΙΣ

- ✓ Ανάπτυξη και εφαρμογή οράματος, εταιρικών αξιών, στρατηγικής και στόχων σε σχέση με τη ΔΙΣ και παρακολούθηση της κατάστασης και της προόδου,
- ✓ Προσδιορισμός των εμπλεκόμενων μερών της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών κοινοτήτων και της μεταξύ τους σύνδεσης,
- ✓ Παροχή επαρκών πόρων,
- ✓ Υποστήριξη πρωτοβουλιών και επικοινωνίας σε σχέση με τη ΔΙΣ,
- ✓ Δημιουργία ασφαλούς και φιλόξενου εργασιακού περιβάλλοντος χωρίς διακρίσεις, παρέχοντας ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης και δημιουργώντας ταυτόχρονα την αίσθηση του ανήκειν. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον θα πρέπει να διευκολυνθεί η συζήτηση με σεβασμό προς τη ΔΙΣ,
- ✓ Παροχή προς τους υπαλλήλους καθοδήγησης, πόρων και υποστήριξης προσφέροντας εκπαίδευση και κατευθυντήριες γραμμές για πολιτιστικές αξίες, αναπηρίες, κανόνες, νομοθεσία και συμπεριφορά,
- ✓ Στόχευση για διαφορετική (diverse) ηγεσία και ανώτερα στελέχη,
- ✓ Ενεργή αντιμετώπιση των προκαταλήψεων στη διαδικασία πρόσληψης προσωπικού και ύπαρξη σαφούς, διαφανούς και αμερόληπτου πλαισίου που καθορίζει τον τρόπο αμοιβής του προσωπικού και τον τρόπο υπολογισμού των αυξήσεων,

- ✓ Διασφάλιση ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται για μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων γίνονται με την συμμετοχή της ίδιας της ομάδας, όπου είναι δυνατόν, παρέχοντας την δυνατότητα να μοιραστούν βιωματικές εμπειρίες αλλά και ανάγκες. Επίσης, ο έλεγχος της λειτουργικότητας ως προς την προσβασιμότητα με την βοήθεια ατόμων με αναπηρίες, μπορεί να είναι περισσότερο αποτελεσματικός,
- ✓ Συστηματική εργασία για την δημιουργία ενός περιβάλλοντος που δεν θέτει σε μειονεκτική θέση τα άτομα με σωματικές, διανοητικές ή/και αισθητηριακές αναπηρίες, όπως η ενσωμάτωση ραμπών, η διεύρυνση των θυρών για πρόσβαση σε αναπηρικά αμαξίδια και οι οπτικοακουστικοί συναγερμοί φωτιάς,
- ✓ Συνεργασία με επιχειρήσεις που έχουν παρόμοιες αξίες και πρότυπα, όπου είναι δυνατόν,
- ✓ Οι ενέργειες μάρκετινγκ και επικοινωνίας να γίνονται χωρίς αποκλεισμούς και με εκπροσώπηση όλων των κοινωνικών ομάδων.

β) Ανάπτυξη προσβάσιμων ταξιδιωτικών προϊόντων, υπηρεσιών και εγκαταστάσεων

Στον ιδιωτικό τομέα θα πρέπει να αναβαθμιστούν, να εφαρμοστούν και να προσδιοριστούν τα κριτήρια, τα οποία περιλαμβάνουν τη διαμονή, την εστίαση, το λιανικό εμπόριο, τις εγκαταστάσεις αναψυχής κ.τ.λ. Θα πρέπει να γίνει άρση των εμποδίων για όσους έχουν σωματικές, γνωστικές, διανοητικές ή αισθητηριακές ανάγκες. Οι χώροι θα πρέπει να ελέγχονται, να πιστοποιούνται και να καταχωρούνται σε μια βάση δεδομένων από ανεξάρτητο φορέα. Όπου τα προϊόντα, οι υπηρεσίες και οι εγκαταστάσεις δεν είναι σε θέση να πληρούν ορισμένα πρότυπα προσβασιμότητας, να παρέχονται στους ταξιδιώτες ακριβείς και αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τα εμπόδια ή/και τη μερική προσβασιμότητα για τη διαχείριση των προσδοκιών τους και την δυνατότητα να λαμβάνουν αποφάσεις μόνοι τους. Οι σαφείς, λεπτομερείς και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με την προσβασιμότητα ή τη μη προσβασιμότητα είναι υψίστης σημασίας.

Οποιοδήποτε διαδικτυακό περιεχόμενο θα πρέπει να είναι προσβάσιμο για άτομα με αναπηρίες σύμφωνα με τις οδηγίες του W3C ή/και χρησιμοποιώντας τεχνολογία τρίτων.

Θα πρέπει να εφαρμοστεί έξυπνος χωρίς αποκλεισμούς αρχιτεκτονικός σχεδιασμός και να χρησιμοποιηθούν τα υπάρχοντα διαθέσιμα εργαλεία.

Ειδικά για τους παρόχους καταλυμάτων, τα προσβάσιμα δωμάτια θα πρέπει να είναι διαθέσιμα και με δυνατότητα απευθείας κράτησης μέσω της ιστοσελίδας τους ή άλλων πλατφορμών. Είναι απλώς μια άλλη κατηγορία δωματίων, τα οποία φαίνονται κάνοντας κλικ σε ένα σύμβολο κατά τη διαδικασία κράτησης. Ωστόσο, θα πρέπει να υπάρχουν σαφείς πληροφορίες, που να συνοδεύονται από σχετικό φωτογραφικό υλικό και σε ποιο βαθμό το κατάλυμα είναι προσβάσιμο ή δεν υποστηρίζεται.

Τέλος, να σημειωθεί ότι οι παραπάνω προτάσεις θα ωφελήσουν πρωτίστως την ελληνική κοινωνία και τους κατοίκους της, καθώς όλοι μας κάποια στιγμή, άμεσα ή έμμεσα, θα βιώσουμε προσωρινά ή μόνιμα κάποια μορφή αναπηρίας.

Παραρτήματα

A Νόμος 4067/2012 – ΦΕΚ Α' 79/2012

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 79

9 Απριλίου 2012

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4067
Νέος Οικοδομικός Κανονισμός.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1 Πεδίο Εφαρμογής

1. Σε περιοχές εντός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις του παρόντος.

2. Σε περιοχές εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις του παρόντος:

- α) το άρθρο 2,
- β) οι παράγραφοι 2, 4 και 5 του παρόντος άρθρου,
- γ) το άρθρο 4,
- δ) το άρθρο 6,
- ε) η παράγραφος 3 του άρθρου 8,
- στ) το άρθρο 11 εκτός από την παράγραφο 2 και τις παραγράφους διγ, διζ, βιστ για το άρθρο 19 όπως αναφέρεται σε αυτήν,

ζ) οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 12, η παράγραφος 14η όταν δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες διατάξεις,

- η) το άρθρο 13,
- θ) το άρθρο 16,
- ι) το άρθρο 17 εκτός από την παράγραφο 2α, 2β, 2στ, 6β και 8,

- ια) το άρθρο 21,
- ιβ) το άρθρο 23,
- ιγ) το άρθρο 25,
- ιδ) το άρθρο 26,
- ιε) το άρθρο 28,
- ιστ) τα άρθρα 29 έως 37.

3. Σε νομίμως υφιστάμενους οικισμούς χωρίς εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις του παρόντος:

- α) το άρθρο 2,
- β) οι παράγραφοι 3, 4 και 5 του παρόντος άρθρου,
- γ) το άρθρο 4,
- δ) το άρθρο 5,
- ε) το άρθρο 6,
- στ) το άρθρο 9,

- ζ) το άρθρο 11, εκτός από την παράγραφο διζ,
- η) οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 12,
- θ) το άρθρο 13,

ι) το άρθρο 14 με τη διευκρίνιση ότι η αναφερόμενη απόσταση Δ ορίζεται σε 2,50 μ. ανεξάρτητα από το ύψος,

- ια) το άρθρο 16,
- ιβ) το άρθρο 17,
- ιγ) το άρθρο 18,
- ιδ) το άρθρο 19,
- ιε) το άρθρο 23,
- ιστ) το άρθρο 25,
- ιζ) το άρθρο 26,
- ιη) τα άρθρα 29 έως 37.

4. Όλα τα αριθμητικά μεγέθη που ορίζονται στις διατάξεις του παρόντος νόμου θεωρούνται ως τα ανώτατα επιτρεπόμενα.

5. α) Οι ειδικές πολεοδομικές διατάξεις, με την επιφύλαξη της επόμενης παραγράφου, κατισχύουν των γενικών διατάξεων, που περιέχονται στον παρόντα νόμο.

β) Οι διατάξεις του παρόντος κατισχύουν των κανονιστικών πράξεων της Διοίκησης (όπως αποφάσεις Νομάρχης, πράξεις Δημοτικού Συμβουλίου κ.λπ.), με τις οποίες θεσπίζονται όροι δόμησης (όπως ύψος, ποσοστό κάλυψης, αριθμός ορόφων, θέση υπογείου κ.λπ.), εκτός από: 1) οποιουδήποτε είδους διατάγματα και 2) πράξεις, με τις οποίες θεσπίζονται ειδικές και εντοπισμένες ρυθμίσεις (όπως για διατηρητέα κτίρια, μνημεία, ειδικά κτίρια κ.λπ.). Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να διαπιστώνεται η μη εφαρμογή των παραπάνω κανονιστικών πράξεων της διοίκησης.

Άρθρο 2 Ορισμοί

1. Αίθριο είναι το μη στεγασμένο τμήμα του κτιρίου που περιβάλλεται από όλες τις πλευρές του από το κτίριο ή τα όρια του οικοπέδου, στο οποίο μπορούν να έχουν ανοίγματα, χώροι κύριας χρήσης και εγγράφεται σε αυτό κύκλος διαμέτρου Δ.

2. Αιολικά ενεργειακά συστήματα είναι οι εγκαταστάσεις που επιτρέπουν την αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας για την κάλυψη ενεργειακών αναγκών του κτιρίου.

3. Ακάλυπτος χώρος είναι ο χώρος του οικοπέδου που δεν δομείται.

4. Ανοίγματα χώρου κτιρίου είναι το κενό που τυχόν υπάρχει στην οροφή του ανώτατου σε κάθε θέση ορόφου, καθώς και τα κενά όλων των τοίχων, τα οποία είτε παραμένουν ελεύθερα είτε κλείνουν με ανοιγόμενα ή σταθερά κουφώματα και χρησιμοποιούνται για επικοινωνία των χώρων μεταξύ τους ή με το ύπαιθρο ή για το φυσικό φωτισμό ή για τον αερισμό των χώρων κτιρίου ή για αποθήκευση ηλιακής θερμότητας.

5. Ανοικτός Εξώστης (μπαλκόνι) είναι η οριζόντια προεξοχή του δαπέδου ορόφου ή δώματος που προβάλλει πέρα από τις επιφάνειες των όψεων του κτιρίου.

6. Ανοικτοί ημιυπαίθριοι χώροι είναι οι μη θερμαινόμενοι στεγασμένοι χώροι που διαθέτουν τουλάχιστον μία ανοιχτή πλευρά προς κοινόχρηστο χώρο ή προς τους υποχρεωτικούς ακάλυπτους χώρους και το μήκος του ανοίγματος είναι ίσο ή μεγαλύτερο του 35% του συνολικού μήκους του περιγράμματος του ανοικτού ημιυπαίθριου χώρου.

7. Απόσυρση κτιρίου είναι η κατεδάφιση κτιρίου κύριας χρήσης, ενεργειακής κατηγορίας χαμηλότερης του επιτρεπόμενου ορίου που προβλέπεται στους σχετικούς κανονισμούς και η αντικατάστασή του με κτίριο που πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις.

8. Αρχιτεκτονικές προεξοχές και αρχιτεκτονικά στοιχεία είναι τα φέροντα ή μη στοιχεία του κτιρίου που συμμετέχουν στη διαμόρφωση των όψεων του.

9. Αστικός σχεδιασμός είναι η ρύθμιση του φυσικού (χερσαίου και θαλάσσιου) και δομημένου χώρου μέσα από τον έλεγχο των αντιθέσεων/ανταγωνισμού στην κατασκευή του οικιστικού ιστού, όπως προκύπτει από πολεοδομική μελέτη. Αποδίδει ογκοπλαστικά μοντέλα της προσδοκώμενης εικόνας του χώρου και σχεδιασμό της ροής - αλληλουχίας των στοιχείων του δημόσιου χώρου, όπως πλατείες, εστιακά σημεία, χώροι πρασίνου, υδάτινα στοιχεία των διατηρητέων οικιστικών συνόλων και των χώρων πολιτιστικού ή ιστορικού - αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

10. Βιοκλιματικός σχεδιασμός κτιρίου είναι ο σχεδιασμός του κτιρίου που αποσκοπεί στη βέλτιστη εκμετάλλευση των φυσικών και κλιματολογικών συνθηκών με σκοπό να επιτυγχάνονται οι βέλτιστες εσωτερικές συνθήκες θερμικής άνεσης και ποιότητας αέρα κατά τη διάρκεια όλου του έτους με την ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας.

11. Βιοκλιματικό κτίριο ονομάζεται ένα κτίριο που ανταποκρίνεται στις κλιματικές συνθήκες του περιβάλλοντός του, καθώς έχει σχεδιαστεί με τρόπο ώστε να επιτυγχάνονται οι βέλτιστες εσωτερικές συνθήκες θερμικής άνεσης και ποιότητας αέρα κατά τη διάρκεια όλου του έτους, με την ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας και κατατάσσεται στις ανώτερες ενεργειακά κατηγορίες όπως αυτές κάθε φορά ορίζονται.

12. Γήπεδο είναι η συνεχόμενη έκταση γης που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή σε περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου, σε περιοχή εκτός εγκεκριμένου σχεδίου.

13. Δεξαμενή αποχέτευσης είναι ο στεγανός χώρος όπου συγκεντρώνονται τα λύματα του κτιρίου.

14. Διάγραμμα Εφαρμογής (ΔΕ) ή Τεχνική Έκθεση (ΤΕ) είναι αυτό που ορίζει την εφαρμογή στο έδαφος των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων.

15. Διπλά κελύφη είναι κατασκευές συστήματος πρόσοψης που αποτελείται από μια εξωτερική και μια εσωτερική επιφάνεια, μεταξύ των οποίων μεσολαβεί κενό ικανών διαστάσεων στο οποίο διακινείται αέρας και μπορεί να εξυπηρετήσει τη βιοκλιματική λειτουργία του κτιρίου.

16. Δομικό έργο είναι κάθε είδους κατασκευή, ανεξάρτητα από τα υλικά και τον τρόπο κατασκευής της, που είναι σταθερά συνδεδεμένη με το έδαφος, δεν έχει δυνατότητα αυτοκίνησης και δεν μπορεί να ρυμουλκηθεί.

17. Δρόμοι ή Οδοί είναι οι κοινόχρηστες εκτάσεις που εξυπηρετούν τις ανάγκες κυκλοφορίας των οχημάτων και των πεζών.

18. Δρόμοι Ήπιας Κυκλοφορίας είναι οι πεζόδρομοι στους οποίους επιτρέπεται η υπό όρους κίνηση οχημάτων.

19. Εγκατάσταση είναι η κατασκευή ή υποδομή που προορίζεται ή απαιτείται για τη λειτουργία, εξυπηρέτηση και ασφάλεια των κτιρίων, όπως οι ανελκυστήρες, τα στοιχεία διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, κλιματισμού, δροσισμού, διανομής και εκροής ύδατος, θέρμανσης, φυσικού αερίου, τα θερμικά ηλιακά συστήματα, τα στοιχεία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τα στοιχεία μονάδων Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), οι καπναγωγοί, οι επιγραφές, οι κεραίες.

20. Εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο οικισμού ή σχέδιο πόλης ή πολεοδομικό σχέδιο ή εγκεκριμένη πολεοδομική μελέτη είναι το διάγραμμα με τον τυχόν ειδικό πολεοδομικό κανονισμό που έχει εγκριθεί σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις και καθορίζει τους ειδικούς όρους δόμησης, τους κοινόχρηστους, κοινωφελείς και δομησιμους χώρους και τις επιτρεπόμενες χρήσεις σε κάθε τμήμα ή ζώνη τους.

21. Ειδικά κτίρια είναι τα κτίρια, των οποίων η κύρια χρήση σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% της συνολικής επιφάνειας δόμησης τους δεν είναι η κατοικία.

22. Ειδικά κτίρια και εγκαταστάσεις δημόσιου ενδιαφέροντος είναι όσα χαρακτηρίζονται με απόφαση του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού στον οποίο υπάγεται η χρήση του κτιρίου.

23. Εκσκαφή, Επίχωση ή Επίστρωση είναι οι κατασκευές διαμόρφωσης του εδάφους για δόμηση σε οικόπεδο ή γήπεδο. Εργασίες εκσκαφής, επίχωσης ή επίστρωσης που εκτελούνται για άλλο σκοπό εγκρίνονται από την εκάστοτε αρμόδια αρχή.

24. Ελαφρά κατασκευή είναι η κατασκευή με φέροντα οργανισμό και στοιχεία πλήρωσης μειωμένου μόνιμου φορτίου ιδίου βάρους σε σχέση με τις συμβατικές κατασκευές, όπως αυτές από οπλισμένο σκυρόδεμα ή λιθοδομή φέρουσας τοιχοποιίας κ.ά..

25. Ελεύθερο ύψος σε τυχόν σημείο του δαπέδου ορόφου ή χώρου κτιρίου είναι το μήκος της κατακόρυφης γραμμής μεταξύ του ανώτατου σημείου του τελειωμένου δαπέδου μέχρι το κατώτατο σημείο της τελειωμένης οροφής ή τυχόν ψευδοροφής.

26. Ενεργητικά ηλιακά συστήματα ψύξης / θέρμανσης είναι τα ηλιακά συστήματα που χρησιμοποιούν μηχανικά μέσα (όπως ηλιακός συλλέκτης θερμού ύδατος, φωτοβολταϊκά στοιχεία, υβριδικά συστήματα).

27. Επιτρεπόμενος όγκος του κτιρίου είναι ο επιτρεπόμενος όγκος σε κυβικά μέτρα κάθε κτιρίου μέσα στο

ιδεατό στερεό και υπολογίζεται από την οριστική στάθμη του εδάφους.

28. Εσωτερικός εξώστης (πατάρι) είναι προσβάσιμος χώρος που βρίσκεται εντός χώρου, όπου η υποκείμενη επιφάνεια πληροί τις προϋποθέσεις χώρου κύριας χρήσης, έχει προσπέλαση αποκλειστικά από το χώρο αυτόν, έχει συνολικό εμβαδόν μικρότερο του 70% της επιφάνειας του υποκείμενου χώρου, δεν θεωρείται όροφος και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη ιδιοκτησία.

29. Ζεύξη κτιρίων είναι κατασκευή ή τμήμα κτιρίου το οποίο αναπτύσσεται πάνω από κοινόχρηστο χώρο, όπως δρόμο, πεζόδρομο και συνδέει κτίρια μεταξύ τους σε ένα ή περισσότερα επίπεδα. Η ζεύξη κτιρίων μπορεί να γίνεται και υπόγεια.

30. Ιδεατό στερεό είναι το υπέργειο στερεομετρικό σχήμα μέσα στο οποίο επιτρέπεται η κατασκευή του κτιρίου και των εγκαταστάσεών του.

31. Καθαρό εμβαδόν δαπέδου είναι το εμβαδόν του χώρου χωρίς τα περιμετρικά δομικά στοιχεία που τον ορίζουν.

32. Καθαρός όγκος του χώρου είναι ο όγκος που περικλείεται από τις κατώτατες επιφάνειες της οροφής ή ψευδοροφής, τις περιμετρικές επιφάνειες των φερόντων στοιχείων και στοιχείων πλήρωσης και του δαπέδου του χώρου.

33. Καθολικός σχεδιασμός ή Σχεδιασμός για όλους είναι ο σχεδιασμός προϊόντων δομημένου περιβάλλοντος, που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλους τους ανθρώπους, χωρίς ανάγκη προσαρμογής ή εξειδικευμένου σχεδιασμού στη μεγαλύτερη δυνατή έκταση.

34. Κάλυψη του οικοπέδου είναι η επιφάνεια που ορίζεται πάνω σε οριζόντιο επίπεδο από τις προβολές όλων των περιγραμμάτων των κτιρίων του οικοπέδου, εξαιρουμένων των χώρων που ορίζονται στο άρθρο 12.

35. Κατασκευή είναι κάθε ασφαλές τεχνικό έργο.

36. Κατασκευές πλήρωσης είναι οι κατασκευές που υλοποιούν οικοδομικά το κέλυφος και την εσωτερική διαρρύθμιση των χώρων.

37. Κλειστός εσωτερικός εξώστης (κλειστό πατάρι) είναι προσβάσιμος χώρος με ύψος έως 1,20 μ. χωρίς μόνιμη κατασκευή κλίμακας, βρίσκεται εντός χώρου, όπου η υποκείμενη επιφάνεια πληροί τις προϋποθέσεις χώρου κύριας ή βοηθητικής χρήσης, έχει βοηθητική χρήση, δεν θεωρείται όροφος και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη ιδιοκτησία.

38. Κλειστός εξώστης («έρκερ») είναι η κλειστή από όλες τις εξωτερικές πλευρές οριζόντια προεξοχή δαπέδου τμήματος ορόφου χώρου κύριας ή βοηθητικής χρήσης που προβάλλει πέρα από τις επιφάνειες των όψεων του κτιρίου και εξέχει του περιγράμματος κάλυψης.

39. Κοινόχρηστοι χώροι είναι οι κοινής χρήσης ελεύθεροι χώροι, που καθορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο ή έχουν τεθεί σε κοινή χρήση με οποιονδήποτε νόμιμο τρόπο.

40. Κοινοφελείς χώροι είναι οι χώροι που καθορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο ή τοπικό ρυμοτομικό ή σχέδιο οικισμού και προορίζονται για την ανέγερση κατασκευών κοινής ωφέλειας δημόσιου ή ιδιωτικού χαρακτήρα.

41. Κορυφογραμμή είναι η νοητή γραμμή, που σχηματίζουν οι διαδοχικές κορυφές και οι αυχένες μιας οροσειράς, όπως αυτή προβάλλεται στον ορίζοντα, στο

τμήμα του ορίου της λεκάνης απορροής με τα μέγιστα υψόμετρα.

42. Κτίριο είναι η κατασκευή που αποτελείται από χώρους και εγκαταστάσεις και προορίζεται για προσωρινή ή μόνιμη παραμονή του χρήστη.

43. Κτίριο ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης είναι το κτίριο που, τόσο από το βιοκλιματικό σχεδιασμό του όσο και από τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, παρουσιάζει πολύ υψηλή ενεργειακή κατάσταση σύμφωνα με τον ΚΕΝΑΚ, όπως ισχύει και η σχεδόν μηδενική ή πολύ χαμηλή ποσότητα ενέργειας που απαιτείται για τη λειτουργία της χρήσης του, καλύπτεται από ανανεώσιμες πηγές, μονάδες Συμπαράγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), καθώς και της παραγομένης ενέργειας επιτόπου ή πλησίον.

44. Κύρια όψη είναι κάθε όψη του κτιρίου που βλέπει σε δημόσιο κοινόχρηστο χώρο, όπως ορίζεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.

45. Λύσιμη κατασκευή είναι η κατασκευή που αποτελείται από συναρμολογούμενα και αποσυναρμολογούμενα δομικά στοιχεία πιστοποιημένα από αρμόδιο φορέα που τοποθετούνται σε σταθερή βάση.

46. Μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος κτιρίου είναι το ύψος του ανώτατου επιπέδου του κτιρίου, πάνω από το οποίο απαγορεύεται κάθε δόμηση εκτός από τις εγκαταστάσεις που επιτρέπονται ειδικά και περιοριστικά.

47. Μικτό εμβαδόν είναι το εμβαδόν του χώρου συμπεριλαμβανομένων των περιμετρικών δομικών στοιχείων που τον ορίζουν. Σε περίπτωση όμορων χώρων λαμβάνεται το ήμισυ του δομικού στοιχείου στον υπολογισμό.

48. Οικοδομική γραμμή είναι η γραμμή που καθορίζεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και αποτελεί όριο της δόμησης στο οικοδομικό τετράγωνο προς τον κοινόχρηστο χώρο που το περιβάλλει.

49. Οικοδομικό τετράγωνο (Ο.Τ.) είναι κάθε δομήσιμη ενιαία έκταση που βρίσκεται μέσα στο εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και περιβάλλεται από κοινόχρηστους χώρους ή και εκτός σχεδίου περιοχή.

50. Οικόπεδο είναι η συνεχόμενη έκταση γης που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή σε περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου και βρίσκεται μέσα σε εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο ή μέσα στα όρια οικισμού χωρίς σχέδιο. Ανάλογα με τη θέση τους στο οικοδομικό τετράγωνο τα οικόπεδα χαρακτηρίζονται μεσαία εφόσον έχουν ένα πρόσωπο σε κοινόχρηστο χώρο, γωνιακά εφόσον έχουν πρόσωπα σε συμβολή δύο κοινόχρηστων χώρων, διαμπερή εφόσον έχουν πρόσωπα σε δύο διαφορετικούς κοινόχρηστους χώρους.

51. Όμορα ή γειτονικά οικόπεδα ή γήπεδα είναι τα οικόπεδα ή γήπεδα που έχουν τουλάχιστον ένα κοινό όριο ή ένα κοινό τμήμα ορίου.

52. Όρια οικοπέδου ή γηπέδου είναι οι γραμμές που το χωρίζουν από τα όμορα οικόπεδα ή γήπεδα και τους κοινόχρηστους χώρους ή μόνο από όμορα οικόπεδα ή γήπεδα. Τα όρια του οικοπέδου με τους κοινόχρηστους χώρους συμπίπτουν με τα όρια του οικοδομικού τετραγώνου στις εντός σχεδίου περιοχές.

53. Όρια οικοδομικού τετραγώνου είναι οι γραμμές που το χωρίζουν από τους κοινόχρηστους χώρους ή την εκτός σχεδίου περιοχή.

54. Οριστική στάθμη εδάφους οικοπέδου ή γηπέδου

είναι η στάθμη του εδάφους, όπως αυτή διαμορφώνεται τελικά με εκσκαφή, επίχωση ή επίστρωση, ύστερα από έκδοση άδειας δόμησης.

55. Όροφοι είναι τα τμήματα του κτιρίου, στα οποία διαχωρίζεται καθ' ύψος από διαδοχικά δάπεδα, με μεταξύ τους ελάχιστη απόσταση, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις.

56. Όψεις του κτιρίου είναι οι επιφάνειες του κτιρίου προς τους κοινόχρηστους ή και ακάλυπτους χώρους του οικοπέδου και ορίζονται σύμφωνα με τον προσανατολισμό τους. Ως όψεις του κτιρίου θεωρούνται και οι στέγες.

57. Παθητικά ηλιακά συστήματα ψύξης ή θέρμανσης είναι οι κατασκευές ή οι εγκαταστάσεις που αξιοποιούν την ηλιακή ενέργεια και αποτελούν συστατικά μέρη του κτιρίου. Οι βασικές κατηγορίες είναι:

α. Συστήματα άμεσου ηλιακού οφέλους, όπως σε νότια ανοίγματα

β. Συστήματα έμμεσου ηλιακού οφέλους (όπως ηλιακός χώρος-θερμικήπιο, ηλιακός τοίχος, θερμοσιφωνικό πέτασμα, ηλιακό αίθριο)

γ. Συστήματα δροσισμού (όπως ο ηλιακός αγωγός, τα σκιάστρα, οι ενεργειακοί υαλοπίνακες).

58. Παραχωρημένοι σε δημόσια κοινή χρήση χώροι του οικοπέδου είναι οι χώροι, που έχουν αποδοθεί ανταποδοτικά σε δημόσια χρήση με συμβολαιογραφική πράξη, χωρίς να χάνονται τα ιδιοκτησιακά δικαιώματα των παραχωρητών.

59. Πεζόδρομοι είναι οι δρόμοι, που προορίζονται αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των πεζών.

60. Πέργκολα είναι η εξωτερική ασκεπής σταθερή κατασκευή με μέγιστο ύψος τα τρία μέτρα, που προορίζεται για την αναρρίχηση των φυτών ή την τοποθέτηση προσωρινών σκιάστρων από ύφασμα, καλαμωτή και κινητά στοιχεία, αποκλεισμένων οποιωνδήποτε άλλων κατακόρυφων στοιχείων πλήρωσης του φέροντα οργανισμού της κατασκευής.

61. Περίγραμμα κτιρίου αποτελεί η προβολή επί του εδάφους όλων των χώρων του που προσμετρώνται στην κάλυψη.

62. Περίφραξη ή Περίφραγμα είναι η κατασκευή με την οποία διαχωρίζονται μεταξύ τους όμορα οικοπέδα ή γήπεδα, καθώς και οικόπεδο ή γήπεδο από κοινόχρηστο χώρο.

63. Πίσω όριο μεσαίου οικοπέδου είναι αυτό που δεν έχει κανένα κοινό σημείο με τη ρυμοτομική γραμμή, βρίσκεται στην πιο απομακρυσμένη απόσταση από το πρόσωπο του οικοπέδου και δεν είναι πλάγιο όριο.

64. Πλάγια όρια μεσαίου οικοπέδου είναι αυτά που το ένα άκρο τους βρίσκεται επί της ρυμοτομικής γραμμής ή έχουν κοινό άκρο με το τμήμα πλάγιου ορίου που βρίσκεται επί της ρυμοτομικής γραμμής και δεν είναι πίσω όριο. Πλάγια όρια γωνιακού, διςγωνιαίου ή διαμπερούς οικοπέδου είναι όλα τα όρια των οικοπέδων αυτών με τις όμορες ιδιοκτησίες.

65. Πλάτος δρόμου σε κάθε σημείο είναι το μήκος της καθέτου στον άξονά της οδού μεταξύ των ρυμοτομικών γραμμών.

66. Πληθυσμός κτιρίου, ορόφου ή χώρου ή δομικού έργου είναι ο μέγιστος αριθμός ατόμων που επιτρέπεται να βρίσκονται ταυτόχρονα μέσα στο κτίριο ή στον όροφο ή στο χώρο ή στο δομικό έργο.

67. Ποσοστό κάλυψης του οικοπέδου είναι ο λόγος

της μέγιστης επιφάνειας που επιτρέπεται να καλυφθεί προς τη συνολική επιφάνεια του οικοπέδου.

68. Ποσοστό υποχρεωτικής φύτευσης ακαλύπτου είναι ο αριθμός που πολλαπλασιαζόμενος με την επιφάνεια του υποχρεωτικού ακαλύπτου ορίζει την υποχρεωτικά φυτεμένη επιφάνεια του οικοπέδου.

69. Πραγματοποιούμενο μέσο ύψος χώρου είναι ο λόγος του καθαρού όγκου του προς το εμβαδόν της επιφάνειας του δαπέδου του.

70. Προκήπιο (ή πρασιά) είναι το τμήμα του οικοδομικού τετραγώνου, που βρίσκεται μεταξύ της ρυμοτομικής και οικοδομικής γραμμής, όπως αυτές ορίζονται από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο.

71. Προσβασιμότητα είναι το χαρακτηριστικό του περιβάλλοντος, που επιτρέπει σε όλα τα άτομα - χωρίς διακρίσεις φύλου, ηλικίας και λοιπών χαρακτηριστικών, όπως σωματική διάπλαση, δύναμη, αντίληψη, εθνικότητα - να έχουν πρόσβαση σε αυτό, δηλαδή να μπορούν αυτόνομα, με ασφάλεια και με άνεση να προσεγγίσουν και να χρησιμοποιήσουν τις υποδομές, αλλά και τις υπηρεσίες (συμβατικές και ηλεκτρονικές) και τα αγαθά που διατίθενται στο συγκεκριμένο περιβάλλον.

72. Προστέγασμα είναι το μη προσβάσιμο σταθερό ή κινητό στοιχείο σε συνέχεια των όψεων του κτιρίου και πέρα από την επιφάνειά τους.

73. Πρόσωπο οικοπέδου ή γηπέδου είναι το όριο του προς τον κοινόχρηστο χώρο.

74. Προσωρινή κατασκευή είναι η κατασκευή που αποτελείται εξ ολοκλήρου από ξηρή δόμηση και εγκαθίσταται σε ελαφρά βάση ή με σημειακή θεμελίωση επί του εδάφους, τοποθετείται και απομακρύνεται σε λυόμενα μέρη, δεν απαιτεί εκτεταμένη υποδομή ώστε να αλλοιώνει σοβαρά το φυσικό έδαφος και δεν απαιτεί μόνιμη εγκατάσταση συλλογής αποβλήτων. Τοποθετείται για συγκεκριμένο σκοπό και διάρκεια σε οικοδομήσιμο ή μη χώρο.

75. Πρόχειρη κατασκευή είναι η κατασκευή που υλοποιείται με πρόχειρο τρόπο, από ασύνδετα ευτελή υλικά, όπως τσιμεντόλιθοι, λαμαρίνες, σανίδες.

76. Ρυμοτομική γραμμή είναι η γραμμή, που καθορίζεται από εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο και οριοθετεί το οικοδομικό τετράγωνο ή γήπεδο σε σχέση με τον κοινόχρηστο χώρο που το περιβάλλει ή εκτός σχεδίου περιοχή.

77. Ρυμοτομούμενο τμήμα είναι το τμήμα ιδιοκτησίας (οικόπεδου ή κτιρίου) που βρίσκεται εντός εγκεκριμένων κοινόχρηστων χώρων του ρυμοτομικού σχεδίου, όπως δρόμους, πλατείες.

78. Στάθμη Φυσικού Εδάφους είναι η υπάρχουσα στερεομετρική επιφάνεια του φυσικού εδάφους.

79. Στέγαστρο είναι η μη προσβάσιμη σταθερή κατασκευή, σε πρόβολο ή επί υποστυλωμάτων, που κατασκευάζεται με συμπαγή σταθερά ή κινητά στοιχεία στην οροφή του, αποκλεισμένων οποιωνδήποτε άλλων κατακόρυφων στοιχείων πλήρωσης.

80. Στέγη είναι η κατασκευή κάλυψης του κτιρίου, η οποία περιλαμβάνει τη φέρουσα κατασκευή και την επικάλυψή της και μπορεί να αποτελείται από επιφάνειες διαφόρων μορφών, κλίσεων και υλικών.

81. Σοφίτα είναι ανοιχτός ή κλειστός προσβάσιμος χώρος που βρίσκεται εντός του ύψους της επικλινούς στέγης του κτιρίου και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη ιδιοκτησία.

82. Συντελεστής δόμησης (σ.δ.) είναι ο αριθμός, ο οποίος πολλαπλασιάζεται με την επιφάνεια του οικοπέδου ή γηπέδου, δίνει τη συνολική επιτρεπόμενη επιφάνεια δόμησης.

83. Συντελεστής κατ' όγκο εκμετάλλευσης (σ.ο.) του οικοπέδου ή γηπέδου είναι ο αριθμός, ο οποίος πολλαπλασιάζεται με την επιφάνεια του οικοπέδου, δίνει το συνολικό επιτρεπόμενο όγκο του πάνω από την οριστική στάθμη του εδάφους.

84. Τυφλή όψη είναι η πλευρά του κτιρίου που κατασκευάζεται στα όρια της ιδιοκτησίας με τα όρια του όμορου οικοπέδου.

85. Υδάτινες επιφάνειες είναι οι δομημένες επιφάνειες στις οποίες εξασφαλίζεται συνεχής παρουσία νερού, είτε σε ηρεμία είτε σε μηχανικά υποβοηθούμενη ροή.

86. Υδροκρίτης είναι το όριο, το οποίο ορίζει την έκταση που καταλαμβάνει η λεκάνη απορροής ανάντη μιας δεδομένης διατομής Α υδατορεύματος.

87. Υπόγειο είναι όροφος ή τμήμα ορόφου, του οποίου η οροφή δεν υπερβαίνει την απόσταση 1,20 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους.

88. Υπόσκαφο είναι το κτίριο ή το τμήμα κτιρίου που κατασκευάζεται υπό τη στάθμη του φυσικού εδάφους και παρουσιάζει μόνο μια ορατή όψη. Η κατασκευή του γίνεται κάτω από τη στάθμη του φυσικού εδάφους, με επέμβαση σε αυτό και πλήρη επαναφορά στην αρχική του μορφή. Τα υπόσκαφα κτίρια μπορούν να έχουν κύρια χρήση.

89. Υποχρεωτικός ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου είναι ο χώρος που δεν δομείται και παραμένει ακάλυπτος ώστε να μην υπάρχει υπέρβαση της επιτρεπόμενης κάλυψης της περιοχής και που διαμορφώνεται με την κατάλληλη φύτευση ώστε να δημιουργείται ευνοϊκό μικροκλίμα, τόσο για το κτίριο όσο και για το οικοδομικό τετράγωνο.

90. Ύψος κτιρίου σε κάθε σημείο είναι η κατακόρυφη απόσταση από το σημείο τομής της όψης του κτιρίου με το οριστικά διαμορφωμένο έδαφος έως τη στάθμη της τελικής άνω επιφάνειας του τελευταίου ορόφου στη θέση αυτή. Το μεγαλύτερο από τα ύψη που πραγματοποιούνται είναι το μέγιστο πραγματοποιούμενο ύψος του κτιρίου.

91. Ύψος στέγης είναι η μεγαλύτερη κάθετη απόσταση από το σημείο έδρασής της έως το ανώτατο σημείο της και αν δεν ορίζεται διαφορετικά, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 2,00 μ. από το ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής.

92. Φέρων οργανισμός του κτιρίου ή φέρουσα κατασκευή του είναι το τμήμα που μεταφέρει άμεσα ή έμμεσα στο έδαφος τα μόνιμα, ωφέλιμα και γενικά τα φορτία των δυνάμεων που επενεργούν σε αυτό.

93. Φυτεμένες επιφάνειες είναι οι διαστρωμένες δομημένες επιφάνειες που έχουν φυσικό ή εμπλουτισμένο χώμα και βλάστηση ή υδάτινες επιφάνειες σε συνδυασμό μεταξύ τους.

94. Χρήση του κτιρίου είναι αυτή για την οποία έχει χορηγηθεί Άδεια Δόμησης ή σε κάθε περίπτωση αυτή που αναγράφεται στην ταυτότητα κτιρίου.

95. Χώροι κύριας χρήσης των κτιρίων είναι όσοι προορίζονται για την εξυπηρέτηση της βασικής χρήσης του κτιρίου και την παραμονή των χρηστών του σε αυτούς, όπως είναι σε κτίρια κατοικίας τα υπνοδωμάτια, οι χώροι διημέρευσης, οι κουζίνες, τα γραφεία. Οι χώροι

κύριας χρήσης έχουν για τα κτίρια που κατασκευάζονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος ελεύθερο ύψος τουλάχιστον 2,65 μ..

96. Χώροι βοηθητικής χρήσης είναι χώροι που δεν προορίζονται για την εξυπηρέτηση της βασικής χρήσης του κτιρίου και την παραμονή των χρηστών του σε αυτούς, όπως είναι χώροι κυκλοφορίας, διάδρομοι, προθάλαμοι, κλιμακοστάσια, χώροι υγιεινής, μηχανοστάσια, αποθήκες, χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων, κτίρια παραμονής ζώων.

Άρθρο 3

Ορισμοί συντελεστών και μεγεθών

Οι συντελεστές και τα μεγέθη που χρησιμοποιούνται στις διατάξεις του παρόντος ορίζονται ως ακολούθως:

Α: ο συντελεστής επιρροής της μείωσης της κάλυψης ή αύξησης του συντελεστή δόμησης στην περίπτωση παροχής κινήτρων για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας ζωής σε πυκνοδομημένες και αστικές περιοχές και παίρνει τις ακόλουθες τιμές για κάθε λόγο Β: Α=0.5 για $1 < B \leq 2$, Α=0.8 για $2 < B \leq 3$, Α=0.9 για $3 < B \leq 5$, Α=1 για $B > 5$.

Β: ο λόγος της επιφάνειας οικοπέδου προς την επιφάνεια της κατά κανόνα αρτιότητας της περιοχής και υπολογίζεται στην περίπτωση παροχής κινήτρων για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας ζωής σε πυκνοδομημένες και αστικές περιοχές.

Δ: είναι η απόσταση του κτιρίου από τα όρια οικοπέδου ή κτιρίου, κατά περίπτωση, και ορίζεται σε: 3,00 μ.+0,10H,

δ: είναι η απόσταση του κτιρίου από τα όρια οικοπέδου ή κτιρίου, κατά περίπτωση, και ορίζεται σε: 2,50μ. + 0,05H,

Η: είναι το μέγιστο πραγματοποιούμενο ύψος του κτιρίου, σε περίπτωση που εξαντλείται ο συντελεστής δόμησης ή το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος, σε περίπτωση που δεν εξαντλείται ο συντελεστής αυτός.

Π σε ορισμένο σημείο του προσώπου του οικοπέδου: θεωρείται το μήκος της καθέτου στην οικοδομική γραμμή στο σημείο αυτό έως την τομή της με την απέναντι εγκεκριμένη οικοδομική γραμμή του ίδιου δρόμου ή την προέκτασή της. Αν το οικοδομικό τετράγωνο βρίσκεται στα όρια του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και απέναντι υπάρχει μόνο ρυμοτομική γραμμή, για τον υπολογισμό του Π λαμβάνεται υπόψη η γραμμή αυτή αντί της οικοδομικής.

Άρθρο 4

Άδειες Δόμησης

1. Άδεια Δόμησης, κατά την έννοια του άρθρου 1 του ν. 4030/2011, απαιτείται για την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας δόμησης, όπως:

α. Κατεδάφιση κατασκευών.

β. Εκσκαφές, επιχώσεις, επιστρώσεις, διαμορφώσεις οικοπέδων και γηπέδων με σκοπό τη δόμηση.

γ. Τοποθέτηση ικριωμάτων.

δ. Ανέγερση, προσθήκη, επισκευή, κτιρίων και των παραρτημάτων τους.

ε. Τροποποίηση ή επισκευή όψεων με χρήση ικριωμάτων.

στ. Αλλαγή χρήσης, σε περίπτωση που επέρχεται αλλαγή προς το δυσμενέστερο, στα φορτία σχεδιασμού

της στατικής μελέτης ή στον αριθμό απαιτούμενων θέσεων στάθμευσης.

ζ. Κατασκευή και προσθήκη οποιασδήποτε μορφής εγκατάστασης, που δεν ορίζεται με τις παραγράφους 2 και 3.

η. Περιτοιχίσεις και περιφράξεις που δεν ορίζονται με την παράγραφο 3ζ.

θ. Κατασκευή υπόγειων δεξαμενών.

2. Έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας, απαιτείται για τις ακόλουθες εργασίες σε κτίρια που υφίστανται νόμιμα:

α. Δοκιμαστικές τομές του εδάφους και εκσκαφή μετά από έγγραφο της αρμόδιας αρχαιολογικής υπηρεσίας.

β. Τοποθέτηση προκατασκευασμένων κατοικιών για αυτοστέγαση μειονεκτικών και ειδικών ομάδων πληθυσμού όπως εκάστοτε ορίζονται.

γ. Αντλητικές εγκαταστάσεις και κτίσματα με τις απολύτως απαραίτητες διαστάσεις για τη στέγασή τους σύμφωνα με το άρθρο 3 του π.δ. 24/ 31.5.1985 (Δ' 270), εκτός της περίπτωσης που επιβάλλεται η κατασκευή υποστυλωμάτων και εφόσον έχουν την απαιτούμενη έγκριση της αρμόδιας Διεύθυνσης Γεωργίας.

δ. Γεωτρήσεις νερού σε ιδιότητα οικοπέδα εντός σχεδίου ή εντός οικισμού ή σε γήπεδα εκτός σχεδίου, μετά από έγκριση του δήμου της περιοχής και της αρμόδιας Διεύθυνσης της περιφέρειας.

ε. Οι εργασίες που απαιτούνται για γεωτεχνικές έρευνες, σύμφωνα με τον ΕΑΚ 2003, χωρίς εργασίες αντιστήριξης.

στ. Εγκατάσταση προσωρινών κατασκευών που συνοδεύεται με πιστοποιητικό στατικής επάρκειας.

ζ. Η κατασκευή ανελκυστήρα σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 27 που απαιτείται για τη μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων σε υφιστάμενα κτίρια.

η. Κοπή δένδρων μέσα σε εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια ή τις Ζ.Ο.Ε. που δεν προστατεύονται από τις διατάξεις για την προστασία των δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων ή από διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας ή της νομοθεσίας για τις προστατευόμενες περιοχές ή άλλης συναφούς νομοθεσίας. Για την κοπή δένδρων, στο περίγραμμα της εκσκαφής δεν απαιτείται οποιαδήποτε άδεια κατά τις διατάξεις του παρόντος, με την εξαίρεση των αδειών και εγκρίσεων που απαιτούνται από τις ειδικές διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου.

θ. Υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.

Η έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας εκδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία δόμησης, μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα, η οποία συνοδεύεται από τεχνική έκθεση μηχανικού. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης της έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας και κάθε σχετικό θέμα.

3. Δεν απαιτείται Άδεια Δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας, για τις ακόλουθες εργασίες:

α. Μικρής έκτασης εσωτερικές επισκευές ή διασκευές που δεν μεταβάλλουν τη φέρουσα κατασκευή του κτιρίου ή τις όψεις του, συμπεριλαμβανομένων των κατασκευών που απαιτούνται για τη μετακίνηση ή την κάθε μορφής εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή εμπο-

διζόμενων ατόμων. Δεν συμπεριλαμβάνεται η κατασκευή ανελκυστήρα της παραγράφου 2 του άρθρου 27.

β. Εσωτερικούς και εξωτερικούς χρωματισμούς ή αντικατάσταση κιγκλιδωμάτων χωρίς χρήση ικριωμάτων.

γ. Αλλαγή ή επισκευή δαπέδων.

δ. Συντήρηση, επισκευή ή διασκευή εγκαταστάσεων και αγωγών κτιρίων.

ε. Αντικατάσταση εσωτερικών ή εξωτερικών κουφωμάτων στο ίδιο άνοιγμα.

στ. Συντήρηση, επισκευή στεγών χωρίς χρήση ικριωμάτων.

ζ. Απλή περιτοίχιση από λιθοδομή μέχρι ύψους ενός μέτρου (1,00 μ.) ή περίφραξη από ελαφρύ υλικό χωρίς χρήση σενάζ, γηπέδων σε εκτός σχεδίου περιοχές. Επίσης, επιτρέπεται οριοθέτηση με πασσάλους των κορυφών οικοπέδου ή γηπέδου.

η. Κατασκευή πέργκολας σε ισόγειους υπαίθριους χώρους κατοικιών ή στον περιβάλλοντα ακάλυπτο χώρο. Κατασκευή εστιών, φούρνων και τζακιών σε εσωτερικούς χώρους.

θ. Τοποθέτηση ασκεπούς δεξαμενής νερού η πισίνας, μέγιστης επιφάνειας 50 τ.μ., που εξυπηρετούνται με εξωτερικά συστήματα μηχανοστασίου τύπου compact και δεν απαιτείται για την εγκατάστασή τους τοιχίο από οπλισμένο σκυρόδεμα και με την προϋπόθεση ότι το ύψος όλων των κατασκευών σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει περισσότερο το ένα μέτρο (1,00 μ.) από την οριστική στάθμη εδάφους και εφόσον δεν απαιτούνται εκσκαφές ή επιχώσεις του φυσικού εδάφους μεγαλύτερες από 1,00 μ. για την τοποθέτησή της και τηρείται η απαιτούμενη φύτευση του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Για την εγκατάσταση απαιτείται δήλωση αρμόδιου μηχανικού που αναλαμβάνει την ευθύνη της στατικής και ηλεκτρομηχανολογικής ασφάλειας της κατασκευής και των εγκαταστάσεων.

ι. Μικρές διαμορφώσεις του εδάφους με πέτρα μέχρι συν/πλην 0,50 μ. από το φυσικό έδαφος.

ια. Τοποθέτηση κλιματιστικών και επιτοιχίων λέβητων αερίου για θέρμανση και παραγωγή ζεστού νερού χρήσης, σε υφιστάμενα κτίρια σύμφωνα με την παράγραφο 10 του άρθρου 16, εγκατάσταση συστοιχίας επίτοιχων λέβητων αερίου για θέρμανση ή παραγωγή ζεστού νερού χρήσης σε ισόγειους υπαίθριους χώρους κατοικιών, εγκατάσταση συστημάτων τροφοδοσίας, ρύθμισης και μέτρησης φυσικού αερίου (ρυθμιστές, μετρητές, παροχετευτικοί αγωγοί), εγκατάσταση συστημάτων Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), υπέργειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου σύμφωνα με το άρθρο 17.

ιβ. Τοποθέτηση ηλιακών θερμοσιφώνων σύμφωνα με την παράγραφο 2β' και γ' του άρθρου 19.

ιγ. Η κατασκευή φυτεμένων δωματίων και φυτεμένων επιφανειών.

ιδ. Τοποθέτηση εξωτερικής θερμομόνωσης ή παθητικών ηλιακών συστημάτων στις εξωτερικές όψεις υφιστάμενων κτιρίων, εφόσον δεν αλλοιώνονται οι όψεις.

Για τις ανωτέρω εργασίες απαιτείται, προ 48 ωρών, έγγραφη ενημέρωση για την εκτέλεσή τους της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης, που γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μπορούν

να καθορίζονται επιπλέον των παραπάνω και άλλες περιπτώσεις, όπου δεν απαιτείται άδεια δόμησης, αλλά έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή ενημέρωση της αρμόδιας Υ.ΔΟΜ. με την επιφύλαξη των περιπτώσεων των παραγράφων 1 και 3.

4. Για τις ακόλουθες περιπτώσεις οι εργασίες εκτελούνται χωρίς άδεια δόμησης σύμφωνα με τους όρους που ορίζει η αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και ύστερα από δήλωση ανάληψης επιβλεψής από αρμόδιο μηχανικό, που γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα:

α) κατεδάφιση κατασκευών ή κτιρίων, που χαρακτηρίζονται επικινδύνως ετοιμόρροπα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις περί επικινδύνων οικοδομών, με την επιφύλαξη της παραγράφου 8 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου,

β) εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας που καθορίζονται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης, σε κτίριο ή κατασκευές που έχουν χαρακτηριστεί επικινδύνες, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,

γ) κατεδάφιση ή αποκατάσταση κατασκευών που έχουν κριθεί οριστικά αυθαίρετες κατά τις ισχύουσες περί αυθαιρέτων διατάξεις.

5. Αυθαίρετη και κατεδαφιστέα είναι κάθε κατασκευή που εκτελείται ή έχει εκτελεστεί:

α) χωρίς οικοδομική άδεια ή άδεια δόμησης ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας ή έγγραφη ενημέρωση, όπως ορίζονται στο παρόν άρθρο,

β) καθ' υπέρβαση της οικοδομικής άδειας ή της άδειας δόμησης

γ) με βάση άδεια που ανακλήθηκε ή ακυρώθηκε και

δ) κατά παράβαση γενικών ή ειδικών διατάξεων και των μέγιστων ανοχών όπως αυτές καθορίζονται.

6. Σε περίπτωση αυθαίρετης κατασκευής, που τηρεί τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις ή αυτές που ίσχυαν κατά το χρόνο κατασκευής της, αυτή είναι δυνατόν να νομιμοποιηθεί ύστερα από έκδοση ή αναθεώρηση της άδειας δόμησης.

Μετά την έκδοση ή αναθεώρηση της παραπάνω άδειας δόμησης, η κατασκευή παύει να είναι αυθαίρετη και κατεδαφιστέα.

Πρόστιμο αυθαίτερης κατασκευής δεν επιβάλλεται σε περίπτωση αναθεώρησης άδειας δόμησης, που βρίσκεται σε ισχύ, εφόσον τηρείται το περίγραμμα της οικοδομής, ο συντελεστής δόμησης και ο συντελεστής όγκου.

7. Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία έκδοσης άδειας δόμησης για την εκτέλεση στρατιωτικών έργων ή εγκαταστάσεων.

8. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία έκδοσης άδειας δόμησης, για την εκτέλεση έργων ή εγκαταστάσεων στους χώρους των πολιτικών αεροδρομίων, των εγκαταστάσεων ραδιοβοηθημάτων της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας και των χώρων των ζωνών λιμένων, ως και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 5 Χρήση κτιρίων

1. Μεταβολή της χρήσης του κτιρίου ή μέρους του επιτρέπεται μόνον αν η νέα χρήση προβλέπεται από

τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις. Για τη μεταβολή απαιτείται έκδοση Άδειας Δόμησης και ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου.

Σε κάθε άλλη περίπτωση η κατασκευή θεωρείται αυθαίρετη.

2. Χώροι για τους οποίους έχει χορηγηθεί άδεια δόμησης με συγκεκριμένη χρήση, μπορούν να μεταβάλουν τη χρήση τους, εφόσον η νέα χρήση προβλέπεται από τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις και οι προϋποθέσεις για τη νέα χρήση καλύπτονται από τις προϋποθέσεις επί μέρους μελετών που πληροί η υφιστάμενη χρήση. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου και δεν απαιτείται έκδοση άδειας δόμησης.

3. Σε κτίρια νομίμως υφιστάμενα εντός εγκεκριμένου σχεδίου ή οικισμού, είναι δυνατή η αλλαγή χρήσης σύμφωνα με το ισχύον ρυμοτομικό σχέδιο, τις ισχύουσες χρήσεις γης της περιοχής και ανεξάρτητα από τυχόν μεταβολή λοιπών όρων δόμησης.

4. Σε κάθε περίπτωση μεταβολής της χρήσης κτιρίου ή χώρου κτιρίου πρέπει να διασφαλίζεται υποχρεωτικά η προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα στους κοινόχρηστους χώρους του κτιρίου με την προϋπόθεση να μην θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου. Σε αντίθετη περίπτωση η κατασκευή θεωρείται αυθαίρετη.

Άρθρο 6 Προστασία Αρχιτεκτονικής και Φυσικής Κληρονομιάς

1. Η αρχιτεκτονική κληρονομιά περιλαμβάνει Μνημεία, Αρχιτεκτονικά σύνολα, Τόπους και Τοπία ως αναλύονται στο άρθρο 1 του ν. 2039/1992 (Σύμβαση για την Προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης, Γρανάδα, 3 Οκτωβρίου 1985) και στο άρθρο 1 του ν. 1126/ 1981 (Σύμβαση της UNESCO για την προστασία της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, Παρίσι 1972).

Η ακίνητη φυσική κληρονομιά περιλαμβάνει φυσικά μνημεία, γεωλογικούς και φυσιογραφικούς σχηματισμούς και φυσικά τοπία ως αναλύονται στο άρθρο 2 του ν. 1126/1981.

2. Με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να χαρακτηρίζονται ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων ή του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής στην περίπτωση θέσπισης και ειδικών όρων, μορφολογικών περιορισμών δόμησης και χρήσεων γης, με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής φυσιογνωμίας τους:

α) Ως (παραδοσιακά) προστατευόμενα σύνολα: οικισμοί ή τμήματα πόλεων ή οικισμών ή αυτοτελή οικιστικά σύνολα εκτός αυτών.

β) Ως ζώνες ιδιαίτερου κάλλους, χώροι, τόποι, τοπία ή και φυσικοί σχηματισμοί που συνοδεύουν ή περιβάλλουν στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, όπως και αυτοτελείς σχηματισμοί φυσικού ή ανθρωπογενούς χαρακτήρα, εντός ή εκτός οικισμών.

γ) Προκειμένου για την προστασία, αποκατάσταση,

διατήρηση και ανάδειξη του παραδοσιακού πολεοδομικού ιστού των παραδοσιακών οικισμών ο οποίος αποτελεί συστατικό στοιχείο της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας τους, είναι δυνατή η τροποποίηση ή αναθεώρηση του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου, έστω και αν με αυτήν επέρχεται μείωση της επιφανείας των κοινόχρηστων χώρων του.

Στις περιοχές αυτές μπορούν, μετά από μελέτες αστικού σχεδιασμού ή τοπίου, να θεσπίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και να καθορίζονται ειδικές χρήσεις.

Αν η γνώμη του δημοτικού συμβουλίου δεν περιέλθει στην αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη λήψη του σχετικού εγγράφου, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς αυτή.

Ο χαρακτηρισμός σύμφωνα με την περίπτωση β', εφόσον δεν θεσπίζονται ειδικοί όροι, μορφολογικοί περιορισμοί δόμησης και χρήσεις γης, μπορεί να γίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ειδικές διατάξεις με τις οποίες έχουν χαρακτηριστεί ανάλογα και έχουν τεθεί σε καθεστώς προστασίας οι οικισμοί, χώροι, τόποι που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' ανωτέρω και έχουν επιβληθεί ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και χρήσεων για την προστασία του παραδοσιακού τους χαρακτήρα και της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας τους (ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής, αισθητικής), κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος νόμου και κάθε άλλης διάταξης.

3. α) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα, μεμονωμένα κτίρια ή τμήματα κτιρίων ή συγκροτήματα κτιρίων, ως και στοιχεία του περιβάλλοντος χώρου αυτών, όπως επίσης και στοιχεία του φυσικού ή και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος χώρου, όπως αυλές, κήποι, θυρώματα και κρήνες, καθώς και μεμονωμένα στοιχεία πολεοδομικού (αστικού ή αγροτικού) εξοπλισμού ή δικτύων, όπως πλατείες, κρήνες, διαβατικά, λιθόστρωτα, γέφυρες που βρίσκονται εντός ή εκτός οικισμών, για το σκοπό που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο και να καθορίζονται ειδικοί όροι προστασίας και περιορισμοί δόμησης και χρήσης, κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις του νόμου αυτού και από κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη.

Με όμοια απόφαση μπορεί να χαρακτηρίζεται ως διατηρητέα η χρήση ακινήτου με ή χωρίς κτίσματα εντός ή εκτός οικισμών επίσης και το τυχόν όνομα ή επωνυμία με την οποία η χρήση αυτή συνδέθηκε με το διατηρητέο χαρακτήρα της, ιστορικό, λαογραφικό ή άλλο.

Η παραπάνω έκθεση αποστέλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης και στον οικείο Δήμο, ο οποίος εντός πέντε (5) ημερών από τη λήψη της υποχρεούται:

να ενημερώσει εγγράφως την αρμόδια υπηρεσία για την παραλαβή της αιτιολογικής έκθεσης,

να αναρτήσει την αιτιολογική έκθεση στο δημοτικό κατάστημα και το διαδίκτυο,

να δημοσιεύσει σχετική ενημερωτική πρόσκληση για την ανάρτηση προς τους ενδιαφερόμενους σε μία τοπική εφημερίδα, αν εκδίδεται, ή σε μία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού,

να τοιχοκολλήσει την ενημερωτική πρόσκληση στα προτεινόμενα προς χαρακτηρισμό ακίνητα.

Οι ιδιοκτήτες μπορούν να διατυπώσουν αντιρρήσεις προς την αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου μέσα σε προθεσμία ενός (1) μηνός από την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης. Αν ο Δήμος δεν τηρήσει όσα αναφέρονται προηγουμένως, η περαιτέρω διαδικασία χαρακτηρισμού συνεχίζεται νόμιμα μετά την πάροδο δύο (2) μηνών από την αποστολή της έκθεσης στο Δήμο.

Η παραπάνω διαδικασία μπορεί να παραλείπεται εφόσον η έκθεση κοινοποιηθεί απευθείας στον ιδιοκτήτη. Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο ιδιοκτήτης μπορεί να διατυπώσει τις αντιρρήσεις του μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της έκθεσης.

β) Από την κοινοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης απαγορεύεται κάθε επέμβαση στο προτεινόμενο προς χαρακτηρισμό αντικείμενο για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους ή μέχρι τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης ή τη γνωστοποίηση στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης για τη μη περαιτέρω προώθηση της διαδικασίας χαρακτηρισμού.

Οικοδομικές εργασίες που εκτελούνται σε προτεινόμενο προς χαρακτηρισμό κτίριο με Άδεια Δόμησης που εκδόθηκε πριν από την κοινοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης, διακόπτονται. Όταν ολοκληρωθεί η προβλεπόμενη διαδικασία και το κτίριο κριθεί διατηρητέο, τότε το όποιο κόστος της οικοδομικής άδειας, καθώς και των εργασιών οι οποίες έχουν προηγηθεί της διακοπής και αντιβαίνουν στους όρους κήρυξης του κτιρίου ως διατηρητέου, επιβαρύνουν το Πράσινο Ταμείο.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

γ) Για επεμβάσεις ή προσθήκες σε διατηρητέα κτίρια ή την κατασκευή νέων κτιρίων σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν διατηρητέα κτίρια, μπορούν να ορίζονται με τη διαδικασία που καθορίζεται στην παράγραφο 3α συμπληρωματικοί ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης ή χρήσης κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη εφόσον δεν αλλοιώνονται τα στοιχεία που συνείναι στο χαρακτηρισμό τους ως διατηρητέων.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορούν να καθορίζονται το είδος των επεμβάσεων, η διαδικασία και γενικότερα οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής μπορεί να καθορίζονται:

α) κατηγορίες διατηρητέων και κριτήρια αξιολόγησης για την υπαγωγή των προς χαρακτηρισμό κατασκευών στις κατηγορίες αυτές,

β) ειδικότεροι όροι και περιορισμοί ως προς τις δυνατότητες επέμβασης επί των διατηρητέων κατασκευών κατά κατηγορία,

γ) μεταβατικές διατάξεις ως προς το καθεστώς των

ήδη χαρακτηρισμένων κατασκευών ως διατηρητέων, σε σχέση με την κατάταξη σε κατηγορίες και τις δυνατότητες επέμβασης επί αυτών.

Με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μετά από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, μπορεί να καθορίζονται επί μέρους περιοχές της χώρας και οικισμοί ή τμήματα αυτών, εντός των οποίων έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των ανωτέρω.

5. α) Προϋπόθεση για την Έγκριση Δόμησης και χορήγηση Άδειας Δόμησης για την ανέγερση οικοδομών ή προσθηκών σε υφιστάμενα κτίρια σε ακίνητα όμορα διατηρητέων κτιρίων, αποτελεί η σύμφωνη γνώμη του οικείου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, το οποίο γνωμοδοτεί με γνώμονα την προστασία και ανάδειξη της αρχιτεκτονικής φυσιογνωμίας του διατηρητέου κτιρίου. Με απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα τα κριτήρια για την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης.

β) Με τη διαδικασία που καθορίζεται στην παράγραφο 3α μπορεί να ορίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης ή χρήσης κατά παρέκκλιση από κάθε γενική ή ειδική διάταξη και σε ακίνητα που είναι όμορα με τα διατηρητέα κτίρια ή σε ζώνες που συνεχονται με αυτά, για την προστασία και ανάδειξη των διατηρητέων κτιρίων. Εφόσον με τους παραπάνω όρους και περιορισμούς δεν μπορεί να εξαντληθεί ο ισχύων συντελεστής δόμησης των υπόψη ομόρων ακινήτων ή ακινήτων που εμπίπτουν στην παραπάνω ζώνη, εφαρμόζονται οι διατάξεις για τη μεταφορά συντελεστή δόμησης που ισχύουν για τα ακίνητα με διατηρητέα κτίρια.

6. α) Ακίνητα και στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ανακατασκευάζονται στην αρχική τους μορφή αν έχει κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού τους ως διατηρητέων με την κοινοποίηση στους ενδιαφερόμενους ή στον οικείο Δήμο της αιτιολογικής έκθεσης χαρακτηρισμού και κατεδαφίζονται για οποιοδήποτε λόγο ή ακόμη και αν βρίσκονται σε κατάσταση επικινδύνου ετοιμορροπίας και επιβάλλεται η κατεδάφισή τους.

Η ανακατασκευή γίνεται βάσει λεπτομερούς μελέτης αποτύπωσης και φωτογραφικής και κάθε άλλης δυνατής τεκμηρίωσης της υφιστάμενης κατάστασης που απαιτείται πριν από την υλοποίηση των μέτρων που επιβάλλονται από το σχετικό πρωτόκολλο επικινδύνου ετοιμορροπίας και κατεδάφισης του κτιρίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Στη μελέτη αποτύπωσης προσδιορίζονται και όλα τα αρχιτεκτονικά μέλη ή τμήματα του κτιρίου που φέρουν γλυπτικό ή επίπλαστο διάκοσμο και τα οποία διασώζονται κατά την κατεδάφιση για να χρησιμοποιηθούν στην ίδια θέση ή ως πρότυπα στην ανακατασκευή του κτιρίου.

Η ανακατασκευή εγκρίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση Υπουργού, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

β) Διατηρητέα κτίρια τα οποία έχουν κατεδαφιστεί από γεγονότα που οφείλονται σε ανωτέρα βία, όπως σεισμό, πυρκαγιά, πλημμύρα ή κρίνονται κατεδαφιστέα με πρωτόκολλα επικινδύνως ετοιμορρόπου οικοδομής, επανακατασκευάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. της 15.4.1988 (Δ' 317).

γ) Οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 32 του ν. 1337/1983 έχουν εφαρμογή για τα διατηρητέα κτίρια που

αναφέρονται στην παράγραφο 3α, καθώς και για τα κτίρια για τα οποία έχει κοινοποιηθεί στον οικείο Δήμο και την Υπηρεσία Δόμησης αιτιολογική έκθεση για το χαρακτηρισμό τους ως διατηρητέων. Οι ίδιες διατάξεις έχουν εφαρμογή και για τα κτίρια εκείνα, για τα οποία εκδίδεται πρωτόκολλο επικινδύνως ετοιμορρόπου οικοδομής, μετά την κοινοποίηση της αιτιολογικής έκθεσης χαρακτηρισμού τους ως διατηρητέων.

7. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αναστέλλεται για χρονικό διάστημα έως δύο (2) έτη, σε οικισμούς ή τμήματά τους, σε περιοχές εκτός οικισμών ή σε μεμονωμένα ακίνητα εντός ή εκτός οικισμών, η έκδοση Αδειών Δόμησης, κάθε εργασία ανέγερσης νέων κτιρίων, κατεδάφισης, προσθήκης, αλλαγής εξωτερικής εμφάνισης υφισταμένων κτιρίων και διαμόρφωσης των κοινόχρηστων χώρων, ή να επιβάλλονται όροι για την εκτέλεση των εργασιών αυτών με σκοπό τη σύνταξη πολεοδομικής μελέτης ή και ειδικού κανονισμού δόμησης για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Η αναστολή μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμα έτος, εφόσον οι σχετικές μελέτες έχουν προοδεύσει σημαντικά και προκύπτει αυτό τεκμηριωμένα.

8. Αίτηση για κατεδάφιση, επισκευή ή προσθήκη σε κατασκευή που έχει ανεγερθεί προ του έτους 1955 ή κατά την κρίση της Υπηρεσίας Δόμησης, του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή άλλης αρμόδιας υπηρεσίας μπορεί να χαρακτηριστεί ως διατηρητέα, παραπέμπεται στο οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής.

Η παραπομπή αυτή είναι υποχρεωτική και για μεταγενέστερες του έτους 1955 κατασκευές που βρίσκονται σε (παραδοσιακό) προστατευόμενο οικισμό, (παραδοσιακό) προστατευόμενο τμήμα πόλης, ιστορικό τόπο, αρχαιολογικό χώρο και περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Αν το Συμβούλιο κρίνει ότι η επισκευή δεν θίγει την κατασκευή ή ότι δεν συντρέχει λόγος να κινηθεί η διαδικασία χαρακτηρισμού της ως διατηρητέας, προωθείται η διαδικασία έκδοσης της Άδειας Δόμησης αν συντρέχουν και οι λοιπές νόμιμες προϋποθέσεις. Σε κάθε άλλη περίπτωση, με αιτιολογημένη έκθεση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, το θέμα παραπέμπεται στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, της Γενικής Γραμματείας Μακεδονίας - Θράκης ή της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής.

Στην περίπτωση αυτή η άδεια χορηγείται όταν γνωστοποιηθεί στην Υπηρεσία Δόμησης ότι η κατασκευή δεν κρίνεται διατηρητέα ή αν παρέλθουν δώδεκα (12) μήνες από τη διαβίβαση του σχετικού φακέλου κατεδάφισης στην αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου, χωρίς να εκδοθεί απόφαση χαρακτηρισμού του κτιρίου ως διατηρητέου.

9. Ειδικότερα με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού και για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, μπορούν να καθορίζονται περιοχές εντός ή εκτός (παραδοσιακών) προστατευόμενων οικισμών εντός των οποίων οι αιτούμενες άδειες κατεδάφισης υποχρεωτικά παραπέμπονται στο οικείο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής μετά τη γνωμοδότηση του

οποίου αποστέλλονται στην υπηρεσία που έχει την αρμοδιότητα χαρακτηρισμού και τηρείται η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου.

10. Σε διατηρητέα κτίσματα μπορεί να δίνεται παρέκκλιση στο ποσοστό κάλυψης για προσθήκη ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού, μετά από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

11. Σε περίπτωση επεμβάσεων σε υφιστάμενα κηρυγμένα διατηρητέα κτήρια ή κτήρια που είναι αξιόλογου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος και έχουν ανεγερθεί προ της έναρξης ισχύος του Κανονισμού Θερμομόνωσης, επιτρέπεται, με σκοπό τη διατήρηση του χαρακτήρα, της μορφολογίας και της τυχόν ιστορικής σημασίας τους, η μη εφαρμογή εν όλω ή εν μέρει του ΚΕΝΑΚ, μετά από απόφαση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, η οποία εκδίδεται κατόπιν αίτησης του ιδιοκτήτη που συνοδεύεται από αιτιολογική και τεχνική έκθεση για τις απαιτούμενες επεμβάσεις που προκύπτουν από την ενεργειακή μελέτη.

Άρθρο 7

Αρτιότητα και οικοδομησιμότητα

1. Οικόπεδο που εντάσσεται σε σχέδιο πόλης μετά τη δημοσίευσή του ν. 1577/1985, θεωρείται άρτιο και οικοδομήσιμο όταν:

α) έχει τα ελάχιστα όρια εμβαδού και προσώπου, κατά τον κανόνα ή κατά παρέκκλιση, τα οποία καθορίζονται από τους όρους δόμησης της περιοχής,

β) ή έχει τα ελάχιστα όρια εμβαδού και προσώπου που ισχύουν κατά τον κανόνα στην περιοχή ή εκείνα που αναφέρει το ν.δ. 8/1973 αν αυτά είναι μεγαλύτερα και συγχρόνως εάν μπορεί να εγγραφεται στο οικοδομήσιμο τμήμα του, κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη επιφάνεια 50 τ.μ. και ελάχιστη πλευρά 5 μ., με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει.

2. Οικόπεδο που έχει δημιουργηθεί πριν από τη δημοσίευσή του ν. 1577/1985 και έχει τα ελάχιστα όρια εμβαδού και προσώπου, κατά τον κανόνα ή κατά παρέκκλιση, που ισχύουν στην περιοχή, θεωρείται άρτιο και οικοδομήσιμο.

3. Οικόπεδα που έχουν πρόσωπα σε δύο ή περισσότερους κοινόχρηστους χώρους, για τους οποίους ισχύουν διαφορετικές ελάχιστες απαιτήσεις αρτιότητας, θεωρούνται άρτια αν διαθέτουν τις μικρότερες, εκτός αν προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση από ειδικές διατάξεις.

4. Γωνιακά άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα, που έχασαν την αρτιότητά τους ως προς το εμβαδόν τους λόγω εγκεκριμένης απότμησης, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα.

5. Άρτια και οικοδομήσιμα οικόπεδα δεν επιτρέπεται να χάνουν την ιδιότητα αυτή με την τακτοποίηση σε καμία περίπτωση.

6. α) Στα ήδη εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια και σε εκείνα που εγκρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. της 17.7.1923 περί σχεδίων πόλεων, κωμών και συνοικισμών του κράτους και οικοδομής αυτών κατά την τακτοποίηση, εκτός από τα ελάχιστα όρια προσώπου και εμβαδού κατά τον κανόνα ή κατά παρέκκλιση, στο οικοδομήσιμο τμήμα του οικοπέδου πρέπει να εγγραφεται κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη επιφάνεια πενήντα (50.00) τ.μ. και ελάχιστη πλευρά πέντε (5.00) μ..

β) Οικόπεδο που δεν έχει τις παραπάνω προϋποθέσεις τακτοποιείται με τα γειτονικά σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. της 17.7.1923 και του ν.δ. 690/1948 (Α' 133). Δεν απαιτείται η εγγραφή κάτοψης κτιρίου ελάχιστης επιφάνειας 50,00 τ.μ. και ελάχιστης πλευράς 5,00 μ. όταν το οικόπεδο έχει δημιουργηθεί πριν από την ισχύ του ν. 1577/1985 και έχουν καθοριστεί μικρότερα όρια αρτιότητας στην περιοχή.

7. Δεν επιτρέπεται η δόμηση ακόμη και σε οικόπεδο άρτιο και οικοδομήσιμο, έστω και κατά το άρθρο 25 του ν. 1337/1983 όπως εκάστοτε ισχύει, αν για οποιονδήποτε λόγο απαιτείται τακτοποίηση των γειτονικών του οικοπέδων και κατά την κρίση της πολεοδομικής υπηρεσίας, η δόμηση θα παρεμποδίσει ή θα δυσχεράνει με οποιονδήποτε τρόπο την τακτοποίηση.

8. Σε οικόπεδο που βρίσκεται στη συνάντηση δύο γραμμών δόμησης που τέμνονται είτε με πλάγια ή εισέχουσα απότμηση είτε με κοίλη ή κυρτή γωνία, κατά την τακτοποίηση ως μήκος προσώπου λαμβάνεται ολόκληρο το ανάπτυγμα της ρυμοτομικής γραμμής που αντιστοιχεί στο οικόπεδο.

9. α) Οικόπεδο άρτιο κατά κανόνα ή κατά παρέκκλιση, ως προς το εμβαδόν, το οποίο δεν έχει το κατά παρέκκλιση ελάχιστο πρόσωπο, εάν δεν μπορεί να τακτοποιηθεί κατά τρόπο ώστε να αποκτήσει το κατά κανόνα πρόσωπο, θεωρείται άρτιο και οικοδομήσιμο εφόσον με την τακτοποίηση αποκτήσει το κατά παρέκκλιση πρόσωπο ή εάν το οικόπεδο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει, εκτός εάν η παραπάνω έλλειψη οφείλεται σε κατάτμηση από τους ιδιοκτήτες ή του δικαιοπαρόχους τους με δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου μετά την ισχύ του ν. 651/1977.

β) Οικόπεδα που προϋφίστανται της ισχύος του ν. 651/1977 τα οποία δεν έχουν πρόσωπο σε εγκεκριμένη οδό, εφόσον δεν προέρχονται από κατάτμηση, που έγινε από τους ιδιοκτήτες ή τους δικαιοπαρόχους τους με δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου, μετά την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου της περιοχής, όταν παρά την προσκύρωση καταργούμενης ιδιωτικής οδού ή γενικά καταργηθέντος κοινόχρηστου χώρου δεν αποκτούν πρόσωπο ή εμβαδόν κατά τον κανόνα ή την παρέκκλιση της περιοχής, θεωρούνται οικοδομήσιμα εφόσον αποκτούν τουλάχιστον 5,0 μ. πρόσωπο σε εγκεκριμένη οδό και εγγράφουν στο οικοδομήσιμο τμήμα τους κάτοψη κτιρίου με ελάχιστη επιφάνεια 50,00 τ.μ. και ελάχιστη πλευρά 5,0 μ..

γ) Οικόπεδο μη άρτιο κατ' εμβαδόν και μη υπαγόμενο στις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει, που δεν μπορεί να αποκτήσει διαστάσεις αρτίου οικοπέδου με τις διατάξεις του ν.δ. 690/1948, προσκυρώνεται κατά προτεραιότητα σε οικόπεδο που έχει το ελάχιστο εμβαδόν και δεν έχει το ελάχιστο πρόσωπο, για την απόκτηση και του ελάχιστου προσώπου. Αν δεν υπάρχει τέτοιο όμορο οικόπεδο, αλλά υπάρχει οικόπεδο μη άρτιο κατά το εμβαδόν, που υπάγεται στις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει, το παραπάνω οικόπεδο προσκυρώνεται σε αυτό.

10. Τμήματα οικοπέδου αρτίου και οικοδομήσιμου που δεν επιδέχονται εν όλω ή εν μέρει τακτοποίηση αφαιρούνται αναγκαστικά και προσκυρώνονται στα γειτονικά οικόπεδα. Η προσκύρωση αυτή γίνεται μόνο αν

τα γειτονικά οικόπεδα έχουν το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν και η προσκύρωση είναι απόλυτα απαραίτητη για να αποκτήσουν το ισχύον ελάχιστο πρόσωπο κατά τον κανόνα ή, σε περίπτωση που αυτό είναι αδύνατον, κατά παρέκκλιση.

11. Οι διατάξεις της παραγράφου 10 δεν εφαρμόζονται:

α) αν στα παραπάνω τμήματα υπάρχουν οικοδομές με την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 42 του ν.δ. της 17.7.1923,

β) αν η έλλειψη του ελάχιστου απαιτούμενου προσώπου των γειτονικών οικοπέδων, στα οποία προσκυρώνονται τα παραπάνω τμήματα, οφείλεται σε υπαίτια κατάτμηση από τους ιδιοκτήτες ή τους δικαιούχους τους με δικαιοπραξία εν ζωή ή αιτία θανάτου μετά την έναρξη της ισχύος του ν. 651/1977.

12. Η κατά την παράγραφο 10 προσκύρωση γίνεται μόνο ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερόμενου.

13. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 9, οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4 έχουν εφαρμογή μόνο για τα οικόπεδα που υπάγονται στην παρέκκλιση, σύμφωνα με τις σχετικές ειδικές διατάξεις.

14. Το Δημόσιο και οι δήμοι ή οι κοινότητες, όταν επισπεύδουν την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, αποζημιώνουν και τα μη άρτια και μη οικοδομήσιμα τμήματα των ρυμοτομούμενων οικοπέδων που απομένουν μετά τη ρυμοτομία, εκτός αν οι ιδιοκτήτες δηλώνουν έως την πρώτη συζήτηση στο ακροατήριο για τον καθορισμό της προσωρινής τιμής μονάδας ότι δεν επιθυμούν την αποζημίωση. Στην περίπτωση αυτή τα παραπάνω μη άρτια και μη οικοδομήσιμα οικόπεδα βαρύνονται με ενδεχόμενη αποζημίωση λόγω παροδιότητας.

15. Όπου από την πολεοδομική νομοθεσία απαιτείται να είναι οικοδομήσιμο το οικόπεδο η εγγραφή στο οικοδομήσιμο τμήμα αυτού κάτοψης κτιρίων ορισμένων διαστάσεων, νοείται ως σχήμα το ορθογώνιο

Άρθρο 8 **Ειδικές περιπτώσεις**

1. α. Κατ' εξαίρεση των παραγράφων 48, 49, 53, 76 του άρθρου 2 του παρόντος, ως οικοδομικό τετράγωνο θεωρείται και το τετράγωνο που βρίσκεται στα ακραία σημεία ρυμοτομικού σχεδίου που έχει εγκριθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 1337/1983 χωρίς να περιβάλλεται από όλες τις πλευρές από κοινόχρηστους χώρους ή και χωρίς να περιβάλλεται από όλες τις πλευρές από ρυμοτομικές γραμμές, εφόσον στην περίπτωση αυτή, στη θέση των ρυμοτομικών γραμμών που λείπουν απεικονίζονται οι γραμμές των ορίων της έκτασης, για την οποία εγκρίθηκε το σχέδιο αυτό.

β. Οικόπεδα που βρίσκονται στα πιο πάνω οικοδομικά τετράγωνα και δεν έχουν πρόσωπο σε εγκεκριμένη από το σχέδιο ή προϋφιστάμενη αυτού οδό, δομούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 των ενοποιημένων άρθρων 43, 44, 45 του ν.δ. της 17.7/16.8.1923.

γ. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης επιτρέπεται, στις παραπάνω περιπτώσεις ρυμοτομικών σχεδίων που έχουν εγκριθεί μέχρι 13.3.1983, ο καθορισμός της οριακής οδού του ρυμοτομικού σχεδίου σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. της 17.7/16.8.1923 με τη διαδικασία του άρθρου 3 του νομοθετικού διατάγματος αυτού.

Ειδικά για τους παραδοσιακούς οικισμούς ο καθορι-

σμός της οριακής οδού γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 9β του άρθρου 25 του ν. 2508/1997.

2. Όταν στα ακραία σημεία των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, προβλέπεται η ύπαρξη δρόμου και απέναντι από τα αντίστοιχα οικοδομικά τετράγωνα, προβλέπονται ρυμοτομικές γραμμές, η δόμηση των οικοπέδων που έχουν πρόσωπο στο δρόμο αυτόν, γίνεται με βάση το πλάτος του, όπως προβλέπεται από το σχέδιο μέχρι την απέναντι ρυμοτομική γραμμή. Αν απέναντι από τα οικοδομικά τετράγωνα που βρίσκονται στα ακραία σημεία του ρυμοτομικού σχεδίου, που έχει εγκριθεί, μέχρι τις 13.3.1983, προβλέπεται οικοδομική γραμμή, χωρίς να ανήκει σε Ο.Τ. με την έννοια της παραγράφου 49 του άρθρου 2 του νόμου αυτού ή της παραπάνω παραγράφου 1, οι ιδιοκτησίες που έχουν πρόσωπο στη γραμμή αυτή, εφόσον έχουν δημιουργηθεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, είναι οικοδομήσιμες μόνο κατά το τμήμα τους, το οποίο έχει επιφάνεια, που αντιστοιχεί στις ελάχιστες απαιτούμενες για το εμβαδόν και το πρόσωπο διαστάσεις αρτιότητας, οι οποίες προβλέπονται από τις πολεοδομικές διατάξεις, που ισχύουν για το απέναντι οικοδομικό τετράγωνο. Οι ιδιοκτησίες αυτές οικοδομούνται μόνο κατά το παραπάνω τμήμα τους, σύμφωνα με τους όρους δόμησης, που ισχύουν για το απέναντι οικοδομικό τετράγωνο, με τον περιορισμό ότι ο συντελεστής δόμησης δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερος από τα οριζόμενα στο άρθρο 6 του ν. 1337/1983, όπως ισχύει.

Για τα παραπάνω τμήματα των ιδιοκτησιών, τα οποία αποτελούν οικόπεδα ευρισκόμενα εντός σχεδίου, έχουν εφαρμογή όλες οι διατάξεις (πολεοδομικές, δασικές κ.λπ.), που εφαρμόζονται για τις εντός σχεδίου περιοχές. Η κατάτμηση των παραπάνω ιδιοκτησιών επιτρέπεται μόνο σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τη δόμηση, σε περιοχή εκτός σχεδίου πόλης. Υπόλοιπο τμήμα των ιδιοκτησιών αυτών, πέρα από εκείνο που έχει τις παραπάνω ελάχιστες διαστάσεις αρτιότητας, οικοδομείται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δόμηση εκτός σχεδίου, μόνον εφόσον το εμβαδόν του υπόλοιπου αυτού τμήματος καλύπτει το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν για τη δόμηση εκτός σχεδίου.

3. Γήπεδα ολόκληρα ή τμήμα αυτών που βρίσκονται σε περιοχές εκτός σχεδίου πόλης και έχουν πρόσωπο σε δρόμους, όπου έχουν θεσπιστεί ειδικοί όροι δόμησης και χρήσεις, είτε για τις περιοχές αυτές είτε γραμμικά για τους δρόμους αυτούς και οι οποίοι σημειώνονται στο εγκεκριμένο διάγραμμα με ρυμοτομική γραμμή ή με δύο γραμμές, ρυμοτομική και οικοδομική, οικοδομούνται με τους πιο πάνω ειδικούς όρους, μόνο κατά το τμήμα τους που έχει επιφάνεια ίση με την ελάχιστη επιφάνεια άρτιου γηπέδου που προβλέπεται από τους ειδικούς αυτούς όρους. Υπόλοιπο τυχόν τμήμα των γηπέδων αυτών, πέρα από εκείνο που έχει την παραπάνω ελάχιστη επιφάνεια αρτιότητας, οικοδομείται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δόμηση εκτός σχεδίου, μόνον εφόσον το εμβαδόν του υπόλοιπου αυτού τμήματος καλύπτει το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν για τη δόμηση εκτός σχεδίου. Για την τοποθέτηση του κτιρίου ή των κτιρίων εντός του γηπέδου λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του γηπέδου.

4. Οικόπεδα που βρίσκονται μέσα σε εγκεκριμένο σχέδιο και έχουν παραχωρηθεί από το κράτος έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, για οποιονδήποτε λόγο,

με αποφάσεις ή παραχωρητήρια, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα με όποιες διαστάσεις και εμβαδόν παραχωρήθηκαν ή με τις τυχόν μικρότερες ή μεγαλύτερες που έχουν στην πραγματικότητα, εφόσον η μεταβολή αυτή δεν οφείλεται σε μεταβιβάσεις.

Σε περίπτωση μείωσης των ανωτέρω οικοπέδων λόγω ρυμοτομίας, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα, εφόσον έχουν τα ελάχιστα όρια αρτιότητας που προβλέπονται, κατά τον κανόνα ή κατά παρέκκλιση, από τις διατάξεις που ισχύουν για την περιοχή ή εκείνα που προβλέπονται από το άρθρο 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει.

Οικόπεδα που δημιουργούνται από κατάτμηση παραχωρηθέντος οικοπέδου, που έγινε ύστερα από έγκριση της αρμόδιας για την παραχώρηση αρχής, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα εφόσον είναι άρτια, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την περιοχή. Σε αντίθετη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/1983, όπως εκάστοτε ισχύει.

5. Αν η οδός που αποτελεί το ακραίο όριο εγκεκριμένου μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος σχεδίου πόλης, τέμνει ιδιοκτησίες και δεν έχουν καταβληθεί οι οφειλόμενες αποζημιώσεις για την εφαρμογή του σχεδίου ως προς την οδό αυτή μπορεί να τροποποιείται και επεκτείνεται το σχέδιο με την μετατόπιση της οριακής αυτής οδού προς την εκτός σχεδίου περιοχή χωρίς πάντως να τέμνονται άλλες ιδιοκτησίες.

Το τμήμα που εντάσσεται στο σχέδιο πόλης από την καθεμία από τις παραπάνω ιδιοκτησίες δεν μπορεί να είναι εμβαδού μεγαλύτερου του διπλάσιου των κατά τον κανόνα ορίων αρτιότητας που προβλέπονται από το ήδη εγκεκριμένο σχέδιο της περιοχής. Η μετατόπιση αυτή επιτρέπεται μόνον εφόσον εναρμονίζεται με τις κυκλοφοριακές και τις εν γένει πολεοδομικές συνθήκες και ανάγκες της περιοχής.

Σε περίπτωση εφαρμογής της παραγράφου αυτής μπορεί και να αυξάνεται ή να μειώνεται το πλάτος της μετατοπιζόμενης οδού. Για το τμήμα που εντάσσεται στο σχέδιο πόλης με βάση την παράγραφο αυτή, ισχύουν οι όροι δόμησης που θεσπίζονται από το ήδη εγκεκριμένο σχέδιο της περιοχής, όπως αυτοί κάθε φορά ισχύουν.

6. Σε περίπτωση εφαρμογής της προηγούμενης παραγράφου οι κύριοι των παραπάνω ιδιοκτησιών υπόκεινται σε εισφορά γης και χρήματος κατά τις διατάξεις των άρθρων 8 και 9 του ν. 1337/1983. Αν το εμβαδόν της έκτασης την οποία καταλαμβάνει η μετατοπιζόμενη οδός είναι ίσο ή μεγαλύτερο προς την κατά το προηγούμενο εδάφιο εισφορά σε γη δεν οφείλεται άλλη εισφορά σε γη ή αποζημίωση. Αν είναι μικρότερο οφείλεται η διαφορά της εισφοράς γης. Η έκταση αυτή αποκτά την ιδιότητα του κοινόχρηστου από τη δημοσίευση της υπουργικής απόφασης που προβλέπεται στην επόμενη παράγραφο 7.

7. Η τροποποίηση και η επέκταση του σχεδίου πόλης κατά την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η οποία εκδίδεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 3 του ν.δ. της 17.7.1923. Αν η διαδικασία αυτή έχει τηρηθεί μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού δεν απαιτείται επανάληψη για την έκδοση της απόφασης Υπουργού.

Άρθρο 9 **Δουλείες σε ακίνητα**

1. Απαγορεύεται η σύσταση δουλειών, οι οποίες συνεπάγονται περιορισμό της δυνατότητας ανέγερσης ή επέκτασης των κτιρίων ή εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις.

Από την απαγόρευση αυτή εξαιρείται η δουλεία διόδου, εφόσον αποτελεί τη μοναδική διόδο προς κοινόχρηστο χώρο οικοπέδου ή κτιρίου ή αυτοτελούς από πλευράς δόμησης ορόφου, η οποία μπορεί να περιορίζεται στη χρήση της στάθμης του ισογείου.

Δικαιοπραξίες που αντιβαίνουν στις διατάξεις της παραγράφου αυτής είναι απολύτως άκυρες.

2. Δουλείες που έχουν συσταθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου δεν παρεμποδίζουν την έκδοση άδειας δόμησης, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Οι δουλείες αυτές καταργούνται κατά τη διαδικασία των επόμενων παραγράφων, αν εκδοθεί νόμιμη οικοδομική άδεια για να γίνουν στο δουλεύον ακίνητο κατασκευές ή εγκαταστάσεις που καθιστούν αδύνατη, εν όλω ή εν μέρει, την άσκηση της δουλείας.

Κατ' εξαίρεση δεν υπάγονται στην παράγραφο αυτή η δουλεία κοινού σκελετού και η δουλεία διόδου, όπως αυτή ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο. Στα νέα κτίρια πρέπει να εξασφαλίζεται η διόδος δουλείας στο επίπεδο του εδάφους και σε ύψος χώρου κύριας χρήσης.

3. Στον δικαιούχο της καταργούμενης δουλείας καταβάλλεται αποζημίωση. Ο καθορισμός του ποσού της αποζημίωσης, ανεξάρτητα από την αξία του αντικείμενου της διαφοράς, γίνεται από το ειρηνοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το δουλεύον ακίνητο που δικάζει κατά τις σχετικές διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας, ύστερα από αίτηση του δικαιούχου της δουλείας ή εκείνου στον οποίο έχει χορηγηθεί νόμιμη άδεια δόμησης για την εκτέλεση εργασιών ασυμβίβαστων με την άσκηση της δουλείας.

4. Η δουλεία καταργείται με την καταβολή ή την κατάθεση στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων της αποζημίωσης. Μετά την καταργηση επιτρέπεται να εκτελεστούν, σύμφωνα με την άδεια δόμησης, οι εργασίες τις οποίες εμπόδιζε η δουλεία.

Άρθρο 10 **Κίνητρα για την περιβαλλοντική αναβάθμιση και βελτίωση της ποιότητας ζωής σε πυκνοδομημένες και αστικές περιοχές**

1. Σε περίπτωση οικοπέδων (αυτοτελών ή εκ συνεώσεως), που βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως στις γεωγραφικές περιφέρειες: α) των Δήμων του Νομού Αττικής και β) των αναφερόμενων στο άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 1561/1985 (Α' 148), Δήμων του Νομού Θεσσαλονίκης, όπως και στις δύο περιπτώσεις, καθορίζονταν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997 (Α' 244), και οι οποίοι είχαν κατά την απογραφή του 1991 πληθυσμό μεγαλύτερο των 25.000 κατοίκων, και γ) των Δήμων Πάτρας, Λάρισας, Ηρακλείου, Βόλου, Νέας Ιωνίας Μαγνησίας, Ιωαννίνων, όπως καθορίζονταν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997, και (τα οικόπεδα σε καθεμία από τις υπό α', β' και γ' περιπτώσεις) δεν εμπίπτουν σε παραδοσιακούς οικισμούς και παραδοσιακά τμήματα πόλης ή σε ιστορικούς τόπους ή σε περιοχές με αποκλειστική χρήση κατοικίας και όταν το εμβαδόν

τους είναι μεγαλύτερο της κατά κανόνα αρτιότητας της περιοχής, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, παρέχονται τα ακόλουθα κατά περίπτωση πολεοδομικά κίνητρα, εφόσον τηρούνται οι ακόλουθες κατά περίπτωση προϋποθέσεις και σε κάθε περίπτωση με την προϋπόθεση ο αριθμός των κτιρίων που δημιουργούνται να είναι μικρότερος του B/2 και ίσος με τη μικρότερη προκύπτουσα ακέραιη μονάδα με ελάχιστο το ένα:

α. Με την προϋπόθεση:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά AX10%,

δίνεται το κίνητρο:

- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά AX10%.

β. Με τις προϋποθέσεις:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά AX15%,

- απόσυρσης κτιρίου κύριας χρήσης εμβαδού τουλάχιστον ενός τετάρτου του υπάρχοντος επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης της περιοχής,

δίνεται το κίνητρο:

- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά AX15%.

γ. Με τις προϋποθέσεις:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά AX20%,

- απόδοσης σε κοινή δημόσια χρήση επιφάνειας ίσης με την αύξηση της επιφάνειας δόμησης δια του συντελεστή δόμησης,

δίνεται το κίνητρο:

- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά AX20%.

δ. Με τις προϋποθέσεις:

- ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά AX25%,

- απόδοσης σε κοινή δημόσια χρήση επιφάνειας ίσης με την αύξηση της επιφάνειας δόμησης δια του συντελεστή δόμησης,

- απόσυρσης κτιρίου κύριας χρήσης εμβαδού τουλάχιστον ενός τετάρτου του υπάρχοντος επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης της περιοχής,

δίνεται το κίνητρο:

- ποσοστιαίας αύξησης του επιτρεπόμενου συντελεστή δόμησης του οικοπέδου κατά AX25%.

Σε κάθε περίπτωση δίνεται κίνητρο προσαύξησης του επιτρεπόμενου ύψους, έως το ανώτατο επιτρεπόμενο κατά το άρθρο 15 ύψος, για τον προσαυξημένο συντελεστή δόμησης.

Η επιφάνεια που αποδίδεται σε κοινή δημόσια χρήση, συνδέεται με κοινόχρηστο χώρο του ρυμοτομικού σχεδίου και η μία πλευρά της ταυτίζεται με όλο το μήκος του προσώπου του οικοπέδου με την προϋπόθεση ότι έχει βάθος τουλάχιστον 1,5 μ.. Σε περίπτωση που η παραχωρούμενη επιφάνεια δεν επαρκεί για να αποδοθεί σε όλο το μήκος του προσώπου του οικοπέδου με ελάχιστο βάθος 1,5 μ., η μια πλευρά της ταυτίζεται κατ' ελάχιστο με το 1/3 του μήκους του προσώπου του οικοπέδου με τρόπο ώστε το βάθος της να είναι μικρότερο του πλάτους.

Σε κάθε περίπτωση το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής για τη διατύπωση της γνώμης του λαμβάνει υπόψη του ιδί-

ως τα κριτήρια του περιβαλλοντικού οφέλους και της βέλτιστης απόδοσης σε κοινή χρήση.

ε. Για τις ανωτέρω περιπτώσεις α', β', γ', δ' με B>2, η διαμόρφωση τυφλών όψεων επιτρέπεται μόνον κατόπιν γνωμοδότησης του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής το οποίο πιστοποιεί την αδυναμία ανέγερσης της οικοδομής χωρίς τυφλές όψεις, εξαντλούμενων των όρων και περιορισμών δόμησης.

Επίσης, σε περίπτωση οικοπέδου με B>5 οι διατάξεις των ανωτέρω περιπτώσεων α', β', γ', δ' εφαρμόζονται μόνο μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

στ. Όταν τα οικοπέδα των παραπάνω περιπτώσεων α', β', γ', δ' δημιουργούνται από συνένωση οικοπέδων εκ των οποίων τουλάχιστον το ένα είναι άρτιο κατά παρεκκλίση ή ρυμοτομούμενο ή τυφλό ή μη οικοδομήσιμο, παρέχονται τα παραπάνω κίνητρα με εφαρμογή των αντίστοιχων τύπων όπου A=1 για κάθε λόγο B.

ζ. Σε περίπτωση οικοπέδων τουλάχιστον 4.000 τ.μ. με απόδοση σε κοινή δημόσια χρήση του 100% του ακαλύπτου παρέχεται το εξής κίνητρο: αύξηση της επιτρεπόμενης δόμησης του προκύπτοντος οικοπέδου κατά 35% με προσθήκη καθ' ύψος μέχρι 30% επιπλέον του επιτρεπόμενου της περιοχής με τις προϋποθέσεις ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά AX35% και αριθμού των κτιρίων που δημιουργούνται μικρότερου του B/2 και ίσο με τη μικρότερη προκύπτουσα ακέραιη μονάδα με ελάχιστο το ένα.

Στην περίπτωση αυτή απαγορεύεται η διαμόρφωση τυφλών όψεων των κτιρίων με κατάλληλη χωροθέτησή τους στο οικόπεδο.

η. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, είναι δυνατή η έγκριση της γενικής διάταξης και ογκοπλαστικής διαμόρφωσης κτιρίων σε οικοπέδα ελάχιστου εμβαδού 3.000 τ.μ., κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου, με προϋπόθεση την τήρηση του ισχύοντος σ.δ. της περιοχής, ο οποίος πρέπει να είναι τουλάχιστον 1.6 και του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους κτιρίων που ορίζεται με τον παρόντα νόμο. Η παρούσα διάταξη ισχύει και για την υλοποίηση μελέτης που έχει βραβευθεί σε αρχιτεκτονικό διαγωνισμό ανεξαρτήτως εμβαδού του οικοπέδου.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις απαγορεύεται η διαμόρφωση τυφλών όψεων των κτιρίων με κατάλληλη χωροθέτησή τους στο οικόπεδο.

2. Η απόδοση σε κοινή δημόσια χρήση γίνεται με συμβολαιογραφική πράξη, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία δόμησης πριν την έκδοση της άδειας δόμησης. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μπορεί να καθορίζεται η διαδικασία απόδοσης σε κοινή χρήση, καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος.

3. Στους παραχωρημένους σε δημόσια χρήση χώρους του οικοπέδου επιτρέπεται η διαμόρφωση από τον οικείο δήμο χώρου πρασίνου και η τοποθέτηση κατασκευών στοιχείων αστικού εξοπλισμού και η συντήρησή τους βαρύνει το Δήμο. Δεν επιτρέπεται εγκατάσταση συλλογής σκουπιδιών, περιπτέρων ή παιδικής χαράς.

4. Για την έκδοση άδειας δόμησης, σύμφωνα με την παράγραφο 1, επί οικοπέδου που αποτελεί οικοδομικό τετράγωνο απαιτείται έγκριση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

5. Επιτρέπεται η ενοποίηση των υποχρεωτικών ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων ενός οικοδομικού τετραγώνου ή μέρους του, προς κοινή χρήση των ενοίκων του οικοδομικού τετραγώνου ή μέρους του, χωρίς να θίγονται τα δικαιώματα κυριότητας.

6. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου απαιτείται απόφαση πλειοψηφίας της συνέλευσης των ιδιοκτητών των ακινήτων που βρίσκονται στο οικοδομικό τετράγωνο, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία του 66% των ψήφων του κάθε οικοπέδου, και με την οποία καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και ο τρόπος ενοποίησης, διαμόρφωσης και χρήσης των ακάλυπτων χώρων, καθώς και τα αναγκαία μέτρα, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής προσπέλαση στους χώρους αυτούς.

7. Κατά την έγκριση, επέκταση, αναθεώρηση ή τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου μπορεί να προβλεπεται:

α) Η ενοποίηση των ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων κάθε οικοδομικού τετραγώνου και η θέση των χώρων αυτών στη χρήση όλων των ενοίκων των κτιρίων του τετραγώνου αυτού. Στην περίπτωση αυτή η ενοποίηση γίνεται σύμφωνα με τους όρους που θεσπίζονται με το ρυμοτομικό σχέδιο.

β) Η δημιουργία δικτύου ελεύθερων δημόσιων προσβάσιμων κοινόχρηστων χώρων αποκλειστικά για πεζούς, με χρήση των ακάλυπτων χώρων των οικοπέδων και με κίνητρο την αύξηση μέχρι και 20% της επιτρεπόμενης δόμησης, με ταυτόχρονη διατήρηση των προβλεπόμενων υποχρεωτικών ακάλυπτων χώρων.

γ) Για περιπτώσεις περιοχών εντός πόλεων όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, η οριοθέτηση περιοχής εντός της οποίας είναι δυνατή η οικοδόμηση στο πλαίσιο του ισχύοντος συντελεστή δόμησης και κατά παρέκκλιση των υπολοίπων διατάξεων του παρόντος νόμου, προκειμένου να διασφαλίζεται διάταξη κτιρίων και συνέχεια των ακάλυπτων, κατά τρόπο ώστε να μεγιστοποιείται το δημόσιο περιβαλλοντικό όφελος για την περιοχή, ή και να δημιουργείται μητροπολιτικός πόλος πολλαπλών λειτουργιών ή και να εφαρμόζονται πρότυπα προγράμματα αστικής ανάπτυξης ή ανασυγκρότησης. Η κατά τα ως άνω γενική διάταξη των κτιρίων και η ογκοπλαστική διαμόρφωσή τους εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. Κατά την εφαρμογή της παρούσας διάταξης είναι δυνατή η κατά παρέκκλιση θέσπιση σ.δ. με προσαύξηση 50% από τον ισχύοντα για ιδιοκτησίες του Δημοσίου ή του Δήμου.

δ) Για περιπτώσεις περιοχών εντός πόλεων όπως ορίζεται στην παράγραφο 1, η οριοθέτηση περιοχής εντός της οποίας είναι δυνατή η οικοδόμηση κατά παρέκκλιση των διατάξεων που αφορούν στο συντελεστή δόμησης, ποσοστό κάλυψης, ύψος κτιρίου, θέση και χρήση κτιρίου, προκειμένου να δημιουργείται μητροπολιτικός πόλος πολλαπλών λειτουργιών ή και να εφαρμόζονται πρότυπα προγράμματα αστικής ανάπτυξης ή ανασυγκρότησης. Η κατά τα ως άνω γενική διάταξη των κτιρίων και η ογκοπλαστική διαμόρφωσή τους εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής

Αλλαγής μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

8. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ρυθμίζονται όλα τα θέματα, που σχετίζονται με τη σύγκληση της συνέλευσης των ιδιοκτητών, την πρόσκληση των μελών, τη λήψη και γνωστοποίηση των αποφάσεων, τον τρόπο καθορισμού του συνολικού αριθμού των ψήφων και της κατανομής τους στους ιδιοκτήτες, η οποία γίνεται με βάση το εμβαδόν της ιδιοκτησίας και το ποσοστό συμμετοχής σε αυτή σε σχέση με το ολικό εμβαδόν του οικοδομικού τετραγώνου.

9. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, η οποία διατυπώνεται κατόπιν εισήγησης του οικείου Δήμου, μπορούν να καθορίζονται περιοχές στις γεωγραφικές περιφέρειες των Δήμων, όπως καθορίζονταν πριν την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997 (Α' 244), οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στην παράγραφο 1 του παρόντος και βρίσκονται στην ηπειρωτική Ελλάδα, την Κρήτη και την Εύβοια, όπου εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 4 του παρόντος.

Άρθρο 11

Συντελεστής δόμησης

1. Κατά τη θέσπιση ή μεταβολή όρων δόμησης ο συντελεστής δόμησης των οικοπέδων ορίζεται αριθμητικά. Συντελεστές δόμησης που προκύπτουν έμμεσα από διατάξεις προγενέστερες της δημοσίευσης του νόμου αυτού, εξακολουθούν να ισχύουν έως ότου καθοριστούν αριθμητικά.

2. Ο συντελεστής δόμησης που εφαρμόζεται σε οικόπεδο με πρόσωπο σε περισσότερους κοινόχρηστους χώρους, για τους οποίους ισχύουν διαφορετικοί συντελεστές, είναι ο λόγος του αθροίσματος των γινόμενων του μήκους κάθε προσώπου του οικοπέδου επί τον αντίστοιχο συντελεστή δόμησης προς το άθροισμα των μηκών των προσώπων.

3. Σε συνιδιόκτητα οικόπεδα με κάθετη ή οριζόντια ιδιοκτησία που έχει συσταθεί κατά τις διατάξεις του ν. 1024/1971 (Α' 232) και έχει εκδοθεί άδεια πριν από τη μεταβολή γενικών ή ειδικών διατάξεων που αφορούν την επιτρεπόμενη δόμηση, προκειμένου για έκδοση άδειας δόμησης ο κάθε συνιδιοκτήτης χρησιμοποιεί το ποσοστό δόμησης που του αναλογεί σύμφωνα με το συντελεστή δόμησης που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσης της άδειας δόμησης.

4. Για τον υπολογισμό της μέγιστης επιτρεπόμενης δόμησης που μπορεί να πραγματοποιηθεί σε ένα οικόπεδο πολλαπλασιάζεται η επιφάνειά του επί το σ.δ. που ισχύει.

5. Στο σ.δ. προσμετρώνται:

α. Οι επιφάνειες των στεγασμένων και κλειστών από όλες τις πλευρές χώρων του κτιρίου.

β. Οι επιφάνειες των μη θερμαινόμενων στεγασμένων χώρων που διαθέτουν τουλάχιστον μία ανοιχτή πλευρά προς οποιονδήποτε ανοιχτό χώρο του οικοπέδου ή του κτιρίου και το μήκος του ανοίγματος είναι μικρότερο του 35% του συνολικού μήκους του περιγράμματος του χώρου αυτού.

γ. Οι επιφάνειες των υπογείων οποιασδήποτε άλλης χρήσης εκτός αυτών που ορίζονται στην παράγραφο 6.

δ. Οι επιφάνειες των ανοικτών εξωστών και ανοικτών ημιυπαίθριων χώρων, όταν η συνολική επιφάνεια των χώρων αυτών έχει ποσοστό μεγαλύτερο του 40% της επιφάνειας που επιτρέπεται να δομηθεί.

6. Στο σ.δ. δεν προσμετρώνται:

α. Οι επιφάνειες των ανοικτών εξωστών και ανοικτών ημιυπαίθριων χώρων, όταν η συνολική επιφάνεια των χώρων αυτών έχει ποσοστό μικρότερο ή ίσο του 40% της επιφάνειας που επιτρέπεται να δομηθεί στο οικοπέδο. Σε κάθε περίπτωση το ποσοστό των ανοικτών ημιυπαίθριων χώρων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20 % της επιφάνειας που επιτρέπεται να δομηθεί.

β. Οι υπέργειοι χώροι στάθμευσης σε κτίρια αμιγούς χρήσης στάθμευσης αυτοκινήτων.

γ. Οι μη προσβάσιμες επιφάνειες οι οποίες προκύπτουν από εσοχές στο σώμα του κτιρίου ανεξάρτητα από τις διαστάσεις τους.

δ. Η επιφάνεια των υποχρεωτικών σύμφωνα με τον κτιριοδομικό κανονισμό κοινόχρηστων κλιμακοστασίων συμπεριλαμβανομένων των ανελκυστήρων και των πλατύσκαλων και για επιφάνεια έως 25 τ.μ. ανά όροφο και ανά κλιμακοστάσιο και 40 τ.μ. στο επίπεδο της εισόδου του κτιρίου κατοικίας που διαθέτει κοινόχρηστο κλιμακοστάσιο.

Σε περίπτωση προσθήκης καθ' ύψος σε κτίρια που δεν έχουν αυθαίρετη δόμηση και έχουν υπόλοιπο σ.δ. το σύνολο των επιφανειών του υπάρχοντος κλιμακοστασίου σύμφωνα με τα προαναφερθέντα μεγέθη.

ε. Η επιφάνεια έως 12 τ.μ. συνολικά σε κάθε αυτοτελή ανεξάρτητη ιδιοκτησία όταν δεν υπάρχει κοινόχρηστο κλιμακοστάσιο στο κτίριο.

Σε προσθήκες σε κτίρια της περίπτωσης αυτής που δεν έχουν αυθαίρετη δόμηση και έχουν υπόλοιπο σ.δ., η επιφάνεια της κλίμακας του υπάρχοντος κτιρίου και έως 12 τ.μ..

στ. Η επιφάνεια έως και δύο ανοικτών κλιμακοστασίων εφόσον εξυπηρετείται στάθμη ορόφου έως 7,50 μ. από το οριστικά διαμορφωμένο έδαφος στη θέση αυτή.

ζ. Κλίμακες κινδύνου εφόσον απαιτούνται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του εκάστοτε ισχύοντος κανονισμού πυροπροστασίας και μόνο σε υφιστάμενα πριν από την ισχύ του κανονισμού κτίρια στα οποία έχει εξαντληθεί το μέγιστο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης ή και δόμησης του οικοπέδου.

η. Η επιφάνεια κατακόρυφων αγωγών ανεξαρτήτως διαστάσεων, τουλάχιστον 0,50 τ.μ. για τη συλλογή και εξυπηρέτηση των μηχανολογικών εγκαταστάσεων, καθώς και η επιφάνεια αιθρίων και όλων των διαμπερών ανοιγμάτων ή οδεύσεων που λειτουργούν ως φωταγωγοί ή ως αγωγοί κυκλοφορίας του αέρα για το δροσισμό του κτιρίου.

θ. Υπόγειοι όροφοι για την εξυπηρέτηση χώρων στάθμευσης ανεξάρτητα χρήσης κτιρίων, καθώς και για μηχανολογικές εγκαταστάσεις απαραίτητες για τη λειτουργία του κτιρίου και την υποστήριξη του ενεργειακού σχεδιασμού του κτιρίου, για τη διαχείριση και εξοικονόμηση νερού, ΑΠΕ, μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), για χρήση υδατοδεξαμενής ή δεξαμενής συλλογής λυμάτων ή πισίνας, όπως ορίζεται από τους ειδι-

κούς κανονισμούς που τις διέπουν, επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει το κτίριο ή και κατ' επέκταση του περιγράμματος της ανωδομής του, σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 6 του άρθρου 17.

ι. Για κτίρια κατοικιών ένας υπόγειος όροφος επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει το κτίριο, προοριζόμενος για βοηθητικές χρήσεις με την προϋπόθεση ότι η οροφή του σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει το 1,20 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους.

Ο όροφος αυτός δύναται να εξυπηρετεί κύριες χρήσεις του κτιρίου εφόσον όλος ή μέρος του αποτελεί λειτουργικό προσάρτημα αυτοτελούς κατοικίας ή κατοικιών και προσμετρηθεί το 50% της επιφάνειας του χώρου της κύριας χρήσης στο σ.δ.. Στην περίπτωση αυτή δεν ισχύουν οι απαιτήσεις περί φυσικού φωτισμού και αερισμού.

ια. Για κτίρια μικτής χρήσης, εφόσον κατασκευάζονται στο ισόγειο άλλες χρήσεις εκτός κατοικίας, ένας υπόγειος όροφος επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει η άλλη χρήση, ποσοστό του οποίου μέχρι 50% μπορεί να προορίζεται για κύρια χρήση αυτού με την προϋπόθεση τήρησης των κανονισμών λειτουργίας του, ανεξάρτητα εκπλήρωσης προϋποθέσεων φυσικού φωτισμού - αερισμού. Το υπόλοιπο 50% διατίθεται αποκλειστικά για βοηθητικές χρήσεις αποθηκών εφόσον λειτουργικά είναι προσάρτημα αυτών, με την προϋπόθεση ότι η οροφή του υπογείου ορόφου σε κανένα σημείο δεν υπερβαίνει το 1,20 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους.

Στις περιπτώσεις κτιρίων κτιρίων μικτής χρήσης και για την εξυπηρέτηση των κατοικιών της ανωδομής μπορεί να κατασκευάζεται επιπλέον υπόγειος όροφος όπως ορίζεται στην παράγραφο ι'.

ιβ. 1. Για ειδικά κτίρια, ο πρώτος υπόγειος όροφος κύριας χρήσης κτιρίου θεάτρου, μουσείου, νοσοκομείου ή θεραπευτηρίου, ανεξάρτητα εκπλήρωσης προϋποθέσεων φυσικού φωτισμού - αερισμού, επιφάνειας ίσης με εκείνη που καταλαμβάνει το κτίριο, καθώς και αυτής εκτός του περιγράμματος της ανωδομής σύμφωνα με το εδάφιο β' της παραγράφου 6 του άρθρου 17, εφόσον στο εκτός του περιγράμματος τμήμα εξυπηρετούνται χώροι μηχανολογικών εγκαταστάσεων για τη λειτουργία του κτιρίου ή και απαραίτητων για την υποστήριξη του ενεργειακού σχεδιασμού του κτιρίου της διαχείρισης και εξοικονόμησης νερού και των ΑΠΕ ή και Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ), όπως ορίζεται από τους ειδικούς κανονισμούς που διέπουν τις εγκαταστάσεις αυτές.

2. Ειδικά για κτίρια προσωρινής διαμονής (ξενοδοχεία), ο πρώτος υπόγειος όροφος για χρήσεις εγκαταστάσεων άθλησης όπως τα κολυμβητήρια, γυμναστήρια, σάουνες και οι αίθουσες πολλαπλών χρήσεων.

ιγ. Ενιαίος χώρος στάθμευσης στεγασμένος μέγιστου ύψους 2,60 μ., με ελαφρά κατασκευή ανοιχτός από όλες τις πλευρές, σε θέση εκτός της επιφάνειας του προκηπίου και σε επαφή με τα πλάγια ή πίσω όρια του οικοπέδου, με μήκος μικρότερο ή ίσο με το 1/2 του μήκους των πλευρών στις οποίες εφάπτεται και εφόσον εξασφαλίζεται η υποχρεωτική φύτευση.

ιδ. Εσωτερικοί εξώστες (πατάριες) με συνολικό εμβαδόν μικρότερο ή ίσο του 10% της δόμησης του κτιρίου, χωρίς να αποτελούν ανεξάρτητο όροφο, χωρίς να δημιουργούν ανεξάρτητη ιδιοκτησία και εφόσον ο χώρος

κάτω από αυτόν διασφαλίζει προϋποθέσεις ύψους χώρου κύριας χρήσης.

Εσωτερικοί εξώστες (πατάρια) σε περίπτωση προσθήκης καθ' ύψος σε κτίρια που δεν έχουν αυθαίρετη δόμηση και έχουν υπόλοιπο σ.δ., με συνολικό εμβαδόν μικρότερο ή ίσο του 10% της επιτρεπόμενης δόμησης σύμφωνα με τους όρους δόμησης που ισχύουν κατά το χρόνο έκδοσης της άδειας δόμησης προσθήκης.

ιε. Σοφίτες με συνολικό εμβαδόν μικρότερο ή ίσο των 1/2 του χώρου της υποκείμενης κάτοψης με τον οποίο συνδέονται λειτουργικά, χωρίς να αποτελούν ανεξάρτητο όροφο και εφόσον το μέσο ελεύθερο ύψος είναι μικρότερο από 2,20 μ..

ιστ. Οι κατασκευές που ορίζονται στα άρθρα 16,17 και 19 του παρόντος με τις ελάχιστες διαστάσεις που προβλέπονται σε αυτά.

ιζ. Ο ελεύθερος χώρος που δημιουργείται όταν το κτίριο κατασκευάζεται σε υποστηλώματα (PILOTIS), εφόσον έχει:

α) επιφάνεια τουλάχιστον ίση με το 50% της επιφάνειας που καταλαμβάνει το κτίριο,

β) στάθμη δαπέδου έως 0,50 μ. πάνω ή κάτω ($\pm$ 0,50 μ.) από την οριστική στάθμη εδάφους σε κάθε σημείο του,

γ) ελεύθερο ύψος τουλάχιστον το προβλεπόμενο για χώρο κύριας χρήσης.

Στην περίπτωση αυτή δεν προσμετρούνται επίσης χώροι κλιμακοστασίων, ανελκυστήρων, εισόδων και αποθήκης εξυπηρέτησης περιβάλλοντα χώρου επιφάνειας έως 40 τ.μ. για κάθε συγκρότημα κλιμακοστασίου.

ιη. Η επιφάνεια της παρόδιας στοάς όπως ορίζεται στο άρθρο 22.

ιθ. Η επιφάνεια θερμομόνωσης πάχους άνω των 6 εκατοστών στις κατασκευές νέων κτιρίων.

κ. Σε υφιστάμενα κτίρια η επιφάνεια που προκύπτει από την προσθήκη εξωτερικής θερμομόνωσης, καθώς και η επιφάνεια του πάχους παθητικών ηλιακών και φωτοβολταϊκών συστημάτων, για διάσταση μέχρι 15 εκ., έστω και αν δεν τηρούνται οι πλάγιες αποστάσεις Δ ή η οικοδομική γραμμή σε περίπτωση ύπαρξης προκηπίου, ακόμη και στην περίπτωση που υπάρχει στο ακίνητο υπόλοιπο πολεοδομικών μεγεθών. Όταν η οικοδομική γραμμή ταυτίζεται με τη ρυμοτομική, τα παραπάνω κατασκευάζονται σε ύψος τουλάχιστον 3,00 μ. από την οριστική στάθμη του πεζοδρομίου ή την οριστική στάθμη του παραχωρημένου χώρου.

κα. Η επιφάνεια του σεισμικού αρμού που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις στις όμορες ιδιοκτησίες και όπου αυτό επιβάλλεται από τη στατική μελέτη του κτιρίου.

κβ. Η επιφάνεια που καταλαμβάνει η περιμετρική φέρουσα τοιχοποιία ή ο περιμετρικός φέρων οργανισμός και οι τοίχοι πλήρωσής του από φυσικά ανακυκλώσιμα πρωτογενή υλικά, όπως πέτρα, ξύλο, λάσπη, κ.λπ..

κγ. Η επιφάνεια στεγασμένης πλατφόρμας ανελκυστήρα οχήματος εμβαδού μέχρι 25 τ.μ..

κδ. Το 50% της επιφάνειας των υπόσκαφων κτιρίων ή τμήματος κτιρίων για χρήση κατοικίας και το 20% για άλλες χρήσεις, όταν είναι κατασκευές που διαθέτουν μόνο μία (1) όψη όπως αυτή ορίζεται με μία ενιαία επιφάνεια, σε γενική κάτοψη δεν φέρουν οποιοδήποτε ίχνος κατασκευής επί του εδάφους (εξαιρουμένων των ανοιγμάτων για αερισμό και φωτισμό), η στέγη τους

είναι προσβάσιμη και καλύπτεται με το υλικό του φυσικού εδάφους της περιοχής, αποτελεί συνέχεια του φυσικού εδάφους και δεν διαφοροποιείται ως προς το προϋπάρχον φυσικό έδαφος.

Για την εκπλήρωση των προβλεπόμενων από τις γενικές πολεοδομικές διατάξεις αερισμό και φωτισμό επιτρέπεται η κατασκευή κατακόρυφων διόδων εντός ή εκτός του περιγράμματος του κτιρίου, μέγιστης διάστασης δύο (2,00) μέτρων και μήκους ως το περίγραμμα του κτιρίου, η επιφάνεια των οποίων δεν προσμετράται στη δόμηση.

Δεν επιτρέπεται η κατασκευή υπέργειου κτίσματος εντός του περιγράμματος του υπόσκαφου κτιρίου.

Δεν επιτρέπεται η αλλοίωση του φυσικού εδάφους πέραν των απαραίτητων εργασιών και διαμορφώσεων για την κατασκευή του υπόσκαφου κτιρίου.

Τα υπόσκαφα κτίρια κατασκευάζονται μετά από έγκριση του αρμόδιου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. Για την εξασφάλιση αερισμού και φωτισμού, η μοναδική όψη υπόσκαφων κτιρίων ή τμήματος αυτών μπορεί να μην ακολουθεί τους μορφολογικούς κανόνες της περιοχής, μετά από έγκριση της σχετικής μελέτης από το αρμόδιο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής.

Για την κατασκευή υπόσκαφων κτιρίων επιτρέπεται η εκσκαφή χωρίς τους περιορισμούς της παραγράφου 4 του άρθρου 15.

Οι διατάξεις οι οποίες ρυθμίζουν την κατασκευή υπόσκαφων κτιρίων εφαρμόζονται και στα νησιά, στα οποία η δόμηση, στις εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές ρυθμίζεται από ειδικές διατάξεις, μη εφαρμοζόμενης της προϋπόθεσης που τάσσει η περίπτωση α' της παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 3937/2011, αποκλειστικά και μόνο για την κατασκευή υπόσκαφων κτιρίων.

κε. Κλειστός χώρος συλλογής και αποθήκευσης απορριμμάτων, προσβάσιμος από το δρόμο για την αποκομιδή, ύψους έως 2,00 μ. και επιφάνειας έως 2,00 τ.μ. για κτήρια μίας κατοικίας προσαυξανόμενος κατά 1,00 τ.μ. ανά 5 κατοικίες και μέχρι 5,00 τ.μ. μέγιστο και με την προϋπόθεση ότι ο χώρος δεσμεύεται συμβολαιογραφικά για τη χρήση αυτή.

κστ. Διπλά ενεργειακά κελύφη σε νέα και υπάρχοντα κτίρια ή κατασκευές για τη δημιουργία φυτεμένων τοίχων, μέγιστου πλάτους μέχρι 0,70 μ. για επιφάνεια έως 50% της συνολικής επιφάνειας των περιμετρικών όψεων του κτιρίου.

κζ. Η επιφάνεια (1,60Χ1,90) πρόβλεψης ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα σε κτίρια που δεν υπάρχει απαίτηση κατασκευής ανελκυστήρα.

κη. Χώρος τοποθέτησης μετρητικών και ρυθμιστικών διατάξεων φυσικού αερίου.

κθ. Το καθαρό εμβαδόν αιθρίων και οποιασδήποτε μορφής διαμπερών ανοιγμάτων του κτιρίου, κάθετων ή οριζόντιων ή και με τεθλασμένες ή καμπύλες διαδρομές, ανεξαιρέτως διαστάσεων σε οποιοδήποτε όροφο του κτιρίου δημιουργούνται.

λ. Οι κλειστοί εσωτερικοί εξώστες (κλειστά πατάρια).

Άρθρο 12 Ποσοστό κάλυψης

1. α) Το ποσοστό κάλυψης του οικοπέδου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% της επιφάνειάς του. Στην περίπτωση που δεν εξασφαλίζεται κάλυψη 120 τ.μ. το μέγι-

στο ποσοστό κάλυψης προσαυξάνεται έως τα 120 τ.μ. εφόσον η κάλυψη δεν υπερβαίνει το 70% του οικοπέδου και το ισχύον ποσοστό κάλυψης.

β) Κατά την αναθεώρηση, επέκταση ή έγκριση ρυμοτομικών σχεδίων ή τροποποίηση των όρων δόμησης περιοχής μπορεί να καθορίζονται διαγράμματα κάλυψης ανεξαρτήτως ποσοστού, σε ολόκληρη ή σε τμήμα της σχετικής περιοχής, εφόσον αιτιολογούνται από την αντίστοιχη μελέτη της περιοχής.

γ) Σε οικόπεδο, με περισσότερα από ένα πρόσωπα σε κοινόχρηστους χώρους, όπου τυχόν ισχύουν διαφορετικά ποσοστά κάλυψης, εφαρμόζεται σαν ποσοστό κάλυψης του όλου οικοπέδου ο αριθμητικός μέσος των ποσοστών κάλυψης.

δ) Ο υποχρεωτικός ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου αφήνεται σε επαφή, με ένα ή περισσότερα όρια του οικοπέδου, έχει διαστάσεις τουλάχιστον δ ή Δ και πρέπει να είναι προσπελάσιμος από τους χώρους κοινής χρήσης του κτιρίου.

2. Σε συνιδιοκτητα οικόπεδα με κάθετη ή οριζόντια ιδιοκτησία που έχει συσταθεί κατά τις διατάξεις του ν. 1024/1971 (Α' 232) και έχει εκδοθεί άδεια πριν από τη μεταβολή γενικών ή ειδικών διατάξεων που αφορούν την επιτρεπόμενη κάλυψη, προκειμένου για έκδοση άδειας δόμησης ο κάθε συνιδιοκτήτης χρησιμοποιεί το ποσοστό κάλυψης που του αναλογεί σύμφωνα με την επιτρεπόμενη κάλυψη που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσης της άδειας δόμησης.

3. Στον υπολογισμό της επιτρεπόμενης κάλυψης του οικοπέδου: προσμετράται η επιφάνεια που ορίζεται από τις προβολές των περιγραμμάτων όλων των κτιρίων, όπως αυτά ορίζονται από τους κλειστούς και τους στεγασμένους χώρους των κτιρίων όπως αναφέρεται στην παράγραφο 5β του άρθρου 11 και από τους ανοικτούς ημιυπαίθριους χώρους, πάνω σε οριζόντιο επίπεδο.

4. Στον υπολογισμό της επιτρεπόμενης κάλυψης του οικοπέδου δεν προσμετρώνται οι επιφάνειες των ορθών προβολών σε οριζόντιο επίπεδο:

α. Τμημάτων του ακάλυπτου χώρου που εισέχουν στο κτίριο, ανεξάρτητα από το πλάτος και το βάθος τους, ακόμη και εάν περιλαμβάνουν φέρον στοιχείο.

β. Ανοικτών εξωστών.

γ. Χώρων και κατασκευών που αναφέρονται στις περιπτώσεις ζ', ιγ', ιθ', κ', κα', κβ', κε', κοτ', κη', της παραγράφου 6 του άρθρου 11.

δ. Χώρων και κατασκευών όπως ορίζονται στα άρθρα 16 και 17 με τις ελάχιστες διαστάσεις που προβλέπονται σε αυτά.

ε. Αίθριων και οποιασδήποτε μορφής διαμπερών ανοιγμάτων του κτιρίου, κάθετων ή οριζόντιων ή και με τεθλασμένες ή καμπύλες διαδρομές, ανεξαιρέτως διαστάσεων και εφόσον η στάθμη τους αρχίζει από το τελικά διαμορφωμένο έδαφος.

στ. Το 50% της επιφάνειας των υπόσκαφων κτιρίων ή τμήματος κτιρίων για χρήση κατοικίας και το 20% για άλλες χρήσεις. Σε περίπτωση κατασκευής υπόσκαφου κτιρίου το ποσοστό κάλυψης δύναται να αυξάνεται, χωρίς όμως να υπερβαίνει το 70%.

ζ. Η επιφάνεια της στοάς όταν κατασκευάζεται χωρίς υποστυλώματα και χωρίς την κατασκευή ορόφου πάνω από την επιφάνεια αυτή.

Άρθρο 13 Συντελεστής Όγκου

1. Για τον υπολογισμό της επιτρεπόμενης κατ' όγκον εκμετάλλευσης του οικοπέδου σ.ο. εφαρμόζονται οι ακόλουθες σχέσεις:

α) $(\sigma.ο.) = 5,00 \times (\sigma.δ.)$,

όπου (σ.δ.) ο αντίστοιχος συντελεστής δόμησης του οικοπέδου κατά περίπτωση και αφορά:

κτίρια ανεξάρτητα από το ύψος τους

β) $(\sigma.ο.) = 5,50 \times (\sigma.δ.)$,

κτίρια με μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος μικρότερο ή ίσο των 8,50μ. και ειδικά κτίρια.

2. Για τον υπολογισμό του πραγματοποιούμενου συντελεστή όγκου σ.ο.:

α) Προσμετράται:

- ο όγκος των χώρων που προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης,

- ο όγκος των ανοικτών ημιυπαίθριων χώρων,

- ο όγκος των χώρων που ορίζονται στα εδάφια β', δ', ε', ιδ', ιε', κζ', λ' της παραγράφου 6 του άρθρου 11,

- ο χώρος της στέγης

- ο χώρος υπογείου από την οριστική στάθμη εδάφους και άνω.

β) Δεν προσμετρώνται:

- όλες οι περιπτώσεις της παραγράφου 6 του άρθρου 11 εκτός των περιπτώσεων β', δ', ε', ιδ', ιε', κζ', λ'..

Άρθρο 14 Θέση κτιρίου και εγκαταστάσεων

1. Η τοποθέτηση του κτιρίου στο οικόπεδο γίνεται σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις και διασφαλίζει την απρόσκοπτη πρόσβαση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων σε αυτό.

α) Η όψη του κτιρίου στο πίσω όριο του οικοπέδου απέχει κατ' ελάχιστο απόσταση Δ από αυτό. Σε περίπτωση που δεν υφίσταται πίσω όριο λόγω σχήματος του οικοπέδου, δεν είναι υποχρεωτική η απόσταση αυτή.

β) Όταν στο κοινό πλάγιο όριο όμορων οικοπέδων υπάρχει κτίσμα σε απόσταση μεγαλύτερη του ενός μέτρου από το κοινό όριο που έχει ανοίγματα στην πλευρά αυτή, το κτίριο οφείλει να έχει κατ' ελάχιστο απόσταση δ από το κοινό πλάγιο όριο.

γ) Όταν σε οποιοδήποτε τμήμα των πίσω ή πλαγίων ορίων του οικοπέδου εφάπτεται κτίριο οποιασδήποτε χρήσης και χρονολογίας κατασκευής, το κτίριο μπορεί να εφάπτεται στα όρια αυτά.

Τυχόν εσοχές του κτιρίου στην περίπτωση αυτή μπορούν να έχουν οποιαδήποτε απόσταση από το όμορο κτίριο με την προϋπόθεση να μην δημιουργούνται ανοίγματα σε όψεις του που έχουν μικρότερα απόσταση των υποχρεωτικών δ ή Δ από το όριο του οικοπέδου.

δ) Όταν το όμορο οικόπεδο είναι αδόμητο ή έχει κτίσμα που έχει κατασκευαστεί πριν την ένταξη της περιοχής σε σχέδιο, το κτίριο επιτρέπεται να εφάπτεται ή να απέχει από το πλάγιο κοινό όριο απόσταση δ.

ε) Όταν το οικόπεδο βρίσκεται σε περιοχές που προβλεπόταν λόγω πρώην συστημάτων δόμησης η τοποθέτηση του κτιρίου σε επαφή με πλάγιο κοινό όριο, το κτίσμα μπορεί να τοποθετείται σε επαφή με το πλάγιο κοινό όριο ανεξάρτητα θέσης και χρόνου κατασκευής του κτίσματος του όμορου οικοπέδου.

στ) Σε περίπτωση που λόγω των υποχρεωτικών αποστάσεων Δ ή δ, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί μήκος

πλευράς κτιρίου 9,00 μ. τότε το κτίριο τοποθετείται μέσα στην υποχρεωτική απόσταση Δ ή δ μέχρι την εξασφάλιση των 9,00 μ. και εάν το τμήμα της υποχρεωτικής απόστασης που απομένει είναι μικρότερο του ενός μέτρου, το κτίριο μπορεί να εφάπτεται του αντίστοιχου ορίου.

ζ) Σε γωνιακά οικοπέδα αφήνεται υποχρεωτικά ακάλυπτος δΧδ στην απέναντι της γωνίας θέση του οικοπέδου ή σε θέση που η επιφάνεια αυτή συνεχεται με τους ακάλυπτους των όμορων ιδιοκτησιών, με την επιφύλαξη της προηγούμενης παραγράφου.

η) Εάν το όριο του οικοπέδου είναι κοινό με περισσότερα του ενός οικοπέδα το κτίριο τοποθετείται σε απόσταση Δ ή δ εφόσον μόνο ένα εκ των ομόρων βρίσκεται σε απόσταση από το κοινό όριο και υποχρεωτικά μόνο κατά το τμήμα του οικοπέδου αυτού.

θ) Σε οικοπέδα όπου κατασκευάζονται περισσότερα του ενός κτίρια, η ελάχιστη απόσταση μεταξύ τους είναι Δ.

ι) Η απόσταση μεταξύ των κτιρίων του ίδιου ακινήτου μπορούν να απέχουν μεταξύ τους ελάχιστη απόσταση 2,50 μ. όταν το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής ή το ύψος στο οποίο εξαντλείται ο σ.δ. δεν ξεπερνά τα 8,50 μ..

2. Σε περίπτωση εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων ή κατά την επέκταση ή αναθεώρησή τους, όπου το επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων της περιοχής καθορίζεται μέχρι και οκτώ μέτρα και πενήντα εκατοστά (8,50 μ.) και επιβάλλεται η τήρηση απόστασης του κτιρίου από τα όρια του οικοπέδου, επιτρέπεται η απόσταση αυτή να είναι μικρότερη του Δ της παραγράφου 1, όχι όμως μικρότερη των 2,50 μ..

3. Οι χώροι κλιμακοστασίου καλύπτουν τις προϋποθέσεις φυσικού φωτισμού, αερισμού εφόσον έχουν ανοίγματα προς ακάλυπτους χώρους ή ελεύθερο ανοιχτό χώρο ελάχιστης διάστασης δύο (2,00 μ.) μέτρων κάθετα προς την πλευρά των ανοιγμάτων.

Άρθρο 15

Ύψος κτιρίου - αφετηρία μέτρησης υψών - πλάτος δρόμου

1. Το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος του κτιρίου ορίζεται σε συνάρτηση με τον επιτρεπόμενο συντελεστή δόμησης της περιοχής ως εξής:

για συντελεστή δόμησης έως 0,4	ύψος 10,75 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 0,8	ύψος 14,00 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 1,2	ύψος 17,25 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 1,6	ύψος 19,50 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 2,0	ύψος 22,75 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 2,4	ύψος 26,00 μ.
για συντελεστή δόμησης 2,4 και άνω, το δεκαπλάσιο του επιτρεπόμενου συντελεστή με μέγιστο ύψος 32,00 μ..	

Σε περιπτώσεις κατασκευής φυτεμένων δωματίων επιφάνειας μεγαλύτερης του 50% της καθαρής επιφάνειας δώματος τα ανωτέρω μέγιστα επιτρεπόμενα ύψη προσυζητώνται κατά 1,00 μ. και των στεγών κατά 0,40 μ. και ομοίως σε υφιστάμενα κτίρια στα οποία έχει γίνει εξάντληση ύψους περιοχής.

2. Επιτρέπονται παρεκκλίσεις ως προς το ύψος και το συντελεστή όγκου με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα

από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής:

α) για τα ειδικά κτίρια πλην των γραφείων, στις περιοχές με συντελεστή δόμησης έως 1,2 και αιτιολογημένη πρόταση του αρμόδιου φορέα, με τις ακόλουθες μέγιστες τιμές:

για συντελεστή δόμησης έως 0,4	ύψος 13,00 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 0,8	ύψος 18,00 μ.
για συντελεστή δόμησης έως 1,2	ύψος 21,00 μ.,

β) σε περίπτωση προσθήκης καθ' ύψος σε κτίριο που έχει ανεγερθεί με νόμιμη οικοδομική άδεια, εφόσον δεν έχει εξαντληθεί ο συντελεστής δόμησης.

3. Το μέγιστο ύψος του κτιρίου σε κάθε σημείο των όψεων του μετρείται από την οριστική στάθμη του εδάφους σε οποιαδήποτε σημείο μέτρησης ή από τη στάθμη του πεζοδρομίου, αν οι όψεις τοποθετούνται επί της ρυμοτομικής γραμμής και αυτή ταυτίζεται με την οικοδομική γραμμή.

Σε οικοπέδα με πρόσωπα σε περισσότερους του ενός κοινόχρηστους χώρους, για τα οποία ισχύουν διαφορετικά μέγιστα επιτρεπόμενα ύψη και το ένα τουλάχιστον από αυτά δεν ορίζεται βάσει της παραγράφου αυτής, επιβάλλεται η τήρηση του μικρότερου από τα επιτρεπόμενα ύψη μέχρι την απόσταση των 9,0 μ. από την οικοδομική γραμμή στην οποία αντιστοιχεί αυτό, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τους ειδικούς όρους δόμησης της περιοχής.

Σε περίπτωση υπογείου με ύπαρξη χαμηλωμένης αυλής (cours anglaises) η αφετηρία μέτρησης του ύψους γίνεται από την οριστική στάθμη εδάφους του ισογείου στην αντίστοιχη θέση.

4. Δεν επιτρέπεται, εκτός των περιπτώσεων που εγκρίνονται από Συμβούλια Αρχιτεκτονικής, η τροποποίηση της φυσικής στάθμης του εδάφους των ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου παρά μόνο για τη διευκόλυνση της φυσικής απορροής ομβρίων και μέχρι στάθμης ± 1.00 μ. από το φυσικό έδαφος. Σε περίπτωση εκσκαφής ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου για οικοπέδα με κλίση μεγαλύτερη του 20%, η στάθμη του φυσικού εδάφους μπορεί να υποβιβαστεί τεχνητά έως 2,00 μ.. Εκσκαφές ή επιχώσεις εδάφους που υπερβαίνουν τα παραπάνω όρια, για κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και σημασίας, επιτρέπεται ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

5. Το κτίριο (πλην εξωστών) που μπορεί να κατασκευαστεί στο οικοπέδο οφείλει να εγγράφεται στο ιδεατό στερεό, που καθορίζεται:

α) στα πρόσωπα του οικοπέδου, από την κατακόρυφη επιφάνεια που περνά από την οικοδομική γραμμή και της οποίας τα ανώτατα σημεία βρίσκονται σε ύψος 1,5 Π που δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 7,5 μ., από τα αντίστοιχα σημεία του κρασπέδου του πεζοδρομίου,

β) από κεκλιμένη επιφάνεια που περνά από τα ανώτατα σημεία της κατακόρυφης επιφάνειας που ορίζεται στην προηγούμενη παράγραφο και σχηματίζει με αυτήν οξεία γωνία εφαπτομένης 1: 1,5,

γ) στις υπόλοιπες πλευρές του οικοπέδου από κατακόρυφες επιφάνειες που περνούν από τα όρια του οικοπέδου ή από τα όρια των αποστάσεων που επιβάλλονται.

6. Σε περιπτώσεις πλατειών ή διευρύνσεων λόγω συμβολής οδών με ή χωρίς απότμηση, για τον καθορισμό του ύψους της πρόσοψης των κτιρίων στο τμήμα που

βλέπει στη διεύρυνση ή την πλατεία, λαμβάνεται το μεγαλύτερο μέγεθος Π από όλα τα προκύπτοντα στο σημείο της συμβολής.

Όταν ο εγκεκριμένος κοινόχρηστος χώρος περιβάλλεται κατά το μεγαλύτερο μέρος του από οικοδομικό τετράγωνο και επικοινωνεί με άλλο κοινόχρηστο χώρο από δίοδο, ως μέγεθος Π για τον καθορισμό του ύψους της πρόσοψης των κτιρίων που βλέπουν σε αυτόν λαμβάνεται το πλάτος της διόδου στο σημείο συμβολής της με το χώρο αυτόν.

7. Τα ύψη για την εφαρμογή του ιδεατού στερεού, μετρώνται από κάθε σημείο της ρυμοτομικής γραμμής στη στάθμη του οριστικά διαμορφωμένου πεζοδρομίου, όπως αυτή βεβαιώνεται από τον μελετητή μηχανικό και εγκρίνεται στο τοπογραφικό διάγραμμα και το διάγραμμα κάλυψης από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης.

Αν δεν υπάρχει οριστικά διαμορφωμένο πεζοδρόμιο, η στάθμη αυτή καθορίζεται από την εγκεκριμένη υψομετρική μελέτη της οδού.

Αν δεν υπάρχει υψομετρική μελέτη της οδού, η μελέτη συντάσσεται από ιδιώτη μηχανικό και αυτή εγκρίνεται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης. Επιτρέπεται η σύνταξη νέας υψομετρικής μελέτης στην περίπτωση διαφοροποίησης του ύψους της οδού.

Άρθρο 16

Λειτουργικά, ενεργειακά και διακοσμητικά στοιχεία στις όψεις του κτιρίου

1. Στις όψεις του κτιρίου επιτρέπονται τόσο για τα νέα κτίρια, όσο και για τις προσθήκες σε υφιστάμενα κτίρια και εφόσον δεν δημιουργούν χώρους χρήσης του κτιρίου, αρχιτεκτονικές προεξοχές, αρχιτεκτονικά στοιχεία και συστήματα σκίασης μέγιστου πλάτους ίσου με $1/4 \Delta$ ή $1/4 \delta$.

2. Εξώστες και στεγασμένοι χώροι κτιρίων με τυχόν οριζόντια φέροντα ή κατακόρυφα και οριζόντια αρχιτεκτονικά στοιχεία, ή κινητά συστήματα ηλιοπροστασίας όπως πανέλα διάτρητων υλικών, περσίδες κ.ά., διατάσσονται ελεύθερα σε οποιαδήποτε όψη και όροφο του κτιρίου.

3. Οι ανοικτοί εξώστες μπορούν να προεξέχουν της οικοδομικής γραμμής έως πλάτους $1/10 \Pi$ και όχι περισσότερο των 2,00 μ. και όταν αυτή ταυτίζεται με τη ρυμοτομική γραμμή μπορούν να κατασκευάζονται σε ύψος τουλάχιστον 3,00 μέτρων από τη στάθμη του πεζοδρομίου. Ανοικτοί εξώστες εντός των υποχρεωτικά ακαλύπτων τμημάτων του οικοπέδου μπορούν να κατασκευάζονται μέχρι πλάτους $1/4 \Delta$ ή $1/4 \delta$.

Οι εξώστες, αρχιτεκτονικά και λοιπά δομικά στοιχεία, αν εξέχουν της ρυμοτομικής γραμμής, πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 0,50 μ. από το άκρο του κρασπέδου του πεζοδρομίου και προς την πλευρά της ρυμοτομικής γραμμής σε οριζόντια προβολή.

4. Κατακόρυφα στηρίγματα κινητών προστεγασμάτων επιτρέπεται να κατασκευάζονται σε οποιαδήποτε θέση, ακόμα και σε τμήματα εξωστών που βρίσκονται πάνω από κοινόχρηστους χώρους, εφόσον τα στηρίγματα αυτά εδράζονται στους εξώστες και δεν εξέχουν από το περίγραμμα τους.

5. Κλειστοί εξώστες (έρκερ) κατασκευάζονται με τις παρακάτω προϋποθέσεις:

α) Το άθροισμα των επιφανειών των ορθών προβολών σε κατακόρυφο επίπεδο των κλειστών εξωστών

που κατασκευάζονται στις όψεις των κτιρίων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% της αντιστοίχου επιφάνειας όψεως.

β) Η μέγιστη προεξοχή να μην υπερβαίνει το 0,80 μ.

γ) Σε περίπτωση που η οικοδομική γραμμή συμπίπτει με τη ρυμοτομική γραμμή και το κτίριο τοποθετείται σε αυτήν οι κλειστοί εξώστες επιτρέπονται μόνο για πλάτος δρόμου άνω των 8 μέτρων και σε κάθε περίπτωση πρέπει να βρίσκεται πάνω από 5,00 μέτρα από την οριστική στάθμη του πεζοδρομίου.

δ) Οι κλειστοί εξώστες επιτρέπονται εντός των πλαγίων υποχρεωτικών ακαλύπτων, σε ύψος άνω των 3,00 μ.

ε) Δεν επιτρέπεται η κατασκευή ανοιχτών εξωστών σε συνέχεια κλειστών εξωστών.

6. Σε πεζόδρομους και δρόμους ήπιας κυκλοφορίας επιτρέπεται η κατασκευή των στοιχείων των προηγούμενων παραγράφων σε ύψος μεγαλύτερο των 3,00 μ. και μικρότερο των 5,00 μ., μετά από βεβαίωση του δήμου ότι δεν παρεμποδίζουν τη λειτουργία του πεζοδρομίου. Επιτρέπεται η κατασκευή τους σε μικρότερο ύψος με την προϋπόθεση ότι προβάλλονται επί του εδάφους κατά τρόπο ανιχνεύσιμο από το λευκό μπαστούνι τυφλών ατόμων.

7. Σε καταστήματα και εισόδους κτιρίων πάνω από κοινόχρηστους χώρους επιτρέπεται να κατασκευάζονται μόνιμα προστεγάσματα χωρίς κατακόρυφα στηρίγματα.

Μέσα στις αποστάσεις Δ του κτιρίου από τα όρια ή από άλλο κτίριο του ίδιου οικοπέδου τα παραπάνω προστεγάσματα επιτρέπεται να κατασκευάζονται με πλάτος μέχρι $1/2 \Delta$ ή $1/2 \delta$.

8. Μέσα στις ελάχιστες αποστάσεις Δ ή δ του υποχρεωτικού ακάλυπτου χώρου επιτρέπονται κατασκευές για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων.

9. Μεταξύ των ανοιχτών στεγασμένων χώρων, στους εξώστες και στους υπαίθριους χώρους των κτιρίων, επιτρέπονται στηθαία και διαχωριστικά στοιχεία μεταξύ των όμορων ιδιοκτησιών ή των συνιδιοκτησιών.

10. Κλιματιστικά στοιχεία και επίτοιχοι λέβητες αερίου για θέρμανση ή παραγωγή ζεστού νερού χρήσης στις όψεις των νέων κτιρίων, μετά τη δημοσίευση του παρόντος, οφείλουν να είναι ενσωματωμένα και να μην προεξέχουν από την επιφάνεια των όψεων του κτιρίου.

Σε υφιστάμενα κτίρια επιτρέπεται να εξέχουν μέχρι πενήντα (50) εκατοστά και μόνο όταν δεν μπορούν να τοποθετηθούν επί των εξωστών ή των δωματίων, να τοποθετούνται σε ύψος μεγαλύτερο των τριών (3,00 μ.) μέτρων από τη στάθμη του πεζοδρομίου και με πρόβλεψη κατάλληλης απορροής των συμπυκνωμένων υδρατμών, για κτίρια που βρίσκονται στην οικοδομική γραμμή και η λειτουργία τους δεν υπερβαίνει τα επιτρεπόμενα όρια ηχητικής ρύπανσης. Στις όψεις του κτιρίου επιτρέπεται η εγκατάσταση μετρητικών και ρυθμιστικών διατάξεων φυσικού αερίου.

Άρθρο 17

Κατασκευές και φυτεύσεις στους ακάλυπτους χώρους και περιφράξεις

1. Για την κατασκευή κάθε εργασίας δόμησης και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου του κτιρίου τηρούνται τα προβλεπόμενα από τη σχετική νομοθεσία

μέτρα για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων από εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις, όπως εκάστοτε ισχύει.

2. α. Ο υποχρεωτικά ακάλυπτος χώρος του οικοπέδου τουλάχιστον κατά τα 2/3 του πρέπει να παραμένει χωρίς επίστρωση και να φυτεύεται, όπως προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις. Στον υπολογισμό της φύτευσης συμμετέχουν οι ασκεπείς κατασκευές για την υποδοχή στοιχείων νερού και οι πισίνες σε ποσοστό 50% της επιφάνειάς τους. Οι πέργκολες εφόσον είναι ασκεπείς και προορίζονται για στήριξη φυτών μπορούν να κατασκευάζονται στην επιφάνεια του χώρου φύτευσης, χωρίς περιορισμό διαστάσεων και θέσης.

β. Τα προκήπια είναι υποχρεωτικοί ακάλυπτοι.

γ. Το αίθριο συμμετέχει στον υπολογισμό του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου.

δ. Η επιφάνεια κάθε διαμπερούς ανοίγματος που φυτεύεται στο επίπεδο εδάφους, συμμετέχει στον υπολογισμό της φύτευσης.

ε. Όλοι οι υποχρεωτικοί ακάλυπτοι χώροι του οικοπέδου πρέπει να προσαρμόζονται στη μορφολογία του εδάφους του οικοδομικού τετραγώνου.

στ. Ειδικά για πρατήρια υγρών καυσίμων ο υποχρεωτικός χώρος φύτευσης ορίζεται στο 1/4 του αναφερόμενου στην παράγραφο 2α.

3. Στους ακάλυπτους χώρους του οικοπέδου ή γηπέδου επιτρέπονται οι παρακάτω διαμορφώσεις:

α) Η τροποποίηση της φυσικής στάθμης του εδάφους των ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου μόνο για τη διευκόλυνση της φυσικής απορροής ομβρίων και μέχρι στάθμης $\pm 1,00$ μ. από το φυσικό έδαφος, εκτός των περιπτώσεων που εγκρίνονται από Συμβούλια Αρχιτεκτονικής. Σε περίπτωση εκσκαφής ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου με κλίση μεγαλύτερη του 20%, η στάθμη του φυσικού εδάφους μπορεί να υποβιβαστεί τεχνητά έως 2,00 μ.. Εκσκαφές ή επιχώσεις εδάφους που υπερβαίνουν τα παραπάνω όρια, για κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος και σημασίας επιτρέπονται ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

β) Η επίχωση μέχρι τη στάθμη του πεζοδρομίου τμήματος του χώρου μεταξύ της πρόσοψης του κτιρίου και της ρυμοτομικής γραμμής ή η κατασκευή γεφυρωτής προσπέλασης στο κτίριο, σε πλάτος όσο απαιτείται από τη χρήση του κτιρίου για οικόπεδα με κλίση άνω του 17%.

γ) Κατασκευές, όπως σκάλες, κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες), αντηρίδες, πεζούλια, βεράντες, φυτεύσεις, *cours anglaises* συνολικού μήκους μικρότερου ή ίσου του 1/3 της όψης στην οποία αντιστοιχεί και μέχρι καθαρού πλάτους 1,20 μ., μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων κ.λπ..

4. Μέσα στις ελάχιστες αποστάσεις Δ του υποχρεωτικού ακαλύπτου χώρου επιτρέπονται στεγασμένοι ανελκυστήρες οχημάτων, σκίαστρα, προστεγάσματα, αρχιτεκτονικές προεξοχές και αρχιτεκτονικά στοιχεία, σύμφωνα με το άρθρο 16, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων.

Οι κλίμακες κινδύνου μπορεί να τοποθετούνται μέσα στις ελάχιστες επιτρεπόμενες αποστάσεις του υποχρεωτικά ακαλύπτου χώρου και σε απόσταση τουλάχιστον

1,00 μ. από τα όρια του οικοπέδου, εφόσον δεν είναι δυνατή η τοποθέτησή τους σε άλλη θέση.

5. Επιτρέπεται η στέγαση κολυμβητικών δεξαμενών ιδιοκτησίας του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α. και της Ο.Σ.Κ. Α.Ε. με πέργκολες που καλύπτονται με ελαφρά εύκαμπτα υλικά ή με αρθρωτές κινούμενες κατασκευές.

6. Κάτω από την οριστική στάθμη του εδάφους των ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου ή γηπέδου, επιτρέπονται:

α) Η κατασκευή δεξαμενών αποχέτευσης, νερού, υγρών και αερίων καυσίμων, αποθήκης συσσωρευτών φωτοβολταϊκών συστημάτων, δικτύων για την εξυπηρέτηση του κτιρίου και των απαιτήσεων για τη λειτουργία ασκεπούς πισίνας εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

β) Η επέκταση υπογείων ορόφων με τις χρήσεις που ορίζονται στο άρθρο 11:

Για οικόπεδα εμβαδού έως και 300 τ.μ. επιτρέπεται έως τα όρια του οικοπέδου. Στην περίπτωση αυτή, επιτρέπεται η εξαγορά των θέσεων στάθμευσης που δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη.

Σε οικόπεδα εμβαδού από 300 τ.μ. έως 600 τ.μ. επιτρέπεται επέκταση των υπογείων έξω από το περίγραμμα της κάλυψης του κτιρίου σε ποσοστό έως και 50% του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Στην περίπτωση αυτή, επιτρέπεται η εξαγορά των θέσεων στάθμευσης που δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη, σε ποσοστό έως και 30% του συνόλου των απαιτούμενων θέσεων.

Σε περίπτωση που στα οικόπεδα αυτά δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη οι απαιτούμενες θέσεις στάθμευσης στον πρώτο υπόγειο όροφο, μπορεί να επεκτείνονται όλοι οι υπόγειοι όροφοι έως και 80% του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Στην περίπτωση αυτή, επιτρέπεται η εξαγορά των θέσεων στάθμευσης που δεν εξασφαλίζονται από τη μελέτη, σε ποσοστό έως και 15% του συνόλου των απαιτούμενων θέσεων.

Σε οικόπεδα εμβαδού άνω των 600 τ.μ. επιτρέπεται επέκταση των υπογείων έξω από το περίγραμμα της κάλυψης του κτιρίου σε ποσοστό έως και 50% του υποχρεωτικώς ακαλύπτου χώρου. Στην περίπτωση αυτή, δεν επιτρέπεται εξαγορά θέσεων στάθμευσης.

Σε κάθε περίπτωση πάνω από το χώρο της επέκτασης υπογείου δημιουργείται φύτευση με ελάχιστο πάχος εδάφους 40 εκ..

γ) Εντός και εκτός περιγράμματος κτιρίων και κάτω από την οριστική στάθμη εδάφους (υπόγειοι χώροι και ακάλυπτοι χώροι) επιτρέπονται υδατοδεξαμενές, πισίνες σε επαφή με δομικά στοιχεία και με τα όρια του οικοπέδου.

7. Επί των ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου και εφόσον καλύπτεται η υποχρέωση για φύτευση, σύμφωνα με την παράγραφο 2, επιτρέπονται οι παρακάτω κατασκευές:

α) Πέργκολες με προσωρινά σκίαστρα.

β) Στοιχεία εξυπηρέτησης (πάγκοι, τραπέζια), άθλησης και παιχνιδότοπων.

γ) Σκάλες ή κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) καθόδου προς τους υπόγειους χώρους ή μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων.

δ) Ασκεπείς κατασκευές για την υποδοχή στοιχείων νερού και πισίνες.

ε) Συστοιχία επίτοιχων λεβήτων αερίου για θέρμανση ή παραγωγή ζεστού νερού χρήσης.

στ) Δεξαμενή αερίου καυσίμου, όπως και αποθήκη συσσωρευτών φωτοβολταϊκών συστημάτων εφόσον δεν μπορεί να είναι υπόγειες.

ζ) Καπνοδόχοι.

η) Εγκαταστάσεις παθητικών ή ενεργητικών ηλιακών συστημάτων, καθώς και αντιθρομβικών συστημάτων, που κατασκευάζονται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς.

θ) Εγκαταστάσεις παθητικών ή ενεργητικών ηλιακών συστημάτων, και κλιματιστικών σε παραδοσιακούς οικισμούς ή διατηρητέα κτίρια, ύστερα από έγκριση του Αρχιτεκτονικού Συμβουλίου ή του αρμόδιου φορέα, ως προς την ένταξή τους στο χώρο.

ι) Κινητά ή μόνιμα προστεγάσματα με μέγιστο πλάτος προεξοχής 1/2 Δ.

ια) Στέγαστρα σε οποιαδήποτε θέση και εφόσον αυτά αναπτύσσονται εντός των υποχρεωτικών ακαλύπτων μπορούν να κατασκευάζονται με πλάτος μέχρι 1/4 Δ ή δ.

ιβ) Οι εγκαταστάσεις των πρατηρίων, οι δεξαμενές, οι αντλίες διάθεσης υγρών και αερίων καυσίμων και τα στέγαστρά τους, στις θέσεις που εγκρίνονται από την αρμόδια υπηρεσία, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Το σύνολο των κατασκευών των περιπτώσεων α' και ια' δεν μπορεί να υπερβαίνει το εμβαδόν της επιτρεπόμενης κάλυψης.

8. Τα προκήπια διαμορφώνονται ανάλογα με τη χρήση του κτιρίου, περιλαμβάνουν πάντοτε δένδρα, φυτά ή και υδάτινες κατασκευές σύμφωνα με τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού.

Α. Κάτω από την επιφάνειά τους επιτρέπονται:

α. Εγκαταστάσεις των οργανισμών κοινής ωφέλειας.

β. Δεξαμενές νερού, δεξαμενές λυμάτων και δίκτυα για την εξυπηρέτηση του κτιρίου.

γ. Δεξαμενές υγρών και αερίων καυσίμων πρατηρίων καυσίμων σε αποστάσεις που ορίζονται από τους ισχύοντες σχετικούς κανονισμούς.

δ. Διαπλατύνσεις των θεμελίων, έως 0,30 μ. έξω από τις εγκεκριμένες οικοδομικές γραμμές, εφόσον το πάνω μέρος τους βρίσκεται σε βάθος μεγαλύτερο από 2,50 μέτρα από την οριστική στάθμη του κοινόχρηστου χώρου στη συγκεκριμένη θέση.

ε. Υποσταθμός ηλεκτρικού ρεύματος που κατασκευάζεται από τη ΔΕΗ σε απόσταση 2,00 μ. από τη ρυμοτομική γραμμή και με στάθμη της πλάκας επικάλυψης 1,00 μ. τουλάχιστον κάτω από τη στάθμη της οδού και του πέριξ εδάφους.

ζ. Ανοιχτός χώρος στάθμευσης ή υπόσκαφος σε οικόπεδα ή γήπεδα με κλίση τουλάχιστον 20% με προϋπόθεση την υποχρεωτική ύπαρξη φυτεμένης επιφάνειας στην οροφή του.

Β. Στην επιφάνειά τους επιτρέπονται εφόσον καλύπτεται η υποχρέωση για φύτευση:

α) Οι κατασκευές των περιπτώσεων α', δ', ι', ια', ιβ' της παραγράφου 7 χωρίς προϋποθέσεις μέγιστου πλάτους και πάντοτε έως το όριο της ρυμοτομικής γραμμής.

β) Υπαίθριες σκάλες όταν τηρούνται ταυτόχρονα οι προϋποθέσεις ότι εξυπηρετούν όροφο που η στάθμη του δαπέδου του δεν υπερκειται από την οριστική (φυσική ή τεχνητή) στάθμη του εδάφους περισσότερο από 1,80 μ. και δεν προεξέχουν από την οικοδομική γραμμή περισσότερο από το ένα τέταρτο του πλάτους του προκηπίου.

γ) Στοιχεία διευκόλυνσης της μετακίνησης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων.

δ) Στέγαστρα για την εξυπηρέτηση πρατηρίων υγρών και αερίων καυσίμων μετά από έγκριση φορέα και Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής έως το όριο της ρυμοτομικής γραμμής. Τα στέγαστρα μπορούν να προεξέχουν της οικοδομικής γραμμής έως πλάτους 1/10Π και όχι περισσότερο των 2,00 μ. όταν η οικοδομική γραμμή ταυτίζεται με τη ρυμοτομική γραμμή. Σε κάθε περίπτωση το ύψος του στεγαστρου θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 5,00 μέτρα από τη στάθμη του πεζοδρομίου.

9. Περιφράγματα

α) Τα οικόπεδα οριοθετούνται με σταθερούς οριοδείκτες ή με περιφράγματα. Επιτρέπεται η περίφραξη των αρτίων οικοπέδων και γηπέδων και των μη ρυμοτομούμενων τμημάτων των μη αρτίων και μη οικοδομήσιμων οικοπέδων, που βρίσκονται σε εντός σχεδίου περιοχές. Επιτρέπεται η περίφραξη μη αρτίων γηπέδων με πρόχειρη κατασκευή, όπως συρματόπλεγμα.

β) Τα περιφράγματα τοποθετούνται είτε κατά μήκος των ορίων των ομόρων οικοπέδων είτε στο πρόσωπο αυτών. Όλα τα περιφράγματα κατασκευάζονται εξ ολοκλήρου εντός του οικοπέδου.

γ) Τα περιφράγματα του οικοπέδου ή γηπέδου σε κανένα σημείο δεν μπορεί να έχουν ύψος μεγαλύτερο από 3,00 μ. και το συμπαγές τμήμα τους μεγαλύτερο από 1,50 μ. Τα αυλόθυρα - πορτασιές για την είσοδο πεζών και οχημάτων που κατασκευάζονται σε συνέχεια της περίφραξης έχουν μέγιστο ύψος 2,50 μ. και μπορεί να αποτελούνται από συμπαγή στοιχεία. Αφετηρία μέτρησης των υψών είναι η υψηλότερη από τις οριστικές στάθμες του εδάφους εκατέρωθεν του περιφράγματος. Για τα περιφράγματα που βρίσκονται στο πρόσωπο του οικοπέδου, τα παραπάνω ύψη μετρούνται από τη στάθμη του πεζοδρομίου.

Επιτρέπεται παρέκκλιση των παραπάνω διατάξεων όσον αφορά την κατασκευή συμπαγούς περιφράγματος έως ύψους 3,00 μ., σε ειδικές περιπτώσεις, ή σε παραδοσιακούς οικισμούς, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

δ) Αν το φυσικό έδαφος στη ρυμοτομική γραμμή είναι υψηλότερο από τη στάθμη του πεζοδρομίου από 1,00 μ. έως 2,50 μ., το περίφραγμα μπορεί να κατασκευαστεί συμπαγές έως τη στάθμη του φυσικού εδάφους. Αν από τη στάθμη του πεζοδρομίου έως τη στάθμη του φυσικού εδάφους στη ρυμοτομική γραμμή υπάρχει υψομετρική διαφορά μεγαλύτερη από 2,50 μ., το συμπαγές τμήμα του περιφράγματος μπορεί να έχει ύψος έως 2,50 μ. και το έδαφος κλιμακώνεται έτσι ώστε κάθε κλιμάκωση να έχει ύψος έως 2,50 μ. και πλάτος τουλάχιστον 1,50 μ..

ε) Στα οικόπεδα και γήπεδα, στα οποία ανεγείρονται ειδικά κτίρια, επιτρέπεται, ύστερα από έγκριση του αρμόδιου από άποψη λειτουργίας του συγκεκριμένου κτιρίου φορέα να κατασκευάζεται συμπαγές περίφραγμα, με ύψος μεγαλύτερο από 3,00 μ., εφόσον απαιτείται από λόγους ασφάλειας ή λειτουργίας.

στ) Οι ιδιοκτησίες που καθορίζονται με κάθετη σύ-

σταση ιδιοκτησίας, περιφράσσονται μόνον στα όρια του οικοπέδου ή του γηπέδου.

Άρθρο 18 **Φυτεμένα δώματα**

1. Η κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους, νέων, νομίμως υφισταμένων κτιρίων και κτιρίων των εδαφίων δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4014/2011, επιτρέπεται εφόσον δεν αντίκειται σε ειδικότερους όρους δόμησης που ισχύουν.

Το υπόστρωμα ανάπτυξης των φυτών με τη διαστρωμάτωση των εξειδικευμένων υλικών, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα 40 εκ. πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος του κτιρίου. Η βλάστηση που αναπτύσσεται επάνω σε αυτό δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα 3,00 μ.. Το είδος της βλάστησης, το υπόστρωμα ανάπτυξης των φυτών, το σύστημα της πολυεπίπεδης διαστρωμάτωσης των εξειδικευμένων υλικών, καθώς και το αρδευτικό σύστημα, περιγράφεται σε τεχνική έκθεση, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2.

Δεν επιτρέπεται η κατασκευή φυτεμένων επιφανειών επάνω στις απολήξεις των κλιμακοσταςίων και τα φρεάτια των ανελκυστήρων.

Η κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους των κτιρίων πρέπει να μην προσβάλλει την αισθητική του κτιρίου και να εναρμονίζεται με τις υπόλοιπες κατασκευές που προβλέπονται σε αυτά, βάσει του άρθρου 19 του παρόντος. Ειδικά για τις στέγες, πρέπει η φυτεμένη επιφάνεια να ακολουθεί την κλίση τους, ώστε να μην αλλοιώνεται η μορφή του κτιρίου.

Οι φυτεμένες επιφάνειες στα δώματα, τις στέγες και τους υπαίθριους χώρους των κτιρίων δεν αίρουν την υποχρέωση της παραγράφου 2 του άρθρου 17 του παρόντος.

2. α. Νέα κτίρια:

Για την κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους κτιρίων που κατασκευάζονται με άδειες δόμησης, ακολουθούνται οι καθοριζόμενες διαδικασίες πληρότητας και ελέγχου του ν. 4030/2011 «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις» (Α' 249), όπως ισχύει, με την πρόσθετη υποβολή τεχνικής έκθεσης κατασκευής Φυτεμένης Επιφάνειας δώματος ή στέγης ή υπαίθριου χώρου.

Η κατασκευή της φυτεμένης επιφάνειας συσχετίζεται με τις επί μέρους μελέτες του κτιρίου.

Η ανωτέρω τεχνική έκθεση συντάσσεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες προδιαγραφές και κατευθυντήριες οδηγίες.

β. Υφιστάμενα κτίρια:

Για την κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα δώματα, στις στέγες και στους υπαίθριους χώρους υφιστάμενων κτιρίων, κατά την έννοια της παραγράφου 1, δεν απαιτείται οικοδομική άδεια ή έγκριση εργασιών δόμησης μικρής κλίμακας.

Για την κατασκευή φυτεμένων επιφανειών στα κτίρια της παρ. 1 του άρθρου 21 του ν. 4030/2011 απαιτείται σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

Για τα κηρυγμένα διατηρητέα κτίρια ή νεώτερα μνη-

μεία, απαιτείται επιπροσθέτως η σύμφωνη γνώμη του φορέα προστασίας τους.

Σε κάθε υπηρεσία δόμησης τηρείται ειδικό Μητρώο «Φυτεμένων Επιφανειών», που ενημερώνεται με τις κατά τα άνω υποβαλλόμενες γνωστοποιήσεις.

3. Το περιεχόμενο του φακέλου των δικαιολογητικών και οι επί μέρους προδιαγραφές σχεδίων και τεχνικής έκθεσης που υποβάλλονται στην αρμόδια υπηρεσία για την κατασκευή Φυτεμένης Επιφάνειας προσδιορίζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κлиматικής Αλλαγής.

Άρθρο 19 **Κατασκευές πάνω από το κτίριο**

1. Όλες οι κατασκευές πάνω από το κτίριο πρέπει να αποτελούν ένα ενιαίο αισθητικό σύνολο, μπορεί να συνδέονται ή να περιφράσσονται με ελαφρά ή διάτρητα στοιχεία και οι θέσεις τους αποτυπώνονται υποχρεωτικά στις μελέτες που συνοδεύουν την άδεια δόμησης.

2. Πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής και μέσα στο ιδεατό στερεό επιτρέπονται:

α) Σε νέα και υφιστάμενα κτίρια, χώροι κύριας χρήσης αποκλειστικής ή κοινόχρηστης, μέγιστης επιφάνειας 35 τ.μ., με προϋπόθεση τη δημιουργία φυτεμένου δώματος που καλύπτει το 80% της συνολικής επιφάνειας του δώματος και με αναλογία ένα (1) τ.μ. χώρου ανά πέντε (5) τ.μ. φύτευσης.

β) Καπνοδόχοι, αγωγοί αερισμού, εγκαταστάσεις ηλιακών συστημάτων με τοποθέτηση του δοχείου σε άμεση επαφή με την άνω στάθμη του δώματος και τοποθέτηση του συλλέκτη πάνω από αυτό, πύργοι ψύξης και δοχεία διαστολής.

γ) Απολήξεις κλιμακοσταςίων με στάση ανελκυστήρα στο δώμα και φρεάτων ανελκυστήρων με τις ελάχιστες αναγκαίες διαστάσεις και μέγιστο εξωτερικό ύψος 3,80 μ., από την τελικά διαμορφωμένη επιφάνεια του τελευταίου ορόφου του κτιρίου μετά την εξάντληση του συντελεστί δόμησης του οικοπέδου, εφόσον εγκαθίσταται φυτεμένο δώμα ή σύστημα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Πάνω στις απολήξεις αυτές απαγορεύεται η τοποθέτηση οποιασδήποτε κατασκευής ή εγκατάστασης.

δ) Στηθαία και κιγκλιδώματα ασφαλείας τοποθετούνται στη θέση του περιγράμματος του υποκείμενου ορόφου.

ε) Ασκεπείς πισίνες, διακοσμητικά χωροδικτυώματα μέγιστου ύψους 3,00 μ., μόνιμες γλάστρες φυτών και γενικά εγκαταστάσεις για τη δημιουργία κήπων με τον εξοπλισμό τους, που κατασκευάζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, τοποθετούνται υποχρεωτικά μέσα στο χώρο που ορίζεται από στηθαία ή κιγκλιδώματα ασφαλείας.

στ) Κατασκευές για τη στήριξη των φυτών, πέργκολες που μπορούν να επικαλύπτονται από ελαφρά εύκαμπτα υλικά ή κινητά συστήματα, καλαμωτές, φωτοβολταϊκά πάνελ και μόνο σε οριζόντια θέση.

ζ) Στέγες. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύονται κατασκευές που δημιουργούν κατακόρυφα ανοίγματα και διαφοροποιούν την ενιαία κλίση και στερεομετρία της στέγης.

3. Πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής και έξω από το ιδεατό στερεό επιτρέπεται η τοποθέτηση αλεξικέραυνου.

Άρθρο 20**Κατασκευές σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους**

1. Στους δημόσιους κοινόχρηστους χώρους του οικισμού επιτρέπονται κατασκευές για:

α) τη διαμόρφωση του εδάφους, όπως κλίμακες, τοίχοι, διάδρομοι, κεκλιμένα επίπεδα, μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, καθώς και κατασκευές για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενων ατόμων,

β) τον εξωραϊσμό και την αισθητική τους αναβάθμιση, τον εξοπλισμό και την ασφάλειά τους και γενικά κατασκευές για την εξυπηρέτηση του προορισμού των χώρων αυτών,

γ) λυόμενες και προσωρινές κατασκευές,

δ) για τη λειτουργία και την εξυπηρέτηση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς.

Οι παραπάνω κατασκευές υλοποιούνται από τον οικείο Δήμο, από άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ή νομικά πρόσωπα ή ιδιώτες, ύστερα από απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και άδεια της Υπηρεσίας Δόμησης.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι κατηγορίες των κατασκευών ή εγκαταστάσεων για τις οποίες δεν απαιτείται Άδεια Δόμησης και η διαδικασία ελέγχου τους από άποψη ασφάλειας και αισθητικής.

2. Επιτρέπονται οι εγκαταστάσεις:

α) Οι κατασκευές δικτύων υποδομής και εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, μετά των παραρτημάτων αυτών (υπέργειων και υπόγειων) βάσει μελέτης της αρμόδιας αρχής, για τις οποίες δεν απαιτείται έκδοση άδειας. Οι επιχειρήσεις και οργανισμοί κοινής ωφέλειας υποχρεούνται να κοινοποιούν τα σχέδια στα οποία απεικονίζεται η κατασκευή των έργων στις οικείες Υπηρεσίες Δόμησης.

β) Η εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης, θορύβου και μετεωρολογικών παραμέτρων με τον αναγκαίο εξοπλισμό από υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, των Περιφερειών και των Δήμων μετά από κοινοποίηση της μελέτης στις οικείες Υπηρεσίες Δόμησης.

Από τους ίδιους φορείς επιτρέπεται η εγκατάσταση των σταθμών αυτών χωρίς έκδοση άδειας στους ακάλυπτους χώρους οικοπέδων και δωμάτων δημοσίων κτιρίων. Οι κατασκευές αυτές δεν προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης και στην κάλυψη.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η χρονική διάρκεια και η διαδικασία εγκατάστασης των σταθμών αυτών.

γ) Υπέργειοι και υπόγειοι σταθμοί διανομής ή μέτρησης και ρύθμισης φυσικού αερίου.

δ) Η εγκατάσταση κεντρικών λεβήτων ή μονάδων Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ) για τηλεθέρμανση.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1β, 1γ, 2α, 2β του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για τις εκτάσεις κοινόχρηστων χώρων όπως ορίζονται στο ν. 998/1979, όπως ισχύει, μετά από έγκριση δασικής υπηρεσίας.

4. Η κατασκευή σκαλοπατιών για την εξυπηρέτηση των κτιρίων έξω από τη ρυμοτομική γραμμή απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση.

Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η κατασκευή τους ύστερα

από άδεια του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου αν μετά την ανέγερση του κτιρίου έχει μεταβληθεί η υψομετρική στάθμη του δρόμου. Η κατασκευή αυτή πρέπει να εξασφαλίζει την ασφάλεια της κυκλοφορίας.

Εκτός της ρυμοτομικής γραμμής απαγορεύεται οποιασδήποτε μορφής κατασκευή, με την επιφύλαξη της τήρησης των διατάξεων ασφαλείας για την εγκατάσταση δικτύων κοινής ωφέλειας, μόνιμη ή κινητή για την εξυπηρέτηση του κτιρίου, όπως ράμπες, σκαλοπάτια, ζαρντινιέρες.

5. Η υπέργεια ζεύξη κτιρίων εγκρίνεται από το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής και τον αρμόδιο για τον έλεγχο και τη διαχείριση του Κοινοχρήστου Χώρου φορέα. Η ζεύξη κτιρίων πραγματοποιείται άνω των 5,00 μ., μπορεί να γίνεται και υπόγεια, τηρουμένων των απαραίτητων περιορισμών, με τις ίδιες διαδικασίες και τις κατά περίπτωση απαιτούμενες εγκρίσεις.

Άρθρο 21**Προσωρινές κατασκευές**

1. Η προσωρινή κατασκευή τοποθετείται σε ιδιωτικούς χώρους παραχωρημένους σε δημόσια κοινή χρήση όπως ορίζεται στο άρθρο 10 και σε δημόσιους κοινόχρηστους χώρους, υπαίθριους ή στεγασμένους, κατά παρέκκλιση των κείμενων πολεοδομικών όρων της περιοχής και υπό την προϋπόθεση ότι επιτρέπονται οι συγκεκριμένες χρήσεις. Για τις προσωρινές κατασκευές απαιτείται έγκριση τοποθέτησης και λειτουργίας από τον αρμόδιο κατά περίπτωση φορέα, κατόπιν υποβολής απαραίτητων δικαιολογητικών και στοιχείων για την κατασκευή ή συναρμολόγηση και τοποθέτηση, καθώς και προσδιορισμός του χρονικού διαστήματος διατήρησής τους.

2. Οι κατασκευές αυτές οφείλουν να διαθέτουν πιστοποιητικό στατικής επάρκειας σύμφωνο με τις ισχύουσες ελληνικές ή ευρωπαϊκές προδιαγραφές.

Η θεμελίωσή τους πρέπει να γίνεται:

α. επί ξύλινων πασσάλων,

β. επί μεμονωμένων προκατασκευασμένων πεδύλων σκυροδέματος, επιφάνειας μικρότερης ή ίσης του ενός τετραγωνικού μέτρου,

γ. επί προκατασκευασμένων θεμελιολωρίδων σκυροδέματος, πλάτους μικρότερου ή ίσου του 0,60 μ. και επί οποιουδήποτε άλλου προκατασκευασμένου στοιχείου, για το οποίο αποδεικνύεται η ευχερής απομάκρυνση και για το οποίο δεν απαιτείται έγχυτο σκυρόδεμα επί τόπου του έργου.

Με υπουργική απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ορίζεται το χρονικό διάστημα αδειοδότησης ανά είδος και επιφάνεια προσωρινής κατασκευής, καθώς και τα στοιχεία που απαραίτητα υποβάλλονται μαζί με την αιτιολογική έκθεση για την αναγκαιότητα της τοποθέτησης, στον αρμόδιο φορέα.

Άρθρο 22**Παρόδια στοά**

1. Η κατασκευή παρόδιας ή στοάς είναι υποχρεωτική όταν αυτό προβλέπεται από το ρυμοτομικό σχέδιο της περιοχής και κατά την έγκριση ή τροποποίηση ρυμοτομικού σχεδίου, το πλάτος της ορίζεται αριθμητικά.

Η παρόδια στοά οφείλει να συνδέεται λειτουργικά και αισθητικά με το κτίριο και η μία πλευρά της να

εφάπτεται της οικοδομικής γραμμής και δεν μπορεί να αποτελεί ανεξάρτητη κατασκευή.

Σε περίπτωση που η όψη του κτιρίου κατασκευάζεται σε απόσταση από την οικοδομική γραμμή μεγαλύτερη του προβλεπόμενου πλάτους της στοάς ή δεν καταλαμβάνει όλο το μήκος των προσώπων του οικοπέδου στα οποία προβλέπεται η υποχρεωτική στοά, απαιτείται έγκριση Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής για την έκδοση άδειας δόμησης.

2. Η κατασκευή της ακολουθεί τις παρακάτω προδιαγραφές:

α) Το δάπεδό της να είναι συνεχόμενο με το δάπεδο του πεζοδρομίου.

β) Το ελεύθερο ύψος της από τη στάθμη του πεζοδρομίου μέχρι την κατώτερη επιφάνεια της οροφής της να μην είναι μικρότερο από το ύψος που προκύπτει από τη σχέση ύψους προς πλάτος 3:4 και σε όλες τις περιπτώσεις να μην είναι μικρότερο των 3,00 μ.

γ) Να μην υπάρχουν μόνιμες προεξοχές ή και κατασκευές στο δάπεδο, την οροφή και στην πλευρά του κτιρίου.

δ) Η κάθετη προς την οικοδομική γραμμή πλευρά των υποστυλμάτων δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερη από το 1/6 του πλάτους της στοάς.

ε) Ποσοστό 30% της επιφάνειας της στοάς προσμετράται στον υπολογισμό της απαιτούμενης επιφάνειας φύτευσης.

στ) Κάτω από τη στοά σε ίσο πλάτος με αυτή και μέχρι βάθος 3,00 μ. από τη στάθμη του πεζοδρομίου επιτρέπονται μόνο εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας και τα δίκτυα που εξυπηρετούν το κτίριο.

ζ) Οι στοές μπορεί να κατασκευαστούν χωρίς υποστυλόμενα εφόσον επιτρέπεται από τη στατική επίλυση του κτιρίου που τις διαμορφώνει.

3. Σε κτίρια, στα οποία δεν έχει διανοιγεί η προβλεπόμενη από το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο στοά, δεν χορηγείται άδεια δόμησης για οποιαδήποτε προσθήκη, είτε καθ' ύψος είτε καθ' επέκταση στο κτίριο. Επιτρέπονται επισκευές και διαρρυθμίσεις, καθώς και αλλαγές χρήσης του υφιστάμενου κτιρίου σύμφωνα με τις επιτρεπόμενες χρήσεις που ισχύουν στην περιοχή.

Για κτίρια για τα οποία απαιτούνται επισκευές λόγω σεισμών ή σε περίπτωση επισκευών για λόγους υγιεινής και χρήσης κτιρίων ή επικινδυνότητας η παραπάνω απαγόρευση δεν έχει ισχύ.

Άρθρο 23

Υφιστάμενα κτίρια

1. Κτίριο ή τμήμα αυτού θεωρείται νομίμως υφιστάμενο:

α) αν έχει ανεγερθεί με νόμιμη άδεια ή αναθεώρηση και σύμφωνα με τους όρους αυτής,

β) αν έχει νομιμοποιηθεί με το εδάφιο 5 της παραγράφου 8 του άρθρου 8 του ν. 1512/1985 ή την παράγραφο 3 του άρθρου 22 του ν. 1577/1985, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 2831/2000 ή την παράγραφο 2 του άρθρου 26 του ν. 4014/2011,

γ) αν προϋπήρχε της έγκρισης του σχεδίου πόλης και συγχρόνως οποιοδήποτε κανονισμού δόμησης στην περιοχή προ της δημοσίευσής του προεδρικού διατάγματος της 23.10.1928 για τις εκτός σχεδίου δόμησης περιοχές και προ της δημοσίευσής του ν.δ. της 16.8.1923 για τις εντός σχεδίου περιοχές,

δ) αν προϋφίσταται του βασιλικού διατάγματος της 9.8.1955 ή εξαιρέθηκε με τις διατάξεις του ν. 1337/1983 και μόνο για το τμήμα που δεν αντίκειται είτε στις ισχύουσες διατάξεις είτε σε εκείνες που ίσχυαν κατά το χρόνο κατασκευής του εάν αυτές είναι ευνοϊκότερες,

ε) αν πρόκειται για κτίρια που έχουν χαρακτηριστεί νεότερα μνημεία ή διατηρητέα είτε στο σύνολο, είτε μόνο τμήματα αυτών όπως ιδίως όψεις, φέρουσα τοιχοποιία,

στ) αν πρόκειται για κτίριο που έχει ανεγερθεί με οικοδομική άδεια πριν την ισχύ του παρόντος και που έχει πρόσωπο σε οικοδομική γραμμή που βρίσκεται απέναντι από οικοδομικό τετράγωνο στα ακραία σημεία του σχεδίου και με τους όρους δόμησης του απέναντι οικοδομικού τετραγώνου.

2. Για τα κτίρια ή τα τμήματα των κτιρίων της παραγράφου 1, οι συντελεστές κάλυψης, δόμησης, όγκου και ύψη υπολογίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό και τις πολεοδομικές διατάξεις που ίσχυαν κατά το χρόνο κατασκευής τους.

Ειδικότερα:

α) Στην κάλυψη και στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου, που έχει πραγματοποιηθεί, προσμετρώνται τα υπάρχοντα κτίσματα, νομίμως υφιστάμενα ή όχι.

β) Χώροι των προαναφερθέντων κτισμάτων που δεν υπολογίζονταν κατά το χρόνο κατασκευής τους στο συντελεστή δόμησης του οικοπέδου, δεν υπολογίζονται στη συνολική επιφάνεια του κτιρίου.

γ) Όροι δόμησης ή διατάξεις που ορίζονται με τον παρόντα νόμο και δεν είχαν ορισθεί κατά το χρόνο κατασκευής του υφιστάμενου κτίσματος κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος νόμου κατά τη μελέτη της προσθήκης, εξαιρουμένων των διατάξεων που αφορούν σε άτομα με αναπηρία ή/και εμποδιζόμενα άτομα.

3. Προσθήκη σε νομίμως υφιστάμενο κτίριο επιτρέπεται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) Κατ' επέκταση ή και καθ' ύψος σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και σύμφωνα με τις ειδικές πολεοδομικές διατάξεις που ισχύουν στην περιοχή.

Η συνολική εκμετάλλευση δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ισχύοντα, κατά το χρόνο χορήγησης της άδειας δόμησης προσθήκης, συντελεστή δόμησης της περιοχής.

β) Ειδικότερα, η επέκταση καθ' ύψος επιτρέπεται να εκτείνεται έως το περίγραμμα του κτιρίου, έστω και αν το τελευταίο υπερβαίνει τα όρια του οικοδομήσιμου τμήματος του οικοπέδου, όπως αυτά καθορίζονται από τον παρόντα νόμο ή από τις ειδικές διατάξεις που ισχύουν στην περιοχή, μόνο για λόγους ενίσχυσης ή συμπλήρωσης της φέρουσας κατασκευής.

4. Σε περίπτωση προσθηκών και ενισχύσεων φέροντος οργανισμού νομίμως υφιστάμενων κτιρίων επιτρέπεται η κατασκευή φερόντων στοιχείων εντός των υποχρεωτικά ακαλύπτων χώρων, πλαγίων και πίσω υποχρεωτικών αποστάσεων Δ ή δ και προκηπίου σύμφωνα με τη στατική μελέτη. Σε περίπτωση ταύτισης της οικοδομικής γραμμής με τη ρυμοτομική γραμμή επιτρέπεται το πλάτος του φέροντος στοιχείου και μόνο, να εισέρχεται στον κοινόχρηστο χώρο έως και 30 εκατοστά. Οι κατασκευές αυτές δεν προσμετρώνται στην επιφάνεια κάλυψης και δόμησης του κτιρίου. Η θεμελίωση εκτός ρυμοτομικής γραμμής επιτρέπεται σε βάθος ανώτερο των δυνάμει μέτρων και προεξοχής από το φέροντα οργανισμό έως 30 εκατοστά.

5. Σε περίπτωση συναίνεσης ιδιοκτητών όμορων οικοπέδων είναι δυνατή η λειτουργική ενοποίηση των κτισμάτων των ιδιοκτησιών για όσο χρονικό διάστημα προβλέπεται από την ιδιωτική σύμβαση εφόσον διασφαλίζεται η στατική επάρκεια των κτισμάτων μετά τις προβλεπόμενες διαρρυθμίσεις.

Σε περίπτωση συναίνεσης ιδιοκτητών αυτοτελών ιδιοκτησιών του ιδίου κτιρίου είναι δυνατή η λειτουργική τους ενοποίηση εφόσον διασφαλίζεται η στατική επάρκεια του κτίσματος μετά τις προβλεπόμενες διαρρυθμίσεις.

Άρθρο 24 **Χαμηλά κτίρια**

1. Χαμηλό κτίριο είναι αυτό του οποίου κύρια χρήση είναι η κατοικία και το οποίο έχει μέγιστο ύψος το πολύ 8,50 μ., μη συμπεριλαμβανομένης της στέγης, από την οριστική στάθμη του εδάφους και έχει συνολική επιφάνεια που υπολογίζεται στο σ.δ. το πολύ 400 τ.μ..

Στο οικόπεδο είναι δυνατή η κατασκευή περισσότερων του ενός χαμηλών κτιρίων, με την προϋπόθεση ότι η συνολική επιφάνεια όλων των κτιρίων που υπολογίζεται στο σ.δ. δεν υπερβαίνει τα 400 τ.μ..

2. Στη συνολική επιφάνεια, που προκύπτει από το συντελεστή δόμησης, για τα χαμηλά κτίρια δεν υπολογίζεται, εκτός από τα αναφερόμενα στο άρθρο 11, οι εξώστες και υπαίθριοι στεγασμένοι χώροι, ανεξάρτητα από την επιφάνειά τους.

3. Τα χαμηλά κτίρια τοποθετούνται ελεύθερα μέσα στο οικόπεδο, όταν δεν εφάπτονται με τα πίσω και πλάγια όρια του οικοπέδου, η ελάχιστη απόσταση του κτιρίου από τα όρια είναι Δ=2,50 μ. και η κάλυψή τους δεν υπερβαίνει την επιτρεπόμενη κάλυψη της περιοχής. Στην περίπτωση που δεν εξασφαλίζεται κάλυψη 120 τ.μ. το μέγιστο ποσοστό κάλυψης προσανξάνεται έως τα 120 τ.μ. εφόσον η κάλυψη δεν υπερβαίνει το 70% του οικοπέδου και δεν ισχύουν διαφορετικές ειδικές διατάξεις στην περιοχή.

4. Πάνω από το μέγιστο ύψος των 8,50 μ. επιτρέπονται στέγες μεγίστου ύψους 1,50 μ., καθώς και οι λοιπές κατασκευές που αναφέρονται στο άρθρο 20.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν έχουν εφαρμογή στις περιοχές που το επιτρεπόμενο ύψος είναι μικρότερο των 11 μ..

6. Κατά τα λοιπά η δόμηση των χαμηλών κτιρίων διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 25 **Κίνητρα για τη δημιουργία κτιρίων ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης**

1. Στην περίπτωση όπου το κτίριο κατατάσσεται σύμφωνα με την ενεργειακή του μελέτη, στην ανώτερη ενεργειακή κατηγορία A+ σύμφωνα με τον KENAK όπως αυτή κάθε φορά ορίζεται και σύμφωνα με τον ενεργειακό σχεδιασμό του απαιτείται η ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας μέσω συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και μονάδων Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Αποδοτικότητας (ΣΗΘΥΑ), καθώς και συστημάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τότε δίνεται κίνητρο αύξησης του σ.δ. κατά 5 %.

2. Ειδική αύξηση του σ.δ. κατά 10 % προσφέρεται σε κτίρια ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης που παρουσιάζουν παράλληλα εξαιρετική περιβαλλοντική απόδο-

ση. Τα κτίρια αυτά θα πρέπει να παρουσιάζουν ετήσια πρωτογενή ενεργειακή κατανάλωση για θέρμανση, κλιματισμό, φωτισμό, αερισμό και ζεστό νερό χρήσης κάτω των 10 kWh/m²/έτος. Η όλη ενεργειακή μελέτη θα πρέπει να εκπονείται σύμφωνα με τον KENAK, και είναι δυνατόν να συμπληρώνεται με ειδικά υπολογιστικά δεδομένα που προκύπτουν από την προσομοίωση του κτιρίου με αναγνωρισμένα διεθνώς υπολογιστικά εργαλεία ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Στα κτίρια αυτά πρέπει αναγκαστικά να περιλαμβάνονται συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και συστήματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Παράλληλα, πρέπει να τεκμηριώνεται η εξαιρετική περιβαλλοντική τους απόδοση με χρήση διεθνώς αναγνωρισμένης μεθοδολογίας περιβαλλοντικής αξιολόγησης, (Environmental Assessment Method), όπως το LEED ή άλλη ισοδύναμη διεθνής μεθοδολογία. Εξαιρετική περιβαλλοντική απόδοση θεωρείται αυτή που είναι ισοδύναμη ή καλύτερη από το χρυσό LEED. Κατά τη φάση της υποβολής των δικαιολογητικών της άδειας πρέπει να κατατίθεται πλήρης φάκελος που περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία της ενεργειακής μελέτης που αποδεικνύει ότι η συνολική ετήσια πρωτογενής κατανάλωση για θέρμανση, κλιματισμό, αερισμό, ζεστό νερό και φωτισμό δεν υπερβαίνει τις 10 kWh/m²/έτος, καθώς και πλήρη ανάλυση των περιβαλλοντικών μέτρων που θα υιοθετηθούν ώστε να αποδεικνύεται ότι θα επιτευχθεί η ελάχιστη απαιτούμενη περιβαλλοντική αξιολόγηση που αναφέρθηκε παραπάνω.

Μετά το πέρας της κατασκευής πρέπει να συμπληρώνεται στην Ταυτότητα Κτιρίου και να προσκομίζεται στην αρμόδια αρχή που εξέδωσε την άδεια:

α) Πιστοποιητικό περιβαλλοντικής αξιολόγησης που έχει απονεμηθεί στο κτίριο από πιστοποιημένο και εξουσιοδοτημένο για τη σχετική πράξη αναλυτή.

β) Υπεύθυνη δήλωση του εποπτεύοντος μηχανικού ότι το κτίριο κατασκευάστηκε με τα ενεργειακά χαρακτηριστικά που αναφέρονται στην αρχική ενεργειακή μελέτη, ενώ κάθε πιθανή μεταβολή μικρής κλίμακας πρέπει να τεκμηριώνεται ότι δεν αυξάνει την ενεργειακή κατανάλωση του κτιρίου άνω των επιτρεπόμενων ορίων.

3. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι προδιαγραφές των κτιρίων ελάχιστης ενεργειακής κατανάλωσης, ο τρόπος άσκησης και η περιοδικότητα των ελέγχων, το ύψος των προστίμων υπέρ του Πράσινου Ταμείου, σε περίπτωση μη υλοποίησης της μελέτης, καθώς και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.

Άρθρο 26 **Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων**

1. Στους χώρους όλων των νέων κτιρίων εκτός των κτιρίων με χρήση κατοικίας, για τα οποία η άδεια δόμησης εκδίδεται μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η οριζόντια και κατακόρυφη αυτόνομη και ασφαλής προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους των κτιρίων σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Σχεδιάζοντας για Όλους», όπως αυτές τροποποιούνται και ισχύουν κάθε φορά. Στα κτίρια αυτά επιβάλλεται επίσης η πρόβλεψη προσβάσιμων

σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων χώρων υγιεινής σε ποσοστό 5% των συνολικών χώρων υγιεινής για χρήση κοινού ή σε κάθε περίπτωση τουλάχιστον ένας ανά συγκρότημα χώρων υγιεινής, ο οποίος μπορεί να έχει μικτή χρήση (ανδρών/γυναικών). Οι παραπάνω προσβάσιμοι χώροι υγιεινής θα συνυπολογίζονται στον αριθμό χώρων υγιεινής που επιβάλλεται ανά χρήση από άλλες διατάξεις. Εφόσον τα παραπάνω κτίρια διαθέτουν χώρους στάθμευσης τότε ποσοστό 5% αυτών ή τουλάχιστον ένας θα διαμορφώνεται κατάλληλα για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων.

Ειδικά για τα κτίρια με χρήση κατοικίας επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η αυτόνομη και ασφαλής οριζόντια και κατακόρυφη προσπέλαση από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα σε όλους τους εξωτερικούς και εσωτερικούς κοινόχρηστους χώρους των κτιρίων κατοικίας, καθώς επίσης και η διασφάλιση συνθηκών εύκολης μετατρεψιμότητας των κατοικιών σε κατοικίες μελλοντικών χρηστών με αναπηρία/εμποδιζόμενων ατόμων, χωρίς να θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου.

2. Η δυνατότητα αυτόνομης και ασφαλούς προσπέλασης όλων των κτιρίων από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα και η εξυπηρέτηση αυτών εξασφαλίζεται με προσβάσιμες οριζόντιες και κατακόρυφες οδεύσεις που αρχίζουν από τη στάθμη του πεζοδρομίου και φτάνουν μέχρι την πόρτα του ανελκυστήρα και τους εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους των κτιρίων αυτών και αποτελούνται από στοιχεία κατάλληλων προδιαγραφών, όπως ράμπες, αναβατόρια, ανελκυστήρες, με την πρόβλεψη προστατευμένων προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων αναγκών σε κάθε όροφο σε αναλογία ένας χώρος με μία θέση αμαξιδίου, όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μικρότερος από 200 άτομα, ή 1 χώρος με δύο θέσεις αμαξιδίου όταν ο πληθυσμός του ορόφου είναι μεγαλύτερος από 200 άτομα.

3. Οι κοινής χρήσης υπαίθριοι χώροι των οικοπέδων, στα οποία κατασκευάζονται τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, επιβάλλεται να διαμορφώνονται κατάλληλα, εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους ώστε να χρησιμοποιούνται και από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

4. Στα υφιστάμενα πριν από την ισχύ του παρόντος νόμου κτίρια που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα, κοινωφελείς οργανισμοί, οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας ή έχουν χρήσεις συνάθροισης κοινού (χώροι συνεδρίων, εκθέσεων, μουσείων, συναυλιών, αθλητικών ή πολιτιστικών συγκεντρώσεων, ναοί, θέατρα/κινηματογράφοι, εστιατόρια/ζαχαροπλαστεία/καφενεία/κέντρα διασκέδασης, αίθουσες πολλοπλών χρήσεων, αίθουσες αναμονής επιβατών, τράπεζες/ανταλλακτήρια κ.λπ.), προσωρινής διαμονής, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, δικαιοσύνης και σωφρονισμού, γραφείων και εμπορίου, βιομηχανίας και βιοτεχνίας, καθώς επίσης και στους χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων και πρατηρίων καυσίμων επιβάλλεται να γίνουν οι απαραίτητες διαμορφώσεις, ώστε οι λειτουργικοί χώροι τους να είναι προσπελάσιμοι από άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα.

Οι διαμορφώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή γίνονται σύμφωνα με τις Οδηγίες Σχεδιασμού του

Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που αναφέρονται στην παραπάνω παράγραφο 1 και θα πρέπει να ολοκληρωθούν μέχρι το 2020, με την προϋπόθεση ότι δεν θίγεται ο φέρων οργανισμός του κτιρίου, άλλως τα κτίρια θα θεωρούνται αυθαίρετα.

Ειδικά για την περίπτωση των υφιστάμενων κτιρίων που μνημονεύονται στην παρούσα παράγραφο επιτρέπεται κατ'εξαιρεση η πρόβλεψη ανελκυστήρα με τις ελάχιστες εσωτερικές διαστάσεις θαλάμου που προβλέπει το πρότυπο ΕΛΟΤ-ΕΝ 81-70 «Κανόνες ασφαλείας για την κατασκευή και την εγκατάσταση ανελκυστήρων - Ειδικές εφαρμογές για ανελκυστήρες επιβατών και αγαθών - Μέρος 70: Προσιτότητα σε ανελκυστήρες ατόμων περιλαμβανομένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες» για ένα χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου και ενός τουλάχιστον προσβάσιμου σε άτομα με αναπηρία ή εμποδιζόμενα άτομα χώρου υγιεινής με κοινή χρήση ανδρών/γυναικών.

Υφιστάμενα κτίρια με χρήσεις εμπορίου και γραφείων, εκτός των κτιρίων που στεγάζουν γραφεία υπηρεσιών του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου φορέα, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, καθώς επίσης και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος με ανάπτυγμα τραπεζοκαθισμάτων στον εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο, με μικτό εμβαδόν μικρότερο από 100 τ.μ. μπορούν να εξαιρεθούν μόνο από την υποχρέωση δημιουργίας προσβάσιμων χώρων υγιεινής για το κοινό, εφόσον αυτό προκαλεί δυσανάλογη επιβάρυνση στους ιδιοκτήτες τους.

Ειδικότερα θέματα που αφορούν στην προσαρμογή των παραπάνω κτιρίων μπορούν να ρυθμιστούν με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

5. Από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εξαιρούνται τα κτίρια που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικόπεδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2,50 μ. Επίσης εξαιρούνται από την υποχρέωση διαμόρφωσης πρόσβασης στους πάνω από το ισόγειο ορόφους ή τους εσωτερικούς εξώστες ή αναβαθμούς τα κτίρια που αναφέρονται στην παράγραφο 1, εφόσον:

α) το εμβαδόν των εσωτερικών εξωστών ή αναβαθμών αποτελεί ποσοστό μέχρι 50% του εμβαδού της κυρίως αίθουσας και όχι περισσότερο των 100 τ.μ. και η χρήση του είναι ίδια με αυτή της κυρίως αίθουσας ή οι εσωτερικοί εξώστες ή αναβαθμοί έχουν βοηθητική χρήση,

β) το συνολικό μικτό εμβαδόν των πάνω από το ισόγειο ορόφων είναι μικρότερο των 200 τ.μ. και

γ) το μικτό εμβαδόν κάθε ορόφου είναι μικρότερο των 70 τ.μ. Οι εξαιρέσεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' και γ' της παραγράφου αυτής δεν ισχύουν, αν η χρήση του κτιρίου είναι η μοναδική στον οικισμό και ταυτόχρονα στους πάνω από το ισόγειο ορόφους υπάρχουν χρήσεις για εξυπηρέτηση κοινού διαφορετικές από αυτές που υπάρχουν στον ισόγειο όροφο.

6. Κατά τη διαμόρφωση ή ανακατασκευή των κοινόχρηστων χώρων των οικισμών (όπως ιδίως χώρων που προορίζονται για την κυκλοφορία των πεζών, όπως των πλατειών/πεζοδρόμων/πεζοδρομίων/νησίδων, χώρων

πρασίνου/ άλσεων, στάσεων/αποβαθρών κ.λπ.) εφόσον το επιτρέπει η μορφολογία του εδάφους, επιβάλλεται να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων με οδεύσεις πεζών/ οδεύσεις τυφλών/ κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) χωρίς αναβαθμούς με κλίση μέχρι 5% / προσβάσιμα μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών, κατάλληλη τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως στεγάστρων, καθιστικών, στύλων φωτισμού, κάδων απορριμμάτων, σήμανσης κ.λπ., καθώς και να διαμορφώνεται ποσοστό 5% των χώρων στάθμευσης ή τουλάχιστον ένας για χρήση αναπηρικών αυτοκινήτων, σύμφωνα με τις Οδηγίες, πρότυπα και κανονισμούς που αναφέρονται στην παραπάνω παράγραφο 1.

Σε πεζοδρόμια και σε πεζοδρόμους και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους του μη βασικού δικτύου πεζοδρόμων, εφόσον η μορφολογία του εδάφους δεν επιτρέπει τη δυνατότητα δημιουργίας πλήρως προσβάσιμων χώρων κίνησης για άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο, εξασφαλίζεται πάντοτε η προσβασιμότητα για τις λοιπές κατηγορίες χρηστών.

7. Στην περίπτωση ανάγκης γνωμοδότησης επί ειδικών θεμάτων προσβασιμότητας που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, τα αρμόδια γνωμοδοτικά / ελεγκτικά όργανα, όπως ΥΔΟΜ, Ελεγκτές Δόμησης, Συμβούλια Αρχιτεκτονικής μπορούν να προσφύγουν στην «Επιτροπή Προσβασιμότητας», που συνιστάται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και εδρεύει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Η Επιτροπή αυτή θα μπορεί να εισηγηθεί στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν στην προσβασιμότητα. Με την παραπάνω απόφαση καθορίζονται οι φορείς που θα εκπροσωπούνται σε αυτήν, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οπωσδήποτε εκπρόσωποι της Εθνικής Συνομοσπονδίας των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), οι ιδιώτες των μελών, ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας της και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

8. Οι ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία ή εμποδιζόμενων ατόμων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, αφορούν στη σύνταξη, παρουσίαση της μελέτης προσβασιμότητας, όπως αυτή ορίζεται στο ν. 4030/2011 (Α' 249) άρθρο 3 παρ. 2β και άρθρο 9 παρ. 6 και στο προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κατ' εξουσιοδότηση του παραπάνω νόμου. Ομοίως κατ' εξουσιοδότηση του παραπάνω νόμου πραγματοποιείται ο έλεγχος των έργων και εργασιών δόμησης που ορίζεται στο άρθρο 4 της υ.α. οικ. 9875/2012 (Β' 469).

Άρθρο 27 **Ειδικές διατάξεις**

1. Σε κτίρια, κτιριακές υποδομές και εγκαταστάσεις που χαρακτηρίζονται ως ειδικά κτίρια δημόσιου ενδιαφέροντος ύστερα από απόφαση του Υπουργού στον οποίο υπάγεται ο αρμόδιος φορέας έγκρισης της άδειας δόμησης, επιτρέπονται παρεκκλίσεις του παρόντος νόμου που χορηγείται μετά από αιτιολογημένη τεχνική έκθεση και έγκριση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

2. Σε νομίμως υφιστάμενα κτίρια που δεν διαθέτουν

ανελκυστήρα και κατά το χρόνο ανέγερσής τους δεν ήταν υποχρεωτική η κατασκευή του από τις ισχύουσες τότε διατάξεις, επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος και των ειδικών όρων δόμησης της περιοχής, κατασκευή ανελκυστήρα ή άλλων μηχανικών μέσων κάλυψης υψομετρικών διαφορών και του χώρου πρόσβασης σε αυτά με απαραίτητη προϋπόθεση τη σύνταξη ή ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου.

Για διατηρητέα κτίρια και παραδοσιακούς οικισμούς, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.

Αντίστοιχα σε νομίμως υφιστάμενα κτίρια κατοικίας που δεν διασφαλίζουν προσβασιμότητα σε άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα επιτρέπεται κατά παρέκκλιση κάθε ισχύουσας διάταξης, κανονισμού (συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού πολυκατοικίας) κ.λπ. η τοποθέτηση διατάξης (ράμπας ή αναβατορίου) που θα διασφαλίζει την πρόσβαση στα άτομα αυτά, από το πεζοδρόμιο στους εσωτερικούς / εξωτερικούς κοινόχρηστους χώρους, εφόσον διαμένουν ως ιδιοκτήτες ή ένοικοι στα παραπάνω κτίρια, με απαραίτητη προϋπόθεση την εξασφάλιση της ασφάλειας των χρηστών, τη σύνταξη ή ενημέρωση της Ταυτότητας Κτιρίου και την κάλυψη των εξόδων κατασκευής από τα ενδιαφερόμενα άτομα.

3. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής τόσο του άρθρου 10 όσο και του άρθρου 25 η προσαύξηση του συντελεστή δόμησης υπολογίζεται ξεχωριστά για κάθε περίπτωση, επί του αρχικού συντελεστή.

4. Για την κατασκευή ή επισκευή τεμένους σε Βακουφικό ακίνητο της Θράκης, αντί του τίτλου ιδιοκτησίας, οι ενδιαφερόμενοι υποχρεούνται να προσκομίσουν στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης τα ακόλουθα δικαιολογητικά έγγραφα:

α) Πιστοποιητικό από το αρμόδιο υποθηκοφυλακείο περί μη διεκδικήσεως του ακινήτου.

β) Βεβαίωση του Δημάρχου για το χρόνο δημιουργίας του οικοπέδου ή του γηπέδου, συνοδευόμενη από τοπογραφικό διάγραμμα θεωρημένο από τον ίδιο.

γ) Υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1985, στην οποία να δηλώνεται ότι ο αιτών είναι κύριος του οικοπέδου ή του γηπέδου, ο τρόπος και ο χρόνος απόκτησής του, καθώς και ο χρόνος δημιουργίας του που επικαλείται για την παρέκκλιση.

Άρθρο 28 **Εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις δόμησης κοντά σε ρέματα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μετά από γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων, επιλύεται κάθε ερμηνευτικό ζήτημα που προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε διάταξη της κείμενης πολεοδομικής νομοθεσίας, λόγω διαφορετικών ερμηνειών των αρμόδιων υπηρεσιών.

3. α) Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και

Δικτύων καθορίζονται και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες των παραγόντων οι οποίοι συμμετέχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο στην παραγωγή των ιδιωτικών οικοδομικών έργων και εγκαταστάσεων.

β) Ειδικότερα καθορίζονται και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες, οι υποχρεώσεις, ευθύνες κ.ά.:

- του κυρίου του έργου
- του μελετητή μηχανικού κατά τομέα εργασιών
- του επιβλέποντος μηχανικού κατά τομέα εργασιών
- του γενικού εργολάβου του έργου
- του κατ' είδος εργασίας υπεργολάβου, τεχνικού και τεχνίτη

- των παραγωγών δομικών υλών, υλικών και ειδών
- των προμηθευτών δομικών υλών, υλικών και ειδών.

γ) Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα ορίζονται κατά περίπτωση τα κριτήρια, οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες βάσει των οποίων οι εργολάβοι, υπεργολάβοι, παραγωγοί και προμηθευτές εντάσσονται στο αντίστοιχο μητρώο δια του οποίου πιστοποιείται η πληρότητα, ποιότητα και αξιοπιστία των παρεχόμενων υπηρεσιών, υλών, υλικών και ειδών. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα ορίζονται τα όργανα και οι διαδικασίες σύνταξης των μητρώων εργολάβων, υπεργολάβων, παραγωγών και προμηθευτών. Με όμοιο προεδρικό διάταγμα καθορίζεται ο τρόπος επιμερισμού των ευθυνών των παραπάνω προσώπων, το είδος των κυρώσεων και τα κριτήρια και τα όργανα επιβολής αυτών.

4. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, εγκρίνονται Τεχνικές Οδηγίες μετά από γνώμη του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ο.Τ.Ε.Ε.) με τις οποίες τροποποιούνται ή και καθορίζονται τεχνικές προδιαγραφές μελετών, καθώς και το περιεχόμενο Ειδικών Κανονισμών.

5. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι προδιαγραφές για την εξοικονόμηση νερού σε κτήρια και κάθε άλλο συναφές ζήτημα.

Άρθρο 29

1. Η ισχύς της διάταξης του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4030/2011 αρχίζει μετά την έκδοση απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με την οποία διαπιστώνεται η οργάνωση του μητρώου του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου. Εγκρίσεις και άδειες δόμησης, οι οποίες έχουν εκδοθεί μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας, χωρίς τη δήλωση του αριθμού του μηχανικού στο μητρώο της παραπάνω διάταξης θεωρούνται νομίμως εκδοθείσες.

2. Η θητεία των μελών των Συμβουλίων Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥΠΟΘΑ), του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (ΚΕΣΑ) και του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕΣΥΠΟΘΑ) είναι διετής.

3. Στην παρ. 9 του άρθρου 6 του ν. 4030/2011 οι λέξεις «κατά τον χρόνο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ανεξάρτητα από το χρόνο».

4. Στην παρ. 12 του άρθρου 7 του ν. 4030/2011 η λέξη «αμοιβών» αντικαθίσταται από τη λέξη «εισφορών».

5. α. Η ισχύς των οικοδομικών αδειών, οι οποίες δεν είχαν λήξει την 1.3.2011 παρατείνεται κατά τρία έτη. Οικοδομικές άδειες, οι οποίες είχαν εκδοθεί και είχε

αρχίσει η εκτέλεση των εργασιών τους πριν την 1.3.2012, αναθεωρούνται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες του ν. 4030/2011 διατάξεις, εφόσον η αναθεώρηση δεν αφορά προσθήκη.

β. Οι διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4030/2011 εφαρμόζονται για τις οικοδομικές άδειες, οι οποίες έχουν εκδοθεί μέχρι την 1.3.2012, εφόσον αρχίσει η εκτέλεση των οικοδομικών εργασιών τους, μετά την παραπάνω ημερομηνία.

γ. Στο άρθρο 9 παράγραφος 5 του ν. 4030/2011 η λέξη «ΥΔΟΜ» αντικαθίσταται από τις λέξεις «αρμόδια υπηρεσία του Δήμου».

δ. Στην παράγραφο 11 του άρθρου 24 του ν. 4014/2011 μετά το εδάφιο «Ανείσπρακτα βεβαιωθέντα ποσά προστίμων ανέγερσης και διατήρησης, δυνάμει άλλων διατάξεων, διαγράφονται» προστίθενται εδάφια, τα οποία έχουν ως εξής: «Για τη διαγραφή των προστίμων υποβάλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης αίτηση του ενδιαφερομένου, η οποία συνοδεύεται από: 1) τη βεβαίωση υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος και 2) υπεύθυνη δήλωση ότι τα πρόστιμα, των οποίων ζητείται η διαγραφή, αφορούν το ακίνητο, το οποίο έχει υπαχθεί στις διατάξεις του παρόντος. Η Υπηρεσία Δόμησης εκδίδει πράξη με την οποία ακυρώνει τον οικείο χρηματικό κατάλογο ή την πράξη επιβολής προστίμου και την αποστέλλει στην αρμόδια φορολογική αρχή, σε περίπτωση που τα πρόστιμα έχουν βεβαιωθεί και φορολογικά, προκειμένου η φορολογική αρχή να διαγράψει κάθε σχετική πράξη (ταμειακή βεβαίωση), που έχει ως νόμιμο έρεισμα το χρηματικό κατάλογο ή την πράξη επιβολής προστίμου.

6. Παρατείνεται η ισχύς των οικοδομικών αδειών, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 3α του άρθρου 6 του από 8.7.1993 προεδρικού διατάγματος (Δ' 795), έως και τις 31.12.2014, προκειμένου να ολοκληρωθούν οι όψεις και η τυχόν στέγη του κτιρίου και να ενταχθούν στην παρ. 4γ του άρθρου 6 του ν. 4030/2011. Για τις εργασίες αυτές δεν απαιτείται έκδοση αναθεώρησης οικοδομικής άδειας, παρά μόνον έγγραφη ενημέρωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης, η οποία γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα.

7. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 45 του ν. 4030/2011 προστίθεται εδάφιο, το οποίο έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση των κηρυγμένων παραδοσιακών οικισμών, των ιστορικών διατηρητέων οικισμών και των οικιστικών συνόλων, που έχουν χαρακτηριστεί ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία, η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου είναι τέσσερα έτη.»

8. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ν. 4030/2011 μετά τις λέξεις «διοικητικών οργάνων» προστίθεται η φράση «, η γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής ή του Σ.Χ.Ο.Π. Αιγαίου.»

9. Στην παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4030/2011 μετά τις λέξεις «η έγκριση δόμησης» προστίθεται η φράση «, η γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής ή του Σ.Χ.Ο.Π. Αιγαίου όπου απαιτείται».

Άρθρο 30

1.α. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του π.δ. 340/1990 (Α' 135) προστίθεται εδάφιο στ' ως εξής:

«στ. Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής».

β. Η περίπτωση ε' του στοιχείου ζ' της παραγράφου

2 του άρθρου 4 του π.δ. 51/1988 (Α' 19), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«ε) Οι κατευθύνσεις για το σχεδιασμό των Γ.Π.Σ. και ΣΧΟΟΑΠ των Δήμων των παραπάνω Ρυθμιστικών Σχεδίων.»

2. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 1 έως 5 του άρθρου 8 του ν. 4002/2011 εφαρμόζονται και επί ξενοδοχειακών καταλυμάτων της παρ. 1Α του άρθρου 2 του ν. 2160/1993, τα οποία κατασκευάζονται, σε γήπεδα τουλάχιστον 50.000 τ.μ., εντός πέντε (5) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφόσον είχε υποβληθεί πλήρης φάκελος για την έκδοση οικοδομικής άδειας μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 4002/2011.

3. α. Στο άρθρο 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται παράγραφος 27 ως εξής:

«27. Για τα κτίρια, που στεγάζουν υποδομές δικαιοσύνης και ανήκουν στο Δημόσιο ή στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων ή σε νομικά πρόσωπα που εποπτεύονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων δεν υπάρχει υποχρέωση καταβολής παραβόλου για την υπαγωγή στις διατάξεις του παρόντος.»

β. Στην παράγραφο 1α του άρθρου 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται εδάφιο, το οποίο έχει ως εξής:

«Η με οποιονδήποτε τρόπο μεταβολή των χρήσεων γης δεν επιδρά στο κύρος της υπαγωγής, σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια.»

γ. Στο άρθρο 26 παράγραφος 2 του ν. 4014/2011 η ημερομηνία «31.12.2011» αντικαθίσταται από την ημερομηνία «30.6.2012» και διαγράφονται οι λέξεις «και επέρχονται οι συνέπειες των παραπάνω διατάξεων».

δ. Για τη λήψη άδειας εγκατάστασης, λειτουργίας ή για την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης για την άσκηση μεταποιητικών ή συναφών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 17 έως 40 του ν. 3982/2011 (Α' 209), σε κτίρια ή τμήματα κτιρίων, που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του άρθρου 24 του ν. 4014/2011, απαιτείται αντί της οικοδομικής άδειας η βεβαίωση περαίωσης της διαδικασίας υπαγωγής στο παραπάνω άρθρο.

ε. Στο τέλος της παρ. 18 του άρθρου 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται το εξής εδάφιο:

«Στις ρυθμίσεις του παρόντος νόμου υπάγονται αυθαίρετες κατασκευές που έχουν ανεγερθεί κατά παράβαση των ρυθμίσεων του από 17.2.1998 π.δ. «Καθορισμός χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του έτους 1923 περιοχή της χερσονήσου Λαυρεωτικής (Ν. Αττικής)» (Δ' 125/1998). Σε περίπτωση διαπλάτυνσης του οδικού δικτύου οι κύριοι των αυθαίρετων κατασκευών δεν δικαιούνται αποζημίωσης για τις αυθαίρετες κατασκευές.»

στ. Στην παράγραφο 2 (α) του άρθρου 3 του από 14.6.2011 π.δ. (Δ' 187) μετά τις λέξεις «πολιτισμού» προστίθενται οι λέξεις «, όπως μουσειών».

4. Στο άρθρο 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται παράγραφος 28 ως εξής:

«28. Για την εφαρμογή της περίπτωσης βγ' της παραγράφου 24 του άρθρου 24 του παρόντος, όπως προστέθηκε με την παράγραφο 11 του άρθρου 49 του ν. 4030/2011 η επιτροπή της παρ. 9 του άρθρου 24 του παρόντος αποφαίνεται για το σύνολο των μέχρι τις 28.2.2012 υποβληθεισών αιτήσεων και εν συνεχεία για το σύνολο των αιτήσεων, που υποβάλλονται από 1.3.2012 και μέχρι 30.6.2012.»

5. Η περίπτωση β' του άρθρου 8 του ν. 3027/2002 καταργείται, ατότου ισχύσε.

6. Στο άρθρο 24 του ν. 4014/2011 προστίθεται παράγραφος 29 ως ακολούθως:

«29. Δεν θεωρούνται αυθαίρετα κατά την έννοια των διατάξεων του παρόντος κτίρια που έχουν ανεγερθεί σύμφωνα με νόμιμη οικοδομική άδεια, πριν από την επιβολή κατασκευής παρόδιας στοάς από το ρυμοτομικό σχέδιο της περιοχής, για το λόγο μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής.»

Άρθρο 31

Ρύθμιση πολεοδομικών θεμάτων

1. Η έγκριση, αναθεώρηση ή τροποποίηση ρυμοτομικών σχεδίων, γίνεται με προεδρικό διάταγμα με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλου αρμόδιου Υπουργού, κατά τις διατάξεις της παρ. 9β του άρθρου 25 του ν. 2508/1997. Εξαιρούνται οι πολεοδομικές ρυθμίσεις - τροποποιήσεις βάσει των διατάξεων των παραγράφων ΙΙΣΤ.39 του άρθρου 186 και ΙΙ.19 του άρθρου 280 του ν. 3852/2010 (Α' 87), που εξακολουθούν να ισχύουν.

Για την έκδοση του παραπάνω προεδρικού διατάγματος, αρμόδιο συμβούλιο να γνωμοδοτεί είναι το Συμβούλιο Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥ.ΠΟ.Θ.Α.) της οικείας Περιφέρειας. Θέματα για τα οποία έχει γνωμοδοτήσει μέχρι τη δημοσίευσή του παρόντος το αρμόδιο Κεντρικό Συμβούλιο, εγκρίνονται με τη γνωμοδότηση του συμβουλίου αυτού. Ο κατά περίπτωση αρμόδιος Υπουργός μπορεί να ζητά τη γνώμη του αρμόδιου Συμβουλίου του, με την επιφύλαξη εφαρμογής των διατάξεων της παρ.6 του άρθρου 45 του ν. 4030/2011 (Α' 249).

2. Στο τέλος της περίπτωσης ε' της παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 2508/1997 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Τα παραπάνω εφαρμόζονται και για ιδιοκτησίες ή τμήματα αυτών που καθορίστηκαν ως κοινόχρηστοι χώροι μεταγενέστερα με τροποποίηση ή αναθεώρηση σχεδίου, καθώς και για τους χώρους που χαρακτηρίστηκαν ως χώροι κοινωφελούς χρήσεως ή σκοπών με την αρχική ένταξη ή μεταγενέστερα ως ανωτέρω. Ειδικά στις περιπτώσεις αποχαρακτηρισμού χώρου προοριζόμενου για κοινωφελή σκοπό η εισφορά διατίθεται μόνο για τον ίδιο ή άλλο κοινωφελή σκοπό και εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό μπορεί είτε να διατεθεί για τη δημιουργία κοινοχρήστου χώρου ή να μετατραπεί σε χρηματική.

Η πράξη τροποποίησης του σχεδίου της παρούσας κατά το μέρος που αφορά στη μετάσταση κυριότητας υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. μεταγράφεται νόμιμα στο οικείο υποθηκοφυλακείο ή καταχωρείται στο Κτηματολογικό Γραφείο.

Στις παραπάνω περιπτώσεις ο υπόχρεος σε εισφορά δεν συμμετέχει στις τυχόν επιπλέον επιβαρύνσεις από την πράξη αναλογισμού, αλλά υποκαθίσταται από τον οικείο Δήμο.»

Σε περίπτωση που ο καθορισμός του ακινήτου ως κοινόχρηστου χώρου ή ο χαρακτηρισμός του ως κοινωφελούς χρήσης δεν έγινε με την αρχική ένταξη στο σχέδιο πόλης, αλλά με μεταγενέστερη τροποποίησή του και έχει ήδη επιβληθεί εισφορά σε γη ή χρήμα, με βάση το ν. 1337/1983, είτε αποζημίωση οποιασδήποτε μορφής για την ένταξη στο σχέδιο πόλης με βάση το

ν.δ. της 17.7.1923, αν αρθεί η απαλλοτρίωση ή το ρυμοτομικό βάρος και το ακίνητο καταστεί οικοδομήσιμο, δεν επιβάλλεται εκ νέου εισφορά σε γη ή χρήμα.

3. α. Η παρ. 1 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 (Α' 249) αντικαθίσταται ως εξής:

« 1. Η εποπτεία λειτουργίας των Οικοδομικών Συνεταιρισμών (Ο.Σ.) ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με το ν. 1667/1986 (Α' 196). Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής διατηρεί τις αρμοδιότητές του μόνο για τις διαδικασίες χωροθέτησης, πολεοδομησης, τον καθορισμό όρων και περιορισμών δόμησης, έγκρισης μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων και θέματα ενέργειας.»

β. Τα δύο τελευταία εδάφια της παρ. 6 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 αντικαθίστανται ως εξής:

«Η απόφαση ανάληψης των εν λόγω έργων υποδομής κοινοποιείται αμελλητί με ευθύνη του Ο.Τ.Α. στις αρμόδιες υπηρεσίες δόμησης, με παραγγελία να μην εκδίδουν άδειες δόμησης για όσο διάστημα είναι απαραίτητο στους Ο.Τ.Α. προκειμένου να προβούν στη σύνταξη των μελετών για τα έργα υποδομής και μέχρι την υλοποίηση αυτών κατά τις διατάξεις της παραγράφου 10.

Οι Ο.Τ.Α. που αναλαμβάνουν την εκπόνηση των μελετών και την κατασκευή των έργων τεχνικής υποδομής στις οικιστικές περιοχές των Ο.Σ., εντάσσουν αυτά στους προϋπολογισμούς και τα προγράμματά τους σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.»

γ. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στις προηγούμενες παραγράφους για Ο.Σ. των οποίων η πολεοδομική μελέτη έχει εγκριθεί μετά την ισχύ του π.δ. 17/1984 και οι οποίοι δεν έχουν ολοκληρώσει την κατασκευή των έργων υποδομής, εάν έχουν εξαντληθεί οι προθεσμίες του άρθρου 8 παρ. 5 του π.δ. 93/1987 μπορούν μέσα σε έξι μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, ύστερα από σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών τους, να επιλέξουν τη σύναψη συμβάσεων με τους Ο.Τ.Α. για την κατασκευή έργων από κοινού ή με όποιον άλλον τρόπο δεσμευτούν συμβατικά.»

δ. Η παρ. 12 του άρθρου 39 του ν. 4030/2011 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«12. Όσοι Ο.Σ. αναλάβουν την εκτέλεση των έργων υποδομής στην έκτασή τους, οφείλουν να τα ολοκληρώσουν εντός της προθεσμίας της παραγράφου 3, διαφορετικά διαλύονται κατόπιν σχετικής απόφασης του αρμόδιου δικαστηρίου μετά από αίτηση της Περιφέρειας και τα έργα αναλαμβάνει ο Ο.Τ.Α.»..

Άρθρο 32

Διαδικασία τροποποίησης εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων μετά από άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης

1. Η τροποποίηση εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, μετά από βεβαιωθείσα αυτοδίκαιη ανάκληση επιβληθείσας απαλλοτρίωσης ή σε συμμόρφωση δικαστικής απόφασης για την άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης, γίνεται με την τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 154 του από 14.7.1999 π.δ. του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Α' 580).

Η έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης γίνεται με την υποβολή σχετικού αιτήματος στον οικείο δήμο ή την αρμόδια υπηρεσία, από τον ιδιοκτήτη στο ακίνη-

το του οποίου ανακλήθηκε ή ήρθη η απαλλοτρίωση ή δέσμευση, το οποίο συνοδεύεται υποχρεωτικά από τα ακόλουθα στοιχεία:

α) βεβαίωση της αυτοδίκαια ανακληθείσας απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης ή δικαστική απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου,

β) ακριβή αντίγραφα τίτλων ιδιοκτησίας, πιστοποιητικά μετεγγραφής μη διεκδίκησης ή στοιχεία κτηματολογίου που έχουν καταστεί οριστικά, καθώς και δήλωση ιδιοκτησίας όπου απαιτείται,

γ) τα απαιτούμενα κατά τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις τοπογραφικά διαγράμματα, γνωμοδοτήσεις αρμόδιων υπηρεσιών και φορέων, καθώς και τυχόν άλλες αναγκαίες κατά περίπτωση ειδικές μελέτες (όπως οριοθέτησης ρέματος, γεωλογική-γεωτεχνική κ.α.), τα οποία μπορεί να συνοδεύονται και από τεχνική έκθεση αιτιολόγησης πρότασης τροποποίησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου.

Ο οικείος δήμος τηρεί τις προβλεπόμενες από τις παραπάνω διατάξεις, διατυπώσεις και διαδικασίες δημοσιοποίησης της προτεινόμενης τροποποίησης του σχεδίου στη θέση του ακινήτου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας η διαδικασία έγκρισης της τροποποίησης συνεχίζεται χωρίς τη γνώμη του.

2. Για την τροποποίηση του σχεδίου με σκοπό τη διοικητική εφαρμογή της δικαστικής απόφασης που αίρει ή ανακαλεί τη ρυμοτομική απαλλοτρίωση και της αυτοδίκαιης άρσης λαμβάνονται υπόψη όλες οι προστατευτικές διατάξεις για το περιβάλλον και ιδίως οι διατάξεις για τις αρχαιότητες, τον αιγιαλό και την παραλία, τα δάση, τους προστατευόμενους φυσικούς σχηματισμούς κλπ. που ισχύουν κατά το χρόνο της τροποποίησης.

Σε περίπτωση που δεν μπορεί να τροποποιηθεί το σχέδιο πόλης και να ενταχθεί η ιδιοκτησία σε οικοδομικό τετράγωνο λόγω των υφισταμένων στην περιοχή απαγορεύσεων και ρυθμίσεων, τότε δημιουργείται σε αυτήν ζώνη ελεύθερου χώρου ή τίθεται εκτός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και ορίζονται σε αυτήν ειδικοί όροι χρήσης και δόμησης.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται η διαδικασία προσαρμογής της προηγούμενης παραγράφου για ακίνητα του Δημοσίου, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ..

3. Με την τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, επιτρέπεται η εκ νέου επιβολή της ανακληθείσας ή αρθείσας ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης, για τον ίδιο ή για άλλο σκοπό, μόνον εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) σοβαροί πολεοδομικοί λόγοι και αναγκαιότητα διατήρησης του ακινήτου ως κοινόχρηστου ή κοινωφελούς χώρου, βάσει πολεοδομικών προτύπων ή των προβλέψεων του ισχύοντος γενικού πολεοδομικού σχεδιασμού όπου υπάρχει και

β) πρόθεση και οικονομική δυνατότητα του οικείου δήμου ή άλλου αρμόδιου φορέα για την άμεση καταβολή της προσήκουσας αποζημίωσης στους δικαιούχους, που αποδεικνύεται με την εγγραφή της προσήκουσας αποζημίωσης σε ειδικό κωδικό στον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή του εκάστοτε αρμόδιου φορέα.

Ως προσήκουσα αποζημίωση για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου ορίζεται η υπολογιζόμενη με βάση το σύστημα αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου

Οικονομικών, κατά το ημερολογιακό έτος δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της σχετικής διοικητικής πράξης έγκρισης της τροποποίησης, με την οποία επιβάλλεται εκ νέου η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση.

4. α. Ο οικείος δήμος ή ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την απαλλοτρίωση φορέας οφείλει εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών, από τη δημοσίευση της διοικητικής πράξης έγκρισης της τροποποίησης επανεπιβολής της απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης, να κινήσει ως επισπεύδων τη διαδικασία εφαρμογής του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου με την τήρηση των προβλεπόμενων από τις σχετικές διατάξεις διαδικασιών και τις διατάξεις του επόμενου άρθρου.

β. Μετά την άπρακτο παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 4α με πράξη του οργάνου που είναι αρμόδιο για την τροποποίηση του σχεδίου ανακαλείται αυτοδίκαια η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση και ο χώρος καθίσταται οικοδομήσιμος με νέα τροποποίηση του σχεδίου ή τίθεται σε καθεστώς εκτός σχεδίου με μερική κατάργηση του εγκεκριμένου σχεδίου, εφόσον συντρέχουν οι λόγοι της παραγράφου 2. Στην περίπτωση αυτή η έγκριση της διοικητικής πράξης τροποποίησης ή κατάργησης του σχεδίου πόλης γίνεται χωρίς επανάληψη των διαδικασιών της παραγράφου 1 του παρόντος, εντός προθεσμίας ενός (1) έτους της προθεσμίας της παραγράφου 4α.

Άρθρο 33

Χρηματοδότηση και ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 33, καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον δέκα (10) έτη από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο καθορίστηκε το ακίνητο ως κοινόχρηστος χώρος, πλην οδών, εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, είναι δυνατόν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του ν. 2882/2001 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων) αντί των διατάξεων περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Για την εξασφάλιση των προς απαλλοτρίωση ακινήτων για τη δημιουργία των παραπάνω κοινόχρηστων χώρων, καταβάλλεται με επίσπευση του οικείου δήμου το σύνολο της αποζημίωσης, όπως αυτή καθορίζεται είτε δικαστικά, είτε εξωδικαστικά, μέχρι ύψους που υπολογίζεται βάσει του συστήματος αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

2. α. Από την κατά τα ανωτέρω αποζημίωση ποσοστό ίσο προς το 30% της αξίας των προς απαλλοτρίωση ή απόκτηση ακινήτων βαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου, ενώ το υπόλοιπο 70% κατανέμεται και βαρύνει, ως ειδική εισφορά, ανάλογα με το εμβαδό του οικοπέδου, τους κύριους ή νομείς όλων των άρτιων και οικοδομήσιμων οικοπέδων, των Οικοδομικών Τετραγώνων που έχουν πλευρά έστω και σημειακά στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο, καθώς και των ακινήτων που βρίσκονται εντός ή τέμνονται από τον τομέα που προσδιορίζεται από κλειστή τεθλασμένη γραμμή, η οποία χαράσσεται σε απόσταση διακόσια πενήντα (250) μέτρα από τα όρια του προς διάνοιξη κοινόχρηστου χώρου. Όταν ο προς διάνοιξη κοινόχρηστος χώρος έχει ευρύτερη σημασία για την πολεοδομική ενότητα ή και

την πόλη γενικότερα η απόσταση μπορεί να αυξάνεται αναλόγως δυναμένη να φθάνει τα πεντακόσια (500) μέτρα. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του δήμου καθορίζεται για κάθε κοινόχρηστο χώρο, το ακριβές μέγεθος της παραπάνω απόστασης.

Ειδικότερα το μερίδιο των ακινήτων που έχουν πρόσωπο στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο επιβαρύνεται επιπλέον, πολλαπλασιαζόμενο με συντελεστή 3.

Το μερίδιο ακινήτων τα οποία είναι μη άρτια αλλά οικοδομήσιμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/ 1983, όπως ισχύει, μειώνεται κατά 40%, ενώ σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν κτίρια κηρυγμένα ως διατηρητέα ή ως μνημεία μειώνεται κατά 60%.

β. Με την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του σχεδίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, ο δήμος προβαίνει στη σύνταξη πίνακα απογραφής των περιλαμβανομένων ακινήτων στον οποίο αναγράφονται οι κύριοι ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους, για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου και μπορεί να αναρτάται στην ιστοσελίδα του επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερομένους στον πίνακα ως κύριους ή νομείς των υποκειμένων στην ειδική εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση αποστέλλεται και ταχυδρομικά ή επιδίδεται στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κτιρίων ή χώρων, ή τον διαχειριστή αυτών, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίους ή τους νομείς αυτών.

γ. Η εισφορά εισπράττεται ως δημοτικό τέλος, με βάση τις επιφάνειες των ακινήτων που έχουν καταγραφεί για τον υπολογισμό του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) που χρησιμοποιούνται και για τη σύνταξη του παραπάνω πίνακα. Εφόσον έχει συνταχθεί κτηματολόγιο ή κτηματογράφηση, χρησιμοποιούνται τα σχετικά στοιχεία αυτών.

3. Μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση στον τύπο της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, ανακοίνωσης, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής, επισυνάπτοντας και κάθε δικαιολογητικό που συσχετίζεται με τις αντιρρήσεις του κατά των εγγραφών στον πίνακα. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, η ένσταση είναι απαράδεκτη, αν δεν κατονομάζει τον πραγματικό κύριο ή νομέα, εφόσον την ένσταση την προβάλλει αυτός που στην κατοχή του βρίσκεται το ακίνητο.

4. Για τις ενστάσεις αποφασίζει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 3, το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο εγκρίνει τον οριστικό πίνακα απογραφής, ο οποίος τοιχοκολλάται και ανακοινώνεται όπως και ο αρχικός πίνακας και αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται βάσει αντικειμενικών αξιών και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων των δήμων. Εισφορά μέχρι 500 ευρώ καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3)

μήνες από την ειδοποίηση του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό, πλην της τελευταίας (υπόλοιπο). Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά βεβαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

6. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παράγραφο 1 συμμετοχής του οικείου δήμου φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς. Χρησιμοποίηση του προϊόντος είσπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

7. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την είσπραξη της εισφοράς ο δήμος ζητά από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον απαιτείται, τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις σχετικές αποζημιώσεις για τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά.

8. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για τμήμα μόνο της επιφανείας του κοινόχρηστου χώρου, σύμφωνα με το παρόν, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για το υπόλοιπο τμήμα της επιφάνειας του μερικά ή ολικά.

9. α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 8 του παρόντος εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις περί εισφορών των ιδιοκτησιών σε γη και χρήμα, για τα ακίνητα ή τα τμήματα των ακινήτων που είναι προς απαλλοτρίωση, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου και εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν έχουν αποκατασταθεί.

β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε απαλλοτριώσεις για τη δημιουργία ή τη διάνοιξη κοινόχρηστων χώρων, πλην οδών εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και

χώρους πρασίνου, που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος και του ν. 5269/1931 και δεν έχουν συντελεστεί ή εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις ή προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών. Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι αποζημίωσης είναι και υπόχρεοι αποζημίωσης/ειδικής εισφοράς, επέρχεται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Τυχόν καταβληθέντα ποσά λόγω αυταποζημίωσης δεν αναζητούνται.

10. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί από τους πόρους του, τους δήμους για την απόκτηση και αποζημίωση των κοινόχρηστων αυτών χώρων. Ποσοστό ίσο προς το 70% της χρηματοδότησης, το οποίο εισπράττεται από τον οικείο δήμο ως ειδική εισφορά, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, επιστρέφεται στο Πράσινο Ταμείο και μπορεί να επαναχρησιμοποιείται στο δήμο για την εκτέλεση μελετών και έργων διαμόρφωσης των υπόψη κοινόχρηστων χώρων ή για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης άλλων κοινόχρηστων χώρων του σχεδίου.

Άρθρο 34

Μεταβατικές διατάξεις

Οικοδομικές άδειες σε ισχύ κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος αναθεωρούνται μέσα στο χρόνο ισχύος τους είτε σύμφωνα με το σύνολο των διατάξεων του παρόντος είτε σύμφωνα με το σύνολο των διατάξεων, που ίσχυαν κατά το χρόνο έκδοσής τους.

Άρθρο 35

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργείται κάθε διάταξη, η οποία είναι αντίθετη στις ρυθμίσεις του παρόντος, με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 1 και του άρθρου 34.

Άρθρο 36

Διασφάλιση παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

1. Μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών ανάθεσης της παροχής Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) κατά τις διατάξεις των άρθρων 55 επόμενα του ν. 4001/2011 (Α' 179) και τη θέσπιση του Κώδικα Διαχείρισης Ηλεκτρικών Συστημάτων Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών κατά το άρθρο 130 του ίδιου νόμου, για την απρόσκοπτη και αδιάλειπτη παροχή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας που έχει επιβληθεί στις επιχειρήσεις του τομέα ηλεκτρικής ενέργειας, οφείλεται από την 1.1.2012 αντάλλαγμα Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (αντάλλαγμα ΥΚΩ), το οποίο με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθρου 55 του ν. 4001/2011, υπολογίζεται ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	Μοναδιαία χρέωση σε €/MWh
Υψηλής Τάσης (ΥΤ)	4,14
Βιομηχανικής χρήσης ΜΤ	6,91
Αγροτικής χρήσης ΜΤ	5,46
Γενικής χρήσης ΜΤ	17,9
Καταναλώσεις Νύχτας ΧΤ	8,89
Αγροτικής χρήσης ΧΤ	7,07
Φωτισμός Οδών και Πλατειών ΧΤ	13,71
Γενικής Χρήσης ΧΤ	18,24
Βιομηχανικής χρήσης ΧΤ	18,24
Οικιακής χρήσης ΧΤ (Καταναλώσεις Ημέρας)	
0 - 1600 kWh/τετραμηνία	6,99
1601-2000 kWh/τετραμηνία	15,7
2001-3000 kWh/τετραμηνία	39,87
3001- ΑΝΩ kWh/τετραμηνία	44,88

2. Υπόχρεοι καταβολής του ανταλλάγματος ΥΚΩ είναι οι εκάστοτε χρήστες κάθε παροχής ηλεκτροδότησης, οι οποίοι το συγκαταβάλλουν προς τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας με διακριτή χρέωση στους λογαριασμούς κατανάλωσης που λαμβάνουν, όπως η κατανάλωση αυτή προσδιορίζεται από τον αρμόδιο Διαχειριστή Δικτύου. Το ανάλλαγμα ΥΚΩ αποδίδεται από τους προμηθευτές εντός του επόμενου της έκδοσης των λογαριασμών μήνα, σε ειδικό λογαριασμό που τηρείται από την εταιρεία με την επωνυμία «Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (Α.Δ.Μ.Η.Ε.) Α.Ε.» του άρθρου 97 του ν. 4001/2011.

Από τα έσοδα του ειδικού λογαριασμού καταβάλλεται εξ ολοκλήρου αντιστάθμιση στους κατόχους άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχουν Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας.

3. Το ανάλλαγμα που αντιστοιχεί στο κόστος εκπλήρωσης υποχρεώσεων παροχής ΥΚΩ, όπως αυτό έχει θεσπισθεί για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας για την περίοδο από το έτος 2008 έως και το έτος 2011, επιμερίζεται στους εκάστοτε χρήστες παροχής ηλεκτροδότησης αντί στους κατόχους αδειών προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, ως εξής:

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΧΡΗΣΤΩΝ	Μοναδιαία χρέωση ΥΚΩ σε €/MWh		
	Έτος 2009	Έτος 2010	Έτος 2011
Υψηλής Τάσης (ΥΤ)	6,29	4,21	3,88
Βιομηχανικής χρήσης ΜΤ	7,75	6,58	5,87
Αγροτικής χρήσης ΜΤ	3,80	3,24	0,95
Γενικής χρήσης ΜΤ	9,64	8,35	11,41
Καταναλώσεις Νύχτας ΧΤ	0,00	0,00	1,45
Αγροτικής χρήσης ΧΤ	4,41	3,70	1,15
Φωτισμός Οδών και Πλατειών ΧΤ	8,47	7,65	2,32
Γενικής Χρήσης ΧΤ	12,80	11,51	14,37
Βιομηχανικής χρήσης ΧΤ	12,08	10,34	13,22
Οικιακής χρήσης ΧΤ (Καταναλώσεις Ημέρας)			
0 - 800 kWh/τετραμηνία	0,0	0,0	0,20
801-1600 kWh/τετραμηνία	10,1	8,7	5,28
1601-2000 kWh/τετραμηνία	10,8	9,3	11,37
2001-3000 kWh/τετραμηνία	19,2	16,6	31,57
3001- ΑΝΩ kWh/τετραμηνία	26,6	22,2	36,08

Κατά τον επιμερισμό σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια λαμβάνονται υπόψη τα όρια ετήσιας επιβάρυνσης, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 2773/1999 (Α' 286), όπως εκάστοτε ίσχυαν.

4. Τα ποσά που βαρύνουν τους εκάστοτε χρήστες παροχής ηλεκτροδότησης δυνάμει της προηγούμενης παραγράφου συμψηφίζονται οίκοθεν με τα ποσά που αντιστοίχως έχουν καταβληθεί από τους χρήστες αυτούς προς τους κατόχους αδειάς προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να ανακτηθεί το κόστος χρεώσεων ΥΚΩ, σύμφωνα με το τελευταίο εδάφιο της

παραγράφου 3 του άρθρου 28 του ν. 3426/2005, κατά τη χρονική περίοδο από το έτος 2008 έως και το έτος 2011. Αν από το συμπηφισμό προκύψει χρεωστικό υπόλοιπο σε βάρος των εκάστοτε χρηστών, το χρεωστικό υπόλοιπο δεν αναζητείται από τους χρήστες και διαγράφεται.

5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται η υπουργική απόφαση ΠΕΚΑ ΗΛ/Β/Φ.1.17/2123/2857/2010 και η απόφαση ΡΑΕ 1527/2011.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζεται κάθε αναγκαία τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 37

Στο άρθρο 6 του από 19.7/24.7.2007 π.δ. «Καθορισμός Ζωνών προστασίας του ορεινού όγκου Πάρνηθας (Ν. Αττικής)» (Δ' 336), που προστέθηκε με το άρθρο 1 στοιχείο IV του π.δ. 40707/2008 (Δ' 619), μετά την παρ. 2 προστίθενται παράγραφοι 3 έως 10, ως ακολούθως και η παρ. 3 αναριθμείται σε 11:

«3. Ο Φορέας Διαχείρισης διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), στο οποίο μετέχουν ως μέλη, χωρίς πρόσθετη αποζημίωση, ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, ο Γενικός Γραμματέας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού. Ο Πρόεδρος και τα λοιπά τρία (3) μέλη ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Οι αποδοχές του Προέδρου και των μελών Δ.Σ. του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, τηρουμένων των εκάστοτε ανώτατων ορίων, που προβλέπονται στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, και βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Φορέα. Για τη θέση του Προέδρου απαιτείται η κατοχή πτυχίου πανεπιστημιακού ιδρύματος της ημεδαπής ή ισοτίμου της αλλοδαπής και δεκαετής, επιστημονική ή επαγγελματική, εμπειρία στο δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. εκπροσωπεί τον Φορέα δικαστικώς και εξωδίκως, συγκαλεί το Δ.Σ., προεδρεύει των συνεδριάσεών του και ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τους Κανονισμούς του Φορέα ή του ανατίθενται με απόφαση του Δ.Σ.. Τον Πρόεδρο απόντα ή κωλυόμενο αναπληρώνει άλλο μέλος του Δ.Σ. που ορίζεται από αυτό.

4. Το Δ.Σ. συγκαλείται με πρόσκληση του Προέδρου του τακτικά μεν ανά μήνα, έκτακτα δε όταν το κρίνει απαραίτητο ο Πρόεδρος ή το ζητήσουν τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη του, που προσδιορίζουν και τα θέματα για τα οποία ζητούν την έκτακτη σύγκληση. Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα τουλάχιστον τέσσερα (4) μέλη του. Οι αποφάσεις του λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των μελών του. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. μετέχει χωρίς ψήφο ο νομικός σύμβουλος του Φορέα που ορίζεται με απόφαση του Δ.Σ.. Το Δ.Σ. νομίμως συνέρχεται και συνεδριάζει και εκτός της έδρας του.

5. Πόροι του Φορέα Διαχείρισης είναι, ιδίως, έσοδα

από τις δραστηριότητές του σύμφωνα με το σκοπό του και από κάθε νόμιμη αιτία, επιχορηγήσεις από πόρους του «Πράσινου Ταμείου» του ν. 3889/2010 (Α' 182) για τη στήριξη των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών, καθώς και από άλλους τυχόν δημόσιους πόρους. Για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών που συνδέονται άμεσα με την επίτευξη του σκοπού του μπορεί να καταβάλλονται στον Φορέα Διαχείρισης επιχορηγήσεις από εθνικούς ή ευρωπαϊκούς πόρους μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται τα έργα και οι υπηρεσίες που χρηματοδοτούνται, το συνολικό κόστος αυτών και το ύψος της σχετικής χρηματοδότησης, ο τρόπος και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την καταβολή της, οι υποχρεώσεις του Φορέα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

6. Ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος του Φορέα Διαχείρισης γίνεται από δύο (2) ορκωτούς λογιστές, οι οποίοι ορίζονται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής από πίνακα δέκα (10) ορκωτών λογιστών, που καταρτίζεται από το Δ.Σ. του Φορέα. Ο τακτικός έλεγχος της οικονομικής διαχείρισης του Φορέα γίνεται κάθε χρόνο και οι δαπάνες του ελέγχου βαρύνουν τον ίδιο. Το διαχειριστικό έτος του Φορέα συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος. Το πρώτο διαχειριστικό έτος αρχίζει την ημέρα της σύστασης του Φορέα. Οι ορκωτοί λογιστές υποβάλλουν μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους έκθεση για τη διαχείριση και τον απολογισμό του διαχειριστικού έτους που έληξε. Οι εκθέσεις υποβάλλονται στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και στο Δ.Σ. του Φορέα. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να ζητήσει οποτεδήποτε έκτακτο έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης του Φορέα.

7. Το πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης των συμβάσεων, που συνάπτει ο Φορέας Διαχείρισης, καθορίζεται κατ' εξαίρεση από κάθε κείμενη διάταξη, πλην του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με κανονισμούς που καταρτίζονται από το Δ.Σ. του Φορέα και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοιες αποφάσεις καταρτίζεται και εγκρίνεται ο Κανονισμός Λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, με τον οποίον ρυθμίζονται, ιδίως, θέματα λειτουργίας του Δ.Σ., ο τρόπος και τα όργανα διαχείρισης των πόρων, θέματα προσωπικού και κάθε άλλο θέμα που αφορά τη διάρθρωση και την εσωτερική λειτουργία του.

8. Για την κάλυψη των αναγκών σε προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, κατά την έναρξη λειτουργίας του, μπορεί να αποσπώνται σε αυτόν έως πέντε (5) υπάλληλοι, μόνιμοι ή με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, με απόφαση του οικείου Υπουργού, για χρονικό διάστημα μέχρι τριών (3) ετών που μπορεί να παραταθεί μία φορά. Το προσωπικό που αποσπάται λαμβάνει τις αποδοχές του φορέα προέλευσης, οι οποίες βαρύνουν τον Φορέα Διαχείρισης.

9. Ο Φορέας Διαχείρισης απαλλάσσεται από κάθε δημόσιο, δημοτικό ή υπέρ τρίτου άμεσο ή έμμεσο φόρο, καθώς και από κάθε είδους τέλη υπέρ του Δημοσίου ή

τρίτου, εκτός από τους φόρους προστιθέμενης αξίας και εισοδήματος. Επίσης απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής δικαστικού ενσήμου και απολαμβάνει γενικά όλων των διοικητικών, οικονομικών, φορολογικών, δικαστικών, (ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου) και άλλων προνομίων και ατελειών του Δημοσίου. Για κάθε πράξη του Φορέα για την οποία απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο δεν καταβάλλονται φόροι, εκτός από το φόρο προστιθέμενης αξίας, τέλη, εισφορές, αμοιβές ή δικαιώματα, ανταποδοτικά ή μη, υπέρ του Δημοσίου, οποιουδήποτε Ν.Π.Δ.Δ., ασφαλιστικών οργανισμών, τρίτων, συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και υποθηκοφυλάκων.

10. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο ζήτημα που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.»

Άρθρο 38

Τροποποίηση στο ν.δ. 721/1970 (Α' 251) περί Οικονομικής Μέρимνας και Λογιστικού Ενόπλων Δυνάμεων

Στο ν.δ. 721/1970 (Α' 251, Οικονομική Μέρимνα και Λογιστικό Ενόπλων Δυνάμεων) και στο άρθρο 55, μετά την παράγραφο τέσσερα (4) προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής και αναριθμούνται οι επόμενες:

«5. Για την επίτευξη των αεροφωτογραφιών σκοπών του ΟΚΧΕ επιτρέπεται η δωρεάν διάθεση των υφιστάμενων ειδικά διασκευασμένων ιπτάμενων μέσων των Ενόπλων Δυνάμεων μετά των αντίστοιχων υλικών, εφοδίων και προσωπικού λειτουργίας τους.

Τα ανωτέρω ειδικά διασκευασμένα ιπτάμενα μέσα διατίθενται προκειμένου ο ΟΚΧΕ να τοποθετεί ψηφιακή αεροφωτογραφική μηχανή για την επίτευξη των αναφερομένων στην παρ.1 του άρθρου 55 του ν.δ. 721/1970 σκοπών.

Με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από πρόταση του ΟΚΧΕ καθορίζονται οι όροι και οι λεπτομέρειες για τον τρόπο και τη διαδικασία εφαρμογής της παρούσας διάταξης.»

Άρθρο 39

Στο άρθρο 28 του ν. 4014/2011 όπως τροποποιήθηκε με τις παραγράφους 12 και 13 του άρθρου 49 του ν. 4030/2011, προστίθεται παράγραφος 8 η οποία έχει ως εξής:

«8. Οι τελεσίδικες αποφάσεις κατεδάφισης που αφορούν αυθαίρετα κτίσματα των περιπτώσεων αα', ββ', γγ', εε', στστ', ζζ' και β' της παραγράφου 3 του άρθρου 23 του ν. 4014/2011, εκτελούνται με ευθύνη της Αποκεντρωμένης Διοίκησης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 280 του ν. 3852/2010 με το συντονισμό, την παρακολούθηση και τη συνδρομή της ΕΥΕΚΑ.»

Άρθρο 40

Η προβλεπόμενη διαδικασία στο άρθρο 56 «Ρύθμιση θεμάτων του Ειδικού Φορέα Δασών» του ν. 4030/2011 «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις» (Α' 249), εφαρμόζεται και για τις Δαπάνες από πιστώσεις του Ειδικού Φορέα Δασών του Πράσινου Ταμείου οικονομικού έτους 2012 και καταβάλλονται από τα Περιφερειακά Ταμεία Ανά-

πτυξης του άρθρου 190 του ν. 3852/2010 (Α' 87) μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2013.

Άρθρο 41

Η παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 998/1979 τροποποιείται ως εξής:

1.α. Υπό την επιφύλαξη των, στο άρθρο 48 παρ. 1 του παρόντος νόμου και στο άρθρο 53 παρ. 1 του ν. 4042/2012 προβλεπομένων, δεν επιτρέπεται η μεταβολή του κύριου προορισμού και η αναίρεση της λειτουργίας των εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή πολεοδομικής ζώνης ή εντός οικιστικής περιοχής κειμένων κοινοχρήστων εκτάσεων, οι οποίες καλύπτονται από δασική βλάστηση φυσικώς ή τεχνητώς δημιουργημένη (πάρκα και άλση).

Η ως άνω απαγόρευση ισχύει επίσης: α) για τα πάρκα και άλση τα οποία χαρακτηρίζονται από το εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ως κοινόχρηστοι χώροι χωρίς άλλο ιδιαίτερο χαρακτηρισμό, αλλά έχουν αποκτήσει εν τοις πράγμασι τέτοιο χαρακτήρα (πάρκου ή άλσους) και β) για κοινόχρηστους χώρους πρασίνου, που περιβάλλονται από τον οικιστικό ιστό χωρίς να έχουν ενταχθεί σε σχέδιο πόλης, φέρουν δασική βλάστηση, φυσικώς ή τεχνητώς δημιουργηθείσα και λειτουργούν εκ των πραγμάτων ως πάρκα και άλση.

1.β. Στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας υπάγονται και τμήματα πάρκου ή άλσους, τα οποία φέρουν μη δασική βλάστηση συνδέονται όμως οργανικά με το σύνολο του πάρκου ή άλσους υπό την έννοια ότι συμβάλλουν στη διατήρηση της φυσικής ισορροπίας του συνόλου.

1.γ. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται οι προδιαγραφές σύνταξης των μελετών διαχείρισης των πάρκων και άλσων. Οι ως άνω μελέτες εγκρίνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Της έγκρισης αυτής προηγείται θετική γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού όπου αυτή απαιτείται για λόγους προστασίας των αρχαιοτήτων ή κηρυγμένων μνημείων δυνάμει των διατάξεων του ν. 3028/ 2002.

1.δ. Η διάταξη της παρ. 6 του άρθρου 71 του Δασικού Κώδικα (ν.δ. 86/1969), η οποία προστέθηκε στο άρθρο αυτό με την παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 3208/2003, ισχύει αναλόγως και για τα πάρκα και άλση, νοουμένου, αντί του αναφερομένου στην ως άνω διάταξη Υπουργού Γεωργίας, του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

1.ε. Υφιστάμενα κτίρια και υποδομές εντός πάρκων και άλσων χωρίς έγκριση εξαιρούνται της κατεδάφισης, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις της ως άνω διάταξης της παρ. 6 του άρθρου 71 του Δασικού Κώδικα και της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή υπουργικής απόφασης και εφόσον οι οικείοι Ο.Τ.Α. εξασφαλίσουν εντός τριών (3) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος τις απαιτούμενες από την κείμενη νομοθεσία εγκρίσεις.

1.στ. Κτίρια, εγκαταστάσεις και υποδομές που πραγματοποιήθηκαν από το Υπουργείο Δημοσίων Έργων και τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού σε εκτάσεις των παραγράφων 1 και 1α του παρόντος κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας εξαιρούνται της κατεδάφισης.

1.ζ. Τυχόν πράξεις της διοίκησης που εκδόθηκαν για

την προστασία των εκτάσεων των παραγράφων 1ε και 1στ του παρόντος άρθρου ανακαλούνται.

1.η. Αποφάσεις κήρυξης εκτάσεων ως δασωτέων ή αναδασωτέων που αφορούν πάρκα και άλση αίρονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης κατόπιν σχετικής εισήγησης της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας μετά τη δημιουργία ή αναδημιουργία της δασικής βλάστησης.

1θ. Έργα απαραίτητα για τη λειτουργία των περιαισθητικών δασών, πάρκων και αλσών που συντηρούν και εμπλουτίζουν τη βλάστηση, βελτιώνουν την αισθητική του τοπίου, εξασφαλίζουν την άνετη, ασφαλή κίνηση και εξυπηρέτηση των επισκεπτών και διευκολύνουν τη σωματική άσκηση, την αναψυχή και την πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου δεν συνιστούν μεταβολή της κατά προορισμό χρήσης των εν λόγω περιαισθητικών δασών, πάρκων και αλσών. Ο τυχόν αναδασωτέος χαρακτήρας τους δεν εμποδίζει την ανάπτυξη των έργων αυτών.

Άρθρο 42

1. Στην παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4038/2012 (Α' 14), μετά τις λέξεις «... της Εθνικής Πινακοθήκης-Ίδρυμα Αλέξανδρου Σούτζου, Λαογραφικού και Εθνομολογικού Μουσείου Μακεδονίας του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης του» αντικαθίστανται οι λέξεις: «του ΚΕΛΕΣ» ως εξής: «του Κέντρου Συστημάτων Λήψεως και Επεξεργασίας Σημάτων Συναγερμού (ΚΕΛΕΣΣ), καθώς και του Ταμείου Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (ΤΑΠΑ)...».

2. Στην παρ. 7 του άρθρου 20 του ν. 4024/2011 (Α' 226) μετά τις λέξεις «μουσείων και αρχαιολογικών χώρων του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού» προστίθενται οι λέξεις: «, και του Κέντρου Λήψεως και Επεξεργασίας Σημάτων Συναγερμού (ΚΕΛΕΣΣ)».

Άρθρο 43

Παρατείνεται για δύο (2) ακόμα έτη από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού η προθεσμία που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 3851/2010 (Α' 85), εντός της οποίας πρέπει να χορηγηθεί στους αιτήσαντες, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 16 του ν. 3851/2010, άδεια εκμετάλλευσης λατομείων σχιστολιθικών πλακών. Μέσα στην ανωτέρω προθεσμία οι συναρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν να έχουν περαιώσει τις κατά νόμο

ενέργειές τους και να έχουν αποφανθεί οριστικά επί των υποβληθέντων αιτημάτων αναφορικά με τη λειτουργία, των λατομείων σχιστολιθικών πλακών.

Άρθρο 44

Εντός του Ο.Τ. του Χώρου Αθλητικών Εγκαταστάσεων του Γυμναστικού Συλλόγου «Ο ΗΡΑΚΛΗΣ» στην περιοχή «Χορτατζήδες» του Δήμου Θεσσαλονίκης που εγκρίθηκε με το άρθρο 21 - Κεφαλαίου Β' του ν. 2947/2001 (Α' 228), επιτρέπονται πέραν των αθλητικών χρήσεων, σύνοδες χρήσεις των αθλητικών δραστηριοτήτων με τους αντίστοιχους κλειστούς διαδρόμους (π.χ. χώροι ΜΜΕ, χώροι αναψυχής και εστίασης της αθλητικής ομάδας, χώροι εκπαίδευσης, αθλητικοί ξενώνες, παιδότοπος, εκθεσιακοί χώροι, κέντρα άθλησης και σωματικής υγιεινής κ.λπ.), καθώς και εμπορικές δραστηριότητες με τους αντίστοιχους κλειστούς διαδρόμους (π.χ. καφέ, εστιατόρια, μαγειρεία, μπουτίκ αθλητικών ειδών, εμπορικά καταστήματα, γραφεία, συνεδριακό κέντρο, πολυκινηματογράφος, χώρος ψυχαγωγίας και αναψυχής, κ.λπ.), άνευ εφαρμογής των περιορισμών του άρθρου 3 παρ. 2 της απόφασης 3046/304/13.1.1989 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων «Κτιριοδομικός Κανονισμός» (Δ' 59, 3.2.1989 όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 31252/22.7.2009 (ΑΑΠ 390/13.8.2009)).»

Άρθρο 45

1. Από την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου τα ακίνητα, που αναφέρονται και περιγράφονται στον παρακάτω πίνακα και στα παρακάτω τοπογραφικά διαγράμματα, τα οποία σε φωτοσμίκρυνση δημοσιεύονται με τον παρόντα νόμο, ιδιοκτησίας της «ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (ΕΤΑΔ Α.Ε.), πρώην «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» (ΕΤΑ Α.Ε.), των οποίων τη διοίκηση, διαχείριση και εκμετάλλευση ασκεί η «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (ΕΤΑΔ Α.Ε.) πρώην «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» (ΕΤΑ Α.Ε.), περιέρχονται κατά κυριότητα χωρίς αντάλλαγμα στους αναφερόμενους παρακάτω Δήμους-αποδέκτες αντίστοιχα, οι οποίοι, από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, υποκαθίστανται αυτοδικαίως στη θέση της «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (ΕΤΑΔ Α.Ε.) πρώην «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε.» (ΕΤΑ Α.Ε.).

Πίνακας των προς παραχώρηση ακινήτων και αποδεκτών

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΔΗΜΟΣ	ΑΚΙΝΗΤΟ	ΕΜΒΑΔΟΝ (τ.μ.)	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ
1	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΞΕΝΙΑ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	24.267,67	Στην πόλη της Καλαμπάκας, εδαφική έκταση εμβαδού 24.267,67 τ.μ., μετά ξενοδοχειακής εγκατάστασης. Το παραπάνω ακίνητο περιγράφεται στο υπ' αριθμ. 184/82/48108/5.5.1998 τοπογραφικό διάγραμμα ΕΟΤ.	ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ
2	ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΜΟΥ	ΣΑΜΟΥ	ΞΕΝΙΑ ΣΑΜΟΥ	784,80	Στην πόλη της Σάμου, εδαφική έκταση 784,80 τ.μ. μετά ξενοδοχειακής εγκατάστασης. Το παραπάνω ακίνητο περιγράφεται στο υπ' αριθμ. 191/5.12.2003 τοπογραφικό διάγραμμα ΕΤΑ.	ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΥ

2. Για τα ακίνητα ιδιοκτησίας της ΕΤΑΔ Α.Ε. που μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στους ως άνω Δήμους, μεταγράφονται στα οικεία Βιβλία Μεταγραφών των αρμόδιων Υποθηκοφυλακείων ή Κτηματολογικών Γραφείων, τα σχετικά αποσπάσματα αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΑΔ Α.Ε., τα οποία αποτελούν το μεταγραφικό τίτλο και συνοδεύονται από σχετική περίληψη μεταγραφής των εν λόγω ακινήτων. Η μεταβίβαση των παραπάνω ακινήτων στους αναφερόμενους παραπάνω φορείς και η μεταγραφή των σχετικών αποσπασμάτων των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΤΑΔ Α.Ε. στα Βιβλία Μεταγραφών των αρμόδιων Υποθηκοφυλακείων ή Κτηματολογικών Γραφείων, ως και κάθε πράξη εκκαθάρισης, απαλλάσσονται από κάθε φόρο μεταβίβασης ακινήτου, τέλος χαρτοσήμου ή άλλο φόρο ή τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, Ν.Π.Δ.Δ. και γενικά υπέρ οποιουδήποτε τρίτου.

Άρθρο 46

Η παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 3054/2002 (Α' 230) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Οι Άδειες κατηγορίας Α' που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 15 του ν. 1571/1985 (Α' 192), όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 35 του ν. 2008/1992 (Α' 16), καθώς και οι Άδειες κατηγορίας Στ' που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο πέμπτο του ν. 1769/1988 (Α' 66) και το άρθρο 24 του ν. 2008/1992 (Α' 154) μπορεί να ανανεώνονται όπως προβλέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού. Η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται αναδρομικά από την ισχύ του ν. 3054/2002 (Α' 230).».

Άρθρο 47

Οι διατάξεις των δύο τελευταίων εδαφίων του άρθρου 70 του ν. 4042/2012 (Α' 24) εφαρμόζονται και για τα μέλη της μουσουλμανικής μειονότητας της Θράκης.

Άρθρο 48
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει τρεις (3) μήνες από την ψήφισή του, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 27 παράγραφος 4, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46 και 47 η ισχύς των οποίων αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 9 Απριλίου 2012

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΤΣΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ,
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΑΝΝΑ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΑΧΙΝΙΔΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ,
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΞΥΝΙΔΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΑΝΔΑΛΙΔΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΠΑΥΛΟΣ ΓΕΡΟΥΛΑΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 9 Απριλίου 2012

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Β ΥΠΕΧΩΔΕ: Οδηγίες σχεδιασμού ‘Σχεδιάζοντας για όλους’

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

Το Γραφείο Μελετών για Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ) του ΥΠΕΧΩΔΕ, στα πλαίσια της προσπάθειας που έχει αναλάβει για την προώθηση της δυνατότητας αυτόνομης διακίνησης και διαβίωσης όλων των πολιτών, συνέστησε ομάδες εργασίας από τεχνικούς εκπροσώπους διάφορων υπουργείων και φορέων, οι οποίες, με συντονίστρια την Προϊσταμένη του Γραφείου, κατά το χρονικό διάστημα 1986 – 1990, συνέταξαν τις «Οδηγίες Σχεδιασμού για την Αυτόνομη Διακίνηση και Διαβίωση ΑμεΑ» που περιελάμβαναν τα εξής:

1. Ανθρωπομετρικά στοιχεία
2. Διαμόρφωση εξωτερικών χώρων κίνησης πεζών.
3. Ράμπες απόμων και αμαξιδίων
4. Η/Μ εγκαταστάσεις
5. Χώροι υγιεινής
6. Σήμανση
7. Κλίμακες
8. Κουφώματα
9. Κατώφλια – Δάπεδα
10. Καθιστικά, Τραπεζαρίες, Κουζίνες, Υπνοδωμάτια
11. Εγκαταστάσεις άθλησης και αναψυχής
12. Τουριστικές εγκαταστάσεις
13. Θεάματα - Θέατρα, Κινηματογράφοι
14. Κτίρια γραφείων και δημοσίων υπηρεσιών
15. Πεζοδρόμια
16. Πινακίδες κυκλοφορίας

Τις "Οδηγίες" συνέταξαν με γενικό συντονισμό της Αργυρώς Λεβέντη ΑΜ, οι εξής:

Ιωάννης Αδάμος ΑΜ, Γιώργος Ανδρουλιδάκης ΑΜ, Κορίνα Αργυροπούλου ΑΜ, Πέπυ Βρούχα ΑΜ, Νίκος Γερομήτσος ΑΜ, Μαργαρίτα Δαμασκηνού ΑΜ, Αδάμ Δανέλης ΠΜ, Ιωάννα Ζάννου ΑΜ, Μαριάννα Ζώρα ΑΜ, Μάρκος Κασιώτης ΑΜ, Αλκιβιάδης Κιλίμης ΠΜ, Αντώνης Κοντέας ΑΜ, Κωνσταντίνος Κυριακόπουλος ΑΜ, Δημήτρης Μπάτσος ΑΜ, Κωνσταντίνα Μπερδούση ΑΜ, Νάση Ξαναλάτου ΑΜ, Ιωάννα Παγκάλου ΑΜ, Εύα Πάικου ΑΜ, Πόλυ Παπαγεωργίου ΑΜ, Κατερίνα Παπαμιχαήλ ΑΜ, Δημ. Παπαπετρίδης ΗΜ, Μαρία Παπαχρήστου ΑΜ, Ιωάννης Πολυχρονίου ΑΜ, Αλεξάνδρα Ράδου ΑΜ, Σπύρος Σαμαρτζόπουλος ΑΜ, Μαρία Σκουλά ΑΜ, Παν. Σταθόπουλος ΑΜ, Κατερίνα Τοκατλίδη ΑΜ, Αντώνης Φρατζιάκομο ΑΜ, Βασίλης Χαρτουμπέκης αστυν. Α', Διονύσης Χίλιος ΜΜ, Μαρίλη Χριστοφή ΤΜ.

Το 1996 το Γραφείο συνέστησε ομάδα εργασίας η οποία αποτελείται από τους:

Χριστοφή Μαρίλη, τοπογράφο μηχανικό στα ΕΛΤΑ
Πολυχρονίου Γιάννη, αρχιτέκτονα μηχανικό στο ΥΠΠΟ
Παπαμιχαήλ Κατερίνα, αρχιτέκτονα μηχανικό στον ΟΕΚ.

Έργο της ομάδας εργασίας είναι η αναμόρφωση των οδηγιών ώστε να αποκτήσουν ενιαίο ύφος και να περιληφθούν σε αυτές όλα τα νεώτερα δεδομένα.

Προτάχθηκε η αναμόρφωση των οδηγιών που έχουν σχέση με τα δημόσια και ειδικά κτίρια και τους υπαίθριους κοινόχρηστους χώρους, ώστε εφαρμοσθούν από τις υπηρεσίες και τους μελετητές που ασχολούνται με μελέτες εφαρμογές και κατασκευές αυτής της κατηγορίας των έργων. Τονίζεται εδώ η σημασία αυτών των κτιρίων στη ζωή των πολιτών της χώρας, τα οποία ενώ κατασκευάζονται ειδικά για να δέχονται κοινό, στην συντριπτική τους σχεδόν πλειοψηφία είναι είτε απροσπέλαστα, είτε πολύ δύσκολα προσπελάσιμα από μία πολύ μεγάλη κατηγορία ατόμων.

Οι οδηγίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως προδιαγραφές από τις αρμόδιες υπηρεσίες, ιδιαίτερα τώρα που δρομολογούνται μεγάλα τεχνικά έργα σε ολόκληρη την Ελλάδα. Όταν λαμβάνονται υπ' όψιν από το στάδιο της μελέτης, η εφαρμογή τους επιβαρύνει ελάχιστα ή και καθόλου τον προϋπολογισμό του κάθε έργου, ενώ δεν ισχύει το ίδιο για την εκ των υστέρων κατασκευή τους.

Αν οι αρμόδιοι για τα έργα φορείς και ο τεχνικός κόσμος της χώρας φροντίσουν να ενημερωθούν και να ακολουθήσουν τις οδηγίες αυτές (οι οποίες άλλωστε εφαρμόζονται σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και σε κάθε άλλη χώρα που σέβεται τους πολίτες της και φροντίζει να τους παρέχει ίσες δυνατότητες και ευκαιρίες) δίνεται η δυνατότητα σε μια πολύ μεγάλη κατηγορία ατόμων να κινηθούν αυτόνομα στο δομημένο περιβάλλον, με όλες τις ευεργετικές επιπτώσεις που θα προκύψουν από αυτό, αλλά και σε όλους τους πολίτες να κινηθούν με μεγαλύτερη ασφάλεια και άνεση σε αυτό.

Οι οδηγίες δεν θα έχουν στατική μορφή, στόχος είναι η αμφίδρομη πληροφόρηση, ενημέρωση και βελτίωσή τους με τη βοήθεια όλων εκείνων που τις εφαρμόζουν και τις αξιοποιούν: των μελετητών, των επιβλεπόντων, των κατασκευαστών και των χρηστών. Για το λόγο αυτό το Γραφείο Μελετών για Άτομα με Αναπηρίες και η ομάδα εργασίας είναι ανοικτά σε κάθε υπόδειξη για τη βελτίωση ή τροποποίηση των οδηγιών.

Ως τώρα έχουν συνταχθεί οι εξής οδηγίες:

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ – ΑΝΘΡΩΠΟΜΕΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
2. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΕΖΩΝ
3. ΡΑΜΠΕΣ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑΜΑΞΙΔΙΩΝ
4. ΚΛΙΜΑΚΕΣ Ή ΣΚΑΛΕΣ
5. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΛΥΨΗΣ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ
6. ΣΗΜΑΝΣΗ
7. ΕΙΣΟΔΟΙ ΚΤΙΡΙΩΝ
8. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΥΙΕΙΝΗΣ
9. ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΟΙΝΟ
10. ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Για το Γραφείο Μελετών
για άτομα με αναπηρίες

Αργυρώ Λεβέντη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ - ΑΝΘΡΩΠΟΜΕΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Γενικά

- 1.1. Αυτόνομη διακίνηση και διαβίωση
- 1.2. Στόχος των οδηγιών

2. Άτομα με Αναπηρίες

- 2.1. Ποια είναι τα άτομα με αναπηρίες
- 2.2. Προβλήματα και δυσκολίες των ατόμων με αναπηρίες

3. Παρατηρήσεις – Συστάσεις

- 3.1. Δυνατότητα κίνησης – προσπέλασης
- 3.2. Δυνατότητα προσέγγισης – μηχανισμοί χειρισμού
- 3.3. Δυνατότητα ακοής και όρασης

Κεφάλαιο 2. ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΕΖΩΝ

1. Στοιχεία σχεδιασμού πεζοδρομίου

- 1.1. Γενικά
- 1.2. Πλάτος πεζοδρομίου
- 1.3. Ύψος πεζοδρομίου
- 1.4. Κλίση πεζοδρομίου
- 1.5. Δάπεδο πεζοδρομίου
- 1.6. Αστικός εξοπλισμός – εμπόδια
- 1.7. Φύτευση
- 1.8. Σήμανση
- 1.9. Διαβάσεις – νησίδες
- 1.10. Κάλυψη υψομετρικών διαφορών

2. Στοιχεία σχεδιασμού πεζοδρόμων

- 2.1. Γενικά
- 2.2. Πλάτος πεζοδρόμου
- 2.3. Δάπεδο πεζοδρόμου
- 2.4. Λοιπά χαρακτηριστικά πεζοδρόμων

3. Στοιχεία σχεδιασμού χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων

Κεφάλαιο 3. ΡΑΜΠΕΣ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑΜΑΞΙΔΙΩΝ

1. Γενικά

2. Λειτουργικά Στοιχεία

- 2.1. Κλίση ράμπας
- 2.2. Μήκος ράμπας
- 2.3. Πλάτος ράμπας
- 2.4. Πλατύσκαλα
- 2.5. Σχήμα ράμπας
- 2.6. Δάπεδο
- 2.7. Στοιχεία Προστασίας και Ασφάλειας του χρήστη

3. Σήμανση

Κεφάλαιο 4. ΚΛΙΜΑΚΕΣ Ή ΣΚΑΛΕΣ

1. Γενικά

2. Λειτουργικά Στοιχεία

- 2.1. Κλίση Κλίμακας
- 2.2. Γραμμή Ανάβασης
- 2.3. Φανός ή Φανάρι Κλίμακας
- 2.4. Πλάτος Κλίμακας
- 2.5. Μεταρρύθμιση των Βαθμίδων
- 2.6. Μήκος Κλίμακας
- 2.7. Πλατύσκαλα
- 2.8. Σχήμα Κλίμακας
- 2.9. Μορφή Κλίμακας
- 2.10. Υλικά κατασκευής και επένδυσης
- 2.11. Στοιχεία Προστασίας και Ασφάλειας του Χρήστη

3. Σήμανση

Κεφάλαιο 5. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΛΥΨΗΣ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

1. Γενικά

2. Ανελκυστήρες προσώπων

- 2.1. Θάλαμοι ανελκυστήρων
- 2.2. Πόρτες
- 2.3. Χώρος μπροστά στον ανελκυστήρα
- 2.4. Χειριστήρια
- 2.5. Ενδείξεις κίνησης και θέσης
- 2.6. Κίνηση ανελκυστήρων
- 2.7. Ασφάλεια ανελκυστήρων

3. Αναβατόρια

- 3.1. Αναβατόριο κατακόρυφης κίνησης
- 3.2. Αναβατόρια κλιμάκων
- 3.3. Ασφάλεια Αναβατορίων

4. Κυλιόμενες Σκάλες και Μεταφορικές Ταινίες Προσώπων

Κεφάλαιο 6. ΣΗΜΑΝΣΗ

- 1. Ορισμός**
- 2. Γενικές Αρχές Σήμανσης**
- 3. Είδη Σήμανσης**
- 4. Σήμανση με Πινακίδες**
 - 4.1. Πινακίδες Οδικής Σήμανσης
 - 4.2. Πινακίδες Σήμανσης Κτιρίων και υπαίθριων χώρων
 - 4.3. Σχήμα και Χρώμα Πινακίδων Σήμανσης
 - 4.4. Θέση Πινακίδων Σήμανσης
 - 4.5. Γράμματα και Σύμβολα Πινακίδων Σήμανσης
 - 4.6. Υλικό Κατασκευής – Φωτισμός
- 5. Επιδαπέδια Σήμανση**
- 6. Φωτεινή – Ηχητική Σήμανση**
- 7. Σήμανση Αστικού Εξοπλισμού και κτιρίων μέσω χρώματος και σχήματος**

Κεφάλαιο 7. ΕΙΣΟΔΟΙ ΚΤΙΡΙΩΝ

- 1. Γενικά**
- 2. Πρόσβαση στην Κεντρική Είσοδο του κτιρίου**
 - 2.1. Σύνδεση Οδοστρώματος
 - 2.2. Σύνδεση Πεζοδρομίου – Κτιρίου
 - 2.3. Θύρα Εισόδου
 - 2.4. Εξοπλισμός Θύρας
 - 2.5. Σήμανση
- 3. Πρόσβαση στους υπόγειους χώρους στάθμευσης**
 - 3.1. Σύνδεση των υπόγειων χώρων στάθμευσης με το εσωτερικό του κτιρίου
 - 3.2. Σήμανση
 - 3.3. Πυροπροστασία

Κεφάλαιο 8. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

- 1. Γενικά**
- 2. Δημόσιοι Χώροι Υγιεινής για εμποδιζόμενα άτομα**
 - 2.1. Σήμανση
 - 2.2. Προσπέλαση
 - 2.3. Είσοδος
 - 2.4. Εξοπλισμός
- 3. Δημόσιοι Χώροι Υγιεινής με ντους για εμποδιζόμενα άτομα**
 - 3.1. Εξοπλισμός
 - 3.2. Δάπεδο
- 4. Δημόσιοι Χώροι αποδυτηρίων και ντους**

Κεφάλαιο 9. ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟ

- 1. Γενικά**
- 2. Είσοδοι – Υποδοχή**
- 3. Σήμανση**
- 4. Κοινόχρηστοι Χώροι – Οριζόντια και Κατακόρυφη Κυκλοφορία**
- 5. Πυροπροστασία**

Κεφάλαιο 10. ΚΑΤΟΙΚΙΑ

1. Γενικά
2. Είσοδος
3. Οριζόντια Κυκλοφορία
4. Δάπεδα
5. Παράθυρα – Εξωστοθύρες – Εξώστες
6. Χώροι Υγιεινής
7. Κουζίνες
8. Καθιστικά – Τραπεζαρίες
9. Υπνοδωμάτια

Κεφάλαιο 10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Βιβλιογραφία

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

**ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ**

**Κεφάλαιο 1.
ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ - ΑΝΘΡΩΠΟΜΕΤΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ**

1. ΓΕΝΙΚΑ

1.1. ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΩΣΗ

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ είναι τα άτομα που έχουν μόνιμες ή προσωρινές βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες, αναπηρίες ή συνδυασμό των παραπάνω, που προέρχονται από φυσική, ψυχική ή νοητική ανεπάρκεια.

ΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ είναι τα άτομα με αναπηρίες, καθώς και τα άτομα με μειωμένες ικανότητες δηλαδή τα άτομα της τρίτης και τέταρτης ηλικίας, οι έγκυες, τα προεφηβικά άτομα, τα άτομα με ασυνήθεις σωματικές διαστάσεις, οι εθισμένοι σε βλαβερές ουσίες, όσοι χρησιμοποιούν ή οδηγούν οιοδήποτε τύπου αμαξίδιο, όσοι μεταφέρουν βάρη κλπ.

Με την αυτόνομη διακίνηση και διαβίωσή τους τα άτομα με αναπηρίες και γενικότερα τα εμποδιζόμενα άτομα αποπεριθωριοποιούνται, χρησιμοποιούν και αναπτύσσουν τα talέντα τους συμμετέχοντας ισότιμα σε όλες τις δραστηριότητες της ζωής, μειώνοντας την εξάρτησή τους από κάποιο άλλο άτομο που στη συνέχεια αποδεσμευόμενο γίνεται πιο παραγωγικό.

1.2 ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ

Οι οδηγίες έχουν στόχο:

1.2.1. Να καταργήσουν τους αρχιτεκτονικούς φραγμούς και οτιδήποτε εμποδίζει την αυτόνομη διακίνηση και διαβίωση των ατόμων με αναπηρίες και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων μέσα στα κτίρια ή στους υπαίθριους χώρους (όπως σκαλοπάτια, δάπεδα με απότομες κλίσεις, χώροι πολύ μικρών διαστάσεων κλπ).

1.2.2. Να κάνουν το δομημένο περιβάλλον φιλικό, προσεγγίσιμο και ασφαλές για όλες τις κατηγορίες των χρηστών με την χρήση π.χ. δαπέδων με ομαλές κλίσεις και χωρίς σκαλοπάτια, μηχανικών μέσων, κατάλληλης σήμανσης, προσιτών και εύκολων στη χρήση μηχανισμών χειρισμού (όπως πλήκτρα στους ανελκυστήρες σε κατάλληλα ύψη προσιτά σε όλους κλπ), άνετων και χωρίς κινδύνους χώρων κλπ διευκολύνοντας έτσι την αυτόνομη διακίνηση και διαβίωση όλων των χρηστών.

Οι οδηγίες απευθύνονται σε όσους σχεδιάζουν ή αποφασίζουν για τα κτίρια και τους υπαίθριους χώρους.

Ορισμένες βοηθούν και στον σχεδιασμό εξοπλισμού και αντικειμένων. Τα κτίρια και οι υπαίθριοι χώροι που είναι προσιτοί και προσπελάσιμοι από τα εμποδιζόμενα γενικά άτομα είναι και για το σύνολο των χρηστών πιο εύχρηστοι, πιο άνετοι, πιο ευχάριστοι και με λιγότερους κινδύνους.

2. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

2.1. ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ όπως αναφέρθηκε παραπάνω είναι τα άτομα που έχουν μόνιμες ή προσωρινές βλάβες, ανικανότητες, αδυναμίες, αναπηρίες ή συνδυασμό των παραπάνω, που προέρχονται από φυσική, ψυχική ή νοητική ανεπάρκεια.

Άτομα με μόνιμη ανικανότητα είναι οι κινητικά ανάπηροι, οι τυφλοί και γενικά οι αμβλύωπες, οι κωφοί, όσοι έχουν δυσκολία στην αντίληψη, την επικοινωνία και την προσαρμογή και οι ασθενείς από αρτηριοσκληρυνση, επιληψία, ανεπάρκεια νεφρού, ρευματικές παθήσεις, καρδιοπάθειες κλπ. Άτομα με παροδική ανικανότητα μπορεί να είναι τραυματίες, παροδικά ασθενείς κλπ.

2.2 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Η αυτόνομη διακίνηση και διαβίωση των ατόμων με αναπηρίες εμποδίζεται από την δυσκολία που έχουν στην κίνηση, στην προσέγγιση, στην αντίληψη, στην επικοινωνία και την προσαρμογή, στην ακοή και στην όραση.

Προσπαθούν να ξεπεράσουν την φυσική τους ανεπάρκεια με βοηθητικά μέσα, όπως μπαστούνια, περπατήστρες, αναπηρικά αμαξίδια κλπ. και το επιτυγχάνουν όταν δεν εμποδίζονται από σκαλοπάτια ή δάπεδα με απότομες κλίσεις, από στενούς χώρους κλπ. Διευκολύνονται με την πρόβλεψη δαπέδων απαλών κλίσεων και χωρίς σκαλοπάτια, μηχανικών μέσων για την κάλυψη υψομετρικών διαφορών, κατάλληλης ευκολονόητης σήμανσης, εύκολων και προσιτών μηχανισμών χειρισμού, άνετων και ακίνδυνων χώρων.

2.2.1. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΣΤΗ ΚΙΝΗΣΗ

Δυσκολία στην κίνηση έχουν τα άτομα με αδύνατα ή παράλυτα μέλη, με δυσκαμψία ή σχετική έλλειψη μέλους ή μελών του σώματος, οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με καρδιοαναπνευστικά προβλήματα, οι προσωρινά τραυματισμένοι κλπ.

Τα άτομα αυτά έχουν αργότερους ρυθμούς στην κίνηση και για να μετακινηθούν χρησιμοποιούν βοηθητικά μέσα (αναπηρικό αμαξίδιο, περπατήστρες, πατερίτσες, μπαστούνια κλπ). Έτσι μετακινούνται άνετα σε χώρους που έχουν ελάχιστες διαστάσεις όπως τα συνημμένα σχέδια (Ελάχιστα πλάτη όδευσης, Απαιτούμενος χώρος στροφής αμαξιδίου), έχουν αντιολισθηρά δάπεδα με κλίση ίση ή μικρότερη του 5% χωρίς σκαλοπάτια και παγίδες (βλ. σχέδιο Ελεύθερο ύψος όδευσης - Ανεκτές ανωμαλίες δαπέδου), που δεν εγκυμονούν κινδύνους και φέρουν κατάλληλους διπλούς και συνεχείς χειρολισθήρες σε κατάλληλα ύψη και θέσεις (βλ. σχέδιο Χειρολισθήρες).

2.2.2 ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΣΤΗΝ ΟΡΑΣΗ

Αυτά τα άτομα βλέπουν λίγο ή καθόλου. Για την αυτόνομη μετακίνησή τους κάνουν χρήση μπαστουνιού ή ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων.

Διακινούνται άνετα σε χώρους που έχουν διαστάσεις όπως το συνημμένο σχέδιο (" Διαστάσεις απαιτούμενες για τυφλούς") και επειδή αναγνωρίζουν τον χώρο με τα άκρα και την ακοή διευκολύνονται από κατευθυντήριους οδηγούς στο δάπεδο διαφορετικής υφής και έντονης χρωματικής αντίθεσης από τα υπόλοιπα στοιχεία, ειδικούς χειρολισθήρες με αρχή και τέλος, πινακίδες με το σύστημα BRAILLE σε κατάλληλο ύψος τοποθετημένες, δάπεδα μη ηχοαπορροφητικά για να αναγνωρίζουν τους άλλους από τον βηματισμό τους, ευκρινή ηχητική σήμανση και χώρους που να μην δημιουργούν αντήχηση. Ο θόρυβος είναι η ομίχλη για τους τυφλούς. Επειδή τα άτομα αυτά δεν βλέπουν, οι χώροι στους οποίους κινούνται θα πρέπει να είναι ελεύθεροι εμποδίων και να μην κρύβουν παγίδες, όπως προεξέχοντα στοιχεία σε ύψος μικρότερο των 2.20μ χωρίς προβολική επισήμανση στο δάπεδο π.χ. κάδοι απορριμμάτων σε κολώνες, χαμηλά οδικά σήματα, ALLER-RETOUR ή ανοιγόμενες πόρτες, εύθραυστα τζάμια κλπ. Ο φωτισμός των χώρων πρέπει να είναι άπλετος χωρίς έντονες αντιθέσεις, διότι όσοι βλέπουν λίγο θαμπώνονται εύκολα.

2.2.3. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΚΟΗ

Η διακίνηση των ατόμων αυτών διευκολύνεται με την ύπαρξη έντονης και ευκρινούς σήμανσης. Ο άπλετος φωτισμός των χώρων εξασφαλίζει την καλή επικοινωνία των ατόμων με προβλήματα στην ακοή, δεδομένου ότι τους επιτρέπει να διαβάσουν τα χείλη του ομιλητού ή να επικοινωνούν με την νοηματική γλώσσα (γλώσσα των χεριών).

2.2.4. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν τα άτομα με μόνιμα μειωμένη αντίληψη, π.χ. άτομα με διάφορες ψυχικές ή οργανικές παθήσεις με παροδικά μειωμένη αντίληψη, π.χ. ηλικιωμένοι, παιδιά, αφηρημένοι, μεθυσμένοι, ναρκομανείς, κουρασμένοι κλπ.

Τα άτομα αυτά έχουν περιορισμένη επαφή με το περιβάλλον και τα γύρω αντικείμενα, αδυνατούν να δράσουν αυτόνομα ή και ακόμα να αντιδράσουν στα εμπόδια ή τους κινδύνους.

Η απλοποίηση των χώρων διακίνησης, η χρήση σημάτων με ενδείξεις με χρωματικές αντιθέσεις, τα έντονα ηχητικά σήματα βελτιώνουν την σχέση των ατόμων αυτών με το περιβάλλον.

3. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ – ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

3.1. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΚΙΝΗΣΗΣ – ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗΣ

Σημαντικός παράγοντας στην προσπέλαση και χρήση του δομημένου περιβάλλοντος από εμποδιζόμενα άτομα και κατ' επέκταση από όλους είναι η ασφάλεια που παρέχεται τόσο από τον σχεδιασμό όσο και από τα χρησιμοποιούμενα υλικά και τον τρόπο κατασκευής. Πιο συγκεκριμένα:

3.1.1. Η κλίση σε σχέση με την απόσταση του διαμορφωμένου δαπέδου, αποτελούν βασική προϋπόθεση για την αυτόνομη διακίνηση των ατόμων με αναπηρίες και των εμποδιζόμενων ατόμων γενικότερα.

3.1.2. Η ολισθηρότητα του δαπέδου, σε συνάρτηση με την υφή του υλικού όσο και με το ανάγλυφο της επιφάνειάς του, είναι μια άλλη παράμετρος της δυνατότητας κίνησης που πρέπει να εξετάζεται σοβαρά.

3.1.3. Απαραίτητος είναι επίσης ο σωστός σχεδιασμός των δαπέδων με αποφυγή των σημείων εκτροπής του αναπηρικού αμαξιδίου, αλλά και των άλλων βοηθημάτων (πατερίτσες, περπατίστρες κλπ), ή της πρόσκρουσής τους σε εμπόδια.

3.1.4. Εξίσου αναγκαία είναι η αποφυγή αρμών διαμόρφωσης δαπέδου σε τέτοιο μέγεθος που να δημιουργεί κραδασμούς στην κίνηση των αμαξιδίων ή ανατροπές κατά το βάδισμα των εμποδιζόμενων γενικά ατόμων.

3.1.5. Η διαστασιολόγηση των σημείων εισόδου - εξόδου είναι αυτή που καθορίζει την ακτίνα αυτόνομης διακίνησης και το μέγεθος δραστηριοποίησης των εμποδιζόμενων ατόμων, χαρακτηρίζοντας προσπελάσιμο ή μη κάποιο χώρο. Επομένως είναι απαραίτητος ο σωστός σχεδιασμός των σημείων εισόδου - εξόδου ώστε αυτά να εξυπηρετούν όλους τους χρήστες του δομημένου περιβάλλοντος.

3.1.6. Προσπελάσιμα οριζοντίως και κατακορύφως, σε όλα τα επίπεδα-επιβάλλεται να κατασκευάζονται όλα τα κτίρια που χρησιμοποιούνται από κοινό, όπου ένα εμποδιζόμενο άτομο μπορεί να φθάσει είτε ως επισκέπτης είτε ως εργαζόμενος. Τα κτίρια κατοικίας πρέπει να κατασκευάζονται προσαρμόσιμα ή προκειμένου για υφιστάμενα να μετατρέπονται σε προσπελάσιμα από εμποδιζόμενο άτομο, εφόσον αυτό κατοικεί εκεί.

3.1.7. Είσοδοι σχεδόν συνεπίπεδοι με τον περιβάλλοντα χώρο ή σε αντίθετη περίπτωση συνδεόμενες με αυτόν με κεκλιμένα επίπεδα κλίσης μέχρι 5% και πλάτους τουλάχιστον 1,30μ και σε σύνδεση πάντα με την στάθμη του ανελκυστήρα, θύρες με επάλληλα φύλλα συρόμενα και θύρες με πλάτος τουλάχιστον 90εκ - από κάσα σε κάσα - φέρουσες διαφανή φεγγίτη που διευκολύνει τον έλεγχο της κίνησης πίσω από την θύρα, κατάλληλες χειρολαβές, ανεμοφράκτες και πλατύσκαλα με τουλάχιστον

1,50μ μεταξύ θύρας και απέναντι επιφάνειας, διακόπτες κλήσεως τοποθετημένοι σε ζώνη υψών μεταξύ 90 και 120εκ και ένα τουλάχιστον WC ειδικά διαμορφωμένο για την εξυπηρέτηση των εμποδιζόμενων ατόμων, αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την προσπελασιμότητα οποιουδήποτε κτιρίου από ένα εμποδιζόμενο άτομο.

3.2. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ - ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΧΕΙΡΙΣΜΟΥ

3.2.1. Η τοποθέτηση των κατάλληλων μηχανισμών χειρισμού (χειριστήρια εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, κουμπιά κλήσεως, διακόπτες, ρευματοδότες και χειρολαβές) πρέπει να γίνεται σε σημεία και ύψη προσιτά από όλους (βλ. σχέδιο "Ζώνη τοποθέτησης μηχανισμών χειρισμού") και στα ίδια πάντα σταθερά σημεία για όλες τις περιπτώσεις, π.χ. οι διακόπτες για το φως στα δεξιά των ανοιγμάτων και κοντά στην κάσα της πόρτας, τα κουμπιά κλήσεως των ανελκυστήρων σε ύψος προσιτό στους χρήστες αμαξιδίων, τα κουμπιά των ανελκυστήρων με ανάγλυφη σήμανση για τους τυφλούς.

3.2.2. Τα ερμάρια πρέπει να κατασκευάζονται έτσι ώστε να είναι προσεγγίσιμα και εύχρηστα από τα άτομα με αναπηρίες (αβαθή ερμάρια, ράφια συρόμενα προς τα έξω, κάτω θυρόφυλλα συρόμενα επάλληλα κλπ, βλ. σχέδιο «Δυνατότητα προσέγγισης καθ' ύψος»).

3.2.3. Η προστασία των διαφόρων σημείων που μπορεί να προκαλέσουν τραυματισμό, έγκαυμα ή ηλεκτροπληξία των εμποδιζόμενων γενικά ατόμων (σωλήνες ύδρευσης ζεστού νερού, πρίζες, εστίες κουζίνας κλπ) είναι απαραίτητη.

3.2.4. Εξίσου απαραίτητη είναι η προστασία με κιγκλιδώματα κατάλληλης μορφής και ύψους των εμποδιζόμενων ατόμων στους εξώστες, τις ανοικτές δεξαμενές και πισίνες καθώς και στις εξόδους χώρων μεγάλων συναθροίσεων κοινού (σχολεία, γυμναστήρια, γήπεδα, αίθουσες θεαμάτων κλπ).

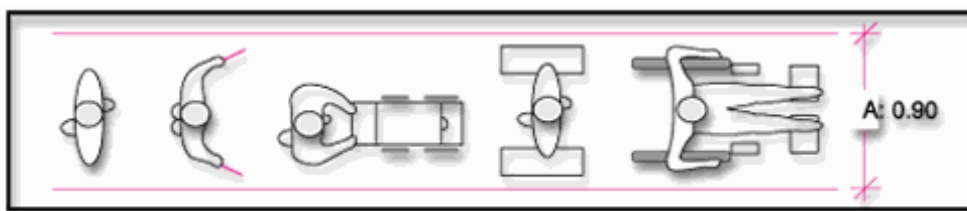
3.3. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΑΚΟΗΣ ΚΑΙ ΟΡΑΣΗΣ

3.3.1. Απαιτείται ηχοπροστασία σε χώρους συγκεντρώσεως κοινού (αίθουσες αναψυχής, θεαμάτων κλπ), γιατί τα άτομα με προβλήματα στην όραση και ιδιαίτερα οι τυφλοί έχουν εξασκηθεί να αντιλαμβάνονται τον χώρο με την ακοή, με αποτέλεσμα να χάνουν την αίσθηση αυτή σε χώρους με οχλαγωγία, θόρυβο και αντήχηση.

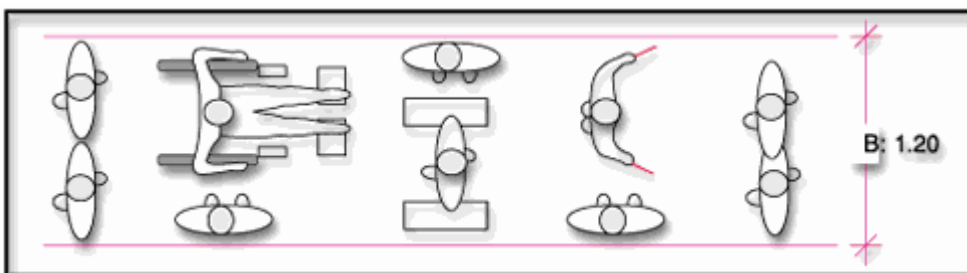
3.3.2. Η διαφοροποίηση της ηχητικής των διαφόρων υλικών είναι απαραίτητη για την καθοδήγηση των ατόμων με προβλήματα στην όραση, σε συνδυασμό με την ύπαρξη ηχητικής σήμανσης.

3.3.3. Για την εύκολη και ασφαλή διακίνηση των χρηστών αμαξιδίων πρέπει να εξασφαλίζεται οπτικό πεδίο χωρίς σκοτεινές περιοχές.

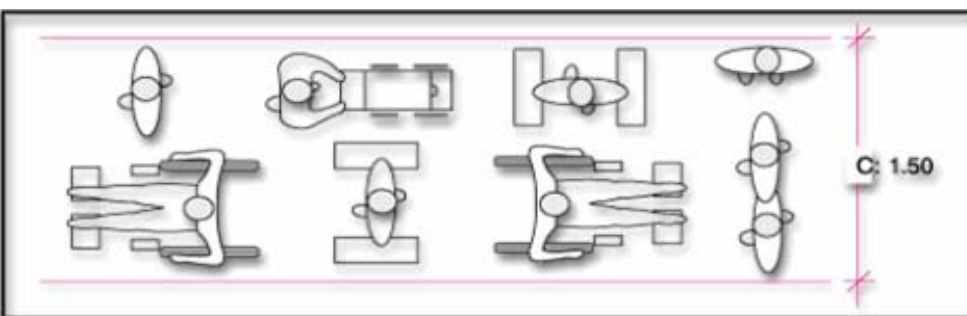
3.3.4. Τα χρώματα πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα σύγχυσης λόγω αχρωματοψίας, κυρίως στις περιπτώσεις όπου απαιτείται διευκόλυνση μεγάλου αριθμού διακινουμένων εμποδιζόμενων ατόμων (όπως π.χ. σε περιπτώσεις σταθμών τράινων, αεροδρομίων κλπ). Η καλύτερη αντιμετώπιση αυτών των περιπτώσεων είναι ο συνδυασμός των χρωματικών ενδείξεων με κείμενο ή πικτογράφημα.

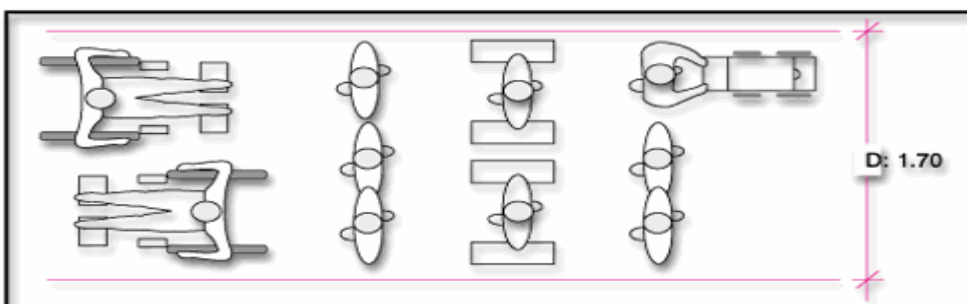
(σχ. 1)

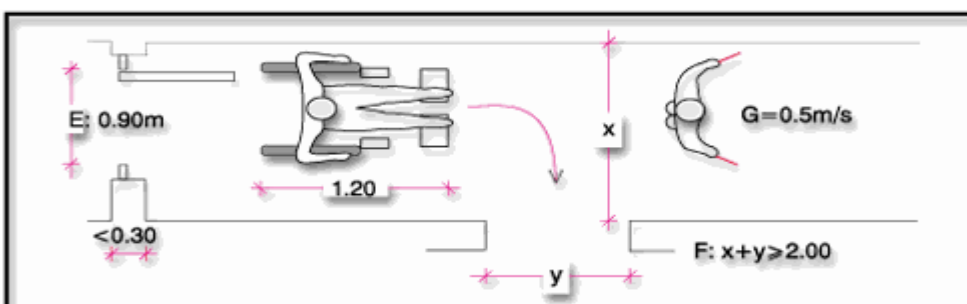
(σχ. 2)

(σχ. 3)

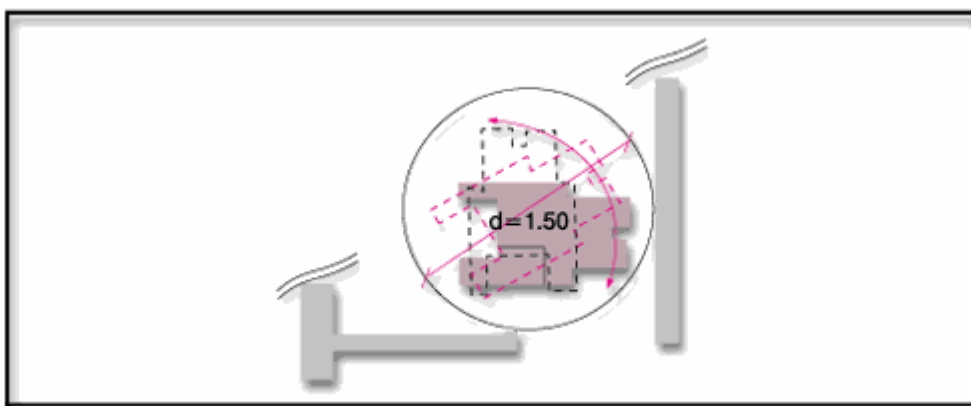

(σχ. 4)

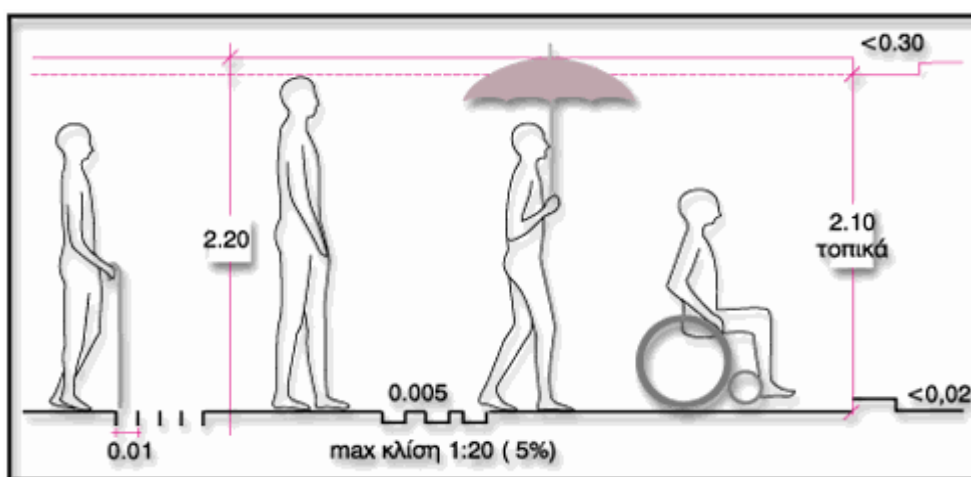

(σχ. 5)

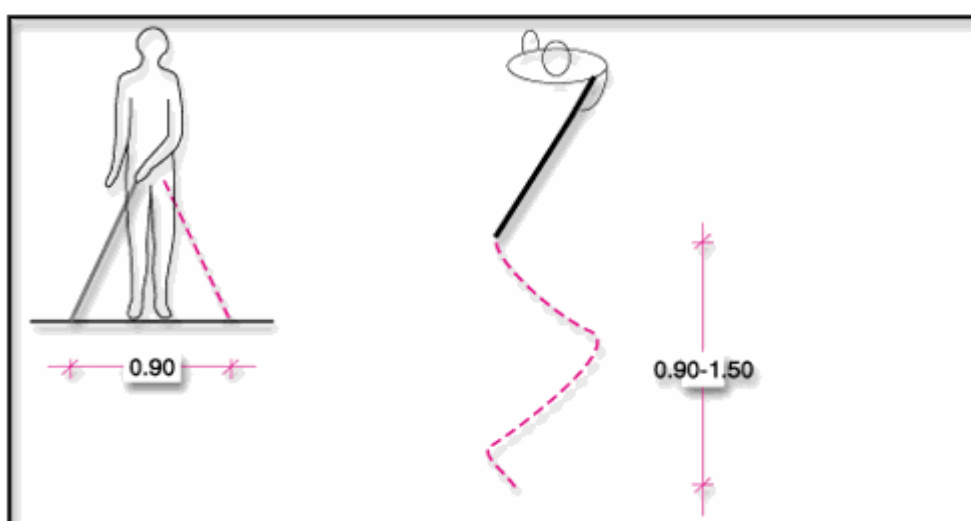
Ελάχιστα Ελεύθερα πλάτη όδευσης

Σχ. 6 - Απαιτούμενος χώρος στροφής αμαξιδίου

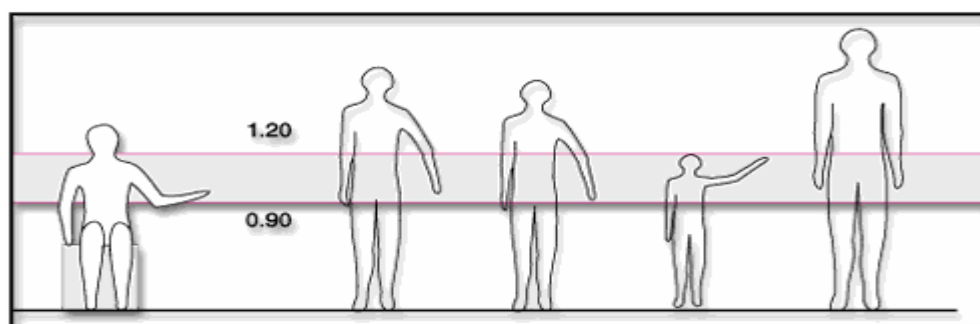
Σχ. 7 - Ελεύθερο ύψος όδευσης - Ανεκτές ανωμαλίες δαπέδου

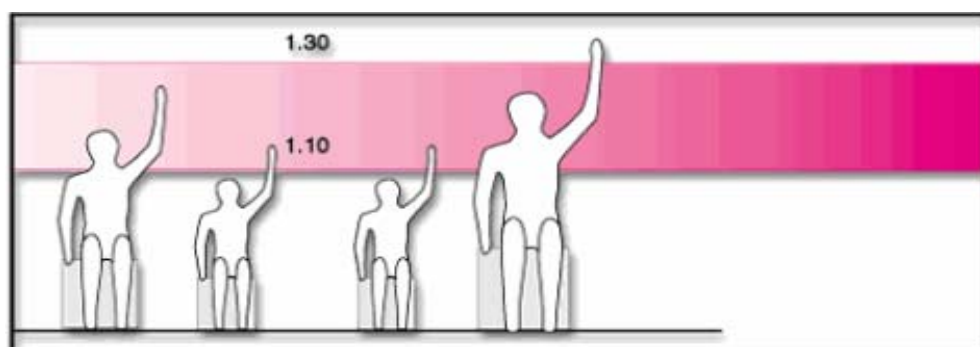
Σχ. 8 - Ελάχιστα ελεύθερα πλάτη όδευσης για άτομα με προβλήματα όρασης

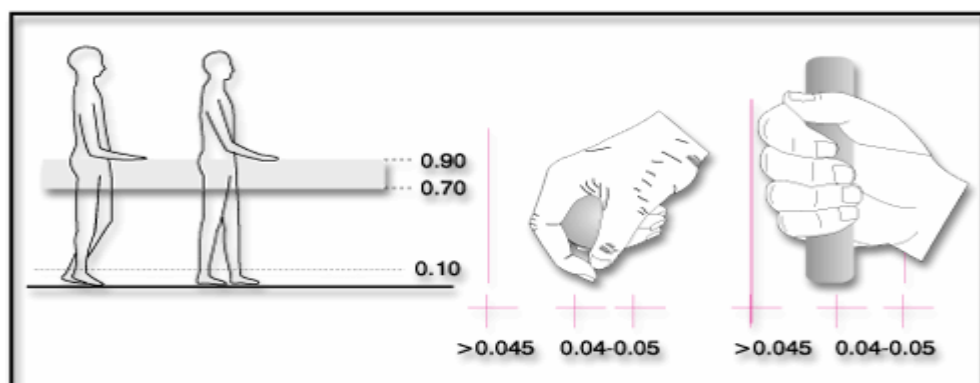
Σχ. 9 - Δυνατότητα προσέγγισης καθ' ύψος

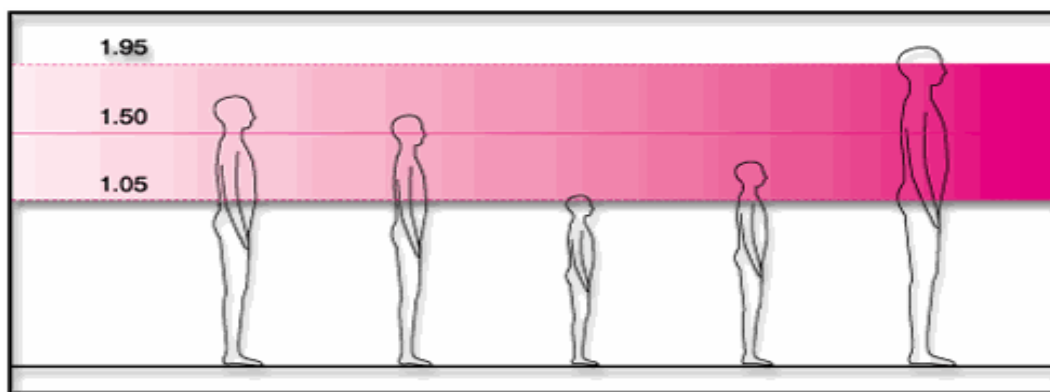
Σχ. 10 - Ζώνη τοποθέτησης μηχανισμών χειρισμού

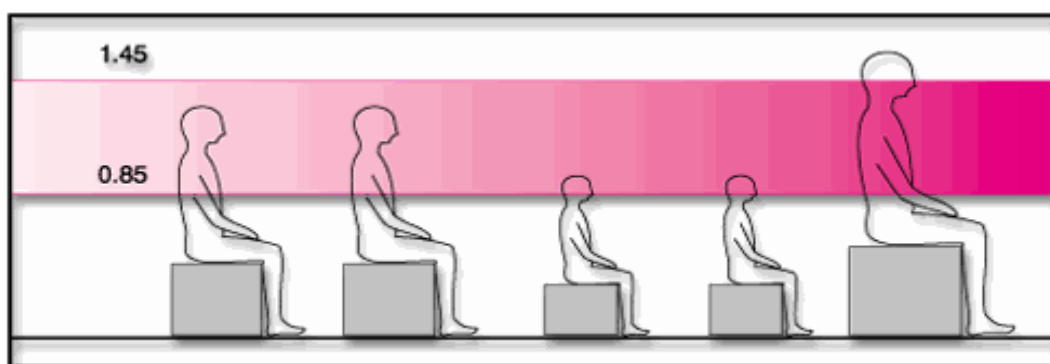
Σχ. 11 - Δυνατότητα ανάρτησης

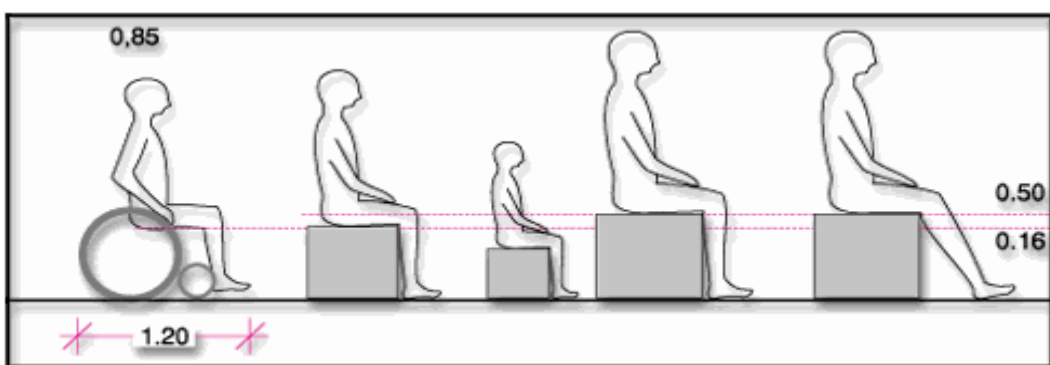
Σχ. 12 - Χειρολισθήρες

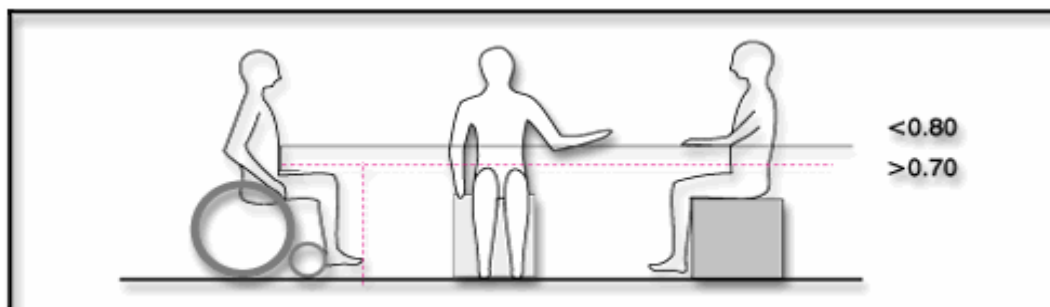
Σχ. 13 - Δυνατότητα όρασης σε όρθια στάση

Σχ. 14 - Δυνατότητα όρασης σε καθιστή στάση

Σχ. 15

Σχ. 16 - Ύψος καθίσματος και πάγκου εργασίας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 2.
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΕΖΩΝ

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

1.1 ΓΕΝΙΚΑ

Ως πεζοδρόμια ορίζονται τα υπερυψωμένα ή μη ερείσματα αστικής οδού, που προορίζονται για την συνεχή, ασφαλή και χωρίς εμπόδια κυκλοφορία των πεζών και των εμποδιζόμενων ατόμων.

1.2. ΠΛΑΤΟΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

1.2.1. Ως **πλάτος πεζοδρομίου** ορίζεται η απόσταση από την ρυμοτομική γραμμή μέχρι την ακμή του κρασπέδου.

Ελάχιστο πλάτος πεζοδρομίου ορίζονται τα 2.05μ, στα οποία περιλαμβάνονται 0.20μ για αρχιτεκτονικές προεξοχές, 1.50μ για ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών και 0.35μ για την τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης, προστατευτικών κιγκλιδωμάτων και την κατασκευή κρασπέδου.

Το πλάτος που προκύπτει από τον υπολογισμό:

1.2.1.1. όλων των επιπλέον αναγκών αστικού εξοπλισμού (καθιστικά, κάλαθοι αχρήστων, γραμματοκιβώτια, τηλεφωνικοί θάλαμοι, περίπτερα, δημόσιοι χώροι υγιεινής κλπ),

1.2.1.2. της εξυπηρέτησης δραστηριοτήτων του δρόμου (οδική σήμανση, σηματοδότες διαβάσεων, πληροφοριακές πινακίδες, στάσεις αστικών συγκοινωνιών κλπ),

1.2.1.3. της φύτευσης,

1.2.1.4. της οπτικής συναλλαγής μπροστά στις προθήκες καταστημάτων, όπου η κύρια χρήση της περιοχής καθορίζεται από τον σχεδιασμό σαν εμπορική κλπ., προστίθεται στο ελάχιστο πλάτος πεζοδρομίου και το άθροισμα ορίζει το μικτό πλάτος πεζοδρομίου, το οποίο ποικίλλει ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες.

1.2.2. Ως **ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών** ορίζεται το απαραίτητο ελάχιστο πλάτος της επιφάνειας του πεζοδρομίου, που χρησιμοποιείται για την συνεχή, ασφαλή και ανεμπόδιστη κυκλοφορία κάθε κατηγορίας χρηστών.

Απαραίτητο ελάχιστο πλάτος της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών ορίζεται το 1.50μ, διάσταση που απαιτείται κατ' ελάχιστον για την άνετη διασταύρωση πεζού με χρήστη ή οδηγό αμαξιδίου οιασδήποτε μορφής (αναπηρικό, παιδικό, αγοράς κλπ) ή με μεταφορέα πακέτων.

Ως **ελεύθερο ύψος όδευσης πεζών** ορίζεται το ελάχιστο πραγματικό ύψος στην ελεύθερη ζώνη όδευσης για την απρόσκοπτη κίνηση των πεζών και ορίζεται ίσο με 2.20μ.

1.2.3. Ως **οδηγός όδευσης τυφλών** ορίζεται λωρίδα της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών, διαφορετικής υψής και χρώματος από το δάπεδό της, που αποβλέπει στην καθοδήγηση και ασφαλή διακίνηση των ατόμων με προβλήματα στην όραση. Κατασκευάζεται σε απόσταση 0.50μ κατ'

ελάχιστον από την ρυμοτομική γραμμή εντός της ελεύθερης ζώνης όδευσης, με πλάτος 0,30 μέχρι 0.40μ.

1.2.4. Οι παραπάνω διαστάσεις θεωρούνται οι ελάχιστες επιθυμητές για νεοσχεδιαζόμενα πολεοδομικά συγκροτήματα και νέα ρυμοτομικά. Στην περίπτωση όμως υφιστάμενων ρυμοτομικών προτείνονται τα παρακάτω, σχετικά με το ελάχιστο πλάτος των πεζοδρομίων:

1.2.4.1. για δρόμους πλάτους άνω των 12.00μ, ελάχιστο πλάτος πεζοδρομίου 2.05μ.

1.2.4.2. για δρόμους πλάτους από 9.00 -12.00μ, υποχρεωτικό πλάτος πεζοδρομίου 2.05μ.

1.2.4.3. για δρόμους πλάτους από 6.00 - 9.00μ, ελάχιστο πλάτος 1.50μ (όσο η ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών) και επιθυμητό κατά το δυνατόν 2.05μ

1.2.4.4. για δρόμους πλάτους μικρότερου των 6.00μ, πεζοδρόμηση

Για την επίτευξη των παραπάνω ελαχίστων διαστάσεων πλάτους συνιστάται η μείωση του οδοστρώματος όπου αυτό είναι δυνατόν σε όφελος των πεζοδρομίων και η κατά αποστάσεις απόδοση στο πεζοδρόμιο χώρου σε βάρος της λωρίδας στάθμευσης, προκειμένου σε αυτό τον χώρο να τοποθετηθεί ο απαραίτητος αστικός εξοπλισμός.

1.3 ΥΨΟΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

Ως ύψος πεζοδρομίου ορίζεται το ύψος του κρασπέδου του πεζοδρομίου.

Το ύψος αυτό δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από 7-10εκ, γιατί τότε δημιουργεί προβλήματα στη διαμόρφωση των διαβάσεων.

Σε περιπτώσεις μόνο όπου δημιουργούνται προβλήματα λόγω της κλίσης του εδάφους σε συνδυασμό με τις κλίσεις απορροής των ομβρίων το ύψος του πεζοδρομίου δυνατόν να είναι μεγαλύτερο, χωρίς όμως ποτέ να ξεπερνά τα 15εκ.

Το πρόβλημα της κακής χρήσης του πεζοδρομίου για στάθμευση δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να αντιμετωπίζεται με αύξηση του ύψους του κρασπέδου.

1.4. ΚΛΙΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

1.4.1. Κατά μήκος ή αξονική κλίση πεζοδρομίου είναι η κλίση του πεζοδρομίου κατά την διεύθυνση της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών και δεν πρέπει να υπερβαίνει το 12%.

Για την αποφυγή μεγαλύτερων κλίσεων θα κατασκευάζονται, καταλαμβάνοντας όλο το πλάτος της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών, βαθμίδες σύμφωνα με τις απαιτήσεις που αναπτύσσονται στο κεφάλαιο "1.10. ΚΑΛΥΨΗ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ", παραγ.1.10.3. της παρούσας οδηγίας.

1.4.2. Εγκάρσια κλίση πεζοδρομίου είναι η κλίση του πεζοδρομίου κατά την κάθετο διεύθυνση προς την διεύθυνση της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών και δεν πρέπει να υπερβαίνει το 4% με επιθυμητή κλίση το 1-1,5%.

1.5. ΔΑΠΕΔΟ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

1.5.1. Ως δάπεδο πεζοδρομίου ορίζεται η τελική βατή επιφάνεια του πεζοδρομίου.

1.5.2. Το υπόστρωμα του δαπέδου συνήθως κατασκευάζεται από σκυρόδεμα με οπλισμό επί στρώματος 3Α αφού προηγουμένως το έδαφος καθαριστεί και συμπίεστεί καλά.

1.5.3. Τα υλικά κατασκευής του δαπέδου πρέπει να εξασφαλίζουν αντισlizθηρότητα, ομοιογένεια, σταθερότητα, αντοχή στην χρήση και τις καιρικές συνθήκες, μικρή αντανάκλαστικότητα και ευκολία στον καθαρισμό και την συντήρηση τόσο σε συνήθεις συνθήκες χρήσης όσο και σε εξαιρετικές καιρικές συνθήκες (π.χ. βροχή, χιόνι, παγετός κλπ). Προτιμητέα είναι τα χυτά δάπεδα με κατάλληλη

επεξεργασία της τελικής στρώσης τους, όπως π.χ. η ασφαλτος, λόγω της ευκολίας που παρουσιάζει σε οποιαδήποτε επέμβαση.

1.6. ΑΣΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ - ΕΜΠΟΔΙΑ

1.6.1. Ως αστικός εξοπλισμός ορίζονται οι πάσης φύσεως μόνιμες ή προσωρινές εγκαταστάσεις του πεζοδρομίου, που αποβλέπουν στην ασφάλεια, πληροφόρηση, εξυπηρέτηση και υγιεινή όλων των χρηστών του.

Η λειτουργία του αστικού εξοπλισμού πρέπει να εκφράζεται με σαφήνεια και να υποδεικνύεται από το σχήμα και το χρώμα του. Πρέπει δε πάντα να τοποθετείται εκτός ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών.

Προτείνεται ένα πρόσθετο πλάτος 1.30μ, που θα προστίθεται στο ελάχιστο πλάτος πεζοδρομίου, για την δημιουργία ζώνης εγκατάστασης αστικού εξοπλισμού. Μία περίπτωση αντιμετώπισης του θέματος δημιουργίας ζώνης αστικού εξοπλισμού χωρίς την επαύξηση του πλάτους του πεζοδρομίου αποτελεί η κατά αποστάσεις απόδοση στο πεζοδρόμιο χώρου, εις βάρος της λωρίδας στάθμευσης, προκειμένου εκεί να τοποθετηθεί ο απαραίτητος εξοπλισμός.

Κατά τον σχεδιασμό της ζώνης αστικού εξοπλισμού πρέπει να προβλέπονται, ανά 100.0μ στις κεντρικές περιοχές και ανά 200.0μ στις πιο απομακρυσμένες, χώροι διαστάσεων 0.80*1.30μ για την ανάπαυση των χρηστών αμαξιδίων σε συνδυασμό με τα άλλα στοιχεία του αστικού εξοπλισμού. Συνδυασμός των στοιχείων του αστικού εξοπλισμού πρέπει να γίνεται, όπου είναι δυνατόν, προκειμένου να εξοικονομείται χώρος.

Στοιχεία του αστικού εξοπλισμού όπως γραμματοκιβώτια, δοχεία απορριμμάτων, τηλεφωνικοί θάλαμοι κλπ πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε αφενός να είναι ανιχνεύσιμα από το μπαστούνι των τυφλών, αφετέρου δε να είναι προσιτά και χρησιμοποιήσιμα από χρήστες αμαξιδίων ή άτομα μικρού ύψους.

Τα τμήματα χειρισμού τους θα πρέπει να βρίσκονται τοποθετημένα σε μία ζώνη υψών μεταξύ 0.90 και 1.20μ από το δάπεδο.

Σε περιπτώσεις πεζοδρομίων ελαχίστων επιθυμητών διαστάσεων θα πρέπει πάντα να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να τοποθετούνται τα παρακάτω στοιχεία αστικού εξοπλισμού κατ' ελάχιστον:

- 1.6.1.1. καλάθι αχρήστων,
- 1.6.1.2. γραμματοκιβώτια, εντυποκιβώτια, αυτόματοι πωλητές γραμματοσήμων,
- 1.6.1.3. στάσεις στάθμευσης αστικών συγκοινωνιών και
- 1.6.1.4. σκάφες σε όλες τις διαβάσεις.

1.6.2. Ως **μόνιμα εμπόδια** ορίζονται οι πάσης φύσεως σταθερές κατασκευές και εγκαταστάσεις του πεζοδρομίου και είναι δυνατόν να ελεγχθούν κατά το στάδιο του σχεδιασμού (π.χ. γραμματοκιβώτια, δοχεία απορριμμάτων, τηλεφωνικοί θάλαμοι, καθιστικά, δένδρα, πινακίδες σήμανσης, φωτιστικά κλπ).

Ως **προσωρινά εμπόδια** ορίζονται τα πάσης μορφής στοιχεία που καταλαμβάνουν για περιορισμένη χρονική διάρκεια το πεζοδρόμιο ή τμήμα αυτού.

Ως **λωρίδα επισήμανσης** ορίζεται η λωρίδα διαφορετικής υφής και χρώματος από το δάπεδο του πεζοδρομίου και τον οδηγό όδευσης τυφλών, η οποία αποβλέπει στην προειδοποίηση για αλλαγή επιπέδου ή για την ύπαρξη εμποδίων ή κινδύνου μέσα στο ελεύθερο ύψος της ζώνης όδευσης πεζών, είναι κάθετη στον άξονα της κίνησης και έχει πλάτος 0,30 ως 0,60μ.

1.6.3. Εμπόδια σε ύψος μικρότερο των 2.20μ μέσα ή έξω από την ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών πρέπει να αποφεύγονται και σε κάθε περίπτωση να προβάλλονται στο έδαφος με τρόπο ανιχνεύσιμο από το μπαστούνι των τυφλών. Έτσι πρέπει να προβλέπεται κατά περίπτωση:

- 1.6.3.1. προειδοποιητική σήμανση περιμετρικά του εμποδίου
- 1.6.3.2. υπερυψωμένη βάση
- 1.6.3.3. έδραση στο πεζοδρόμιο με όλη την τελική διάσταση χωρίς μείωση του πλάτους του εμποδίου.

Οι πλευρές του επιπέδου-βάσης θα πρέπει να βάφονται με διαγώνια διαγράμμιση σε χρώματα έντονης αντίθεσης (π.χ. μαύρο-κίτρινο κλπ)

1.6.4. Στοιχεία του πεζοδρομίου, όπως εσχάρες, υδρορόδες, αρμοί κλπ, δεν πρέπει να διασπούν την ομοιομορφία του δαπέδου του πεζοδρομίου εμποδίζοντας την ομαλή κίνηση επ' αυτού. Οι εσχάρες πρέπει κατά το δυνατόν να τοποθετούνται εκτός ελεύθερης ζώνης όδευσης, οι δε ράβδοι που τις αποτελούν να είναι κάθετες στην κίνηση και να δημιουργούν πυκνό πλέγμα. Πρέπει να αποφεύγεται η δημιουργία εσοχών ή εξοχών με πλάτος μεγαλύτερο των 2εκ και βάθος ή ύψος μεγαλύτερο του 0.50εκ αντίστοιχα. Όπου όμως υπάρχουν τέτοιες πρέπει η απόληξή τους να είναι στρογγυλεμένη ή με φάλτσες ακμές.

1.6.5. Ιδιαίτερα επικίνδυνα είναι πάντα τα προσωρινά εμπόδια τα οποία συνήθως προκύπτουν από έργα επί του πεζοδρομίου.

Στην περίπτωση αυτή, εφόσον τα έργα γίνονται μέσα στην ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών, θα πρέπει να δημιουργείται μία νέα ελεύθερη ζώνη όδευσης, πλάτους τουλάχιστον 1.20μ, σε παράπλευρη θέση με αντίστοιχη σήμανση, οδηγό όδευσης τυφλών, λωρίδα επισήμανσης κλπ, ώστε να εξασφαλίζεται η ασφαλής διακίνηση όλων των χρηστών του πεζοδρομίου.

Τα εμπόδια θα επισημαίνονται πάντα με κάποιο συνεχές κιγκλίδωμα βαμμένο συνήθως δίχρωμο σε έντονα χρώματα, που θα φωτίζεται κατά τις βραδινές ώρες, ώστε να είναι πάντα ορατό.

Τα προστατευτικά κιγκλιδώματα, σχήματος Π και ύψους τουλάχιστον 75εκ, είναι τα ασφαλέστερα. Κατασκευάζονται από σιδηροσωλήνα βαρέως τύπου Φ2 INS με στρογγυλεμένες γωνίες, στο δε κάτω μέρος τους και σε ύψος 10εκ από το δάπεδο φέρουν οριζόντια μπάρα, για να είναι εύκολα ανιχνεύσιμα από το μπαστούνι των ατόμων με προβλήματα στην όραση.

1.7. ΦΥΤΕΥΣΗ

1.7.1. Φύτευση θα προβλέπεται σε ζώνες ελάχιστου πλάτος 0.50-0.70μ, το οποίο θα προστίθεται στο ελάχιστο πλάτος πεζοδρομίου, κατά μήκος του πεζοδρομίου. Εφόσον προβλέπονται μεμονωμένα δένδρα θα διατίθεται χώρος διαστάσεων 1.00 X 1.00μ ανά δένδρο.

1.7.2. Η φύτευση μπορεί να είναι υψηλή (δένδρα), χαμηλή (θάμνοι), έρπουσα (χλοοτάπητας) ή συνδυασμός αυτών.

1.7.3. Ο κορμός του δένδρου θα τοποθετείται τουλάχιστον 0.50μ μέσα από την ακμή του κρασπέδου. Όπου η ρυμοτομική γραμμή συμπίπτει με την οικοδομική, ανάλογα με το ριζικό σύστημα των δένδρων, πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την αποφυγή της βλάβης των κτιρίων και των δομικών κατασκευών.

1.8. ΣΗΜΑΝΣΗ

1.8.1 Ως **σήμανση** εννοούμε κάθε μέσον που προσφέρει ενδείξεις, που αφορούν στην ασφάλεια και στην πληροφόρηση όλων των ατόμων που κινούνται στο πεζοδρόμιο.

1.8.2. Κάθε σήμανση πρέπει να είναι αντιληπτή από το σύνολο των ατόμων συμπεριλαμβανομένων και των ατόμων με αναπηρίες. Πληροφορίες που αφορούν σε μια συγκεκριμένη κατηγορία ατόμων με αναπηρίες, πρέπει να παρέχονται στους χρήστες με τρόπο εύληπτο, χωρίς όμως να ενοχλούν τους υπόλοιπους. Σήμανση που αφορά σε μια συγκεκριμένη πληροφορία πρέπει να εμφανίζεται πάντα με τον ίδιο τρόπο, ώστε να είναι εύκολα αναγνωρίσιμη. Σημάνσεις που αφορούν στην ασφάλεια του συνόλου των χρηστών ή και κάποιας ειδικής κατηγορίας χρηστών πρέπει να προηγούνται άλλων σημάνσεων.

Γενικά πρέπει να αποφεύγεται η πολυσήμανση.

1.8.3. Τα διάφορα είδη σήμανσης συνοψίζονται σε σήμανση:

1.8.3.1. επιδαπέδια, απαραίτητη για την πληροφόρηση των ατόμων με προβλήματα στην όραση, επιτυγχάνεται δε με αλλαγή της υφής του δαπέδου και συγχρόνως έντονη χρωματική αντίθεση για τους αμβλύωπες.

1.8.3.2. με πινακίδες που, εφόσον είναι επί στύλου ή πάνω σε ειδικές βάσεις, πρέπει να τοποθετούνται πάντα εκτός ελεύθερου πλάτους και ύψους της ζώνης όδευσης, εφόσον δε είναι επί τοίχων και παρέχουν μόνιμη πληροφόρηση π.χ. ονόματα δρόμων, αριθμούς σπιτιών, τίτλους δημοσίων υπηρεσιών κλπ να τοποθετούνται σε ύψος 1.40 - 1.60μ από το δάπεδο και να είναι και ανάγλυφες και σε γραφή BRAILLE, ώστε να είναι δυνατόν να διαβαστούν με την αφή από άτομα με προβλήματα στην όραση.

1.8.3.3. Με φωτεινούς-ηχητικούς σηματοδότες, που ταυτόχρονα θα εκπέμπουν φωτεινό και ηχητικό σήμα και θα τοποθετούνται εκτός από τα σημεία των διαβάσεων και όπου υπάρχουν προσωρινά ή μόνιμα εμπόδια μέσα στην ζώνη όδευσης. Ανάλογα με την χρήση τους οι ηχητικοί σηματοδότες θα πρέπει να εκπέμπουν διαφορετικής συχνότητας ήχους αλλά πάντα τους ίδιους για παρόμοιες περιπτώσεις ώστε να μην δημιουργείται σύγχυση στα άτομα με προβλήματα στην όραση. Σε διαβάσεις με ενδιάμεση νησίδα θα πρέπει να τοποθετείται ο ηχητικός σηματοδότης μόνο στην αρχή των διαβάσεων ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση των ηχητικών σημάτων.

1.8.3.4. μέσω του σχήματος και του χρώματος των στοιχείων του αστικού εξοπλισμού, τα οποία πρέπει να εμφανίζονται πάντα στο ίδιο χρώμα και σχήμα, ώστε να γίνονται εύκολα αντιληπτά.

1.9. ΔΙΑΒΑΣΕΙΣ - ΝΗΣΙΔΕΣ

1.9.1. Διαβάσεις θα διαμορφώνονται κάθε 100μ. τουλάχιστον και κατά προτίμηση κάθετα στην ροή κυκλοφορίας.

Σαν **ελάχιστο πλάτος διάβασης** ορίζονται τα 2.50μ.

Οι διαβάσεις θα χαρακτηρίζονται και με σήμανση στο οδοστρώμα, που θα υποδηλώνει την προτεραιότητα των πεζών και με σήμανση STOP επί του οδοστρώματος, τουλάχιστον 1μ πριν από την διάβαση. Όπου η σήμανση στις διαβάσεις ρυθμίζεται με φωτεινούς σηματοδότες προτείνεται να συνδυάζεται και με ηχητική σήμανση από αυτόματους ή ενεργοποιούμενους από τους πεζούς σηματοδότες, των οποίων οι μηχανισμοί χειρισμού θα είναι σε μια ζώνη υψών 0,90 ως 1,20μ από το δάπεδο.

Στις διαβάσεις η σύνδεση της στάθμης του πεζοδρομίου με την στάθμη του οδοστρώματος θα γίνεται με σκάφες, πλάτους τουλάχιστον 1.50μ, των οποίων η αρχή και το τέλος θα είναι χαρακτηρισμένα με λωρίδα επισήμανσης ώστε να προειδοποιούνται τα άτομα με προβλήματα στην όραση.

1.9.2. Όταν το πλάτος του οδοστρώματος είναι μεγαλύτερο από 12μ. ή το είδος της κυκλοφορίας το επιβάλλει θα κατασκευάζονται νησίδες με πλάτος τουλάχιστον 1.50μ. Για περιπτώσεις οδοστρωμάτων πολύ μεγάλου πλάτους συνιστάται η κατασκευή υπέργειων κατά προτίμηση ή υπόγειων διαβάσεων, λαμβάνοντας μέριμνα για την παράλληλη κατασκευή ραμπών ή ανυψωτικών μηχανισμών ώστε να είναι δυνατή η χρήση τους και από άτομα με αναπηρίες.

Νησίδες με πλάτος μικρότερο των 3μ. στα σημεία των διαβάσεων θα διακόπτονται, για πλάτος ίσο με το πλάτος των διαβάσεων και οπωσδήποτε όχι μικρότερο από 2.50μ, ώστε η διάβαση από το ένα πεζοδρόμιο στο άλλο να γίνεται ισόπεδα.

Η αρχή και το τέλος της νησίδας πρέπει να είναι χαρακτηρισμένα με υλικό ανιχνεύσιμο με το μπαστούνι ώστε να προειδοποιούνται οι τυφλοί, σε περίπτωση δε νησίδων πλάτους μεγαλύτερου των 3μ στα σημεία αυτά της αρχής και του τέλους μπορούν να κατασκευάζονται σκάφες.

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην αντιμετώπιση της απορροής των ομβρίων. Στις περιπτώσεις που τοποθετείται εσχάρα αποχέτευσης, η οποιαδήποτε διαμόρφωση δεν πρέπει να δημιουργεί προεξοχή στην επιφάνεια του δαπέδου μεγαλύτερη από 0.02μ και κατά προτίμηση εκτός ζώνης όδευσης πεζών.

1.10. ΚΑΛΥΨΗ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

1.10.1. Φαλτσογωνιές, ράμπες, βαθμίδες ή μηχανικά μέσα (ανελκυστήρες, αναβατόρια κλπ.) χρησιμοποιούνται ανάλογα με την μορφολογία του εδάφους για την κάλυψη των υψομετρικών διαφορών κατά μήκος του πεζοδρομίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
Κάλυψη υψομετρικών διαφορών κατά μήκος του πεζοδρομίου

A/A	ΥΨΟΜΕΤΡ. ΔΙΑΦΟΡΑ (μ)	ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΛΥΨΗΣ	Max ΚΛΙΣΗ	ΑΝΕΚΤΟ ΜΗΚΟΣ (μ)
1.	0.00-0.02	φαλτσογωνιά	1:1 ή 100%	0.02
2.	0.02-0.04	φαλτσογωνιά	1:2 ή 50%	0.04
3.	0.04-0.10	ράμπα	1:10 ή 10%	1.00
4.	0.10-0.25	ράμπα	1:12 ή 8%	3.00
5.	0.25-0.50	ράμπα	1:16 ή 6%	8.00
6.	0.50-1.00	ράμπα ή βαθμίδες ή μηχανικό μέσο	1:20 ή 5%	10.00 άνω των 10μ παρεμβάλλεται επίπεδο τμήμα μήκους 1.50μ
7.	1.00μ & άνω	ράμπα ή βαθμίδες ή μηχανικό μέσο	1:20 ή 5%	10.00 άνω των 10μ παρεμβάλλεται επίπεδο τμήμα μήκους 1.50μ

1.10.2. Σκάφες, πλάτους τουλάχιστον 1.50μ ή ίσο με το πλάτος της διάβασης πεζών, σε όλα τα σημεία όπου επιβάλλεται η κάλυψη υψομετρικών διαφορών εγκαρσίως του πεζοδρομίου, δηλαδή όπου επιβάλλεται η σύνδεση της στάθμης του πεζοδρομίου με την στάθμη του οδοστρώματος (π.χ. διαβάσεις πεζών, νησίδες, εσοχές στάθμευσης οχημάτων, στάσεις αστικών συγκοινωνιών κλπ)

Σε περιπτώσεις πεζοδρομίων μικρού πλάτους, όπου η κατασκευή σκαφών εγκαρσίως του πεζοδρομίου δημιουργεί προβλήματα, συνιστάται το κατέβασμα όλης της γωνίας στη διασταύρωση των δύο οδών λαμβάνοντας πρόνοια για την καλή απορροή των ομβρίων ή η κατασκευή ράμπας κατά τον άξονα της όδευσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2
Μήκη ράμπας εγκαρσίως του πεζοδρομίου

ΥΨΟΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ (μ)	ΚΛΙΣΗ ΡΑΜΠΑΣ		ΑΠΑΙΤΟΥΜ.ΜΗΚΟΣ ΡΑΜΠΑΣ	
	Επιθυμ. περίπτ. α (%)	Ανεκτή περίπτ. β (%)	περίπτ. α (μ)	περίπτ. β (μ)
0.000-0.07	5 (1:20)	8 (1:12)	1.40	0.84
0.071-0.10	5 (1:20)	8 (1:12)	2.00	1.20
0.101-0.12	5 (1:20)	6.2(1:16)	2.40	1.42
0.121-0.15	5 (1:20)	6.2(1:16)	3.00	2.20
0.151-άνω	5 (1:20)	8 (1:12)	-	-

1.10.3. Βαθμίδες, πλάτους ίσου με το πλάτος της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών και μέγιστου ύψους ριχτιού 15εκ, θα κατασκευάζονται σε όλες τις περιπτώσεις όπου οι κλίσεις θα υπερβαίνουν το 12%. Όπου είναι αναπόφευκτη η κατασκευή βαθμίδων θα κατασκευάζονται τουλάχιστον δύο.

1.10.4. Σε περιπτώσεις μεγάλων κλίσεων είναι δυνατή η εγκατάσταση μηχανικών μέσων (ανελκυστήρων, αναβατορίων, μηχανισμών ανόδου κλιμάκων κλπ). Ιδιαίτερη μέριμνα όμως στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να ληφθεί για την τήρηση όλων των κανόνων ασφαλείας και την συνεχή συντήρηση αυτών των μέσων.

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΠΕΖΟΔΡΟΜΩΝ

2.1. ΓΕΝΙΚΑ

2.1.1 Ως **πεζόδρομος** ορίζεται ο διαμορφωμένος υπαίθριος κοινόχρηστος ελεύθερος χώρος, που εξυπηρετεί αποκλειστικά την συνεχή, ασφαλή και χωρίς εμπόδιο κυκλοφορία των πεζών και εμποδιζόμενων ατόμων και επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί μόνο από τα οχήματα τροφοδοσίας και τα ειδικά οχήματα (πυροσβεστικά, ασθενοφόρα, οχήματα καθαριότητας του Δήμου, αστυνομικά, οχήματα Οργανισμών κοινής ωφέλειας για την αντιμετώπιση επείγουσών αναγκών, οχημάτων που εκτελούν μεταφορές οικοσκευών, οχημάτων ατόμων με αναπηρίες κλπ) σύμφωνα πάντα με τις καθορισμένες

προϋποθέσεις (ορισμένες ώρες, καθορισμένο ανώτατο όριο ταχύτητας, ορισμένο μικτό βάρος οχήματος κλπ).

2.1.2. Οι πεζοδρομήσεις, εκτός από γενικές, είναι δυνατόν να είναι:

2.1.2.1. περιοδικές, δηλαδή ο αποκλεισμός της οδού ή τμήματος αυτής από την κυκλοφορία οχημάτων να ισχύει για ορισμένες ώρες της ημέρας ή για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, λόγω ειδικών αναγκών

2.1.2.2. μερικές, δηλαδή να αποκλείονται τμήματα μόνο της οδού από την κυκλοφορία

2.1.2.3. μικτές περιοδικές, δηλαδή να αποκλείεται οδός ή τμήμα αυτής από την κυκλοφορία ορισμένου τύπου οχήματος.

2.2. ΠΛΑΤΟΣ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΥ

2.2.1. Ως **πλάτος πεζοδρόμου** ορίζεται η απόσταση μεταξύ των δύο ρυμοτομικών γραμμών.

2.2.2. Ως **ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών** ορίζεται το απαραίτητο ελάχιστο πλάτος της επιφάνειας του πεζοδρόμου, που χρησιμοποιείται για την συνεχή, ασφαλή και ανεμπόδιστη κυκλοφορία κάθε κατηγορίας χρηστών.

Απαραίτητο ελάχιστο πλάτος της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών ορίζονται τα 3.00μ, ώστε εκτός από την ανεμπόδιστη κυκλοφορία των χρηστών του πεζοδρόμου να είναι δυνατή και η διέλευση των ειδικών οχημάτων και των οχημάτων τροφοδοσίας.

Σε περιοχές, όπου η κύρια χρήση ορίζεται ως εμπορική από τον σχεδιασμό, απαιτείται πρόβλεψη ελάχιστου ελεύθερου πλάτους 1,20μ για την δημιουργία ελεύθερης ζώνης στάσης μπροστά στις προθήκες των καταστημάτων (ζώνη οπτικής συναλλαγής) πέραν της ελεύθερης ζώνης όδευσης πεζών.

Σε περιπτώσεις που τμήματα πεζοδρόμου διατίθενται για εμπορικές, πολιτιστικές ή άλλες δραστηριότητες, μόνιμες ή προσωρινές, το διατιθέμενο τμήμα του πεζοδρόμου θα είναι εκτός της ελεύθερης ζώνης όδευσης και της ζώνης οπτικής συναλλαγής, θα πρέπει να καθορίζεται σαφώς από την παραχωρούσα Αρχή και να μην δημιουργεί κώλυμα στις λοιπές χρήσεις του πεζοδρόμου.

Σε περιπτώσεις συνδυασμού διαφόρων χρήσεων και δραστηριοτήτων επί του πεζοδρόμου, όπως αντίστοιχα και στα πεζοδρόμια, το τελικό πλάτος του πεζοδρόμου θα διαμορφώνεται ανάλογα.

2.2.3. Η ελεύθερη ζώνη όδευσης πεζών του πεζοδρόμου θα μένει υποχρεωτικά ακάλυπτη καθ' ύψος σε όλο το μήκος και πλάτος της.

2.3. ΔΑΠΕΔΟ ΠΕΖΟΔΡΟΜΟΥ

2.3.1. Το δάπεδο των πεζοδρόμων ακολουθεί τις προδιαγραφές που προαναφέρθηκαν στο δάπεδο των πεζοδρομίων.

Ιδιαίτερη μέριμνα όμως πρέπει να λαμβάνεται κατά την κατασκευή του υποστρώματος και της τελικής επιφάνειας του δαπέδου της ελεύθερης ζώνης όδευσης, ώστε να αντέχουν καταπονήσεις τουλάχιστον 20 τόνων, δεδομένου ότι χρήση αυτών θα γίνεται και από τα ειδικά οχήματα.

2.3.2. Στην ελεύθερη ζώνη όδευσης θα κατασκευάζεται ο οδηγός όδευσης τυφλών, με τις ίδιες προδιαγραφές που προαναφέρθηκαν στα πεζοδρόμια, λαμβάνοντας μέριμνα ώστε ο οδηγός όδευσης τυφλών να απέχει από τα όρια της ελεύθερης ζώνης όδευσης τουλάχιστον 0,50μ.

Οποιαδήποτε δε αλλαγή μέσα στην ελεύθερη ζώνη όδευσης, μόνιμη ή προσωρινή, που μπορεί να αφορά σε αλλαγή επιπέδου, μετατόπιση του άξονα της όδευσης, εμπόδιο κλπ θα αναγγέλλεται με λωρίδα επισήμανσης κάθετη στην όδευση. Με τον ίδιο τρόπο θα επισημαίνεται η αρχή και το τέλος του πεζοδρόμου, όταν δεν υπάρχει προστατευτικό κιγκλίδωμα ή άλλο μέσο διαχωρισμού του πεζοδρόμου από το οδόστρωμα.

2.3.3. Σε κάθε είσοδο του πεζοδρόμου θα υπάρχουν σκάφες για την σύνδεση της στάθμης του οδοστρώματος με την στάθμη του πεζοδρόμου, καθώς και ειδική πινακίδα που θα αναγγέλλει την χρήση του πεζοδρόμου και θα προειδοποιεί για τον τρόπο λειτουργίας του.

2.4. ΛΟΙΠΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΩΝ

2.4.1. Όσον αφορά στα λοιπά χαρακτηριστικά των πεζοδρόμων, δηλαδή στην σήμανση, φύτευση, αστικό εξοπλισμό, κάλυψη υψομετρικών διαφορών κλπ, ισχύουν οι αντίστοιχες προδιαγραφές των πεζοδρομίων.

2.4.2. Ειδικότερα για τον φωτισμό των πεζοδρόμων μπορούν να χρησιμοποιηθούν διαφόρων τύπων φωτιστικά (επίστυλα, προβολείς, φωτιστικά ασφαλείας κλπ) τα οποία όμως πάντοτε θα τοποθετούνται εκτός ελεύθερης ζώνης όδευσης, θα εξοπλίζονται με λάμπες τέτοιας μορφής ώστε να μην διαφεύγουν φωτεινές δέσμες που θα ενοχλούσαν τους υπερκείμενους ένοικους και θα είναι ανιχνεύσιμα από τα μπαστούνια των τυφλών εφόσον είναι επιδαπέδια.

2.4.3. Όπου κατασκευάζονται ράμπες ή κλίμακες συνιστάται η κατασκευή εκατέρωθεν αυτών κιγκλιδώματος ύψους 0.75 ως 0.90μ, που θα εξέχει τουλάχιστον 30εκ από το πρώτο και το τελευταίο πάτημα.

Το κιγκλιδωμά πρέπει να φέρει συνεχή χειρολαβή, εύκολη στο πιάσιμο με την χούφτα, καλυμμένη με υλικό αντιολισθηρό και μονωτικό έναντι των καιρικών συνθηκών, η οποία θα εξέχει του παράπλευρου τοίχου όπου υπάρχει τέτοιος κατά τουλάχιστον 5εκ. Στο κάτω μέρος του κιγκλιδώματος πρέπει να κατασκευάζεται και δεύτερη οριζόντια μπάρα σε ύψος 10εκ από το δάπεδο ή να κατασκευάζεται αντίστοιχου ύψους σοβατεπί, ώστε να προστατεύονται και να διευκολύνονται τα άτομα εκείνα που δεν μπορούν να αντιληφθούν το πέρασ της κλίμακας ή ράμπας (αμβλύωπες, τυφλοί), οι χρήστες αμαξιδίων, πατερίτσας ή μπαστουινίων, τα παιδιά, τα άτομα χαμηλού ύψους, οι ηλικιωμένοι κλπ. Για ράμπες ή κλίμακες πλάτους μεγαλύτερου των 1.80μ συνιστάται η κατασκευή και ενδιάμεσου κιγκλιδώματος.

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΧΩΡΩΝ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

Για την στάθμευση των αυτοκινήτων των ατόμων με αναπηρίες απαιτείται ειδικά διαμορφωμένος χώρος με εύκολη πρόσβαση και μεγαλύτερες διαστάσεις από τις συνήθεις (περίπου 3,50Χ5,00μ).

Χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων ατόμων με αναπηρίες παράλληλοι με το πεζοδρόμιο πρέπει να αποφεύγονται. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό τότε το μήκος της ειδικής αυτής θέσης δεν θα πρέπει να είναι μικρότερο από 6,00μ ώστε να είναι δυνατή η διέλευση του ατόμου ανάμεσα από δύο σταθμευμένα το ένα πίσω από το άλλο αυτοκίνητα.

Για την σύνδεση της στάθμης του χώρου στάθμευσης με τυχόν παρακείμενο πεζοδρόμιο θα πρέπει να κατασκευάζεται σκάφη πλάτους τουλάχιστον 1,50μ.

Όταν οι χώροι στάθμευσης εξυπηρετούν κάποιο κτίριο που στεγάζει δημόσιες υπηρεσίες, τράπεζες, θέατρα, κινηματογράφους κλπ τότε θα λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι θέσεις στάθμευσης για τα άτομα με αναπηρίες να βρίσκονται στην μικρότερη δυνατή απόσταση από αυτά ει δυνατόν λιγότερο από 50μ και να εξασφαλίζεται η αυτόνομη μετακίνηση και μεταφορά τους από τους χώρους στάθμευσης στην προσβάσιμη από αυτά είσοδο του κτιρίου. Σε περιπτώσεις χώρων στάθμευσης που εξυπηρετούν ειδικούς χώρους, όπως π.χ. αρχαιολογικούς χώρους, αξιοθέατα κλπ, θα πρέπει να λαμβάνεται ειδική μέριμνα για την ύπαρξη ειδικών θέσεων στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρίες σε σημεία όσο το δυνατόν πλησιέστερα και σε αποστάσεις που δεν θα ξεπερνούν τα 300μ. Σε διαφορετική περίπτωση θα πρέπει να προβλέπεται ειδικό μεταφορικό μέσο (π.χ. όχημα χαμηλού δαπέδου με ράμπα επιβίβασης) από τους χώρους στάθμευσης στους ειδικούς αυτούς χώρους, για την μεταφορά των ατόμων με αναπηρίες και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων.

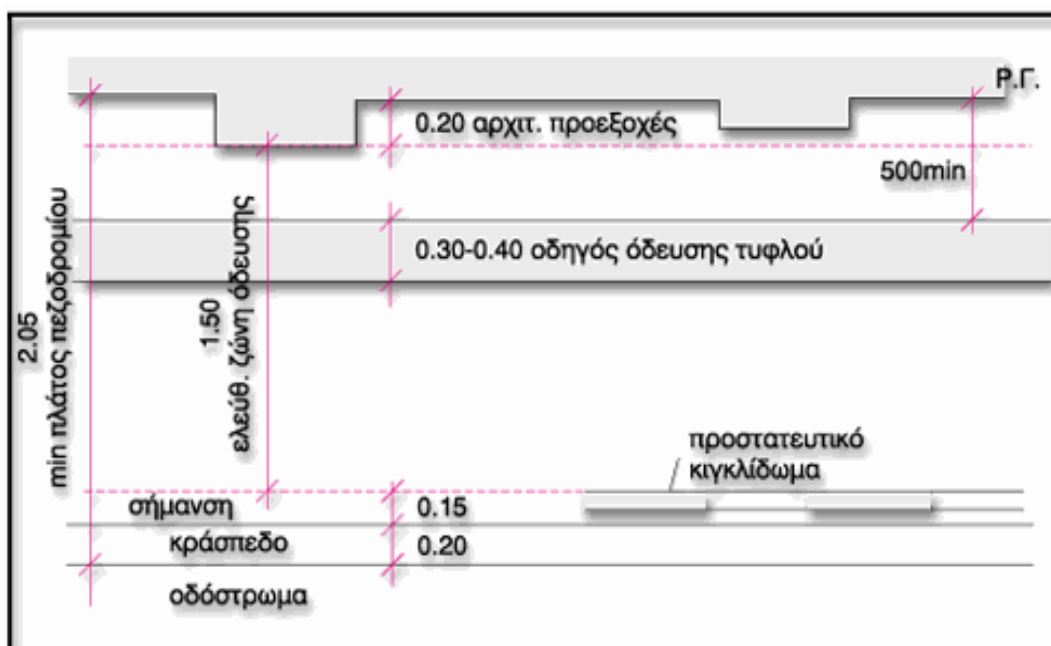
Η αναλογία των χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων ατόμων με αναπηρίες είναι 5% επί του συνόλου των προβλεπόμενων θέσεων και τουλάχιστον μία θέση σε περιπτώσεις μικρών χώρων στάθμευσης.

Η θέση αυτή πρέπει να φέρει την κατάλληλη σήμανση, καθώς και το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης

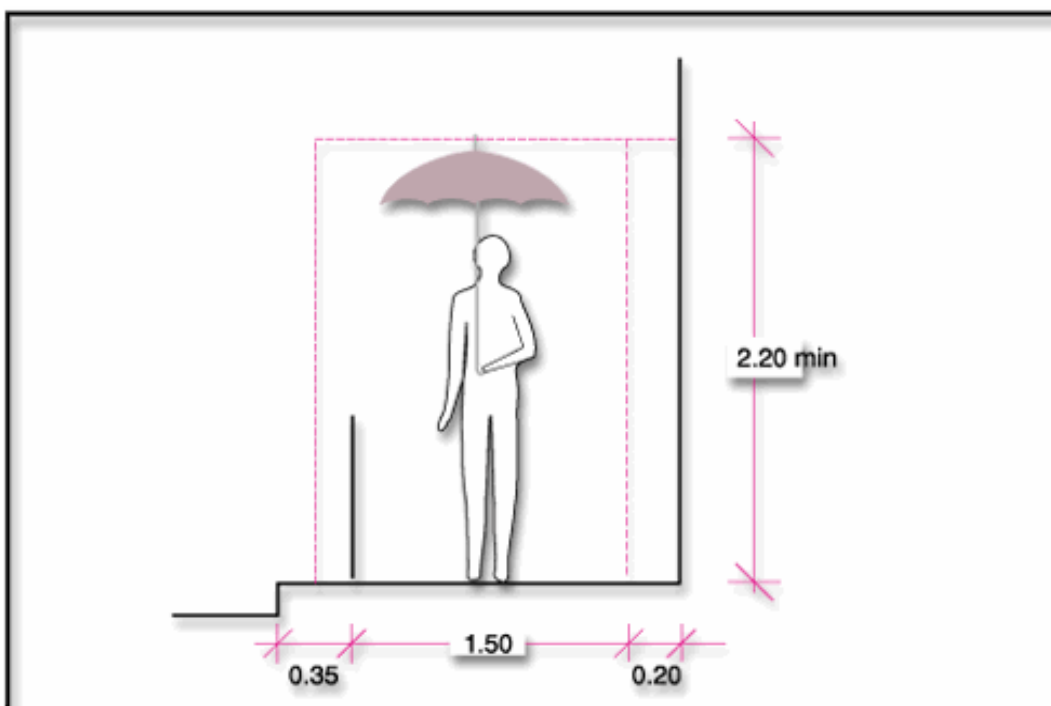
Αναπήρων, τόσο επίστυλη σε εμφανές σημείο, όσο και επί του δαπέδου, σε αυτή δε την θέση θα απαγορεύεται η στάθμευση άλλων αυτοκινήτων.

Σε περίπτωση τοποθέτησης παρκόμετρων πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να τοποθετούνται σε θέσεις προσιτές από όλους τους χρήστες και τα εμποδιζόμενα άτομα ειδικότερα, οι δε μηχανισμοί χειρισμού τους να βρίσκονται σε μια ζώνη υψών από 0,90 ως 1,20μ από το δάπεδο.

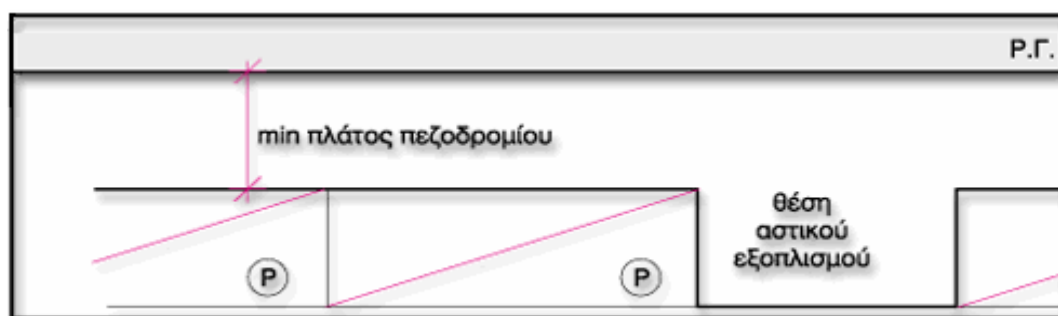
Εξυπακούεται ότι, όπου αυτό είναι εφικτό, θα προβλέπεται η ύπαρξη θέσης στάσης, διαστάσεων ικανών να εξυπηρετήσει εμποδιζόμενο άτομο, εμπρός στην προσβάσιμη από αυτό είσοδο. Στην θέση αυτή θα απαγορεύεται η στάθμευση οιαδήποτε οχήματος και θα προβλέπεται η κατάλληλη σήμανση, τόσο επίστυλη σε εμφανές σημείο όσο και επιδαπέδια.

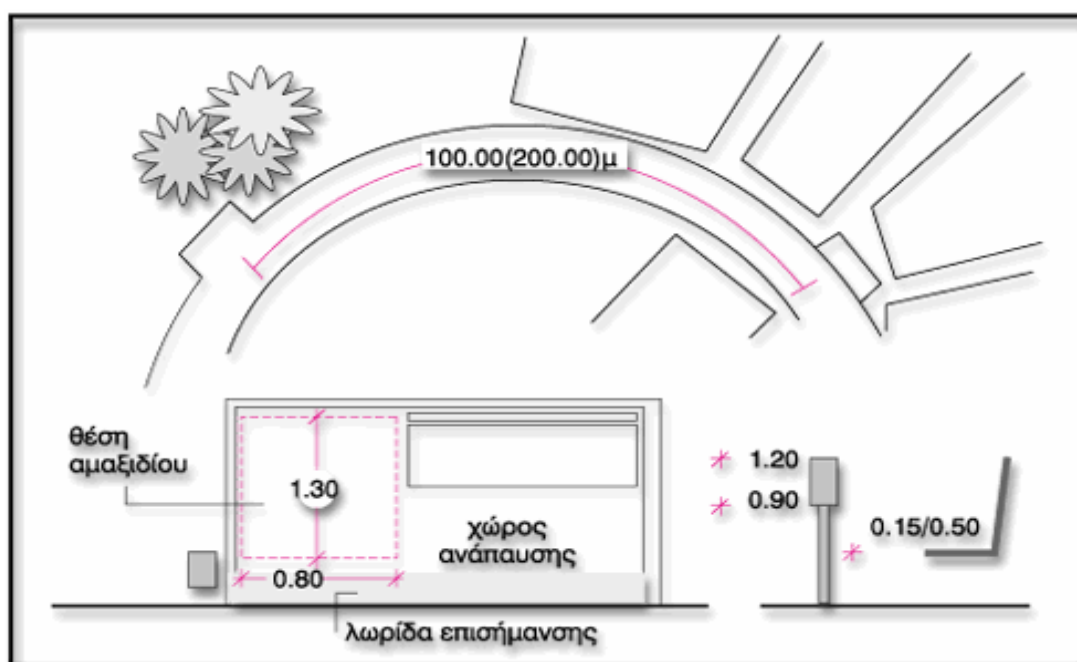
Σχ.17 - Πλάτος πεζοδρομίου

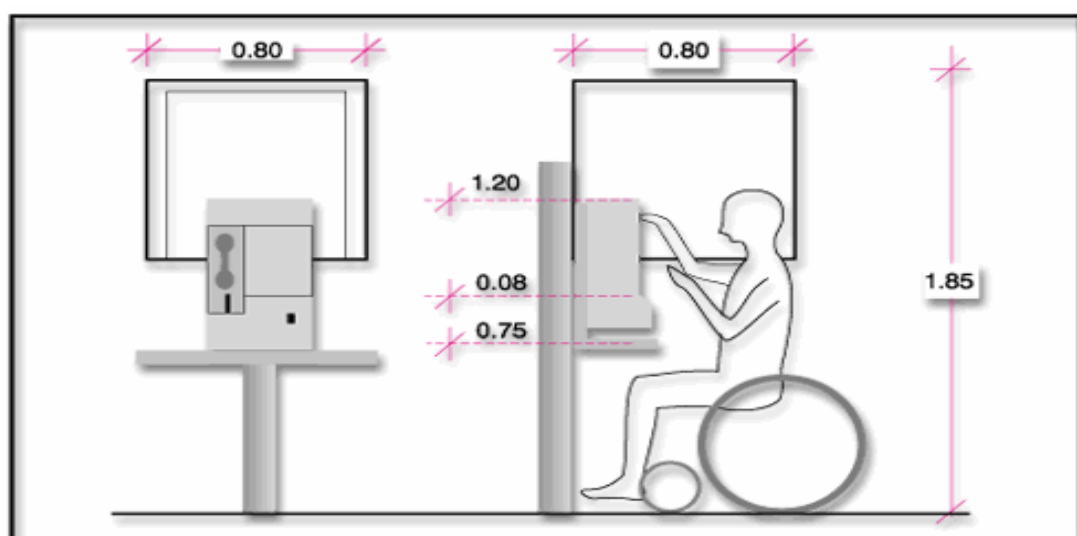
Σχ.18 - Ελεύθερο ύψος όδευσης

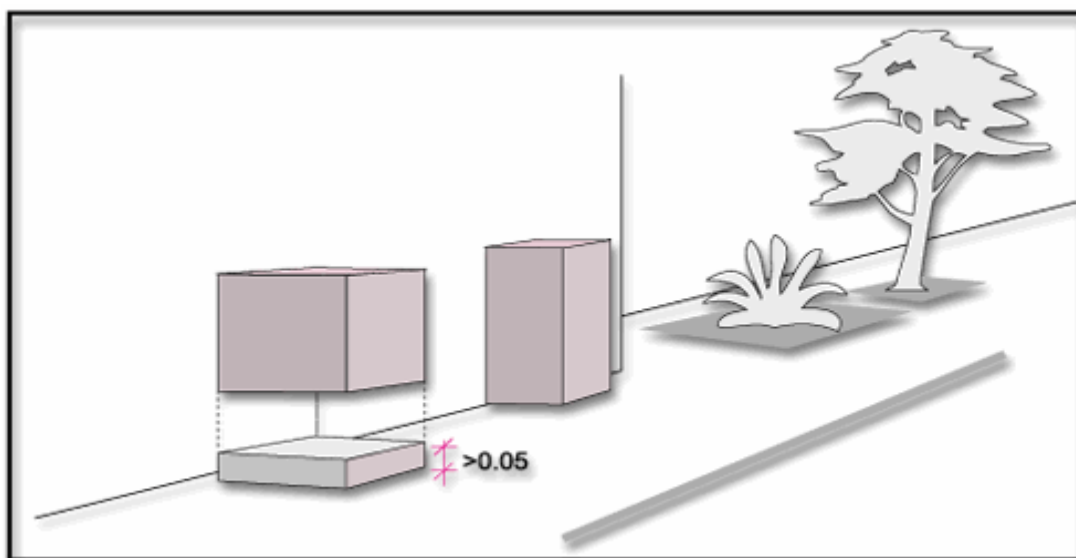
Σχ. 19

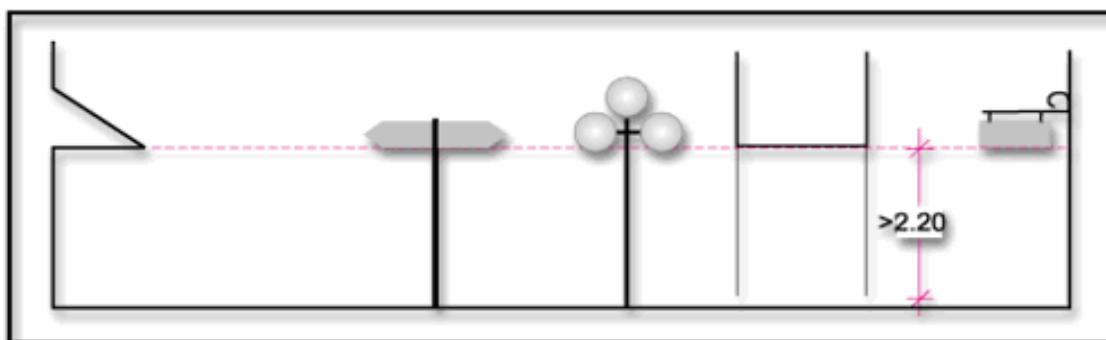
Σχ. 20

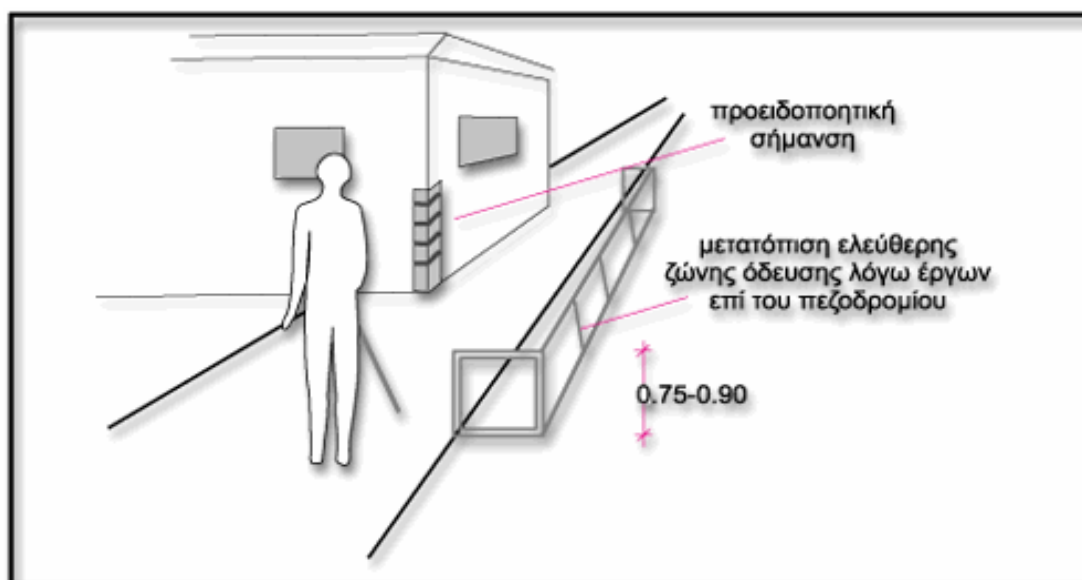
Σχ. 21 - Αστικός εξοπλισμός

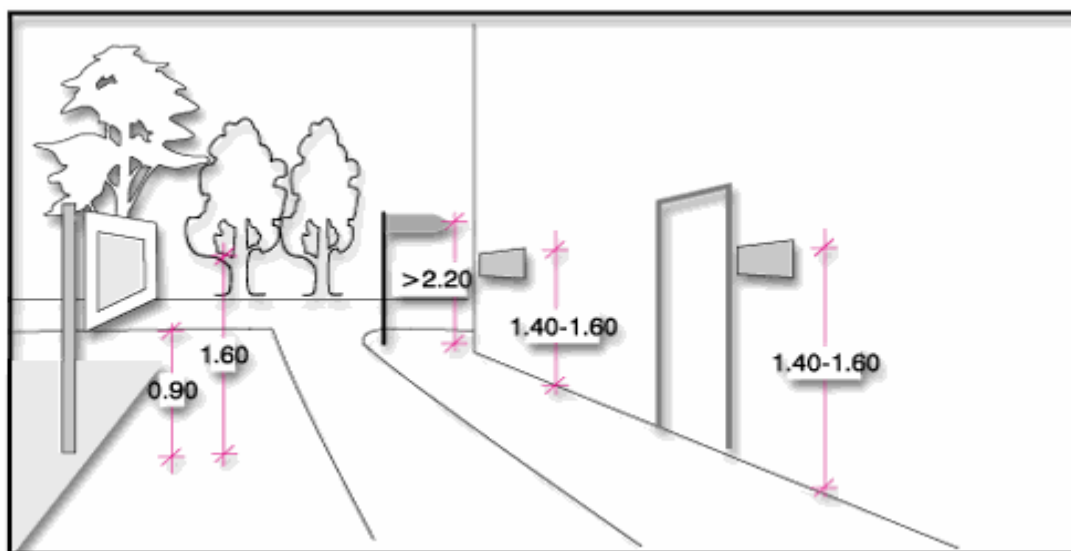
Σχ. 22 - Επισήμανση εμποδίων

Σχ. 23 - Εμπόδια καθ' ύψος

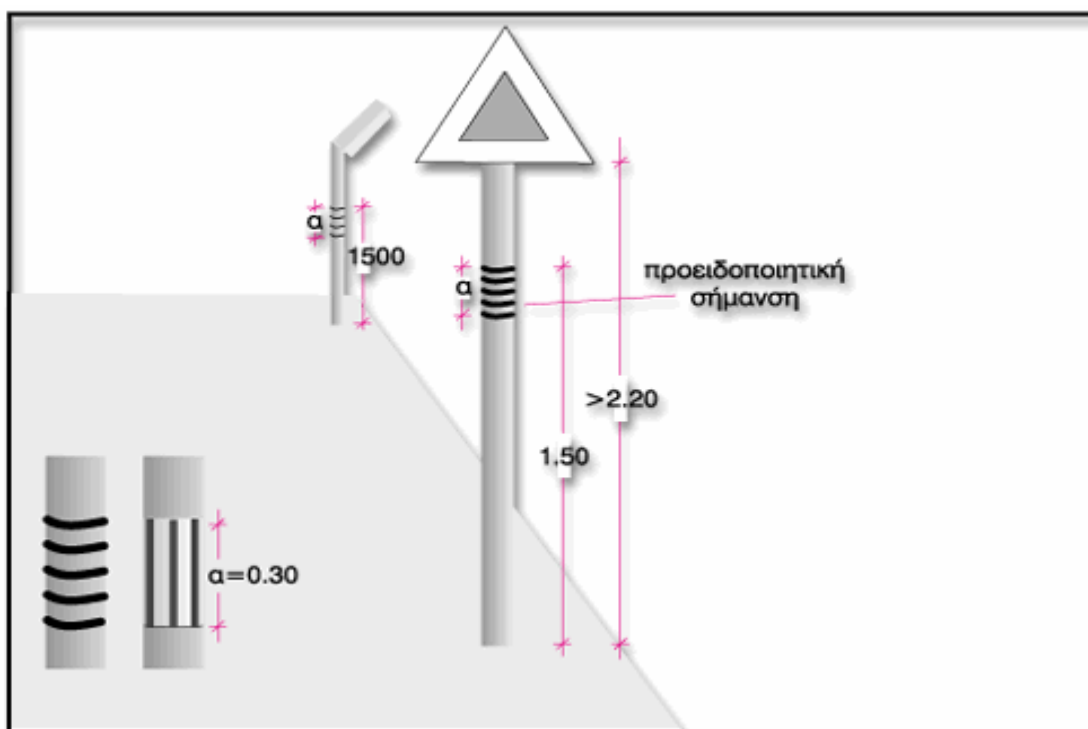
Σχ. 24 - Έργα επί του πεζοδρομίου

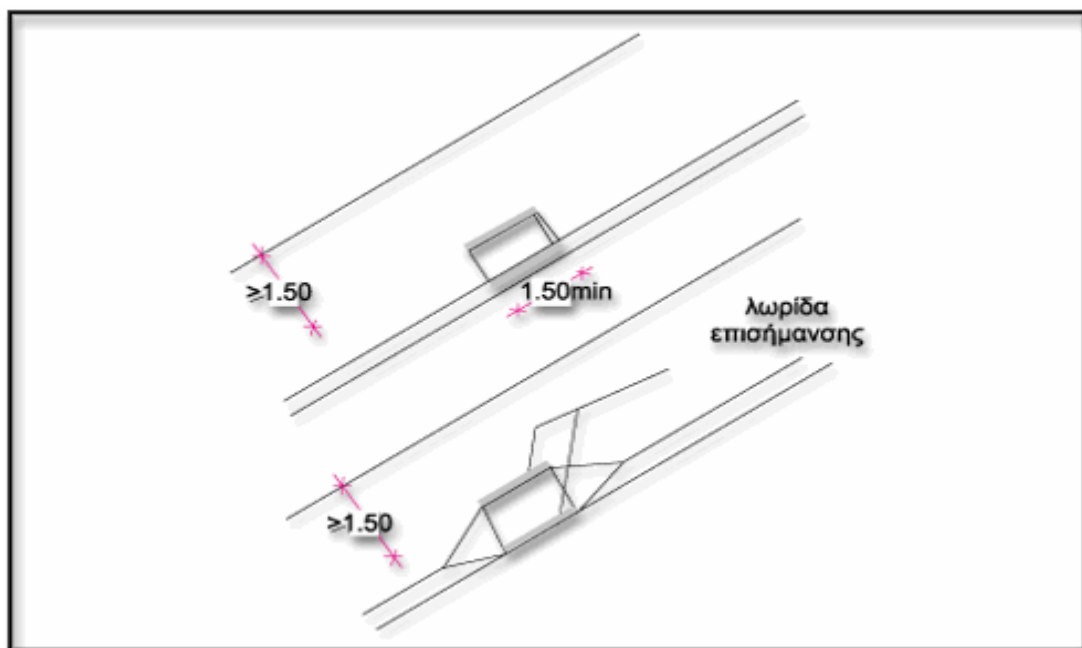
Σχ. 25

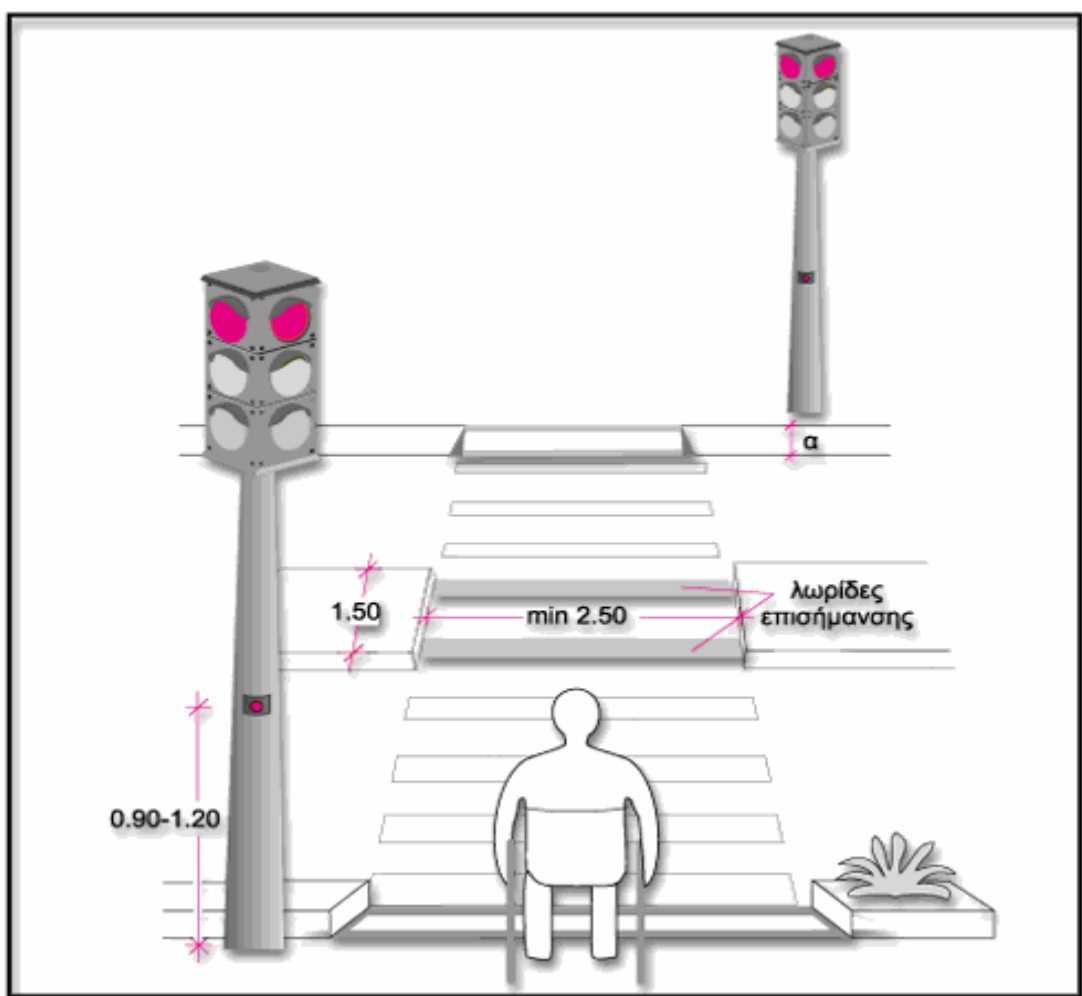
Σχ. 26

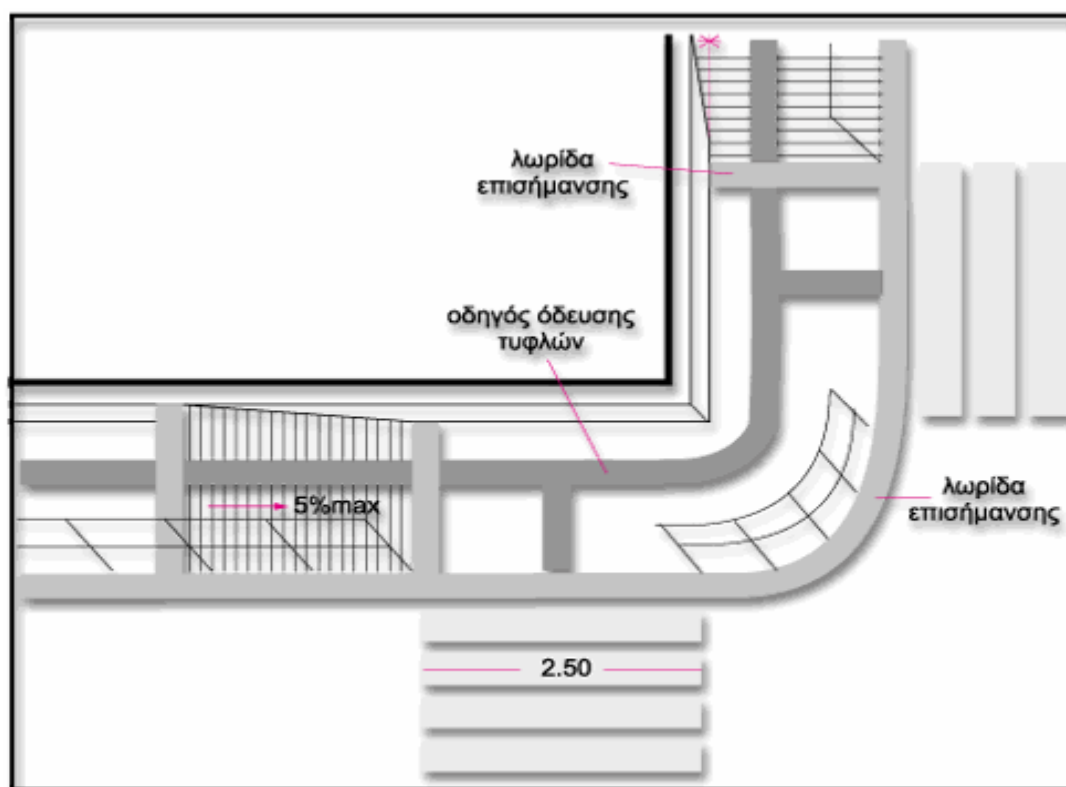
Σχ. 27 - Σήμανση

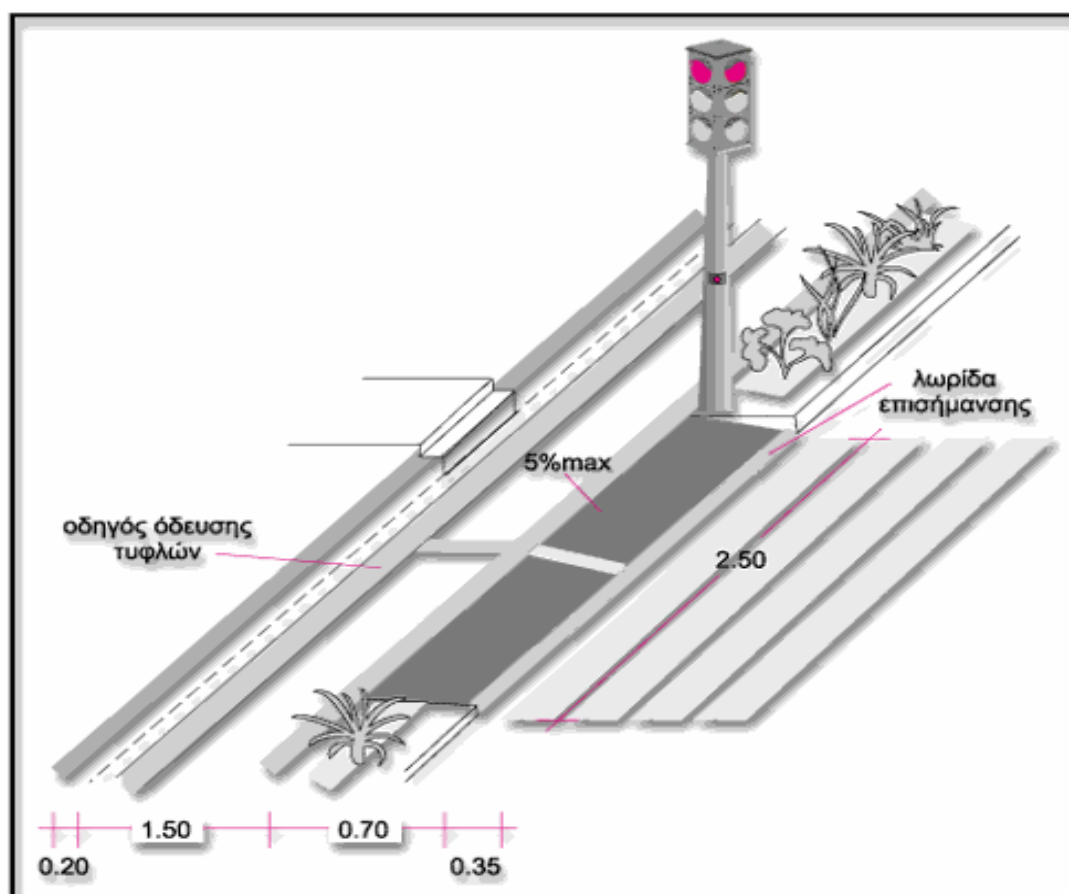
Σχ. 28 - Σκάφες

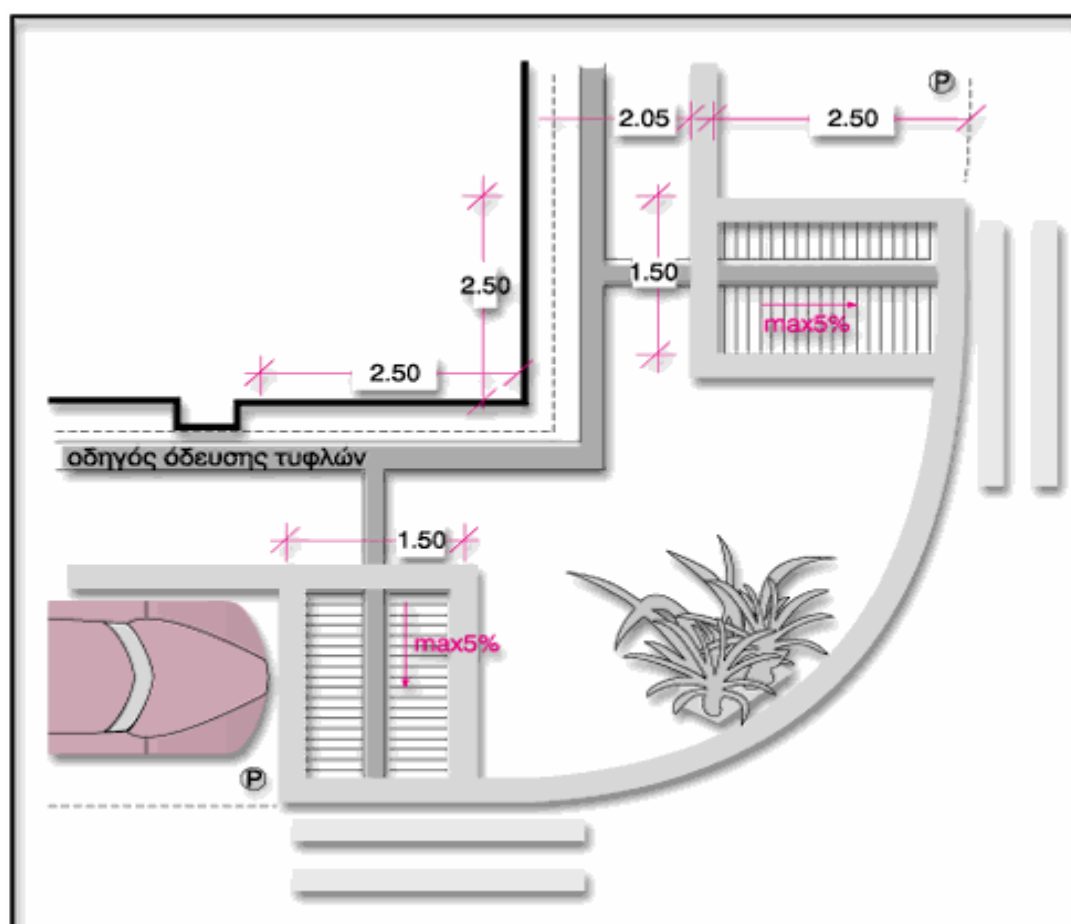
Σχ. 29 - Διάβαση - Νησίδα

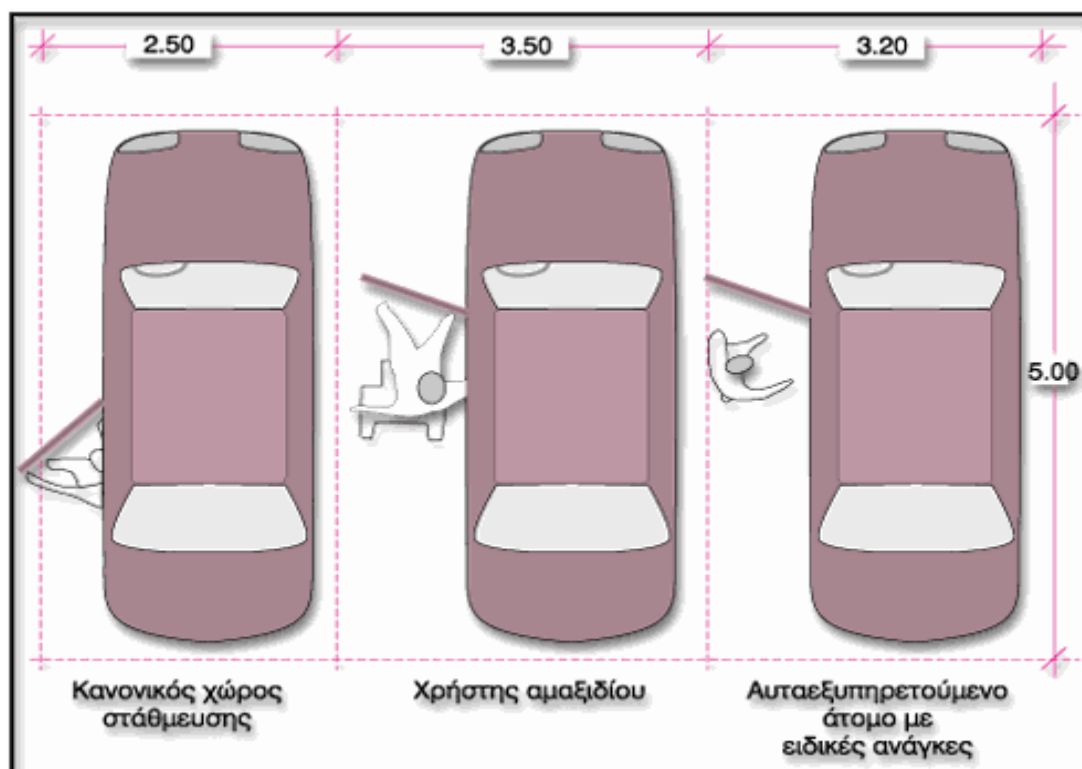
Σχ. 30 - Πεζοδρόμιο μικρού πλάτους

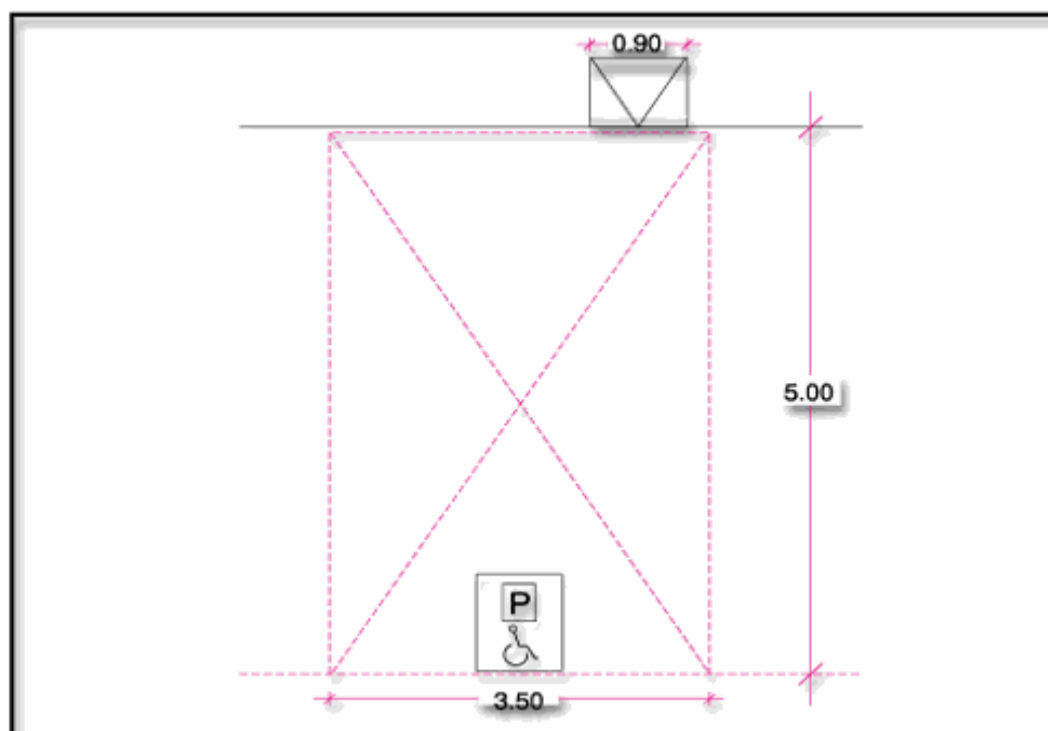
Σχ. 31 - Πεζοδρόμιο ικανού πλάτους

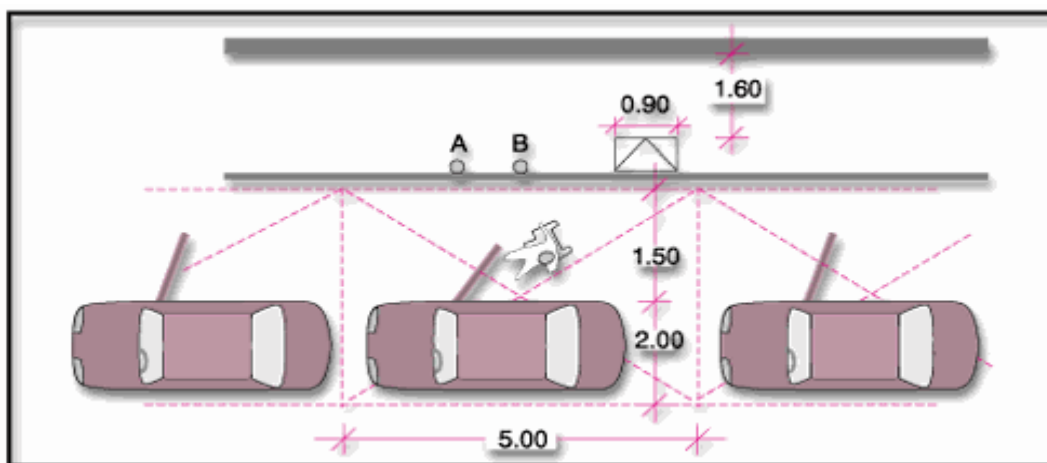
Σχ. 32 - Σκάφες εις βάρος της λωρίδας στάθμευσης

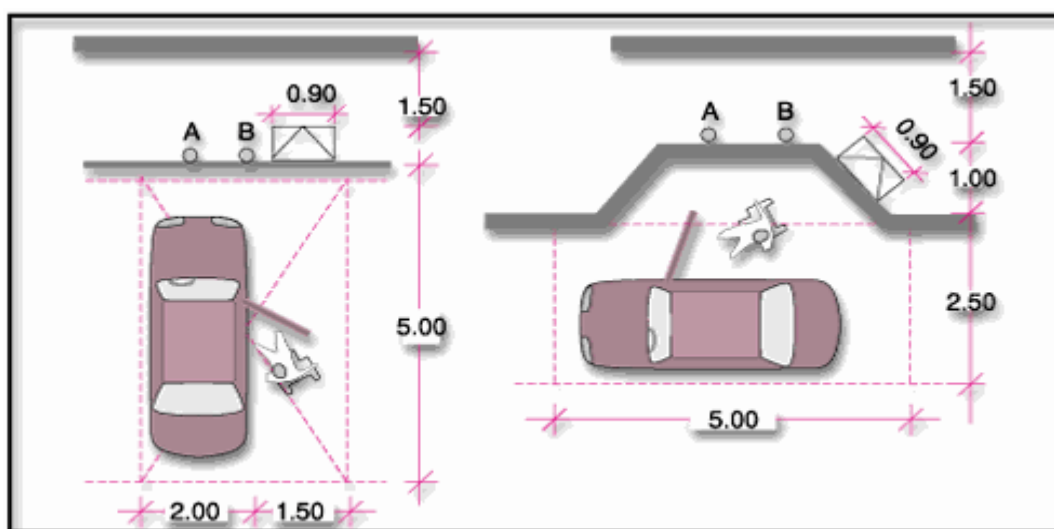
Σχ. 33

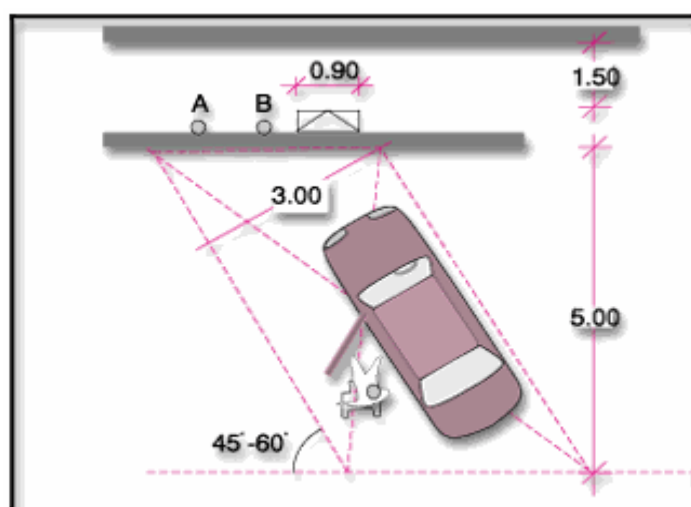
Σχ.34 - Επιδαπέδια σήμανση χώρου στάθμευσης ατόμων με αναπηρίες

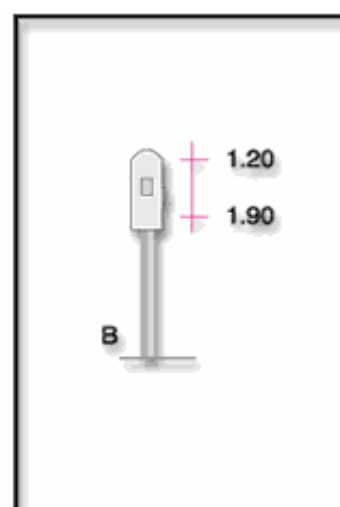
Σχ.35

Σχ.36

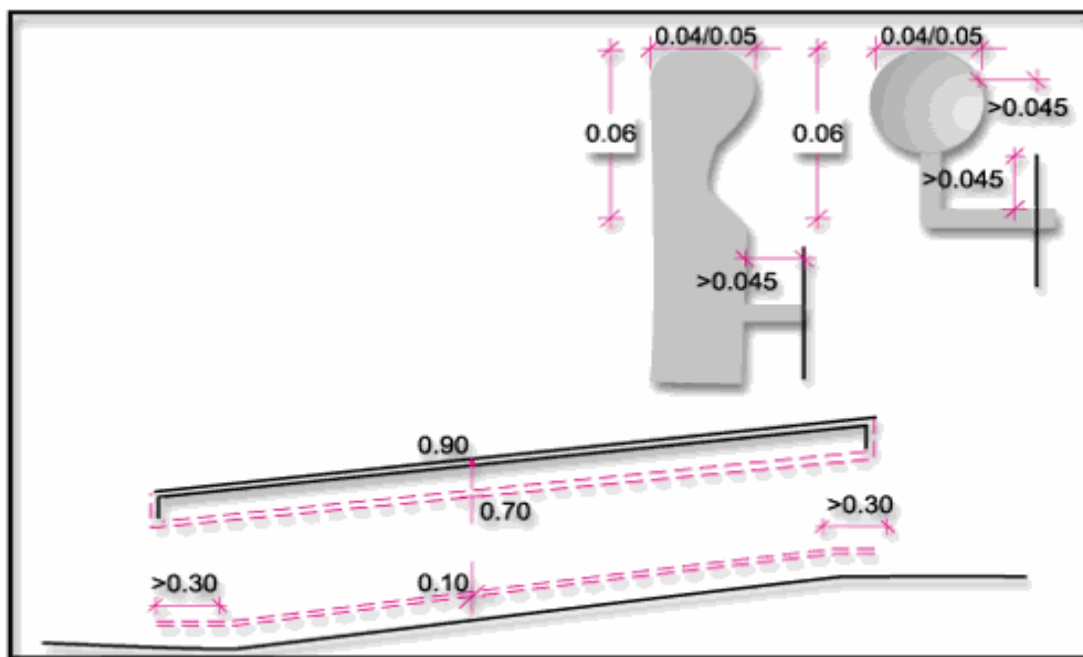

Σχ.37

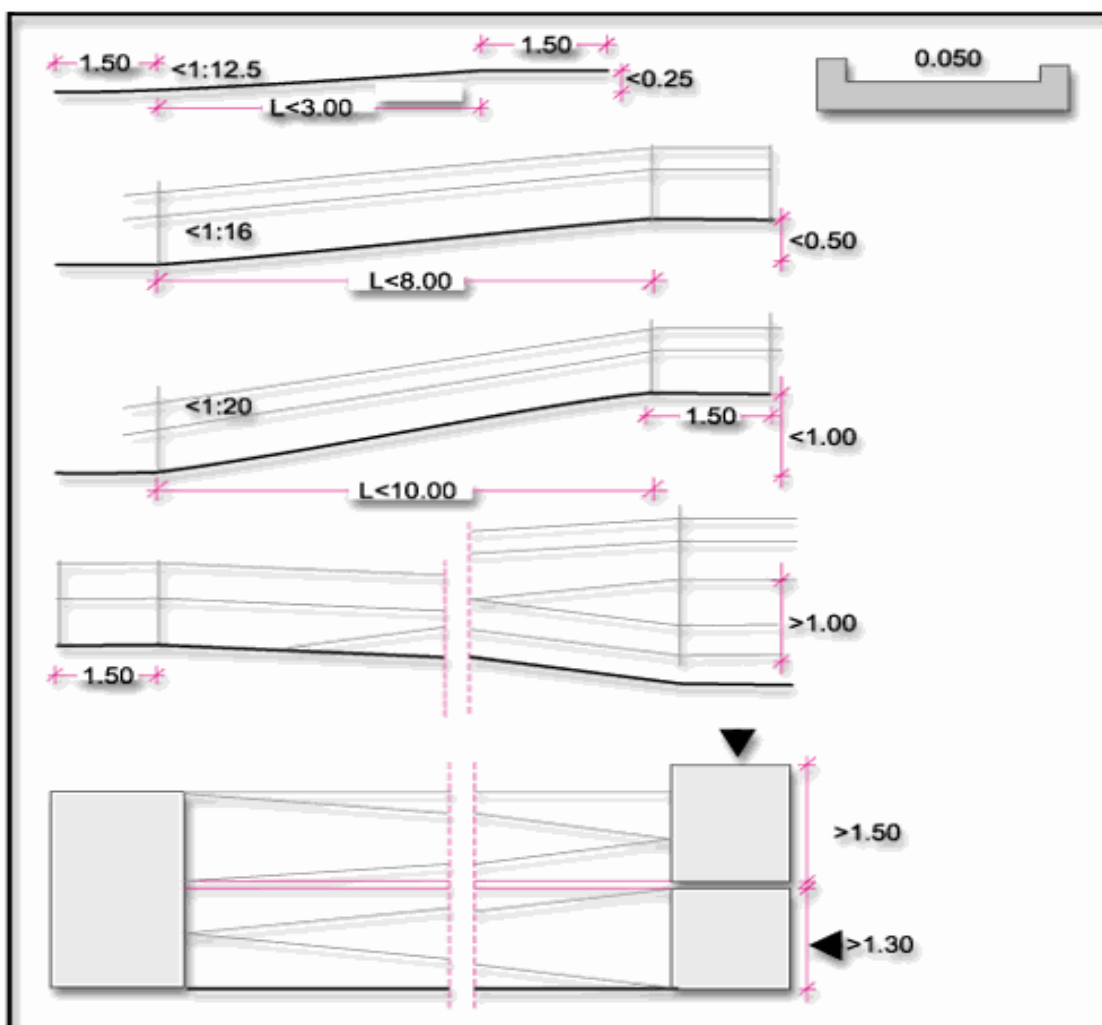

Σχ.38

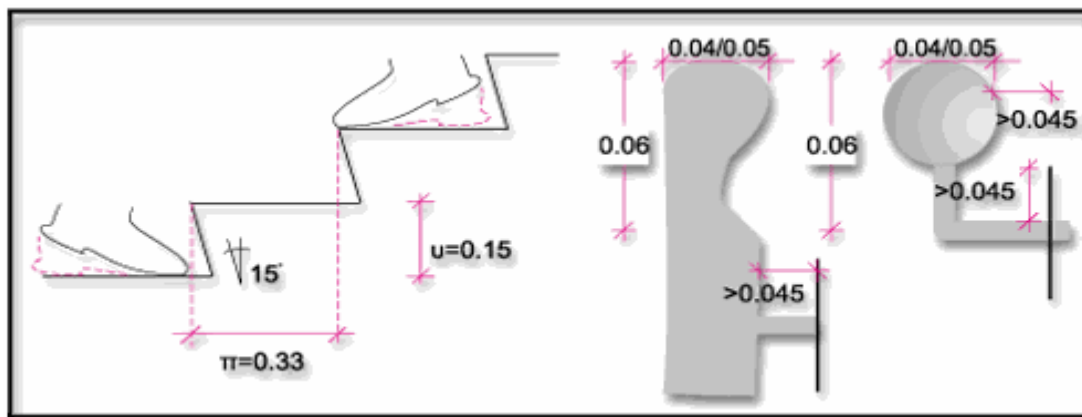
A= ειδική σήμανση επί στύλου
B= παρκόμετρο

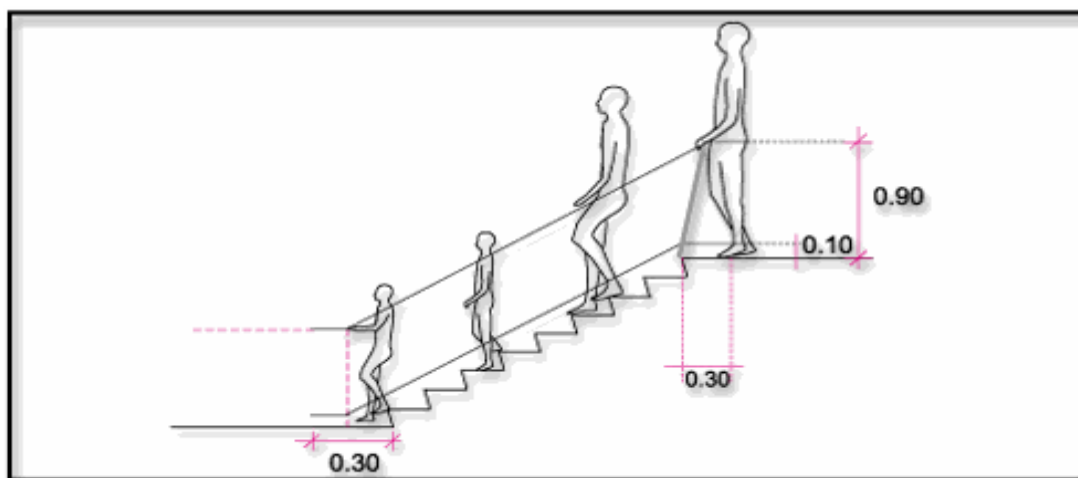
Σχ. 39 - Συνιστώμενοι τύποι χειρολισθήρων

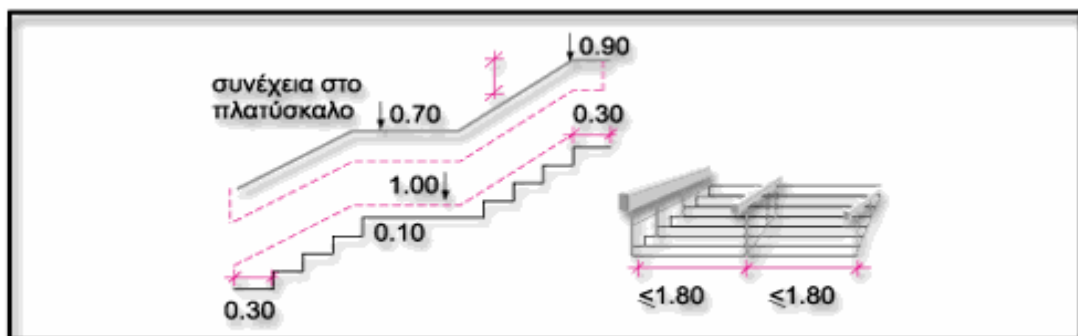
Σχ. 40 - Ράμπες

Σχ. 41 - Σχεδιασμός βαθμίδων – Συνιστώμενοι τύποι χειρολαβών

Σχ.42 - Κλίμακες

Σχ.43 - Κλίμακες

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 3.
ΡΑΜΠΕΣ ΑΤΟΜΩΝ ΚΑΙ ΑΜΑΞΙΔΙΩΝ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΡΑΜΠΑ ή ΒΑΤΟ ΚΕΚΛΙΜΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ονομάζεται κάθε επίπεδο που επιτρέπει την προσπέλαση ατόμων ή / και αμαξιδίων, συνδέοντας δύο διαφορετικής στάθμης επιφάνειες.

Τα κύρια χαρακτηριστικά στοιχεία μιας ράμπας είναι η κλίση και το πλάτος, που καθορίζουν και τον βαθμό άνεσης κατά την χρήση της. Το πλάτος μιας ράμπας καθορίζει και την δυνατότητα ταυτόχρονης ή μη χρήσης, από ένα ή περισσότερα άτομα με ή χωρίς αμαξίδιο.

Οι ράμπες ανάλογα με την θέση και την χρήση τους διακρίνονται σε:

1.1. ράμπες κτιρίων (κατοικιών ή κτιρίων που χρησιμοποιούνται από το κοινό), οι οποίες είναι:

1.1.1. εξωτερικές, εφόσον συνδέουν τον εξωτερικό περιβάλλοντα χώρο με την είσοδο του κτιρίου ή δύο κτίρια μεταξύ τους και μπορεί να είναι ανοιχτές, κλειστές ή ημιυπαίθριες, ή

1.1.2. εσωτερικές, εφόσον συνδέουν εσωτερικούς χώρους του κτιρίου

1.2. κινδύνου, εφόσον χρησιμεύουν ως μέσον διαφυγής σε περίπτωση κινδύνου, οπότε εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο την κάθοδο και

1.3. ράμπες υπαίθριων χώρων, οι οποίες συνδέουν τμήματα υπαίθριων χώρων, π.χ. πλατειών, κήπων, αυλών, γηπέδων κλπ.

Οι ράμπες ανάλογα με τον τρόπο κατασκευής τους διακρίνονται σε:

1.4. μόνιμες, όταν έχουν μόνιμη θέση και μορφή, οπότε μπορεί να είναι σταθερές ή κυλιόμενες ανάλογα με την δυνατότητα που έχει το δάπεδό τους να κινηθεί ή όχι

1.5. κινητές, όταν παρέχουν την δυνατότητα αλλαγής θέσης ή / και κλίσης και

1.6. φορητές, όταν παρέχουν την δυνατότητα εύκολης μεταφοράς τους από ένα άτομο.

2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα λειτουργικά στοιχεία μιας ράμπας είναι:

- η κλίση
- το μήκος
- το πλάτος
- τα πλατύσκαλα
- το σχήμα
- το δάπεδο
- τα στοιχεία προστασίας και ασφάλειας του χρήστη.

2.1. ΚΛΙΣΗ ΡΑΜΠΑΣ

Η κλίση της ράμπας αποτελεί το κυριότερο χαρακτηριστικό στοιχείο της και καθορίζει την άνετη και ασφαλή χρήση της. Κυμαίνεται από 0% η ιδανική περίπτωση και μπορεί να φτάσει στο 10% ανάλογα με το μήκος και την χρήση της.

*Κάλυψη υψομετρικών διαφορών
Προτεινόμενες κλίσεις σε ράμπες*

A/A	ΥΨΟΜΕΤΡ. ΔΙΑΦΟΡΑ (μ)	ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΛΥΨΗΣ	Max ΚΛΙΣΗ	ΑΝΕΚΤΟ ΜΗΚΟΣ (μ)
1.	0.00-0.02	φαλτσογωνιά	1:1 ή 100%	0.02
2.	0.02-0.04	φαλτσογωνιά	1:2 ή 50%	0.04
3.	0.04-0.10	ράμπα	1:10 ή 10%	1.00
4.	0.10-0.25	ράμπα	1:12 ή 8%	3.00
5.	0.25-0.50	ράμπα	1:16 ή 6%	8.00
6.	0.50μ & άνω	ράμπα ή μηχανικό μέσο (αναβατήριο, ανελκυστήρας κλπ)	1:20 ή 5%	10.00 άνω των 10μ παρεμβάλλεται επίπεδο τμήμα μήκους 1.50μ

2.2. ΜΗΚΟΣ ΡΑΜΠΑΣ

Το μήκος μιας ράμπας είναι συνάρτηση της κλίσης της, έτσι ώστε ο συνδυασμός αυτών των δύο χαρακτηριστικών να εξασφαλίζει την μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια και άνεση στον χρήστη. Όταν όμως το μήκος της ράμπας ξεπερνά τα 10.00μ τότε επιβάλλεται η κατασκευή οριζόντιου τμήματος (πλατύσκαλου) ελάχιστου μήκους 1.50μ και πλάτους που δεν θα υπολείπεται του πλάτους της ράμπας.

2.3. ΠΛΑΤΟΣ ΡΑΜΠΑΣ

Το πλάτος της ράμπας πρέπει να εξασφαλίζει την ασφαλή και άνετη διακίνηση του χρήστη. Το συνιστώμενο ελεύθερο πλάτος ράμπας μεταξύ των περιζωμάτων της γενικά είναι 1.30μ. Το πλάτος αυτό δεν επιτρέπει την διασταύρωση δύο αμαξιδίων. Γι' αυτήν την περίπτωση το ελάχιστο απαιτούμενο πλάτος είναι 1,70μ. Σε περίπτωση κατοικιών το πλάτος μπορεί να μειωθεί στα 0,90μ.

2.4. ΠΛΑΤΥΣΚΑΛΑ

Εκτός από τα πλατύσκαλα που αναφέρονται στην παράγραφο 2.2, πλατύσκαλα επιβάλλεται να κατασκευάζονται και στην αρχή και το τέλος μιας ράμπας καθώς και σε κάθε σημείο αλλαγής της διεύθυνσής της.

Τα πλατύσκαλα αλλαγής διεύθυνσης ονομάζονται πλατύσκαλα ελιγμών και πρέπει να εξασφαλίζουν την δυνατότητα στροφής των αμαξιδίων, που απαιτεί ελεύθερο χώρο διαμέτρου 1,50μ.

2.5. ΣΧΗΜΑ ΡΑΜΠΑΣ

Το σχήμα μιας ράμπας καθορίζεται από την κατεύθυνση του δαπέδου της και μπορεί να είναι αντίστοιχα ευθύγραμμο, τεθλασμένο, καμπύλο ή και μικτό.

2.6. ΔΑΠΕΔΟ

Δάπεδο ράμπας ονομάζεται η βαθιά επιφάνεια της ράμπας που χρησιμοποιείται από τους χρήστες της. Η επιφάνεια αυτή πρέπει να είναι από υλικό αντιολισθητικό, ομοιογενές, σταθερό, με αντοχή στην χρήση και τις καιρικές συνθήκες προκειμένου για εξωτερικές ράμπες, με μικρή αντανάκλαστικότητα και ευκολία στον καθαρισμό και την συντήρηση. Μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται ώστε η υφή του δαπέδου να μην δυσχεραίνει την κίνηση των αμαξιδίων και των ατόμων με πατερίτσες, μπάστούνια ή άλλα βοηθητικά μέσα.

2.7. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΗ

Τα στοιχεία αυτά είναι:

- το στηθαίο ή το κιγκλίδωμα ή ο συνδυασμός αυτών των δύο
- ο χειρολισθήρας και
- το περιζώμα (σοβατεπί)

2.7.1. ΣΤΗΘΑΙΟ – ΚΙΓΚΛΙΔΩΜΑ - ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΑΥΤΩΝ

Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι το ύψος και η κατασκευή τους, τα οποία πρέπει να εξασφαλίζουν τον χρήστη από πιθανή πτώση ή τραυματισμό και παράλληλα να παρέχουν την δυνατότητα ασφαλούς τοποθέτησης των χειρολισθήρων σε κατάλληλο ύψος. Ως το πιο κατάλληλο συνολικό ύψος του στηθαίου ή κιγκλιδώματος θεωρούνται τα 0,90μ.

2.7.2. ΧΕΙΡΟΛΙΣΘΗΡΑΣ

Το υλικό, η μορφή και αγκύρωσή του πρέπει να εξασφαλίζουν την συγκράτηση ή την έλξη του χρήστη από αυτόν, χωρίς ταυτόχρονα να διακόπτουν τη συνέχεια της κίνησης της παλάμης του χεριού πάνω σε αυτόν.

Η επιφάνεια χρήσης του χειρολισθήρα πρέπει να είναι λεία και ευχάριστη στην αφή. Η μορφή του πρέπει να επιτρέπει την ασφαλή και άνετη λαβή από την παλάμη του χρήστη. Μία τέτοια μορφή είναι εκείνη με στρογγυλή ή στρογγυλεμένη διατομή, διαμέτρου 4-5εκ τουλάχιστον κατά το τμήμα της χρήσης. Η αγκύρωση του χειρολισθήρα μπορεί να γίνει επί του στηθαίου ή στην εσωτερική πλευρά του ή επί τοίχου. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις η ελεύθερη απόσταση του χειρολισθήρα από την τελική επιφάνεια του στηθαίου ή τοίχου πρέπει να είναι 4,5-5εκ. Η επιφάνεια αυτή πρέπει να είναι λεία ώστε να αποκλείει τον τραυματισμό των αρθρώσεων των δακτύλων του χρήστη. Στην πρώτη περίπτωση το διάκενο μεταξύ χειρολισθήρα και στέψης στηθαίου πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 5-15εκ. Συνιστάται η τοποθέτηση πάντα δύο συνεχών χειρολισθήρων και από τις δύο πλευρές της ράμπας, σε ύψη 0.90 και 0,70μ από το δάπεδο, ώστε να διευκολύνονται όλοι οι χρήστες, καθώς και τα παιδιά, τα άτομα μικρού ύψους και οι χρήστες αμαξιδίου.

Εάν οι χειρολισθήρες πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σαν βοηθητικά μέσα, για έλξη του χρήστη της ράμπας από αυτούς, τότε ενδείκνυται η ελεύθερη απόσταση μεταξύ τους να μην υπερβαίνει τα 0,90μ.

Τέλος, οι χειρολισθήρες πρέπει να προεξέχουν πάντα 30εκ τουλάχιστον οριζόντια, στην αρχή και το τέλος μιας ράμπας και να συνεχίζονται στα πλατύσκαλα.

2.7.3. ΠΕΡΙΖΩΜΑ (ΣΟΒΑΤΕΠΙ)

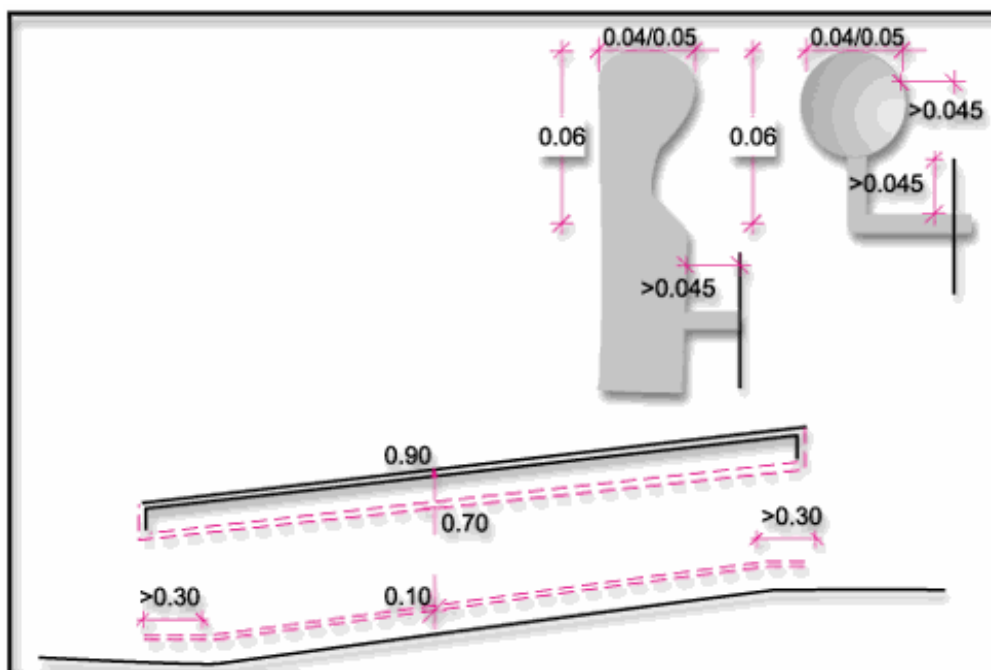
Είναι απαραίτητο να υπάρχει σε κάθε περίπτωση ράμπας, ώστε να εμποδίζει αφενός τους τροχούς του αμαξιδίου να πλησιάζουν τα κατακόρυφα στοιχεία της ράμπας με κίνδυνο τραυματισμού του χρήστη, και αφετέρου την εκτροπή του αμαξιδίου.

Το ύψος του περιζώματος πρέπει να κυμαίνεται από 5 μέχρι 10εκ.

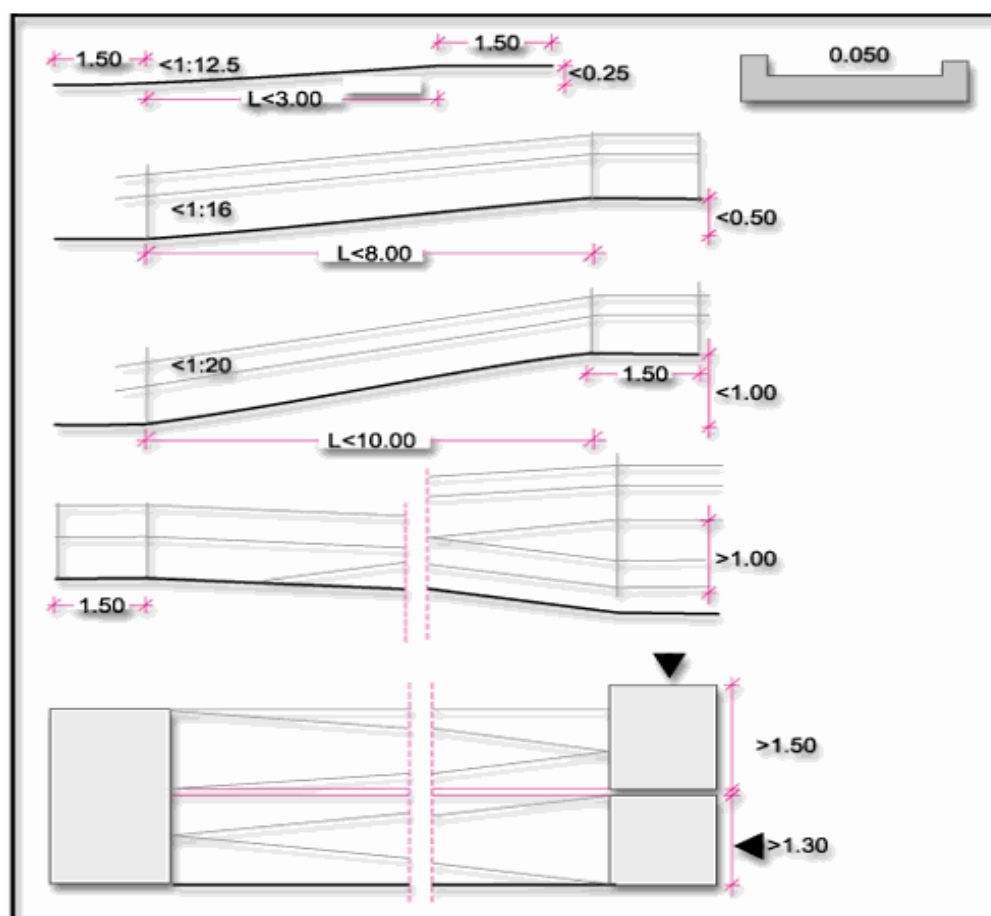
Σε περίπτωση μη ύπαρξης περιζώματος εκατέρωθεν της ράμπας και εφόσον υπάρχει κιγκλίδωμα αντί στηθαίου, θα πρέπει να τοποθετείται οριζόντια μπάρα, σε απόσταση 10εκ από το δάπεδο.

3. ΣΗΜΑΝΣΗ

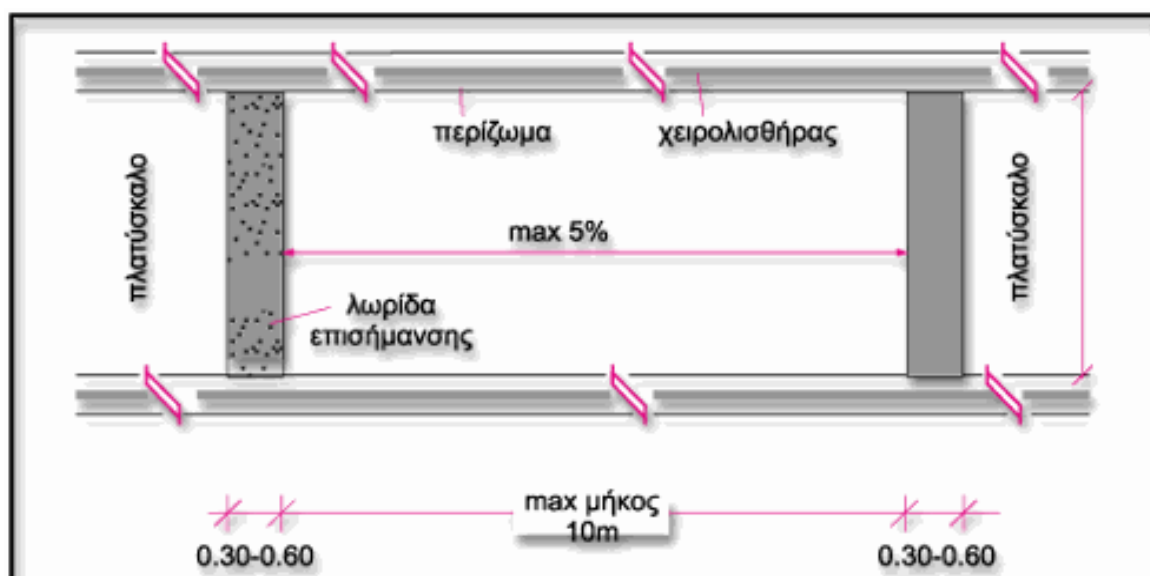
Είναι απαραίτητο, οπουδήποτε υπάρχει ράμπα, να επισημαίνεται κατάλληλα η ύπαρξή της, ιδιαίτερα αν οι χρήστες της είναι και άτομα με προβλήματα στην όραση. Έτσι στην αρχή, το πέρας και τα σημεία αλλαγής της διεύθυνσης της ράμπας πρέπει να κατασκευάζονται λωρίδες επισήμανσης, κάθετες στον άξονα της κίνησης, πλάτους 0,30 – 0,60μ, διαφορετικής υφής και χρώματος από το δάπεδο της ράμπας.

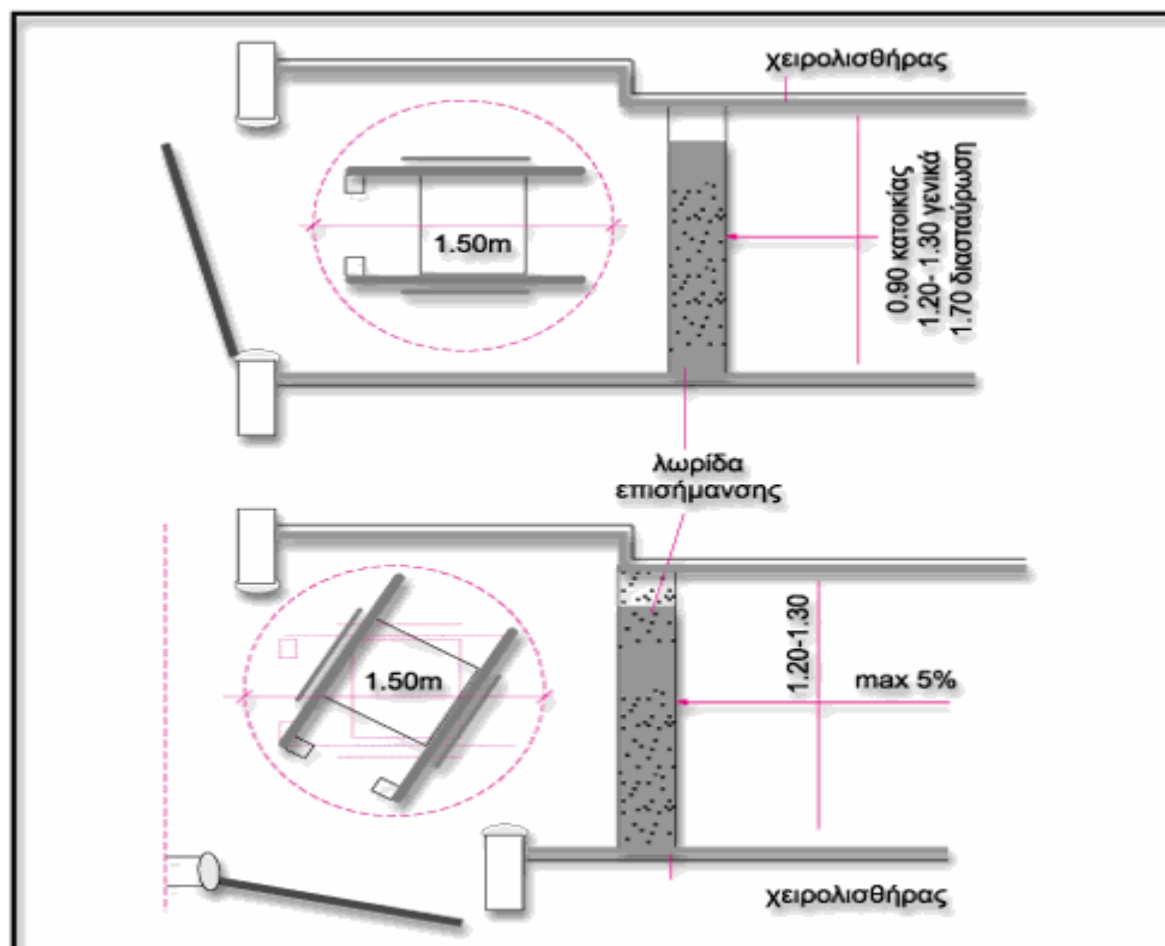
Σχ. 44
Συνιστώμενοι τύποι χειρολισθήρων

Σχ. 45
Ράμπες

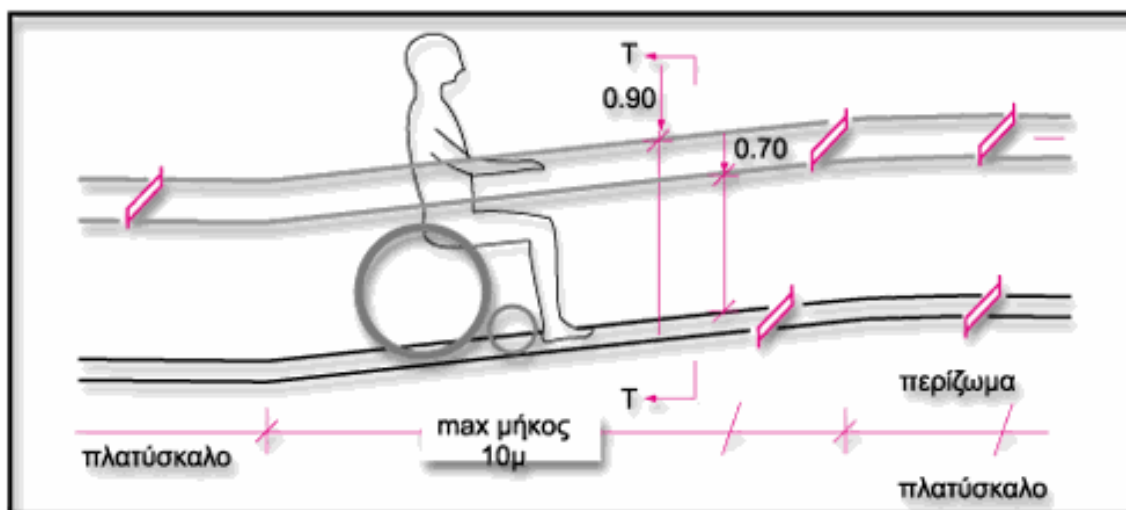

Σχ. 46

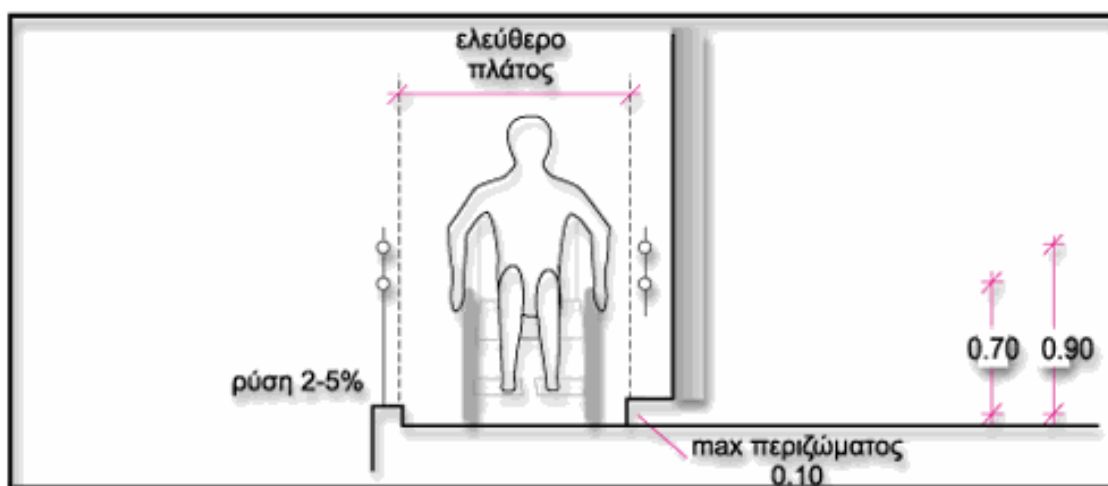

Σχ. 47

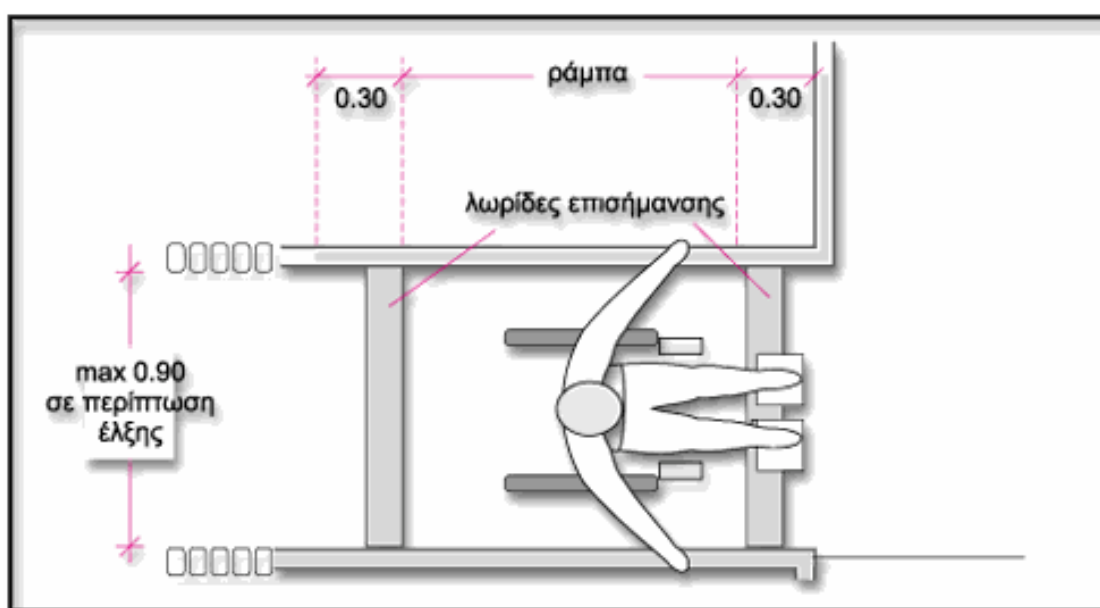
Σχεδιασμός ραμπών και πλατύσκαλων

Σχ. 48

Σχ. 49, Τομή T-Τα

Σχ. 50

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 4.
ΚΛΙΜΑΚΕΣ Ή ΣΚΑΛΕΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΚΛΙΜΑΚΑ ή ΣΚΑΛΑ ονομάζεται ένα σύνολο βαθμίδων, που χρησιμοποιείται για την κατακόρυφη και αυτοδύναμη πρόσβαση από μόνων από ένα βατό επίπεδο σε ένα άλλο.

Οι βαθμίδες αποτελούνται από δύο τεμνόμενα επίπεδα: ένα οριζόντιο, το πάτημα και ένα κατακόρυφο ή κεκλιμένο, υπαρκτό ή νοητό, το ύψος ή μέτωπο ή ρίχτυ.

Η τομή των δύο αυτών επιπέδων ονομάζεται ακμή της βαθμίδας.

Το οικοδομικό στοιχείο που φέρει τις βαθμίδες ονομάζεται βαθμιδοφόρος.

Ο χώρος, ανοικτός ή κλειστός, που περιέχει την ή τις κλίμακες ονομάζεται κλιμακοστάσιο, τα δε τμήματα των κλιμάκων μεταξύ των πλατύσκαλων ενός κλιμακοστασίου ονομάζονται βραχίονες.

Τα κύρια χαρακτηριστικά στοιχεία μιας κλίμακας είναι το ύψος και το πλάτος των βαθμίδων της, που καθορίζουν τελικά την κλίση της και κατ' επέκταση τον βαθμό άνεσης κατά την χρήση της, αλλά και το πλάτος της κλίμακας που εξαρτάται από το μήκος των βαθμίδων της και καθορίζεται από την απόσταση μεταξύ των κατακόρυφων επιπέδων (τοίχοι, στηθαία ή κιγκλιδώματα), υπαρκτών ή νοητών, που την περιέχουν.

Οι κλίμακες ανάλογα με την θέση και την χρήση τους διακρίνονται σε:

1.1. κλίμακες κτιρίων (κατοικιών ή κτιρίων που χρησιμοποιούνται από το κοινό), οι οποίες είναι:

1.1.1. εξωτερικές, εφόσον συνδέουν τον εξωτερικό περιβάλλοντα χώρο με εισόδους κτιρίων ή δύο κτίρια μεταξύ τους και μπορεί να είναι ανοικτές, κλειστές ή ημιυπαίθριες ή

1.1.2. εσωτερικές, εφόσον συνδέουν τους εσωτερικούς χώρους ενός κτιρίου.

Οι κλίμακες κτιρίων μπορεί επίσης να είναι:

1.1.3. κύριες κλίμακες, εφόσον εξυπηρετούν τις κύριες εισόδους και τους χώρους κύριας χρήσης του κτιρίου ή

1.1.4. βοηθητικές ή δευτερεύουσες, εφόσον εξυπηρετούν τις δευτερεύουσες εισόδους ή τους βοηθητικούς χώρους και εγκαταστάσεις του κτιρίου.

1.2. κλίμακες κινδύνου, εφόσον χρησιμεύουν ως μέσον διαφυγής σε περίπτωση κινδύνου και εξυπηρετούν κατά κύριο λόγο την κάθοδο και

1.3. κλίμακες υπαίθριων χώρων, οι οποίες συνδέουν τμήματα υπαίθριων χώρων, π.χ. κήπων, πλατειών, αυλών, γηπέδων κλπ.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν και οι λεγόμενες ραμπόσκαλες, οι κλίμακες δηλαδή εκείνες των οποίων το πάτημα παρουσιάζει κλίση (μέχρι 2%) προς την εμπρόσθια ακμή του και το πλάτος του επιτρέπει την εκτέλεση ενός ή περισσότερων βημάτων.

Οι κλίμακες ανάλογα με τον τρόπο κατασκευής τους διακρίνονται σε:

1.4. μόνιμες, όταν έχουν μόνιμη θέση και μορφή, οπότε μπορεί να είναι σταθερές ή κυλιόμενες ανάλογα με την δυνατότητα που έχει το δάπεδό τους να κινηθεί ή όχι

1.5. κινητές, όταν παρέχουν την δυνατότητα αλλαγής θέσης ή/και κλίσης και

1.6. φορητές, όταν παρέχουν την δυνατότητα εύκολης μεταφοράς τους από ένα άτομο. Αυτές διακρίνονται σε ευθύγραμμες (απλές ή τηλεσκοπικές) αρθρωτές ή σπαστές και σχοινοκλίμακες διαφόρων ειδών και υλικών.

Μια επίσης κατηγορία κλιμάκων είναι και οι μνημειακές κλίμακες, με κύριο χαρακτηριστικό την εντυπωσιακή εμφάνιση σε συνδυασμό με μνημειακούς χώρους ή κτίρια.

2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα λειτουργικά στοιχεία μιας κλίμακας είναι:

- η κλίση
- η γραμμή ανάβασης
- ο φανός ή φανάρι
- το πλάτος
- η μεταρρύθμιση των βαθμίδων
- το μήκος
- τα πλατύσκαλα
- το σχήμα
- η μορφή
- τα υλικά κατασκευής και επένδυσης
- τα στοιχεία προστασίας και ασφάλειας του χρήστη.

2.1. ΚΛΙΣΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Η κλίση μιας κλίμακας αποτελεί το κυριότερο χαρακτηριστικό στοιχείο της και καθορίζει την άνετη και ασφαλή χρήση της. Η κλίση αφορά ουσιαστικά τον βαθμιδοφόρο της κλίμακας και εξαρτάται από την αριθμητική σχέση μεταξύ ύψους και πλάτους της βαθμίδας της, στη θέση της νοητής γραμμής ανάβασης της κλίμακας.

Η σχέση αυτή καθορίζεται εμπειρικά από τους τύπους:

2.1.1. τύπος βηματισμού: $2u + \pi = 63\text{εκ}$, όπου

u = ύψος της βαθμίδας σε εκατοστά

π = πλάτος της βαθμίδας σε εκατοστά και σε προβολή εκ των άνω

Η διάσταση 63εκ προκύπτει από το μέσο όρο βηματισμού ενήλικου ατόμου.

2.1.2. τύπος άνεσης: $\pi - u = 12\text{εκ}$

2.1.3. τύπος ασφάλειας: $\pi + u = 46 \pm 1\text{εκ}$

Οι συνιστώμενες διαστάσεις ύψους και πλάτους βαθμίδας, ώστε να εξασφαλίζεται η άνετη και ασφαλής χρήση τους από όλα τα εμποδιζόμενα άτομα που μπορούν να βαδίσουν, είναι 15εκ και 33εκ αντίστοιχα για το ύψος και το πλάτος των βαθμίδων.

2.2. ΓΡΑΜΜΗ ΑΝΑΒΑΣΗΣ

Γραμμή ανάβασης ονομάζεται η νοητή γραμμή κίνησης του χρήστη, και καθορίζει την θέση της άνετης και ασφαλούς ανάβασης ή κατάβασης της κλίμακας.

Η θέση της γραμμής αυτής έχει καθοριστεί εμπειρικά στα 55εκ από την πλησιέστερη πλευρά του φανού και πρέπει σε αυτή τη θέση τα πλάτη των βαθμίδων να είναι ίσα.

2.3. ΦΑΝΟΣ Η ΦΑΝΑΡΙ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Φανός ή φανάρι κλίμακας ονομάζεται το διάκενο που καθορίζεται από τις εσωτερικές παρειές των βαθμίδων και πλατύσκαλων ή τοίχων.

Στα κλιμακοστάσια κτιρίων που χρησιμοποιούνται από το κοινό, και ιδιαίτερα σε εκείνα των σχολείων, το καθαρό πλάτος του φανού συνιστάται να μην υπερβαίνει τα 25εκ για λόγους ασφαλείας.

2.4. ΠΛΑΤΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Πλάτος κλίμακας ονομάζεται η μικρότερη ελεύθερη απόσταση μεταξύ των κατακόρυφων επιπέδων, υπαρκτών ή νοητών, που την περιέχουν. Σε μια ευθύγραμμη κλίμακα το πλάτος της συμπίπτει με το μήκος των βαθμίδων της.

Τα ελάχιστα πλάτη κλιμάκων καθορίζονται ανάλογα με την κατηγορία αλλά και την χρήση της, σύμφωνα με τα αντίστοιχα άρθρα του ΓΟΚ.

2.5. ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ

Μεταρρύθμιση των βαθμίδων ονομάζεται το σύνολο των μεθόδων σχεδιασμού των καμπυλόμορφων κλιμάκων, για την βελτίωση των σφηνοειδών βαθμίδων προς την πλευρά του φανού. Κατά την διαδικασία αυτή το πλάτος (πάτημα) παραμένει σταθερό στη θέση της γραμμής ανάβασης ενώ μειώνεται κατάλληλα στην πλευρά του φανού, αφήνοντας τελικά για κάθε βαθμίδα ελάχιστο πλάτος τουλάχιστον 7εκ.

Σε περίπτωση στροφής της γραμμής ανάβασης κατά 180 είναι σκόπιμο για αισθητικούς αλλά και για λειτουργικούς λόγους η μεταρρύθμιση αυτή να περιλαμβάνει τουλάχιστον 14 βαθμίδες, συμμετρικά ως προς τον άξονα στροφής. Σφηνοειδείς βαθμίδες πρέπει να αποφεύγονται γενικά και ιδίως στα κτίρια συνάθροισης κοινού.

Αν το ελάχιστο πλάτος μιας "σφηνοειδούς" βαθμίδας είναι ίσο ή μεγαλύτερο του πατήματος στη γραμμή ανάβασης, τότε η βαθμίδα δεν θεωρείται σφηνοειδής.

2.6. ΜΗΚΟΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Μήκος κλίμακας ονομάζεται το μήκος του αναπτύγματος της γραμμής ανάβασης.

Το μήκος αυτό δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 4-4,5μ χωρίς την μεσολάβηση πλατυσκάλου.

2.7. ΠΛΑΤΥΣΚΑΛΑ

Πλατύσκαλα ονομάζονται τα πατήματα μιας κλίμακας που έχουν πλάτος πολλαπλάσιο του πλάτους του πατήματος των βαθμίδων της και χρησιμεύουν κύρια για την πρόσκαιρη και ασφαλή ανάπαυση του χρήστη, ή για την αλλαγή διεύθυνσης του φορέα ή των βαθμιδοφόρων ή ακόμα για την αρχή και το τέλος της κλίμακας.

Το πλάτος τους πρέπει να επιτρέπει τουλάχιστον ένα ή περισσότερα βήματα του χρήστη πριν από το επόμενο ύψος βαθμίδας και να είναι τουλάχιστον 1,20μ.

Γενικά, και οπωσδήποτε στα κτίρια που χρησιμοποιούνται από το κοινό, πρέπει να μεσολαβούν πλατύσκαλα κάθε 10 ως 12 το πολύ ύψη κλίμακας, ανεξάρτητα από το αν αλλάζει η διεύθυνση της κλίμακας ή όχι.

Μεμονωμένες βαθμίδες δεν πρέπει να κατασκευάζονται σε καμία περίπτωση, οι μικρές δε αυτές υψομετρικές διαφορές θα πρέπει να καλύπτονται με ράμπες κλίσης 5%.

2.8. ΣΧΗΜΑ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Το σχήμα μιας κλίμακας καθορίζεται από την γραμμή ανάβασής της και μπορεί να είναι ευθύγραμμο, τεθλασμένο, καμπύλο ή μικτό.

2.9. ΜΟΡΦΗ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

Η μορφή μιας κλίμακας καθορίζεται από τον τρόπο κατασκευής και στήριξης των βαθμίδων της. Έτσι μπορεί να είναι συμπαγής, φτερωτή, πτυχωτή κλπ.

Κατά τον σχεδιασμό κλίμακας θα πρέπει να προτιμάται για λόγους ασφαλείας μια κλίμακα με πατήματα και ύψη πλήρη χωρίς "κορωνίδα" δηλαδή προεξοχή του πατήματος όπου το ύψος με το υποκείμενο πάτημα θα σχηματίζουν γωνία 15.

2.10. ΥΛΙΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

Τα υλικά κατασκευής του φορέα μιας κλίμακας μπορεί να είναι το οπλισμένο σκυρόδεμα, το ξύλο, ο σίδηρος ή άλλα υλικά σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Απαραίτητα όμως πρέπει να παρέχουν στον χρήστη την απαιτούμενη σταθερότητα και ασφάλεια.

Ανεξάρτητα από τα υλικά κατασκευής της μια κλίμακα μπορεί να επενδυθεί με διάφορα υλικά, π.χ. ξύλο, μάρμαρο, μοκέτα, πλαστικό, κεραμικά πλακίδια κλπ. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του υλικού επένδυσης είναι η αντισlizθηρότητά του, η ομοιογένειά του, η σταθερότητά του, η αντοχή του στη χρήση και τις καιρικές συνθήκες προκειμένου για εξωτερικές κλίμακες ή μικρή αντανakλαστικότητα του και η ευκολία του στον καθαρισμό και την συντήρηση.

2.11. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΗ

Τα στοιχεία αυτά είναι:
το κιγκλίδωμα ή το στηθαίο ή συνδυασμός αυτών
ο χειρολισθήρας και
το περίζωμα ή σοβατεπί.

2.11.1. ΚΙΓΚΛΙΔΩΜΑ Η ΣΤΗΘΑΙΟ Η ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΑΥΤΩΝ

Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι το ύψος και η κατασκευή τους, τα οποία πρέπει να εξασφαλίζουν τον χρήστη από πιθανή πτώση ή τραυματισμό και παράλληλα να παρέχουν την δυνατότητα ασφαλούς τοποθέτησης των χειρολισθήρων σε κατάλληλο ύψος.

Ως το πιο κατάλληλο συνολικό ύψος του στηθαίου ή κιγκλιδώματος θεωρούνται τα 0,90μ από την ακμή της βαθμίδας.

2.11.2. ΧΕΙΡΟΛΙΣΘΗΡΑΣ

Το υλικό, η μορφή και αγκύρωσή του πρέπει να εξασφαλίζουν την συγκράτηση ή την έλξη του χρήστη από αυτόν, χωρίς ταυτόχρονα να διακόπτουν τη συνέχεια της κίνησης της παλάμης του χεριού πάνω σε αυτόν.

Η επιφάνεια χρήσης του χειρολισθήρα πρέπει να είναι λεία και ευχάριστη στην αφή.

Η μορφή του πρέπει να επιτρέπει την ασφαλή και άνετη λαβή από την παλάμη του χρήστη. Μία τέτοια μορφή είναι εκείνη με στρογγυλή ή στρογγυλεμένη διατομή, διαμέτρου 4-5εκ τουλάχιστον κατά το τμήμα της χρήσης.

Η αγκύρωση του χειρολισθήρα μπορεί να γίνει επί του στηθαίου ή στην εσωτερική πλευρά του ή επί τοίχου. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις η ελεύθερη απόσταση του χειρολισθήρα από την τελική επιφάνεια του στηθαίου ή τοίχου πρέπει να είναι 4,5 – 5εκ. Η επιφάνεια αυτή πρέπει να είναι λεία ώστε να αποκλείει τον τραυματισμό των αρθρώσεων των δακτύλων του χρήστη. Στην πρώτη περίπτωση το διάκενο μεταξύ χειρολισθήρα και στέψης στηθαίου πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 5-15εκ. Συνιστάται η τοποθέτηση πάντα δύο συνεχών χειρολισθήρων και από τις δύο πλευρές της κλίμακας, σε ύψη 0.90

και 0,70μ από την ακμή της βαθμίδας, ώστε να διευκολύνονται όλοι οι χρήστες, καθώς και τα παιδιά και τα άτομα μικρού ύψους.

Εάν οι χειρολισθήρες πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σαν βοηθητικά μέσα, για έλξη του χρήστη της κλίμακας από αυτούς, τότε ενδείκνυται η ελεύθερη απόσταση μεταξύ τους να μην υπερβαίνει τα 0,90μ.

Σε περίπτωση κλιμάκων με βαθμίδες μεγάλου πλάτους συνιστάται η τοποθέτηση χειρολισθήρα και ενδιάμεσα.

Τέλος, πρέπει οι χειρολισθήρες να προεξέχουν πάντα 30εκ τουλάχιστον οριζόντια, στην αρχή και το τέλος μιας κλίμακας και να συνεχίζονται στα πλατύσκαλα.

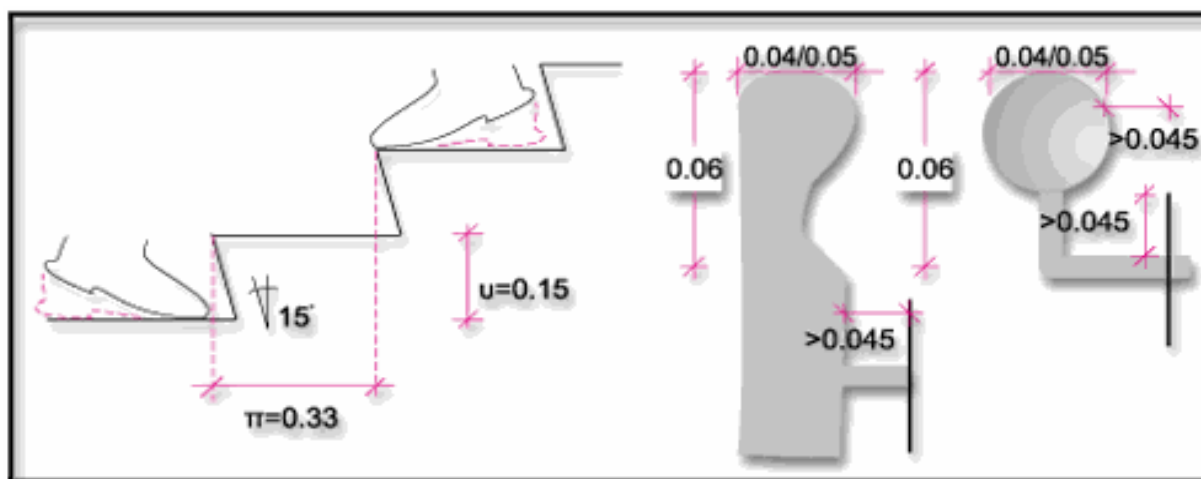
2.11.3. ΠΕΡΙΖΩΜΑ (ΣΟΒΑΤΕΠΙ)

Είναι απαραίτητο να υπάρχει σε κάθε περίπτωση κλίμακας, ώστε να εμποδίζει τα βοηθήματα των εμποδιζόμενων ατόμων να πλησιάζουν τα κατακόρυφα στοιχεία της κλίμακας με κίνδυνο τραυματισμού ή και εκτροπής τους.

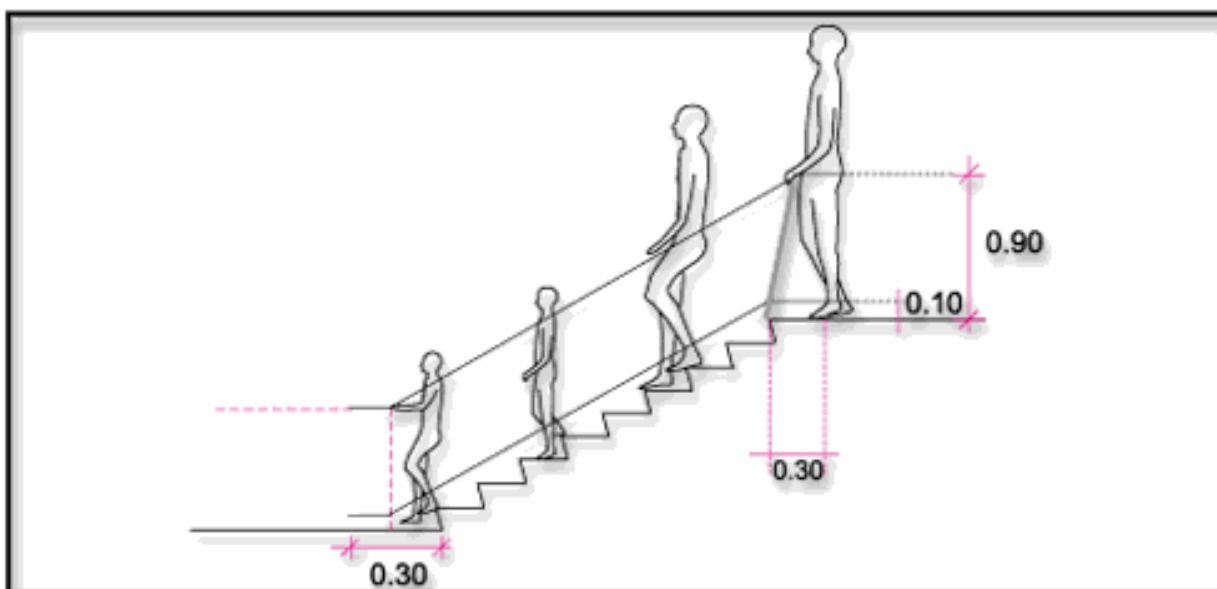
Το ύψος του περιζώματος πρέπει να κυμαίνεται από 5 μέχρι 10 εκ. Σε περίπτωση μη ύπαρξης περιζώματος εκατέρωθεν της κλίμακας και εφόσον υπάρχει κιγκλίδωμα αντί στηθαίου, θα πρέπει να τοποθετείται οριζόντια μπάρα, σε απόσταση 10εκ από την ακμή των βαθμίδων.

3. ΣΗΜΑΝΣΗ

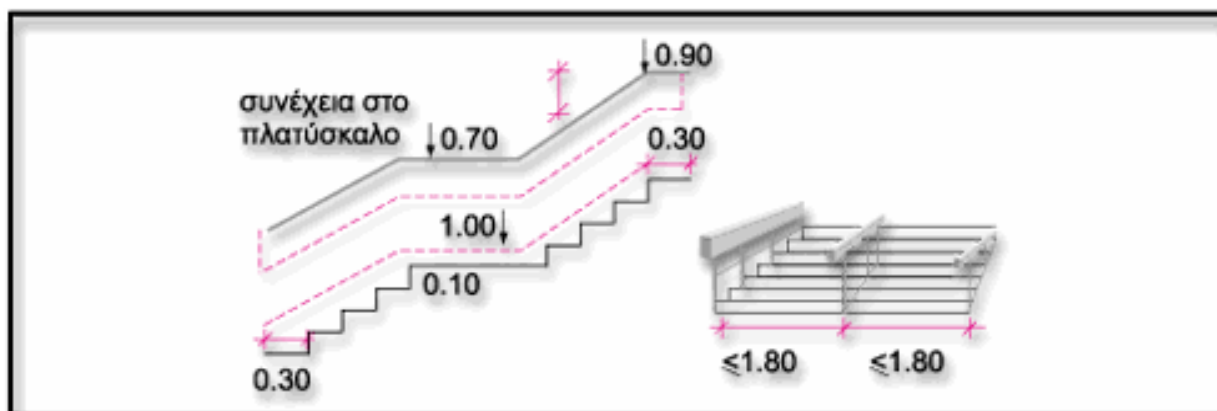
Είναι απαραίτητο, οπουδήποτε υπάρχει κλίμακα, να επισημαίνεται κατάλληλα η ύπαρξή της, ιδιαίτερα αν οι χρήστες της είναι και άτομα με προβλήματα στην όραση. Ειδική μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται για την επισήμανση της αρχής και του τέλους της κλίμακας, αλλά και των σημείων αλλαγής της διεύθυνσής της, με την κατασκευή λωρίδων επισήμανσης πλάτους 60εκ, από υλικό διαφορετικής υφής και έντονης χρωματικής αντίθεσης με την επένδυση των βαθμίδων. Απαραίτητη επίσης είναι και η επισήμανση με έντονη χρωματική αντίθεση των ακμών όλων των βαθμίδων.

Σχ. 51, Σχεδιασμός Βαθμίδων - Συνιστώμενοι τύποι χειρολαβών

Σχ. 52, Κλίμακες

Σχ. 53, Κλίμακες

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 5.
ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΛΥΨΗΣ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Πρέπει να αποφεύγονται υψομετρικές διαφορές κατά τη μελέτη κτιρίων και υπαίθριων χώρων σε οποιαδήποτε στάθμη.

Πρέπει εφόσον υπάρχουν περισσότεροι από ένα όροφοι να εγκαθίσταται ανελκυστήρας.

Αναπόφευκτες υψομετρικές διαφορές σε νέα κτίρια και υπαίθριους κοινόχρηστους χώρους, πρέπει να καλύπτονται με κεκλιμένα επίπεδα (ράμπες) μέγιστης κλίσης 5%. Σε υφιστάμενα κτίρια και υπαίθριους κοινόχρηστους χώρους, αν υπάρχουν υψομετρικές διαφορές, καλύπτονται κατά προτίμηση με κεκλιμένα επίπεδα κλίσης 5% ως 8% . Αν αυτό είναι αδύνατον, τότε πρέπει να επιλεγεί ένα από τα ακόλουθα μηχανικά συστήματα ανύψωσης:

- 1.1. ανελκυστήρας
- 1.2. αναβατόριο κατακόρυφης κίνησης
- 1.3. αναβατόριο κλιμάκων

Οι κυλιόμενες κλίμακες και οι μεταφορικές ταινίες προσώπων δεν εντάσσονται στην παραπάνω κατηγορία μηχανικών μέσων, γιατί δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλα τα άτομα.

2. ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Οι ανελκυστήρες προσώπων πρέπει να τοποθετούνται σε στρατηγικά σημεία των κτιρίων, κοντά στην κύρια είσοδο και το κλιμακοστάσιο. Η ύπαρξή τους πρέπει να σημαίνεται κατάλληλα. Η πρόσβαση σε αυτούς από τη στάθμη του πεζοδρομίου ή του χώρου στάθμευσης πρέπει να είναι ισόπεδη ή να γίνεται από κεκλιμένα επίπεδα μέγιστης κλίσης 5%. Οι ανελκυστήρες προσώπων πρέπει να είναι προσβάσιμοι από όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες.

Σε κτίρια με περισσότερους από έναν ανελκυστήρες, πρέπει ένας τουλάχιστον να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από άτομα με αναπηρίες. Αυτός ο ανελκυστήρας πρέπει να καλείται ανεξάρτητα από τους υπόλοιπους, ιδιαίτερα όταν αυτοί είναι αυτόματοι και υπάρχει ένας μόνο διακόπτης κλίσης για όλους.

2.1. ΘΑΛΑΜΟΙ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ

Ελάχιστες (εσωτερικές) διαστάσεις θαλάμου: 1.10x1.40μ. Η είσοδος πρέπει να γίνεται από τη μικρότερη πλευρά (1.10μ.) του θαλάμου. Οι διαστάσεις αυτές δεν επιτρέπουν τη στροφή αναπηρικού αμαξιδίου κατά 180° αν υπάρχει τέτοια απαίτηση τότε ο θάλαμος πρέπει να έχει διαστάσεις 1.50x1.50μ. Αν η είσοδος και έξοδος γίνεται υπό γωνία 45° και από δύο πόρτες, τότε οι ελάχιστες διαστάσεις είναι 1.40x1.40μ.

Σε κτίρια με τέσσερις ορόφους και άνω είναι προτιμότερο ο ανελκυστήρας να έχει διαστάσεις 1.10*2.20μ για να δέχεται και φορείο.

Τα εσωτερικά τοιχώματα πρέπει να είναι αντοχής από μη ανακλαστικό υλικό. Πρέπει να έχουν χρωματική αντίθεση με το δάπεδο.

Είναι αναγκαίο να υπάρχει περιμετρικά στα τοιχώματα χειρολισθήρας εντόνου χρώματος σε ύψος 0.90μ. από το δάπεδο και αναδιπλούμενο κάθισμα.

Το δάπεδο πρέπει να είναι αντιολισθηρό, λείο και να διευκολύνει τους ελιγμούς αναπηρικού αμαξιδίου. Πρέπει να μη γίνεται χρήση χαλιού ή μοκέτας.

Ο φωτισμός στο δάπεδο να είναι 50-75 lux, κάθετος, ομοιόμορφα κατανεμημένος. Οι χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, όταν δεν υπάρχει χώρος για περιστροφή, χρειάζονται καθρέπτη τοποθετημένο απέναντι από την πόρτα, του οποίου η κάτω πλευρά πρέπει να απέχει από το δάπεδο 0.70μ. και η επάνω να φτάνει σε ύψος 2.00μ.

2.2. ΠΟΡΤΕΣ

Το ελάχιστο καθαρό άνοιγμα της πόρτας πρέπει να είναι 0.85μ.

Στα κτίρια με αποκλειστική χρήση κατοικίας οι πόρτες του φρέατος μπορεί να είναι και ανοιγόμενες, όμως ο μηχανισμός (ελατήριο) που τις κλείνει πρέπει να ρυθμίζεται κατάλληλα, για την απρόσκοπτη χρήση των ανελκυστήρων από άτομα με μειωμένη δύναμη ή προβλήματα στη κίνηση (μέγιστη απαιτούμενη δύναμη για άνοιγμα πόρτας 15 Newtons). Όπου όμως για λόγους ασφαλείας τοποθετούνται και πόρτες στον θάλαμο, δεν επιτρέπεται να είναι ανοιγόμενες αλλά μόνο συρόμενες.

Στα κτίρια που χρησιμοποιούνται από το κοινό πρέπει να είναι αυτόματες συρόμενες.

Η ταχύτητα με την οποία κλίνει μία αυτόματη πόρτα και ο χρόνος αναμονής, αποτελούν καθοριστικό παράγοντα ασφαλούς και αυτόνομης κίνησης των ατόμων με αναπηρίες. Η ταχύτητα αυτή δε πρέπει να υπερβαίνει τα 0.30μ/sec ενώ ο χρόνος αναμονής να μην είναι μικρότερος από 6 sec.

Ακόμη πρέπει να διαθέτει φωτοκύτταρο χαμηλά και μηχανισμό ασφαλείας που την ανοίγει ξανά αν συναντήσει οποιαδήποτε αντίσταση.

2.3. ΧΩΡΟΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΑ

Η απόσταση μεταξύ της πόρτας του ανελκυστήρα και του απέναντι τοίχου, σκάλας ή εμποδίου, πρέπει να είναι τουλάχιστον 1.50μ.

Πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος για την κίνηση και ελιγμό αναπηρικού αμαξιδίου δεξιά και / ή αριστερά από τη πόρτα. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί αν η πόρτα είναι ανοιγόμενη.

Η πόρτα και / ή το πλαίσιο της πρέπει να έχουν έντονη χρωματική αντίθεση με τον τοίχο στον οποίο ευρίσκονται.

Στο δάπεδο, μπροστά στην είσοδο του ανελκυστήρα, πρέπει να υπάρχει ανάγλυφη και με έντονο χρώμα προειδοποίηση για τυφλούς και άτομα με προβλήματα στην όραση. Το δάπεδο δεν πρέπει να έχει σχέδια και πρέπει να ευρίσκεται σε χρωματική αντίθεση με τους τοίχους.

Ο φωτισμός του χώρου πρέπει να είναι άπλετος.

Η είσοδος πρέπει να επισημαίνεται με το σύμβολο του ανελκυστήρα και αν αυτός εξυπηρετεί και άτομα με αναπηρίες, με το διεθνές σύμβολο πρόσβασης αναπήρων.

Ο όροφος πρέπει να δηλώνεται στον τοίχο δίπλα ή πάνω από τους διακόπτες κλίσης και ακόμη απέναντι από την πόρτα (στον τοίχο ή σε πινακίδα), χρησιμοποιώντας εντόνου χρώματος ανάγλυφους αριθμούς και / ή γράμματα.

2.4. ΧΕΙΡΙΣΤΗΡΙΑ

Όλα τα χειριστήρια τοποθετούνται σε ύψος 0.90 -1.20μ από το δάπεδο. Πρέπει να έχουν χρωματική αντίθεση με το υπόβαθρό τους και να είναι τοποθετημένα με λογικό, ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο.

Οι διακόπτες πρέπει να έχουν πλάτος ή διάμετρο τουλάχιστον 25χιλ., να απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον 10χιλ., να φωτίζονται από πίσω και να έχουν ανάγλυφη επάνω τους την ένδειξη ή το σύμβολο λειτουργίας τους.

Είναι επιθυμητό να τοποθετούνται υπό γωνία προς το τοίχο.

Τα χειριστήρια εντός του θαλάμου τοποθετούνται στο πλευρικό τοίχωμα και σε απόσταση τουλάχιστον 0.40μ. από τον τοίχο όπου ευρίσκεται η πόρτα.

Πρέπει να υπάρχει οπωσδήποτε σύστημα κλίσεως κινδύνου, κατά προτίμηση τηλέφωνο, σε χρωματική αντίθεση με το τοίχωμα στο οποίο είναι τοποθετημένο. Οι οδηγίες χρήσης του πρέπει να είναι σύντομες και απλές, γραμμένες με ευδιάκριτους ανάγλυφους χαρακτήρες και να επαναλαμβάνονται σε γραφή Braille.

Τα χειριστήρια εκτός του θαλάμου (κλίσεως), τοποθετούνται κοντά στη πόρτα. Συνοδεύονται από οδηγίες σε γραφή Braille για την εύρεση των χειριστηρίων εντός του θαλάμου.

2.5. ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΗΣ

Όταν εγκαθίστανται ανελκυστήρες σε κτίρια που χρησιμοποιούνται από το κοινό, πρέπει να γίνεται μελέτη των ενδείξεων που αφορούν τις κινήσεις και θέσεις του ανελκυστήρα:

ΕΚΤΟΣ ΘΑΛΑΜΟΥ

- Ανελκυστήρας έρχεται.
- Βέλη ανόδου και καθόδου.
- Ηχητικά σήματα άφιξης θαλάμου (διαφορετικά για άνοδο και κάθοδο).

ΕΝΤΟΣ ΘΑΛΑΜΟΥ

- Φωτεινή ένδειξη ορόφου.
- Ηχητικό σήμα διέλευσης ορόφου
- Βέλη ανόδου και καθόδου.
- Ηχητικά σήματα άφιξης θαλάμου (διαφορετικά για άνοδο και κάθοδο).

2.6. ΚΙΝΗΣΗ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ

Η κίνηση των ανελκυστήρων πρέπει να είναι ομαλή χωρίς απότομες επιταχύνσεις και επιβραδύνσεις.

Δεν πρέπει να υπάρχει διαφορά στάθμης μεταξύ του δαπέδου του θαλάμου και του δαπέδου του ορόφου μεγαλύτερη από 2εκ. Επίσης το κενό μεταξύ του δαπέδου του θαλάμου και του δαπέδου του ορόφου δεν πρέπει να είναι μεγαλύτερο από 2εκ.

Σε περίπτωση διακοπής της παροχής ρεύματος και εφόσον δεν υπάρχει εφεδρική παροχή, πρέπει ο ανελκυστήρας να μπορεί να κινηθεί στον αμέσως κατώτερο όροφο.

2.7. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΩΝ

Στα κτίρια που χρησιμοποιούνται από το κοινό πρέπει ένας τουλάχιστον ανελκυστήρας που εξυπηρετεί και άτομα με αναπηρίες να διαθέτει εφεδρικό δίκτυο παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, κατά προτίμηση από ηλεκτροπαραγωγό ζεύγος. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης πρέπει τα άτομα με αναπηρίες να μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον ανελκυστήρα αυτόν κατά προτεραιότητα.

Πρέπει να υπάρχει καλή πυροπροστασία του μηχανοστασίου και του φρεατίου με κατασκευή πυροδιαμερισμάτων στα πλατύσκαλα, κατασκευή τοίχων και / ή διαφραγμάτων με δείκτη πυραντίστασης τουλάχιστον δύο ωρών, ανεξάρτητο εξαερισμό, χρήση πυράντοχων υλικών,

εγκατάσταση συστήματος αυτόματης πυρανίχνευσης και πυρόσβεσης στο φρέαρ, στο μηχανοστάσιο και τροχαλιοστάσιο και στον ηλεκτρικό εξοπλισμό.

3. ANABATOPIA

Όταν δεν είναι δυνατόν υψομετρική διαφορά σε ήδη διαμορφωμένο εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο να καλυφθεί με κεκλιμένο επίπεδο, τότε πρέπει να μελετηθεί εγκατάσταση αναβατορίου κατακόρυφης κίνησης ή αναβατορίου κλίμακας (παρουσιάζονται εδώ μόνο τα αναβatóρια που δέχονται αναπηρικό αμαξίδιο και είναι κατάλληλα και για εγκατάσταση σε κτίρια που χρησιμοποιούνται από το κοινό, υπάρχουν και άλλοι τύποι αναβατορίων μικρών διατάσεων με κάθισμα που εξυπηρετούν εσωτερικούς χώρους κατοικιών). Η εγκατάσταση αυτή πρέπει να σημαίνεται κατάλληλα.

3.1. ANABATOPIO KATAKORYΦΗΣ KINHΣΗΣ

Καλύπτει συνήθως μικρές υψομετρικές διαφορές. Όταν υπάρχει δυνατότητα επιλογής, πρέπει να προτιμάται αντί του αναβατορίου κλίμακας. Πρέπει να μεταφέρει με ασφάλεια άτομο σε αμαξίδιο. Ελάχιστες διαστάσεις πλατφόρμας 0.90x1.20μ. Ανυψωτική ικανότης 250Kg.

Όταν δεν υπάρχει εναλλακτική πρόσβαση με σκάλα, τότε πρέπει να μεταφέρει και δεύτερο άτομο (συνοδό) και η πλατφόρμα να έχει διαστάσεις 0.90x1.40μ. Ελάχιστη ανυψωτική ικανότης 350Kg.

Η κίνηση του αναβατορίου πρέπει να ελέγχεται από χειριστήρια στη πλατφόρμα και στην αρχή και τέλος της διαδρομής του (σταθερά σημεία).

Στα σημεία εισόδου-εξόδου πρέπει να διατίθεται ικανοποιητικός χώρος για άνετη προσέγγιση και ελιγμό αναπηρικού αμαξιδίου, ελάχιστων διαστάσεων 1.50x1.50μ.

3.2. ANABATOPIA KΛIMAKΩN

Τοποθετούνται στις σκάλες και καλύπτουν μικρές και μεγάλες υψομετρικές διαφορές, ιδιαίτερα όπου είναι αδύνατη η εγκατάσταση ανελκυστήρα.

Τα σύγχρονα αναβatóρια έχουν το πλεονέκτημα ότι μπορούν να τοποθετηθούν σε οποιασδήποτε μορφής κλιμακοστάσιο και όταν δε λειτουργούν δεν περιορίζουν το ωφέλιμο πλάτος της σκάλας.

Κατασκευαστικά αποτελούνται από τα εξής στοιχεία:

3.2.1. Τον φορέα

3.2.2. Το φερόμενο τμήμα

3.2.3. Το σύστημα συναρμογής

Ο φορέας είναι μια κατασκευή γραμμικής μορφής που στερεώνεται στο κλιμακοστάσιο. Το φερόμενο τμήμα είναι πλατφόρμα που συνδέεται μέσω του συστήματος συναρμογής με το φορέα και κινείται παράλληλα προς τα πατήματα της σκάλας. Όταν το αναβatóριο δεν λειτουργεί αναδιπλώνεται. Ελάχιστες διαστάσεις 0.80x1.00μ., προτιμώμενες 0.90x1.20μ. Η πλατφόρμα μπορεί να διαθέτει και αναδιπλούμενο κάθισμα, σε αυτή τη περίπτωση το πλάτος της πρέπει να αυξηθεί κατά το πάχος του καθίσματος.

Η κίνηση παρέχεται από ηλεκτρικό κινητήρα. Πρέπει να υπάρχει σύστημα ασφαλούς συνέχισης της κίνησης σε περίπτωση διακοπής της παροχής ρεύματος.

Η κίνηση ελέγχεται από χειριστήρια στο φερόμενο τμήμα και στην αρχή και τέλος της διαδρομής.

Η ταχύτητα κίνησης πρέπει να είναι 0.05-0.1μ/sec.

Η ανυψωτική ικανότητα του συστήματος είναι 250Kg.

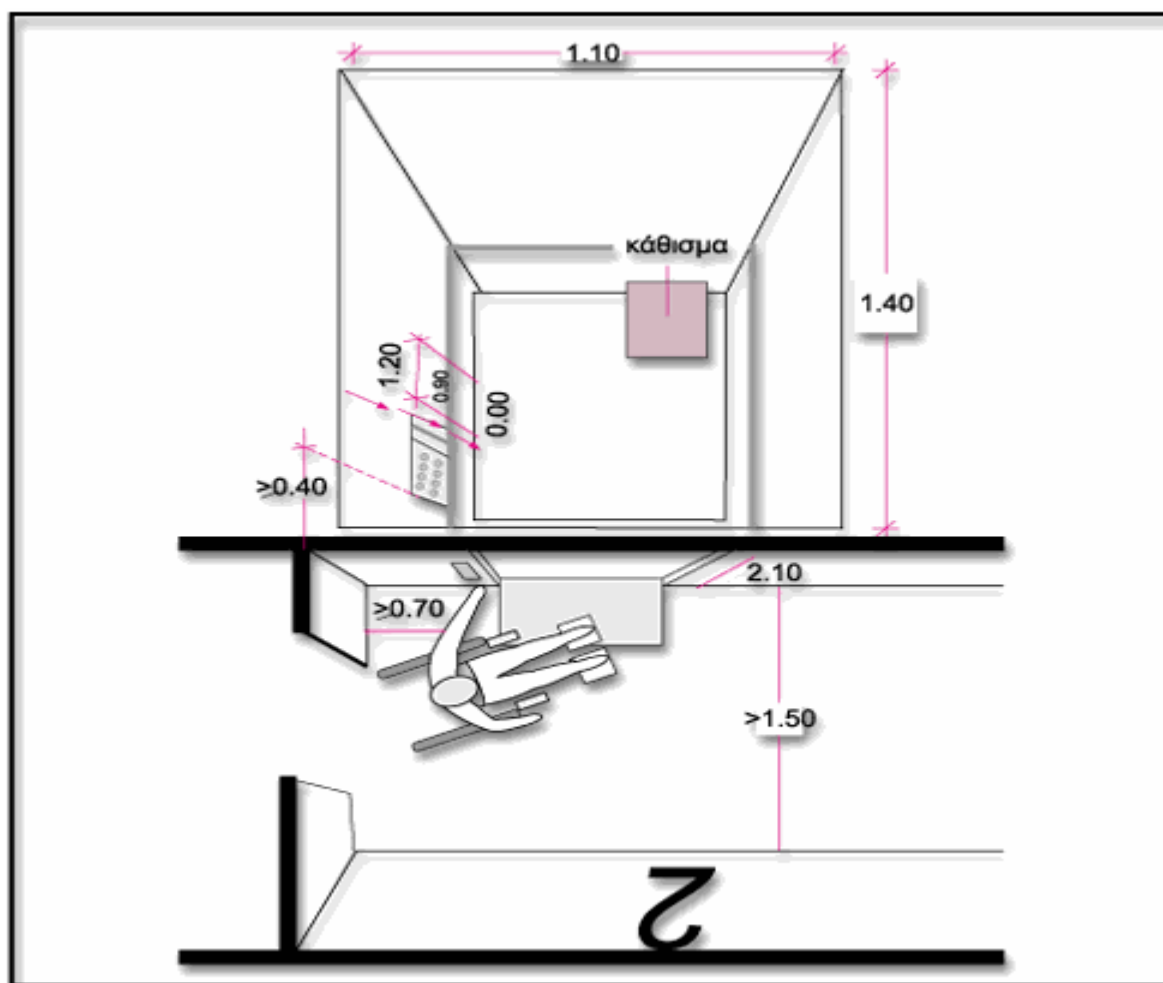
3.3. ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΝΑΒΑΤΟΡΙΩΝ

Πρέπει να διαθέτουν κινητή μπάρα ασφαλείας, η οποία θα προστατεύει τον χρήστη κατά την διάρκεια της κίνησης του αναβατορίου, επίσης πτερύγια προσαρμοσμένα στην πλατφόρμα, που θα διευκολύνουν την πρόσβαση σε αυτή και θα εμποδίζουν κατά την κίνηση του αναβατορίου το αμαξίδιο να κινηθεί. Όταν οι μπάρες είναι σηκωμένες και τα πτερύγια κατεβασμένα το αναβατόριο δεν μπορεί να κινηθεί.

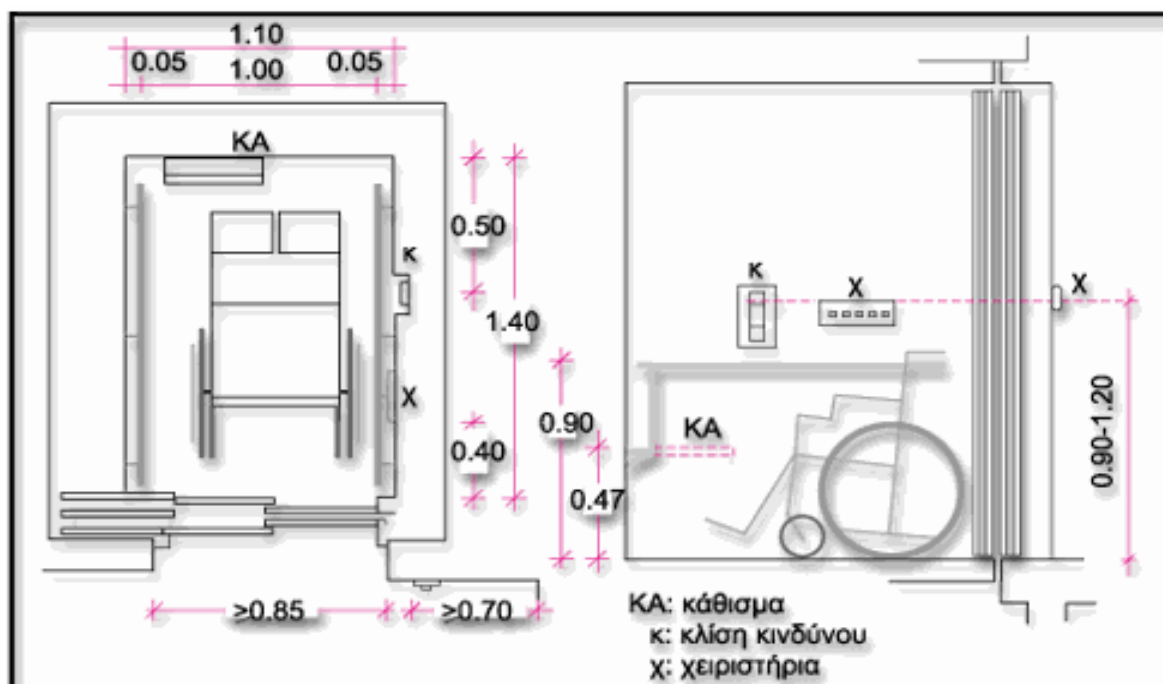
Στα σημεία εισόδου-εξόδου πρέπει να διατίθεται ικανοποιητικός χώρος για προσέγγιση και ελιγμούς του αναπηρικού αμαξιδίου, ελάχιστων διαστάσεων 1.50x1.50μ.

4. ΚΥΛΙΟΜΕΝΕΣ ΣΚΑΛΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΤΑΙΝΙΕΣ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

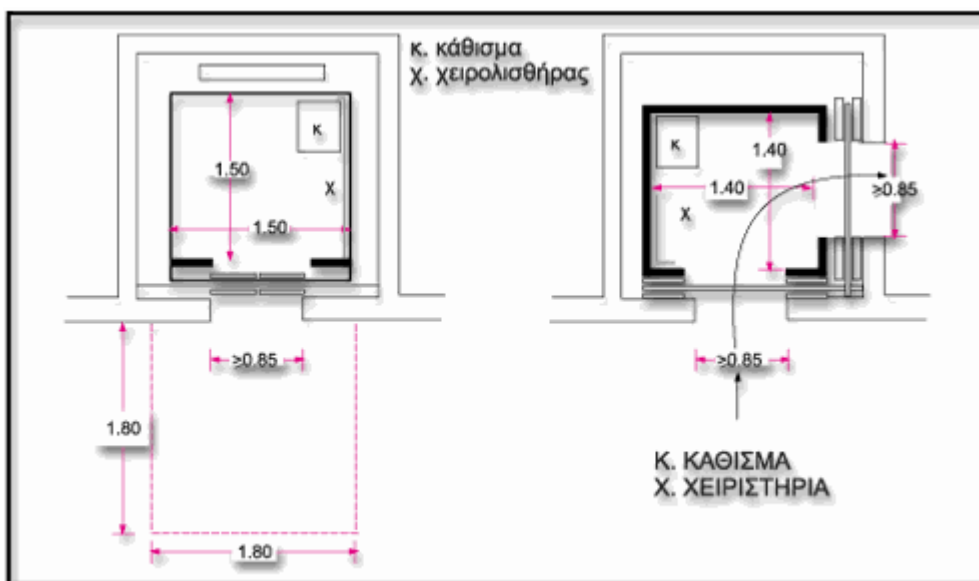
Οι κυλιόμενες σκάλες είναι τελείως ακατάλληλες για χρήση από άτομα με σοβαρές κινητικές αναπηρίες, μπορούν όμως να χρησιμοποιηθούν από τυφλούς και άτομα με μειωμένη όραση, κάτω από ορισμένες προϋποθέσεις. Το ίδιο ισχύει και για τις μεταφορικές ταινίες προσώπων, ιδιαίτερα όπου αυτές έχουν μεγάλες κλίσεις (π.χ. σε πολυκαταστήματα).

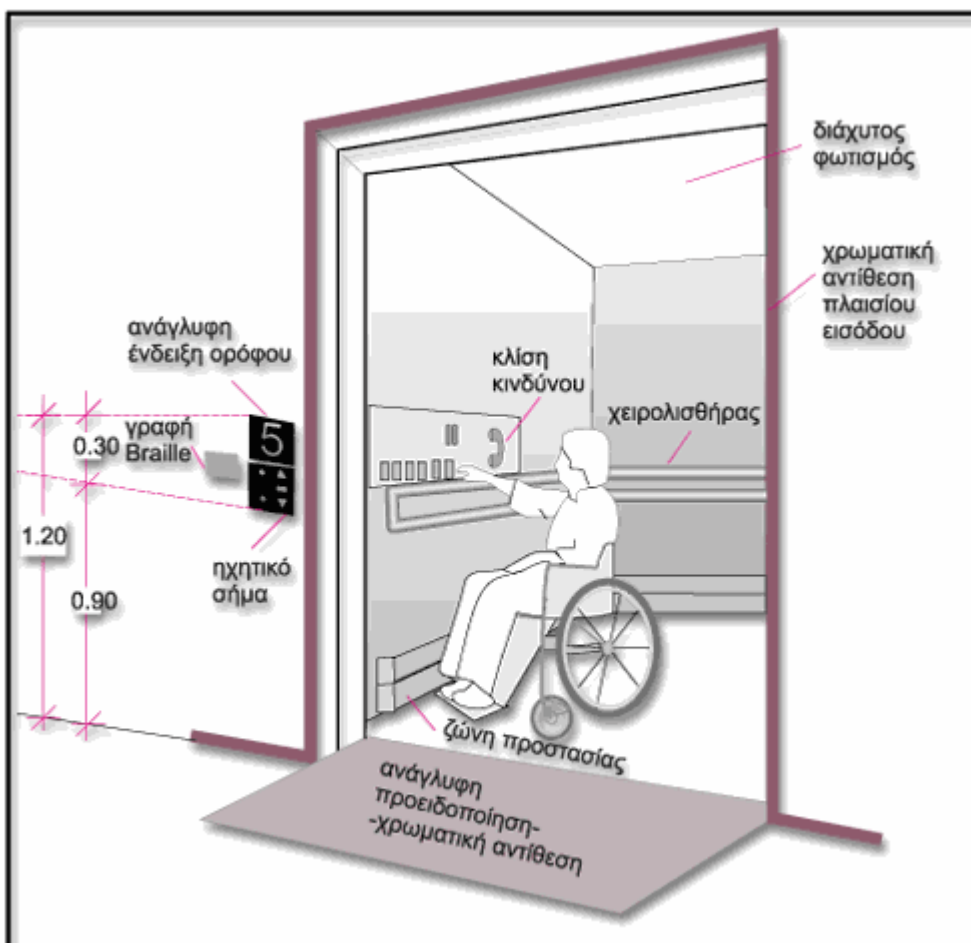
Σχ. 54

Σχ. 55, Σχεδιασμός Τυπικού Θαλάμου Ανελκυστήρα - Πλατύσκαλου

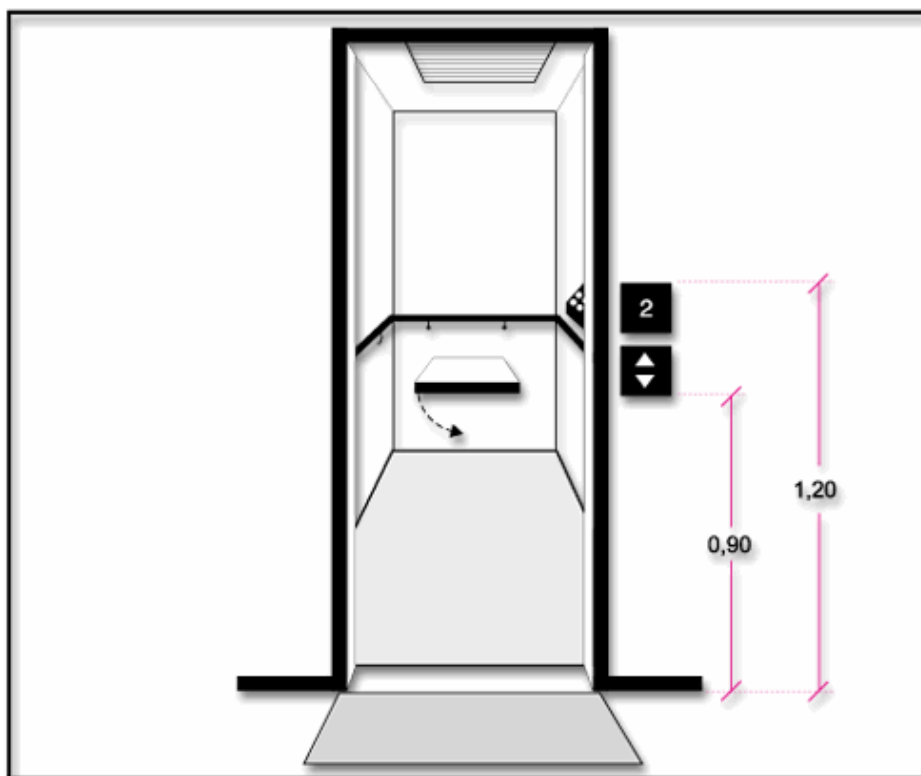
Σχ. 56, Θάλαμοι Ανεγκυστήρων

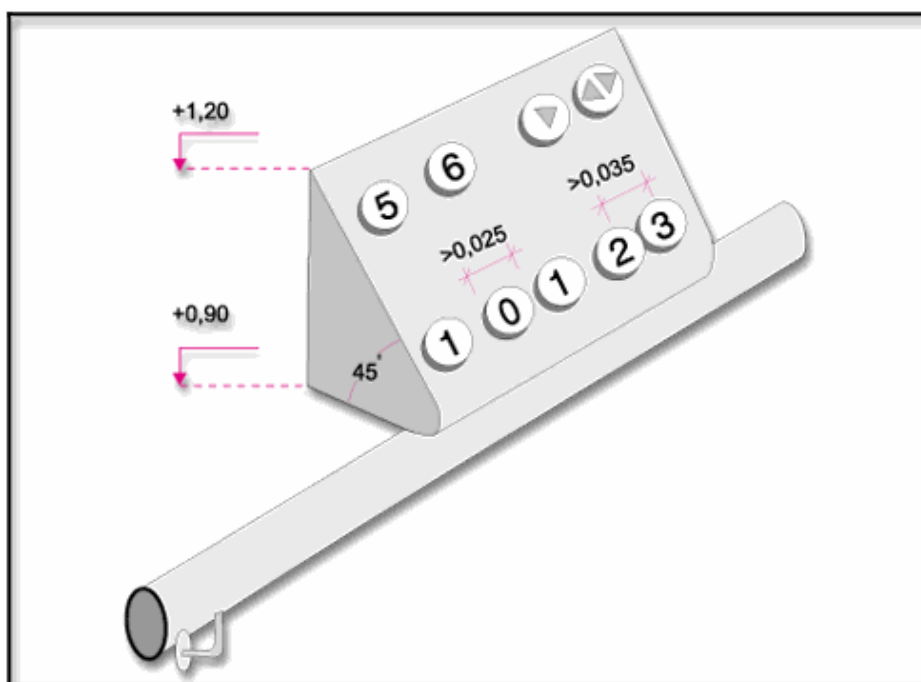
Σχ. 56, Εξοπλισμός Θαλάμου

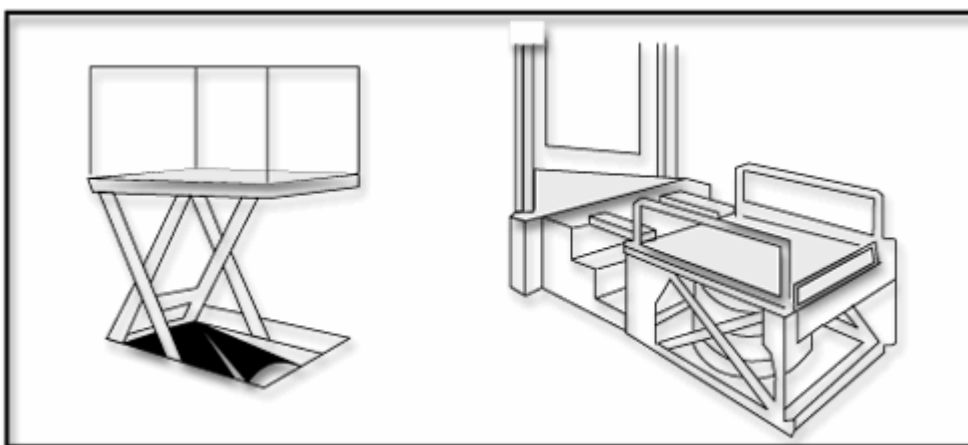
Σχ. 58, Σήμανση Ανελκυστήρα για άτομα με αναπηρίες

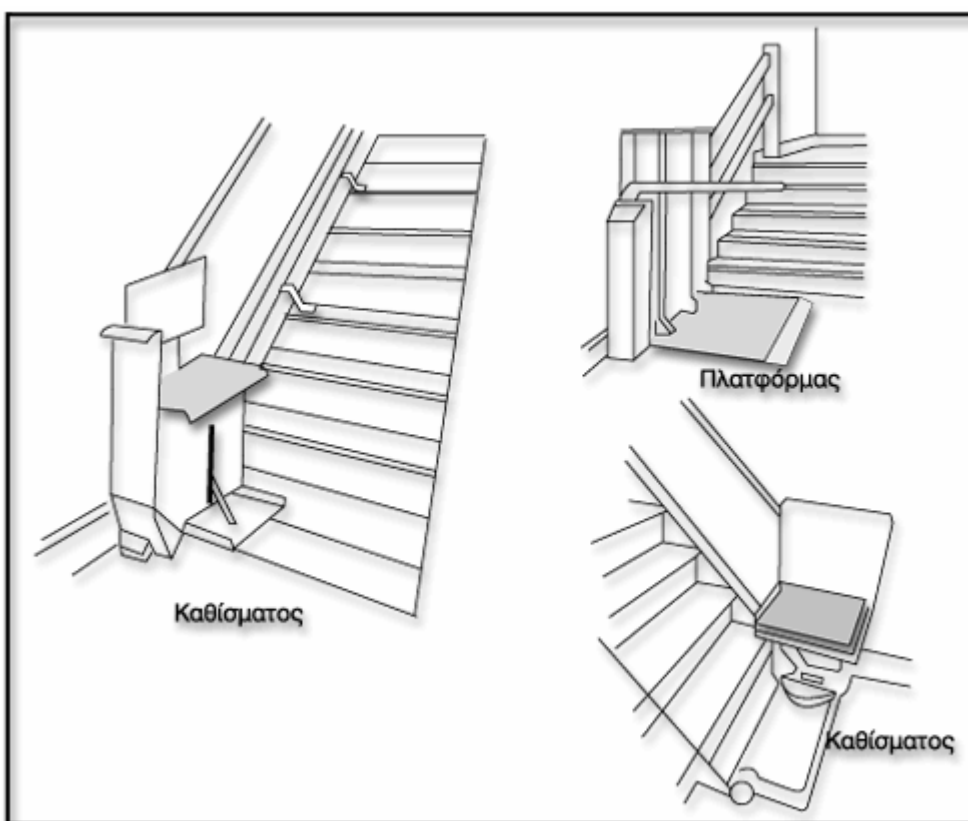
Σχ. 59, Χειριστήρια Ανελκυστήρων

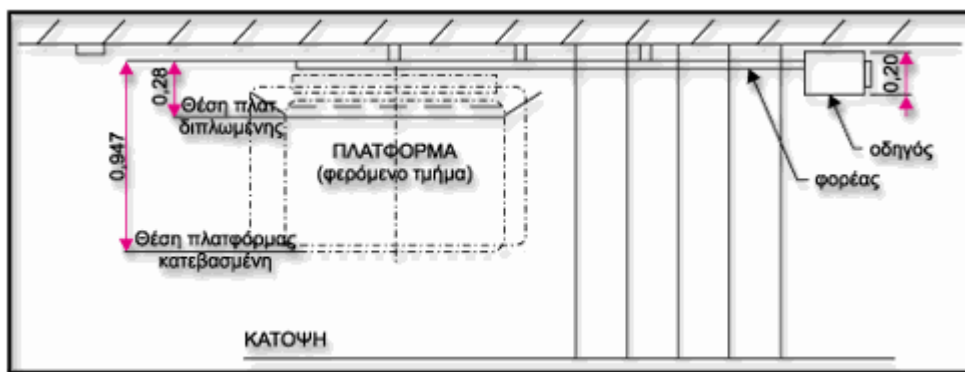
Σχ. 60, Χειριστήρια Ανελκυστήρων

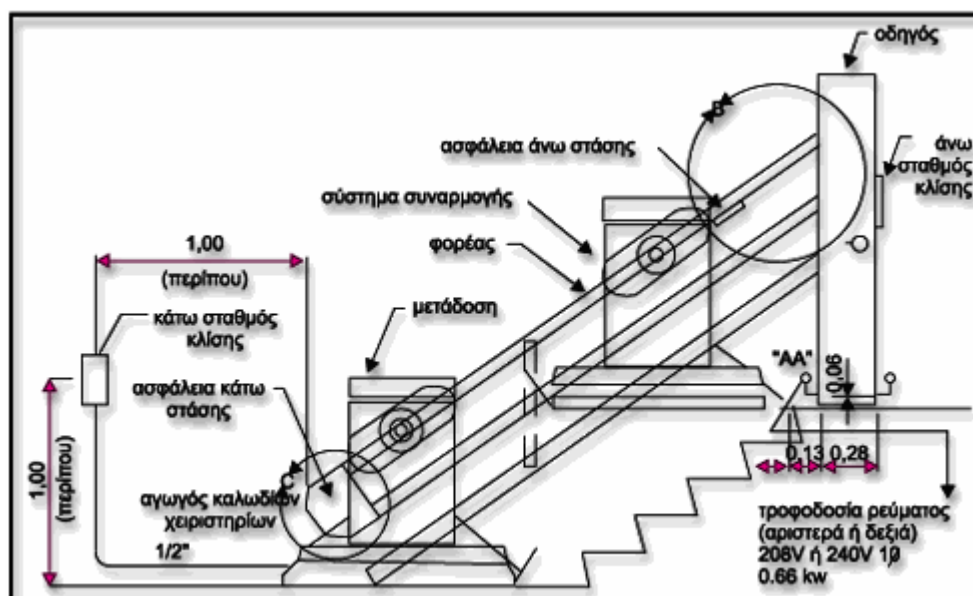
Σχ. 61, Αναβατόρια κατακόρυφης κίνησης

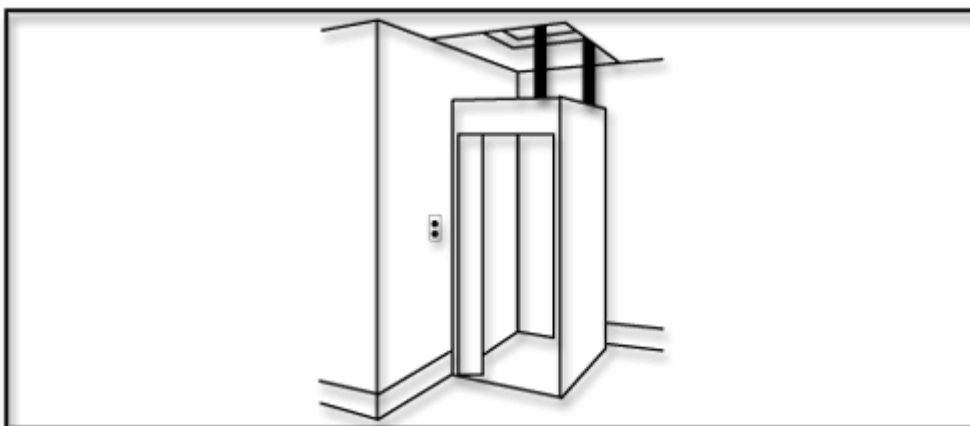
Σχ. 62, Αναβατόρια κλιμάκων

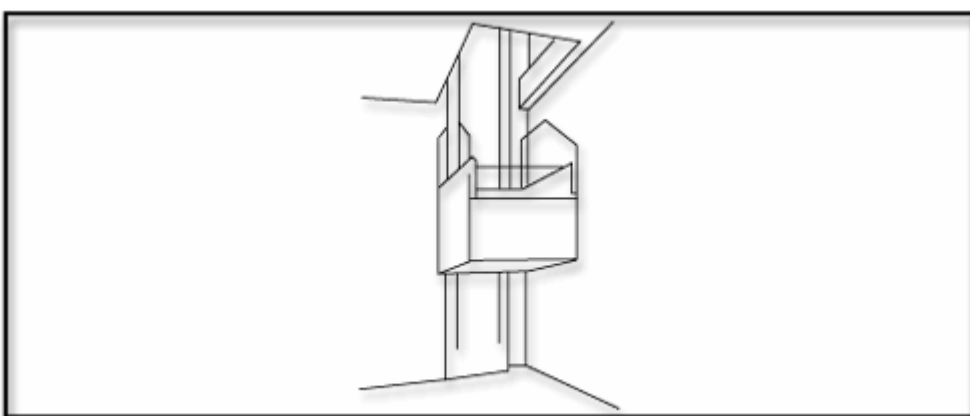
Σχ. 63, Κάτοψη κλίμακας με πλατφόρμα

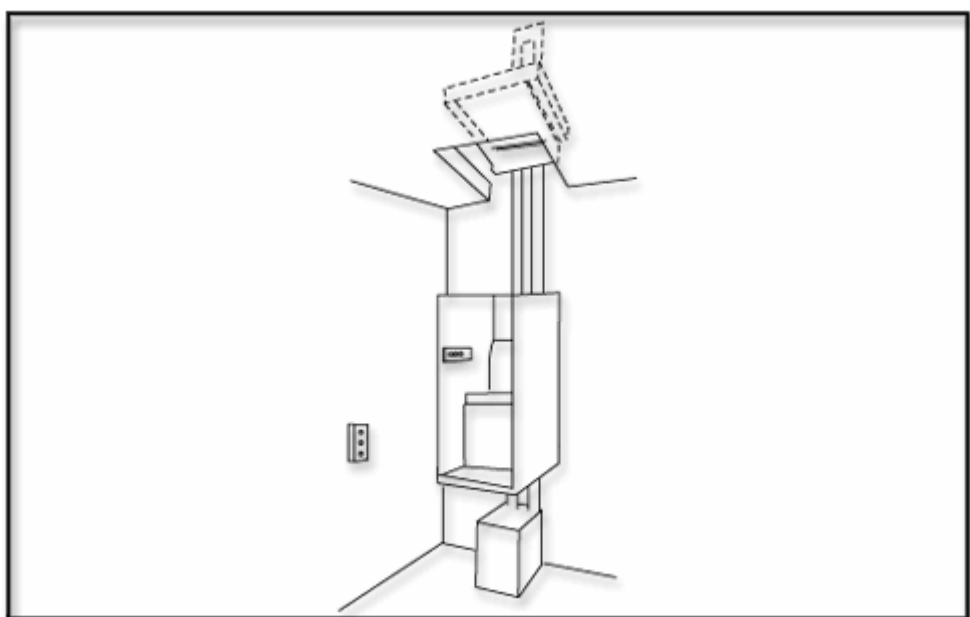
Σχ. 64, Όψη κλίμακας με πλατφόρμα

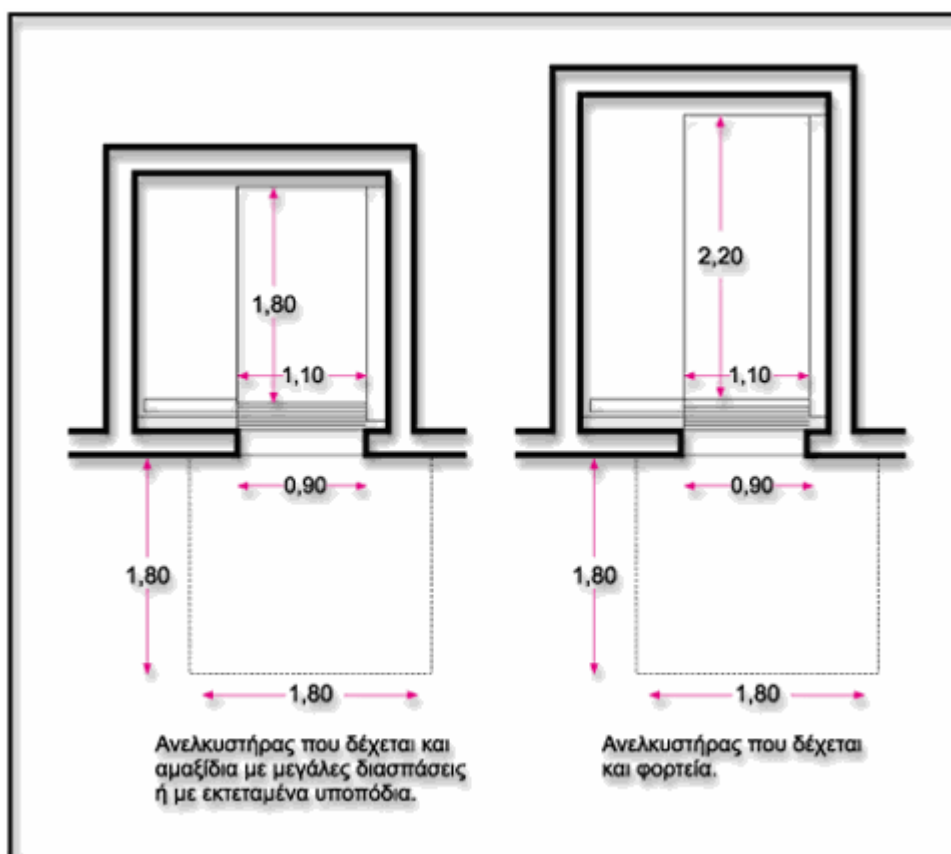
Σχ. 65

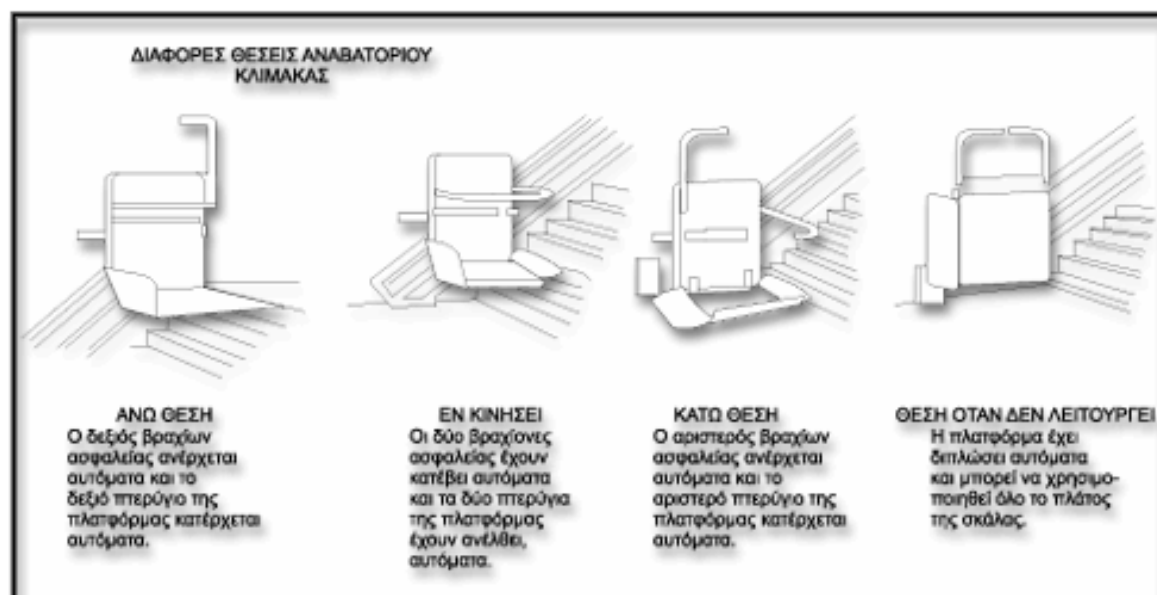
Σχ. 66

Σχ. 67 Αναβατόρια κατοικιών

Σχ. 68

Σχ. 69, Διάφορες θέσεις αναβατορίου κλίμακας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 6. **ΣΗΜΑΝΣΗ**

1. ΟΡΙΣΜΟΣ

Ονομάζεται σήμανση το σύνολο των συμβόλων και κειμένων που διευκολύνουν στον προσανατολισμό και στην κίνηση όλων των ατόμων στο δομημένο περιβάλλον.

Ακόμη σήμανση θεωρείται και κάθε άλλο μέσο που διευκολύνει στην ασφαλή διακίνηση και πληροφόρηση, όπως φωτεινά και ηχητικά σήματα, διαφοροποιήσεις υλικών μέσω χρώματος και / ή υφής, σχέδια, προτοπλάσματα κλπ.

2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

2.1. Κατά τη μελέτη κτιρίων που χρησιμοποιούνται από το κοινό, υπαίθριων χώρων ανοικτών στο κοινό, κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων (ΓΟΚ 85 Ν 1577/85 άρθρο 2) πρέπει να γίνεται μελέτη σήμανσης. Σε στρατηγικά σημεία των παραπάνω χώρων πρέπει να υπάρχει απλοποιημένο σχέδιο κάτοψης ή και πρόπλασμα με επισήμανση των θέσεων στάθμευσης, των εισόδων, του γραφείου πληροφοριών, των θέσεων κατακόρυφης κυκλοφορίας, των χώρων υγιεινής, των χώρων και σημείων ενδιαφέροντος κλπ. Η ύπαρξη σωστής σήμανσης είναι ιδιαίτερα σημαντική σε περιπτώσεις κινδύνου, για την εύκολη εύρεση των σημείων διαφυγής και την γρήγορη εκκένωση των χώρων.

2.2. Τα σύμβολα, πικτογράμματα, σχέδια, κείμενα κλπ που αποτελούν την σήμανση πρέπει να είναι τυποποιημένα, απλά, ευδιάκριτα, σε αντίθεση με το υπόβαθρό τους, τοποθετημένα σε θέσεις ανάλογα με το μέγεθός τους και τη λειτουργία τους. Όταν βρίσκονται σε θέσεις προσεγγίσιμες από άτομα με προβλήματα στην όραση, πρέπει να είναι ανάγλυφα και να συνοδεύονται από κείμενο σε γραφή Braille. Πρέπει να επαναλαμβάνονται όπου υπάρχει αλλαγή κατεύθυνσης ή όπου μπορεί να προκληθεί αμφιβολία, όσον αφορά στην επιλογή της επιθυμητής διαδρομής ή εξόδου διαφυγής.

2.3. Η μελέτη σήμανσης πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες όλων των ατόμων, ιδιαίτερα δε των εμποδιζόμενων ατόμων στα οποία περιλαμβάνονται και τα άτομα με αναπηρίες. Από την παραπάνω κατηγορία τα άτομα που αντιμετωπίζουν τα μεγαλύτερα προβλήματα στην ανεμπόδιστη, αυτόνομη και ασφαλή διακίνηση είναι αυτά που έχουν κινητικές κι αισθητήριες αναπηρίες. Αν για τους υπόλοιπους πολίτες η ύπαρξη σήμανσης και παροχής πληροφοριών συμβάλλει στον καλύτερο προσανατολισμό και ασφάλειά τους, για τα άτομα με αναπηρίες αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη δυνατότητα πρόσβασης, κίνησης και παραμονής τους στους δημόσιους χώρους. Όταν υπάρχει σήμανση αναφερόμενη σε προσφερόμενες εξυπηρετήσεις σε άτομα με αναπηρίες πρέπει απαραίτητα να συνοδεύεται από το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης Αναπήρων (ΔΣΠ). Πάντως το πρόβλημα της πρόσβασης δεν είναι κάτι που σχετίζεται ιδιαίτερα με τα άτομα με αναπηρίες. Η προσβασιμότητα πρέπει να θεωρείται μία βασική ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος.

2.4. Η παροχή πληροφοριών μόνο με χρωματικό κώδικα πρέπει να αποφεύγεται. Άτομα με αχρωματοψία μπορεί να αντιμετωπίσουν δυσκολία στην κατανόησή της.

Σήμανση που αφορά μια συγκεκριμένη πληροφορία πρέπει να εμφανίζεται πάντα με τον ίδιο τρόπο, ώστε να είναι εύκολα αγνωρίσιμη. Η πολυσήμανση, τα εκτενή κείμενα, ο συνδυασμός ή η παράθεση διαφημιστικών πινακίδων και πινακίδων σήμανσης πρέπει να αποφεύγονται γιατί προκαλούν σύγχυση. Επίσης οι επιφάνειες των πινακίδων πρέπει να είναι μη ανακλαστικές (ματ) σε έντονη χρωματική αντίθεση με τον περιβάλλοντα χώρο.

2.5. Προσοχή πρέπει να δίνεται στον τρόπο τοποθέτησης και στην επιλογή της θέσης των πινακίδων σήμανσης, ώστε αυτές να μην αποτελούν εμπόδιο ή κίνδυνο για ορισμένες κατηγορίες ατόμων. Π.χ. οι πινακίδες οδικής σήμανσης όταν βρίσκονται τοποθετημένες μέσα στην πόλη συχνά αποτελούν εμπόδιο για τα άτομα σε αμαξίδιο και κίνδυνο για τα άτομα με προβλήματα στην όραση.

2.6. Η σωστή αρχιτεκτονική μελέτη παίζει σπουδαίο ρόλο στον προσανατολισμό των ατόμων. Σημαντικός είναι ο απλός και καθαρός σχεδιασμός ο οποίος δίνει δυνατότητα καλής αντίληψης του περιβάλλοντος, περιλαμβάνοντας εύκολα αναγνωρίσιμα σημεία προσανατολισμού, τοποθέτηση λειτουργιών που έχουν σχέση μεταξύ τους κοντά κλπ. Ανελκυστήρες, γραφεία πληροφοριών, δημόσια τηλέφωνα ή τηλεφωνικοί θάλαμοι, κλιμακοστάσια, χώροι υγιεινής κλπ πρέπει να γίνονται εύκολα αντιληπτοί, ευρισκόμενοι σε προφανείς θέσεις, οι οποίες κατά προτίμηση πρέπει να γειτνιάζουν. Μία οργάνωση των χώρων που ακολουθεί τις παραπάνω αρχές διευκολύνει και στην καλύτερη σήμανσή τους.

2.7. Ο φωτισμός δεν πρέπει να είναι εκτυφλωτικός, πρέπει όμως να είναι άπλετος ιδιαίτερα σε εισόδους, ανελκυστήρες, αίθουσες διαλέξεων κλπ. Πρέπει να αποφεύγεται η απότομη μετάβαση από φωτεινούς σε σκοτεινούς χώρους. Η σήμανση πρέπει να φωτίζεται, πρέπει όμως να αποφεύγονται οι ανακλάσεις. Συνιστάται φωτισμός ο οποίος παρέχει καλή απόδοση των χρωμάτων.

2.8. Η επιλογή των υλικών μπορεί να διαφοροποιήσει χώρους και λειτουργίες αλλά και να βελτιώσει την ηχητική τους κατάσταση.

2.9. Η χρήση οπτικοακουστικής και ηλεκτρονικής σήμανσης πρέπει να ακολουθεί τις ίδιες αρχές που έχει και η υπόλοιπη σήμανση.

3. ΕΙΔΗ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Ανάλογα με την θέση και την μορφή της, σε:

- πινακίδες
- επιδαπέδια
- φωτεινή - ηχητική σήμανση
- αστικό εξοπλισμό και οικοδομικά στοιχεία των κτιρίων (μέσω χρώματος και σχήματος)

Ανάλογα με την λειτουργία της (κυρίως σε πινακίδες) είναι:

- διεύθυνσης: περιλαμβάνει βέλος που δείχνει προς συγκεκριμένη εξυπηρέτηση.
- τοποθεσίας: τοποθετείται όπου προσφέρεται μια εξυπηρέτηση.
- πληροφόρησης: ενημερώνει για υπάρχουσα λειτουργία ή εξυπηρέτηση, π.χ. χώρος στάθμευσης, ανελκυστήρας, χώρος υγιεινής κλπ.
- προσανατολισμού: σχέδιο ή σκαρίφημα (σε κάτοψη) ή πρόπλασμα.
- προειδοποίησης: ενημερώνει για την προσέγγιση σε επικίνδυνα σημεία ή λειτουργία.

4. ΣΗΜΑΝΣΗ ΜΕ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Μπορεί να διαχωριστεί σε δύο μεγάλες κατηγορίες πινακίδων:

- πινακίδες οδικής σήμανσης
- πινακίδες σήμανσης κτιρίων και υπαίθριων χώρων (εκτός της οδικής).

4.1. ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΟΔΙΚΗΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Η λειτουργία, η μορφή, το σχήμα κλπ των πινακίδων οδικής σήμανσης προδιαγράφεται από το Νέο Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (Νόμος 2094 ΦΕΚ 182/Α/25.11.92). Οι πινακίδες Ρ-71 και Ρ-72 είναι ρυθμιστικές και αναφέρονται στην στάθμευση αυτοκινήτων ατόμων μειωμένης κινητικότητας. Οι Ρ-60 και Ρ-71 είναι πληροφοριακές ενώ οι Πρ-4δ και Πρ-4ε είναι πρόσθετες και τοποθετούνται σε συνδυασμό πάντοτε με άλλες κύριες πινακίδες σήμανσης. Οι παραπάνω πινακίδες περιέχουν το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης (ΔΣΠ), όμως το σχέδιό του ελαφρώς τροποποιημένο, δεν ακολουθεί ακριβώς τις προδιαγραφές σχεδίασής του. Πρέπει λοιπόν στις παραπάνω πινακίδες να εμφανίζεται το σωστό ΔΣΠ του οποίου ο τρόπος σχεδίασης φαίνεται στο σχετικό σχήμα που επισυνάπτεται στην Οδηγία αυτή. Ακόμη η Π-60 μόνη της δεν σημαίνει τίποτα, για τον λόγο αυτό πρέπει να συνοδεύεται από κάποιο επεξηγηματικό κείμενο ή άλλο σχέδιο σχετικά με τον λόγο τοποθέτησής της.

4.2. ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ

Ακολουθούν τις γενικές αρχές σήμανσης. Κυρίως είναι πινακίδες πληροφόρησης, τοποθεσίας και διεύθυνσης. Όταν σημαίνουν κτίριο πρέπει να ακολουθούν τον ίδιο χρωματικό κώδικα.

4.3. ΣΧΗΜΑ ΚΑΙ ΧΡΩΜΑ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Οι πινακίδες σήμανσης πρέπει να ακολουθούν όσον αφορά στο σχήμα και στο χρώμα τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές προδιαγραφές.

Σχήμα:

- Ορθογώνιο: πληροφόρηση
- Τριγωνικό: προειδοποίηση
- Κυκλικό: απαγόρευση

Χρώμα:

- Πράσινο: ασφαλές
- Κίτρινο: κίνδυνος
- Κόκκινο: επείγουσα κατάσταση

Τα χρώματα αυτά αναφέρονται σε χρωματισμό υποβάθρου (φόντο). Το κίτρινο μερικές φορές είναι ένδειξη παρεχόμενων υπηρεσιών και εμφανίζεται και σε πινακίδες πληροφόρησης.

Επίσης χρησιμοποιούνται και το άσπρο και μπλε. Παρακάτω παρουσιάζονται οι συνδυασμοί των χρωμάτων των χαρακτήρων – συμβόλων και του αντίστοιχου υπόβαθρου.

ΥΠΟΒΑΘΡΟ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ & ΣΥΜΒΟΛΑ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
Μπλε	Άσπρο	Γενική πληροφόρηση / ρύθμιση
Πράσινο	Άσπρο	Ασφαλής όδευση
Κίτρινο	Μαύρο	Προειδοποίηση / ένδειξη παρεχόμενων υπηρεσιών
Άσπρο	Μαύρο	Μετρικά στοιχεία / πληροφόρηση - παρεχόμενες υπηρεσίες
Κόκκινο	Άσπρο	Κίνδυνος /απαγόρευση
Μαύρο	Άσπρο	Πληροφόρηση - παρεχόμενες υπηρεσίες

Το ΔΣΠ (§ 2.3) συνήθως έχει υπόβαθρο άσπρο και σχέδιο μαύρο, υπόβαθρο μπλέ και σχέδιο άσπρο.

Παρατήρηση: Τα άτομα με προβλήματα στην όραση αντιλαμβάνονται καλύτερα τις μεγάλες χρωματικές – τονικές αντιθέσεις. Εάν άλλως δεν προδιαγράφεται είναι καλύτερα να χρησιμοποιούνται μαύρα γράμματα σε άσπρη επιφάνεια πινακίδας.

Επίσης πρέπει να υπάρχει αντίθεση της επιφάνειας της πινακίδας και του υποβάθρου της σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΥΠΟΒΑΘΡΟ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΠΙΝΑΚΙΔΑΣ	ΚΕΙΜΕΝΟ Η / ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ
Τοίχος σκούρου χρώματος ή υλικού (μαύρο, κόκκινο, σκούρο γκρι, πράσινο κλπ)	Άσπρο	Μαύρο ή σκούρο χρώμα
Τοίχος ανοικτού χρώματος ή υλικού (μπεζ, ή ανοικτό γκρι)	Άσπρο	Μαύρο ή σκούρο χρώμα
Τοίχος άσπρος ή πολύ ανοικτού (ξελυμένου) χρώματος	Μαύρο ή σκούρο χρώμα	Άσπρο
Πράσινο φύλλωμα	Άσπρο	Μαύρο ή σκούρο χρώμα

4.4. ΘΕΣΗ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Όταν τοποθετούνται σε επαφή και παράλληλα με τους τοίχους πρέπει να βρίσκονται σε ύψος 1.40μ - 1.60μ.

Όταν σημαίνουν είσοδο σε κάποια εξυπηρέτηση (π.χ. WC, ιατρείο, χώρος αναμονής) πρέπει να τοποθετούνται δίπλα και όχι πάνω στην πόρτα από την πλευρά της χειρολαβής. Το ίδιο ισχύει και για την αρίθμηση των χώρων.

Όταν τοποθετούνται μέσα στα κτίρια αναρτημένες από την οροφή ή στερεωμένες κάθετα στους τοίχους πρέπει η κάτω ακμή τους να απέχει 2.20μ. από το δάπεδο.

Όταν τοποθετούνται σε εξωτερικούς χώρους εκτός διαδρομών κίνησης του κοινού, μπορούν να βρίσκονται σε ύψος 1.40μ – 3.50μ. πάνω από το έδαφος.

Όταν τοποθετούνται σε εξωτερικούς χώρους εντός διαδρομών κίνησης πρέπει η κάτω ακμή τους να απέχει 2.20μ. από το δάπεδο. Εφόσον βρίσκονται στερεωμένες σε στύλους, η θέση τους πρέπει να σημαίνεται κατάλληλα στο δάπεδο ώστε να μην αποτελούν εμπόδιο στα άτομα με προβλήματα στην όραση.

Γενικά οι πινακίδες πρέπει να είναι τοποθετημένες έτσι ώστε να μην εμποδίζουν την κυκλοφορία και να μην προκαλούν ατυχήματα.

4.5. ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΑ ΠΙΝΑΚΙΔΩΝ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

Το κείμενο πρέπει να είναι σύντομο και κατανοητό.

Να αποφεύγονται περιττές λέξεις, όπως π.χ. "ανάπηρος" ενώ υπάρχει το ΔΣΠ.

Τα γράμματα να είναι τα Helvetica Sans Serif, κανονικά και μεσαία, μικρά και / ή κεφαλαία (ανάλογα με το μέγεθος του κειμένου και την απόσταση από την οποία διαβάζονται).

Το ύψος των γραμμάτων δεν πρέπει να είναι μικρότερο από 15χλστ. Σε πινακίδες σε εξωτερικούς χώρους να μην είναι μικρότερο των 100χλστ (δυνατότητα ανάγνωσης από απόσταση 3μ.). Γενικώς το μέγεθος των γραμμάτων και συμβόλων καθορίζεται από την απόσταση που απαιτείται για να είναι αναγνώσιμα και κατανοητά.

Τα σύμβολα και πικτογράμματα που χρησιμοποιούνται πρέπει να είναι τυποποιημένα και κατανοητά.

Το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης είναι τυποποιημένο (βλ. § 2.3.) και ο σχεδιασμός του πρέπει να ακολουθεί το σχετικό σχήμα που επισυνάπτεται. Πρέπει να συνοδεύεται από επεξηγηματικό κείμενο ή άλλο σχέδιο ή σύμβολο. Το σχετικό σχήμα που επισυνάπτεται, όμως, συμβολίζει την παρουσία προσβάσιμου κεκλιμένου επιπέδου και δεν χρειάζεται απαραίτητα να συνοδεύεται από κείμενο. Οι ελάχιστες διαστάσεις του πλαισίου του δεν πρέπει να είναι μικρότερες από 7.5x7.5εκ. Όταν εμφανίζεται σε σήμανση χαμηλά (1.40μ - 1.60μ.) είναι συνήθως 10x10εκ.

Η σήμανση που βρίσκεται σε ύψος 1.40μ - 1.60μ. πρέπει να έχει χαρακτήρες και σύμβολα ανάγλυφα, έξαρσης 1.00 - 1.50χλστ ώστε να γίνεται αντιληπτή από τα άτομα με μειωμένη όραση. Πρέπει δε να συνοδεύεται από γραφή Braille.

4.6. ΥΛΙΚΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ - ΦΩΤΙΣΜΟΣ

Οι πινακίδες σήμανσης πρέπει να φωτίζονται ικανοποιητικά.

Οι επιφάνειές τους να είναι ματ και να μην προκαλούν αντανακλάσεις. Επίσης να μην τοποθετούνται πίσω από γυαλί ή παραπλήσιο υλικό.

Πρέπει να είναι κατασκευασμένες από υλικά αντοχής και να μπορούν εύκολα να αλλαχθούν, καθαρισθούν και επιδιορθωθούν.

5. ΕΠΙΔΑΠΕΔΙΑ ΣΗΜΑΝΣΗ

Είναι απαραίτητη για τα άτομα με προβλήματα όρασης επιτυγχάνεται με την αλλαγή της υψής του δαπέδου και με την έντονη χρωματική αντίθεση.

6. ΦΩΤΕΙΝΗ - ΗΧΗΤΙΚΗ ΣΗΜΑΝΣΗ

6.1. Στην οδική σήμανση φωτεινοί και ηχητικοί σηματοδότες τοποθετούνται στις διαβάσεις των πεζών. Πρέπει να παρέχουν ικανό χρόνο για την διέλευση ατόμων με μειωμένη κινητικότητα.

Όταν εκπέμπουν ηχητικό σήμα να είναι διακριτό από τους ήχους της οδικής κυκλοφορίας και τυποποιημένο, τριών συχνοτήτων (στάσης, κίνησης, προειδοποίησης) για την ασφαλή διέλευση των τυφλών.

Ακόμη πρέπει να τοποθετούνται φωτεινές και ηχητικές σημάσεις για μόνιμα ή προσωρινά εμπόδια (π.χ. έργα στο οδόστρωμα ή πεζοδρόμιο).

6.2. Στα κτίρια η οπτική πληροφόρηση πρέπει να συνδυάζεται με ακουστική (π.χ. σταθμοί τρένων, λεωφορείων, αεροδρόμια κλπ).

6.3. Πρέπει να υπάρχει ηχητική και φωτεινή αναγγελία άφιξης του ανελκυστήρα στον θάλαμο και στον όροφο του κτιρίου.

7. ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΩΝ ΜΕΣΩ ΧΡΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΟΣ

Τα στοιχεία του αστικού εξοπλισμού πρέπει να εμφανίζονται πάντοτε με το ίδιο χρώμα και σχήμα (δηλ. να είναι τυποποιημένα) και να έχουν τον ίδιο τρόπο χωροθέτησης (π.χ. γραμματοκιβώτια, καλάθια απορριμμάτων, παγκάκια κλπ).

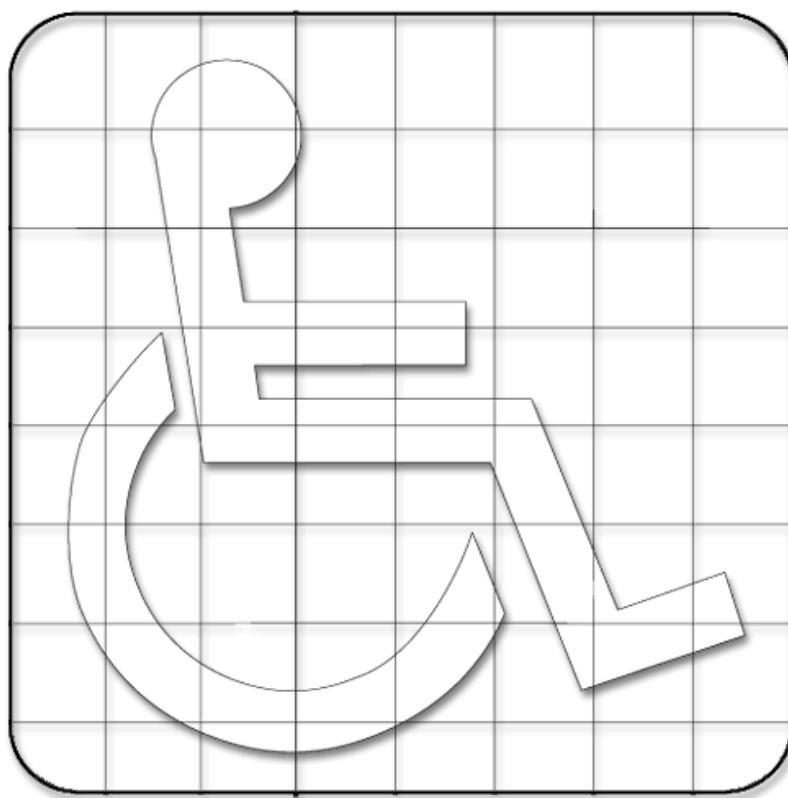
Χρωματικές ενδείξεις στο ύψος των ματιών βοηθούν τα άτομα με μειωμένη όραση να κινούνται με ασφάλεια στο δομημένο περιβάλλον και να χρησιμοποιούν σωστά τον αστικό εξοπλισμό. Στα κτίρια η αναγνώριση των ανοιγμάτων γίνεται με την χρήση έντονης χρωματικής – τονικής αντίθεσης τοίχου (κατά προτίμηση ανοιχτό χρώμα) και κάσσας (κατά προτίμηση σκούρο χρώμα).

Σχ. 70, Το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης (Μαύρο σε άσπρο ή κίτρινο υπόβαθρο)

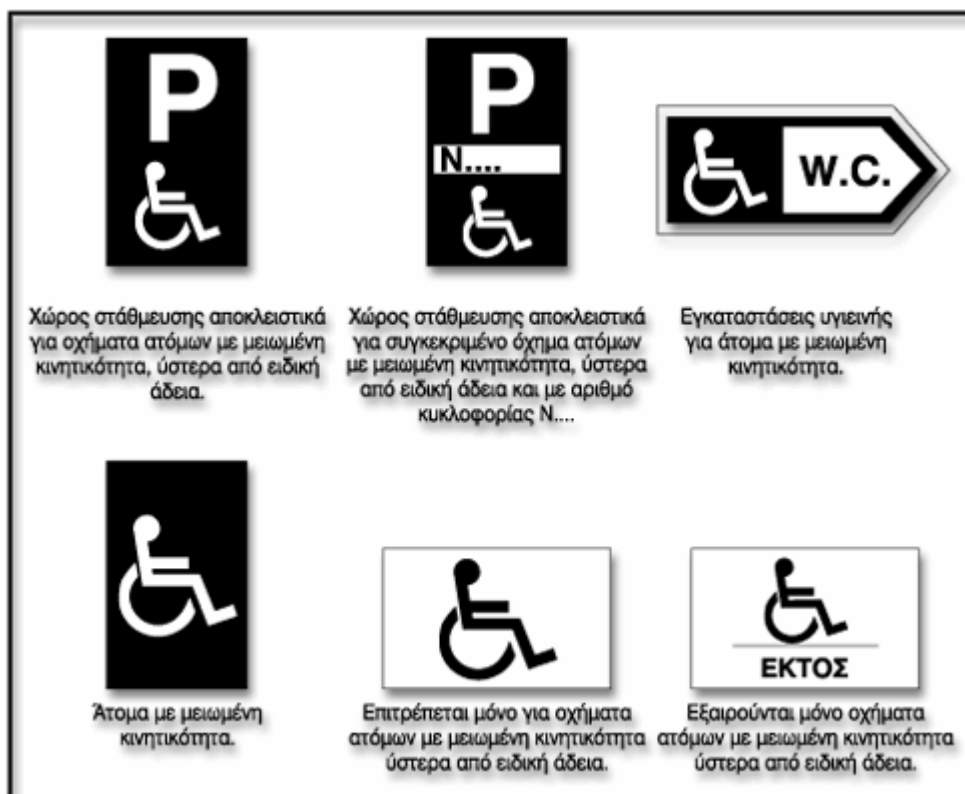
Σχ. 71, Το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης (Άσπρο σε μαύρο ή μπλε υπόβαθρο)

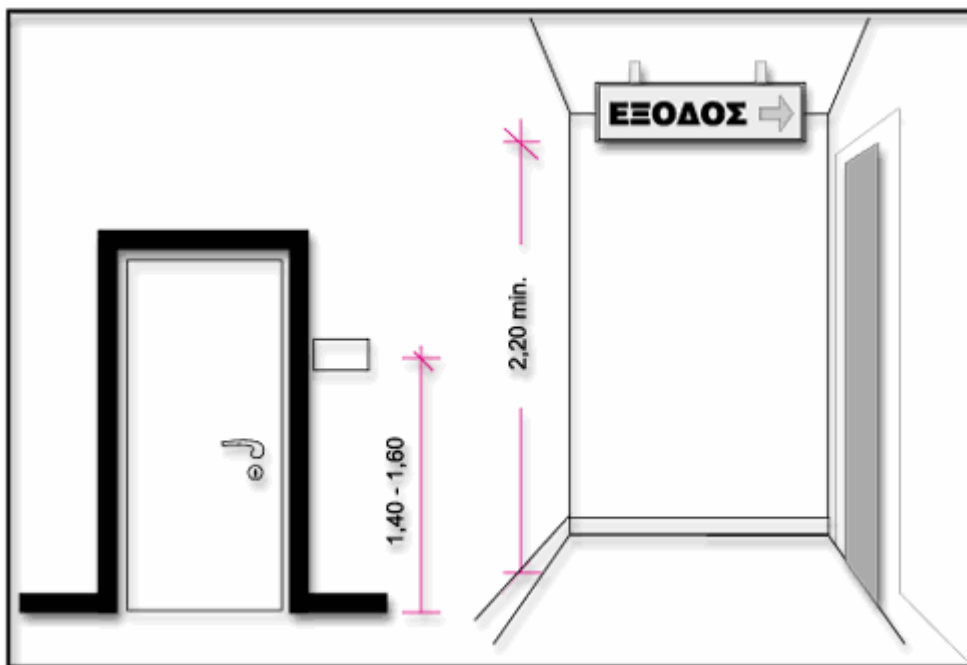
Σχ. 72, Τρόπος σχεδιασμού Δ.Σ.Π.

Σχ. 73, Ράμπα προσβάσιμη από ΑμεΑ

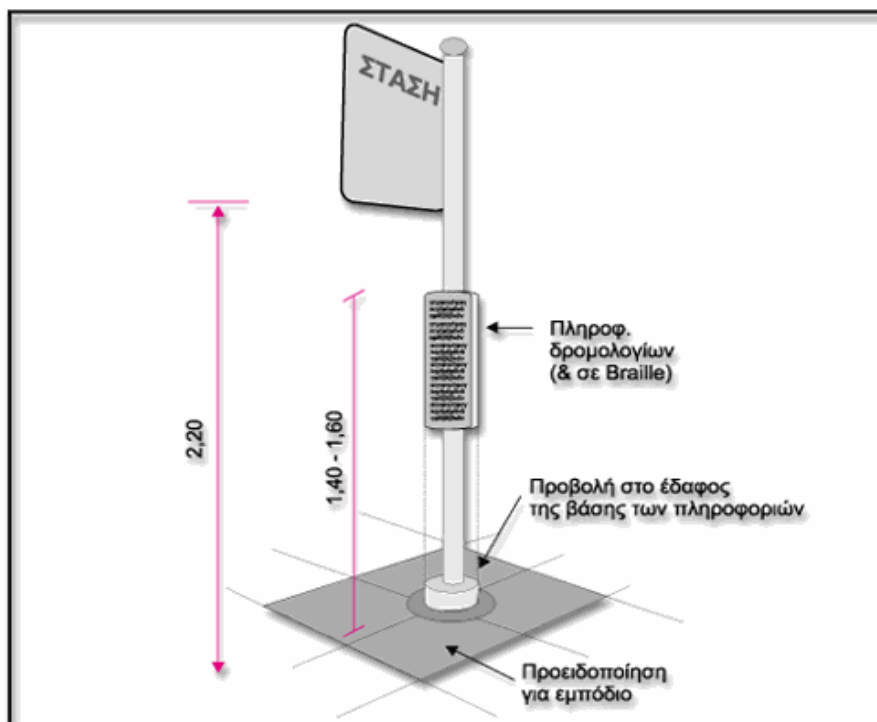
Σχ. 74, Πινακίδες οδικής σήμανσης

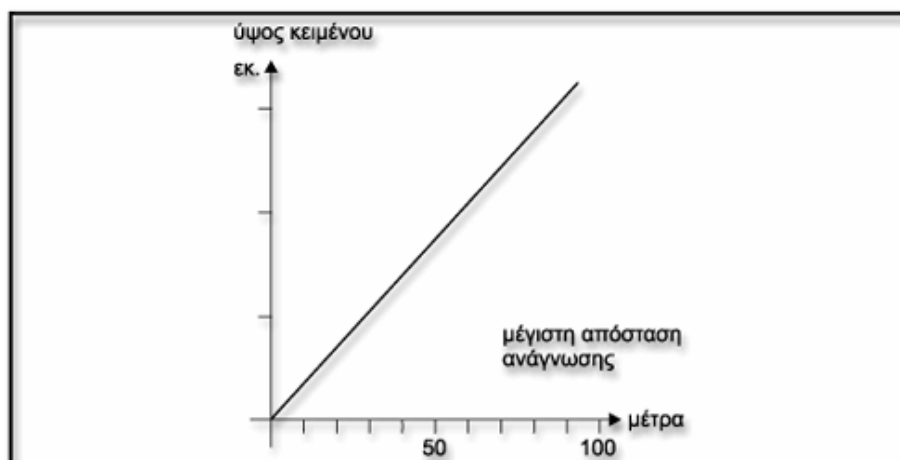
Σχ. 75

Σχ. 76

Σχ. 77, Θέση πινακίδων

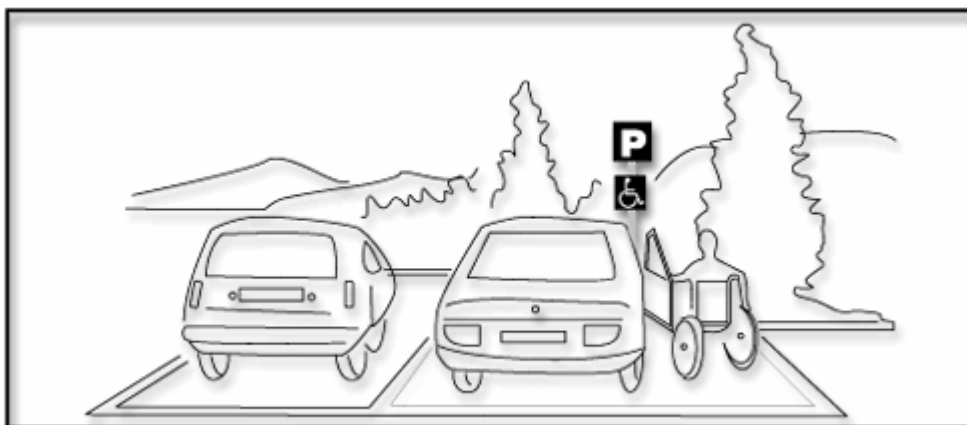
Σχ. 78, Μέγεθος γραμμάτων - Απόσταση ανάγνωσης

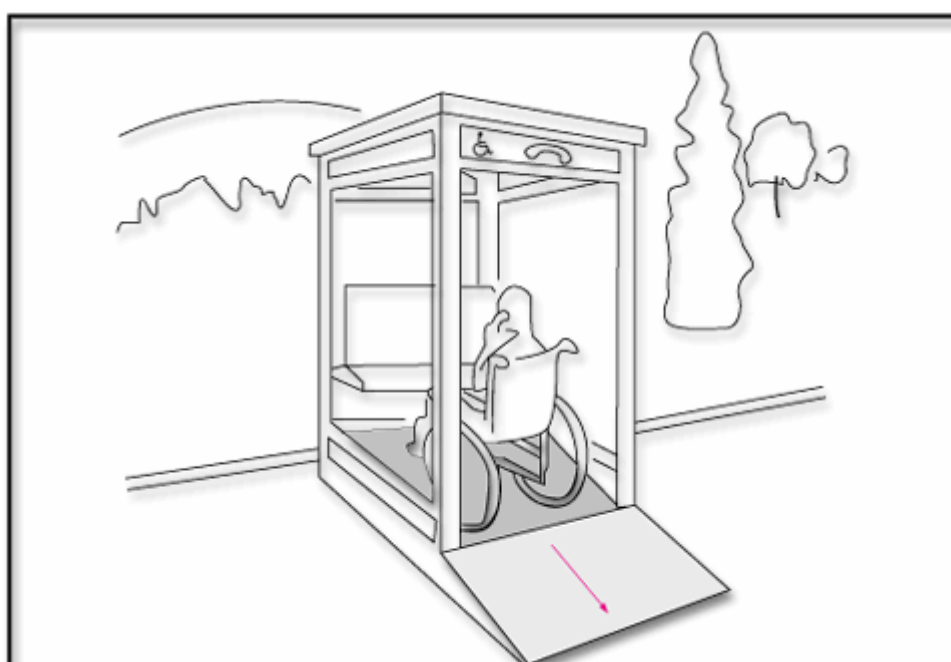
Σχ. 79, Διεθνή σύμβολα

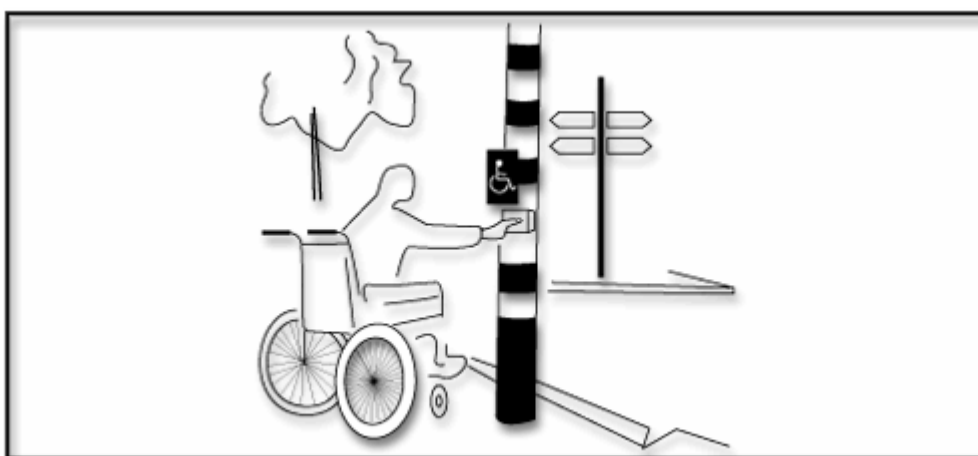
Σχ. 80, Παράδειγμα συνδυασμού συμβόλων

Σχ. 81

Σχ. 82

Σχ. 83, Παραδείγματα σήμανσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 7.
ΕΙΣΟΔΟΙ ΚΤΙΡΙΩΝ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Η ΕΙΣΟΔΟΣ κάθε κτιρίου είναι το καθοριστικότερο στοιχείο της προσβασιμότητάς του, καθορίζοντας ταυτόχρονα τον βαθμό αυτονομίας της διακίνησης των χρηστών του.

Με την έννοια ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ εννοούμε την δυνατότητα που παρέχεται σε όλους τους χρήστες του χώρου ακόμη και στα εμποδιζόμενα άτομα για αυτόνομη και ασφαλή είσοδο και έξοδο από αυτόν, καθώς και χρήση όλων των προσφερόμενων σε αυτόν εξυπηρετήσεων.

Κάθε κτίριο που χρησιμοποιείται από το κοινό ή κατοικίας θα πρέπει να είναι οπωσδήποτε προσβάσιμο από τα άτομα με αναπηρίες, και γενικότερα από τα εμποδιζόμενα άτομα, από δύο τουλάχιστον εισόδους:

- 1.1. την κεντρική είσοδο του κτιρίου και
- 1.2. τους υπόγειους χώρους στάθμευσης

2. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

Προκειμένου να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα της κεντρικής εισόδου κτιρίων από τα άτομα με αναπηρίες, αλλά και όλα τα εμποδιζόμενα γενικά άτομα, θα πρέπει:

2.1. ΣΥΝΔΕΣΗ ΟΔΟΣΤΡΩΜΑΤΟΣ - ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ

Η προσπέλαση από το οδόστρωμα στο πεζοδρόμιο πρέπει να γίνεται στο ίδιο επίπεδο, με την κατασκευή "σκάφης", πλάτους 1,50μ τουλάχιστον και κλίσης 5%, της οποίας η αρχή και το τέλος θα είναι χαρακτηρισμένα με λωρίδα επισήμανσης.

Ειδικές υπαίθριες θέσεις στάθμευσης των αυτοκινήτων των ατόμων με αναπηρίες διαμορφωμένες και σημασμένες ανάλογα να προβλέπονται κοντά στην είσοδο, σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των 50μ (βλ. §3: "Στοιχεία σχεδιασμού χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων", Οδηγία ΥΠΕΧΩΔΕ: "Διαμόρφωση των εξωτερικών χώρων κίνησης πεζών").

2.2 ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΟΥ - ΚΤΙΡΙΟΥ

Η προσπέλαση από το πεζοδρόμιο στο εσωτερικό του κτιρίου πρέπει να γίνεται και αυτή στο ίδιο επίπεδο.

Σε περιπτώσεις διαφοράς στάθμης, αυτή θα καλύπτεται με κεκλιμένο επίπεδο "ράμπα", κλίσης 5%, ή με αναβατήριο, που θα κατασκευάζονται σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Ράμπες ατόμων και αμαξιδίων" και "Μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών".

Η είσοδος στο κτίριο πρέπει να είναι στεγασμένη για να διευκολύνεται η αποβίβαση και επιβίβαση των ατόμων με αναπηρίες, και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων, στα αυτοκίνητα.

2.3 ΘΥΡΑ ΕΙΣΟΔΟΥ

Η είσοδος στο κτίριο πρέπει να γίνεται με θύρα με συρόμενα επάλληλα φύλλα ανοιγόμενα αυτόματα (με φωτοκύτταρα και ταχύτητα ανοιγο - κλεισίματος 0,50μ/δευτερόλεπτο) ή χειροκίνητα (θα πρέπει να υπολογίζεται ως μέγιστη δύναμη που απαιτείται για το άνοιγμα της θύρας τα 15 Newtons) ή με απλές ανοιγόμενες θύρες πλάτους 1.20μ.

Θα πρέπει να αποφεύγονται οι περιστροφικές θύρες. Σε περίπτωση όμως που υπάρχουν τέτοιες, θα πρέπει παραπλεύρως αυτών να κατασκευάζονται οπωσδήποτε απλές ανοιγόμενες θύρες, πλάτους 1.20μ, για την εξυπηρέτηση των εμποδιζόμενων ατόμων.

Οι κοινοί ανεμοφράκτες δεν εμποδίζουν την είσοδο και έξοδο των εμποδιζόμενων γενικά ατόμων, εφόσον τα θυρόφυλλά τους διαθέτουν το απαραίτητο πλάτος και απαιτούν για το άνοιγμά τους μέγιστη δύναμη μέχρι 15 Newtons. Στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζεται, στο εσωτερικό του ανεμοφράκτη ο απαραίτητος ελεύθερος χώρος διαμέτρου 1,50μ για πιθανή στροφή του αμαξιδίου.

Οι θύρες εισόδου, εφόσον είναι αδιαφανείς, θα πρέπει να φέρουν κατακόρυφο φεγγίτη που θα επιτρέπει τον έλεγχο της κίνησης από την πίσω πλευρά της θύρας και χειρολαβή σχήματος D ή L. Πρέπει να αποφεύγεται η ύπαρξη κατωφλιών, αλλά και οποιουδήποτε άλλου στοιχείου (σχάρα κλπ), που να προεξέχει ή να βυθίζεται στο δάπεδο περισσότερο από 2εκ.

2.4. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΘΥΡΑΣ

Όλος ο εξοπλισμός της εισόδου (χειρολαβή θύρας, κλειδαριά, κουδούνια κλήσεως, διακόπτες φωτισμού, αυτόματου ανοίγματος θύρας κλπ) να τοποθετείται σε ύψος 0,90 - 1,20μ από το δάπεδο και προς την ίδια πάντα πλευρά.

2.5. ΣΗΜΑΝΣΗ

Οι θύρες και τα κασώματά τους να είναι σε έντονη χρωματική αντίθεση με την παράπλευρη τοιχοποιία. Εξίσου έντονη χρωματική αντίθεση θα πρέπει να υπάρχει μεταξύ θυρόφυλλου και χειρολαβής.

Σε περίπτωση υαλοθυρών να τοποθετούνται επί των φύλλων της θύρας ειδικές ενδείξεις, σε ύψος 1,40 - 1,60μ από το δάπεδο και σε έντονα χρώματα, για την διευκόλυνση των ατόμων με προβλήματα στην όραση.

Οι πληροφοριακές πινακίδες (αριθμός, χαρακτηρισμός χώρων κλπ) να τοποθετούνται σε ύψος 1,50μ από το δάπεδο, προς την ίδια πάντα πλευρά του θυρόφυλλου και όλες οι έπ' αυτών πληροφορίες να αναγράφονται και στην γραφή Braille.

3. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΓΕΙΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ

Όπου προβλέπονται υπόγειοι χώροι στάθμευσης θα πρέπει οπωσδήποτε να περιλαμβάνουν ειδικές θέσεις για τα αυτοκίνητα των ατόμων με αναπηρίες κατάλληλα διαμορφωμένες και σημεισμένες σε ποσοστό 5% του συνόλου των θέσεων στάθμευσης και όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην στάθμη εδάφους.

Τα συστήματα ελέγχου των εισόδων των χώρων στάθμευσης δεν πρέπει να εμποδίζουν την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρίες στους χώρους αυτούς.

3.1. ΣΥΝΔΕΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΜΕ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

Τα άτομα με αναπηρίες θα φθάνουν από το εσωτερικό του κτιρίου στους χώρους στάθμευσης και αντίστροφα με ανελκυστήρα, που θα κατασκευάζεται σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται στην Οδηγία του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών".

3.2. ΣΗΜΑΝΣΗ

Οι θέσεις στάθμευσης που προορίζονται για άτομα με αναπηρίες θα φέρουν το Διεθνές Σύμβολο Πρόσβασης Αναπήρων (ΔΣΠΑ) αποτυπωμένο αφενός στο έδαφος και αφετέρου ανηρτημένο πάνω από την αντίστοιχη θέση, σε ύψος τουλάχιστον 2,20μ από το δάπεδο, ή στον τοίχο.

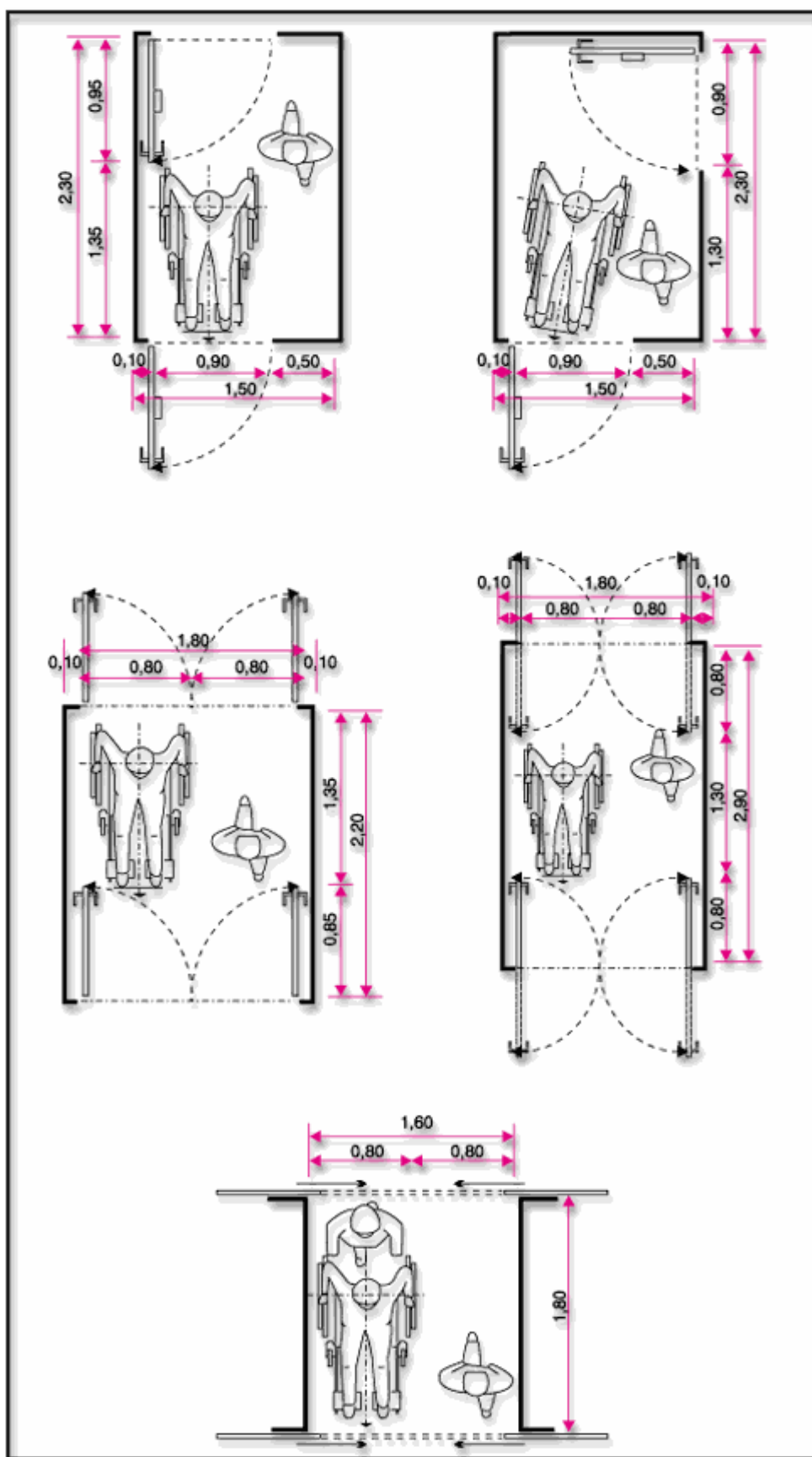
Οι διαδρομές που θα ακολουθούν τα άτομα με αναπηρίες από τις θέσεις στάθμευσης μέχρι τον ανελκυστήρα, θα επισημαίνονται με το ΔΣΠΑ ακολουθούμενο από ένα βέλος αποτυπωμένο στο δάπεδο και ταυτόχρονα τοποθετημένο στους τοίχους ή τα υποστυλώματα ή όπου αυτό δεν είναι δυνατόν ανηρτημένο από την οροφή σε 2,20μ από το δάπεδο, σε έντονη χρωματική αντίθεση με τον υπόλοιπο χώρο, ώστε να γίνεται εύκολα αντιληπτό από τα άτομα με προβλήματα στην όραση.

Οι διαδρομές αυτές, αλλά και οι θέσεις στάθμευσης των ατόμων με αναπηρίες, θα φωτίζονται με άπλετο φωτισμό και θα είναι εξοπλισμένες με φωτισμό ασφαλείας σε όλο το μήκος τους.

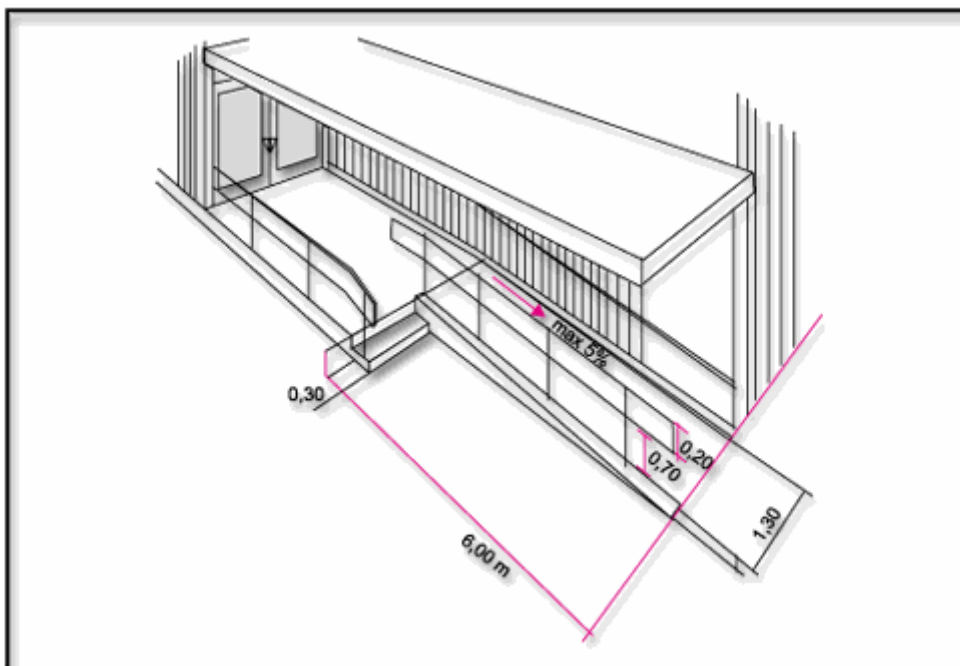
Το ΔΣΠΑ θα τοποθετείται επίσης επί του θυρόφυλλου του ανελκυστήρα, που οδηγεί στους χώρους στάθμευσης, σε όλους τους ορόφους.

3.3. ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

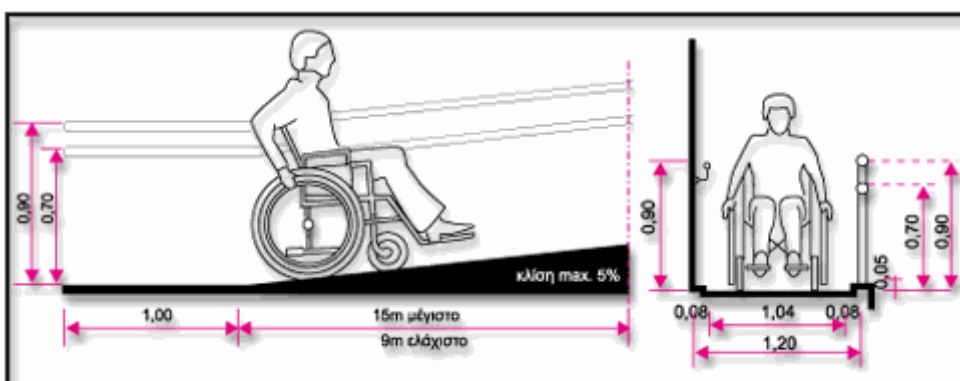
Δεδομένου ότι ο μόνος τρόπος μετακίνησης των ατόμων με αναπηρίες από και προς τους χώρους υπόγειας στάθμευσης αλλά και γενικότερα, μεταξύ των διαφορετικών σταθμών ενός κτιρίου είναι η μετακίνηση μέσω ανελκυστήρα, τον οποίο θα χρησιμοποιήσουν και σαν έξοδο διαφυγής σε περιπτώσεις ανάγκης, είναι εμφανές το πόσο σημαντική είναι η καλή μελέτη πυροπροστασίας τόσο του χώρου του μηχανοστασίου και του φρεατίου του ανελκυστήρα, όσο και των πλατύσκαλων, τα οποία θα πρέπει να συνιστούν πυροδιαμερίσματα του κτιρίου.

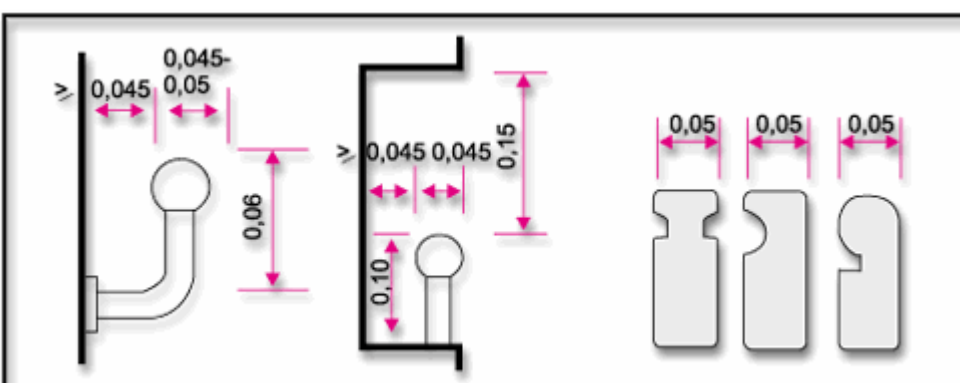
Σχ. 84, Ανεμοφράκτες

Σχ. 85

Σχ. 86, Ράμπες Εισόδων

Σχ. 87, Τύποι Χειρολαβών

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 8.
ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Απαραίτητη προϋπόθεση για να θεωρηθεί ένα δημόσιο κτίριο ή δημόσιος χώρος προσβάσιμος, είναι η ύπαρξη τουαλέτας W.C, κατάλληλα διαμορφωμένης και με τον απαραίτητο εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση κάθε κατηγορίας χρηστών, συμπεριλαμβανομένων και των εμποδιζόμενων ατόμων. Σε αντίθετη περίπτωση τα κτίρια και οι χώροι αυτοί γίνονται απαγορευτικοί στην χρήση τους.

Με τον όρο «χώροι υγιεινής» νοείται ο χώρος που περιλαμβάνει εγκαταστάσεις νιπτήρων, ουρητηρίων και χώρους με λεκάνη W.C.

Σε κάθε κτίριο ή υπαίθριο χώρο που χρησιμοποιούνται από το κοινό πρέπει να προβλέπεται, ανάλογα με την συχνότητα χρήσης και την επιφάνειά τους, ορισμένος αριθμός χώρων υγιεινής. Σε όλα τα κτίρια αυτά θα προβλέπεται τουλάχιστον ένας χώρος υγιεινής ανά όροφο ειδικά διαμορφωμένος για χρήστες αναπηρικών αμαξιδίων, όπου δε, προβλέπονται συγκροτήματα χώρων υγιεινής θα κατασκευάζεται κατά προτίμηση ένας χώρος υγιεινής για άνδρες χρήστες αμαξιδίου και ένας για γυναίκες στα αντίστοιχα συγκροτήματα χώρων υγιεινής, οπωσδήποτε δε στην δυσμενέστερη περίπτωση ένας ειδικά διαμορφωμένος χώρος κοινός για άνδρες και γυναίκες χρήστες αμαξιδίου σε κάθε συγκρότημα. Όπου είναι δυνατόν συνιστάται οι ειδικά διαμορφωμένοι χώροι υγιεινής για άτομα με αναπηρίες να έχουν ανεξάρτητη είσοδο, χωρίς κοινό προθάλαμο με τους υπόλοιπους χώρους υγιεινής.

Σε περίπτωση υφιστάμενων κτιρίων όπου δεν είναι δυνατή η κατασκευή ιδιαίτερων χώρων υγιεινής για την εξυπηρέτηση των χρηστών αμαξιδίου, τότε είναι απαραίτητο οι προβλεπόμενοι χώροι υγιεινής να διαμορφώνονται έτσι ώστε να εξυπηρετούν όλες τις κατηγορίες χρηστών συμπεριλαμβανομένων των χρηστών αμαξιδίων προβλέποντας μεγαλύτερες διαστάσεις και κατάλληλο εξοπλισμό.

2. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΓΙΑ ΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ

Οι χώροι αυτοί εξυπηρετούν όλες τις κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες και χρησιμεύουν και ως χώροι υγιεινής "οικογενειακού τύπου", δηλαδή και για την φροντίδα των βρεφών και μικρών παιδιών συνοδευόμενων από γονέα. Πρέπει να τοποθετούνται σε εύκολα αναγνωρίσιμες θέσεις, κοντά στις εισόδους και τους πυρήνες κατακόρυφης κυκλοφορίας.

Στο εσωτερικό των δημόσιων χώρων υγιεινής πρέπει να προβλέπεται ελεύθερος χώρος περιστροφής, διαμέτρου 1.50μ.

2.1. ΣΗΜΑΝΣΗ

Η ύπαρξη των χώρων υγιεινής για εμποδιζόμενα άτομα πρέπει να σημαίνεται σε διάφορα σημεία των δημοσίων κτιρίων και χώρων σωστά και ευκρινώς με την χρήση του Διεθνούς Συμβόλου Πρόσβασης (ΔΣΠ) και του συμβόλου "W.C."

2.2. ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΗ

Η προσπέλαση των χώρων υγιεινής, πρέπει να είναι ισόπεδη. Εάν υπάρχει αναπόφευκτη υψομετρική διαφορά, αυτή πρέπει να καλύπτεται με κεκλιμένα επίπεδα μέγιστης κλίσης 5% που θα

κατασκευάζονται σύμφωνα με την Οδηγία του ΥΠΕΧΩΔΕ "Ράμπες ατόμων και αμαξιδίων". Το ελεύθερο πλάτος διαδρόμου ή κεκλιμένου επιπέδου πρέπει να είναι 1.20μ. - 1.30μ.

2.3. ΕΙΣΟΔΟΣ

Η πόρτα πρέπει να έχει πλάτος 0.90μ. από κάσα σε κάσα, να ανοίγει προς τα έξω ή να είναι συρόμενη. Θα πρέπει να υπολογίζεται ως μέγιστη δύναμη που απαιτείται για το άνοιγμα της θύρας τα 15 Newtons.

Η χειρολαβή του θυρόφυλλου πρέπει να είναι τύπου α, β, ή γ, σύμφωνα με το σχετικό σχήμα που επισυνάπτεται. Ο μηχανισμός κλειδαριάς του θυρόφυλλου πρέπει να επιτρέπει το άνοιγμα και από την έξω πλευρά σε περίπτωση κινδύνου και επίσης να διαθέτει ένδειξη κατάληψης χώρου.

2.4. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

2.4.1. ΝΙΠΤΗΡΑΣ.

Το ύψος του νιπτήρα είναι 0.85μ. από το δάπεδο για το επάνω μέρος του και 0.70μ. για το κάτω και συνοδεύεται από ράφι στο ίδιο με αυτόν ύψος.

Τα 0.70μ.ελεύθερος χώρος κάτω από τον νιπτήρα πρέπει να εξασφαλίζεται σε κάθε περίπτωση, η δε αποχέτευση του νιπτήρα δεν πρέπει να ενοχλεί τα γόνατα του χρήστη αναπηρικού αμαξιδίου. Είναι δυνατόν να επιλεγεί νιπτήρας μεταβλητού ύψους, τον οποίο ο χρήστης ρυθμίζει ανάλογα με τις ανάγκες του.

Ο νιπτήρας τοποθετείται δίπλα στη λεκάνη, το δε εμπρόσθιο άκρο του νιπτήρα τοποθετείται στην ίδια ευθεία με την εσωτερική παρειά της λεκάνης. Η απόσταση μεταξύ του άκρου της λεκάνης και του νιπτήρα πρέπει να είναι περίπου 0.10μ. και ποτέ να μην υπερβαίνει τα 0.25μ., έτσι ώστε να είναι δυνατή η χρήση του νιπτήρα από καθημένο στη λεκάνη άτομο.

Εναλλακτικά, σε περιπτώσεις υπαρχόντων κτιρίων, αν δεν είναι δυνατόν να ακολουθηθεί η παραπάνω διάταξη, η λεκάνη τοποθετείται παράλληλα και δίπλα στον νιπτήρα (στον ίδιο τοίχο) και η απόσταση μεταξύ τους πρέπει να είναι 0.25μ. Για την αγκύρωση του νιπτήρα πρέπει να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να αντέχει σε κατακόρυφη φόρτιση 100Kg.

Η μπαταρία του νιπτήρα είναι αναμικτική, τύπου "κομμωτηρίου", με κινητό «τηλέφωνο – ντους» και με χειριστήρια τύπου μοχλού (όχι σφαιρικά). Στις περιπτώσεις εξωτερικών, μη εντοιχισμένων σωλήνων ύδρευσης ή αποχέτευσης, πρέπει αυτές να επενδύονται με μονωτικό υλικό, ώστε να αποφεύγονται πιθανά ατυχήματα ή τραυματισμοί.

2.4.2. ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ

Τοποθετείται πάνω από το νιπτήρα με ελαφριά κλίση. Το κάτω μέρος του πρέπει να βρίσκεται σε ύψος 1.00μ. από το δάπεδο και το πάνω 2.00μ.

2.4.3. ΛΕΚΑΝΗ

Μπροστά και δίπλα από μια πλευρά της λεκάνης, πρέπει να υπάρχει αρκετός χώρος για μετωπική ή πλάγια προσέγγιση ατόμου σε αμαξίδιο.

Όπως έχει αναφερθεί παραπάνω η ενδεδειγμένη διάταξη ως προς την τοποθέτηση της λεκάνης και του νιπτήρα είναι η τοποθέτηση τους σε κάθετους μεταξύ τους τοίχους.

Το ύψος της λεκάνης πρέπει να είναι 0.45μ. για να διευκολύνεται η μετακίνηση του χρήστη από το αμαξίδιο στη λεκάνη. Πρέπει να έχει πλάτη ύψους τουλάχιστον 0.30μ. από την επιφάνεια του καλύμματος. Ένα καζανάκι χαμηλής πίεσεως με εύχρηστο χειρισμό π.χ. χειρολαβή στο πλάι είναι δυνατόν να την υποκαταστήσει.

Δίπλα στη λεκάνη αγκυρώνεται μη ολισθηρή σπαστή χειρολαβή μήκους περίπου 0.75μ. και με το επάνω μέρος της σε ύψος 0.70μ. από το δάπεδο. Η διάμετρος μιας τέτοιας χειρολαβής είναι 30χιλ. - 40 χιλ. (1½'' περίπου).

Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στον τρόπο στερέωσης των ειδών υγιεινής και των χειρολαβών (π.χ. πρόβλεψη πρόσθετου μεταλλικού σκελετού, ενίσχυση ή κατασκευή τοίχου από μπετόν για την στήριξή του), έτσι ώστε να μπορούν να αντέχουν σε φόρτιση 100Kg.

Η θήκη χαρτιού καθαρισμού πρέπει να είναι σε θέση προσιτή στον χρήστη και να διαθέτει μηχανισμό παροχής χαρτιού φύλλο-φύλλο, ιδιαίτερα χρήσιμο σε μονόχειρες.

2.4.4. ΚΛΗΣΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ.

Είναι απαραίτητο να υπάρχει σύστημα κλήσης για περίπτωση ανάγκης παροχής βοήθειας, το οποίο θα διαθέτει κορδόνι που τοποθετείται περιμετρικά και παράλληλα με το δάπεδο, σε ύψος περίπου 0.15μ. - 0.20μ. από αυτό, ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από οποιαδήποτε θέση μέσα στον συγκεκριμένο χώρο.

2.4.5. ΠΑΓΚΟΣ.

Στους χώρους αυτούς πρέπει επίσης να προβλέπεται η ύπαρξη κινητού - ανακλινόμενου συνήθως - ή και μόνιμου πάγκου για το άλλαγμα των βρεφών.

2.4.6. ΔΙΑΚΟΠΤΕΣ.

Οι διακόπτες φωτισμού πρέπει να έχουν πλακέτα με μεγάλη επιφάνεια και τοποθετούνται σε ύψος 0.90μ. - 1.20μ. από το δάπεδο.

2.4.7. ΚΡΕΜΑΣΤΡΕΣ

Σε όλους τους χώρους υγιεινής πρέπει να προβλέπονται κρεμάστρες σε δύο ύψη, στο 1.20μ και 1.80μ από το δάπεδο, σε κατάλληλες θέσεις του χώρου.

2.4.8. ΔΑΠΕΔΟ

Τα υλικά κατασκευής του δαπέδου πρέπει να εξασφαλίζουν αντιολισθηρότητα, ομοιογένεια, μικρή ανακλαστικότητα και ευκολία στον καθαρισμό και την συντήρηση.

Η αποχέτευση του δαπέδου επιτυγχάνεται με κατάλληλα διαμορφωμένες κλίσεις προς το σιφόνι δαπέδου.

Οι χρωματικές αντιθέσεις μεταξύ δαπέδου, τοίχων, ειδών υγιεινής και θυρόφυλλου και ο άπλετος φωτισμός διευκολύνουν ιδιαίτερα τα άτομα με μειωμένη όραση.

3. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΜΕ ΝΤΟΥΣ ΓΙΑ ΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ

Σε περιπτώσεις όπου στους δημόσιους χώρους υγιεινής προβλέπεται και η χρήση ντους, πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε να αυξηθούν επαρκώς οι διαστάσεις των χώρων, έτσι ώστε να υπάρχει η δυνατότητα τοποθέτησης πάγκου για την εξυπηρέτηση του χρήστη, εξασφαλίζοντας πάντα ελεύθερο χώρο διακίνησης διαμέτρου 1.50μ.

Στη θέση του ντους απαγορεύεται η τοποθέτηση ντουζιέρας, τυποποιημένης ή χτιστής, καθώς και η υπερύψωση ή το βύθισμα του δαπέδου, ακόμη και η κατασκευή οποιουδήποτε τύπου περιζώματος για τον καθορισμό του χώρου του, γιατί αποτελούν εμπόδιο και είναι επικίνδυνα για τα εμποδιζόμενα άτομα.

Ο χώρος του ντους θα είναι συνεπίπεδος με το υπόλοιπο δάπεδο, η ομαλή δε απορροή του ύδατος θα εξασφαλίζεται με την διαμόρφωση κλίσεων που θα οδηγούν σε σιφόνι.

3.1. ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

3.1.1. ΚΑΘΙΣΜΑ.

Μέσα στην θέση ντους πρέπει να προβλέπεται επίτοιχο αναδιπλούμενο κάθισμα σε ύψος 0.50μ. από το δάπεδο, όπου μεταφέρεται ο χρήστης αμαξιδίου. Εάν υπάρχει προθάλαμος, αυτός πρέπει να διαχωρίζεται με μία αδιάβροχη κουρτίνα.

3.1.2. ΧΕΙΡΟΛΑΒΕΣ.

Στη θέση ντους προβλέπονται κατάλληλες ανοξείδωτες χειρολαβές, καλά αγκυρωμένες. Οι χειρολαβές αυτές τοποθετούνται οριζόντια και κατακόρυφα σε ύψος 0.90μ. από το δάπεδο. Το μέγιστο ύψος για το επάνω μέρος της κατακόρυφης χειρολαβής είναι 1.80μ. από το δάπεδο. Οι χειρολαβές είναι στρογγυλής διατομής και έχουν διάμετρο 30χιλ. - 40 χιλ. (1½'' περίπου).

3.1.3. ΜΠΑΤΑΡΙΑ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΟΥ ΥΨΟΥΣ.

Το "τηλέφωνο" της μπαταρίας του ντους πρέπει να έχει την δυνατότητα ρυθμιζόμενου ύψους στερέωσης κατά τη χρήση, με χαμηλότερο σημείο το ύψος των 1.10μ. από το δάπεδο και μέγιστο το ύψος των 2.20μ. από το δάπεδο.

3.1.4. ΣΑΠΟΥΝΟΘΗΚΗ.

Η σαπουνοσπογγοθήκη τοποθετείται σε κατάλληλη θέση και σε ύψος 0.90μ. -1.10μ. από το δάπεδο. Οι χειρολαβές πρέπει να αντέχουν σε φόρτιση 100Kg.

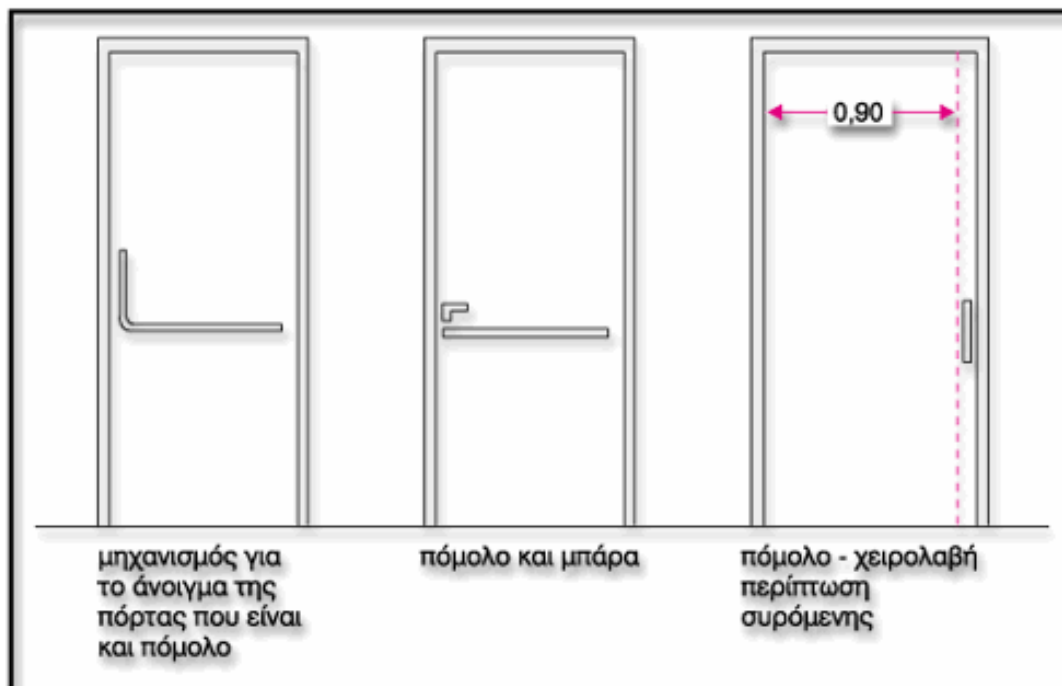
3.2. ΔΑΠΕΔΟ

Τα υλικά κατασκευής του δαπέδου πρέπει να εξασφαλίζουν αντισlip, ομοιογένεια, μικρή ανακλαστικότητα και ευκολία στον καθαρισμό και στην συντήρηση.

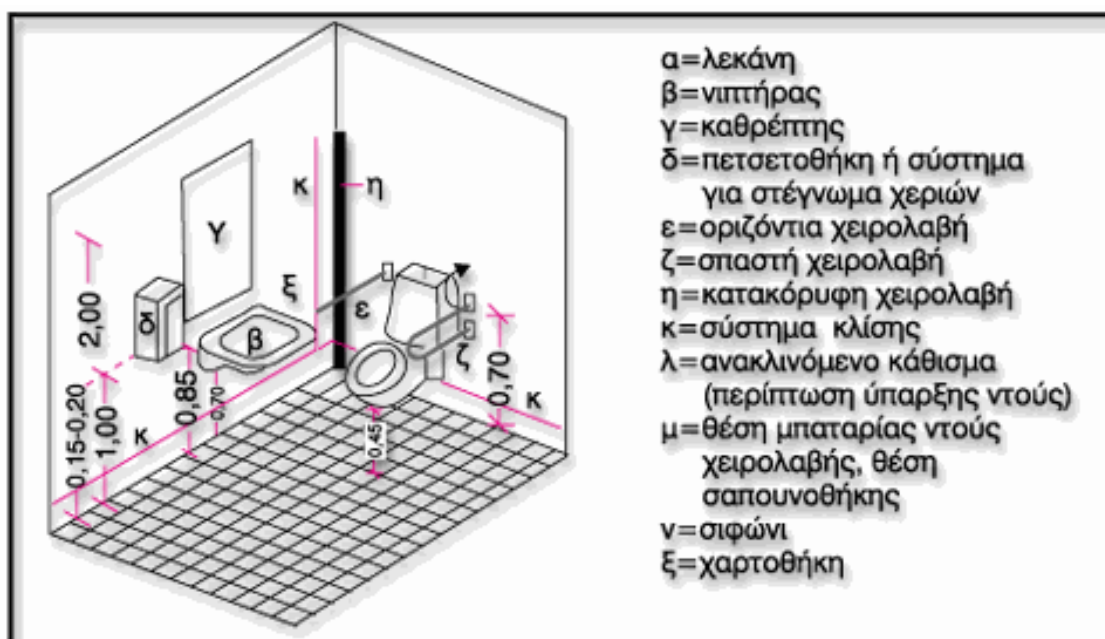
4. ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΝΤΟΥΣ

Οι Δημόσιοι χώροι αποδυτηρίων όπου προβλέπεται και χώρος για ντους, είναι συνήθως χώροι σε αθλητικές εγκαταστάσεις. Οι ελάχιστες διαστάσεις του χώρου ντους είναι 1.20μ. x 1.20μ.

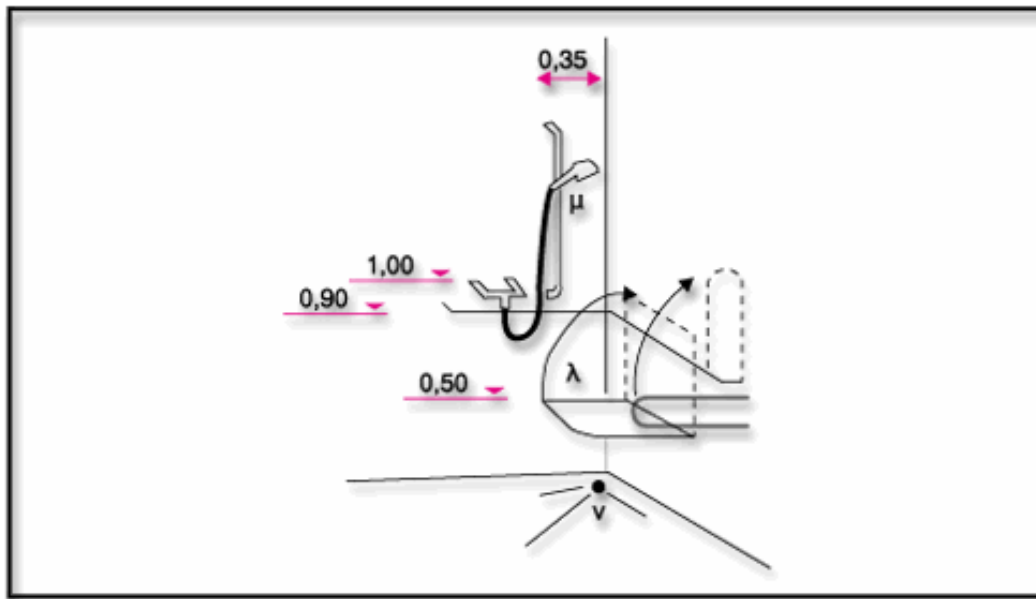
Σχετικά με τον εξοπλισμό του χώρου του ντους, ισχύουν τα της § 4.

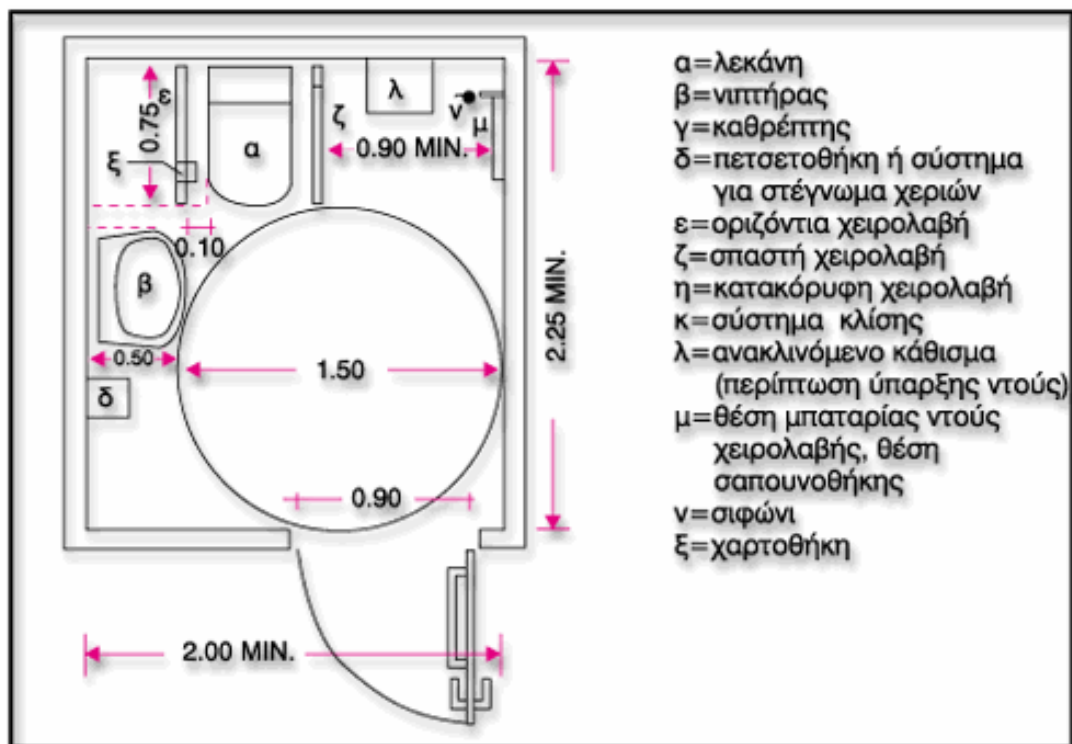
Σχ. 88, Πόρτα εξόδου χώρων υγιεινής

Σχ. 89, Σχεδιασμός W.C

Σχ. 90, Σχεδιασμός ντούς

Σχ. 90, Σχεδιασμός χώρου υγιεινής με ντούς

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 9.
ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Ως ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟ ορίζονται τα κτίρια ή τμήματα κτιρίων ή δομικά έργα ή υπαίθριοι χώροι που περιορίζονται από δομικά στοιχεία και χρησιμοποιούνται από το κοινό για κοινωνικές, οικονομικές, εμπορικές, θρησκευτικές, επιστημονικές, εκπαιδευτικές, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές ή αθλητικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες, καθώς επίσης και για προσωρινή διαμονή και αναμονή συγκοινωνιακών μέσων.

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται, σύμφωνα με την χρήση τους, για διευκόλυνση στην εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων:

1.1. τα κτίρια των δημοσίων υπηρεσιών

- κτίρια διοικητικών υπηρεσιών
- αίθουσες συναλλαγής με το κοινό, όπως ταχυδρομεία, γραφεία ΟΤΕ, ΔΕΗ, τράπεζες κλπ.

1.2. οι εγκαταστάσεις άθλησης

- στάδια
- γυμναστήρια
- πισίνες
- αθλητικοί σύλλογοι και όμιλοι κλπ.

1.3. εγκαταστάσεις κοινωνικών, πολιτιστικών και επιστημονικών εκδηλώσεων

- σύλλογοι (κέντρα νεότητας, ΚΑΠΗ, σύλλογοι εργαζομένων, τοπικοί σύλλογοι, κλπ)
- κοινοτικά κέντρα
- αίθουσες χορού
- καζίνο
- αίθουσες πολλαπλών χρήσεων
- χώροι συνεδρίων κλπ.

1.4. εγκαταστάσεις θεαμάτων

- θέατρα
- κινηματογράφοι
- αίθουσες συναυλιών κλπ.

1.5. εγκαταστάσεις εστίασης και αναψυχής

- εστιατόρια
- ζαχαροπλαστεία
- καφενεία
- bar
- κέντρα διασκέδασης κλπ.

1.6. εκθεσιακοί χώροι

- μουσεία
- χώροι εκθέσεων
- βιβλιοθήκες κλπ.

1.7. χώροι διδασκαλίας

- εγκαταστάσεις νηπιακής και στοιχειώδους εκπαίδευσης
- εγκαταστάσεις μέσης εκπαίδευσης
- εγκαταστάσεις ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης
- εγκαταστάσεις ξενόγλωσσας και επαγγελματικής εκπαίδευσης και φροντιστήρια κλπ.

1.8. τα κτίρια με εμπορική χρήση

- εμπορικά κέντρα
- αγορές και υπεραγορές
- καταστήματα
- φαρμακεία
- κουρέια και κομμωτήρια κλπ.

1.9. εγκαταστάσεις προσωρινής διαμονής

- ξενοδοχεία
- ξενώνες
- ενοικιαζόμενα δωμάτια προσωρινής διαμονής
- οικοτροφεία και κοιτώνες κλπ.

1.10. εγκαταστάσεις υγείας και πρόνοιας

- νοσοκομεία
- κλινικές
- αγροτικά ιατρεία και υγειονομικοί σταθμοί
- κέντρα υγείας
- ψυχιατρεία
- ιδρύματα
- βρεφοκομεία, βρεφικοί και παιδικοί σταθμοί κλπ.

1.11. κτίρια ειδικών χρήσεων

- ναοί
- αίθουσες δικαστηρίων
- αίθουσες αναμονής επιβατών
- κτίρια στάθμευσης κλπ

2. ΕΙΣΟΔΟΙ - ΥΠΟΔΟΧΗ

Τουλάχιστον η κεντρική είσοδος των κτιρίων που χρησιμοποιούνται από κοινό και η είσοδος από τους υπόγειους χώρους στάθμευσης - εφόσον προβλέπονται τέτοιοι στο κτίριο - θα πρέπει να είναι προσβάσιμοι από εμποδιζόμενα άτομα και ειδικότερα από χρήστες αμαξιδίων. Οι είσοδοι αυτές θα κατασκευάζονται σύμφωνα με την Οδηγία του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Είσοδοι κτιρίων".

Σε στρατηγικά σημεία και κοντά στην κυρία είσοδο, στο ίδιο με αυτήν επίπεδο, θα κατασκευάζονται ράμπες, ανελκυστήρες ή οποιοδήποτε άλλο μηχανικό μέσο για την κάλυψη των υψομετρικών διαφορών εφόσον υπάρχουν τέτοιες σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Ράμπες ατόμων και αμαξιδίων" και "Μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών".

Όπου προβλέπονται πάγκοι υποδοχής (reception) ή γκισέ συναλλαγής με το κοινό, τμήμα αυτών μήκους τουλάχιστον 1.00μ θα κατασκευάζεται σε ύψος 0.80μ από το δάπεδο, ενώ όπου προβλέπονται τηλεφωνικοί θάλαμοι θα κατασκευάζονται με την συσκευή και τα χειριστήρια σε ύψος 0.90 - 1.20μ από το δάπεδο.

3. ΣΗΜΑΝΣΗ

Προκειμένου για κτίρια όπου στεγάζονται πολλές υπηρεσίες αμέσως μετά την είσοδο, σε κατάλληλο χώρο και ύψος από το δάπεδο, θα τοποθετείται απλοποιημένο διάγραμμα των στεγαζόμενων στο κτίριο υπηρεσιών, καθώς και πίνακας για τις ανακοινώσεις που αφορούν το κοινό.

Ειδική μέριμνα θα λαμβάνεται ώστε το διάγραμμα των υπηρεσιών να υπάρχει και ανάγλυφο ή σε γραφή BRAILLE τοποθετημένο σε θέση και ύψος προσιτό από τα άτομα με προβλήματα στην όραση.

Όλα τα κτίρια που χρησιμοποιούνται από κοινό θα φέρουν σήμανση σύμφωνα με την Οδηγία του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Σήμανση".

4. ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Όλοι οι κοινόχρηστοι χώροι πρέπει να είναι προσβάσιμοι από όλους τους χρήστες, και τα εμποδιζόμενα άτομα ειδικότερα.

Απαραίτητες προϋποθέσεις γι' αυτό είναι:

4.1. η ύπαρξη διαδρόμων κυκλοφορίας καθαρού πλάτους τουλάχιστον 1.50μ,

4.2. η ύπαρξη θυρών πλάτους 0.90μ από κάσα σε κάσα, ανοιγόμενων με μέγιστη απαιτούμενη για το άνοιγμά τους δύναμη τα 15 Newtons ή συρόμενων, που θα φέρουν κατακόρυφο φεγγίτη όπου επιτρέπεται από την χρήση τους για τον έλεγχο της κίνησης από την πίσω πλευρά της θύρας και χειρολαβή σχήματος L ή D,

4.3. η ύπαρξη ελεύθερων από κάθε εμπόδιο χώρων, διαμέτρου 1.50μ, για την περιστροφή αμαξιδίων,

4.4. η πρόβλεψη ελεύθερων χώρων, διαστάσεων εκάστου 0.80 X 1.30μ, για την στάθμευση αμαξιδίων όπου προβλέπονται αντίστοιχα καθιστικά αναμονής του κοινού - αλλά και ειδικών θέσεων με σκληρά καθίσματα βάθους 0.40μ και ύψους 0.55 – 0.60μ με στηρίγματα χεριών για τα άτομα με προβλήματα στην κίνηση. Σε περιπτώσεις αμφιθεατρικών αιθουσών θα πρέπει να προβλέπονται θέσεις για τους χρήστες αμαξιδίων στην πρώτη σειρά των επίπεδων τμημάτων ή στην τελευταία σειρά των διαχωριστικών διαδρόμων των διαζωμάτων που καταλήγουν σε πόρτες εξόδου, με την κατασκευή αναδιπλούμενων ή αφαιρούμενων καθισμάτων ώστε στην θέση τους να τοποθετείται το αμαξίδιο. Και στην περίπτωση αυτή οι απαιτούμενες διαστάσεις του ελευθερούμενου χώρου είναι 0.80 X 1.30μ κατ' ελάχιστον.

4.5. η αποφυγή υψομετρικών διαφορών σε οποιαδήποτε στάθμη και η κάλυψή τους - όπου είναι αδύνατη η αποφυγή τους - με ράμπες μέγιστης κλίσης 5% ή με κάποιο σύστημα ανύψωσης, όπως αυτά περιγράφονται στις Οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Ράμπες ατόμων και αμαξιδίων" και "Μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών",

4.6. η κατασκευή κλιμάκων -όπου απαιτούνται αυτές- με δύο κατ' ελάχιστον βαθμίδες και οι οποίες θα κατασκευάζονται σύμφωνα με την Οδηγία του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Κλίμακες ή σκάλες",

4.7. η κατασκευή αντιστοιχισμένων, ομοιογενών, σταθερών δαπέδων εύκολων στον καθαρισμό και την συντήρηση, με μικρή αντανάκλαστικότητα, χωρίς σημεία εκτροπής των αμαξιδίων και των άλλων βοηθημάτων, χωρίς αρμούς διαμόρφωσης των δαπέδων σε τέτοιο μέγεθος που να δημιουργούν κραδασμούς στην κίνηση των αμαξιδίων ή ανατροπές κατά το βάδισμα των εμποδιζόμενων ατόμων και χωρίς κατώφλια αλλά και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο που να προεξέχει ή να βυθίζεται στο δάπεδο περισσότερο από 2εκ,

4.8. η ύπαρξη τουλάχιστον μιας τουαλέτας ανά όροφο που θα εξυπηρετεί τους χρήστες αμαξιδίων αλλά θα λειτουργεί και σαν τουαλέτα "οικογενειακού τύπου" και θα κατασκευάζεται σύμφωνα με την Οδηγία του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Δημόσιοι χώροι υγιεινής".

5. ΠΥΡΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Όσον αφορά στα δομικά στοιχεία του κτιρίου για την πυροπροστασία θα εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΓΟΚ με την σχετική νομοθεσία λαμβάνοντας υπ' όψη ότι οι πόρτες πυρασφάλειας θα πρέπει να έχουν εύχρηστη χειρολαβή ώθησης και μικρής αντίστασης μηχανισμό επαναφοράς.

Δεδομένου ότι ο μόνος τρόπος μετακίνησης των ατόμων με αναπηρίες μεταξύ των διαφορετικών σταθμών ενός κτιρίου είναι η μετακίνηση μέσω ανελκυστήρα, τον οποίο και θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν σαν έξοδο διαφυγής σε περίπτωση ανάγκης, θα πρέπει σε όλα τα κτίρια κοινού ένας τουλάχιστον ανελκυστήρας να χαρακτηρίζεται σαν μέσον διαφυγής και τόσο ο χώρος του μηχανοστασίου και του φρεατίου του ανελκυστήρα όσο και τα αντίστοιχα πλατύσκαλα να συνιστούν πυροδιαμερίσματα του κτιρίου.

Σε ειδικές περιπτώσεις είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν από τα άτομα με αναπηρίες σαν μέσω διαφυγής ειδικές ελαστικές τσουλήθρες τύπου αεροσκάφους (SHUTES, INFLATABLE TAFTS)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 10.
ΚΑΤΟΙΚΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Ο σχεδιασμός της κατοικίας μέχρι σήμερα ακολουθεί τις ατομικές ανάγκες και απαιτήσεις των χρηστών της.

Ο εσωτερικός δε σχεδιασμός της είναι αποκλειστικά δική τους ευθύνη.

Με την έννοια ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΙΚΟΤΗΤΑ εννοούμε την δυνατότητα εύκολης προσαρμογής της κατοικίας σε νέες ανάγκες διαβίωσης των χρηστών της, που πιθανόν προκύψουν με την πάροδο του χρόνου (συγκατοίκηση με ηλικιωμένους, ασθένεια, ξαφνικό ατύχημα κλπ).

Έτσι προκύπτει πλέον η έννοια ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΙΜΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ, το κόστος κατασκευής της οποίας δεν διαφέρει σε τίποτε από το κόστος κατασκευής μιας συμβατικής κατοικίας.

Αντίθετα η προσαρμοστικότητα της μειώνει σημαντικά το κόστος της όποιας μελλοντικής παρέμβασης, βελτιώνοντας ταυτόχρονα θεαματικά την ποιότητα του δομημένου περιβάλλοντος και προσφέροντας ίσες δυνατότητες αυτόνομης διαβίωσης και διακίνησης σε όλους ανεξαιρέτως τους χρήστες του.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατασκευή προσαρμόσιμων κατοικιών είναι η αναθεώρηση των βασικών αρχών σχεδιασμού της κατοικίας, δηλαδή:

1.1. Κατάργηση όλων των "περιττών" εσωτερικών ή εξωτερικών στοιχείων, που είναι δυνατόν να λειτουργήσουν σαν εμποδία στην προσβασιμότητα οποιουδήποτε χώρου και εγκατάστασης της κατοικίας από ένα εμποδιζόμενο άτομο -χρήστη ή επισκέπτη της κατοικίας (όχι ανισοσταθμίες στο ίδιο επίπεδο, όχι κατώφλια πέραν των 2εκ ύψους, όχι περιττές τοιχοποιίες και πόρτες κλπ).

1.2. Κατάργηση όλων των εμποδίων: οριζόντιων, κατακόρυφων και εμποδίων στον χώρο (όχι σκάλες, όχι περάσματα μικρού πλάτους, άνετες επιφάνειες ελιγμών κλπ).

1.3. Σχεδιασμός των κατοικιών με κριτήριο τον χρήστη αμαξιδίου -ως την δυσμενέστερη περίπτωση χρήστη κατοικίας- και όχι πλέον τον "μέσο όρο ανθρώπου", σχεδιάζοντας βεβαίως τις εξειδικευμένες κατασκευές που απαιτούνται σε αυτή την περίπτωση μόνο όταν αυτές είναι απαραίτητες.

Προφανώς η νέα λογική σχεδιασμού δεν αποκλείει την προσπάθεια για όσον το δυνατόν ορθολογικότερη χρήση των χώρων, επιδιώκοντας κατά τον καλύτερο τρόπο τον συνδυασμό της άνεσης στην κίνηση και διαβίωση με την οικονομία του χώρου.

2. ΕΙΣΟΔΟΣ

Τουλάχιστον η κεντρική είσοδος των κτιρίων κατοικίας, οι είσοδοι ανά όροφο και η είσοδος από τους υπόγειους χώρους στάθμευσης εφόσον προβλέπονται τέτοιοι στο κτίριο θα πρέπει να είναι προσβάσιμοι από εμποδιζόμενα άτομα και ειδικότερα από χρήστες αμαξιδίων.

Όπου οι είσοδοι των κατοικιών είναι σε διαφορετικές στάθμες από τη στάθμη του πεζοδρομίου θα πρέπει να προβλέπεται ράμπα κλίσης 5% ή ανελκυστήρας ή όπου αυτός δεν είναι υποχρεωτικός σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία θα πρέπει να προβλέπεται κοντά στην είσοδο και στο ίδιο με αυτή επίπεδο χώρος ικανών διαστάσεων ώστε να φιλοξενήσει, εφόσον χρειαστεί, οποιοδήποτε μηχανικό μέσο κάλυψης της υψομετρικής διαφοράς ακόμη και ανελκυστήρα.

Οι είσοδοι, οι ράμπες, οι ανελκυστήρες και τα άλλα μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών θα κατασκευάζονται σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Είσοδοι κτιρίων", "Ράμπες ατόμων και αμαξιδίων" και "Μηχανικά μέσα κάλυψης υψομετρικών διαφορών" αντίστοιχα.

3. ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ

Απαραίτητη προϋπόθεση για την ελεύθερη κυκλοφορία όλων των χρηστών σε μια κατοικία είναι η πρόβλεψη:

3.1. διαδρόμων πλάτους 1.20μ με εξασφαλισμένο σε όλο το μήκος τους ελάχιστο ελεύθερο -από κάθε εμπόδιο ή επίπλο- πλάτος 0.90μ.

3.2. εσωτερικών θυρών πλάτους από κάσα σε κάσα 0.90μ, συρόμενων ή ανοιγόμενων, με χειρολαβές τοποθετημένες σε ύψος 0.90-1.20μ από το δάπεδο και με επαρκή χώρο εκατέρωθεν του θυροφύλλου για ελιγμό του αμαξιδίου (ελεύθερος χώρος διαμέτρου 1.50μ). Ειδικά για θύρες χώρων υγιεινής πρέπει να προβλέπονται πάντα θύρες ανοιγόμενες προς τα έξω ή συρόμενες.

3.3. αποφυγής ανισοσταθμιών στους χώρους της κατοικίας και κατωφλίων ύψους μεγαλύτερου των 2εκ.

3.4. διακοπτών, πριζών, κομβίων κλήσεως και γενικά μηχανισμών χειρισμού τοποθετημένων σε μια ζώνη 0.90-1.20μ από το δάπεδο, πάντα στα ίδια σταθερά σημεία για όλες τις περιπτώσεις (π.χ. οι διακόπτες για το φως στα δεξιά των ανοιγμάτων και κοντά στην κάσα της πόρτας, κλπ), με όσο το δυνατόν πλατύτερη πλακέτα φωσφορίζουσα ή με φωτάκι.

Σημειώνεται ότι οι παραπάνω διαστάσεις και λύσεις διευκολύνουν την μετακίνηση επίπλων, την κίνηση ηλικιωμένων που χρησιμοποιούν κάποιο βοήθημα και έχουν προβλήματα στην όραση ή κάποιου μέλους της οικογένειας μετά από ατύχημα στα κάτω άκρα αλλά και των μικρών παιδιών με περπατιστρες.

4. ΔΑΠΕΔΑ

Τα υλικά που προβλέπονται για την επίστρωση των δαπέδων πρέπει να είναι σταθερά και αντιολισθηρά, να παρέχουν ζεστασιά και άνεση χωρίς να αναπτύσσουν στατικό ηλεκτρισμό, να είναι ανθεκτικά και εύκολα στον καθαρισμό, με μικρή αντανακλαστικότητα, άφλεκτα και αυτοσβενδόμενα.

5. ΠΑΡΑΘΥΡΑ - ΕΞΩΣΤΟΘΥΡΕΣ - ΕΞΩΣΤΕΣ

Τα παράθυρα πρέπει να είναι αρκετά μεγάλα, για να προσφέρουν όσο το δυνατόν περισσότερη θέα στους κατοίκους εκείνους που περνούν μεγάλο τμήμα του χρόνου τους στην κατοικία τους, με ποδιά στα 0.75μ και μηχανισμούς ανοιγοκλεισίματος στα 0.90-1.20μ, χωρίς θερμαντικά σώματα κάτω από αυτά, ώστε να επιτρέπεται η κατά το δυνατόν μεγαλύτερη προσέγγιση σε αυτά.

Οι εξωστόθυρες δεν πρέπει να έχουν κατώφλι ύψους μεγαλύτερου από 2εκ. Για την απορροή των ομβρίων συνιστάται η ύπαρξη κλίσης προς την εξωτερική πλευρά του εξώστη ή η κατασκευή διπλού δαπέδου στον εξώστη.

Στην περίπτωση αυτή το τελικό δάπεδο του εξώστη κατασκευάζεται ανεξάρτητο από τη φέρουσα πλάκα και συνεπίπεδο με την στάθμη του εσωτερικού δαπέδου της κατοικίας, ένα διαμήκες άνοιγμα δε 1εκ μεταξύ της κατοικίας και του τελικού δαπέδου του εξώστη κατασκευάζεται για την απορροή των ομβρίων τα οποία οδηγούνται κατάλληλα στην αποχέτευση. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην αντιολισθηρότητα του υλικού επίστρωσης του εξώστη.

Οι εξώστες πρέπει να κατασκευάζονται με πλάτος 1.50μ τουλάχιστον και με στηθαίο που να μην εμποδίζει την θέα. Κτιστό στηθαίο πρέπει να προβλέπεται για ύψος μέχρι 0.60μ από το δάπεδο, το υπόλοιπο δε απαραίτητο ύψος τους να συμπληρώνεται από κιγκλίδωμα τέτοιας μορφής ώστε να μην επιτρέπει το "σκαρφάλωμα" παιδιών σε αυτό.

6. ΧΩΡΟΙ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

Η προσεκτική διαστασιολόγηση, ο μελετημένος σχεδιασμός και τοποθέτηση των ειδών υγιεινής και λοιπών εξαρτημάτων εύκολα μπορούν να προλάβουν ακριβές προσαρμογές, αναγκαίες πιθανόν μελλοντικά, χωρίς να θίγουν καθόλου την λειτουργικότητα και οικονομία του χώρου.

Βασικές αρχές σχεδιασμού προσαρμόσιμων χώρων υγιεινής είναι:

6.1. η προσβασιμότητα των χώρων χωρίς την ύπαρξη κατωφλίων ή βυθισμάτων του δαπέδου μεγαλύτερων των 2εκ. με θύρες που θα ανοίγουν πάντα προς τα έξω ή θα είναι συρόμενες, με άνοιγμα από κάσα σε κάσα 0.90μ.

6.2. η πρόβλεψη, μετά την τοποθέτηση των ειδών υγιεινής, εντελώς ελεύθερου χώρου διαμέτρου 1.50μ για δυνατότητα στροφής αμαξιδίου.

6.3. η πρόβλεψη τοιχωμάτων και οροφών ικανών να αντέξουν φόρτιση 100 kgr.

6.4. η χρήση αντιολισθητικών δαπέδων.

Σε περίπτωση που ο χρήστης του χώρου είναι άτομο με αναπηρίες, και κυρίως χρήστης αμαξιδίου, τότε εκτός των παραπάνω θα πρέπει:

6.5. όσον αφορά στον νιπτήρα, καθρέπτη, λεκάνη, σύστημα κλήσης βοήθειας τελειώματα δαπέδων και εγκατάστασης ντους να λαμβάνονται υπ' όψη τα προτεινόμενα στις αντίστοιχες παρ. 2.4.1, 2.4.2, 2.4.3, 2.4.4, 2.4.8 και 3 της Οδηγίας του ΥΠΕΧΩΔΕ: "Δημόσιοι χώροι υγιεινής".

6.6. σε περίπτωση εγκατάστασης μπανιέρας, αυτή θα πρέπει να εξοπλιστεί με ειδικές χειρολαβές και ειδικό καθισματάκι. Στο ένα δε άκρο της πρέπει να κατασκευάζεται πεζούλι μόνιμο στο οποίο θα μεταφέρεται ο χρήστης αμαξιδίου, για να ολισθήσει σιγά-σιγά στην μπανιέρα στηριζόμενος στα χέρια του, ή αντίστροφα κατά την έξοδό του από αυτή. Κατά συνέπεια το ύψος του πεζουλιού και της μπανιέρας θα πρέπει να είναι το ίδιο με αυτό του αναπηρικού καθίσματος (περίπου 0.50μ από το δάπεδο).

7. ΚΟΥΖΙΝΕΣ

Προκειμένου μια κουζίνα να είναι προσαρμόσιμη θα πρέπει κατά τον σχεδιασμό της να έχουν τηρηθεί οι παρακάτω αρχές:

7.1. όλες οι σταθερές εγκαταστάσεις (υδραυλικές, αποχετευτικές κλπ), που είναι δύσκολο και δαπανηρό να αντικατασταθούν, πρέπει να κατασκευάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην ενοχλήσουν ένα χρήστη με αναπηρίες.

7.2. η θέση της κουζίνας να προβλέπεται δίπλα στον νεροχύτη, με ένα ενδιάμεσο πάγκο προετοιμασίας 0.70-0.80μ περίπου. Σημειώνουμε εδώ ότι πάντα είναι εξυπηρετικότερες για όλους τους χρήστες κουζίνες "συγκεντρωμένες", σχήματος σε κάτοψη I ή Γ.

7.3. να υπάρχει ικανός ελεύθερος χώρος αφενός για την πιθανή κίνηση αμαξιδίου μέσα στη κουζίνα, αλλά και εμπρός από κάθε ντουλάπι, το νεροχύτη ή την θέση των ηλεκτρικών συσκευών για τη στάση του αμαξιδίου του χρήστη τους.

7.4. να προβλέπεται, όπου είναι δυνατόν, ελεύθερος χώρος για προσθήκη ερμαρίου ή "τρόλλεϋ" - εξαρτήματος πολύ εξυπηρετικού για εμποδιζόμενα άτομα- δίπλα στην κουζίνα.

7.5. να προβλέπονται παράθυρα, σε τέτοιο ύψος και με τέτοιες διαστάσεις και μηχανισμούς, που να είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν από άτομο σε αμαξίδιο.

Σε περίπτωση που ο χρήστης της κουζίνας είναι άτομο με αναπηρίες, τότε εκτός των παραπάνω, θα πρέπει:

7.6. κάτω από τους πάγκους να προβλέπονται υποδοχές σε ύψος 0.65μ από το δάπεδο για βάθος 0.40μ, ή ακόμη καλύτερα σε ύψος 0.80μ από το δάπεδο και για βάθος 0.60μ, ώστε να μπαίνουν κάτω από τον πάγκο και τα μπράτσα του αμαξιδίου, όταν χρειάζεται κατά μέτωπον προσέγγιση.

7.7. στις θέσεις των ερμαρίων και των ηλεκτρικών συσκευών να προβλέπονται άνετες κατά μήκος εσοχές για τα πόδια, ύψους 0.20μ από το δάπεδο και βάθους 0.15μ.

7.8. όλες οι εξωτερικές σωληνώσεις να μονώνονται, ιδίως κάτω από το νεροχύτη, προς αποφυγήν εγκαυμάτων.

7.9. στον νεροχύτη να τοποθετείται αναμικτική μπαταρία -τύπου κομμωτηρίου- με ντους, καθώς και ζώνη ασφαλείας στερεωμένη στην όψη του νεροχύτη για τα εμποδιζόμενα άτομα που μπορούν όμως να βαδίσουν και μια ράβδος για τις πετσέτες στον ένα πλευρικό τοίχο της εσοχής κάτω από το νεροχύτη.

7.10. στο κάτω τμήμα των ερμαρίων να προβλέπονται συρόμενα θυρόφυλλα, που δεν εμποδίζουν την κίνηση, καθώς και συρόμενα ράφια με οπές κυκλικές Φ14-20εκ ή ελαφρά ελλειπτικές, για την σταθερή τοποθέτηση σκευών, και περιστρεφόμενα ή συρόμενα ράφια-καλάθια. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η κατασκευή όλων των πάγκων εργασίας στο ίδιο ύψος με τις εστίες μαγειρέματος για εύκολη μεταφορά των σκευών.

7.11. να λαμβάνεται υπ' όψη ότι ο χρήστης αμαξιδίου δεν μπορεί να προσεγγίσει ράφια σε ύψος πάνω από 1.40μ, ενώ αντίθετα τον διευκολύνουν συρόμενα ράφια κοντά στην κουζίνα και τον φούρνο.

7.12. προκειμένου για άτομα με προβλήματα στην όραση να προτιμώνται συσκευές με διακόπτες με ενδείξεις ανάγλυφες και με έντονη χρωματική διαφορά.

8. ΚΑΘΙΣΤΙΚΑ - ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΕΣ

Για τον σχεδιασμό των καθιστικών και τραπεζαριών δεν απαιτούνται κάποιες ιδιαίτερες αρχές εκτός των γενικών -για την κυκλοφορία, τα δάπεδα, τα κουφώματα κλπ- που αναπτύχθηκαν παραπάνω.

Σημαντικό όμως ρόλο παίζει ο σχεδιασμός και η τοποθέτηση των επίπλων στον χώρο, έτσι ώστε να παραμένουν πάντα ελεύθεροι οι απαιτούμενοι χώροι για την κίνηση και περιστροφή των αμαξιδίων.

Τα έπιπλα πρέπει να έχουν γωνιές στρογγυλεμένες και όσο το δυνατόν λιγότερες προεξοχές.

Τα καθίσματα πρέπει να βρίσκονται σε 40-55εκ από το δάπεδο, εκτός εάν ο χρήστης έχει κάποια πάθηση που τον δυσκολεύει να σηκωθεί οπότε πρέπει να είναι ψηλότερα από ότι συνήθως. Το ύψος των τραπεζιών πρέπει να είναι τέτοιο που να επιτρέπει την προσέγγιση αμαξιδίου, δηλαδή περίπου 70εκ από το δάπεδο. Σημαντικό στοιχείο κατά την επιλογή τραπεζιού είναι η μη ύπαρξη χιαστών συνδέσμων μεταξύ των ποδιών του.

9. ΥΠΝΟΔΩΜΑΤΙΑ

Και στα υπνοδωμάτια τις περισσότερες φορές κατάλληλη διάταξη των επίπλων αρκεί για να τα κάνει προσαρμόσιμα.

Η βασική αρχή της πρόβλεψης ελεύθερου χώρου διαμέτρου 1.50μ, εδώ πρέπει να συμπληρώνεται με την πρόβλεψη διαδρόμου πλάτους 1.10μ και στις τρεις πλευρές του κρεβατιού, ώστε ο χρήστης αμαξιδίου να μπορεί να στρώσει μόνος του το κρεβάτι του. Σε περίπτωση που σε μία από τις τρεις πλευρές το πλάτος είναι μόνο 80-90εκ, τότε οι άλλες δύο απαιτούν πλάτος 1.20μ για να είναι δυνατή η κίνηση του αμαξιδίου.

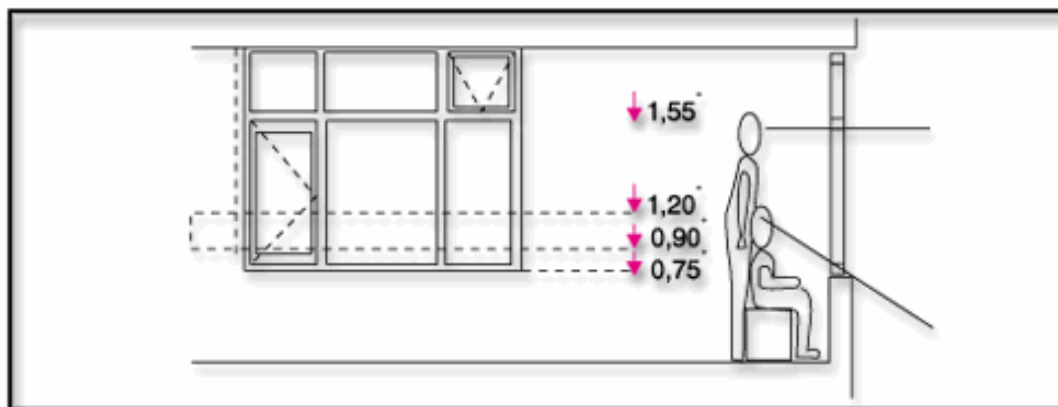
Σημειώνεται ότι το 1.10μ επαρκεί για την παράλληλη προσέγγιση του κρεβατιού από αμαξίδιο, το 1.20μ απαιτείται εάν ο χρήστης αμαξιδίου χρειάζεται και την βοήθεια άλλου προσώπου, ενώ στην περίπτωση κάθετης προσέγγισης του κρεβατιού απαιτούνται τουλάχιστον 1.40-1.50μ.

Στα υπνοδωμάτια που χρησιμοποιούνται από άτομα με αναπηρίες τα έπιπλα πρέπει να περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα.

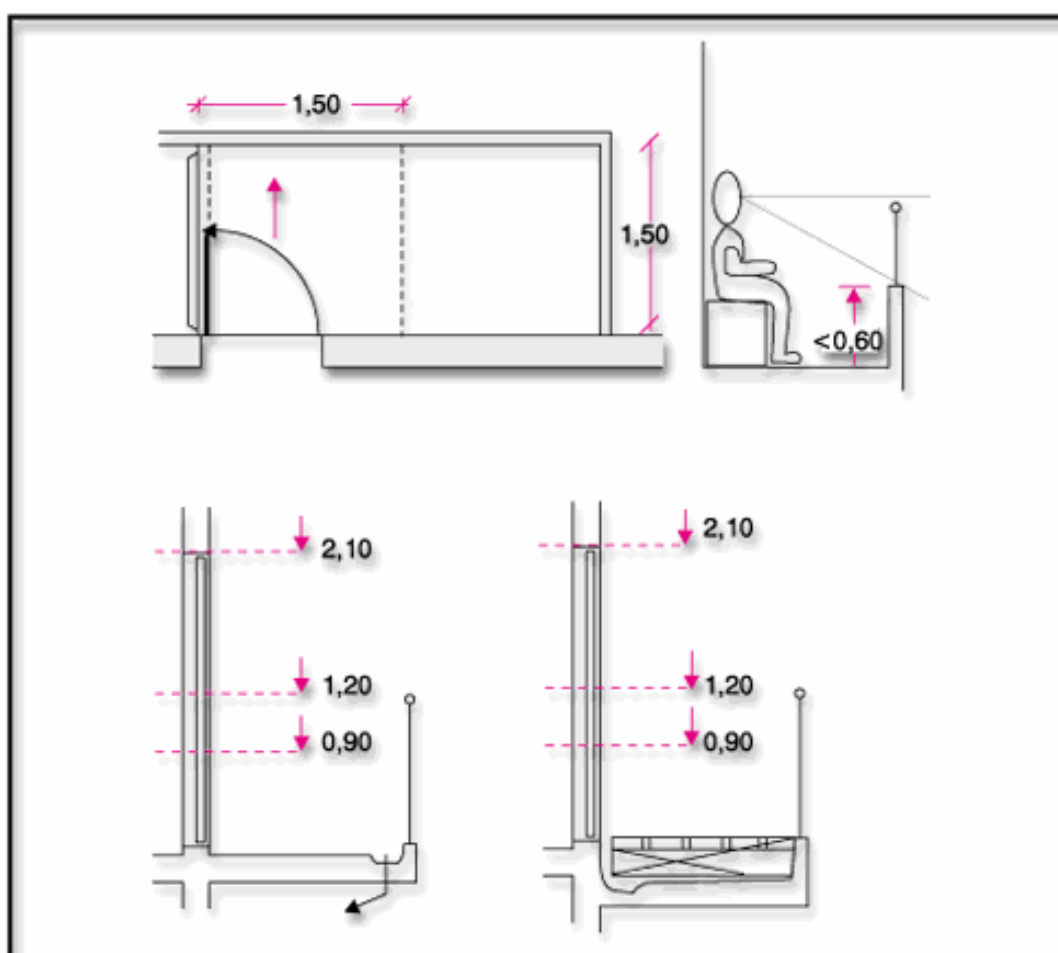
Οι διαστάσεις των κρεβατιών είναι οι συνήθεις, προσοχή όμως πρέπει να δοθεί στο ύψος τους. Για την περίπτωση χρήστη αμαξιδίου το στρώμα του κρεβατιού θα πρέπει να βρίσκεται στο επίπεδο του

καθίσματος του αμαξιδίου, ενώ αναγκαία είναι η πρόβλεψη ελεύθερου χώρου ύψους τουλάχιστον 0.20μ από το δάπεδο για τις υποδοχές του αμαξιδίου.

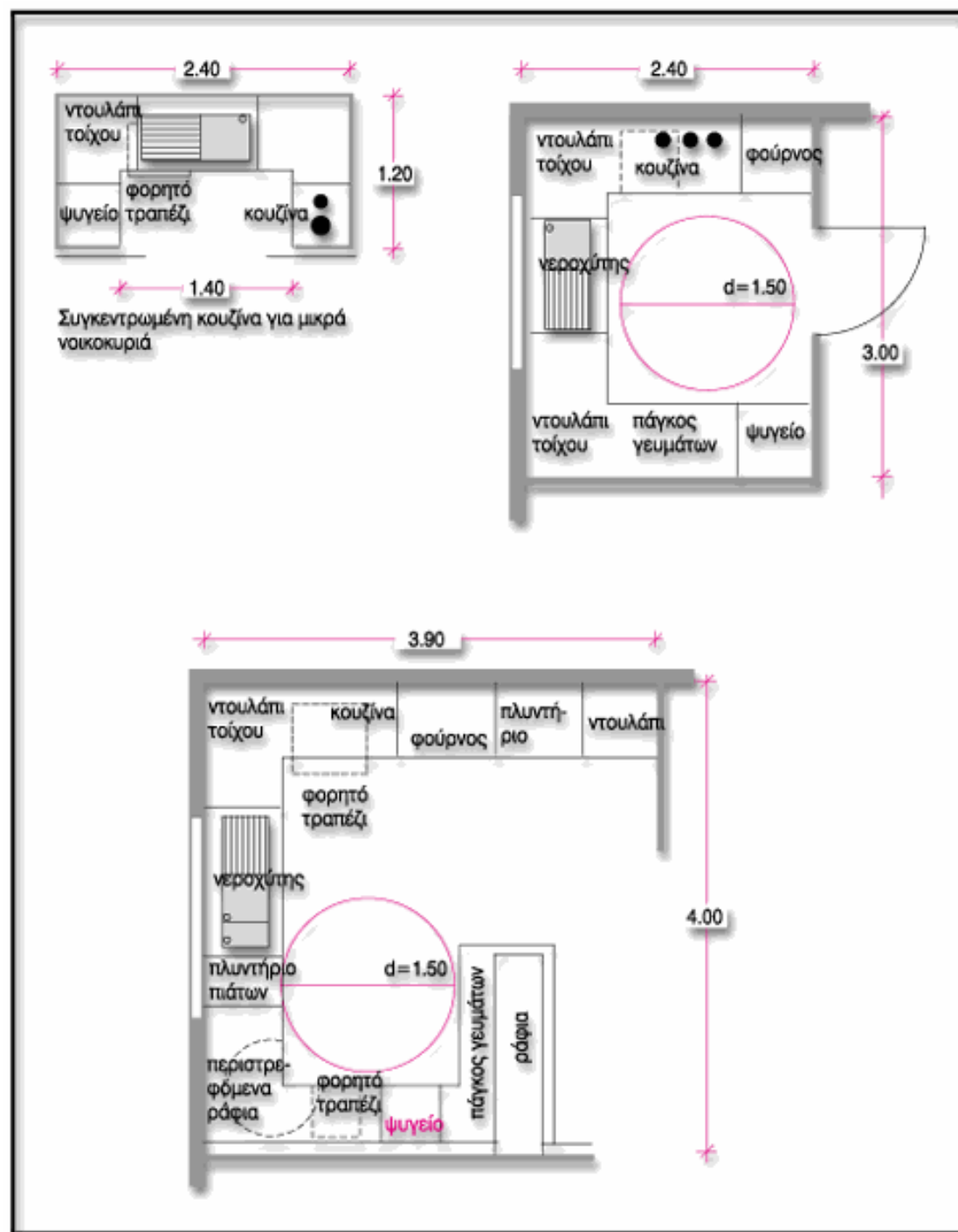
Σε κάθε υπνοδωμάτιο ατόμου με αναπηρίες πρέπει να προβλέπεται πρίζα τηλεφώνου κοντά στο κρεβάτι και μπουτόν κινδύνου σε διάφορα σημεία και μάλιστα στο ύψος του σοβατεπιού προσιτά σε περίπτωση ανατροπής στο δάπεδο.

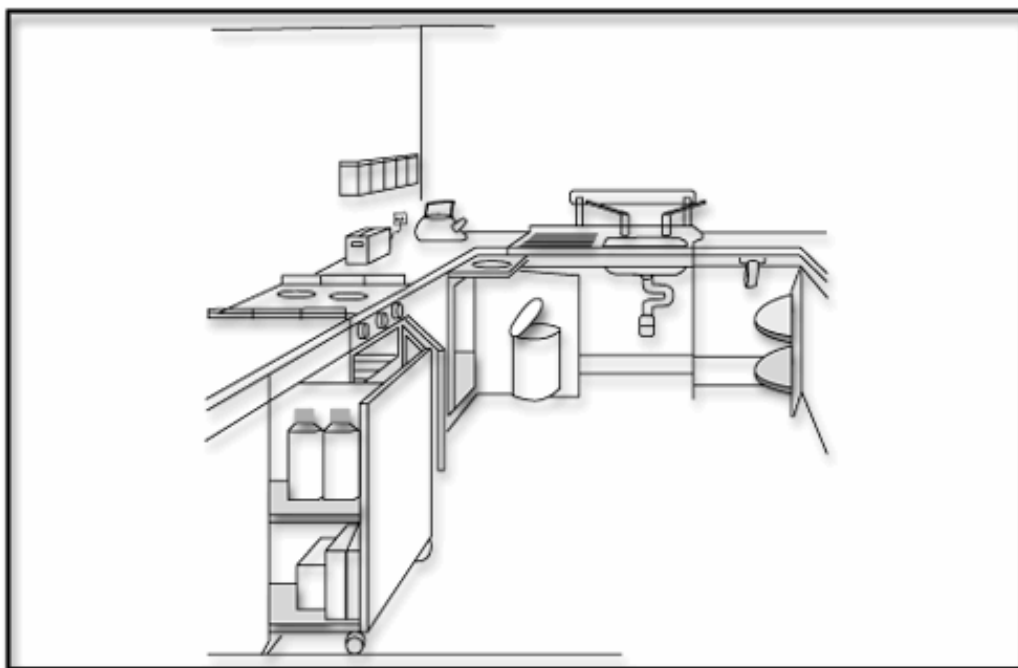
Σχ. 92, Παράθυρα

Σχ. 93, Εξωστόθυρες - Εξώστες

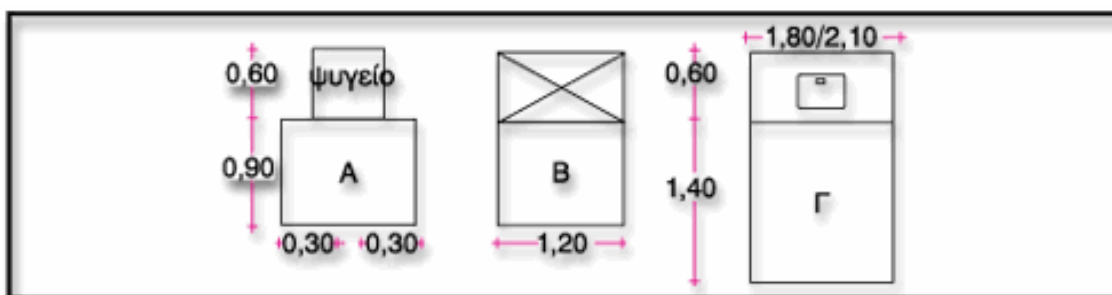
Σχ. 94, Κουζίνες

Σχ. 95, Κουζίνα για χρήση αμαξιδίου

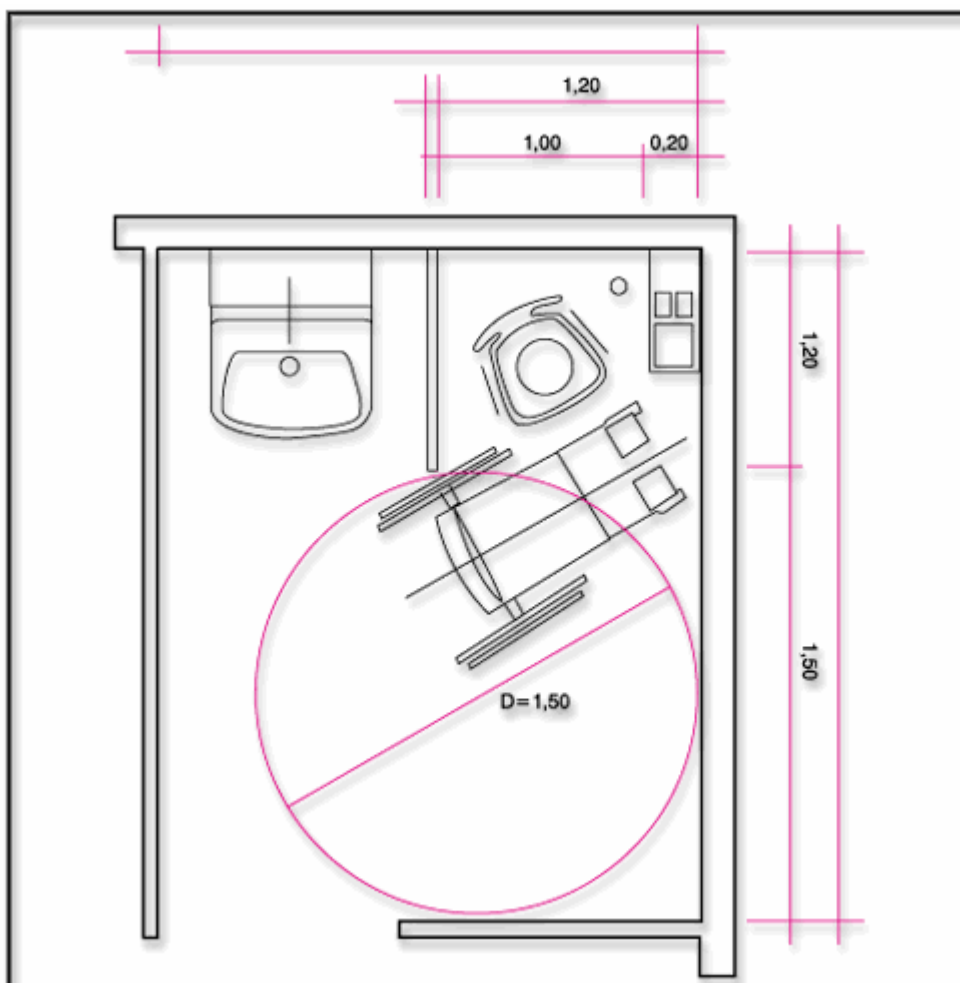

Σχ. 96, Υποδοχές ερμαρίων

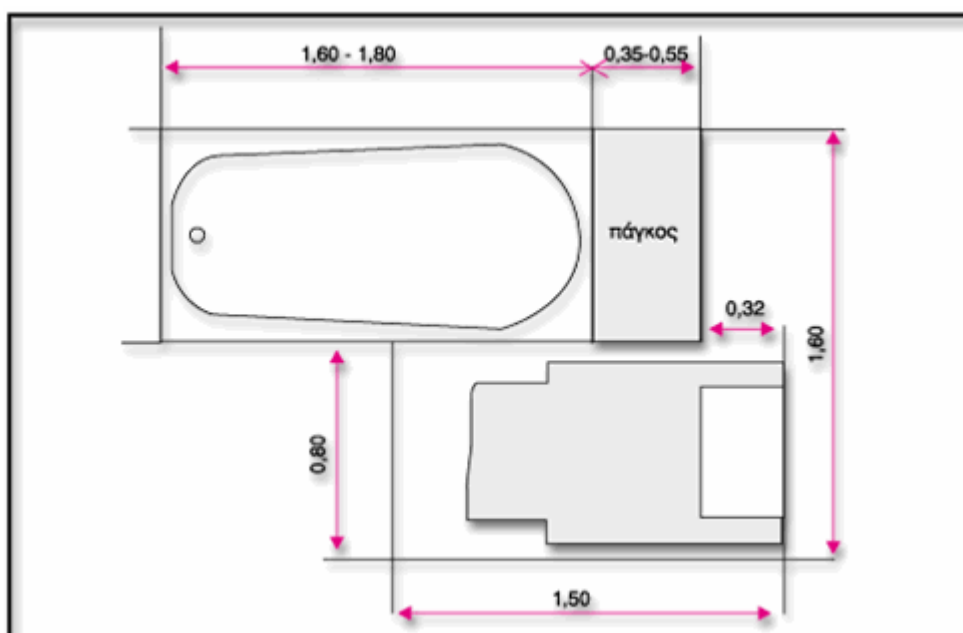

Σχ. 97, Ελεύθερος χώρος που απαιτείται μπροστά από:

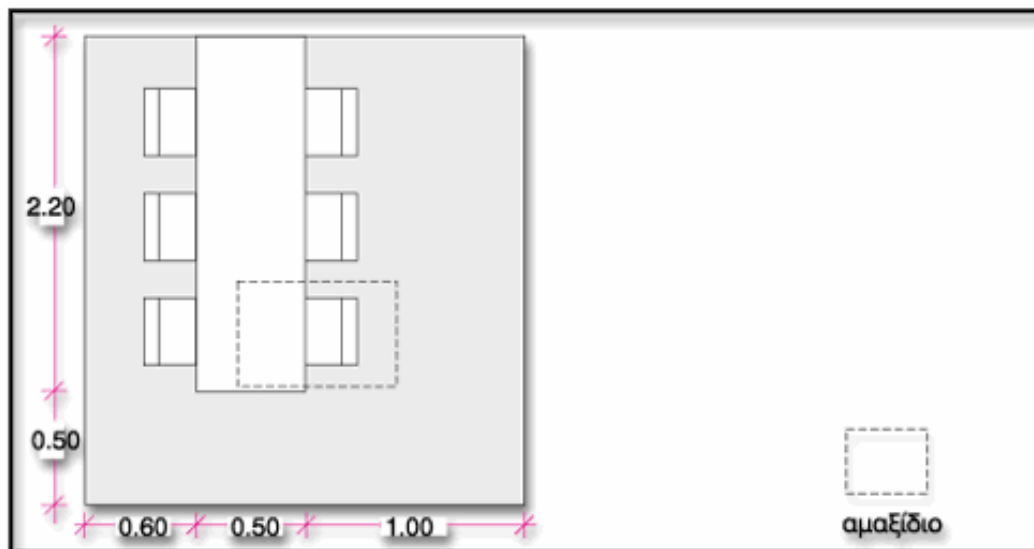
A= ψυγείο
B= ερμάριο
Γ= νεροχύτης

Σχ. 98, Θέση Ντους

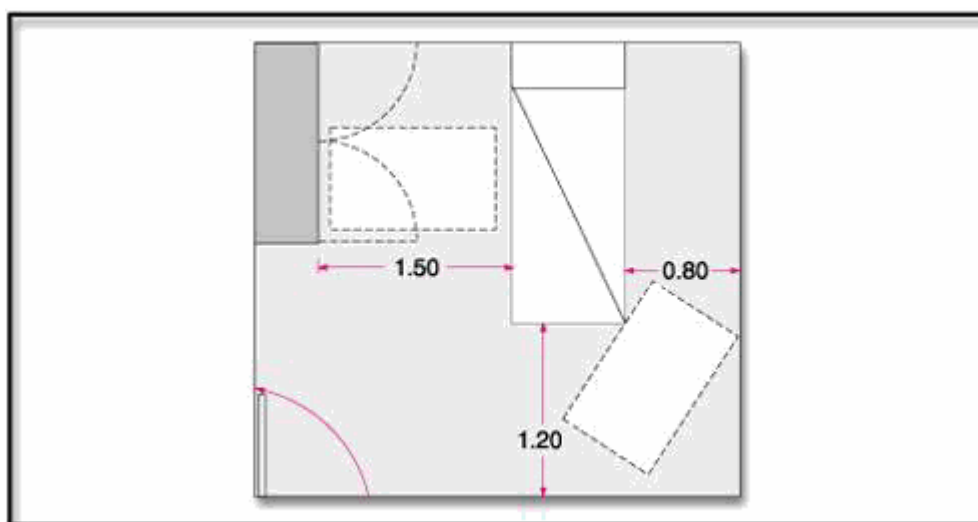
Σχ. 99, Θέση μπανιέρας

Σχ. 102, Τραπεζαρία

Σχ. 103, Καθιστικά

Σχ. 101, Υπνοδωμάτιο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΣΧΕΔΙΑΖΟΝΤΑΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Κεφάλαιο 11.
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. DESIGNING FOR THE DISABLED. Third Edition 1976
Selwyn Goldsmith MA (Cantab), RIBA
2. DESING WITH CARE
White and Partners A.B.
United Nations – Sida – Habitat / IYDR./ 1981
3. BAYEN FÖR BEHINDERTE UND BETAGTE
A. Stenshorn
4. TREPPEN
W. Mayer – Bohe
5. MANUAL TRAFFIC PROVISIONS FOR PEOPLE WITH A HANDICAP
Ministry of Transport and Public Works
The Hague, The Netherlands 1986
6. HANDBOOK FOR DESIGN : SPECIALLY ADAPTED HOUSING
Department of Veterans Benefits, Veterans Administration, Washington, USA 1978
7. MANUAL PARA PROYECTAR SIN BARRERAS ARCHITECTONICOS
G. Cabezas Conde
8. GUIDE DES AUTOROUTES L' USAGE DES PERSONNES A MOBILITE REDUIT
Ministère de l' Urbanisme, du Logement et des Transports
9. LES PERSONNES HANDICAPEES ET LES TRANSPORTS EN ILE DE
France
Ratp (HΣΑΠ)
10. SYBOL INTERNATIONAL D' ACCESSIBILITE
"Comite National Francais de Liaison Pour la Readaption des
Handicape's / 1983
11. BULLETIN OFFICIEL DU MINISTRE DE L' URBANISME ET DU
LOGEMENT DU MINISTERE DES TRANSPORTS ET DU MINISTERE
1986.

(ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΑΛΛΙΚΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ – ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ – ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ)
12. ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΑ ΜΕΙΟΝΕΚΤΟΥΝΤΑ
ΑΤΟΜΑ
IR. JOHAN GALJAARD

13. ΦΕΚ 557/Β/1987
14. ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ (ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΩΝ) ICAO. 30. 11. 1989
15. SENZA BARRIERE
Mizi Bollani / Amministrazione provinciale di piacenza / 1985.
16. Η πρόταση του European Manual που συντάχθηκε από ομάδα εμπειρογνομόνων της CCPT (Central Coordinating Commission for the Promotion of Accessibility).
17. Ανάλογες προδιαγραφές ξένων κρατών, η σχετική βιβλιογραφία στην οποία στηρίχθηκαν οι Οδηγίες στην αρχική τους μορφή και τα Πρακτικά Συνεδρίων που έγιναν στα πλαίσια του HELIOS κατά το διάστημα 1989 – 1996.
18. ADA (Americans with Disabilities Act of 1990).

Εθνικό σχέδιο δράσης 2020

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Πρόλογος.....	2
Εισαγωγή	3
Οριζόντιες Δράσεις.....	6
Οριζόντιοι Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης	7
Πυλώνας Ι: Το Κράτος στην υπηρεσία του Ατόμου με Αναπηρία	7
Στόχος 1: Ενεργοποιείται και τίθεται σε λειτουργία το δίκτυο του Συντονιστικού Μηχανισμού του ν. 4488/2017 για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες σε όλη την Επικράτεια	7
Στόχος 2: Συστήνεται η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας.....	8
Στόχος 3: Κωδικοποιείται και αναμορφώνεται η εθνική νομοθεσία για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία	9
Στόχος 4: Αναβαθμίζουμε τη λειτουργία του Συστήματος Αξιολόγησης και Πιστοποίησης Αναπηρίας	9
Στόχος 5: Εντάσσουμε την Ηλεκτρονική Κάρτα Αναπηρίας στην καθημερινότητα του πολίτη	12
Στόχος 6: Παρέχουμε περισσότερες προσβάσιμες υπηρεσίες στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)	13
Στόχος 7: Συλλέγουμε και αξιοποιούμε δεδομένα στη χάραξη δημόσιας πολιτικής για την αναπηρία.....	14
Πυλώνας ΙΙ: Προστασία των Δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία	17
Στόχος 8: Ισότητα και Μη-Διάκριση	17
Στόχος 9: Γυναίκες με Αναπηρία	18
Στόχος 10: Παιδιά με αναπηρία και Στήριξη της Οικογένειας.....	20
Στόχος 11: Ανεξάρτητη Διαβίωση	24
Στόχος 12: Εκπαίδευση και Κατάρτιση για όλους.....	27
Στόχος 13: Ποιοτική Δημόσια Υγεία για όλους.....	36
Στόχος 14: Εργασία και Απασχόληση για όλους	37
Στόχος 15: Ικανοποιητικό Επίπεδο Διαβίωσης και Κοινωνικής Προστασίας	41
Στόχος 16: Ισότιμη Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη.....	42
Στόχος 17: Προστασία και Ασφάλεια σε καταστάσεις κινδύνου και εκτάκτου ανάγκης. 44	
Στόχος 18: Ελευθερία, Ασφάλεια και Προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας	47
Στόχος 19: Προστασία Πολιτών Τρίτων Χωρών και Ασυνόδευτων Ανηλίκων	49
Πυλώνας ΙΙΙ: Προσβασιμότητα	52
Στόχος 20: Προσβασιμότητα στο Φυσικό και Δομημένο Περιβάλλον	52
Στόχος 21: Προσβασιμότητα στις Μεταφορές και Κινητικότητα του Ατόμου.....	56
Στόχος 22: Προσβασιμότητα σε Αγαθά και Υπηρεσίες	58
Στόχος 23: Ψηφιακή Προσβασιμότητα	59
Στόχος 24: Επικοινωνία, Ενημέρωση, Πρόσβαση στην Πληροφόρηση.....	60
Πυλώνας ΙV: Συμμετοχή σε κάθε έκφανση της ζωής.....	62

Στόχος 25: Συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή, την ψυχαγωγία, τον ελεύθερο χρόνο και τον αθλητισμό	62
Στόχος 26: Συμμετοχή στον πολιτικό και δημόσιο βίο	68
Πυλώνας V: Αφύπνιση της κοινωνίας και της Δημόσιας Διοίκησης.....	68
Στόχος 27: Αφύπνιση της κοινωνίας	69
Στόχος 28: Ενημέρωση, Κατάρτιση και Επιμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης	71
Πυλώνας VI: Συνέργειες και Ανάπτυξη.....	72
Στόχος 29: Συνέργειες: Για τα άτομα με αναπηρία με τα άτομα με αναπηρία.....	72
Στόχος 30: Προσβάσιμος Τουρισμός	75
Παρακολούθηση και αξιολόγηση	79

Πρόλογος

Μετά από συστηματική εργασία ενός έτους ολοκληρώθηκε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, μία δράση η οποία υλοποιείται για πρώτη φορά στη μεταπολίτευση, οριζόντια, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, με ευθύνη του Υπουργού Επικρατείας ως Συντονιστικού Μηχανισμού βάσει του άρθρου 69 του ν. 4488/2017.

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης αποτελεί κατεξοχήν εφαρμογή της επιτελικής λειτουργίας του κράτους, όπως για πρώτη φορά συγκροτήθηκε με τον ν. 4622/2019, δεδομένου ότι συνθέτει, σε μια ενιαία ομπρέλα πολιτικής, δράσεις από όλα τα Υπουργεία που ευλόγως συνέχονται, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, στην ιδιαίτερη μέριμνα που το κράτος οφείλει στα άτομα με αναπηρία. Με τον τρόπο αυτό μετουσιώνεται σε πράξη η συνταγματική επιταγή του άρθρου 21 παράγραφος 6 που εγγυάται ότι τα άτομα με αναπηρία έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

Επιπλέον, με το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης δημιουργείται ένα νέο πρότυπο χάραξης στρατηγικής με αλληλεπίδραση του εθνικού με το διεθνές δίκαιο προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ιδιαίτερως ελήφθησαν υπ' όψιν η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο του Στρασβούργου, καθώς και η ειδική στο πεδίο αυτό Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD) που τρέπει την αποκλειστική θεώρηση του υποκειμένου της ως ατόμου, ανεξάρτητου απέναντι στο κράτος (the right to be left alone), σε μία περισσότερο ειλικρινή και ενημερωμένη από την ανθρώπινη εμπειρία αντίληψή του ως προσώπου με ανάγκες και ως κοινωνικού όντος.

Με βάση τα πορίσματα του διεθνούς δικαίου, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης εξελίσσει το πρότυπο υιοθέτησης συγκεκριμένων θετικών υποχρεώσεων για την προστασία των δικαιωμάτων που συναντάται στις θεματικές συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της Ευρώπης, ως αξίωση εξασφάλισης ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και συμμετοχής στην κοινωνική ζωή. Το κράτος δεν εξαντλεί τον προστατευτικό του ρόλο σε παροχές, αλλά οφείλει να

οικοδομεί μία σχέση εμπιστοσύνης με τον πολίτη που είναι άτομο με αναπηρία, η οποία να αντανakλά το ενδιαφέρον και τη μέριμνα για κάθε πτυχή της καθημερινότητάς του.

Στις 21 Σεπτεμβρίου 2020 τέθηκε σε δημόσια ηλεκτρονική διαβούλευση το Εθνικό Σχέδιο Δράσης στον ιστότοπο oregon.gr, η οποία ολοκληρώθηκε επιτυχώς στις 5 Οκτωβρίου 2020. Κατά τη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης υποβλήθηκαν συνολικά 110 σχόλια από φορείς και μεμονωμένους πολίτες. Όλες οι προτάσεις και οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν, αποδελτιώθηκαν, επικοινωνήθηκαν σε όλους τους αρμόδιους φορείς, αποτέλεσαν αντικείμενο μελέτης και επεξεργασίας και αξιοποιήθηκαν προς τον σκοπό της οριστικοποίησης του τελικού κειμένου του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Όλοι οι εμπλεκόμενοι δημόσιοι φορείς επέδειξαν άμεση και ενεργητική ανταπόκριση στα σχόλια της δημόσιας διαβούλευσης, έτσι ώστε να αναμορφωθούν υφιστάμενες και να προστεθούν νέες δράσεις. Απέδειξαν με τον τρόπο αυτό όχι μόνο τα οφειλόμενα αντανakλάστικά σε ένα πεδίο μείζονος πολιτικής αλλά και την ευαισθησία της Πολιτείας σε μια ιδιαίτερα ευάλωτη κατηγορία συμπολιτών μας. Αυτονοήτως, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης, όπως διαμορφώθηκε, θα τίθεται περιοδικά σε διαβούλευση με το αναπηρικό κίνημα και την κοινωνία των πολιτών, ώστε να προσαρμόζεται στις απαιτήσεις των καιρών και στις νέες ανάγκες που δημιουργούνται.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους πολίτες και τους φορείς που κατέθεσαν σχόλια στη δημόσια διαβούλευση. Επιθυμώ να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλα τα μέλη της ειδικής τεχνικής επιτροπής που προτάθηκαν από τα Υπουργεία και άλλους φορείς και κατέθεσαν επεξεργασμένες προτάσεις, την Ένωση Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ), την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), τον Συνήγορο του Πολίτη, την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και εκπροσώπους της Κοινωνίας των Πολιτών, οι οποίοι με ενδιαφέρον και αίσθημα ευθύνης εμπλούτισαν τη διαβούλευση και το περιεχόμενο του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Θερμές ευχαριστίες οφείλονται στο αναπηρικό κίνημα για τη στήριξη στο εγχείρημα και, ιδιαίτερα, στην Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) και στον Πρόεδρό της Ιωάννη Βαρδακαστάνη για τη διαρκή και γόνιμη συνεργασία. Την επιστημονική επιμέλεια του Εθνικού Σχεδίου Δράσης είχε η κυρία Ματθίλδη Χατζηπαναγιώτου, Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Humboldt του Βερολίνου, συνεπικουρούμενη από τις κυρίες Μαγδαληνή Ρούμπου και Ζωή Αγγελή.

Γιώργος Γεραπετρίτης
Υπουργός Επικρατείας

Εισαγωγή

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (στο εξής ‘ΕΣΔ’) είναι ένας ‘οδικός χάρτης’ που παρέχει ένα σαφές, συνεκτικό και συστηματικό πλαίσιο δράσης κυρίως για την περίοδο 2020-2023. Διαρκείς δράσεις που υλοποιούνται για πρώτη φορά θα καλύπτουν ολόκληρη την προγραμματική περίοδο 2021-2027, επεκτείνοντας την περίοδο υλοποίησης του ΕΣΔ έως το 2029 (στη λογική του $n+2$). Ταυτόχρονα, καταγράφονται δράσεις με πιο μακροπρόθεσμο ορίζοντα υλοποίησης.

Η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (στο εξής ‘Σύμβαση’) είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ειδικά για τα άτομα με αναπηρία. Υπογράφηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 2006. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέγραψε τη Σύμβαση το 2007 εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την κύρωσε το 2010. Η Ελλάδα κύρωσε τη Σύμβαση και το προαιρετικό πρωτόκολλο με τον ν. 4074/2012. Στη συνέχεια, με τον ν. 4488/2017 θεσπίστηκε ένα γενικό πλαίσιο ρυθμίσεων για την εφαρμογή της Σύμβασης.

Το ΕΣΔ αποτελεί προϊόν στενής συνεργασίας μεταξύ της πολιτικής ηγεσίας και των αρμόδιων υπηρεσιακών στελεχών όλων των Υπουργείων. Καθοριστική υπήρξε η συμβολή των μελών της ειδικής τεχνικής επιτροπής που προτάθηκαν από τα Υπουργεία, τόσο κατά το στάδιο αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης στη Δημόσια Διοίκηση, όσο και κατά την επεξεργασία προτάσεων προς ένταξη στο ΕΣΔ. Ως αποτέλεσμα της μεθοδολογικής προσέγγισης που υιοθετήθηκε, αντί για ένα ευχολόγιο αφηρημένων δεσμεύσεων, το ΕΣΔ συνθέτει σε έναν ενιαίο στρατηγικό προγραμματισμό τις συγκεκριμένες δράσεις των Υπουργείων και άλλων αρμόδιων φορέων, με σαφές χρονοδιάγραμμα και δείκτες επίτευξης που θα συγκεκριμενοποιηθούν περαιτέρω στην επιχειρησιακή του ανάλυση. Το ΕΣΔ θα ενταχθεί στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση του Κυβερνητικού Έργου MAZI, ώστε να διασφαλισθεί η υλοποίησή του και να καταστεί εφικτή η δυναμική επικαιροποίησή του σε συνεργασία με τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία ή χρόνια πάθηση.

Η εκπόνηση του ΕΣΔ αποτέλεσε προγραμματική δέσμευση και προτεραιότητα του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, όπως ο ίδιος επεσήμανε στις 21 Αυγούστου 2019, κατά τη συνάντησή του με τον Πρόεδρο της ΕΣΑμεΑ. Οι κυριότερες δεσμεύσεις της Κυβέρνησης κατά τη συνάντηση ήταν η συγκρότηση διαρκούς τεχνικής επιτροπής με συμμετοχή όλων των Υπουργείων, η κωδικοποίηση των διάσπαρτων νομοθετικών διατάξεων, η άμεση ενσωμάτωση του προστατευτικού πλαισίου του ενωσιακού και του διεθνούς δικαίου και η δημιουργία Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας. Ακολούθησαν περισσότερες από δέκα συναντήσεις με οργανώσεις και φορείς του αναπηρικού κινήματος για περαιτέρω διαβούλευση και ανταλλαγή απόψεων.

Στις 3 και 4 Σεπτεμβρίου 2019, το Γραφείο του Υπουργού Επικρατείας ανέλαβε, με την υποστήριξη του Υπουργείου Εξωτερικών και της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας στη Γενεύη, τον συντονισμό της Ελληνικής Αντιπροσωπείας στα Ηνωμένα Έθνη για την εξέταση της Ελλάδας κατά την 22^η Σύσκεψη της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία ως προς την εφαρμογή της Σύμβασης. Η Επιτροπή διατύπωσε συστάσεις όπως, ενδεικτικά, την ανάγκη ενσωμάτωσης του δικαιωματικού μοντέλου στη νομοθεσία και πρακτική, την υποχρέωση ανάπτυξης εθνικής στρατηγικής και σχεδίου δράσης με ξεκάθαρο χρονοδιάγραμμα και την αναθεώρηση των όρων αναφοράς σε άτομα με αναπηρία στη νομοθεσία. Η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών επιδοκίμασε ρητά τη διαβουλευτική στάση της ελληνικής αντιπροσωπείας και τις καίριες παρεμβάσεις των μελών της στη διαδικασία.

Στις 9 Οκτωβρίου 2019 ξεκίνησαν οι εργασίες της τεχνικής επιτροπής με μέλη-εκπροσώπους όλων των Υπουργείων για την επεξεργασία του ΕΣΔ. Στο πρώτο στάδιο των εργασιών της, η επιτροπή, αποτελούμενη κυρίως από υπηρεσιακά στελέχη των Υπουργείων, κατέγραψε τη

νομοθεσία, τη δημόσια πολιτική, τις λειτουργίες/οργανικές μονάδες της Δημόσιας Διοίκησης με κύρια ή παρεμπίπτουσα αρμοδιότητα για θέματα δικαιωμάτων των Ατόμων με αναπηρία και συνέλεξε τα σχετικά δεδομένα και στατιστικά στοιχεία από κάθε Υπουργείο, στοιχεία απολύτως αναγκαία για την εκπόνηση ενός συνεκτικού και τεκμηριωμένου στρατηγικού σχεδίου. Για τη διαμόρφωση των στόχων και δράσεων ελήφθησαν υπ' όψιν οι βασικές συστημικές παθογένειες, όπως αναδείχθηκαν από την τεχνική επιτροπή, την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών, τον Συνήγορο του Πολίτη, την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, την ΕΣΑμεΑ και τις δευτεροβάθμιες οργανώσεις/μέλη της και εκπροσώπους της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής και της Εθνικής Αθλητικής Ομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρίες. Ενδεικτικά αναφέρονται: (α) Έλλειψη συγκροτημένης φιλοσοφίας για τα δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρία στην εθνική νομοθεσία, (β) κατακερματισμός των σχετικών διατάξεων στην εθνική νομοθεσία, (γ) κατεκερματισμός της κοινωνικής πολιτικής σε επιμέρους μέτρα και δράσεις, (δ) έλλειψη στρατηγικής για την αποτελεσματική εφαρμογή της Σύμβασης, (ε) διατήρηση στο εθνικό νομοθετικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένου του μηχανισμού αξιολόγησης της αναπηρίας, στοιχείων που παραπέμπουν στο ιατρικό μοντέλο της αναπηρίας, (στ) χρήση υποτιμητικής γλώσσας για τα άτομα με αναπηρία στην εθνική νομοθεσία, (ζ) εφαρμογή της νομοθετικής απαγόρευσης διακρίσεων μόνο στο πεδίο της εργασίας και απασχόλησης (ν. 3304/2005 και 4443/2016) και όχι σε άλλα πεδία, όπως κοινωνική ασφάλιση, υγεία, κοινωνική πρόνοια, φορολογία, (η) στήριξη της κοινωνικής πολιτικής για τα Άτομα με αναπηρία κυρίως σε ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, γεγονός το οποίο δεν εξασφαλίζει βιωσιμότητα και συνέχεια, (θ) διχογνωμία ως προς την ανάγκη ύπαρξης ενός γενικού ορισμού της αναπηρίας, (ι) μειωμένη φυσική προσβασιμότητα, (ια) ελάχιστη ψηφιακή προσβασιμότητα, ιδίως των ιστοτόπων του δημοσίου τομέα, (ιβ) αποσπασματικές δράσεις αποϊδρυματοποίησης, (ιγ) έλλειψη καλών πρακτικών σε θέματα μεταναστευτικού/προσφυγικού.

Τον Σεπτέμβριο του 2020 συστήθηκε με απόφαση του Υπουργού Επικρατείας ομάδα εργασίας με περισσότερα από εκατό μέλη, εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας, φορέων όπως ο Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ), ο Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ) και ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), καθώς και υπηρεσιακά στελέχη των Υπουργείων, με διάρκεια εργασιών έως τον Ιούνιο του 2021. Παράλληλα, για πρώτη φορά από την ψήφιση του ν. 4488/2017, εφαρμόζονται οι διατάξεις σχετικά με τον ορισμό επιμέρους σημείων αναφοράς στα Υπουργεία, τις Περιφέρειες και τους Δήμους και ενεργοποιείται ο Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση. Με τη συνδρομή της ΕΝΠΕ και της ΚΕΔΕ ορίστηκαν τόσο σημεία επαφής για την παρακολούθηση της εφαρμογής της Σύμβασης σε όλη την Επικράτεια, όσο και μόνιμοι υπάλληλοι ως σημεία επικοινωνίας.

Οι δράσεις του παρόντος ΕΣΔ εντάσσονται σε έξι Πυλώνες και τριάντα Στόχους, όπως αυτοί διαμορφώθηκαν οριζόντια από τον Συντονιστικό Μηχανισμό. Οι δράσεις αναλύονται περαιτέρω σε έργα και ενέργειες με σαφές χρονοδιάγραμμα και συγκεκριμένους χειριστές. Με τον τρόπο αυτό, το Κράτος τίθεται στην υπηρεσία των ατόμων με αναπηρία με τη χάραξη δημόσιας πολιτικής που βασίζεται σε δεδομένα και έτσι βελτιώνει την καθημερινότητά τους (Πυλώνας Ι). Θεμελιώνεται η δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας σε εφαρμογή της Σύμβασης (Πυλώνας ΙΙ). Διασφαλίζεται η καθολική προσβασιμότητα στο φυσικό, δομημένο και ψηφιακό περιβάλλον, αλλά και στις μεταφορές (Πυλώνας ΙΙΙ). Η συμμετοχή σε κάθε έκφανση της ζωής (Πυλώνας ΙV) και η αφύπνιση της κοινωνίας και της δημόσιας διοίκησης (Πυλώνας V) συνιστούν τις δύο όψεις

του ίδιου νομίσματος και συμβάλλουν καθοριστικά στην ένταξη και την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία. Η συνεργασία των δημιουργικών δυνάμεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων διευκολύνει την αξιοποίηση και απορρόφηση της χρηματοδότησης για τα άτομα με αναπηρία και ενισχύει το τουριστικό μας προϊόν με θεσμικές παρεμβάσεις στο πλαίσιο του προσβάσιμου τουρισμού (Πυλώνας VI).

Το ΕΣΔ ανταποκρίνεται σε ανάγκες και προσβλέπει στην επίλυση χρόνιων προκλήσεων, όπως αυτές αποτυπώθηκαν από τα Ηνωμένα Έθνη και τους αρμόδιους φορείς στις εκθέσεις τους, οριζόντια και πολυεπίπεδα. Ερείδεται σε μια ορθολογική μεθοδολογία, ήτοι στην εκτενή και συστηματική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης στη δημόσια διοίκηση από τα στελέχη της, γεγονός το οποίο καθιστά το Κράτος υπεύθυνο συνομιλητή στη δημόσια διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους. Το Σχέδιο καθοδηγείται από τις συστάσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, του αναπηρικού κινήματος και άλλων φορέων ως προς τη στοχοθεσία και τις δράσεις. Έχει δυναμικό χαρακτήρα που θα επικαιροποιείται, θα εξειδικεύεται και θα εμπλουτίζεται σύμφωνα με τα πορίσματα τακτικής και συνεχούς διαβούλευσης. Το Σχέδιο εντάσσεται άμεσα στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση του Κυβερνητικού Έργου ΜΑΖΙ της Προεδρίας της Κυβέρνησης και αναλύεται σε Έργα και Ενέργειες. Σκοπός είναι τα έργα και οι ενέργειες που εμπεριέχονται στο Σχέδιο να ενταχθούν άμεσα σε χρηματοδοτικά εργαλεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως το Ταμείο Ανάκαμψης και το Ταμείο Συνοχής, ώστε να διασφαλισθούν, κατά το δυνατόν, οι αναγκαίοι πόροι για την υλοποίησή τους. Κυρίως, όμως, το ΕΣΔ είναι ένα φιλόδοξο αλλά ρεαλιστικό πρότυπο σχέδιο δημόσιας πολιτικής, συνεκτικό και ολιστικό, για τα άτομα με αναπηρία που ενσωματώνει το δικαιωματικό κεκτημένο της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

Οριζόντιες Δράσεις

- Κωδικοποίηση και αναμόρφωση νομοθεσίας και ενσωμάτωση δράσεων για τα άτομα με αναπηρία σε νέα νομοθετήματα
- Διαλειτουργικότητα πληροφοριακών συστημάτων και συλλογή δεδομένων
- Προσβάσιμες ψηφιακές υπηρεσίες και εργαλεία
- Απλούστευση διαδικασιών παροχής υπηρεσιών σε άτομα με αναπηρία
- Οριζόντια μέτρα για τη βελτίωση της προσβασιμότητας του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος
- Προσβασιμότητα στις μεταφορές
- Αφύπνιση και ενημέρωση, κατάρτιση και επιμόρφωση
- Αναβάθμιση των υποστηρικτικών υπηρεσιών προς άτομα με αναπηρία
- Συμπεριληπτική/ένταξιακή εκπαίδευση και υποστηρικτικές υπηρεσίες προς παιδιά με αναπηρία
- Ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

- Ανεξάρτητη διαβίωση και συμμετοχή στην πολιτική και πολιτιστική ζωή

Οριζόντιοι Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

- Ανάπτυξη νέων εξειδικευμένων υποστηρικτικών υπηρεσιών προς τα άτομα με αναπηρία και αριθμός εξυπηρετούμενων ανά κατηγορία νέας υπηρεσίας
- Παρεχόμενες υπηρεσίες προς τα άτομα με αναπηρία που απλουστεύθηκαν ή/και ψηφιοποιήθηκαν
- Προσβάσιμοι στα άτομα με αναπηρία ιστότοποι του δημοσίου τομέα
- Αριθμός και ποσοστό προσβάσιμων κτηρίων που στεγάζουν δημόσιες λειτουργίες και υπηρεσίες
- Κωδικοποίηση και αναμόρφωση νομοθεσίας για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία
- Λειτουργία της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας
- Καταχωρίσεις σε ενιαίο μητρώο ατόμων με αναπηρία, διαλειτουργικότητα με πληροφοριακά συστήματα, αριθμός και ποσοστό χρηστών της Ηλεκτρονικής Κάρτας Αναπηρίας, υπηρεσίες που εντάσσονται στην Ηλεκτρονική Κάρτα Αναπηρίας
- Προώθηση των ατόμων με αναπηρία στην απασχόληση
- Προώθηση της συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες
- Προώθηση της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Πυλώνας I: Το Κράτος στην υπηρεσία του Ατόμου με Αναπηρία

Στόχος 1: Ενεργοποιείται και τίθεται σε λειτουργία το δίκτυο του Συντονιστικού Μηχανισμού του ν. 4488/2017 για την εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες σε όλη την Επικράτεια

***Δείκτης:** Λειτουργία Συντονιστικού Μηχανισμού*

Ενεργοποιούμε τον Συντονιστικό Μηχανισμό στον οποίο συγκεντρώνονται για πρώτη φορά τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς σε Υπουργεία, Περιφέρειες και Δήμους με τη συνεργασία της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος (ΕΝΠΕ), της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), και διασφαλίζουμε τη συνέχεια της λειτουργίας του.

Δεσμευόμαστε για την αποτελεσματική επιχειρησιακή λειτουργία του Συντονιστικού Μηχανισμού.

- ✓ Θεσμοθετούμε διαδικασίες και εργαλεία συντονισμού και παρακολούθησης των διακριτών επιπέδων διακυβέρνησης για ζητήματα δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία.

- ✓ Αναλαμβάνουμε τον πολιτικό συντονισμό και προσεγγίζουμε τις συναρμοδιότητες ως ευκαιρίες συνέργειας.
- ✓ Αναπτύξαμε και εφαρμόζουμε σύστημα οριζόντιων δεικτών επίτευξης ανά Πυλώνα και ανά Στόχο για την παρακολούθηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.
- ✓ Συλλέγουμε δεδομένα σχετικά με την πορεία εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης μέσω του MAZI, του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση του Κυβερνητικού Έργου.
- ✓ Καταθέτουμε και παρουσιάζουμε ετήσια έκθεση για την πορεία εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής.

Ορίζουμε πλαίσιο τακτικής συνεργασίας του Συντονιστικού Μηχανισμού στην Κυβέρνηση με τον Συνήγορο του Πολίτη (Πλαίσιο Προαγωγής της Σύμβασης του άρθρου 72 του ν. 4488/2017), την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με αναπηρία (ΕΣΑμεΑ) ως τριτοβάθμια οργάνωση των ατόμων με αναπηρία, καθώς και ευρύτερα την κοινωνία των πολιτών και ιδίως τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα:

Έως τον Μάιο 2021: Σχεδιασμός διαδικασιών και εργαλείων συντονισμού και παρακολούθησης

Έως τον Ιούνιο 2021: Υλοποίηση επιχειρησιακού σχεδιασμού

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργός Επικρατείας, Συντονιστικός Μηχανισμός

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, ΕΝΠΕ, ΚΕΔΕ, Συνήγορος του Πολίτη, ΕΣΑμεΑ

Στόχος 2: Συστήνεται η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας

***Δείκτης:** Λειτουργία Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας*

Συστήνεται Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, η οποία υπάγεται στον Πρωθυπουργό με στόχο:

- ✓ Να προάγει την άσκηση του θεμελιώδους δικαιώματος της πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.
- ✓ Να επιβλέπει την εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για την προσβασιμότητα στα άτομα με αναπηρία.
- ✓ Να εισηγείται τη χάραξη δημόσιας πολιτικής και ρυθμιστικές παρεμβάσεις.
- ✓ Να αναπτύσσει και να επικαιροποιεί προδιαγραφές προσβασιμότητας σε όλους τους τομείς, όπως στο φυσικό, δομημένο και ψηφιακό περιβάλλον, στις τηλεπικοινωνίες, στις μεταφορές, στις υπηρεσίες και στα αγαθά και να συντάσσει κατευθυντήριες οδηγίες εφαρμογής τους σε συνεργασία με αρμόδιους φορείς και ειδικούς εμπειρογνώμονες.
- ✓ Να παρέχει τεχνική βοήθεια και εκπαίδευση σε συνεργασία με αρμόδια Υπουργεία και φορείς, Περιφέρειες και Δήμους, αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων με

αναπηρία, τον Συνήγορο του Πολίτη και την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

- ✓ Να συνεργάζεται με το Κεντρικό και τα Επιμέρους Σημεία Αναφοράς του ν. 4488/2017 σε Υπουργεία, Περιφέρειες και Δήμους, καθώς και με την Κεντρική και τις Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας του ν. 4495/2017.
- ✓ Το Διοικητικό Συμβούλιο θα απαρτίζεται από εκπροσώπους της δημόσιας διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών. Η πλειοψηφία των μελών του ΔΣ θα είναι άτομα με αναπηρία. Στο ΔΣ θα συμμετέχουν και δικαστικοί συμπαραστάτες ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα:

Έως τον Δεκέμβριο 2020: Σύσταση Εθνικής Αρχικής Προσβασιμότητας

Έως τον Μάρτιο 2021: Συγκρότηση Διοικητικού Συμβουλίου

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργός Επικρατείας, Συντονιστικός Μηχανισμός

Στόχος 3: Κωδικοποιείται και αναμορφώνεται η εθνική νομοθεσία για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Δείκτες: κωδικοποίηση και αναμόρφωση νομοθεσίας, ενσωμάτωση Ευρωπαϊκών οδηγιών για τα άτομα με αναπηρία

Κωδικοποιούμε και αναμορφώνουμε τη νομοθεσία για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, διασφαλίζουμε την εναρμόνιση με την οικεία Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών και θεραπεύουμε την κατακερματισμένη εικόνα των διάσπαρτων και συχνά αντικρουόμενων μεταξύ τους νομοθετικών διατάξεων. Ειδικότερα:

- ✓ Δημιουργούμε τις προϋποθέσεις ουσιαστικής πρόσβασης στη νομοθεσία και εγγύησης διαφάνειας και ασφάλειας δικαίου.
- ✓ Εξαλείφουμε την υποτιμητική γλώσσα για τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στην εθνική νομοθεσία.
- ✓ Αίρουμε αντιφάσεις για ζητήματα ορισμού της αναπηρίας και δικαιοπρακτικής ικανότητας κατόπιν διαβούλευσης με συναρμόδιους φορείς, το αναπηρικό κίνημα και την κοινωνία των πολιτών.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργός Επικρατείας, Συντονιστικός Μηχανισμός

Στόχος 4: Αναβαθμίζουμε τη λειτουργία του Συστήματος Αξιολόγησης και Πιστοποίησης Αναπηρίας

Δείκτες: λειτουργία συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης της αναπηρίας, αριθμός/αύξηση στελέχωσης επιτροπών ΚΕΠΑ, μείωση χρόνου αναμονής για την αξιολόγηση και πιστοποίηση της αναπηρίας από τα ΚΕΠΑ, αύξηση ατόμων με αναπηρία που αξιολογούνται μηνιαία από τα ΚΕΠΑ/ανά ΚΕΠΑ, νέο πληροφοριακό σύστημα ΚΕΠΑ, προσωπικό ΚΕΠΑ που συμμετείχε στο πρόγραμμα κατάρτισης, πορίσματα εργαλείου ανάλυσης ρίσκου για την λειτουργία του συστήματος

δειγματοληπτικού ελέγχου και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων όλων των δομών (υγειονομικές επιτροπές, ιατρικό σώμα, διοικητικό προσωπικό)

1. Αναβαθμίζουμε τη λειτουργία του υφιστάμενου συστήματος αξιολόγησης και πιστοποίησης της αναπηρίας με μέτρα-τομές για τη βελτίωση των υπηρεσιών των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕΠΑ)

- ✓ Θεσπίζουμε Κανονισμό Λειτουργίας για το σύνολο των παρεχόμενων υπηρεσιών από το διοικητικό και υγειονομικό προσωπικό, κατόπιν διαβούλευσης με το Υπουργείο Υγείας, τους Ιατρικούς Σύλλογους και την ΕΣΑμεΑ.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Μάιο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Υγείας, Εθνικός Οργανισμός Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ), Ιατρικοί Σύλλογοι

- ✓ Επικαιροποιούμε τον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας και εντάσσουμε συγκεκριμένα σημεία αυτού στον κανονισμό λειτουργίας των ΚΕΠΑ, προκειμένου να υπάρχει η απαραίτητη σύνδεση αυτών.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Μάιο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Υγείας, Ιατρικοί Σύλλογοι

- ✓ Ενισχύουμε και ανανεώνουμε το σώμα ιατρών των ΚΕΠΑ με εγγυήσεις διαφάνειας. Στοχεύουμε σε συνολικό δυναμικό τουλάχιστον 1.200 ιατρών σε πανελλήνια κλίμακα για την ταχύτερη λειτουργία των επιτροπών και τη στελέχωσή τους με περαιτέρω ιατρικές ειδικότητες.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Μάιο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

- ✓ Εκπαιδεύουμε τους ιατρούς των υγειονομικών επιτροπών.
Εστιάζουμε αφενός στην αρχική κατάρτιση αυτών σχετικά με την ασφαλιστική αναπηρία, αφετέρου σε διαρκή ενημέρωση για τις νομοθετικές ρυθμίσεις που άπτονται θεμάτων σύνταξης αναπηρίας, χορήγησης επιδομάτων ή ευεργετημάτων που παρέχονται από την πολιτεία.

Αποβλέπουμε στην περαιτέρω εξοικείωσή τους με τον Ενιαίο Πίνακα Προσδιορισμού Ποσοστών Αναπηρίας (ΕΠΠΠΑ) και τον Πίνακα με τις Μη Αναστρέψιμες Παθήσεις και τη χρήση όλων των παρεχόμενων μέσων αξιολόγησης.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

- ✓ Ενισχύουμε τις διοικητικές υπηρεσίες με τη διάθεση του αναγκαίου προσωπικού από άλλους φορείς και μεριμνούμε για την επιμόρφωσή του σε συνεργασία με το Ινστιτούτο της ΕΣΑμεΑ (ΙΝΕΣΑμεΑ).

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Μάιο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ, ΕΣΑμεΑ (ΙΝΕΣΑμεΑ)

- ✓ Αναβαθμίζουμε το σύνολο των πληροφοριακών υποδομών διαχείρισης των διαδικασιών στα ΚΕΠΑ.

- ✓ Καταργούμε την ανάρτηση κατάστασης με τα ονόματα των αξιολογούμενων έξω από τα γραφεία των επιτροπών για τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Μάιο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

- ✓ Δημιουργούμε ηλεκτρονικό υποσύστημα υποστήριξης των ΚΕΠΑ του e-ΕΦΚΑ.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Νοέμβριο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

- ✓ Αναπτύσσουμε εργαλείο ανάλυσης ρίσκου (risk analysis) για την λειτουργία του συστήματος δειγματοληπτικού ελέγχου και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων όλων των δομών (υγειονομικές επιτροπές, ιατρικό σώμα, διοικητικό προσωπικό) με ενδεικτικά κριτήρια την ορθότητα των αποφάσεων με βάση τον αριθμό ενστάσεων που γίνονται δεκτές, τη συχνότητα των ενστάσεων, τη συμπεριφορά των ιατρών προς τους εξεταζόμενους, την υπηρεσία και τους συναδέλφους τους, καθώς και την εφαρμογή και τήρηση του Κώδικα Δεοντολογίας.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Νοέμβριο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

- ✓ Αναβαθμίζουμε τις κτηριακές υποδομές λειτουργίας των υγειονομικών επιτροπών, εξασφαλίζουμε την προσβασιμότητα των υποδομών, βελτιώνουμε τους χώρους υποδοχής και σχεδιάζουμε την αποκέντρωση των δομών.
- ✓ Δημιουργούμε πολλαπλά σημεία αξιολόγησης της αναπηρίας στην Αθήνα, με κριτήρια την προσβασιμότητα και τη διασφάλιση της πληρότητας αναγκαίου υγειονομικού προσωπικού προς αποφυγή αναβολών και καθυστερήσεων.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2022, σταδιακή αποπεράτωση

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Υγείας, e-ΕΦΚΑ, ΕΟΠΥΥ

2. Αναπτύσσουμε Ενιαία Ηλεκτρονική Πλατφόρμα

- ✓ Επιτυγχάνουμε, μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ μητρώων και βάσεων δεδομένων του Δημοσίου, την ψηφιοποίηση διοικητικών διαδικασιών, όπως η υποβολή αίτησης και η έκδοση πιστοποιητικού αναπηρίας από τα ΚΕΠΑ για την απονομή των αναπηρικών συντάξεων που χορηγούνται από τον e-ΕΦΚΑ, των προνοιακών επιδομάτων που χορηγούνται από τον ΟΠΕΚΑ και λοιπών παροχών.
- ✓ Απλουστεύουμε τα επιμέρους βήματα των διαδικασιών, μειώνουμε τη γραφειοκρατία και τον χρόνο εξυπηρέτησης των πολιτών.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ, ΟΠΕΚΑ, Ηλεκτρονική Διαχείριση Κοινωνικής Ασφάλισης (διαχειριστής πλατφόρμας)

3. Διασφαλίζουμε την παρουσία διερμηνέων νοηματικής γλώσσας κατά την εξέταση κωφών και βαρηκόνων από τα ΚΕΠΑ

- ✓ Καλύπτουμε μέρος των αναγκαίων πόρων για την υλοποίηση της δράσης σε πανελλήνιο κλίμακα.
- ✓ Κινητροδοτούμε τη χρηματοδότηση της δράσης και δημιουργούμε ειδικά προγράμματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, e-ΕΦΚΑ

4. Ενισχύουμε τον δικαιωματικό χαρακτήρα της δημόσιας πολιτικής σε ό,τι αφορά το σύστημα αξιολόγησης και πιστοποίησης της αναπηρίας, όπως συστήνουν τα Ηνωμένα Έθνη

- ✓ Τροποποιούμε τον ν. 3863/2010 περί στελέχωσης της Ειδικής Επιστημονικής Επιτροπής που συντάσσει τον Ενιαίο Πίνακα Προσδιορισμού εμπλουτίζοντας τη σύνθεσή της με επιπλέον ιατρικές ειδικότητες, επαγγελματίες του χώρου της Υγείας, όπως εργοθεραπευτές και φυσιοθεραπευτές, και νέα επιστημονικά πεδία, όπως κοινωνικούς λειτουργούς (διεπιστημονική και δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας).

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων

- ✓ Διενεργούμε μελέτη για την πιθανή μελλοντική αξιοποίηση κριτηρίων λειτουργικότητας στην αξιολόγηση της αναπηρίας με την υποστήριξη δύο ομάδων εργασίας: μίας πολιτικής και μίας διεπιστημονικής.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων και εμπλεκόμενοι φορείς

Στόχος 5: Εντάσσουμε την Ηλεκτρονική Κάρτα Αναπηρίας στην καθημερινότητα του πολίτη

***Δείκτης:** λειτουργία της Ηλεκτρονικής Κάρτας Αναπηρίας*

Διευκολύνουμε την καθημερινότητα των ατόμων με αναπηρία δημιουργώντας μία κάρτα-κλειδί για όλα τα άτομα με ορατές ή μη ορατές αναπηρίες

- ✓ Συνδέουμε την Ηλεκτρονική Κάρτα Αναπηρίας με πάσης φύσεως παροχές που δικαιούνται τα άτομα με αναπηρία, περιορίζοντας τα δικαιολογητικά και τη γραφειοκρατία. Σχεδιάζουμε τη διασύνδεση της Ηλεκτρονικής Κάρτας Αναπηρίας με την ‘Εθνική Πύλη Παροχών’, ένα νέο, ενιαίο πληροφοριακό σύστημα, επιτρέποντας για πρώτη φορά τον αποτελεσματικό και τεκμηριωμένο σχεδιασμό δημόσιας πολιτικής.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του πρώτου τετραμήνου του 2022: Πιλοτικό πρόγραμμα (επιδοματούχοι ΟΠΕΚΑ)

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στόχος 6: Παρέχουμε περισσότερες προσβάσιμες υπηρεσίες στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ)

***Δείκτης:** νέες υπηρεσίες, ψηφιακές υπηρεσίες που απευθύνονται σε/και σε άτομα με αναπηρία, αριθμός ΚΕΠ προσβάσιμων σε άτομα με αναπηρία, αριθμός και ποσοστό στελεχών/προσωπικού ΚΕΠ που είναι εκπαιδευμένα στην εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία*

1. Βελτιώνουμε την προσβασιμότητα σε διαδικασίες των ΚΕΠ

- ✓ Παρέχουμε ψηφιακή εξυπηρέτηση στην πλατφόρμα myKEPlive με τη χρήση της νοηματικής γλώσσας (εξ αποστάσεως διερμηνείας), της βιντεοκλήσης και του γραπτού κειμένου.

Χρονοδιάγραμμα: Πιλοτικά από τον Ιούλιο 2020 σε 43 ΚΕΠ 36 δήμων με δυνατότητα πρόσβασης από όλους τους πολίτες έως τον Δεκέμβριο 2021.

Έως Ιούνιο 2021: Ολοκλήρωση παρεμβάσεων στη διαδρομή από την είσοδο στο gov.gr έως τη χρήση υπηρεσιών του myKEPlive.

- ✓ Διευρύνουμε περαιτέρω τη δυνατότητα να υποβάλλει ο πολίτης ηλεκτρονικές αιτήσεις για διαδικασίες που δεν χορηγούνται online αλλά διεκπεραιώνονται μέσω των ΚΕΠ από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη gov.gr. Ήδη 50 διαδικασίες ΚΕΠ διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά μέσω gov.gr από το Σεπτέμβριο 2020.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

2. Εκπαιδεύουμε τους υπαλλήλους πρώτης γραμμής (front offices) των ΚΕΠ με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε επιμορφωτικά προγράμματα και εκπονούμε οδηγούς.

Χρονοδιάγραμμα:

Α΄ φάση: 300 υπάλληλοι των ΚΕΠ έως τον Δεκέμβριο 2020

Β΄ φάση: 2.000 υπάλληλοι των ΚΕΠ έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

3. Διασφαλίζουμε περισσότερα προσβάσιμα σημεία εξυπηρέτησης και συντομότερο χρόνος διεκπεραίωσης

- ✓ Αυξάνουμε τα προσβάσιμα φυσικά σημεία εξυπηρέτησης των πολιτών. Υλοποιούμε τη διαλειτουργικότητα πληροφοριακών συστημάτων ΚΕΠ και αρμόδιων Υπουργείων και φορέων.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021

- ✓ Ολοκληρώσαμε την πρώτη φάση ένταξης διαδικασιών, όπως της έκδοσης Ευρωπαϊκής Κάρτας Ασφάλισης Ασθενείας (ΕΚΑΑ), και προχωρούμε με την χορήγηση αντιγράφου πιστοποιητικού φοίτησης σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και την έκδοση Δελτίου Στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2020

- ✓ Εντάσσουμε στα ΚΕΠ την υποβολή αίτησης εξέτασης για την απόδοση ποσοστού αναπηρίας, τη χορήγηση αντιγράφου απόφασης, καθώς και την κατάθεση ένστασης κατά απόφασης απόδοσης ποσοστού αναπηρίας από ΚΕΠΑ.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

- 4. Διασφαλίζουμε ότι κάθε ΚΕΠ είναι προσβάσιμο και φιλικό σε πολίτες με αναπηρία**
Έχει ήδη ολοκληρωθεί η μελέτη αισθητικής αναβάθμισης των ΚΕΠ, με πρόβλεψη διασφάλισης της προσβασιμότητάς τους. Επίκειται η αισθητική αναβάθμιση δύο κεντρικών ΚΕΠ, Αθήνας και Θεσσαλονίκης, και εν συνεχεία η αναβάθμιση του συνόλου των ΚΕΠ μέσω ΣΔΙΤ.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στόχος 7: Συλλέγουμε και αξιοποιούμε δεδομένα στη χάραξη δημόσιας πολιτικής για την αναπηρία

***Δείκτες:** υλοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων, αριθμός συμμετεχόντων και ποσοστό επί συνόλου ομάδας-στόχου, ολοκλήρωση ψηφιακού μετασχηματισμού, χαρτογράφηση συλλογής δεδομένων για τις υποθεματικές που εντοπίζονται στις συμπερασματικές παρατηρήσεις/συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τη Σύμβαση των Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρίες, ποσοστό επέκτασης/αύξησης δεδομένων που συλλέγονται από υφιστάμενα και υπό διαμόρφωση/αναθεώρηση πληροφοριακά συστήματα*

- 1. Στηρίζουμε τις δημόσιες πολιτικές για την αναπηρία σε συλλογή στοιχείων και αξιοποίηση ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων από Πιλοτικά Προγράμματα**

Ενδεικτικά παραδείγματα πιλοτικών προγραμμάτων:

- ✓ Πιλοτικό Πρόγραμμα σχετικά με την εισαγωγή λειτουργικών κριτηρίων στην αξιολόγηση της αναπηρίας για την παροχή προνοιακών αναπηρικών δικαιωμάτων, με σκοπό την ανάπτυξη σχετικής δημόσιας πολιτικής στη βάση ενός περισσότερο κοινωνικού μοντέλου αξιολόγησης της αναπηρίας.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2022, σχεδιασμός Οδικού Χάρτη από δύο ομάδες εργασίας (Διυπουργική και Διεπιστημονική), λειτουργία Πιλοτικού Προγράμματος, αξιολόγηση πορισμάτων και ποσοτικών δεδομένων που θα εξαχθούν από το Πιλοτικό Πρόγραμμα

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων

- ✓ Πιλοτικό Πρόγραμμα με συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τον Προσωπικό Βοηθό.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας

- ✓ Πιλοτικό Πρόγραμμα για τη δημιουργία συμπεριληπτικών/ενταξιακών σχολικών κοινοτήτων.

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2021 - Δεκέμβριος 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- ✓ Πιλοτικό Πρόγραμμα για την Πρώιμη Εκπαιδευτική Παρέμβαση με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και την άμεση παροχή της αναγκαίας εκπαιδευτικής υποστήριξης.

Μελετάται ο σχεδιασμός προγράμματος πρώιμης παρέμβασης με συνεργασία των των Υπουργείων Παιδείας και Θρησκευμάτων, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υγείας και με στόχο τον έγκαιρο εντοπισμό και τη σχετική επιμόρφωση του εκπαιδευτικού και λοιπού προσωπικού.

Χρονοδιάγραμμα: Μάρτιος 2021 - Σεπτέμβριος 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- ✓ Πιλοτικό Πρόγραμμα για την αναβάθμιση των Εργαστηρίων Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΕΕΕΕΚ) με στόχο την ενεργή συμμετοχή των μαθητών και την ποιοτικά αρτιότερη εκπαίδευση και κατάρτισή τους, σύμφωνα με τα ατομικά χαρακτηριστικά τους σε συσχέτιση με το πρόγραμμα των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων – Λυκείων (ΕΝΕΕΓΥΛ) και την απορροφητικότητα στην αγορά εργασίας.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020 - Ιούλιος 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

2. Προσθέτουμε την προσβασιμότητα των κτηρίων ως νέα παράμετρο στο πλαίσιο των απογραφών κτηρίων από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)

Χρονοδιάγραμμα:—Εντός του 2020: σύσταση Ομάδας Εργασίας για την προετοιμασία των αναγκαίων νομοθετικών παρεμβάσεων και την προσαρμογή του πληροφοριακού συστήματος της ΕΛΣΤΑΤ

Ιούνιος 2021: ολοκλήρωση καταγραφής

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΕΛΣΤΑΤ, Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της ΕΣΑμεΑ

3. Παρακολουθούμε για πρώτη φορά στο πλαίσιο του Προϋπολογισμού Επιδόσεων, μέσω συγκεκριμένης στοχοθεσίας και δεικτών, την

προσβασιμότητα δημόσιων κτηρίων για τα άτομα με αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής, ετήσια δράση, έναρξη παρακολούθησης από τον προϋπολογισμό του 2021 για τα κτήρια αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών και της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και επέκταση στους λοιπούς Φορείς Γενικής Κυβέρνησης

Υπεύθυνος φορέας:

Υπουργείο Οικονομικών – Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού, Διεύθυνση Αξιολόγησης Δράσεων Γενικής Κυβέρνησης

4. Σχεδιάζουμε τον ψηφιακό μετασχηματισμό της θεματικής περιοχής για τα άτομα με αναπηρία

- ✓ Χαρτογραφούμε τη θεματική περιοχή στα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα και επιλέγουμε τη βέλτιστη προσέγγιση για την υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού.
- ✓ Υλοποιούμε τη στρατηγική ψηφιακού μετασχηματισμού.
- ✓ Διασφαλίζουμε τη δυνατότητα συλλογής και ανάλυσης δεδομένων για το σχεδιασμό δημόσιας πολιτικής.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούλιο 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

5. Επεκτείνουμε τα δεδομένα που συλλέγονται από το myschool αναφορικά με τους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- ✓ Συλλέγουμε, συστηματικά, στοιχεία για τον αριθμό των μαθητών και φοιτητών με αναπηρία σε δομές εκπαίδευσης και πανεπιστήμια, για τους μαθητές με αναπηρία που βρίσκονται εκτός σχολείου καθώς και για τα ποσοστά πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.
- ✓ Διασυνδέουμε τα στατιστικά στοιχεία και δεδομένα με τις προσλήψεις εκπαιδευτικών και Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού ανά σχολικό έτος.
- ✓ Δημιουργούμε πλατφόρμα συλλογής και διάθεσης δεδομένων για τους φοιτητές και τους σπουδαστές/καταρτιζόμενους/εκπαιδευόμενους με αναπηρία από τα Πανεπιστήμια και τις δομές δια βίου εκπαίδευσης (Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας και Δημόσια ΙΕΚ Ειδικής Αγωγής), αντίστοιχα.
- ✓ Ενεργοποιούμε το ηλεκτρονικό μητρώο μαθητών με αναπηρία ‘Ηφαιστος’ και το διασυνδέουμε με το myschool, επιλύοντας θεσμικά προβλήματα.

** Η υλοποίηση του έργου τελεί υπό την αίρεση ότι θα δοθεί η σχετική έγκριση από την Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Διερευνάται η δυνατότητα για τη σχετική έγκριση σε επικείμενο χρόνο.*

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, Πανεπιστήμια, δομές δια βίου εκπαίδευσης

Πυλώνας II: Προστασία των Δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία

Στόχος 8: Ισότητα και Μη-Διάκριση

Δείκτες: αύξηση προνοιακών επιδομάτων και φοροαπαλλαγών προς άτομα με αναπηρία, ολοκλήρωση μελέτης συνεπειών ρύθμισης, νομοθετική πρωτοβουλία (άρθρο 24 του ν. 4443/2016 και άρθρο 74 παρ. 2 του ν. 4488/2017)

1. Υλοποιούμε τις απαραίτητες ενέργειες για τη βελτίωση της κοινωνικής απόδοσης και των αναδιανεμητικών αποτελεσμάτων των προνοιακών δράσεων κάθε μορφής

- ✓ Διαμορφώνουμε πρόταση σχεδίου δράσης για την επισκόπηση της κοινωνικής και δημοσιονομικής αποτελεσματικότητας των προνοιακών παροχών.
- ✓ Διασφαλίζουμε την ορθή χρηματοδότηση του συστήματος προνοιακών παροχών και την ενίσχυση των ατόμων με αναπηρία με κριτήρια κοινωνικής δικαιοσύνης.
- ✓ Δημιουργούμε δημοσιονομικό χώρο που μπορεί να αξιοποιηθεί για την ενίσχυση προνοιακών παροχών και της κοινωνικής συνοχής.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020, κατάθεση πρότασης Σχεδίου Δράσης

Υπεύθυνος φορέας:

Υπουργείο Οικονομικών – Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής, Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού, Διεύθυνση Αξιολόγησης Δράσεων Γενικής Κυβέρνησης

2. Μεριμνούμε για ένα δικαιότερο φορολογικό πλαίσιο για τα άτομα με αναπηρία

Σε συνέχεια ενεργειών όπως η παράταση της προθεσμίας καταβολής βεβαιωμένων οφειλών και δόσεων ρυθμίσεων για τα άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο των κατεπειγόντων μέτρων αντιμετώπισης των αρνητικών συνεπειών της πανδημίας και της ανάγκης περιορισμού διάδοσης του ιού και η απαλλαγή ατόμων με ποσοστό αναπηρίας κάθε μορφής 80% και άνω από (α) την υποχρέωση διενέργειας δαπανών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής, καθώς και (β) την επιβολή εισφοράς αλληλεγγύης, προβαίνουμε στις παρακάτω ενέργειες:

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε αναμόρφωση του φορολογικού πλαισίου εντός των δημοσιονομικών περιθωρίων.
- ✓ Μειώνουμε φορολογικούς συντελεστές και θεσπίζουμε απαλλαγές και διευκολύνσεις για τα άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Οικονομικών – Γραφείο Υφυπουργού Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας

3. Δημιουργούμε χρηστικό οδηγό για τα φορολογικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία με στόχο τη βέλτιστη δυνατή εξυπηρέτηση και υποστήριξη των συναλλασσομένων

- ✓ Καταγράφουμε με τρόπο φιλικό προς τον χρήστη τα φορολογικά δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στις βασικές φορολογίες: Εισόδημα, ΕΝΦΙΑ, Κεφάλαιο, ΦΠΑ και Τέλη Αυτοκινήτων.
- ✓ Δημοσιεύουμε τον Χρηστικό Οδηγό στην ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2020

Υπεύθυνος φορέας: Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων

4. Μελετούμε, για πρώτη φορά, τις συνέπειες της οριζόντιας επέκτασης του εύρους προστασίας της αρχής της ίσης μεταχείρισης σε περιπτώσεις αναπηρίας

- ✓ Εξετάζουμε τις συνέπειες της επέκτασης στους τομείς της εκπαίδευσης, της κοινωνικής προστασίας, της παροχής αγαθών και υπηρεσιών (άρθρο 24 του ν. 4443/2016 και άρθρο 74 παρ. 2 του ν. 4488/2017).
- ✓ Αποτυπώνουμε το όφελος από την επέκταση της εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης και το μέγεθος του κόστους.
- ✓ Συμβάλλουμε στην καταπολέμηση των στερεοτύπων όσων επικαλούνται το κόστος που θα επιφέρει η επέκταση του δικαιώματος, ταυτίζοντας την αναπηρία σχεδόν αποκλειστικά με την κινητική αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στόχος 9: Γυναίκες με Αναπηρία

Οι γυναίκες με αναπηρία αποτελούν το 21,4% των γυναικών, το 60,9% των ατόμων με αναπηρία και το 11% του συνολικού πληθυσμού σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat (2015) στην Ελλάδα. Τα ποσοστά αυτά εκτιμάται ότι θα αυξάνονται δεδομένης της θετικής συνάφειας ηλικίας και ύπαρξης αναπηρίας/χρόνιας πάθησης, της δημογραφικής γήρανσης και του υψηλότερου προσδόκιμου ζωής των γυναικών.

Αναγνωρίζουμε ότι οι γυναίκες με αναπηρία υπόκεινται σε πολλαπλές διακρίσεις: ως γυναίκες και ως γυναίκες με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις, αλλά και ως συγγενείς ατόμων με αναπηρία και χρόνια πάθηση.

Δείκτης: Ενσωμάτωση διάστασης αναπηρίας στις πολιτικές και δράσεις για την ισότητα των φύλων (ανά Υπουργείο και τομέα πολιτικής)

1. Ενσωματώνουμε τη διάσταση της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές και τα προγράμματα για την ισότητα των φύλων

- ✓ Συντάσσουμε και υπογράφουμε Πρωτόκολλο Συνεργασίας της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων και της ΕΣΑμεΑ.
- ✓ Αποτυπώνουμε μέσω ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας σε εθνικό επίπεδο την κατάσταση των γυναικών που είναι άτομα με αναπηρία, σε συνεργασία με το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ).
- ✓ Συμπληρώνουμε το υπάρχον κανονιστικό πλαίσιο για την ουσιαστική ισότητα των φύλων.

Χρονοδιάγραμμα:

Εντός του 2021: Σύνταξη Πρωτοκόλλου

Έως τον Ιούλιο 2022: Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης

Υπεύθυνος φορέας: Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΟΠΠΦ), σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ και το ΚΕΘΙ

2. Ενσωματώνουμε τη διάσταση της αναπηρίας στη διαμόρφωση ολοκληρωμένης στρατηγικής για γυναίκες και κορίτσια Ρομά, πρόσφυγες, αιτούσες άσυλο και γυναίκες που η κατάστασή τους προσομοιάζει με αυτήν των γυναικών προσφύγων

- ✓ Καταγράφουμε γυναίκες και κορίτσια με αναπηρία σε πληθυσμούς προσφύγων, αιτούντων άσυλο και όσων η κατάσταση προσομοιάζει με αυτήν των αιτούντων άσυλο.
- ✓ Συντάσσουμε εγχειρίδιο οδηγιών σχετικά με τις γυναίκες και τα κορίτσια που είναι άτομα με αναπηρία προς όλες τις υπηρεσίες που εμπλέκονται στην υποδοχή αιτούντων άσυλο.
- ✓ Διεξάγουμε έρευνα για την κατάσταση των γυναικών Ρομά που είναι άτομα με αναπηρία.
- ✓ Διαμορφώνουμε ολοκληρωμένη στρατηγική για την ισότητα των φύλων και για την καταπολέμηση των πολλαπλών και διατομεακών διακρίσεων σε πληθυσμούς γυναικών και κοριτσιών.

Χρονοδιάγραμμα:

Έως τον Δεκέμβριο 2021: Ολοκλήρωση καταγραφής

Έως τον Ιούλιο 2022: Σύνταξη εγχειριδίου, διεξαγωγή έρευνας

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΟΠΠΦ)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, ΚΕΘΙ

3. Λαμβάνουμε μέτρα για την πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας και κακοποίησης των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρία, και ειδικότερα της ενδοοικογενειακής βίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης

Ενδεικτικά:

- ✓ Εκστρατεία ενημέρωσης των γυναικών και κοριτσιών με αναπηρία, των οικογενειών τους και όσων τις φροντίζουν σχετικά με την πρόληψη, αναγνώριση και αναφορά περιστατικών έμφυλης βίας και τις υφιστάμενες υποστηρικτικές υπηρεσίες σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ.

- ✓ Κατάρτιση ιατρικού προσωπικού, κοινωνικών λειτουργών, του προσωπικού των δομών της ΓΓΟΠΠΦ και της αστυνομίας για τις μεθόδους αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών που είναι άτομα με αναπηρία σε συνεργασία με το ΚΕΘΙ και το Εθνικό Κέντρο Δημόσια Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ).
- ✓ Δημιουργία πρωτοκόλλων και κανόνων δεοντολογίας για τους/τις επαγγελματίες που φροντίζουν και υποστηρίζουν γυναίκες με αναπηρία με στόχο την πρόληψη της έμφυλης βίας και της κακοποίησης σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ.
- ✓ Εξασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας των κτηρίων και της επικοινωνίας με τις υπηρεσίες του Δικτύου Δομών της ΓΓΟΠΠΦ.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – ΓΓΟΠΠΦ

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΚΕΘΙ, ΕΚΔΔΑ

4. Λαμβάνουμε μέτρα για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών με αναπηρία και ειδικότερα της εξαναγκαστικής άμβλωσης και στέρωσης

Ενδεικτικά:

- ✓ Ποινικοποίηση της εκ προθέσεως αναγκαστικής στέρωσης, λαμβάνοντας υπόψη και τις περιπτώσεις γυναικών που τελούν υπό δικαστική συμπαράσταση.
- ✓ Επεξεργασία του κανονιστικού πλαισίου για τη διακοπή κύησης στις περιπτώσεις που η κυοφορούσα τελεί υπό δικαστική συμπαράσταση.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Δικαιοσύνης, ΓΓΟΠΠΦ

- ✓ Διεξαγωγή σεμιναρίων σε γονείς/κηδεμόνες κοριτσιών με αναπηρία για τα αναπαραγωγικά και σεξουαλικά δικαιώματά τους σε συνεργασία με το ΚΕΘΙ και την ΕΣΑμεΑ.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – ΓΓΟΠΠΦ

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΚΕΘΙ, ΕΣΑμεΑ

Στόχος 10: Παιδιά με αναπηρία και Στήριξη της Οικογένειας

Τα παιδιά που φιλοξενούνται σε ιδρύματα συχνά οδηγούνται σε αυτά λόγω της έλλειψης υπηρεσιών στην κοινότητα.

Η πολιτική μας κινείται σε δύο άξονες: μία οικογένεια για κάθε παιδί και στήριξη με κάθε τρόπο των παιδιών που διαμένουν σε κλειστές δομές με στοχευμένες δράσεις για την αποϊδρυματοποίησή τους.

Στηρίζουμε τις οικογένειες των ατόμων με αναπηρία.

Αναγνωρίζουμε ότι η εκτιμώμενη αύξηση του αριθμού των ατόμων με αναπηρία συνεπάγεται μεγαλύτερη επιβάρυνση των ατόμων που αναλαμβάνουν τη φροντίδα τους (άτυπες/οι

φροντίστριες/τες), και πως η πλειοψηφία αυτών είναι γυναίκες, γεγονός που επηρεάζει άμεσα τη φυσική, ψυχική και κοινωνική τους ευημερία και αυξάνει την πιθανότητα να βιώσουν διάκριση λόγω σχέσης με άτομο με αναπηρία.

Αναγνωρίζουμε, επίσης, την αναγκαιότητα λήψης μέτρων για την διευκόλυνση της συμμετοχής και των οικογενειών ατόμων με αναπηρία σε κάθε έκφανση της πολιτιστικής, κοινωνικής και οικονομικής ζωής.

***Δείκτες:** αριθμός και αύξηση δομών υποστήριξης παιδιών με αναπηρία και των οικογενειών τους, αριθμός και αύξηση παιδιών που μετέχουν και εξέρχονται από προγράμματα αποϊδρυματοποίησης, υλοποίηση νέου συστήματος πρώιμης παρέμβασης με συνεργασία των εμπλεκόμενων Υπουργείων, αύξηση επιδομάτων προς παιδιά με αναπηρία, νέες δράσεις και υποστηρικτικές υπηρεσίες για παιδιά με αναπηρία και τις οικογένειές τους και αριθμός και αύξηση ωφελούμενων*

1. Θέτουμε την αποϊδρυματοποίηση παιδιών και νέων ως κεντρικό άξονα της μεταρρύθμισης του εθνικού συστήματος παιδικής προστασίας

- ✓ Ενεργοποιήσαμε τις διαδικασίες – για πρώτη φορά από το 2018 – και υλοποιούμε άμεσα και αποτελεσματικά το θεσμικό πλαίσιο για την υιοθεσία και την αναδοχή με εγγυήσεις διαφάνειας.
- ✓ Επικαιροποιούμε τη βάση δεδομένων παιδιών με αναπηρία που διαβιούν σε κλειστού τύπου δομές.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Μάρτιο 2021

- ✓ Προβλέπουμε τη σύνταξη εξατομικευμένου σχεδίου για κάθε παιδί με αναπηρία που διαβιό σε ίδρυμα.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Οκτώβριο 2021

- ✓ Θεσπίζουμε το κανονιστικό πλαίσιο για την αναστολή νέων εισαγωγών σε ιδρύματα.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Αναπτύσσουμε μηχανισμό υποστήριξης οικογενειών με τη δημιουργία ομάδων κινητής παρέμβασης σε κάθε Κέντρο Κοινότητας/Κοινωνική υπηρεσία των Δήμων σε συνεργασία με τις κοινωνικές υπηρεσίες των τοπικών αρχών (ΟΤΑ).

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

- ✓ Εξασφαλίζουμε επαρκές και εκπαιδευμένο προσωπικό στις δομές και εργαλειοθήκη κατάλληλων εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

- ✓ Αναπτύσσουμε πρόγραμμα αποϊδρυματοποίησης για κάθε Κέντρο Κοινωνικής Πρόνοιας.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2024

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

2. Θεσμοθετούμε πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης για παιδιά με αναπηρία 0-6 ετών

- ✓ Δημιουργούμε και εφαρμόζουμε σύγχρονο και αποτελεσματικό θεσμικό πλαίσιο για το πρόγραμμα πρώιμης παρέμβασης (Early Childhood Intervention), μετά από δημόσια διαβούλευση και εμπεριστατωμένη μελέτη.

Χρονοδιάγραμμα:

Έως τον Μάρτιο 2021: Θέσπιση νομοθετικού πλαισίου

Έως τον Οκτώβριο 2021: Σχεδιασμός προγράμματος υλοποίησης και εφαρμογή

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Υγείας

3. Εξασφαλίζουμε μία σταθερή βάση υπηρεσιών υποστήριξης των παιδιών με αναπηρία και των οικογενειών τους

- ✓ Χαρτογραφούμε για πρώτη φορά τις υφιστάμενες υπηρεσίες εξειδικευμένης υποστήριξης για παιδιά με αναπηρία.
- ✓ Ενισχύουμε τη λειτουργία των Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία (ΚΔΑΠ-MEA) μέσω προγραμμάτων έκφρασης και ψυχαγωγίας, άσκησης λόγου, ενίσχυσης των δεξιοτήτων τους και εκπαίδευσης-ενημέρωσης του οικογενειακού τους περιβάλλοντος.
- ✓ Υιοθετούμε νέο κανονιστικό πλαίσιο για τα ΚΔΑΠ-MEA.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2020

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

4. Αναπτύσσουμε τα Κέντρα Δημέρευσης και Ημερήσιας Φροντίδας (ΚΔΗΦ) ως σημαντικούς πυλώνες για την αποθεραπεία, την αποκατάσταση και την κοινωνική ένταξη παιδιών και ενηλίκων με αναπηρία

Τα ΚΔΗΦ ανέρχονται περίπου σε 70 σε όλη την επικράτεια και ωφελούμενοι είναι κυρίως ενήλικα άτομα με αναπηρία αλλά και παιδιά με αναπηρία, για τα οποία υλοποιούνται προγράμματα πρώιμης παρέμβασης, κυρίως για τις ηλικίες 0-6 ετών.

- ✓ Αποτυπώνουμε τις υφιστάμενες υπηρεσίες και ενισχύουμε τη λειτουργία τους.
- ✓ Απλοποιούμε τις διαδικασίες ίδρυσης και λειτουργίας τους.
- ✓ Εκδίδουμε Τεχνικές Οδηγίες για το κτηριολογικό πρόγραμμα των συγκεκριμένων δομών με έμφαση στην προσβασιμότητα.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Απρίλιο 2022

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος

5. Διασφαλίζουμε την πρόσβαση παιδιών με αναπηρία στους παιδικούς σταθμούς και τα σχολικά κτήρια και διευκολύνουμε μητέρες ή πατέρες που έχουν την επιμέλειά τους

- ✓ Επιχορηγούμε τους Δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών για την προσαρμογή των

λειτουργούντων δημοτικών βρεφικών, παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών στις ανάγκες πρόσβασης των παιδιών με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών – Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής

Εμπλεκόμενοι φορείς: Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), Δήμοι

- ✓ Εξασφαλίζουμε επαρκείς και κατάλληλους ιδιόκτητους χώρους και συνθήκες ασφαλούς παραμονής με την ανέγερση ή επέκταση σχολικών κτηρίων προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσια, γενικά λύκεια (ΓΕΛ), επαγγελματικά λύκεια (ΕΠΑΛ) και ειδικά σχολεία) στο πλαίσιο του Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού 'Αντώνης Τρίτης').

Χρονοδιάγραμμα: 2020 - 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών – Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΕΕΤΑΑ, Δήμοι

- ✓ Διευκολύνουμε γονείς και κηδεμόνες με την πράξη 'Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής' με παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών σε δημόσιους και ιδιωτικούς βρεφικούς, βρεφονηπιακούς παιδικούς σταθμούς, βρεφονηπιακούς σταθμούς ολοκληρωμένης φροντίδας και κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, ως εξής:
 - α) παιδιά με αναπηρία από 2,5 ετών έως 6,5 ετών, σε βρεφονηπιακούς σταθμούς ολοκληρωμένης φροντίδας,
 - β) παιδιά με ελαφράς μορφής κινητικούς ή αισθητηριακούς περιορισμούς και χρόνιες παθήσεις, σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών καθώς και
 - γ) παιδιά με αναπηρία ή/και εφήβους ή/και άτομα με νοητική υστέρηση ή/και κινητική αναπηρία, σε Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: 2019 - 2020 (διαρκής δράση)

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών – Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής

Εμπλεκόμενος φορέας: ΕΕΤΑΑ

- ✓ Διεξάγουμε έρευνα για την καταγραφή και επεξεργασία των αναγκών των γονέων και κηδεμόνων παιδιών με αναπηρία ιδίως υπο το πρίσμα της εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούλιο 2023

Υπεύθυνος φορέας: ΓΓΟΠΠΦ

Εμπλεκόμενος φορέας: ΚΕΘΙ

6. Απλουστεύουμε τις διαδικασίες πιστοποίησης για την παροχή Κάρτας Πολιτισμού και θεσπίζουμε ειδική τιμολογιακή πολιτική για τα άτομα με αναπηρία, τους προσωπικούς βοηθούς και τις οικογένειές τους

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στόχος 11: Ανεξάρτητη Διαβίωση

Δείκτες: θεσμοθέτηση Προσωπικού Βοηθού και υλοποίηση προγράμματος, αριθμός προσωπικών βοηθών, ώρες απασχόλησης προσωπικών βοηθών, αριθμός προσβάσιμων κατοικιών και γειτονιών ως αποτέλεσμα της σχετικής δράσης, αριθμός εξυπηρετούμενων πολιτών με αναπηρία στα προγράμματα 'Βοήθεια στο Σπίτι' και 'Πρόληψη στο Σπίτι', πόρισμα Ομάδας Εργασίας για την Κινητικότητα, νέες υπηρεσίες υποστήριξης ατόμων με αναπηρία και αριθμός συμμετεχόντων σε αυτές

1. **Θέτουμε τον Προσωπικό Βοηθό στο επίκεντρο της πολιτικής προώθησης της ανεξάρτητης διαβίωσης**

Τον Απρίλιο του 2020 συστήσαμε Ομάδα Εργασίας με θέμα 'Προσωπικός Βοηθός για τα άτομα με αναπηρία' με σκοπό την επεξεργασία και την υποβολή προτάσεων για τη θεσμοθέτηση Προσωπικού Βοηθού για τα άτομα με αναπηρία. Στην Ομάδα συμμετείχαν ο Γενικός Γραμματέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας, εκπρόσωποι των συναρμόδιων Υπουργείων, επιστήμονες, εμπειρογνώμονες και εκπρόσωποι της ΕΣΑμεΑ και άλλων φορέων ατόμων με αναπηρία (i-Living). Το πόρισμα που συνέταξε η Ομάδα Εργασίας θα κατευθύνει τη χάραξη δημόσιας πολιτικής για την ανεξάρτητη διαβίωση.

- ✓ Θεσμοθετούμε τον Προσωπικό Βοηθό.
- ✓ Σχεδιάζουμε την υλοποίηση Πιλοτικού Προγράμματος με συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- ✓ Μετά το πέρας του Πιλοτικού Προγράμματος και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, σχεδιάζουμε την επέκταση εφαρμογής του μέτρου σε ολόκληρη την επικράτεια.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΕΣΑμεΑ, i-Living

2. **Μεριμνούμε για την πρόληψη της ιδρυματοποίησης και αναπτύσσουμε ένα φάσμα υπηρεσιών παροχής φροντίδας εντός της κοινότητας**

- ✓ Αναπτύσσουμε υποστηρικτικές υπηρεσίες για την αντιμετώπιση των αναγκών των ατόμων με αναπηρία που διαβιούν στην οικία τους ή λαμβάνουν φροντίδα από συγγενείς και φίλους.
- ✓ Δημιουργούμε κινητές μονάδες παρέμβασης σε κάθε Κέντρο Κοινότητας σε συνεργασία με κοινωνικές υπηρεσίες και τις τοπικές αρχές.
- ✓ Αποσυνδέουμε τα προνοιακά επιδόματα από την απασχόληση.
- ✓ Απλοποιούμε τις διαδικασίες ίδρυσης και αδειοδότησης Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΣΥΔ).
- ✓ Παρέχουμε κίνητρα στους Δήμους για τη δημιουργία ΣΥΔ.
- ✓ Θέτουμε προδιαγραφές διασφάλισης ποιότητας και διασφαλίζουμε την επιχειρησιακή αναβάθμισή των ΣΥΔ.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

3. Κλείνουμε σταδιακά τις ιδρυματικές δομές κλειστής φροντίδας

- ✓ Σε συνεργασία με την European Association of Service Providers of Persons with Disabilities (EASPD) καταρτίζουμε την Εθνική Στρατηγική για την Αποϊδρυματοποίηση και το σχέδιο δράσης εφαρμογής της, προβλέποντας μέτρα για την αυτόνομη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία και την πρώιμη παρέμβαση για παιδιά με αναπηρία.
- ✓ Φροντίζουμε για τη μετεγκατάσταση των φιλοξενούμενων σε δομές παροχής φροντίδας σε επίπεδο κοινότητας.

Άτομα με αναπηρία που φιλοξενούνται στο Παράρτημα ΑμεΑ Λεχαιών του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Δυτικής Ελλάδας και στα Παραρτήματα ΑμεΑ του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Αττικής, θα μεταστεγαστούν σε ασφαλή και υποστηρικτική δομή ή δομή οικογενειακού τύπου ή θα επιστρέψουν στην οικογένειά τους, με ταυτόχρονη υποστήριξή τους από το πρόγραμμα αποϊδρυματοποίησης.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

4. Αποασυλοποίηση και ένταξη σε κοινοτικές στεγαστικές μονάδες ψυχικής υγείας

- ✓ Βελτιώνουμε το σύστημα παραπομπής σε κοινοτικές στεγαστικές μονάδες ψυχικής υγείας για όσους πάσχουν από άνοια και ψυχοκοινωνική αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Υγείας

5. ‘Βοήθεια στο Σπίτι’ και ‘Πρόληψη στο Σπίτι’

- ✓ Με το ‘Βοήθεια στο Σπίτι’ συμβάλλουμε στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων της τρίτης ηλικίας που δεν αυτοεξυπηρετούνται πλήρως και ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και συγκεκριμένους περιορισμούς, δίνοντας προτεραιότητα σε αυτούς που ζουν μόνοι τους ή δεν έχουν την πλήρη φροντίδα της οικογένειάς τους.
- ✓ Το 2020 το ‘Βοήθεια στο Σπίτι’ απέκτησε διαρκή χαρακτήρα, καθώς το προσωπικό της δράσης αυτής εντάχθηκε στο μόνιμο προσωπικό των Δήμων.
- ✓ Υποστηρίζουμε με το ‘Πρόληψη στο Σπίτι’ κατοίκους ορεινών και δυσπρόσιτων περιοχών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες με την κατ’ οίκον διεξαγωγή ιατρικών εξετάσεων και την αυτοματοποιημένη αποστολή των αποτελεσμάτων τους σε συμβεβλημένους ιατρούς μέσω τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών.

Χρονοδιάγραμμα:

‘Βοήθεια στο Σπίτι’: Διαρκής δράση

‘Πρόληψη στο Σπίτι’: Εντός του 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Διεύθυνση Προσωπικού ΟΤΑ – ΕΕΤΑΑ, Δήμοι

6. Συγκροτούμε Ομάδα Εργασίας για για την κινητικότητα, τον προσανατολισμό και τις δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης των ατόμων με οπτική αναπηρία

- ✓ Σκοπός της Ομάδας Εργασίας είναι η διερεύνηση και η αποτύπωση της κατάστασης που επικρατεί στον τομέα της εκπαίδευσης των ατόμων με οπτική αναπηρία στην κινητικότητα, στον προσανατολισμό και στις δεξιότητες καθημερινής διαβίωσής τους, από τη σκοπιά του ρυθμιστικού πλαισίου και των πρακτικών που έχουν αναπτυχθεί, στο πλαίσιο του αποτελεσματικού σχεδιασμού και άσκησης της δημόσιας πολιτικής για την ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Καταπολέμησης της Φτώχειας

7. Προγράμματα αυτόνομης κατοικίας και προσβάσιμης γειτονιάς

- ✓ Προωθούμε προγράμματα δημιουργίας αυτόνομων κατοικιών βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και των οδηγιών σχεδιασμού ‘Σχεδιάζοντας για όλους’.
- ✓ Προωθούμε προγράμματα δημιουργίας προσβάσιμων γειτονιών βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας και των οδηγιών σχεδιασμού ‘Σχεδιάζοντας για όλους’.
- ✓ Προωθούμε το πρόγραμμα ‘Διαβιώ κατ’ οίκον’.

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση έως τον Δεκέμβριο του 2027

Στόχος 12: Εκπαίδευση και Κατάρτιση για όλους

Δείκτες: νέο θεσμικό πλαίσιο συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης, ολοκλήρωση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης, νέο σύστημα πρώιμης παρέμβασης στην προσχολική εκπαίδευση, αριθμός και ποσοστό μαθητών σε ειδικά σχολεία και υποστηρικτικές υπηρεσίες (παράλληλη στήριξη, τμήματα ένταξης), αριθμός και ποσοστό αύξησης ανθρώπινου δυναμικού και υλικών πόρων για την υποστήριξη πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση, αριθμός επικαιροποιημένων και νέων προγραμμάτων σπουδών και αναλυτικών προγραμμάτων, αριθμός επιμορφωτικών προγραμμάτων για πολιτικές και δράσεις για την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην εκπαίδευση και την κατάρτιση, αριθμός συμμετεχόντων στις επιμορφωτικές δράσεις, ετήσια έκθεση για την περιβαλλοντική και μαθησιακή προσβασιμότητα, πορίσματα πιλοτικών προγραμμάτων, διαμόρφωση κοινών προδιαγραφών για την εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας και δράσεων στήριξης των ατόμων με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, δημιουργία οδηγού προσβασιμότητας στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, έκθεση αποτίμησης λειτουργίας του θεσμού των Τμημάτων Ένταξης και της Παράλληλης Στήριξης, έκθεση σχετικά με την ενίσχυση της φωνής των μαθητών και φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

1. Αναπτύσσουμε και υλοποιούμε Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης* για την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε μία ποιοτική, συμπεριληπτική/ενταξιακή εκπαίδευση

- ✓ Δημιουργούμε νομοθετικό πλαίσιο ικανό να προάγει τον συμπεριληπτικό/ενταξιακό στόχο. Σχεδιάζουμε επιμέρους νομοθετικές ρυθμίσεις και μελετάμε την ανάγκη σύνταξης νέου νομοθετικού πλαισίου.
- ✓ Ενισχύουμε τις ενταξιακές δομές εκπαίδευσης και υποστήριξης.
- ✓ Διασφαλίζουμε την ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική τριτοβάθμια εκπαίδευση και σε ποιοτική δια βίου εκπαίδευση για όλους.
- ✓ Βελτιώνουμε την προσβασιμότητα των σχολείων, των Πανεπιστημίων, των δομών διά βίου εκπαίδευσης, των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ), της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών.
Ενδεικτικά: στο νέο νομοσχέδιο επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης που πρόκειται να κατατεθεί στη Βουλή, προβλέπεται ρύθμιση για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στα Κέντρα Διά Βίου Μάθησης τύπου 1 (ΚΔΒΜ 1).
- ✓ Εκπαιδεύουμε και επιμορφώνουμε τους εκπαιδευτικούς, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες όλων των μαθητών.
- ✓ Ενισχύουμε τις συμπεριληπτικές/ενταξιακές δομές εκπαίδευσης και υποστήριξης φοιτητών (π.χ. Μονάδες Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία (ΦμεΑ), μορφές εξατομικευμένης στήριξης φοιτητών, υπηρεσίες καταγραφής αναγκών των ΦμεΑ, υπηρεσίες ψυχολογικής συμβουλευτικής για ΦμεΑ, υπηρεσίες μεταφοράς ΦμεΑ).

- ✓ Εισάγουμε τη συμπεριληπτική/ενταξιακή διάσταση στα προγράμματα σπουδών, με ιδιαίτερη έμφαση στα προγράμματα των Παιδαγωγικών Τμημάτων και των Σχολών Ανθρωπιστικών Επιστημών.

- ✓ Διενεργούμε καμπάνια ενημέρωσης για το Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης και τα επιμέρους έργα και ενέργειες που υλοποιούνται στο πλαίσιο του σχεδίου.

** Στο Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης θα ενταχθούν οι επιμέρους δράσεις του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων που ακολουθούν υπό τον ίδιο στόχο (Στόχος 12: Εκπαίδευση και Κατάρτιση για όλους).*

Χρονοδιάγραμμα:

Οκτώβριος 2020: Σύνταξη Στρατηγικού Σχεδίου

Νοέμβριος 2020: Δημιουργία εποπτικού πλαισίου εφαρμογής του Στρατηγικού Σχεδίου με συγκεκριμένους δείκτες και στόχους.

Νοέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2024: Υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

2. Αναθεωρούμε το νομοθετικό πλαίσιο για την εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία με έμφαση στη συμπεριληπτική/ενταξιακή εκπαίδευση σε όλες τις βαθμίδες

- ✓ Συγκροτούμε επιτροπή κωδικοποίησης/αποτίμησης του υπάρχοντος νομοθετικού πλαισίου και χαρτογράφησης βελτιωτικών αλλαγών. Σχεδιάζουμε επιμέρους νομοθετικές ρυθμίσεις και αξιολογούμε την ανάγκη σύνταξης νέου νομοθετικού πλαισίου.

Χρονοδιάγραμμα: Νοέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

3. Διαθέτουμε επαρκές ανθρώπινο δυναμικό και υλικούς πόρους για την προώθηση της συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης

- ✓ Δεσμεύουμε κονδύλια και υλοποιούμε προσλήψεις εκπαιδευτικών:

- Εξασφαλίζουμε κονδύλια για 4.500 διορισμούς μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού με εξειδίκευση στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση και ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού (ΕΕΠ).

- Διορίζουμε 10.500 εκπαιδευτικούς στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με στόχο τη διασφάλιση της σταθερότητας του ανθρώπινου δυναμικού και θέτουμε ως προϋπόθεση την ενταξιακή διάσταση στην επιμόρφωσή τους.

- ✓ Υλοποιούμε έργα ΕΣΠΑ για την προαγωγή της συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:

- Υλοποιούμε πρόγραμμα εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Ενισχύουμε τις υποστηρικτικές δομές των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΚΕΣΥ) και των Επιτροπών Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (ΕΔΕΑΥ).

- Ενισχύουμε τα γενικά σχολεία με Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς για να υποστηρίξουμε την ενταξιακή εκπαίδευση.
 - Εντάσσουμε προσφυγοπαίδες, ηλικίας έως 15 ετών, στο Εκπαιδευτικό Σύστημα (Δομές Υποδοχής και Εκπαίδευσης Προσφύγων, ΔΥΕΠ) μεριμνώντας για την ένταξη/συμπερίληψη παιδιών με αναπηρία.
 - Υλοποιούμε πρόγραμμα εξειδικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
 - Προμηθεύουμε τα ΚΕΣΥ με εξοπλισμό και ψυχομετρικά εργαλεία.
- ✓ Υλοποιούμε δράσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:
- Επιμορφώνουμε εκπαιδευτικούς στη διαφοροποιημένη διδασκαλία.
 - Υλοποιούμε εισαγωγική επιμόρφωση 11.500 νεοδιορισμένων εκπαιδευτικών.
- ✓ Στελεχώνουμε τα ΚΕΣΥ των περιοχών όπου λειτουργούν αντίστοιχα σχολεία με ειδικούς στον επαγγελματικό προσανατολισμό των τυφλών ή στην κινητικότητα, τον προσανατολισμό και τις δεξιότητες καθημερινής διαβίωσης των τυφλών ή στην ελληνική νοηματική γλώσσα των κωφών, ή στη γραφή Braille.
- ✓ Μελετάται η αναθεώρηση του υφιστάμενου πλαισίου κατανομής πιστώσεων στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, ώστε η χρηματοδότησή τους να γίνεται εφεξής με όρους ισοτιμίας.

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2022

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εσωτερικών. Σε ορισμένες ενέργειες προβλέπεται συνεργασία με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ).

- 4. Βελτιώνουμε την περιβαλλοντική και μαθησιακή προσβασιμότητα, με παροχές και προσαρμογές στο περιβάλλον, στην υποστηρικτική τεχνολογία, στο εκπαιδευτικό υλικό και στην κοινωνική ζωή (π.χ. πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες) σε όλες τις εκπαιδευτικές δομές όλων των βαθμίδων**
- ✓ Δημιουργούμε Σχέδιο Προσβασιμότητας με σαφή δέσμευση προϋπολογισμού, ενδιάμεσα κριτήρια και παρακολούθηση της προόδου του ως μέρους του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης.
 - ✓ Επικαιροποιούμε τα Προγράμματα Σπουδών και τα σχολικά εγχειρίδια της γενικής εκπαίδευσης με άξονα τις αρχές της συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης.
 - ✓ Συντάσσουμε Αναλυτικά Προγράμματα για τα Ειδικά Νηπιαγωγεία, τα Ειδικά Δημοτικά σχολεία και τα Ειδικά Εργαστήρια Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) που να ανταποκρίνονται στις σύγχρονες εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών με αναπηρία και να δημιουργούν γέφυρες σύνδεσης με τη γενική εκπαίδευση και την αγορά εργασίας.
 - ✓ Διερευνούμε την αναδιάρθρωση των Βασικών και Υποστηρικτικών Δομών Εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες με επιδίωξη την ποιοτική αναβάθμιση του έργου και των

παρεχόμενων υπηρεσιών τους στην κατεύθυνση της ενταξιακής εκπαίδευσης και της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής και διδασκαλίας.

- ✓ Δημιουργούμε οδηγό ενταξιακής εκπαίδευσης και προσβασιμότητας για τα σχολεία.
- ✓ Μελετάται η θέσπιση κριτηρίων και ενδεχομένως ορισμένης ποσόστωσης για την εισαγωγή μαθητών/τριών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα πρότυπα και πειραματικά γυμνάσια και λύκεια της χώρας.
- ✓ Δημιουργούμε πλήρως προσβάσιμη ιστοσελίδα του ΥΠΑΙΘ.
- ✓ Υλοποιούμε δράσεις διασφάλισης της προσβασιμότητας των σχολείων, της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΑΙΘ και των αποκεντρωμένων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων χώρων εξυπηρέτησης του κοινού και της παροχής προσβάσιμων πληροφοριών στους πολίτες.

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2024

- ✓ Δημιουργούμε προσβάσιμο έντυπο και ψηφιακό υλικό και αξιοποιούμε τεχνολογίες αιχμής στη διδακτική πράξη (π.χ. προγράμματα speech to text).
- ✓ Υλοποιούμε την πράξη 'Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού' στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2023

- ✓ Αποτυπώνουμε τον ισχύοντα βαθμό προσβασιμότητας ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, φροντιστηρίων και κέντρων ξένων γλωσσών.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Σε ορισμένες ενέργειες προβλέπεται συνεργασία με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Σημεία Προσβασιμότητας των Δήμων, οικείες Διοικήσεις των ΑΕΙ

5. Εκπονούμε Σχέδιο Δράσης για την πρόωπη εκπαιδευτική παρέμβαση στην υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε σχέδιο δράσης για την πρόωπη εκπαιδευτική παρέμβαση με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και την άμεση παροχή αναγκαίας εκπαιδευτικής υποστήριξης με στόχο τον έγκαιρο εντοπισμό και τη σχετική επιμόρφωση του εκπαιδευτικού και λοιπού προσωπικού.

Χρονοδιάγραμμα:

Σεπτέμβριος 2020 - Σεπτέμβριος 2021: Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης και αξιολόγηση αναγκών

Σεπτέμβριος 2021 - Σεπτέμβριος 2022: Σύνταξη Σχεδίου Δράσης

Σεπτέμβριος 2022 - Σεπτέμβριος 2023: Πιλοτική εφαρμογή και υλοποίηση

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υπουργείο Υγείας

6. Ενισχύουμε την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των μαθητών με αναπηρία και τον επαγγελματικό τους προσανατολισμό

Ενδεικτικά:

- ✓ Σχεδιάζουμε την πιλοτική εφαρμογή αναμόρφωσης και αναβάθμισης των Ειδικών Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) με στόχο την αύξηση της απορροφητικότητας των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας, θα διερευνηθεί η θεσμοθέτηση δομών ατόμων με αναπηρία μεταγυμνασιακής ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Χρονοδιάγραμμα: Φεβρουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

7. Διασφαλίζουμε την ισότιμη μεταχείριση όλων των φοιτητών με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

- ✓ Διασφαλίζουμε, με νομοθετική παρέμβαση, την ισότιμη παροχή ποιοτικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για όλους τους φοιτητές, μέσω της απρόσκοπτης και πλήρους συμμετοχής των φοιτητών με αναπηρία στην ακαδημαϊκή και κοινωνική ζωή του οικείου Ιδρύματος (μελέτη, διοίκηση, υγεία, πρόνοια, πολιτισμός, αθλητισμός κλπ).
- ✓ Εισάγουμε κοινές προδιαγραφές για την εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας και δράσεων στήριξης των ατόμων με αναπηρία στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- ✓ Δημιουργούμε νομοθετικό πλαίσιο που θα διασφαλίζει την ισότιμη εργασιακή μεταχείριση του Εκπαιδευτικού και λοιπού Προσωπικού με αναπηρία των ΑΕΙ.
- ✓ Διασφαλίζουμε ενταξιακές δομές εκπαίδευσης καθώς και πλαίσια και προγράμματα υποστήριξης φοιτητών (π.χ. Μονάδες Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία, πρόβλεψη για μορφές εξατομικευμένης στήριξης φοιτητών κλπ).
- ✓ Καταγράφουμε και κοστολογούμε, σε συνεργασία με τις Διοικήσεις των Ιδρυμάτων, τις συνολικές ανάγκες βελτίωσης προσβασιμότητας (φυσικής, ηλεκτρονικής, προσβασιμότητας εκπαιδευτικού/εποπτικού υλικού, ακαδημαϊκών συγγραμμάτων κ.ά.) καθώς και τις ανάγκες παρέμβασης σε υποδομές και υπηρεσίες.
- ✓ Συνεργαζόμαστε με συναρμόδιους φορείς και εκπροσώπους του προσωπικού και των φοιτητών με αναπηρία για την κατάρτιση σχεδίου συνολικής προσβασιμότητας ανά Ίδρυμα.
- ✓ Υλοποιούμε δράσεις και προγράμματα ενίσχυσης της καθολικής προσβασιμότητας των Πανεπιστημίων.
- ✓ Συνδέουμε τους φοιτητές με αναπηρία με την αγορά εργασίας και καθιερώνουμε σχετική συμβουλευτική/υποστηρικτική λειτουργία (mentoring).
- ✓ Αναπτύσσουμε τον εθελοντισμό για φοιτητές με αναπηρία εντός των ΑΕΙ.

Χρονοδιάγραμμα: Οκτώβριος 2020 - Νοέμβριος 2021

- ✓ Εισάγουμε την συμπεριληπτική/ενταξιακή διάσταση στους εσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας των Πανεπιστημίων.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2021

- ✓ Συγκροτούμε επιτροπή 'Προσβασιμότητας και Στήριξης Ατόμων με Αναπηρία' σε κάθε ΑΕΙ, με σχετική θεσμική ρύθμιση.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020 - Νοέμβριος 2021

- ✓ Ενσωματώνουμε την δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και την ενταξιακή διάσταση στα προγράμματα σπουδών των Πανεπιστημίων με στόχο την εκπαίδευση, μετεκπαίδευση και ενημέρωση σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο εκπαιδευτικών, ψυχολόγων και συναφών επαγγελματιών.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2021, Διαρκής δράση

- ✓ Προβαίνουμε σε ετήσια αξιολόγηση εκάστου ΑΕΙ σχετικά με την προσβασιμότητα καθώς και τη στήριξη που παρέχεται σε φοιτητές και προσωπικό με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2021, Διαρκής δράση

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘΑΑΕ) και το Υπουργείο Εσωτερικών

8. Διασφαλίζουμε την ισότιμη πρόσβαση στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση Ενδεικτικά:

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε στοχευμένα προγράμματα Διά Βίου Μάθησης για τα άτομα με αναπηρία που βιώνουν πολλαπλές διακρίσεις (π.χ. νέους και νέες, γυναίκες, μετανάστες, πρόσφυγες με αναπηρία).

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2019 - Δεκέμβριος 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- ✓ Δημιουργούμε Οδηγό Προσβασιμότητας.
- ✓ Βελτιώνουμε τη λειτουργία των 2 Δημοσίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης ειδικής αγωγής για άτομα με προβλήματα όρασης και ακοής με την έκδοση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2023

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων
Σε ορισμένες ενέργειες προβλέπεται συνεργασία με τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ), Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) και ΟΤΑ.

9. Αναπτύσσουμε πιλοτικά προγράμματα για ειδικά θέματα συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε πιλοτικό πρόγραμμα για τη δημιουργία συμπεριληπτικών/ενταξιακών σχολικών κοινοτήτων.
- ✓ Θέτουμε ως δείκτη επίτευξης τον αριθμό ωφελουμένων μαθητών που εντάχθηκαν επιτυχώς στο γενικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2021 - Δεκέμβριος 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε πιλοτικό πρόγραμμα για την Πρώιμη Εκπαιδευτική Παρέμβαση με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και παρεμβαίνουμε για άμεση παροχή της αναγκαίας εκπαιδευτικής υποστήριξης.
- ✓ Θέτουμε ως δείκτη επίτευξης τον αριθμό ωφελουμένων μαθητών.

Χρονοδιάγραμμα: Μάρτιος 2021 - Σεπτέμβριος 2023

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Υγείας

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε πιλοτικό πρόγραμμα για την αναβάθμιση των Ειδικών Εργαστηρίων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ) με στόχο την ενεργή συμμετοχή των μαθητών και την ποιοτικά αρτιότερη εκπαίδευση και κατάρτισή τους, σύμφωνα με τα ατομικά χαρακτηριστικά τους σε συσχέτιση με το πρόγραμμα των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων και Λυκείων (ΕΝΕΕΓΥΛ) και την απορροφητικότητα στην αγορά εργασίας.
- ✓ Θέτουμε ως δείκτη επίτευξης των αριθμό των ωφελουμένων μαθητών.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020 - Ιούλιος 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

10. Προβαίνουμε σε αποτίμηση λειτουργίας του θεσμού των Τμημάτων Ένταξης και της Παράλληλης Στήριξης

- ✓ Συγκεντρώνουμε στοιχεία από σχολικές μονάδες, εκπαιδευτικούς, γονείς, φορείς και από ΚΕΣΥ και υλοποιούμε βελτιωτικές αλλαγές.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

11. Διασφαλίζουμε την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση μαθητών που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (π.χ. πρόσφυγες-μετανάστες με αναπηρία, Ρομά με αναπηρία)

- ✓ Καταγράφουμε τις ανάγκες των συγκεκριμένων ομάδων μέσω συστηματικής συνεργασίας του Αυτοτελούς Τμήματος Εκπαίδευσης Προσφύγων, καθώς και της Διεύθυνσης Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με άλλα συναρμόδια Υπουργεία, την Ύπατη Αρμοστεία και άλλους διεθνείς οργανισμούς και σχετικούς φορείς.
- ✓ Εκπονούμε σχέδιο και υλοποιούμε δράσεις για την παροχή υπηρεσιών αξιολόγησης και την πλήρη υποστήριξη των εν λόγω ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2023

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων σε συνεργασία με το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

12. Αναδεικνύουμε τη φωνή των μαθητών και φοιτητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

- ✓ Διευκολύνουμε την ελεύθερη έκφραση απόψεων σχετικά με θέματα που αφορούν στους μαθητές και φοιτητές με αναπηρία.
- ✓ Ενισχύουμε την ισότιμη συμμετοχή τους σε συλλογικές διαδικασίες και όργανα και στη Βουλή των Εφήβων.
- ✓ Διερευνούμε τη δυνατότητα θέσπισης συγκεκριμένης ποσόστωσης για τη σταθερή εκπροσώπησή τους στα ανωτέρω όργανα και θεσμούς.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2023

- ✓ Κατοχυρώνουμε θεσμικά τη συμμετοχή των φοιτητών και του προσωπικού με αναπηρία στην 'Επιτροπή Προσβασιμότητας και Στήριξης Ατόμων με Αναπηρία' των ΑΕΙ.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2023

- ✓ Ενσωματώνουμε νομοθετικά τη συμμετοχή των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην κατάρτιση και στην υλοποίηση του Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσής τους (ΕΠΕ).

Χρονοδιάγραμμα: Φεβρουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

13. Εξασφαλίζουμε την προσβασιμότητα μαθητών με αναπηρία στις σχολικές μεταφορές

- ✓ Μεριμνούμε για την προσβασιμότητα μαθητών με αναπηρία στις σχολικές μεταφορές, ώστε να διασφαλισθεί η απρόσκοπτη συμμετοχή τους στην εκπαίδευση, στο πλαίσιο της πάγιας, ετήσιας δράσης του Υπουργείου Εσωτερικών και των Περιφερειών της χώρας για τη μεταφορά των μαθητών.

Χρονοδιάγραμμα: Πάγια ετήσια δράση

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Περιφέρειες

14. Εξασφαλίζουμε την προσβασιμότητα μαθητών στα σχολικά κτήρια, μέσω της κατασκευής και βελτίωσης των σχετικών υποδομών

Οι δήμοι της χώρας καλούνται να υποβάλουν πρόταση χρηματοδότησης για την κατασκευή ή προκατασκευή και τοποθέτηση ραμπών πρόσβασης ατόμων με αναπηρία, καθώς και την κατασκευή χώρων υγιεινής ατόμων με αναπηρία, στις σχολικές μονάδες που υπάγονται στη χωρική τους αρμοδιότητα. Η δράση βρίσκεται σε εξέλιξη και χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2020, με δυνατότητα παράτασης σε περιπτώσεις δικαιολογημένων αιτημάτων των Δήμων

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Δήμοι

15. Επισκευάζουμε και συντηρούμε τα σχολικά κτήρια με παρεμβάσεις για τη βελτίωση φυσικής προσβασιμότητας

Επισκευάζουμε και συντηρούμε σχολικά κτήρια (μέσω του Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος ΟΤΑ α' και β' βαθμού 'Αντώνης Τρίτσης', 2020-2023). Η εν λόγω δράση περιλαμβάνει κάθε είδους ενέργεια που αφορά στη συντήρηση και επισκευή σχολικών κτηρίων και αύλειων χώρων, μεταξύ των οποίων ανελκυστήρες, αναβατόρια, ράμπες πρόσβασης για άτομα με αναπηρία, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, παρεμβάσεις που αποσκοπούν στην αναβάθμιση της ασφάλειας των μαθητών κατά την προσέλευση και πρόσβαση στα σχολικά κτήρια (δενδροφυτεύσεις, φαρμακεία, απινιδωτές, κ.ά.).

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2023

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Δήμοι

16. Προχωρούμε σε ανέγερση ή επέκταση ειδικών σχολείων

- ✓ Προβαίνουμε στην ανέγερση δεκατεσσάρων (14) ειδικών σχολείων, καθώς και σε δράσεις για την επέκταση των σχολικών κτηρίων σε ειδικά σχολεία, στο πλαίσιο του νέου Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού 'Αντώνης Τρίτσης'.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2023

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, ΟΤΑ

17. Εξασφαλίζουμε την ενσωμάτωση εκπαιδευτικού περιεχομένου για τους πολίτες που είναι άτομα με αναπηρία στην Ψηφιακή Ακαδημία Πολιτών

- ✓ Δημιουργούμε κατάλληλο εκπαιδευτικό περιεχόμενο προσαρμοσμένο στις ανάγκες των πολιτών που είναι άτομα με αναπηρία.
- ✓ Ενσωματώνουμε το εκπαιδευτικό περιεχόμενο στην Ψηφιακή Ακαδημία Πολιτών.
- ✓ Καθιστούμε την εκπαίδευση για την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων εφικτή σε ευρεία κλίμακα.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούλιο 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

18. Υλοποιούμε προγράμματα Ψηφιακής Κατάρτισης ατόμων με αναπηρία

- ✓ Μεριμνούμε για την ψηφιακή κατάρτιση ηλικιωμένων με προβλήματα όρασης ή ακοής για την αύξηση του βαθμού αυτονομίας τους, τη διευκόλυνση της καθημερινότητάς τους (π.χ. δυνατότητα υποβολής φορολογικής δήλωσης, ηλεκτρονικές πληρωμές, υποβολή ηλεκτρονικών αιτήσεων κλπ) και την πρόσβαση στην πληροφόρηση μέσω της περιήγησης στο διαδίκτυο για οποιαδήποτε θέμα της καθημερινής τους ζωής.
- ✓ Μεριμνούμε για την ψηφιακή επανακατάρτιση Ενηλίκων ΑμεΑ για άτομα που σε κάποια φάση της ενήλικης ζωής τους απέκτησαν κάποιας μορφής αναπηρία και ενώ είναι ήδη ψηφιακά καταρτισμένα, υπάρχει ανάγκη επανακατάρτισής τους στη χρήση νέων τεχνολογιών, με εξειδίκευση ανάλογα με το είδος της αναπηρίας (αναπηρία όρασης, κώφωση ή βαρηκοΐα, κινητικές αναπηρίες, πολλαπλές αναπηρίες).

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

19. Παρέχουμε επαγγελματική κατάρτιση και συμβουλευτική υποστήριξη σε νέους με αναπηρία

- ✓ Θέτουμε συγκεκριμένους δείκτες επίτευξης για τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και συμβουλευτικής υποστήριξης για άτομα με αναπηρία στη Σχολή Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ Αθηνών και στον Φάρο Τυφλών (180 άτομα), στο Εκπαιδευτικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης ΑμεΑ Θεσσαλονίκης (170 άτομα) και για τα Εργαστήρια Προστατευμένης Εργασίας (30 άτομα).
- ✓ Προωθούμε δράσεις για μεταφορά ‘καλών πρακτικών’ από άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ✓ Σχεδιάζουμε τη δημιουργία Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων (ΚοινΣΕπ) Ένταξης για την απασχόληση και ένταξη ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021, σε ετήσια βάση

2020-2022: Μεταφορά ‘καλών πρακτικών’ από άλλες χώρες (Πρόγραμμα Erasmus+)

Εντός του 2022: Σχεδιασμός ΚοινΣΕπ Ένταξης

Υπεύθυνος φορέας: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)

Στόχος 13: Ποιοτική Δημόσια Υγεία για όλους

***Δείκτες:** αριθμός και αύξηση στελέχωσης πρωτοβάθμιων Μονάδων Υγείας, αριθμός και αύξηση συμβεβλημένων με τον ΕΟΠΥΥ ιατρών και οικογενειακών ιατρών, υπηρεσίες υγείας και φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης που εντάσσονται στις παροχές του ΕΟΠΥΥ, αριθμός και αύξηση στελεχών Κλινικών Αποκατάστασης εντός των Γενικών και Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων (ΚΑΝ) και των Κέντρων Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης (ΚΕΦΙΑΠ), έκδοση υπουργικής απόφασης σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία Μονάδων Οικογενειακού Προγραμματισμού, τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου για την ακούσια νοσηλεία ατόμων με ψυχοκοινωνική αναπηρία, αριθμός εξυπηρετούμενων ατόμων με αναπηρία από τις δομές και υπηρεσίες υγείας*

1. Βελτιώνουμε την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε πρωτοβάθμιες και λοιπές υπηρεσίες υγείας, επεκτείνουμε τον θεσμό του οικογενειακού ιατρού

- ✓ Ενισχύουμε τη στελέχωση πρωτοβάθμιων Μονάδων Υγείας.
- ✓ Αυξάνουμε τον αριθμό των συμβεβλημένων ιατρών με τον ΕΟΠΥΥ και ενισχύουμε τον θεσμό του οικογενειακού ιατρού.
- ✓ Επεκτείνουμε τις παροχές του ΕΟΠΥΥ σε λοιπές υπηρεσίες υγείας (π.χ. βελτίωση πρόσβασης σε φαρμακευτική αγωγή).

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2023

Εντός του 2021: Επέκταση παροχών του ΕΟΠΥΥ σε λοιπές υπηρεσίες υγείας

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Υγείας

2. Βελτιώνουμε την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε δομές αποθεραπείας και αποκατάστασης

- ✓ Επεκτείνουμε τις παροχές του ΕΟΠΥΥ σε υπηρεσίες φυσικής ιατρικής και αποκατάστασης.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

- ✓ Ενισχύουμε τη στελέχωση Κλινικών Αποκατάστασης εντός των Γενικών και Πανεπιστημιακών Νοσοκομείων (ΚΑΝ) και των Κέντρων Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης (ΚΕΦΙΑΠ). Ήδη είναι σε εξέλιξη η πρόσληψη 280 εργαζομένων στα ΚΕΦΙΑΠ.

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Υγείας

3. Βελτιώνουμε την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας

- ✓ Εκδίδουμε υπουργική απόφαση σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία Μονάδων Οικογενειακού Προγραμματισμού.
- ✓ Αξιοποιούμε και εκπαιδεύουμε το υπάρχον προσωπικό.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Υγείας

4. Ενισχύουμε τις ασφαλιστικές δικλίδες αναφορικά με την ακούσια νοσηλεία

- ✓ Τροποποιούμε το θεσμικό πλαίσιο για την ακούσια νοσηλεία ατόμων με ψυχοκοινωνική αναπηρία.
- ✓ Βελτιώνουμε την παρακολούθηση του τρόπου εφαρμογής των μέτρων περιορισμού ατόμων με ψυχοκοινωνική αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Υγείας - Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας

Στόχος 14: Εργασία και Απασχόληση για όλους

***Δείκτες:** νέο θεσμικό πλαίσιο και παρεμβάσεις για την εργασία και τα κίνητρα απασχόλησης ατόμων με αναπηρία, θεσμικό πλαίσιο, πολιτικές και προγράμματα για την προώθηση της απασχόλησης ατόμων με αναπηρία, αριθμός και αύξηση ατόμων με αναπηρία που συμμετέχουν στα προγράμματα του ΟΑΕΔ, αριθμός και αύξηση ατόμων με αναπηρία που βρίσκουν εργασία μέσα από τα προγράμματα του ΟΑΕΔ, αριθμός και αύξηση προϋπολογισμού ΟΑΕΔ για προγράμματα για άτομα με αναπηρία, αύξηση των ΚοινΣΕπ Ένταξης*

1. Ενισχύουμε τις ευκαιρίες απασχόλησης δίνοντας κίνητρα για την πλήρη απορρόφηση των πόρων του προγράμματος νέων θέσεων εργασίας για άτομα με αναπηρία

Ειδικότερα, το 2020 τροποποιήσαμε το πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων και εργοδοτών για την απασχόληση σε θέσεις πλήρους και μερικής απασχόλησης 2.000

ανέργων Ατόμων Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων, παρέχοντας ισχυρότερα κίνητρα. Συγκεκριμένα:

- ✓ Αυξήσαμε την επιχορήγηση νέας θέσης εργασίας από το 70% στο 90% του συνολικού (μισθολογικού και μη) κόστους, συμπεριλαμβανομένων και των αντίστοιχων δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα και του επιδόματος αδείας στον ιδιωτικό τομέα.
- ✓ Αυξήσαμε το μέγιστο ποσό επιχορήγησης από τα 700 ευρώ στα 800 ευρώ για θέση πλήρους απασχόλησης και από τα 350 ευρώ στα 400 ευρώ μηνιαίως για θέση μερικής απασχόλησης.
- ✓ Αφαιρέσαμε τη δέσμευση απασχόλησης μετά από τη λήξη της επιχορήγησης για τους μη μακροχρόνια ανέργους.
- ✓ Αφαιρέσαμε την προϋπόθεση δίμηνης εγγραφής στο μητρώο ανέργων για τους ωφελούμενους, ώστε να μπορούν να προσληφθούν όλοι οι εγγεγραμμένοι άνεργοι που προέρχονται από Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες.
- ✓ Δώσαμε τη δυνατότητα πρόσληψης ανέργων με αναπηρία από δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμούς που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, επιπλέον των επιχειρήσεων των Δήμων και των Περιφερειών, και των επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα.
- ✓ Δώσαμε τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις, τους συνεταιρισμούς, τις επιχειρήσεις των Δήμων και των Περιφερειών, καθώς και τις δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς και οργανισμούς που εντάσσονται στο εν λόγω πρόγραμμα να ενταχθούν και στο Πρόγραμμα Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας (βλ. Στόχο 14, σημείο 4).
- ✓ Στοχεύουμε στην κάλυψη των θέσεων, στην αύξηση του ρυθμού κάλυψης και στη μείωση του αριθμού εγγεγραμμένων ανέργων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Τρίμηνη παρακολούθηση ρυθμού κάλυψης των θέσεων και μηνιαία παρακολούθηση του μητρώου εγγεγραμμένης ανεργίας ατόμων με αναπηρία

Υπεύθυνος φορέας: ΟΑΕΔ

2. Ενσωματώνουμε τη διάσταση της αναπηρίας σε όλες τις πολιτικές του ΟΑΕΔ

- ✓ Συστήνουμε ομάδα εργασίας για μελέτη προτάσεων της ΕΣΑμεΑ με τη συμμετοχή της.
- ✓ Ενισχύουμε την εσωτερική συνεργασία της Υπηρεσίας για την απασχόληση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και της Διεύθυνσης Συνεχούς Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: ΟΑΕΔ

3. Μεριμνούμε για τη θεσμοθέτηση και την ενίσχυση της υφιστάμενης Υποστηριζόμενης Απασχόλησης ως δημιουργικής διεξόδου και μέσου βιοπορισμού για τα άτομα με αναπηρία

- ✓ Εισηγούμαστε την καθιέρωση θεσμικού πλαισίου για την Υποστηριζόμενη Απασχόληση για τα άτομα με αναπηρία.

- ✓ Παρέχουμε περιβάλλον ειδικά δομημένων εργαστηρίων για την Υποστηριζόμενη Απασχόληση.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: ΟΑΕΔ

4. Λαμβάνουμε μέτρα για τη διασφάλιση της παροχής εύλογων προσαρμογών, ώστε να επιτευχθούν η ένταξη των ατόμων με αναπηρία και η ίση μεταχείρισή τους στην εργασία και την απασχόληση

- ✓ Αναπτύσσουμε δράσεις εκπαίδευσης για τα στελέχη του Δημοσίου με συμμετοχή κοινωνικών εταίρων, με σκοπό την εξάλειψη στερεοτυπικών αντιλήψεων για την ικανότητα εργασίας των ατόμων με αναπηρία.
- ✓ Ενημερώνουμε τους εργοδότες σχετικά με τις υποχρεώσεις τους για εύλογες προσαρμογές μέσα από δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης με σαφείς ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες επίτευξης.
- ✓ Λαμβάνουμε μέτρα για την προστασία και των εργοδοτών, αναγνωρίζοντας ότι τυχόν δυσανάλογη επιβάρυνσή τους αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην εργασία και την απασχόληση.
- ✓ Επιδοτούμε τους εργοδότες ως προς τις εργονομικές διευθετήσεις του χώρου εργασίας με το Πρόγραμμα Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας, συμμετέχοντας σε ποσοστό 90% του κόστους της απαιτούμενης δαπάνης (προσαρμοσμένες βοηθητικές τεχνολογικές εγκαταστάσεις, προσαρμογή του χώρου εργασίας, ειδικός εξοπλισμός, αγορά λογισμικού για άτομα με αναπηρία και λοιπές διευθετήσεις) και μέχρι του ποσού των 2.500 ευρώ για πενήντα (50) επιχειρήσεις ή φορείς.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ΟΑΕΔ

5. Δημιουργία θέσεων απασχόλησης για τα άτομα με αναπηρία μέσα από την κοινωνική οικονομία και επιχειρηματικότητα

- ✓ Ενημερώνουμε τον δημόσιο τομέα και την τοπική αυτοδιοίκηση για τη δυνατότητα αξιοποίησης του θεσμικού πλαισίου σε ό,τι αφορά στις δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς (ν. 4412/2016) και ειδικότερα για τη δυνατότητα ανάθεσης συμβάσεων κατ' αποκλειστικότητα σε φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ), που στοχεύουν στην ένταξη ευάλωτων ομάδων, με στόχο την αύξηση κατά 20% των δημόσιων διαγωνισμών με αξιοποίηση συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς, ώστε να αυξηθούν οι θέσεις εργασίας ατόμων από ευάλωτες ομάδες.
- ✓ Βελτιώνουμε το θεσμικό πλαίσιο και ενημερώνουμε για τις δυνατότητες ανάπτυξης κοινωνικής επιχειρηματικότητας στοχευμένης στην κοινωνική ένταξη, με στόχο 50% αύξηση των ΚοινΣΕπ Ένταξης.

- ✓ Μεριμνούμε για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά με τη στήριξη της ανάπτυξης κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης ευάλωτων ομάδων.
- ✓ Διερευνούμε τη δυνατότητα διατήρησης του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης για 1-2 χρόνια από μέλη-εργαζόμενους σε ΚοινΣΕπ Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων.
- ✓ Προωθούμε διακρατικές συνεργασίες με σκοπό την ενημέρωση και την προώθηση καλών πρακτικών.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

6. Προγραμματίζουμε με στοχευμένες ενέργειες απλοποίησης και επιτάχυνσης διαδικασιών την ολοκλήρωση του συνόλου των εκκρεμών προσλήψεων ατόμων με αναπηρία στον δημόσιο τομέα

- ✓ Παρακολουθούμε τις διαδικασίες ολοκλήρωσης προσλήψεων ατόμων με αναπηρία από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- ✓ Εκδίδουμε εγκριτικές αποφάσεις κατανομής για την ολοκλήρωση των διορισμών ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

7. Σχεδιάζουμε και θεσπίζουμε σε συνεργασία με την ΕΣΑμεΑ νομοθετικό πλαίσιο για τη θέσπιση συνοδών για δημόσιους υπαλλήλους με αναπηρία που μετέχουν σε υπηρεσιακές αποστολές στο εσωτερικό ή στο εξωτερικό στο πλαίσιο των καθηκόντων τους

Ειδικότερες ενέργειες:

- ✓ Διαβούλευση με ΕΣΑΜΕΑ για τη θέσπιση σχετικού νομοθετικού πλαισίου.
- ✓ Κατάρτιση και ψήφιση του νομοθετικού πλαισίου.
- ✓ Έκδοση εγκύκλιων οδηγιών.
- ✓ Παρακολούθηση εφαρμογής ρυθμίσεων.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούλιο 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών

8. Καταρτίζουμε και εφαρμόζουμε νομοθετικό πλαίσιο για την τηλεργασία με πρόβλεψη ειδικών ρυθμίσεων για τα άτομα με αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα:

Εντός του 2020: εκπόνηση μελέτης και θέσπιση νομοθετικού πλαισίου

Εντός του 2023: εφαρμογή νομοθεσίας

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών

9. Υποστηρίζουμε την επαγγελματική δραστηριότητα καλλιτεχνών με αναπηρία και την ομαλή ενσωμάτωσή τους στην αγορά εργασίας

- ✓ Επιχορηγούμε πολιτιστικές πρωτοβουλίες, καθώς και την υλοποίηση εργαστηρίων και δράσεων που προάγουν την καλλιτεχνική έκφραση και τη συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους πολιτιστικούς κλάδους.
- ✓ Προωθούμε και διασφαλίζουμε τη συνεκπαίδευση καλλιτεχνών με και χωρίς αναπηρία. Ενδεικτικά: Έλαβε επιχορήγηση το Θέατρο Ατόμων με Αναπηρία προκειμένου να υλοποιηθεί Εργαστήριο συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και καλλιτεχνικής έκφρασης για το Θέατρο και το Χορό, με σκοπό την ανάδειξη της ισότιμης παρουσίας ανάπηρων καλλιτεχνών και τη συνδιδασκαλία και συνεκπαίδευση ανάπηρων και μη ανάπηρων καλλιτεχνών.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

10. Χρηματοδοτούμε παρεμβάσεις προσβασιμότητας σε χώρους εργασίας

Χρονοδιάγραμμα: Έως 2026

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Στόχος 15: Ικανοποιητικό Επίπεδο Διαβίωσης και Κοινωνικής Προστασίας

***Δείκτες:** Ενιαίος Κανονισμός Παροχών για την Κύρια Σύνταξη και τα συνταξιοδοτικά επιδόματα, Κανονισμός Παροχών Προνοιακών Επιδομάτων, ολοκλήρωση έργων ψηφιοποίησης*

1. Καταρτίζουμε Ενιαίο Κανονισμό Παροχών για την Κύρια Σύνταξη και για τα συνταξιοδοτικά επιδόματα, που χορηγεί ο e-ΕΦΚΑ στα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις

Η εναρμόνιση των διαδικασιών για τη χορήγηση των παροχών κύριας σύνταξης και των συνταξιοδοτικών επιδομάτων στα άτομα με αναπηρία, ανεξάρτητα από τον ενταχθέντα στον e-ΕΦΚΑ φορέα στον οποίο ασφαλίζονται, έχει προβλεφθεί με τις διατάξεις του άρθρου 49 του ν. 4670/2020, μέσω της έκδοσης Προεδρικού Διατάγματος εντός 2 ετών από την έναρξη ισχύος του νόμου.

- ✓ Χαρτογραφούμε την υφιστάμενη κατάσταση ανά φορέα, κλάδο, τομέα που εντάχθηκε στον e-ΕΦΚΑ και συστήνουμε Ομάδα Εργασίας, η οποία θα παραδώσει σχετικό πόρισμα.

Χρονοδιάγραμμα: Φεβρουάριος 2021 - Αύγουστος 2021

Υπεύθυνοι Φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, e-ΕΦΚΑ

- ✓ Αντιμετωπίζουμε το φαινόμενο της κατακερματισμένης νομοθεσίας κατά τη χορήγηση των παροχών στους ενταχθέντες στον e-ΕΦΚΑ φορείς με ενοποίηση των διαδικασιών για τη χορήγηση κύριας σύνταξης και συνταξιοδοτικών επιδομάτων στα άτομα με αναπηρία, ανεξάρτητα από τον ενταχθέντα στον e-ΕΦΚΑ φορέα στον οποίο ασφαλίζονται.

- ✓ Διασφαλίζουμε την ίση μεταχείριση ασφαλισμένων που αντιμετωπίζουν τον ίδιο ασφαλιστικό κίνδυνο.
- ✓ Απλουστεύουμε τη νομοθεσία αλλά και τη διαδικασία χορήγησης των ανωτέρω παροχών στα άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιανουάριο 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων

- ✓ Στο πλαίσιο της κοινωνικής ασφάλισης καταρτίζουμε ενιαίους κανόνες για τις συντάξεις και παροχές αναπηρίας.

Χρονοδιάγραμμα: Φεβρουάριος 2021 - Φεβρουάριος 2022

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων – Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ΕΦΚΑ

2. Βελτιώνουμε την πρόσβαση στις επιδοματικές πολιτικές

- ✓ Συντάσσουμε Κανονισμό Παροχών Προνοιακών Επιδομάτων στο πλαίσιο διοικητικής κωδικοποίησης, ώστε να υφίσταται ασφάλεια δικαίου στην απονομή των παροχών. Διευρύνουμε το δίκτυο σημείων πρόσβασης του ΟΠΕΚΑ.
- ✓ Εντάσσουμε τα ΚΕΠ στη διοικητική διαδικασία υποβολής αιτήσεων από τους πολίτες.
- ✓ Ψηφιοποιούμε πλήρως την απόδοση και καταβολή επιδομάτων, καθώς και τη σχετική πληροφόρηση πολιτών που είναι άτομα με αναπηρία.
- ✓ Διευρύνουμε τη διαδικασία ψηφιακής απονομής του δικαιώματος σε προνοιακό επίδομα σε πανελλαδικό επίπεδο.
- ✓ Αναβαθμίζουμε την πλατφόρμα για την υποβολή αιτήσεων από τους ίδιους τους πολίτες, μεριμνώντας για την διασφάλιση προσβασιμότητας από πολίτες με διαφορετικούς τύπους αναπηρίας.
- ✓ Αναβαθμίζουμε την πληροφόρηση των πολιτών για την εξέλιξη της αίτησής τους από την πλατφόρμα, καθώς και για σχετικές διοικητικές πράξεις και πληρωμές.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνος φορέας: Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΟΠΕΚΑ)

Στόχος 16: Ισότιμη Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη

***Δείκτες:** παρεμβάσεις βελτίωσης προσβασιμότητας στα δικαστικά κτήρια, ποσοστό ολοκλήρωσης ψηφιοποίησης Δικαιοσύνης, επικαιροποίηση Κωδίκων σε διαβούλευση με το αναπηρικό κίνημα, εκσυγχρονισμός καταλόγου μεταφραστών και πραγματογνωμόνων, απλοποίηση διαδικασίας πρόσβασης στα πέντε Σπίτια του Παιδιού και μέριμνα για παιδιά με αναπηρία, πόρισμα Ομάδας Εργασίας και έκθεση συνεπειών ρύθμισης για την πρόσβαση ατόμων με αναπηρία στη δωρεάν Νομική Βοήθεια*

1. Βελτιώνουμε την προσβασιμότητα στα δικαστικά κτήρια

- ✓ Καταγράφουμε την υφιστάμενη κατάσταση σε ιδιόκτητα και μισθωμένα κτήρια και καταρτίζουμε προδιαγραφές καθολικής πρόσβασης (ενδεικτικά, ανελκυστήρας, ηχητικές και οπτικές σημάσεις, γραφή braille, έξοδος κινδύνου).

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

- ✓ Εξασφαλίζουμε σταδιακά την καθολική προσβασιμότητα στα δικαστικά κτήρια.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2024: Δικαστικές Υπηρεσίες Αθηνών και Πειραιά

2024-2027: λοιπά Εφετεία και Δικαστικές Υπηρεσίες μεγάλων πόλεων

2027-2030: Δικαστικές Υπηρεσίες λοιπής επικράτειας

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης

2. Ολοκληρώνουμε την ψηφιοποίηση της Δικαιοσύνης

- ✓ Επεκτείνουμε την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων, λήψη πιστοποιητικών και αποφάσεων.
- ✓ Καθιστούμε προσβάσιμες τις ιστοσελίδες, π.χ. με δυνατότητα ηχητικής ανάγνωσης και μεταβολής μεγέθους γραμματοσειρών.
- ✓ Μελετούμε τη δυνατότητα να ενισχυθεί η προσβασιμότητα σε κωφούς και βαρήκοες στις δικαστικές αίθουσες με τη χρήση νέων τεχνολογιών σε συνδυασμό με την υπάρχουσα υποδομή του Έργου 'Ψηφιακή Καταγραφή, Αποθήκευση και Διάθεση Πρακτικών Συνεδριάσεων Δικαστηρίων με ΣΔΙΤ (2016-2021)'.

Χρονοδιάγραμμα: 2022-2026

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

3. Επικαιροποιούμε τους Κώδικες και αναδιατυπώνουμε, όπου απαιτείται, τους όρους αναπηρίας

- ✓ Συστήνουμε ομάδες εργασίας για τον Ποινικό Κώδικα, τον Αστικό Κώδικα, τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και τους Κώδικες Δικονομίας, ώστε να εναρμονισθούν οι διατάξεις τους και η ορολογία που χρησιμοποιείται σε αυτούς, με την προσέγγιση της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης

4. Εκσυγχρονίζουμε τον κατάλογο πραγματογνωμόνων και διερμηνέων

- ✓ Επικαιροποιούμε, ενοποιούμε και ψηφιοποιούμε τον κατάλογο πραγματογνωμόνων.
- ✓ Αναπτύσσουμε εθνικό ανοιχτό μητρώο διερμηνέων στη νοηματική γλώσσα προς αξιοποίησή του στην πολιτική και ποινική διαδικασία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης

5. Μεριμνούμε για δικαιοσύνη φιλική προς τα παιδιά με αναπηρία που είναι θύματα και μάρτυρες αξιόποινων πράξεων

- ✓ Αναθέτουμε σε εξειδικευμένο προσωπικό την εξατομικευμένη αξιολόγηση των αναγκών προστασίας των ανηλίκων θυμάτων, καθώς και της αντιληπτικής ικανότητας και ψυχικής κατάστασης αυτών.
- ✓ Διαμορφώνουμε συνθήκες και χώρους κατάλληλους για την εξέταση των ανηλίκων θυμάτων με αναπηρία από τις προανακριτικές, ανακριτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές.
- ✓ Βελτιώνουμε τους όρους προσβασιμότητας και απλοποιούμε την διαδικασία στα πέντε (5) Σπίτια του Παιδιού.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης

6. Μεριμνούμε για τη διευκόλυνση πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία στη δωρεάν Νομική Βοήθεια

- ✓ Συστήνουμε Ομάδα Εργασίας με αντικείμενο την εξέταση αναπροσαρμογής των όρων παροχής νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος στοχεύοντας στη θέσπιση θετικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία.
- ✓ Συντάσσουμε σχετική έκθεση συνεπειών ρυθμίσεων.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2025

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης

Στόχος 17: Προστασία και Ασφάλεια σε καταστάσεις κινδύνου και εκτάκτου ανάγκης

***Δείκτες:** νέες υπηρεσίες μέριμνας για την προστασία και ασφάλεια των ατόμων με αναπηρία σε καταστάσεις κινδύνου και έκτακτης ανάγκης, επικαιροποίηση σχεδίων εκτάκτων αναγκών, πρόβλεψη για προσβάσιμους χώρους αναμονής και καταφυγής, προσβάσιμη αναμετάδοση πληροφορίας και αναγγελίας κ.ο.κ., τροποποίηση κανονισμών*

1. Βελτιώνουμε την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες εκτάκτου ανάγκης

- ✓ Καθιστούμε, με την Υπηρεσία Επικοινωνιών Εκτάκτου Ανάγκης 112, εφικτό τον αυτόματο εντοπισμό της ακριβούς θέσης του καλούντος σε περιπτώσεις κλήσης ή αποστολής μηνύματος SMS στο 112 από έξυπνο κινητό τηλέφωνο.
- ✓ Πραγματοποιούμε δράσεις ενημέρωσης με τη χρήση προσβάσιμων μορφών επικοινωνίας σε επίπεδο Δήμων, σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, και αξιοποιούμε τις εθελοντικές οργανώσεις του μητρώου της Γενικής Γραμματείας για τη διάχυση της πληροφορίας.
- ✓ Διερευνούμε συνέργειες με τους Δήμους για την κατάρτιση καταλόγων με στοιχεία επικοινωνίας των ατόμων με αναπηρία που κατοικούν εντός των ορίων αρμοδιότητάς

τους, με προηγούμενη ρητή συναίνεση αυτών, για τη στοχευμένη δρομολόγηση δράσεων προστασίας, λαμβάνοντας υπόψη και το είδος της αναπηρίας (κινητική αναπηρία, αναπηρία οπτική, ακουστική, ομιλίας, νοητική, γνωστική και ψυχική, μη ορατή αναπηρία ή χρόνια πάθηση, όπως αναπνευστικές διαταραχές, κατάθλιψη, διαβήτης, σχιζοφρένεια).

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Google, πάροχοι κινητής τηλεφωνίας

2. Επικαιροποιούμε τα Σχέδια Εκτάκτων Αναγκών, ώστε να ενσωματωθούν προβλέψεις και για άτομα με αναπηρία (εργαζόμενους ή επισκέπτες) σε περίπτωση φυσικών καταστροφών (σεισμοί, πυρκαγιές, πλημμύρες)

- ✓ Ελέγχουμε και αναθεωρούμε τα Σχέδια Εκτάκτων Αναγκών, από τα οποία μέχρι τώρα απουσίαζαν ειδικοί κανονισμοί για τα άτομα με αναπηρία, στη νομοθεσία για την πολιτική άμυνα και την πολιτική προστασία.
- ✓ Εντάσσουμε στα Σχέδια αυτά διαδικασίες ανταπόκρισης και ετοιμότητας σε καταστάσεις κινδύνου.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2020

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

3. Εκδίδουμε κατευθυντήριες οδηγίες για τον σχεδιασμό εκκένωσης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

- ✓ Συμπληρώνουμε και τροποποιούμε τον Κανονισμό Πυροπροστασίας του 2018 στη λογική των αρχών του ‘Σχεδιασμού για Όλους’.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Πυροσβεστική, ΕΣΑμεΑ, Ελληνικό Ινστιτούτο Πυροπροστασίας Κατασκευών (ΕΛΠΥΚΑ)

- ✓ Παρεμβαίνουμε στα δημόσια κτήρια για τη διαμόρφωση προσβάσιμων χώρων αναμονής σε περίπτωση έκτακτων συνθηκών και για την τοποθέτηση νέων σημάτων διαφυγής προσβάσιμης εξόδου, υπό το πρίσμα του καθολικού σχεδιασμού. Τα τελευταία θα είναι συμπληρωματικά των υφιστάμενων σημάτων διαφυγής, τα οποία βασίζονται στα διεθνή πρότυπα ISO 7010:2011 και ISO 21542:2011. Βελτιώνουμε την προσβασιμότητα χώρων καταφυγής.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Εσωτερικών

- ✓ Βελτιώνουμε την προσβασιμότητα χώρων καταφυγής.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών – Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

- ✓ Αποτυπώνουμε σε πολεοδομικούς χάρτες τους χώρους καταφυγής και τις οδεύσεις διαφυγής (σε ρυμοτομικό ή Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο) με γνώμονα την προσβασιμότητα.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Ανάδοχοι που εκπονούν τα ΤΠΣ.

- ✓ Αποδίδουμε την εικόνα της πόλης με ψηφιακά δεδομένα και έτσι καθιστούμε δυνατή την ανάπτυξη σχεδίων για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστροφών και καταστάσεων.

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2021 - Μάρτιος 2022

Υπεύθυνος και Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, ΚΕΔΕ, Δήμοι

- ✓ Δημιουργούμε χάρτες με εν δυνάμει προσβάσιμους χώρους περίθαλψης, υπαίθριων υγειονομικών δομών για όλους, συγκέντρωσης τροφίμων, φαρμάκων και άλλων αγαθών. Εξασφαλίζουμε τη διακίνηση των ανωτέρω αγαθών με ήπιους τρόπους μεταφοράς, μεριμνώντας ειδικά για τα άτομα με αναπηρία, και την απρόσκοπτη λειτουργία της αστικής εφοδιαστικής αλυσίδας σε έκτακτες καταστάσεις.

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2021 - Μάρτιος 2022

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Υπουργείο Υγείας – Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας, ΚΕΔΕ, Δήμοι

- ✓ Μεριμνούμε για την προσβάσιμη αναμετάδοση πληροφορίας και αναγγελίας ενός κινδύνου τόσο για τα άτομα με αναπηρία όσο και για τα εμποδιζόμενα άτομα.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, ΕΣΑμεΑ, Πυροσβεστική, ΕΛΠΥΚΑ, ΤΕΕ για την πληροφόρηση των μηχανικών

4. Εξασφαλίζουμε την πρόσβαση στην πληροφόρηση και την προστασία των ατόμων με αναπηρία σε περίπτωση σεισμού και συνοδών φαινομένων

- ✓ Υλοποιούμε επιμορφωτικά σεμινάρια και παρέχουμε σειρά εντύπων, αφισών και tablet εφαρμογών για άτομα με αναπηρία στα ελληνικά και στα αγγλικά, σε συμβατικές και

προσβάσιμες μορφές, για θέματα αντισεισμικής προστασίας και σχεδιασμού εκτάκτων αναγκών.

Ενδεικτικά:

- 25 σεμινάρια για Διευθυντές Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και εκπαιδευτικούς υπεύθυνους για τη σύνταξη σχολικών σχεδίων έκτακτης ανάγκης, εργαζόμενους Κέντρων Κατάρτισης, γονείς και εκπαιδευτές ατόμων με αναπηρία σε όλη τη χώρα.
- Έντυπο και αφίσα για την προστασία σε περίπτωση σεισμού με τη μέθοδο ‘εύκολο να διαβαστεί’ (easy to read), για να στηρίζουμε την αυτενέργεια των ατόμων με μαθησιακές και επικοινωνιακές δυσκολίες σε περίπτωση σεισμού.
- Αναρτούμε το ενημερωτικό υλικό του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ) σε Ψηφιακή Βιβλιοθήκη προσβάσιμη στα άτομα με αναπηρία.
- 3 video με οδηγίες αντισεισμικής προστασίας στη νοηματική και διερευνάται η δυνατότητα χρηματοδότησης υποτιτλισμού.

Χρονοδιάγραμμα:

Εντός του 2022: υλοποίηση δράσεων

Σεπτέμβριος-Ιούλιος κάθε έτους: διεξαγωγή σεμιναρίων

Υπεύθυνος φορέας: : Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Εμπλεκόμενος φορέας: Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ)

5. Εγγυώμαστε την αποκατάσταση και την προσωρινή στέγαση ατόμων με αναπηρία πληγέντων από φυσικές καταστροφές

- ✓ Θέτουμε ως στόχο την 100% ανταπόκριση στις ανάγκες προσωρινής στέγασης ατόμων με αναπηρία με χορήγηση επιδότησης ενοικίων - συγκατοίκησης.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών

Στόχος 18: Ελευθερία, Ασφάλεια και Προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Δείκτες: αριθμός και ποσοστό προσβάσιμων Αστυνομικών Υπηρεσιών, λειτουργία νέων προσβάσιμων εφαρμογών επικοινωνίας σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, αριθμός προσωπικού Ελληνικής Αστυνομίας και σωφρονιστικών καταστημάτων που ολοκλήρωσε προγράμματα εκπαίδευσης στη νοηματική γλώσσα, ενσωμάτωση ενότητας για τα άτομα με αναπηρία στην Εθνική Στρατηγική Πρόληψης Βίας, ολοκλήρωση ενεργειών καταγραφής και αποτίπωσης της υφιστάμενης κατάστασης και υλοποίηση βελτιωτικών παρεμβάσεων, Πρωτόκολλα Διαχείρισης Κρατουμένων με αναπηρία, έντυπο υλικό και εκπαιδευτικά προγράμματα ανά κατηγορία αναπηρίας, ανάπτυξη ειδικών σχεδίων δράσης

1. Διασφαλίζουμε την ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας

- ✓ Φυσική προσβασιμότητα στις Αστυνομικές Υπηρεσίες.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2020: ολοκλήρωση μελέτης

Ιανουάριος 2021: έναρξη παρεμβάσεων

- ✓ Επικοινωνία σε περίπτωση ατυχήματος, έκτακτης ανάγκης ή και γενικότερα ελέγχου από στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας με τη χρήση ειδικών εφαρμογών επικοινωνίας, καρτών επικοινωνίας με ειδικά σήματα για τους βασικότερους λόγους που ένας αστυνομικός μπορεί να κάνει έλεγχο σε έναν πολίτη, στοιχεία που μπορεί να του ζητήσει, αλλά και επιλογές απάντησης σε ελέγχους.
- ✓ Επικοινωνία με το 100 μέσω μηνύματος και ειδικών προσβάσιμων εφαρμογών (Viber, WhatsApp).
- ✓ Πρόγραμμα εκπαίδευσης ομάδας αστυνομικών στη νοηματική γλώσσα.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Ελληνική Αστυνομία

2. Προστατεύουμε τα άτομα με αναπηρία από διακρίσεις και βία

- ✓ Βελτιστοποιούμε τη διερεύνηση και δίωξη πράξεων που μπορούν να προκαλέσουν διακρίσεις ή βία σε βάρος ατόμων με αναπηρία μεριμνώντας για την ειδική εκπαίδευση του προσωπικού των Τμημάτων Ρατσιστικής Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας.
- ✓ Εστιάζουμε στην έγκαιρη αναγνώριση πολιτών με μη ορατές αναπηρίες και στην ορθή αντιμετώπιση των προσώπων αυτών κατά τη διαχείριση περιστατικών.
- ✓ Εκδίδουμε ειδικό εκπαιδευτικό εγχειρίδιο ενεργειών.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Ελληνική Αστυνομία

3. Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των ατόμων με αναπηρία

- ✓ Εντάσσουμε ειδική ενότητα για τα άτομα με αναπηρία στην Εθνική Στρατηγική Πρόληψης Βίας που εκπονεί η Διεύθυνση Πρόληψης της Βίας.
- ✓ Εκπαιδεύουμε το προσωπικό που στελεχώνει τις Υπηρεσίες Αντιμετώπισης της Ενδοοικογενειακής Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας.
- ✓ Δημιουργούμε ειδική προσβάσιμη εφαρμογή καταγγελιών ενδοοικογενειακής βίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης για τα άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Ελληνική Αστυνομία

4. Βελτιώνουμε τις συνθήκες διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία στα καταστήματα κράτησης

- ✓ Εξετάζουμε την υφιστάμενη κατάσταση των καταστημάτων κράτησης ως προς το κριτήριο της προσβασιμότητας, της διασφάλισης του σεβασμού της ανθρωπίνης

αξιοπρέπειας και της ενίσχυσης του αυτοσεβασμού των φυλακισμένων και των επισκεπτών τους.

- ✓ Καταγράφουμε τον πληθυσμό των φυλακισμένων με σωματική αναπηρία ή αδυναμία αυτοεξυπηρέτησης και τις υποδομές κάλυψης βασικών αναγκών διαβίωσης των φυλακισμένων στα καταστήματα κράτησης.
- ✓ Αποτυπώνουμε και υλοποιούμε όλες τις θεσμικές παρεμβάσεις που απαιτούνται για την εφαρμογή πρωτοκόλλων διαχείρισης φυλακισμένων με αναπηρία.
- ✓ Εξειδικεύουμε έργα βελτίωσης προσβασιμότητας στα κτήρια των καταστημάτων κράτησης και υλοποιούμε τις αναγκαίες παρεμβάσεις.
- ✓ Αναπτύσσουμε διωπουργική προσέγγιση στη διαχείριση φυλακισμένων με αναπηρία και συνεργαζόμαστε για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και περίθαλψης, το δικαίωμα στην υγεία αλλά και την δικαιοσύνη των φυλακισμένων με αναπηρία.
- ✓ Για τον σκοπό αυτό, καταρτίζουμε, υπογράφουμε και εφαρμόζουμε Μνημόνια Συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων Υπουργείων.
- ✓ Ενημερώνουμε και εκπαιδεύουμε τους σωφρονιστικούς υπαλλήλους στη διαχείριση φυλακισμένων με αναπηρία.

Ενδεικτικά: 36 ημερίδες ενημέρωσης για την αναπηρία και τα Πρωτόκολλα Διαχείρισης Κρατουμένων με αναπηρία, έντυπο υλικό και εκπαιδευτικά προγράμματα ανά κατηγορία αναπηρίας.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Υγείας

5. Βελτιώνουμε την επιχειρησιακή ετοιμότητα του συστήματος φύλαξης ατόμων με αναπηρία σε περιπτώσεις κρίσιμων συνθηκών

- ✓ Αναπτύσσουμε και εφαρμόζουμε Ειδικά Σχέδια Δράσης για την αντιμετώπιση κρίσης που οφείλεται είτε σε ενδογενείς είτε σε φυσικούς ή λοιπούς εξωγενείς παράγοντες.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής

Στόχος 19: Προστασία Πολιτών Τρίτων Χωρών και Ασυνόδευτων Ανηλίκων

***Δείκτες:** αριθμός και ποσοστό προσβάσιμων καταλυμάτων και παρεχόμενων υπηρεσιών, συγκέντρωση και επεξεργασία δεδομένων και στατιστικών στοιχείων για τον πληθυσμό πολιτών τρίτων χωρών και ασυνόδευτων ανηλίκων με αναπηρία, επιτάχυνση της διαδικασίας αξιολόγησης της ευαλωτότητας μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο που είναι άτομα με αναπηρία, αριθμός και ποσοστό προσωπικού που εκπαιδεύτηκε, αριθμός και ποσοστό αύξησης των προσβάσιμων δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων, αριθμός και ποσοστό ασυνόδευτων ανηλίκων με αναπηρία που φιλοξενούνται στις δομές, σχεδιασμός πρωτοκόλλων διαχείρισης κρίσεων στους ξενώνες ασυνόδευτων ανηλίκων, αριθμός και ποσοστό ανήλικων πολιτών τρίτων*

χωρών με αναπηρία σε εκπαιδευτικά προγράμματα και δομές, ένταξη της οριζόντιας διάστασης της αναπηρίας στην Εθνική Στρατηγική για τα Ασυνόδευτα Ανήλικα

1. Βελτιώνουμε τις συνθήκες υποδοχής και φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών με αναπηρία

- ✓ Εξασφαλίζουμε την προσβασιμότητα στα καταλύματα και στις παρεχόμενες υπηρεσίες.
- ✓ Διαμορφώνουμε κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης για τους ίδιους και τους συνοδούς τους.
- ✓ Διαθέτουμε 'ζωντανή βοήθεια'. Ενδεικτικά: διερμηνεία σε διεθνή νοηματική γλώσσα, εκπαίδευση προσωπικού.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2020

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Κέντρο Μελετών Ασφαλείας, Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης

2. Διευκόλυνουμε την άσκηση των δικαιωμάτων των ευάλωτων ομάδων

- ✓ Ενισχύουμε την επιχειρησιακή λειτουργία κινητών ομάδων λήψης βιομετρικών δεδομένων (φωτογραφίας, δείγματος υπογραφής, δακτυλικών αποτυπωμάτων), όταν ο πολίτης τρίτης χώρας αδυνατεί να προσέλθει ενώπιον της αρμόδιας υπηρεσίας.
 - ✓ Επιταχύνουμε τη διαδικασία αξιολόγησης της ευαλωτότητας μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο που είναι άτομα με αναπηρία με τη χρήση ειδικών εργαλείων.
 - ✓ Εξαλείφουμε τα εμπόδια πρόσβασης στην πληροφορία λόγω της έλλειψης εγγράφων σε προσβάσιμες μορφές και υπηρεσιών διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα.
- Ενδεικτικά: Εισάγουμε νέες τεχνολογίες και εργαλεία (easy to read), εκπαιδεύουμε το προσωπικό στις βασικές γνώσεις της νοηματικής γλώσσας.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2020

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

3. Εντάσσουμε την οριζόντια διάσταση της αναπηρίας στην Εθνική Στρατηγική για τα Ασυνόδευτα Ανήλικα

- ✓ Διαμορφώνουμε κατάλληλες και επαρκείς θέσεις διαμονής σύμφωνα με τον αριθμό και τις ανάγκες των ασυνόδευτων ανηλίκων με αναπηρία που βρίσκονται στη χώρα.
- ✓ Αυξάνουμε τον αριθμό των δομών φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων με στόχο την άμεση τοποθέτηση των παιδιών σε αυτές, ιδίως εφόσον υπάρχουν στοιχεία ευαλωτότητας, όπως αναπηρία ή άλλα σοβαρά προβλήματα υγείας.
- ✓ Βελτιώνουμε τον Οδηγό Λειτουργίας Δομών Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων λαμβάνοντας μέριμνα για τις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων με σοβαρά θέματα υγείας, αναπηρία κ.ά..

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2023

- ✓ Αναπτύσσουμε 500 θέσεις προσωρινής φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων στην ενδοχώρα με στόχο αφενός τη μείωση του χρόνου παραμονής των ανηλίκων σε Κέντρα

Υποδοχής και Ταυτοποίησης και σε καθεστώς προστατευτικής φύλαξης και αφετέρου τον έγκαιρο εντοπισμό της ευαλωτότητας.

- ✓ Παρακολουθούμε και αξιολογούμε τη λειτουργία των δομών φιλοξενίας, εκπαιδεύουμε το προσωπικό και αναπτύσσουμε ανεξάρτητο μηχανισμό παραπόνων.

Χρονοδιάγραμμα: Μάρτιος 2021 - Δεκέμβριος 2024

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου – Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, Υπουργείο Υγείας, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών

4. Ανιχνεύουμε έγκαιρα την ευαλωτότητα ασυνόδευτων ανηλίκων κατά την άφιξή τους και σχεδιάζουμε κατάλληλο πλαίσιο στήριξης

Ενδεικτικά:

- ✓ Δημιουργούμε εργαλεία ανίχνευσης ευαλωτότητας.
- ✓ Εκπαιδεύουμε προσωπικό στην αναγνώριση ευαλωτότητας.
- ✓ Καταγράφουμε τα κέντρα φιλοξενίας βάσει των προδιαγραφών προσβασιμότητας και της εγγύτητας τους στον αστικό ιστό και σε απαραίτητες υποστηρικτικές υπηρεσίες.
- ✓ Υποστηρίζουμε τους φορείς που λειτουργούν προσβάσιμα κέντρα φιλοξενίας για ασυνόδευτους ανηλίκους που είναι άτομα με αναπηρία, μεριμνώντας για την απασχόληση σε αυτά εξειδικευμένου προσωπικού ή για την επιμόρφωση των στελεχών τους.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου – Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων

5. Διασφαλίζουμε το δικαίωμα στην εκπαίδευση όλων των παιδιών που αιτούνται άσυλο

- ✓ Εκπονούμε πρωτόκολλο συνεργασίας των Υπουργείων Μετανάστευσης και Ασύλου, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων για τη μετακίνηση ανήλικων πολιτών τρίτων χωρών με αναπηρία σε κατάλληλες εκπαιδευτικές δομές.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

- ✓ Προωθούμε δράσεις επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, την πολιτισμική διαμεσολάβηση και τη διερμηνεία στο σχολικό περιβάλλον.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2022

- ✓ Σχεδιάζουμε κατάλληλες παρεμβάσεις για την πρόσβαση ασυνόδευτων ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένων παιδιών με αναπηρία, σε προγράμματα μη τυπικής εκπαίδευσης καθώς και στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος 2021 - Δεκέμβριος 2023

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου – Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

6. Ενισχύουμε την υποστήριξη σε ασυνόδευτους ανήλικους που χρήζουν ψυχιατρικής διάγνωσης και παρακολούθησης

- ✓ Σχεδιάζουμε πρωτόκολλα διαχείρισης κρίσεων στους ξενώνες ασυνόδευτων ανηλίκων .
- ✓ Εκπαιδεύουμε το προσωπικό των ξενώνων σε ζητήματα πολιτισμικής ευαισθητοποίησης και διαχείρισης κρίσεων.
- ✓ Χαρτογραφούμε τις διαθέσιμες υπηρεσίες για την υποστήριξη της ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων, επικαιροποιούμε και αξιολογούμε το σύστημα παραπομπής ασυνόδευτων ανηλίκων που χρήζουν ψυχοκοινωνικής στήριξης, ψυχιατρικής γνωμάτευσης και παρακολούθησης.
- ✓ Βελτιώνουμε το θεσμικό πλαίσιο ακούσιας νοσηλείας εντός του 2020.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2024

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου – Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Δικαιοσύνης

Πυλώνας III: Προσβασιμότητα

Στόχος 20: Προσβασιμότητα στο Φυσικό και Δομημένο Περιβάλλον

***Δείκτης:** δημιουργία νέας ψηφιακής πλατφόρμας καταγραφής και παρακολούθησης βελτιωτικών παρεμβάσεων προσβασιμότητας κτηρίων που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες, ποσοστό ολοκλήρωσης βελτιωτικών παρεμβάσεων, αριθμός και ποσοστό προσβάσιμων κτηρίων που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες, οριζόντιες παρεμβάσεις (όπως η ανάπτυξη Εθνικού Συστήματος Πιστοποίησης και σήματος προσβασιμότητας), ποσοστό απορρόφησης χρηματοδότησης της δράσης 'Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις παραλίες' στο πλαίσιο του Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού 'Αντώνης Τρίτσης' και καταγραφή έργων βελτίωσης προσβασιμότητας που ολοκληρώθηκαν*

1. Δημιουργούμε ψηφιακή πλατφόρμα για την παρακολούθηση βελτιώσεων προσβασιμότητας στο δομημένο περιβάλλον οριζόντια, αποφασιστικά και αποτελεσματικά, ξεκινώντας από τα κτήρια που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες

- ✓ Δημιουργούμε ηλεκτρονική πλατφόρμα απογραφής κτηρίων του Δημοσίου και καταχώρισης των αναγκαίων παρεμβάσεων για τη βελτίωση της προσβασιμότητάς τους σε συνεργασία με το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ).
- ✓ Χαρτογραφούμε τα σημεία παρέμβασης, σχεδιάζουμε data-driven στρατηγική υλοποίησης και εκτίμησης προϋπολογισμού.

- ✓ Σχεδιάζουμε τον επιτελικό συντονισμό της διενέργειας επιτόπιων επαληθεύσεων προσβασιμότητας και απαιτούμενων βελτιώσεων από αρμόδια όργανα.
- ✓ Αξιοποιούμε τις ‘Τεχνικές Οδηγίες’ προσαρμογής υφιστάμενων κτηρίων και υποδομών για την προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία και εμποδιζόμενων ατόμων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- ✓ Ενδεικτικά θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις όπως η κατασκευή ανελκυστήρων ή μηχανικών μέσων κάλυψης υψομετρικών διαφορών και χώρου πρόσβασης, η τοποθέτηση ράμπας ή αναβατόριου, η διαμόρφωση προσβάσιμων χώρων υγιεινής και προσβάσιμων χώρων στάθμευσης οχημάτων ατόμων με αναπηρία με ειδική διαγράμμιση πλησίον εισόδων κτηρίων σε μονάδες υγείας, σχολικών κτηρίων, αστυνομικών υπηρεσιών και καταστημάτων κράτησης, κτηριακών εγκαταστάσεων Υπουργείων και εποπτευόμενων φορέων, αθλητικών υποδομών, δικαστηρίων κλπ.
- ✓ Εισηγούμαστε νομοθετικές διατάξεις για την επιτάχυνση διαδικασιών και εργασιών αποκατάστασης προσβασιμότητας κτηρίων του δημοσίου.
- ✓ Παρακολουθούμε την υλοποίηση των δεσμεύσεων βελτίωσης προσβασιμότητας από τα Υπουργεία και τους ΟΤΑ αξιοποιώντας τη νέα ηλεκτρονική πλατφόρμα και το δίκτυο σημείων αναφοράς που εποπτεύει ο Υπουργός Επικρατείας ως Συντονιστικός Μηχανισμός στη Κυβέρνηση.
- ✓ Αξιοποιούμε το πληροφοριακό σύστημα MAZI της Προεδρίας της Κυβέρνησης για την παρακολούθηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των δράσεων βελτίωσης φυσικής προσβασιμότητας από τα αρμόδια Υπουργεία.
- ✓ Διερευνούμε σε κάθε στάδιο υλοποίησης της οριζόντιας δράσης τις δυνατότητες χρηματοδότησης από τον κρατικό προϋπολογισμό, από ευρωπαϊκούς πόρους αλλά και στοχευμένο πρόγραμμα Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης για σχολικά κτήρια, μονάδες υγείας, χώρους πολιτισμού και αθλητισμού και δομές κοινωνικής πρόνοιας.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2022

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργός Επικρατείας, Συντονιστικός Μηχανισμός (πολιτικός συντονισμός), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ΤΕΕ

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, ΟΤΑ

2. Σχεδιάζουμε οριζόντιες πολιτικές για προσβάσιμο φυσικό και δομημένο περιβάλλον

- ✓ Εκδίδουμε Τεχνικές Προδιαγραφές Μελέτης Προσβασιμότητας.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Μάρτιο 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, ΕΣΑμεΑ

- ✓ Επικαιροποιούμε και εξειδικεύουμε τις Οδηγίες Σχεδιασμού ‘Σχεδιάζοντας για Όλους’ και τους όρους προσβασιμότητας εξωτερικών χώρων κίνησης πεζών με σύσταση ομάδας εργασίας σύμφωνα με τα νεότερα εθνικά και ευρωπαϊκά πρότυπα προσβασιμότητας.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Σεπτέμβριο 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας –

- Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, ΕΣΑμεΑ, ΟΤΑ
- ✓ Δημιουργούμε σχέδια υλοποίησης προσβάσιμων δικτύων πεζή μετακίνησης και θέσεων στάθμευσης παρά την οδό με βάση την κείμενη νομοθεσία.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, ΟΤΑ

- ✓ Αναπτύσσουμε Εθνικό Σύστημα Πιστοποίησης της προσβασιμότητας και καθιερώνουμε Εθνικό Σήμα Προσβασιμότητας βάσει του Προτύπου ΕΛΟΤ 1439:2013 ‘Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία – Απαιτήσεις και συστάσεις’ και της Τεχνικής Προδιαγραφής ΕΛΟΤ 1449.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2022

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Εσωτερικών, ΟΤΑ, ιδιώτες

- ✓ Ορίζεται ως Υπεύθυνος Προσβασιμότητας ο Τεχνικός Ασφαλείας κάθε δημόσιου κτηρίου. Αντίστοιχα ορίζεται Υπεύθυνος Προσβασιμότητας σε ιδιωτικά κτίρια (κατ’ αναλογία με τον Data Protection Officer (DPO) για τα προσωπικά δεδομένα).

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργεία, κρατικοί φορείς, ΟΤΑ, ιδιώτες

- ✓ Ενημερώνουμε την ηλεκτρονική ταυτότητα του Δήμου με τα στοιχεία προσβασιμότητας σε επίπεδο πόλης, με στόχο να μπορούν να υλοποιηθούν και σχετικές εφαρμογές (app) για τους πολίτες και τους επισκέπτες (ψηφιακοί χάρτες).

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2022

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ΟΤΑ

- ✓ Εκδίδουμε τεχνικές προδιαγραφές προσβασιμότητας για όλες τις ειδικές εγκαταστάσεις (π.χ. κατασκηνώσεις).

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2022

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Εσωτερικών, Αναθέτουσες Αρχές, Τεχνικές Υπηρεσίες Δημοσίων Φορέων, Μελετητικά Γραφεία, Κατασκευαστικές Εταιρίες

3. Αναπτύσσουμε και προωθούμε την εφαρμογή κανόνων ποιότητας σε όλη την κατασκευαστική δραστηριότητα της χώρας εντάσσοντας απαιτήσεις προσβασιμότητας στις τεχνικές προδιαγραφές

- ✓ Προσαρμόζουμε τις Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (ΕΤΕΠ) στα ισχύοντα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα.

- ✓ 9 ΕΤΕΠ προβλέπουν απαιτήσεις σχετικά με την προσβασιμότητα στο δομημένο περιβάλλον.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Αναθέτουσες Αρχές, Τεχνικές Υπηρεσίες Δημοσίων Φορέων, Μελετητικά Γραφεία, Κατασκευαστικές Εταιρίες

4. Διευκολύνουμε την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε περιουσία του Δημοσίου (αιγιαλό, παραλία, όχθη και παρόχθια ζώνη)

- ✓ Με τη δράση ‘Προσβασιμότητα των ΑμεΑ στις παραλίες’ στο πλαίσιο του Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α’ και β’ βαθμού ‘Αντώνης Τρίτσης’ χρηματοδοτούνται, ενδεικτικά: η προμήθεια και εγκατάσταση μη μόνιμων συναρμολογούμενων υποδομών/ράμπας για αυτόνομη πρόσβαση, τόσο στον ευρύτερο χώρο των παραλιών κολύμβησης όσο και στον χώρο κολύμβησης των ατόμων με αναπηρία και των άλλων ατόμων με περιορισμένη κινητικότητα (υπερήλικες, τραυματίες, έγκυοι), σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές σχεδιασμού και κατασκευής και η τοποθέτηση μη μόνιμων βοηθητικών εγκαταστάσεων, όπως λυόμενων αποδυτηρίων, φορητών χώρων υγιεινής, χώρων σκίασης/προστασίας των λουόμενων.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση (Υπουργείο Οικονομικών), 2020-2023 (παρεμβάσεις στους Δήμους, Υπουργείο Εσωτερικών)

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Οικονομικών – Γραφείο Υφυπουργού Οικονομικών, Υπουργείο Εσωτερικών – Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων, ΟΤΑ

- ✓ Εκδίδουμε εγχειρίδιο προδιαγραφών υπό μορφή Υπουργικής Απόφασης σχετικά με την πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε παραλίες και φυσικούς χώρους.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος

Στόχος 21: Προσβασιμότητα στις Μεταφορές και Κινητικότητα του Ατόμου

Δείκτες: νομοθετικές παρεμβάσεις, αριθμός και ποσοστό προσβάσιμων υποδομών και μέσων μαζικής μεταφοράς, σύνταξη στρατηγικών σχεδίων, αριθμός ΣΒΑΚ, αριθμός και ποσοστό προσβάσιμων επιβατηγών πλοίων που εκτελούν δρομολογιακούς πλόες, ρύθμιση πλαισίου Δελτίων Στάθμευσης, Άδειας Οδήγησης για άτομα με αναπηρία και ενιαίας ηλεκτρονικής κάρτας διοδίων, τροποποίηση Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας

1. Θέτουμε τις προϋποθέσεις για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και της κινητικότητας στον αστικό ιστό

- ✓ Θεσπίζουμε ένα ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση και τον ανακαθορισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ κρατικής διοίκησης και ΟΤΑ.
- ✓ Ελαχιστοποιούμε στο απολύτως αναγκαίο μέτρο τη συναρμοδιότητα φορέων σε θέματα προσβασιμότητας ατόμων με αναπηρία σε δρόμους, πεζοδρόμια και γενικώς κοινόχρηστους χώρους.
- ✓ Καταγράφουμε όλα τα θέματα που άπτονται της εξασφάλισης προσβασιμότητας στον αστικό ιστό, στις 'Τεχνικές Οδηγίες για τον Σχεδιασμό Αστικών Οδών και Υπαιθριών Δημόσιων Χώρων' (Κοινή Υπουργική Απόφαση).

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2020

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, ΟΤΑ

2. Εξασφαλίζουμε καθολική πρόσβαση σε όλες τις κτηριακές υποδομές του τομέα μεταφορών (στάσεις, σταθμούς, αεροδρόμια, σταθμούς λιμένων, parking, πιάτσες taxi, κόμβους μετεπιβίβασης, σταθμούς κοινόχρηστων μέσων μεταφοράς, στάσεις τουριστικών λεωφορείων)

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2022

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, ΟΤΑ, Φορείς Μεταφορικού Έργου, ιδιώτες

3. Προωθούμε την κινητικότητα στον αστικό και περιαστικό ιστό και διασφαλίζουμε καλύτερη ποιότητα ζωής για όλους

- ✓ Συντάσσουμε το Στρατηγικό Σχέδιο Οδικής Ασφάλειας του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, το οποίο θα συμπεριλαμβάνει περαιτέρω δράσεις για την ασφαλή και απρόσκοπτη μετακίνηση του συνόλου των πολιτών, και κατά συνέπεια και των ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Τροποποιούμε τον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας για να εξασφαλίσουμε την ασφαλή μετακίνηση ατόμων με αναπηρία και την αντιμετώπιση της παραβατικότητας.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Καθορίζουμε το νομοθετικό πλαίσιο και δρομολογούμε την έκδοση ηλεκτρονικής κάρτας διοδίων των δικαιούχων ατόμων με αναπηρία για την απλούστευση της διαδικασίας διέλευσής τους από τους σταθμούς διοδίων, με την οποία παράλληλα οι δικαιούχοι γίνονται αποδέκτες όλων των ισχυουσών ευνοϊκών ρυθμίσεων χρέωσης.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Αναμορφώνουμε το θεσμικό πλαίσιο απόκτησης Άδειας Οδήγησης.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Αναμορφώνουμε το νομοθετικό πλαίσιο για το Δελτίο Στάθμευσης ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Αναθεωρούμε το θεσμικό πλαίσιο και δημιουργούμε ηλεκτρονική πλατφόρμα για τα Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) λαμβάνοντας υπ' όψιν τις ανάγκες κινητικότητας των ευάλωτων κατηγοριών πολιτών.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

- ✓ Διευκολύνουμε την κινητικότητα των ατόμων με αναπηρία στις αστικές συγκοινωνίες.
Ενδεικτικά: Προεξοχές πεζοδρομίου πλησίον των στάσεων του ΟΑΣΑ, ηχητική αναγγελία αφίξεων.

Εμπλεκόμενοι φορείς: ΟΣΥ ΑΕ, ΟΑΣΑ, ΣΤΑΣΥ ΑΕ, ΚΤΕΛ Θεσσαλονίκης ΑΕ, ΟΣΕΘ, ΟΑΣΘ

- ✓ Εντάσσουμε παραμέτρους σχετικές με την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στον σχεδιασμό και την εκτέλεση έργων σιδηροδρομικής υποδομής.

Εμπλεκόμενος φορέας: ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών και εποπτευόμενοι φορείς, ΟΤΑ

4. Εντατικοποιούμε τους ελέγχους και τις δράσεις ευαισθητοποίησης για τη διασφάλιση της απρόσκοπτης κίνησης στον αστικό ιστό για όλους

- ✓ Ενισχύουμε το ρόλο του εθνικού φορέα ελέγχου εφαρμογής των διατάξεων του Κανονισμού 181/2011 για τα δικαιώματα των επιβατών με αναπηρία σε λεωφορεία (ΟΣΥ ΑΕ, ΟΑΣΘ ΑΕ, ΤΛΔΧ, αστικά και υπεραστικά ΚΤΕΛ).
- ✓ Εντατικοποιούμε την τροχαία αστυνόμευση και τους ελέγχους στους δημόσιους χώρους, προστατεύουμε τους χώρους στάθμευσης, τα κεκλιμένα επίπεδα κ.ο.κ..
- ✓ Προβάλλουμε κοινωνικό μήνυμα στα ΜΜΕ και διοργανώνουμε ενημερωτική ημερίδα σε κάθε περιφέρεια της επικράτειας.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Ελληνική Αστυνομία

5. Εξασφαλίζουμε την προσβασιμότητα των επιβατηγών πλοίων που εκτελούν δρομολογιακούς πλόες

- ✓ Καταγράφουμε και αξιολογούμε την καταλληλότητα των επιβατηγών πλοίων.
- ✓ Αναθεωρούμε την υφιστάμενη νομοθεσία, ώστε τα επιβατηγά δρομολογιακά πλοία που δεν διαθέτουν κατάλληλες προδιαγραφές να μετασκευαστούν και να καταστούν προσβάσιμα.
- ✓ Παρέχουμε χρηματοδοτικά κίνητρα και εργαλεία στις πλοιοκτήτριες/διαχειρίστριες εταιρίες των επιβατηγών πλοίων για την απαιτούμενη αναπροσαρμογή του στόλου τους, ώστε να διασφαλίσουμε τη σύνδεση των μικρών νησιών με τα μεγαλύτερα και την ηπειρωτική χώρα με προσβάσιμα πλοία.
- ✓ Αναθεωρούμε το νομοθετικό πλαίσιο για την προσβασιμότητα των νεοκατασκευαζόμενων επιβατηγών δρομολογιακών πλοίων και παρακολουθούμε την εφαρμογή του.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Οικονομικών, Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Φορείς εκπροσώπησης των πλοιοκτητριών/διαχειριστριών εταιριών των πλοίων, Φορείς εκπροσώπησης των ατόμων με αναπηρία και των ατόμων με μειωμένη κινητικότητα

6. Εξασφαλίζουμε την προσβασιμότητα και την ατομική κινητικότητα στις αεροπορικές μεταφορές

- ✓ Ελέγχουμε τους φορείς διαχείρισης αερολιμένων και τους αερομεταφορείς ως προς τη συμμόρφωσή τους με τα κριτήρια προσβασιμότητας.
- ✓ Μεριμνούμε για την προσβασιμότητα του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών.

Ενδεικτικά:

Εκσυγχρονίζουμε τα υπάρχοντα και αυξάνουμε τα καθορισμένα σημεία παροχής συνδρομής σε άτομα με αναπηρία, προβλέπουμε την προσθήκη κειμενογράφου και τη δημιουργία καθορισμένων χώρων φροντίδας σκύλων-οδηγών, προσθέτουμε ηχητική ειδοποίηση για άφιξη σε όροφο σε όλους τους ανελκυστήρες.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών – Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας

Εμπλεκόμενος φορέας: Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ

Στόχος 22: Προσβασιμότητα σε Αγαθά και Υπηρεσίες

Δείκτες: ενσωμάτωση Οδηγίας ΕΕ 882/2019, ενσωμάτωση στις δημόσιες προμήθειες του Πρότυπου ΑμεΑ ΕΛΟΤ 1439:2013

- 1. Ενσωματώνουμε την Οδηγία 882/2019 για τις απαιτήσεις προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία σε αγαθά και υπηρεσίες**
Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2022: Ενσωμάτωση της Οδηγίας
Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
- 2. Επικαιροποιούμε τον ν. 4412/2016 και συμμορφώνουμε τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών της Οδηγίας 882/2019 και του Πρότυπου ΑμεΑ ΕΛΟΤ 1439:2013**
Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Σεπτέμβριο 2022
Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στόχος 23: Ψηφιακή Προσβασιμότητα

***Δείκτες:** αριθμός απλουστευμένων ψηφιοποιημένων διοικητικών διαδικασιών, ψηφιακός μετασχηματισμός της θεματικής περιοχής για τα άτομα με αναπηρία, αριθμός προσβάσιμων διαδικτυακών τόπων του Δημοσίου*

- 1. Ανασχεδιάζουμε, απλουστεύουμε και ψηφιοποιούμε τις διοικητικές διαδικασίες**
 - ✓ Καταπολεμούμε τη γραφειοκρατία και μειώνουμε τα διοικητικά βάρη για όλους.
 - ✓ Υλοποιούμε κεντρική δημόσια πολιτική οριζόντιας εμβέλειας με το Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών (ΕΠΑΔ), στοχεύοντας στην ολιστική βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους πολίτες, με ιδιαίτερη μέριμνα για την πρόσβαση ατόμων με αναπηρία.
 - ✓ Συνάπτουμε Προγραμματικές Συμφωνίες ή Μνημόνια Συνεργασίας με τους αρμόδιους, ανά πεδίο δημόσιας πολιτικής, φορείς.
 - ✓ Καταργούμε τα δικαιολογητικά στις συναλλαγές με τα Υπουργεία Υποδομών και Μεταφορών, Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (ΚΕΠΑ, e-ΕΦΚΑ), Εσωτερικών και Υγείας.
 - ✓ Προχωρούμε στην απλούστευση και ψηφιοποίηση, ενδεικτικά, των διαδικασιών δικαιοσύνης και της κτήσης Ελληνικής ιθαγένειας.**Χρονοδιάγραμμα:** Διαρκής δράση
Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης
- 2. Υλοποιούμε τον ψηφιακό μετασχηματισμό της θεματικής περιοχής για τα άτομα με αναπηρία**
 - ✓ Στοχεύουμε στη γρήγορη και αποτελεσματική εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία αλλά και στη δυνατότητα εξαγωγής δημόσιων πολιτικών στο σχετικό πεδίο.

- ✓ Καταγράφουμε τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα που εξυπηρετούν τη θεματική περιοχή ατόμων με αναπηρία, ώστε να επιλεγεί ο βέλτιστος δρόμος για την υλοποίηση του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

3. Διασφαλίζουμε οριζόντια την προσβασιμότητα στους διαδικτυακούς τόπους Υπουργείων και στις εφαρμογές για φορητές συσκευές των δημόσιων υπηρεσιών

- ✓ Όλες οι δράσεις και τα έργα Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) που σχεδιάζονται εξ αρχής θα τηρούν την αρχή του Καθολικού Σχεδιασμού.
- ✓ Στοχεύουμε στην ενσωμάτωση τεχνικών χαρακτηριστικών στο σύνολο των ιστοτόπων και εφαρμογών που λειτουργούν ή θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης.
- ✓ Διασφαλίζουμε την προσβασιμότητα στο σύνολο των προσφερόμενων προς τους πολίτες ηλεκτρονικών υπηρεσιών.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

4. Διασφαλίζουμε την προσβασιμότητα στις ιστοσελίδες των Δήμων

- ✓ Δημιουργούμε νέες και αναβαθμίζουμε τις υφιστάμενες ιστοσελίδες αξιοποιώντας τις δυνατότητες χρηματοδότησης του Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος ΟΤΑ α' και β' βαθμού 'Αντώνης Τρίτσης'.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2023

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών

Στόχος 24: Επικοινωνία, Ενημέρωση, Πρόσβαση στην Πληροφόρηση

Δείκτες: ενσωμάτωση Οδηγίας ΕΕ 2018/1972 και Οδηγίας ΕΕ 2018/1808, αριθμός και ομάδες-στόχοι θεματικών σεμιναρίων, ολοκλήρωση νομοθετικών παρεμβάσεων, αριθμός υπηρεσιών ενημέρωσης που κατέστησαν προσβάσιμες

1. Εξασφαλίζουμε νομοθετικά την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία της πληροφορίας

- ✓ Ενσωματώνουμε την Οδηγία ΕΕ 2018/1972 σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών στην εθνική νομοθεσία.
- ✓ Διασφαλίζουμε την ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.
- ✓ Επικαιροποιούνται οι ρυθμίσεις λειτουργίας της Ευρωπαϊκής ανοικτής τηλεφωνικής γραμμής για αγνοούμενα παιδιά 116000, ώστε να καταστεί προσβάσιμη σε άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2020

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων

2. Ενισχύουμε την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στις οπτικοακουστικές υπηρεσίες των μέσων επικοινωνίας και στο διαδίκτυο

- ✓ Ενσωματώνουμε την Οδηγία ΕΕ 2018/1808 σχετικά με τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων.
- ✓ Προωθούμε τον υποτιτλισμό, τη διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα, καθώς και την ακουστική περιγραφή των προγραμμάτων μυθοπλασίας αναφορικά με τα τηλεοπτικά προγράμματα.
- ✓ Υποχρεώνουμε τους παρόχους ΜΜΕ να υποβάλλουν ετήσιες εκθέσεις στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης και στη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης σχετικά με την προσβασιμότητα του προγράμματός τους σε άτομα με αναπηρία.
- ✓ Διοργανώνουμε θεματικά σεμινάρια σε συνεργασία με άλλους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης και των ΜΜΕ προς τον σκοπό της εξάλειψης των διακρίσεων και των στερεοτύπων για τον τρόπο με τον οποίο προβάλλονται τα άτομα με αναπηρία από τα ΜΜΕ.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης

3. Ενισχύουμε την προσβασιμότητα των οπτικοακουστικών υπηρεσιών της ΕΡΤ ΑΕ
Ενδεικτικά:

- ✓ Εισάγουμε νομική δέσμευση για τους τηλεοπτικούς παραγωγούς ως προς την υποχρεωτική μεταγλώττιση και τον υποτιτλισμό του οπτικοακουστικού περιεχομένου για τα άτομα με αναπηρία.
- ✓ Ενσωματώνουμε το λογισμικό μετατροπής προφορικού σε γραπτό λόγο (voice to text).
- ✓ Παρέχουμε νέες προσβάσιμες ψηφιακές υπηρεσίες.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2023

Υπεύθυνος φορέας: Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης

4. Βελτιώνουμε την προσβασιμότητα στις υπηρεσίες ενημέρωσης και υποστήριξης δανειοληπτών της Ειδικής Γραμματείας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ)
Ενδεικτικά:

- ✓ Ηχητικά μηνύματα/υποτίτλοι στην ιστοσελίδα της ΕΓΔΙΧ, ενημερωτικά φυλλάδια σε κώδικα Braille, υπηρεσίες διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Οικονομικών – ΕΓΔΙΧ

5. Διασφαλίζουμε την πρόσβαση των πολιτών τρίτων χωρών με αναπηρία στην επικοινωνία με τη Δημόσια Διοίκηση

Ενδεικτικά:

- ✓ Ανάγλυφες/μεγαλογράμματα εκτυπώσεις, κείμενα σε ηχητική μορφή, εκδόσεις easy-to-read, οπτική μορφή με διερμηνεία στη νοηματική γλώσσα.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2020

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Πυλώνας IV: Συμμετοχή σε κάθε έκφανση της ζωής

Στόχος 25: Συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή, την ψυχαγωγία, τον ελεύθερο χρόνο και τον αθλητισμό

***Δείκτες:** καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης της προσβασιμότητας του συνόλου των μουσείων, ολοκλήρωση σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων προσβασιμότητας και σχετικών εκπαιδευτικών δράσεων σε χώρους πολιτισμού, αριθμός συμμετεχόντων σε επιμορφωτικά σεμινάρια, σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών για την προσβασιμότητα σε διατηρητέα κτήρια και παραδοσιακούς οικισμούς, ενσωμάτωση της Οδηγίας ΕΕ 2017/1564 για τη χρήση έργων από άτομα με προβλήματα όρασης, αριθμός δράσεων για την εξοικείωση των παιδιών με αναπηρία με τον πολιτισμό και την καλλιτεχνική δημιουργία, ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και εποπτευόμενων φορέων ώστε να πληρούν προδιαγραφές προσβασιμότητας, παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο για την ισότιμη πρόσβαση στην καλλιτεχνική εκπαίδευση, παροχή προνομίων σε άτομα με αναπηρία για πρόσβαση στην πολιτιστική ζωή και τον αθλητισμό, νέα εργαλεία για την ανάπτυξη του αθλητισμού ατόμων με αναπηρία, αριθμός και ομάδες-στόχοι δράσεων ενημέρωσης, αριθμός συμμετεχόντων/δικαιούχων διεθνούς προστασίας στον παραολυμπιακό αθλητισμό, νέες ψηφιακές υπηρεσίες και εφαρμογές*

1. Φυσικά και αντιληπτικά προσβάσιμος πολιτισμός για όλους

- ✓ Στον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης τίθεται σε λειτουργία ο ανελκυστήρας για τη διασφάλιση της πρόσβασης ατόμων με αναπηρία με την εφαρμογή σύγχρονων προδιαγραφών και υλοποίηση απαιτήσεων ανταξίων της παγκόσμιας εμβέλειας του μνημείου.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020

- ✓ Περιλαμβάνουμε την προσβασιμότητα στα κριτήρια της διαδικασίας Πιστοποίησης Μουσείων.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

- ✓ Προωθούμε το σχεδιασμό ειδικών προσβάσιμων διαδρομών σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση με έναρξη το 2021

- ✓ Μελετούμε, εφαρμόζουμε πιλοτικά στο Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, στο MOMus (Μητροπολιτικό Οργανισμό Μουσείων Εικαστικών Τεχνών Θεσσαλονίκης) και στην Εθνική Λυρική Σκηνή, και επεκτείνουμε την εφαρμογή χρήσης τεχνολογικών

μέσων που επιτρέπουν και διευκολύνουν την προσπελασιμότητα σε μουσεία, μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους.

Ενδεικτικά:

- Η νέα ιστοσελίδα του Εθνικού Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης σχεδιάζεται με τα νεότερα δεδομένα που αφορούν στην προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία. Έως το τέλος του 2021 προγραμματίζεται να αναρτηθούν κοινωνική ιστορία και εικονική περιήγηση στην ιστοσελίδα του Μουσείου, που θα απευθύνονται σε άτομα στο φάσμα του αυτισμού και τους φροντιστές τους.
- Επιχορήγηση καθολικά προσβάσιμων θεατρικών παραστάσεων για το οικογενειακό κοινό και πρωινών παραστάσεων για σχολεία με συμπερίληψη ατόμων με αναπηρία και ταυτόχρονη διερμηνεία στην ελληνική νοηματική γλώσσα.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2022

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε προσβάσιμα υπό κατασκευή/νέα μουσεία και προχωρούμε σε καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης για το σύνολο των μουσείων.

Χρονοδιάγραμμα:

2020: Καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης.

2021: Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων προσβάσιμης ψηφιακής εικονικής περιήγησης για άτομα με προβλήματα κινητικότητας ή ακοής σε έξι (6) μουσεία (Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Μουσείο Ηρακλείου, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, Αρχαιολογικό Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας, Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών, Νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών).

2022: Σχεδιασμός και ανάπτυξης της ηχητικής-απτικής ξενάγησης για άτομα με προβλήματα όρασης σε τρία (3) μουσεία.

2023: Υλοποίηση έργων βελτίωσης της φυσικής προσβασιμότητας σε τέσσερα (4) μουσεία.

- ✓ Σχεδιάζουμε δράσεις προσβάσιμου πολιτισμού σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία.

Χρονοδιάγραμμα:

2021: Υλοποιούμε έργα σε δέκα (10) αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία (Πέλλα, Κνωσσός, Ηραίο Σάμου, Μυκήνες, Σπήλαιο Θεόπετρας και Αλεπότρυπας, Κάστρο Άρτας, Παρηγορήτισσα Άρτας, Μπεζεστένι Σερρών, Τζιντζιρλί Τζαμί Σερρών, Κάστρο Καλαμάτας).

2022: Υλοποιούμε έργα σε επτά (7) αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία.

2023: Υλοποιούμε έργα σε επτά (7) αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία.

- ✓ Προβλέπουμε δράσεις για τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην πολιτιστική ζωή στο σύνολο των Μουσειολογικών-Μουσειογραφικών Μελετών.
- ✓ Αναπτύσσουμε εκπαιδευτικά προγράμματα προσβάσιμα σε άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα:

2021: Σχεδιάζουμε εκπαιδευτικές δράσεις για άτομα με αναπηρία σε ένα (1) μουσείο.

2022: Σχεδιάζουμε εκπαιδευτικές δράσεις για άτομα με αναπηρία σε τρία (3) μουσεία.

2023: Σχεδιάζουμε εκπαιδευτικές δράσεις για άτομα με αναπηρία σε τρία (3) μουσεία.

Ενδεικτικά:

- Επιμορφωτικό σεμινάριο υπαλλήλων της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς για το σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων για άτομα με αναπηρία (30 συμμετέχοντες ετησίως από το 2021 και εξής).
 - ‘Ανακαλύπτουμε το Αρχαίο Θέατρο’, εκπαιδευτική έκθεση για άτομα με προβλήματα όρασης (ετησίως από το 2021 και εξής).
- ✓ Διασφαλίζουμε την πρόσβαση σε οπτικοακουστικές πολιτιστικές παραγωγές (π.χ. νοηματική γλώσσα, υποτιτλισμός, ακουστική περιγραφή).

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

2. Προσβασιμότητα διατηρητέων κτηρίων και παραδοσιακών οικισμών

- ✓ Συντάσσουμε τεχνικές προδιαγραφές για την προσβασιμότητα σε διατηρητέα κτήρια και παραδοσιακούς οικισμούς.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, ΟΤΑ, Ιδιώτες

- ✓ Υλοποιούμε προσβάσιμα διατηρητέα κτίρια και παραδοσιακούς οικισμούς.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2023

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, ΟΤΑ, Ιδιώτες

3. Άρση άλλων εμποδίων για την συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στην πολιτιστική ζωή

Ενδεικτικά:

- ✓ Απλοποιούμε τις διαδικασίες πιστοποίησης για την παροχή προνομίων, επί παραδείγματι:
- Οι κάτοχοι της νέας Ηλεκτρονικής Κάρτας Αναπηρίας θα δικαιούνται αυτόματα την Κάρτα Πολιτισμού.
 - Θεσπίζουμε ειδική τιμολογιακή πολιτική για τα άτομα με αναπηρία, τους προσωπικούς βοηθούς τους και τις οικογένειές τους.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

- ✓ Ενσωματώνουμε την ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπως την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2017/1564 για τη χρήση έργων από άτομα με προβλήματα όρασης.
- ✓ Εντάσσουμε τη διάσταση της αναπηρίας στην εθνική νομοθεσία, σε συνέχεια της πρώτης ειδικής μνείας στα άτομα με αναπηρία σε νόμο ίδρυσης φορέα πολιτισμού (ν. 4708/2020, Κέντρο Πολιτισμού και Δημιουργίας ΑΚΡΟΠΟΛ).

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

4. Άρση των πολλαπλών διακρίσεων λόγω φύλου και αναπηρίας

Ενδεικτικά:

- ✓ Εκδίδουμε ειδικές προσκλήσεις επιχορήγησης δράσεων πολιτισμού που θέτουν ως προτεραιότητα την καθολική προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία και τη συμπερίληψή τους σε όλες τις εκφάνσεις της πολιτιστικής δραστηριότητας..

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

5. Προωθούμε δράσεις για την εξοικείωση των παιδιών με αναπηρία με τον πολιτισμό και την καλλιτεχνική δημιουργία

Ενδεικτικά:

- ✓ Εκδίδουμε ειδικές προσκλήσεις επιχορήγησης δράσεων για παιδιά, στις οποίες τίθεται ως προτεραιότητα η συμπερίληψη παιδιών με αναπηρία.
- ✓ Οργανώνουμε στοχευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις σε χώρους πολιτισμού.

Ενδεικτικά: επιχορήγηση του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου για διοργάνωση ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων για παιδιά με αναπηρία με τίτλο 'Στο Μουσείο μπορώ'.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση με έναρξη το 2020 (σχεδιασμός, υλοποίηση και ανανέωση σε ετήσια βάση)

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

6. Ενθαρρύνουμε την ενεργή ενασχόληση με τη σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση, διευκολύνουμε την πρόσβαση στην πληροφόρηση για καλλιτεχνικές δράσεις και συνέργειες, καθώς και τη χρηματοδότηση

- ✓ Προάγουμε τη δικτύωση των ατόμων με αναπηρία με φορείς πολιτισμού.
- ✓ Προσαρμόζουμε την ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και εποπτευόμενων φορέων ώστε να πληρούν προδιαγραφές προσβασιμότητας.
- ✓ Θέτουμε την ανάδειξη και την ενίσχυση καλλιτεχνών με αναπηρία ως κριτήριο προτεραιότητας για την αξιολόγηση των προτάσεων πολιτιστικών δράσεων για επιχορήγηση.

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

7. Προωθούμε την ισότιμη πρόσβαση στην καλλιτεχνική εκπαίδευση

- ✓ Εισηγούμαστε νομοθετικές ρυθμίσεις.
- ✓ Αλλάζουμε τα προγράμματα σπουδών για την ένταξη των ατόμων με αναπηρία στην καλλιτεχνική εκπαίδευση.
- ✓ Σχεδιάζουμε πιλοτικά προγράμματα και διεξάγουμε σεμινάρια για τους εκπαιδευτικούς της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

8. Εξασφαλίζουμε απρόσκοπτη φυσική προσβασιμότητα στον αθλητισμό και την ψυχαγωγία

- ✓ Προμηθευόμαστε και τοποθετούμε κατάλληλο εξοπλισμό (ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II, 2018-2020) και αναβαθμίζουμε τις παιδικές χαρές των Δήμων της χώρας με υποδομές για άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο δράσεων για Έξυπνες Πόλεις (Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα ΟΤΑ α' και β' βαθμού 'Αντώνης Τρίτσης' 2020-2023).
- ✓ Κατασκευάζουμε, επισκευάζουμε και συντηρούμε αθλητικές εγκαταστάσεις των Δήμων για την αναβάθμιση της ποιότητας του ερασιτεχνικού και μαζικού αθλητισμού (ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II, 2019-2020).
- ✓ Συντηρούμε, επισκευάζουμε, αναβαθμίζουμε, βελτιώνουμε και διαμορφώνουμε αθλητικές εγκαταστάσεις των Δήμων, όπως, ενδεικτικά, ανοιχτά κολυμβητήρια, ταρτάν στίβου, εξωτερικούς χώρους θεραπευτικής ιππασίας και αναβαθμίζουμε την ποιότητα του ερασιτεχνικού και μαζικού αθλητισμού (Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα ΟΤΑ α' και β' βαθμού 'Αντώνης Τρίτσης' 2020-2023).

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών

9. Δημιουργούμε εργαλεία για την ανάπτυξη του αθλητισμού ατόμων με αναπηρία

Ενδεικτικά:

- ✓ Δημιουργούμε Κάρτα Φιλάθλου με αναπηρία.
- ✓ Καταγράφουμε αθλητές με αναπηρία και αθλητικούς φορείς ατόμων με αναπηρία.
- ✓ Δημιουργούμε Μητρώο Αθλητών με Αναπηρία μέσω του μητρώου αθλητικών φορέων.
- ✓ Δημιουργούμε Μητρώο Προπονητών με ειδικότητα στην Ειδική Φυσική Αγωγή.
- ✓ Εισηγούμαστε νομοθετικές ρυθμίσεις για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου του αθλητισμού των ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού – Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

10. Ενισχύουμε την Φυσική Αγωγή, τις δράσεις αθλητισμού, τις υπαίθριες δραστηριότητες και την αναψυχή ως εργαλεία κοινωνικής ισότητας

- ✓ Σχεδιάζουμε πιλοτικά προγράμματα για την αύξηση των ωρών του μαθήματος Φυσικής Αγωγής στα Ειδικά Σχολεία, την ένταξη της Φυσικής Αγωγής σε κλειστές και ανοιχτές δομές μέσω του Οργανωτικού Πλαισίου Προγραμμάτων και Εκδηλώσεων 'Άθληση για Όλους' και διερευνούμε την επέκταση υλοποίησής τους.
- ✓ Αξιοποιούμε τα επιμέρους σημεία αναφοράς του ν. 4488/2017 στους Δήμους για την ενίσχυση δράσεων αθλητισμού για άτομα με αναπηρία και τον επανασχεδιασμό υφιστάμενων προγραμμάτων.

- ✓ Συνεργαζόμαστε με τους Ιατρικούς Συλλόγους της χώρας, με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της ιατρικής κοινότητας ως προς τη σημασία της αθλητικής δραστηριότητας και της αναψυχής στη ζωή των ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού – Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Υγείας, ΟΤΑ

11. Ενημερώνουμε την κοινωνία των πολιτών μέσω στοχευμένων δράσεων και προσβάσιμων ψηφιακών εφαρμογών

Ενδεικτικά:

- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε προσβάσιμα σε όλους κοινωνικά μηνύματα (οπτικοακουστικά και γραπτά).
- ✓ Δημιουργούμε προσβάσιμο Ψηφιακό Οδηγό Αθλητή και Αθλούμενου με αναπηρία.
- ✓ Υλοποιούμε την ψηφιακή προσβασιμότητα της ιστοσελίδας του Τομέα Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού.
- ✓ Σχεδιάζουμε την ένταξη της εκπαιδευτικής ενότητας ‘Αθλητισμός και Άτομα με Αναπηρία’ σε σεμινάρια του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης του ΕΚΔΔΑ.
- ✓ Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε σεμινάρια σε δημοσιογράφους (κρατική και ιδιωτική τηλεόραση, Ένωση Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών και Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αθλητικού Τύπου).
- ✓ Ενισχύουμε τις δράσεις για τα άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο του υφιστάμενου προγράμματος ‘Ζήσε Αθλητικά’.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού – Γενική Γραμματεία Αθλητισμού

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης, ΕΣΑμεΑ, ΕΚΔΔΑ – ΙΝΕΠ, αθλητικοί φορείς ατόμων με αναπηρία και Σύλλογος Ελλήνων Παραολυμπιονικών

12. Εξασφαλίζουμε τη συμμετοχή στον παραολυμπιακό αθλητισμό των δικαιούχων διεθνούς προστασίας

- ✓ Ενημερώνουμε τους βασικούς εταίρους και ενδιαφερόμενους σχετικά με τις δυνατότητες συμμετοχής σε δραστηριότητες Παραολυμπιακών αθλημάτων για αιτούντες/αιτούσες και δικαιούχους διεθνούς προστασίας.
- ✓ Παρουσιάζουμε το Παραολυμπιακό Κίνημα σε αιτούντες/αιτούσες και δικαιούχους διεθνούς προστασίας με αναπηρία.
- ✓ Υλοποιούμε Πρόγραμμα Παραολυμπιακής εκπαίδευσης και ανάπτυξης σε πληθυσμούς δικαιούχων και αιτούντων/αιτουσών διεθνούς προστασίας με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2023

Υπεύθυνος και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, συναρμόδια Υπουργεία και φορείς

Στόχος 26: Συμμετοχή στον πολιτικό και δημόσιο βίο

***Δείκτες:** υποστηρικτικές υπηρεσίες για τη συμμετοχή και πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία, έκθεση καλών διεθνών πρακτικών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία, θεσμοθέτηση κανόνων, αριθμός και ομάδες-στόχοι των δράσεων ενημέρωσης, πόρισμα Ομάδας Εργασίας για την αναθεώρηση του νομικού πλαισίου της δικαστικής συμπαράστασης και νομοθετική πρωτοβουλία*

1. Διευκολύνουμε την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος και την απρόσκοπτη πρόσβαση στην ψηφοφορία

- ✓ Εκδίδουμε εγκυκλίους για την παροχή διευκολύνσεων από την Πολιτεία για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος, όπως συστάσεις προς Περιφέρειες για διαμόρφωση ειδικού χώρου στο ισόγειο του κτιρίου που θα χρησιμοποιηθεί ως εκλογικό τμήμα.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021 (διαρκής δράση)

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών

2. Εκσυγχρονίζουμε την εκλογική διαδικασία μεριμνώντας για τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία

- ✓ Εξετάζουμε κάθε πρόσφορο μέσο και καλή διεθνή πρακτική από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία στην εκλογική διαδικασία.
- ✓ Θεσμοθετούμε κανόνες για τη διασφάλιση της ακεραιότητας και μυστικότητας της ψήφου των ατόμων με αναπηρία και την ισότιμη πρόσβαση στην προεκλογική πληροφορία.
- ✓ Αξιοποιούμε σύγχρονα και προσβάσιμα ψηφιακά μέσα για τη σωστή ενημέρωση των πολιτών αναφορικά με τα θέματα προσβασιμότητας για την άσκηση του εκλογικού τους δικαιώματος.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Ιούνιο 2021 (διαρκής δράση)

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εσωτερικών

3. Αναθεώρηση του νομικού πλαισίου της δικαστικής συμπαράστασης

- ✓ Συγκροτούμε Ομάδα Εργασίας για τη μελέτη αναθεώρησης του νομικού πλαισίου του δικαστικού συμπαραστάτη και υιοθέτησης του θεσμού της υποστηριζόμενης δικαιοπρακτικής ικανότητας και εν γένει συναφών καλών πρακτικών άλλων χωρών.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2025

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης

Πυλώνας V: Αφύπνιση της κοινωνίας και της Δημόσιας Διοίκησης

Στόχος 27: Αφύπνιση της κοινωνίας

Δείκτες: αριθμός νέων δράσεων και προγραμμάτων ενημέρωσης ανά τομέα πολιτικής και μέσο μαζικής επικοινωνίας, ομάδες-στόχοι και αριθμός συμμετεχόντων στις επιμέρους δράσεις, έκδοση Κατευθυντήριων Οδηγιών σχετικά με την υποχρέωση προσβασιμότητας των υπηρεσιών των ΜΜΕ, διαμόρφωση Κώδικα Δεοντολογίας, αναφορικά με τους γλωσσικούς και παραγλωσσικούς τρόπους έκφρασης των δημοσιογράφων για τα άτομα με αναπηρία, υλοποίηση Βραβείων ΟΤΑ στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας, αριθμός επιμορφώσεων ανά ομάδα στόχο

1. Προβάλλουμε τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία

Ενδεικτικά:

- ✓ Σχεδιάζουμε και προβάλλουμε προσβάσιμο τηλεοπτικό σποτ για τις επιμέρους δράσεις του Εθνικού Σχεδίου.
- ✓ Διεξάγουμε θεματικά σεμινάρια για την αναπηρία, απευθυνόμενα σε δημοσιογράφους, παρόχους υπηρεσιών ΜΜΕ και επικοινωνίας, ΕΡΤ ΑΕ, ΜΚΟ.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος Φορέας: Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης

2. Ενδυναμώνουμε τη θέση των ατόμων με αναπηρία στην Κοινωνία των Πολιτών

Ενδεικτικά:

- ✓ Εντατικοποιούμε την ενημέρωση εργοδοτών, συνδικαλιστικών φορέων εργαζομένων και δημοσίων υπαλλήλων καθώς και του κοινού εν γένει για την αρχή της ίσης μεταχείρισης και την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω αναπηρίας στην εργασία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- ✓ Οργανώνουμε καμπάνια ενημέρωσης για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και ειδικότερα για τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων κατ' αποκλειστικότητα με φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- ✓ Ενημερώνουμε για την υποχρέωση και τους τρόπους καταγγελίας της ρατσιστικής συμπεριφοράς και βίας κατά των ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Ελληνική Αστυνομία, Υπουργείο Δικαιοσύνης, ΕΡΤ ΑΕ

3. Προωθούμε δράσεις αφύπνισης και ενημέρωσης των ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων οπτικοακουστικών υπηρεσιών και του διαδικτύου

Ενδεικτικά:

- ✓ Εκδίδουμε Κατευθυντήριες Οδηγίες σχετικά με την υποχρέωση προσβασιμότητας των υπηρεσιών των ΜΜΕ.

- ✓ Διαμορφώνουμε Κώδικα Δεοντολογίας αναφορικά με τους γλωσσικούς και παραγλωσσικούς τρόπους έκφρασης των δημοσιογράφων για τα άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Β' εξάμηνο του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης

4. Αφυπνίζουμε και ενημερώνουμε την κοινότητα για το πώς μπορεί να συμβάλλει στην αποϊδρυματοποίηση παιδιών και νέων με αναπηρία

- ✓ Διαχέουμε το μήνυμα 'Μία οικογένεια για κάθε παιδί'.
- ✓ Ενημερώνουμε για την αποτελεσματικότερη και ταχύτερη διαχείριση αιτημάτων υιοθεσίας και αναδοχής και το ηλεκτρονικό μητρώο αναδοχής και υιοθεσίας.
- ✓ Ενημερώνουμε για τις εναλλακτικές μορφές φροντίδας οικογενειακού τύπου.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2020

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

5. Θεσπίζουμε Βραβεία ΟΤΑ για την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας Κινητικότητας και απονέμουμε το Σήμα Προσβασιμότητας σε οργανισμούς φιλικούς προς τα άτομα με αναπηρία

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας – Γενική Γραμματεία Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος

6. Επιμορφώσεις για θέματα μετακίνησης ατόμων με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα

- ✓ Δημιουργούμε και θεσμοθετούμε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ηλεκτρονικής εκμάθησης (e-learning) επί θεμάτων μετακινήσεων και εξυπηρέτησης ατόμων μειωμένης κινητικότητας στο οποίο να έχουν πρόσβαση όλοι οι εργαζόμενοι των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς, καθώς και το προσωπικό των πλοίων και των ναυτιλιακών εταιρειών.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2022

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ΕΣΑμεΑ, Φορείς εκπροσώπησης ατόμων με μειωμένη κινητικότητα και βαριές αναπηρίες, Εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (ΤραινΟΣΕ, ΟΑΣΑ, ΗΣΑΠ, κ.ο.κ.) και του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής (Οργανισμοί Λιμένων, Λιμενικά Ταμεία)

- ✓ Επιμορφώνουμε το προσωπικό φορέων διαχείρισης αερολιμένων και αερομεταφορέων για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία όταν ταξιδεύουν αεροπορικά.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Μεταφορών και Υποδομών - Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας, ΕΣΑμεΑ, Φορείς Διαχείρισης Αερολιμένων και αεροπορικές εταιρίες

Στόχος 28: Ενημέρωση, Κατάρτιση και Επιμόρφωση της Δημόσιας Διοίκησης

***Δείκτες:** αριθμός δράσεων ενημέρωσης και επιμορφωτικών προγραμμάτων ανά Υπουργείο και βαθμίδα της δημόσιας διοίκησης, αριθμός στελεχών της δημόσιας διοίκησης που καταρτίστηκαν σε θέματα δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία ανά Υπουργείο και βαθμίδα της δημόσιας διοίκησης*

1. Σχεδιάζουμε και εκπονούμε μέσω του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία οριζόντιες δράσεις για την ενημέρωση και κατάρτιση της Δημόσιας Διοίκησης σχετικά με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία*

- ✓ Προβαίνουμε σε ανίχνευση των αναγκών κατάρτισης και ενημέρωσης της Δημόσιας Διοίκησης.
- ✓ Καταρτίζουμε βάσει των εκπαιδευτικών αναγκών προγράμματα επιμόρφωσης και αναζητούμε από το Μητρώο του ΕΚΔΔΑ κατάλληλους επιμορφωτές.
- ✓ Εκπονούμε τα επιμορφωτικά προγράμματα.
- ✓ Αξιολογούμε τα επιμορφωτικά προγράμματα.

Υπεύθυνοι και εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), Όλα τα Υπουργεία και εμπλεκόμενοι φορείς

** Οι επιμέρους δράσεις που ακολουθούν υπό τον Στόχο 28: Ενημέρωση και Κατάρτιση της Δημόσιας Διοίκησης εντάσσονται στην παρούσα οριζόντια δράση του Υπουργείου Εσωτερικών.*

2. Σχεδιάζουμε και εκπονούμε μέσω του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης και σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία στοχευμένες δράσεις για την ενημέρωση και την κατάρτιση της Δημόσιας Διοίκησης

Ενδεικτικά:

- ✓ Προωθούμε επιμορφωτικά προγράμματα για την προσβασιμότητα ιστοτόπων και εφαρμογών για φορητές συσκευές και υποστηρίζουμε τους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης με εργαλεία αυταξιολόγησης.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Μεριμνούμε για την εκπαίδευση υπαλλήλων των ΟΤΑ σε ειδικά θέματα προσβασιμότητας και στην εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

- ✓ Εκπαιδεύουμε τη Δημόσια Διοίκηση ως προς τη ‘μη διάκριση λόγω αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης’, τις υποχρεώσεις των εργοδοτών για ‘εύλογες προσαρμογές’ και το τι συνιστά ‘δυσανάλογη επιβάρυνση’.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Εκπαιδεύουμε τους υπαλλήλους πρώτης γραμμής (front offices) των ΚΕΠ με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Εκπαιδεύουμε στελέχη του ΕΣΠΑ ως προς τις έννοιες της αναπηρίας, της ‘μη διάκρισης λόγω αναπηρίας’ και της προσβασιμότητας.

Χρονοδιάγραμμα: 2014-2029 (Προγραμματικές Περίοδοι 2014-2020 και 2021-2027)

- ✓ Επιμορφώνουμε δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς και δικαστικούς υπαλλήλους ως προς την ορολογία της αναπηρίας, τις ‘εύλογες προσαρμογές’ και την αποδόμηση στερεοτύπων.

Χρονοδιάγραμμα: Έναρξη εντός του 2021, διαρκής δράση

- ✓ Εκπαιδεύουμε σωφρονιστικούς υπαλλήλους σε ζητήματα αντιμετώπισης των αναγκών φυλακισμένων που είναι άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

- ✓ Εκπονούμε τα επιμορφωτικά προγράμματα.
- ✓ Αξιολογούμε τα επιμορφωτικά προγράμματα.

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ)

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων – Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ (ΕΥΣΣΑ), Υπουργείο Δικαιοσύνης, Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη – Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ΕΣΑμεΑ

- ✓ Εκπαιδεύουμε το υπηρεσιακό προσωπικό κατάλληλα για να διασφαλίσουμε την ετοιμότητά του να αναλάβει καθήκοντα συνοδού, αναγνώστη και διερμηνέα νοηματικής.

Ενδεικτικά:

- ‘Ζωντανή βοήθεια’ από το προσωπικό του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας προς πολίτες με αναπηρία, κατά τη συναλλαγή τους με Δομές του Υπουργείου.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

- ‘Ζωντανή βοήθεια’ για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας με πολίτες τρίτων χωρών που είναι άτομα με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου

Πυλώνας VI: Συνέργειες και Ανάπτυξη

Στόχος 29: Συνέργειες: Για τα άτομα με αναπηρία με τα άτομα με αναπηρία

Δείκτες: αποτύπωση τακτικής και *ad hoc* συνεργασίας και διαβούλευσης σε ετήσια βάση, ύψος χρηματοδότησης για *capacity building* ομάδας-στόχου, ένταξη διάστασης της μη διάκρισης λόγω

αναπηρίας και της προσβασιμότητας οριζοντίως σε προγράμματα ΕΣΠΑ, έκθεση σχετικά με τις (συν)αρμοδιότητες παροχής υπηρεσιών προς τα άτομα με αναπηρία και ανάδειξη των πεδίων συνεργασίας

1. Αντιλαμβανόμαστε την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και τις συναρμοδιότητες ως ευκαιρίες συνεργασίας

- ✓ Αξιοποιούμε ως μοχλό πολιτικού συντονισμού τον Συντονιστικό Μηχανισμό στον Υπουργό Επικρατείας του ν. 4488/2017 για τη γόνιμη συνεργασία Υπουργείων, Περιφερειών και Δήμων, τη διάχυση και την υλοποίηση των δράσεων εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες.

Χρονοδιάγραμμα: 2021 και εξής

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργός Επικρατείας, Συντονιστικός Μηχανισμός

- ✓ Ορίζουμε το πλαίσιο τακτικής συνεργασίας του Συντονιστικού Μηχανισμού στην Κυβέρνηση με τον Συνήγορο του Πολίτη, την ΕΣΑμεΑ και τις αντιπροσωπευτικές οργανώσεις των ατόμων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις και των οικογενειών τους και, ευρύτερα, το αναπηρικό κίνημα και την κοινωνία των πολιτών με τη χρήση και ψηφιακών μέσων. Αναγνωρίζουμε την ανάγκη συμπερίληψης και των παρόχων υπηρεσιών προς τα άτομα με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις στη διαβούλευση ως εμπλεκόμενων μερών που διαθέτουν τεχνογνωσία, καινοτομίες και υψηλής ποιότητας παροχή υπηρεσιών.

Χρονοδιάγραμμα: 2021 και εξής

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργός Επικρατείας, Συντονιστικός Μηχανισμός

- ✓ Εφαρμόζουμε τις διατάξεις του ν. 4443/2016 για τον συντονισμό αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών με στόχο την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και την επανασύνδεση με την κοινωνία των πολιτών.

Χρονοδιάγραμμα: 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- ✓ Προσεγγίζουμε τη συνεργασία ως μοχλό καινοτομίας και ένταξης καλών πρακτικών στις πολιτικές για την αναπηρία.

Ενδεικτικό παράδειγμα:

Η συνεργασία Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με τον ΟΑΕΔ και την ΕΣΑμεΑ για την προώθηση δημιουργίας ΚοινΣΕπ Ένταξης ατόμων με αναπηρία.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

2. Αξιοποιούμε τους ευρωπαϊκούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς και τη διεθνή συνεργασία ‘για τα άτομα με αναπηρία με τα άτομα με αναπηρία’

- ✓ Ενισχύουμε τις ικανότητες των αντιπροσωπευτικών φορέων των Ατόμων με αναπηρία μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος ‘Τεχνική Βοήθεια’ και άλλων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Ως τριτοβάθμιος εκπρόσωπος της ομάδας στόχου, η ΕΣΑμεΑ

χρηματοδοτείται για την ενίσχυση των ικανοτήτων της (capacity building), την αποτελεσματικότερη συμμετοχή στις διαδικασίες της εταιρικής σχέσης του ΕΣΠΑ και την υποστήριξη υλοποίησης δράσεων προς όφελος της ομάδας στόχου.

Χρονοδιάγραμμα: 2014-2029 (Προγραμματικές Περίοδοι 2014-2020 και 2021-2027)

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ

- ✓ Επιδιώκουμε την ενεργό συμμετοχή των αντιπροσωπευτικών φορέων των ατόμων με αναπηρία στις Επιτροπές Παρακολούθησης όλων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και σε ομάδες εργασίας, τη συστηματική επικοινωνία, διαβούλευση και συνεργασία με τη διοίκηση.

Χρονοδιάγραμμα: 2014-2029 (Προγραμματικές Περίοδοι 2014-2020 και 2021-2027)

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

- ✓ Εντάσσουμε τη διάσταση της μη διάκρισης λόγω αναπηρίας και της προσβασιμότητας, συμπεριλαμβανομένης και της ψηφιακής προσβασιμότητας, στον κύκλο ζωής και στη στρατηγική επικοινωνίας όλων των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ πράξεων.

Χρονοδιάγραμμα: 2014-2029 (Προγραμματικές Περίοδοι 2014-2020 και 2021-2027)

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, Διαχειριστικές Αρχές των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

- ✓ Αξιοποιούμε τους μηχανισμούς παρακολούθησης και το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΕΣΠΑ (π.χ. Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα - ΟΠΣ, Επιτροπές Παρακολούθησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, Ομάδα Εργασίας για την παρακολούθηση της ένταξης της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στο ΕΣΠΑ), προωθούμε την ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας και της μη διάκρισης στις υλοποιούμενες παρεμβάσεις και αναπτύσσουμε σχετικές αναφορές σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Χρονοδιάγραμμα: 2021-2029 (Προγραμματική Περίοδος 2021-2027)

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων - Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ (ΕΥΣΣΑ)

- ✓ Εντάσσουμε δράσεις υποστηρικτικές της εθνικής προσπάθειας εφαρμογής της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες στις προτεραιότητες και την πολιτική της χώρας μας στον τομέα της Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Εξωτερικών

- ✓ Αποτυπώνουμε, με την υποστήριξη της ΕΣΑμεΑ, το σύνολο των θεσμοθετημένων και ενεργών πεδίων διαβούλευσης με το αναπηρικό κίνημα και συνδιαμορφώνουμε πλαίσιο τακτικού διαλόγου.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Στόχος 30: Προσβάσιμος Τουρισμός

***Δείκτες:** νέα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες για την πρόωση του προσβάσιμου τουρισμού, αριθμός και αύξηση προορισμών που εντάχθηκαν στο Δίκτυο Προσβάσιμων Τουριστικών Προορισμών, διαδικασία πιστοποίησης τουριστικών επιχειρήσεων και προορισμών ‘Φιλικών προς τον Προσβάσιμο Τουρισμό’, συμπλήρωση νομοθετικού πλαισίου για τον θεματικό τουρισμό με διατάξεις για τον Προσβάσιμο Τουρισμό, ψηφιακή χαρτογράφηση προσβάσιμων προορισμών με τη συνεργασία των Περιφερειακών Διοικήσεων, αναβάθμιση και βελτιώσεις προσβασιμότητας της ιστοσελίδας του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και άλλων ιστοτόπων (αριθμός αυτών), αριθμός δράσεων στην Τουριστική Εκπαίδευση, εισήγηση νομοθετικού πλαισίου περί δικαιωμάτων δεσποζόμενων και αδέσποτων ζώων συντροφιάς, δημιουργία δικτύου εθελοντών για τον Προσβάσιμο Τουρισμό, αριθμός και αύξηση μελών δικτύου εθελοντών, αριθμός προσβάσιμων τουριστικών καταλυμάτων και επιχειρήσεων, αποτύπωση αριθμού και αύξησης τουριστών που είναι άτομα με αναπηρία ή μειωμένη κινητικότητα*

1. Διαφοροποιούμε το τουριστικό προϊόν και βελτιώνουμε την ανταγωνιστικότητα του τουριστικού πακέτου με πολιτικές Προσβάσιμου Τουρισμού

- ✓ Δημιουργήσαμε Επιτροπή Προσβάσιμου Τουρισμού στο Υπουργείο Τουρισμού τον Σεπτέμβριο του 2020.
- ✓ Ενισχύουμε τη διαβούλευση με τις Διοικήσεις των Περιφερειών μέσω του Περιφερειακού Συμβουλίου Τουρισμού και με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του τουρισμού και των ατόμων με αναπηρία.
- ✓ Σε συνεργασία με τις Διοικήσεις των Περιφερειών δημιουργούμε για πρώτη φορά Δίκτυο Προσβάσιμων Τουριστικών Προορισμών, στο οποίο προστίθενται προτεινόμενα και υποστηριζόμενα τουριστικά προϊόντα και υπηρεσίες για να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της εικόνας της Ελλάδας στις αγορές του Προσβάσιμου Τουρισμού.
- ✓ Δημιουργούμε προτάσεις προσέλκυσης της αγοράς του Προσβάσιμου Τουρισμού σε όλη την Επικράτεια με στόχευση κάλυψης όλων των εποχών (υποστήριξη στόχου διεύρυνσης της τουριστικής περιόδου).

- ✓ Υπογράφουμε Πρωτόκολλο Συνεργασίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την ‘Ανάπτυξη και Προβολή της Ελλάδας ως Προορισμού Προσβάσιμου Τουρισμού’.

Χρονοδιάγραμμα: Σεπτέμβριος 2020 - Σεπτέμβριος 2021

- ✓ Δημιουργούμε Διαδικασία Πιστοποίησης Τουριστικών Επιχειρήσεων και Τουριστικών Προορισμών ‘Φιλικών προς τον Προσβάσιμο Τουρισμό’ και μελετούμε το ενδεχόμενο διασύνδεσης με Σήμα Προσβασιμότητας.
- ✓ Συνδέουμε την πιστοποίηση με την εκπαίδευση/κατάρτιση του στελεχιακού δυναμικού για την παροχή ή την βελτίωση των υπηρεσιών προσβάσιμου τουρισμού.

Χρονοδιάγραμμα: Οκτώβριος 2020 - Ιούνιος 2021

- ✓ Συμπληρώνουμε το νομοθετικό πλαίσιο για τον θεματικό τουρισμό θεσπίζοντας διατάξεις για τον Προσβάσιμο Τουρισμό στα επίπεδα δομών (υποδομές προσβασιμότητας, μεταφορές, προσβάσιμη επισκεψιμότητα μνημείων, μουσείων, χώρων, κλπ), παροχής εξειδικευμένης πληροφόρησης, εγκαταστάσεων σχετικών με την διαμονή, την κινητικότητα, την ενημέρωση, την εστίαση και την ψυχαγωγία.

Χρονοδιάγραμμα: Δεκέμβριος 2020 - Μάρτιος 2021

- ✓ Παρακολουθούμε έργα προσβασιμότητας και υποδομές τουριστικού ενδιαφέροντος σε τοπικό επίπεδο σε συνεργασία με τους Δήμους και τις Περιφέρειες.
- ✓ Νομοθετούμε δομικά κριτήρια προσβασιμότητας σε τουριστικούς προορισμούς και επιχειρήσεις, παρακολουθούμε την εφαρμογή τους και σχεδιάζουμε στρατηγικό πλάνο διαχείρισης προορισμού (βλ. στρατηγικό πλάνο διαχείρισης του προορισμού της Σαντορίνης).

Χρονοδιάγραμμα: Νοέμβριος 2020 - Δεκέμβριος 2021

- ✓ Υλοποιούμε την ψηφιακή χαρτογράφηση προσβάσιμων προορισμών με τη συνεργασία των Περιφερειακών Διοικήσεων.
- ✓ Στο σχεδιαζόμενο Marketing Plan του Τουρισμού για το 2020-2021 εντάσσουμε κατάλληλη διαδικτυακή προβολή των επιλεγμένων προορισμών Προσβάσιμου Τουρισμού.
- ✓ Υλοποιούμε ειδικές δράσεις για άτομα τρίτης ηλικίας που χρειάζονται υποβοήθηση για την απόλαυση όλων των τουριστικών πόρων.
- ✓ Υποστηρίζουμε την ανάπτυξη προτύπων και applications για την πληροφόρηση σχετικά με τον Προσβάσιμο Τουρισμό, όπως την πιλοτική ψηφιακή εφαρμογή extramilers που τελεί υπό την επικοινωνιακή αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού.
- ✓ Υποβάλλουμε πρόταση για να ενταχθεί ειδική ενότητα για τις ψηφιακές εφαρμογές του Προσβάσιμου Τουρισμού στην πρωτοβουλία νεοφυών επιχειρήσεων του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος – CapsuleT.

Χρονοδιάγραμμα: Έως τον Δεκέμβριο 2021

- ✓ Αναπτύσσουμε και υλοποιούμε πρόγραμμα εκπαίδευσης, ενημέρωσης και προβολής δράσεων προσβάσιμου τουρισμού.
- ✓ Υλοποιούμε βραχυχρόνια Προγράμματα Κατάρτισης στον Προσβάσιμο Τουρισμό για εργαζόμενους του τουριστικού τομέα και συναφών κλάδων (εστίαση, μεταφορές, κλπ).

Χρονοδιάγραμμα: Φεβρουάριος 2021 και εξής

- ✓ Αναβαθμίζουμε την ιστοσελίδα του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και του Υπουργείου Τουρισμού σύμφωνα με τις προδιαγραφές προσβασιμότητας.
- ✓ Δημιουργούμε ιστοσελίδα 'Προσβάσιμου Τουρισμού' κάτω από την ψηφιακή διαφημιστική στρατηγική που υλοποιεί ο ΕΟΤ για την υποστήριξη του Δικτύου Προσβάσιμων Τουριστικών Προορισμών.
- ✓ Ενεργοποιούμε ιστοσελίδα για τον προσβάσιμο τουρισμό στο πλαίσιο του visitgreece, η οποία θα προβλέπει ειδικές κατηγορίες προσβασιμότητας (εκτύπωση κειμένων σε σύστημα braille, ηχητική περιγραφή στοιχείων, οπτική περιγραφή κειμένων, κλπ).

- ✓ Σε συνεργασία με τις Περιφερειακές Διοικήσεις παρέχουμε συνεχή επικαιροποιημένη πληροφόρηση για όλες τις υπηρεσίες και δομές που υποστηρίζουν την προσέλκυση των αγορών προσβάσιμου τουρισμού σε συνδυασμό με τον σχεδιασμό ειδικής καμπάνιας για την δημιουργία και ανάδειξη της ‘Ελλάδας ως προορισμού Προσβάσιμου Τουρισμού’.

Χρονοδιάγραμμα: Οκτώβριος 2020 - Φεβρουάριος 2021, Διαρκής δράση

- ✓ Δημιουργούμε συμβολική μασκότ για ανάδειξη της ‘Ελλάδας ως προορισμού Προσβάσιμου Τουρισμού’ αξιολογώντας προτάσεις όπως της PlaymoGreek (Playmobil με τις εθνικές παραδοσιακές φορεσιές).

Χρονοδιάγραμμα: 2020-2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Τουρισμού

Εμπλεκόμενος φορέας: Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

2. Εντάσσουμε τη διάσταση της αναπηρίας και την προσβασιμότητα των τουριστικών υπηρεσιών στην Τουριστική Εκπαίδευση

- ✓ Εισάγουμε ενότητα στον Κανονισμό Σπουδών των Ανωτέρων Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης (ΑΣΤΕ), των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και των προγραμμάτων μετεκπαίδευσης βάσει πορίσματος του Επιστημονικού Συμβουλίου Διασφάλισης Ποιότητας της Τουριστικής Εκπαίδευσης.
- ✓ Αναμορφώνουμε το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.
- ✓ Περιλαμβάνουμε στις Σχολές Ξεναγών του Υπουργείου Τουρισμού ειδικά μαθήματα για την ξενάγηση στις αγορές του Προσβάσιμου Τουρισμού.
- ✓ Εντάσσουμε στις Ειδικότητες των ΙΕΚ αντίστοιχη ειδικότητα για Στελέχη Υποστήριξης / Παροχής Υπηρεσιών Προσβάσιμου Τουρισμού.
- ✓ Σχεδιάζεται ειδικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα με εξειδίκευση στην διαχείριση ατόμων με αναπηρία και άλλων κατηγοριών της αγοράς του Προσβάσιμου Τουρισμού, με υποχρεωτική ποσόστωση στελεχών σε ξενοδοχεία και καταλύματα για την παροχή των σωστών υπηρεσιών και για τη δημιουργία αντίστοιχων ειδικοτήτων σε πανεπιστημιακές αλλά και μεταλυκειακές εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Χρονοδιάγραμμα: Εντός του 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Τουρισμού

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Εσωτερικών (για τη συνεργασία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης)

3. Διασυνδέουμε τις δράσεις προσβασιμότητας στο φυσικό περιβάλλον και τον πολιτισμό με τον στόχο Προσβάσιμου Τουρισμού

- ✓ Κινητροδοτούμε την απορρόφηση επιχορηγήσεων προς τους Δήμους για την υλοποίηση έργων προσβασιμότητας σε παραλίες κολύμβησης και στις παραθαλάσσιες περιοχές της χώρας προωθώντας τη δυνατότητα τουριστικής τους αξιοποίησης, καθώς και σε όλο το φυσικό περιβάλλον δημιουργώντας τις αναγκαίες υποδομές (π.χ. μονοπάτια για πεζοπορικές και ποδηλατικές διαδρομές).

- ✓ Παρέχουμε κίνητρα χρηματοδότησης για την απόκτηση του αναγκαίου εξοπλισμού στις τουριστικές και συναφείς επιχειρήσεις.
- ✓ Προβάλλουμε τις δράσεις προσβασιμότητας στα μουσεία, τους αρχαιολογικούς χώρους και φορείς πολιτισμού στα κανάλια διάχυσης του τουριστικού μας προϊόντος.
- ✓ Διασφαλίζουμε την αυτονομία, άνεση και ασφάλεια των επισκεπτών με αναπηρία και γενικότερα των εμποδιζόμενων ατόμων κατά την παραμονή τους στη χώρα μας.
- ✓ Καταθέτουμε προτάσεις δράσεων ένταξης αθλητικών δραστηριοτήτων ατόμων των αγορών Προσβάσιμου Τουρισμού σε τουριστικές εκδηλώσεις και γεγονότα (π.χ. Μίνι-Μαραθώνιος στο πλαίσιο του Προσβάσιμου Τουρισμού, αθλητικοί αγώνες για ανάδειξη των τουριστικών προορισμών του Προσβάσιμου Τουρισμού).

Χρονοδιάγραμμα: Διαρκής δράση

Υπεύθυνοι φορείς: Υπουργείο Τουρισμού, Υπουργείο Εσωτερικών, ΟΤΑ

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

4. Η Ελλάδα φιλικός προορισμός για τα ζώα συντροφιάς

- ✓ Προωθούμε δράσεις (π.χ. πιστοποίηση) με στόχο την υλοποίηση ενός σύγχρονου συστήματος τουριστικών δομών και υπηρεσιών φιλικών και προσβάσιμων προς τα κατοικίδια/ζώα συντροφιάς (pet friendly).
- ✓ Συμπληρώνουμε το νομοθετικό πλαίσιο περί δικαιωμάτων δεσποζόμενων και αδέσποτων ζώων συντροφιάς και θέτουμε τις προϋποθέσεις για την υποδοχή τους σε τουριστικούς προορισμούς.

Χρονοδιάγραμμα: Οκτώβριος 2020 - Ιούνιος 2021

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Τουρισμού

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης

5. Προσβάσιμος Τουρισμός και Εθελοντισμός

- ✓ Δημιουργούμε δίκτυο εθελοντών με προγράμματα δράσης (οδηγούς, υποστήριξη φυσικών προσώπων, περιηγήσεις σε τουριστικούς προορισμούς, υποστήριξη ατόμων με αναπηρία, ενημέρωση) για την ανάδειξη του Προσβάσιμου Τουρισμού.
- ✓ Εκπαιδεύουμε και πιστοποιούμε ειδικές ομάδες εθελοντών Προσβάσιμου Τουρισμού για την υποστήριξη και εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία, π.χ. για τη χρήση πτυσσόμενης φορητής ράμπας και άλλου σχετικού εξειδικευμένου εξοπλισμού (για πισίνες, παραλίες, κλπ).
- ✓ Παρέχουμε σχετική πληροφόρηση σε συνεργασία και με χρήση των μέσων προβολής του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού.

Χρονοδιάγραμμα: Ιανουάριος - Ιούνιος 2021, Διαρκής δράση

Υπεύθυνος φορέας: Υπουργείο Τουρισμού

Εμπλεκόμενοι φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών, ΟΤΑ

Παρακολούθηση και αξιολόγηση

- Αναπτύσσουμε ολοκληρωμένο μηχανισμό παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΔ). Κεντρική θέση στην παρακολούθηση και αξιολόγηση αναλαμβάνουν ο Συντονιστικός Μηχανισμός και η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας που συστήνεται σε σύντομο χρόνο.
- Αξιοποιούμε το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα MAZI για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του κυβερνητικού έργου για την καταχώριση της επιχειρησιακής ανάλυσης των οριζόντιων και επιμέρους δράσεων του ΕΣΔ, την παρακολούθηση της υλοποίησής τους και την αποτύπωση συναρμοδιοτήτων. Για τον σκοπό αυτό, εντάσσεται νέα στρατηγική επιλογή στο MAZI με τίτλο ‘Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία’.
- Διά των Επιμέρους Σημείων Αναφοράς του ν. 4488/2017, ο Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση ενημερώνεται για τη συλλογή δεδομένων και την επεξεργασία τους από Υπουργεία και φορείς, αξιολογεί, βάσει αυτών, την ανταπόκριση της χώρας στις συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και παρεμβαίνει, ώστε να διασφαλίσει τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση δεδομένων για την τεκμηρίωση δημόσιων πολιτικών (data-driven).
- Με την ολοκλήρωση της διαβούλευσης στο opengov.gr, από τις 21 Σεπτεμβρίου 2020 ως τις 5 Οκτωβρίου 2020, ο Συντονιστικός Μηχανισμός αποδελτίωσε τα σχόλια της διαβούλευσης και τα διαβίβασε σε Υπουργεία και φορείς. Κατόπιν, αναρτήθηκε στο opengov.gr η Έκθεση Διαβούλευσης, όπου συγκεντρώθηκαν οι απαντήσεις των αρμοδίων Υπουργείων και φορέων στα σχόλια της διαβούλευσης. Ακολούθησε η παρουσίαση του ΕΣΔ στο Ελληνικό Κοινοβούλιο στις 24 Νοεμβρίου 2020 και τελικά για όσα ζητήματα κρίθηκαν ώριμα, τροποποιήθηκαν υφιστάμενες δράσεις του ΕΣΔ και ενσωματώθηκαν νέες. Σε συνέχεια της ως άνω επεξεργασίας και οριστικοποίησης του ΕΣΔ, εντάχθηκαν σε αυτό οι δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης, οριζόντια και ανά στρατηγικό στόχο.
- Το ΕΣΔ είναι ένα συνεκτικό και δυναμικό σχέδιο δράσης, φιλόδοξο αλλά και ρεαλιστικό. Με τις παρεμβάσεις που προβλέπονται σε αυτό, η χώρα ανταποκρίνεται σημαντικά και αποφασιστικά στις συστάσεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Το ΕΣΔ θα αναθεωρείται και θα επικαιροποιείται στη βάση των πορισμάτων της παρακολούθησης και αξιολόγησής του, κατόπιν διαβούλευσης, και ως προς τους δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης, οι οποίοι, με τη στοχευμένη πλέον συλλογή δεδομένων που προβλέπεται στο ΕΣΔ, θα μπορούν να ενταχθούν σε ένα σύστημα ευφώνων δεικτών αποδοτικότητας, ποιότητας και αποτελεσματικότητας.

- Διακριτή λειτουργία θα αποτελεί η τακτική, ποιοτική και συμμετοχική αξιολόγηση της εφαρμογής και των συνεπειών του ΕΣΔ, η διάχυση τους στην κοινωνία των πολιτών και η διαβούλευση με την ΕΣΑμεΑ και τα μέλη της. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης και αξιολόγησης θα διατίθενται σε τυποποιημένη και προσβάσιμη μορφή ετησίως στη δημοσιότητα, ενώ παράλληλα θα υποστηρίζεται η διοργάνωση online και δια ζώσης δράσεων διαβούλευσης αναφορικά με την πορεία εφαρμογής του ΕΣΔ.
- Καθιερώνεται ετήσια συζήτηση στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής, με παρουσία του Υπουργού Επικρατείας, του Συνηγόρου του Πολίτη, της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Προέδρου της ΕΣΑμεΑ, για την εξέταση της πορείας εφαρμογής του ΕΣΔ.
- Ο Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση του άρθρου 69 του ν. 4488/2017 είναι υπεύθυνος για την υιοθέτηση και αναθεώρηση των δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης, τον συντονισμό, τη διαχείριση και την αξιολόγηση δεδομένων σχετικών με την εφαρμογή του ΕΣΔ, συνεπικουρούμενος από την Γενική Γραμματεία Συντονισμού και την Ειδική Γραμματεία του ΟΠΣ για την Παρακολούθηση και Αξιολόγηση του Κυβερνητικού Έργου.
- Με την ενεργοποίηση του δικτύου Κεντρικού και Επιμέρους Σημείων Αναφοράς σε Υπουργεία, Περιφέρειες και Δήμους του ν. 4488/2017, παράπονα και αιτήματα αναφορικά με τη συμμόρφωση με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, ιδίως στο πλαίσιο υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, συγκεντρώνονται και κατατίθενται σε ενιαία έκθεση ετησίως στον Συντονιστικό Μηχανισμό και κάθε άλλο αρμόδιο φορέα και υπηρεσία.

Tourism for all: Labeling system on accessibility in Germany

Tourism for All

inclusivegermany.com

Labeling System on Accessibility

Quality Criteria Version 3.0

02/2021

Supported by:

Federal Ministry
for Economic Affairs
and Energy

on the basis of a decision
by the German Bundestag

© DSFT e.V.

Content

The labeling system throughout Germany	3
The labels.....	3
Requirements for people with walking disabilities.....	5
Accessibility certified – partially accessible.....	5
Accessibility certified – accessible.....	8
Requirements for wheelchair users	16
Accessibility certified– partially accessible.....	16
Accessibility certified– accessible.....	22
Requirements for people with hearing impairments	29
Accessibility certified– partially accessible.....	29
Accessibility certified– accessible.....	31
Requirements for deaf people.....	34
Accessibility certified– partially accessible.....	34
Accessibility certified– accessible.....	35
Requirements people with visual impairments	37
Accessibility certified– partially accessible.....	37
Accessibility certified– accessible.....	39
Requirements for blind people.....	43
Accessibility certified– partially accessible.....	43
Accessibility certified– accessible.....	45
Requirements for people with cognitive impairments	49
Accessibility certified– accessible.....	49
Contact Information	52

The labeling system throughout Germany

“Tourism for All” is the label in the field of accessible tourism that applies throughout Germany. The system is based on comprehensive criteria to ensure high cross-sectoral quality standards. They were developed in cooperation with relevant affected persons' as well as tourism associations.

„Tourism for All“ is an information and rating system. It provides detailed information for guests so they can determine if they can use and participate in tourism offerings before booking them. As a result, they can select specific offering that are suitable for them.

The basic principles of the „Tourism for All“ label are:

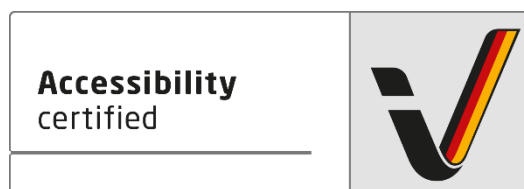
- Specially trained surveyors visit the establishments and places and collect data on accessibility using check lists which are identical throughout Germany. The method is not based on a self-assessment of the establishment.
- Guests can view detailed and verified information on accessibility and usability of the offer/building for all groups of people.
- At least one staff member of the certified establishment/provider has successfully passed a training on "Accessibility as a quality and comfort feature".

The labels

The "Information on Accessibility" label indicates that detailed and verified information on accessibility for all groups of people is available.

The "Accessibility certified" label is based on "Information on Accessibility". It means that additional quality criteria for certain groups of people are met partially or completely.

The "Accessibility certified" label is complemented by pictograms. They indicate the requirements the offering meets for the corresponding groups of people. The majority of people generally recognizes and correctly identifies the pictograms.

- People with walking disabilities
- Wheelchair users
- People with hearing impairment
- Deaf people
- People with visual impairments
- Blind people
- People with cognitive impairments

The "Accessibility certified" label is available in two quality levels:

"Accessibility certified: **partially accessible for wheelchair users**": The quality criteria are partially met for the corresponding group of people, i.e. the offer is partially accessible for wheelchair users. The "i" in the pictogram indicates that one might want to review the offer more closely to see if it meets all personal requirements.

"Accessibility certified: **accessible for wheelchair users**": The quality criteria are met for the corresponding group of people, i.e. the offer is accessible for wheelchair users.

"Accessibility certified" sample label:

Description: The offer/establishment is accessible for people with walking disabilities, people with visual impairments and people with cognitive impairments and partially accessible for wheelchair users, people with hearing impairment, deaf and blind people

Requirements for people with walking disabilities

Accessibility certified – partially accessible

General Information:

- There is max. one step with a height of max. 18 cm.
- All evaluated passageways/doors and paths available to guests are at least 70 cm wide.
- The narrowest passageway in the rooms (in front of essential stationary furnishings and for relevant routes) is at least 70 cm wide.

Elevator/Lift:

- The platform of the inclined platform lift/wheelchair lift shall be at least 70 cm x 70 cm in size.

Bike Trail:

(Requirements for people with walking disabilities and wheelchair users as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- The bike trail is 250 cm wide in all sections. In the case of a narrower section of path (minimum 130 cm wide), manoeuvring areas with a width of 250 cm width and 350 cm depth are available in suitable, visible distance. For radii/direction changes (e.g. on ramps with a 180° change of direction), the path must be 250 cm wide.
- The bike trail is steplessly accessible. If there is a threshold (curb, etc.), it shall not exceed the maximum height of 3 cm (stair-shaped, successive thresholds excluded).
- The maximum longitudinal gradient is 6 % (no limitation of distance).
- A longitudinal gradient of more than 6 % is possible, if the following applies:
 - A maximum longitudinal gradient of more than 6 % to 8 % is possible over a distance of max. 300 m. If the distance is more than 300 m, a section of at least 10 m with a maximum longitudinal gradient of 3% is available.
 - A maximum longitudinal gradient of more than 8 % to 10 % is possible over a distance of max. 100 m. If the distance is more than 100 m, a section of at least 10 m with a maximum longitudinal gradient of 3% is available.

- A maximum longitudinal gradient of more than 10 % to 12 % is possible over a distance of max. 20 m. If the length is more than 20 m, a section of at least 10 m with a maximum longitudinal gradient of 3% is available.
- Recommendation: Gradients of more than 6 % shall be announced.
- The surface quality of the bike trail is predominantly (80 % of the total distance) easy to drive on (e.g. asphalt, flat natural stone paving with a similar surface quality, concrete block paving; absolutely even water-bound cover in faultless condition). 20 % of the total route are moderately accessible.
- There are no sections where the vehicle has to be pushed (i.e. inaccessible) or sections that are not easy to drive on/ uneven or poor surface quality. Individual, very short sections with poor surface quality /intensive vibrations are possible in exceptional cases.
- Remarks
 - (a) moderately accessible are e.g. patched, uneven asphalt roads with holes; uneven pavements with large gaps; uneven, insufficiently compacted, water-bound covers;
 - (b) poorly accessible or not wheelchair accessible are e.g. rough cobblestone, damaged asphalt surfaces, coarse gravel, sand, unpaved paths, meadow, poorly laid slabs.
- In case of (wooden) plank walkways, the maximum distance between the individual elements is 3 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 150 cm x 150 cm in size.
- At circulation barriers in front of intersections/roads, the distance between barrier and road must be at least 350 cm (length).
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 130 cm.
- The width next to obstacles (e.g. barriers) is at least 130 cm.
- The bike trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads. Roads within and out of town with a speed limit of 50 km/h (maximum 2,000 vehicles/day) are also acceptable. (max. 2,000 vehicles/day, low percentage of heavy goods vehicles). Corresponding traffic safety measures (at least warning signs for cyclists and motor vehicles) are necessary.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings.
- There are no danger spots/dangerous areas (e.g. steep, curvy descents; junctions on roads that are difficult to see, bollards/roundabouts) or the danger spots/areas are clearly marked visually rich in contrast.
- The trail is well signposted throughout the route.

- Additional information on parking:
 - There is a parking space available at least at the start/end of the bike trail (at a distance of max. 500 m).
 - The bike trail is steplessly accessible from the parking lot (threshold of max. 3 cm).

Hiking Trail:

- The hiking trail is 180 cm wide in all sections. In the case of a narrower sections (minimum 90 cm wide), manoeuvring areas of 180 cm x 180 cm are available in suitable distances (in visible distance).
- The hiking trail is steplessly accessible without stairs. If there is a step, it shall not exceed the maximum height of 18 cm (stair-shaped, successive thresholds excluded).
- The maximum longitudinal gradient is 18% on a maximum length of 20 m.
- The surface quality of the hiking trail is easy to walk or drive on (e.g. asphalt, flat natural stone paving with a similar surface quality, concrete block paving; absolutely even water-bound cover in faultless condition).
- Depressions in the ground running crosswise to the direction of walking (e.g. drainage channel) are a no wider than 10 cm.
- In case of (wooden) plank walkways, the maximum distance between the individual elements is 3 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 120 cm x 120 cm in size.
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 70 cm.
- The width next to obstacles/frame barriers/barriers is at least 70 cm.
- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- Seating is available every 500 m (including tree stumps, stones, walls, etc. suitable for resting on).
- The trail is well signposted throughout the route.
- Additional information on parking:
 - There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
 - The hiking trail is steplessly accessible from the parking lot. If there is a step, it must not be higher than 18 cm.

Accessibility certified – accessible

General Information:

- There may be a maximum of 1 step with a height of max. 18 cm.
- All passageways/doors are at least 80 cm wide.
- The narrowest passageway in rooms (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 80 cm wide.
- Manoeuvring spaces in front of essential, stationary furnishings are at least 120 cm x 120 cm in size.
- (Door, ramp, elevator/ inclined platform or wheelchair lift, counter/cash desk, station/object/exhibit, bedroom, toilet, washbasin, changing bench, kitchen unit, changing room, sauna, ticket/vending machine)

Train or bus platform/ship dock:

- There must be seating available.

Parking lot:

- There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
- The parking space size is at least 350 cm x 500 cm.
- The surface quality of the parking is easy to walk and drive on.

External Path:

- External paths are at least 120 m wide
- Obstacles must not restrict the width of the path, unless the width is still at least 80 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 120 cm x 120 cm in size.
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 80 cm.
- The surface quality of the external path is easy to walk and drive on (e.g., asphalt, narrow slabs etc).

Door:

- There are no revolving or rotating doors, which cannot be adjusted to a permanent and continuous opening by the guest.
- The narrowest passageway in the bedroom is 80 cm wide.
- The manoeuvring space in front of/behind the door are at least 120 cm x 120 cm.

Corridor/ways/aisle indoor:

- All Corridor/ways/aisle indoor available are at least 120 cm wide (doors and passageways excluded)

Ramp:

- The ramp has a maximum gradient of 6 %
- The shortest passageway is 120 cm long.
- The manoeuvring space in front of the ramp and at the end of the ramp is at least 120 cm x 120 cm in size.

Elevator/lift:

- The manoeuvring space in front of the elevator/lift at the entrance and exit point is at least 120 cm x 120 cm.
- The elevator cabin measures at least 110 cm x 140 cm.
- The platform of the inclined platform lift/wheelchair lift is at least 80 cm x 80 cm.

Counter/cash desk:

- The manoeuvring space in front of the counter/cash desk is at least 120 cm x 120 cm.
- The counter/cash desk is at its lowest point 80 cm high (upper edge). Alternatively, there is another, equivalent communication possibility while in a sitting position.

Station/object/exhibit:

- The manoeuvring space in front of the Station/object/exhibit is at least 120 cm x 120 cm.
- The exhibits/stations/objects are visible, perceptible or identifiable when seated.
- The information on the exhibits/stations/objects is readable when seated.

Showroom/hall:

- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 80 cm wide.

- The exhibits/stations/objects are predominately visible, perceptible or identifiable when seated.
- The information on the exhibits/stations/objects is predominately readable when seated.

Bedroom:

- There must be a double or multi-bed room available.
- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 80 cm wide.
- The manoeuvring space in front of essential, stationary furnishings are at least 120 cm x 120 cm in size.
- The manoeuvring space to the left or right of the bed is at least 120 cm x 120 cm in size.

Sanitary Facility:

- The door must not open inwards. The door must be at least 80 cm wide.
- Toilet: The manoeuvring space left or right of the toilet must be at least 80 cm, no requirement for the depth of the manoeuvring space. The manoeuvring space in front of the toilet must be at least 120 cm x 120 cm. There must be grab rails on the left and right of the toilet. On the wheelchair accessible side, the grab rail must be able to be flipped up.
- Sink: The manoeuvring space in front of the sink must be at least 120 cm x 120 cm. The sink must be wheelchair accessible at a height of 67 cm. A mirror above the washbasin must be seen while standing or sitting.
- Shower: The level difference between the upper edge of the shower area/shower tray and the surrounding floor area must not exceed 3 cm. The manoeuvring space in the shower must be at least 120 cm x 120 cm. A shower seat is available. A grab rail must be available in the shower.
- If a changing bench is available, the manoeuvring space in front of it must be at least 120 cm x 120 cm.

Kitchen:

- The (dining) table is wheelchair compatible (maximum height 80 cm, wheelchair accessible at a height of 67 cm and a depth of 30 cm).
- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 80 cm.
- The manoeuvring space in front of the kitchen counter (stove, sink) must be at least 120 cm x 120 cm in size.

Dining Room:

- There are wheelchair accessible tables available (maximum height 80 cm, wheelchair accessible at a height of 67 cm and a depth of 30 cm).
- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 80 cm wide.

Changing Room:

- The manoeuvring space must be at least 120 cm x 120 cm in size.
- A seat is available or can be provided if required.

Swimming Pool:

- There is a passenger lift, a ramp, flat steps with handrails, and a ladder with a handrail or elevated pool edge at seat height above the pool perimeter for entering the swimming pool.

Beach:

- If necessary, special path mats or beach mats lead along the beach or into the water.

Sauna:

- The manoeuvring space in front of the lower bench must be at least 120 cm x 120 cm.

Ticket/vending Machine:

- The manoeuvring space in front of the machine must be at least 120 cm x 120 cm.

Cable car/mountain railway:

- Transportation is provided for passengers with (wheeled) walker or wheelchair.
- The manoeuvring space in front of the cabin at the entrance and exit point is at least 120 cm x 120 cm.
- The distance between cabin and platform edge is max. 5 cm.
- The size of the space(s) for wheelchair and (wheeled) walker users in the cabin must be at least 120 cm x 120 cm.
- There must be seats available in the cabin.

Bike Trail:

(Requirements for people with walking disabilities and wheelchair users as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- The bike trail is 250 cm wide in all sections. In the case of a narrower section of path (minimum 130 cm wide), manoeuvring areas with a width of 250 cm width and 350 cm depth are available in suitable, visible distance. For radii/direction changes (e.g. on ramps with a 180° change of direction), the path must be 250 cm wide.
- The bike trail is steplessly accessible. If there is a threshold (curb, etc.), it shall not exceed the maximum height of 3 cm (stair-shaped, successive thresholds excluded).
- The maximum longitudinal gradient is 6 % (no limitation of distance).
- A longitudinal gradient of more than 6 % is possible, if the following applies:
 - A maximum longitudinal gradient of more than 6 % to 8 % is possible over a distance of max. 100 m. If the distance is more than 100 m, a section of at least 10 m with a maximum longitudinal gradient of 3% is available.
 - A maximum longitudinal gradient of more than 8 % to 10 % is possible over a distance of max. 20 m. If the distance is more than 20 m, a section of at least 10 m with a maximum longitudinal gradient of 3% is available.
 - A maximum longitudinal gradient of more than 10 % to 12 % is possible over a distance of max. 1 m.
 - Recommendation: Gradients of more than 6 % shall be announced.
- The surface quality of the bike trail is easy to drive on throughout the entire route (e.g. asphalt, flat natural stone paving with a similar surface quality, concrete block paving; absolutely even water-bound cover in faultless condition). Individual places (short sections) can also be moderately accessible. These individual places / short sections must not comprise more than 5% of the total route.
- There are no sections where the vehicle has to be pushed (i.e. inaccessible) or sections that are not easy to drive on/ uneven or poor surface quality.

Remarks:

(a) moderately accessible are e.g. patched, uneven asphalt roads with holes; uneven pavements with large gaps; uneven, insufficiently compacted, water-bound covers;
 (b) poorly accessible or not wheelchair accessible are e.g. rough cobblestone, damaged asphalt surfaces, coarse gravel, sand, unpaved paths, meadow, poorly laid slabs.

- In case of (wooden) plank walkways, the maximum distance between the individual elements is 3 cm.

- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 150 cm x 150 cm in size.
- At circulation barriers in front of intersections/roads, the distance between barrier and road must be at least 350 cm (length).
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 130 cm.
- The width next to obstacles (e.g. barriers) is at least 130 cm.
- The bike trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads. Roads within and out of town with a speed limit of 50 km/h (maximum 2,000 vehicles/day) are also acceptable. (max. 2,000 vehicles/day, low percentage of heavy goods vehicles). Corresponding traffic safety measures (at least warning signs for cyclists and motor vehicles) are necessary.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings.
- There are no danger spots/dangerous areas (e.g. steep, curvy descents; junctions on roads that are difficult to see, bollards/roundabouts) or the danger spots/areas are clearly marked visually rich in contrast.
- The bike trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- The trail is well signposted throughout the route.
- Descriptions of the bike trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- Additional information on parking:
 - There is a parking space available at least at the start/end of the bike trail (at a distance of max. 500 m).
 - There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
 - The parking space size measures at least 350 cm x 500 cm.
 - The surface quality of the parking is easy to walk and drive on.
 - The bike trail is steplessly accessible from the parking lot (threshold of max. 3 cm).
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 25 km at a maximum of 700 m distance from the bike trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with walking disabilities".
 - The toilet is steplessly accessible from the bike trail (threshold of maximum 3 cm).

Hiking Trail:

- The hiking trail is 180 cm wide in all sections. In the case of a narrower sections (minimum 90 cm wide), manoeuvring areas of 180 cm x 180 cm are available in suitable distances (in visible distance).
- The hiking trail is steplessly accessible without stairs. If there is a step, it shall not exceed the maximum height of 18 cm (stair-shaped, successive thresholds excluded).
- The maximum longitudinal gradient is 6% on a maximum length of 10 m. If the length is exceeding 10 m, there is a section of at least 1.50 m with a maximum longitudinal gradient of 3%.
- Within a section of 10 m, a maximum longitudinal gradient of 12% may occur over a length of max. 1 m.
- The surface quality of the hiking trail is easy to walk or drive on (e.g. asphalt, flat natural stone paving with a similar surface quality, concrete block paving; absolutely even water-bound cover in faultless condition).
- Depressions in the ground running crosswise to the direction of walking (e.g. drainage channel) are no wider than 10 cm.
- In case of (wooden) plank walkways, the maximum distance between the individual elements is 3 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 120 cm x 120 cm in size.
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 80 cm.
- The width next to obstacles/frame barriers/barriers is at least 80 cm.
- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- The hiking trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- Seating is available every 500 m (including tree stumps, stones, walls, etc. suitable for resting on).
- The trail is well signposted throughout the route.
- Descriptions of the hiking trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.

- Additional information on parking:
 - There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
 - There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
 - The parking space size measures at least 350 cm x 500 cm.
 - The surface quality of the parking is easy to walk and drive on.
 - The hiking trail is steplessly accessible from the parking lot. If there is a step, it must not be higher than 18 cm.
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 5 km at a maximum of 250 m distance from the hiking trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with walking disabilities".
 - The toilet is steplessly accessible from the hiking trail. If there is a step, it must not be higher than 18 cm.

Requirements for wheelchair users

Accessibility certified – partially accessible

General information:

- All passageways/doors **in public areas** are at least 90 cm wide.
- All passageways/doors in non-public areas as **in hotel rooms/holiday apartments** etc. are at least 80 cm wide.
- The manoeuvring space in front of essential, stationary furnishings **in public areas** are at least 150 cm x 150 cm in size.
(Door, ramp, elevator/ inclined platform or wheelchair lift, counter/cash desk, station/object/exhibit, bedroom, toilet, washbasin, changing bench, kitchen unit, changing room, sauna, ticket/vending machine)
- The manoeuvring space in front of essential, stationary furnishings **in hotel rooms/holiday apartments and sanitary facilities** are at least 120 cm x 120 cm in size.
(Door, bedroom, toilet, washbasin, changing bench, kitchen unit, sauna)

Parking lot:

- There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
- The parking space size is at least 350 cm x 500 cm.

External Path:

- External paths are at least 150 cm wide. Paths less than 6 m in distance are at least 120 cm wide.
- Obstacles must not restrict the width of the path, unless the width is still at least 90 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 150 cm x 150 cm in size.

- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 90 cm.
- The maximum longitudinal gradient is 6%.

Doors in and access to hotel rooms/holiday apartments:

- The narrowest passageway is 80 cm wide.
- Thresholds are max. 2 cm high.
- The manoeuvring space in front of/behind doors are at least 120 cm x 120 cm.

Doors in public areas:

- There are no revolving or rotating doors.
- The narrowest passageway is 90 cm wide.
- Thresholds are max. 2 cm high.
- The manoeuvring space in front of/behind doors are at least 150 cm x 150 cm in size.
- The manoeuvring space in front of/behind doors in and to public sanitary facilities are at least 120 cm x 120 cm.

Corridor/ways/aisle indoor:

- All Corridor/ways/aisle indoor available are at least 150 cm wide (doors and passageways excluded). Corridor/ways/aisle indoor less than 6 m in distance, are at least 120 cm wide.

Thresholds /steps / staircase:

- There must be no steps. Thresholds are max 2 cm high.

Ramp:

- The maximum longitudinal gradient is 6 %.
- The shortest passageway is 120 cm long.
- The manoeuvring space in front of the ramp as well as at the end of the ramp must be at least 150 cm x 150 cm in size.

Elevator/lift:

- The manoeuvring space in front of the elevator/lift at the entrance and exit point is at least 150 cm x 150 cm.
- The elevator cabin measures at least 110 cm x 140 cm.
- The inclined platform lift measures at least 80 cm x 125 cm.
- The platform of the wheelchair lift is at least 90 cm x 140 cm.

Counter/cash desk:

- The manoeuvring space in front of the counter/cash desk is at least 150 cm x 150 cm.

Station/object/exhibit:

- The manoeuvring space in front of the station/object/exhibit is at least 150 cm x 150 cm.

Showroom/hall:

- The narrowest passageway (between essential, stationary furnishings and relevant paths) is at least 90 cm wide.

Bedroom:

- The narrowest passageway (between essential, stationary furnishings and relevant paths) is at least 80 cm wide.
- The manoeuvring space in front of essential, stationary furnishings are at least 120 cm x 120 cm in size.
- The manoeuvring space to the left or right of the bed is at least 120 cm x 120 cm in size.

Sanitary Facility:

- The door must not open inwards. The door to the bathroom in hotel rooms/holiday apartments must be at least 80 cm wide. The door to the public sanitary facilities must be at least 90 cm.
- Toilet: The manoeuvring space left or right of the toilet must be at least 90 cm, no requirement for the depth of the manoeuvring space. The manoeuvring space in front of the toilet must be at least 120 cm x 120 cm. There must be grab rails on the left and right of the toilet. On the wheelchair accessible side, the grab rail must be able to be flipped up.
- Sink: The manoeuvring space in front of the sink must be at least 120 cm x 120 cm. The sink must be wheelchair accessible at a height of 67 cm. A mirror above the washbasin must be seen while standing or sitting.

- Shower: The level difference between the upper edge of the shower area/shower tray and the surrounding floor area must not exceed 2 cm. The manoeuvring space in the shower must be at least 120 cm x 120 cm. A shower seat is available. A grab rail must be available in the shower.
- If a changing bench is available, the manoeuvring space in front of it must be at least 120 cm x 120 cm.

Kitchen:

- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 80 cm.
- The manoeuvring space in front of the kitchen counter (stove, sink) must be at least 120 cm x 120 cm in size.

Dining Room:

- There are wheelchair accessible tables available (maximum height 80 cm, wheelchair accessible at a height of 67 cm and a depth of 30 cm).
- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 90 cm wide.

Changing Room:

- The manoeuvring space must be at least 150 cm x 150 cm in size.

Swimming Pool:

- There is a passenger lift, a ramp, flat steps with handrails, and a ladder with a handrail or elevated pool edge at seat height above the pool perimeter for entering the swimming pool.

Sauna:

- The manoeuvring space in front of the lower bench must be at least 150 cm x 150 cm.
- In holiday apartments/holiday homes/hotel suites the manoeuvring space in front of the lower bench must be at least 120 cm x 120 cm.

Ticket/vending machine:

- The manoeuvring space in front of the machine must be at least 150 cm x 150 cm.

Cable car/mountain railway:

- Transportation is provided for wheelchair users.
- The manoeuvring space in front of the cabin at the entrance and exit point is at least 150 cm x 150 cm.
- The distance between cabin and platform edge is max. 5 cm.
- The cabin is steplessly accessible or via a threshold of max. 2 cm.
- The size of the space(s) for wheelchair users in the cabin must be at least 150 cm x 150 cm.

Bike Trail:

(Requirements for people with walking disabilities and wheelchair users as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements "Partially accessible for people with walking disabilities" for bike trails](#)
- Additional information on parking:
 - There is a parking space available at least at the start/end of the bike trail (at a distance of max. 500 m).
 - There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
 - The parking space size measures at least 350 cm x 500 cm.
 - The bike trail is steplessly accessible from the parking lot (threshold of max. 3 cm).

Hiking Trail:

- The hiking trail is 180 cm wide in all sections. In the case of a narrower sections (minimum 90 cm wide), manoeuvring areas of 180 cm x 180 cm are available in suitable , visible distance.
- The hiking trail is steplessly accessible without stairs. If there is a step, it shall not exceed the maximum height of 3 cm (stair-shaped, successive thresholds excluded).
- The maximum longitudinal gradient is 6% on a maximum length of 10 m. If the length is exceeding 10 m, there is a section of at least 1.50 m with a maximum longitudinal gradient of 3%.
- The surface quality of the hiking trail is easy to walk or drive on (e.g. asphalt, flat natural stone paving with a similar surface quality, concrete block paving; absolutely even water-bound cover in faultless condition).
- Depressions in the ground running crosswise to the direction of walking (e.g. drainage channel) are a no wider than 5 cm.
- In case of (wooden) plank walkways, the maximum distance between the individual elements is 3 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 150 cm x 150 cm in size.
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 90 cm.
- The width next to obstacles/frame barriers/barriers is at least 90 cm.
- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- The trail is well signposted throughout the route.
- Additional information on parking:
 - There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
 - There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
 - The parking space size measures at least 350 cm x 500 cm.
 - The hiking trail is steplessly accessible from the parking lot (threshold of max. 3 cm).

Accessibility certified– accessible

General Information:

- All passageways/doors are at least 90 cm wide.
- The manoeuvring space in front of essential, stationary furnishings are at least 150 cm x 150 cm in size.
 (Door, ramp, elevator/ inclined platform or wheelchair lift, counter/cash desk, station/object/exhibit, bedroom, toilet, washbasin, changing bench, kitchen unit, changing room, sauna, ticket/vending machine)

Train or bus platform/ship dock:

- The manoeuvring space along the train or bus platform/ship dock is at least 250 cm wide.

Parking Lot:

- There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
- The parking space size is at least 350 cm x 500 cm.
- The surface quality of the parking lot is easy to walk and drive on.

External Path:

- External paths are at least 150 m wide. Paths less than 6 m in distance are at least 120 cm wide.
- Obstacles must not restrict the width of the path, unless the width is still at least 90 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 150 cm x 150 cm in size.
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 90 cm.
- The surface quality of the external path is easy to walk and drive on (e.g., asphalt, narrow slabs etc).
- The maximum longitudinal gradient is 6%.

Door:

- There are no revolving or rotating doors.
- The narrowest passageway is 90 cm wide.
- Thresholds are max. 2 cm high.
- The manoeuvring space in front of/behind doors are at least 150 cm x 150 cm in size.

Corridor/ways/aisle indoor:

- All Corridor/ways/aisle indoor available are at least 150 cm wide (doors and passageways excluded). Corridor/ways/aisle indoor less than 6 m in distance, are at least 120 cm wide.

Thresholds /steps / staircase:

- There are no steps. Thresholds are max 2 cm high.

Ramp:

- The maximum longitudinal gradient is 6 %.
- The shortest passageway is 120 cm long.
- The manoeuvring space in front of the ramp as well as at the end of the ramp must be at least 150 cm x 150 cm in size.
- After 6 m of ramp with 3–6 % longitudinal gradient, there must be a platform of at least 120 x 150 cm with a longitudinal gradient of max. 3 %.

Elevator/lift:

- The manoeuvring space in front of the elevator/lift at the entrance and exit point is at least 150 cm x 150 cm.
- The elevator cabin measures at least 110 cm x 140 cm.
- The inclined platform lift measures at least 80 cm x 125 cm.
- The platform of the wheelchair lift is at least 90 cm x 140 cm.
- The controls must be arranged on a horizontal panel or max. 90 cm at the lowest point and 110 cm at the highest point.
- The distance from the corner of the cabin to the first control unit (in the middle) must be at least 40 cm.

Counter/cash desk:

- The manoeuvring space in front of the counter/cash desk is at least 150 cm x 150 cm in size.
- The counter/cash desk is at its lowest point 80 cm high (upper edge). Alternatively, there is another, equivalent communication possibility while in a sitting position.

Station/object/exhibit:

- The manoeuvring space in front of the Station/object/exhibit is at least 150 cm x 150 cm.
- The exhibits/stations/objects are visible, perceptible or identifiable when seated.
- The information on the exhibits/stations/objects is readable when seated.

Showroom/hall:

- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 90 cm wide.
- The exhibits/stations/objects are predominately visible, perceptible or identifiable when seated.
- The information on the exhibits/stations/objects is predominately readable when seated.

Room:

- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 90 cm wide.
- In rooms with stationary seats such as cinemas, theatres, football stadiums, etc. there must be designated "free" seats for wheelchair users.

Bedroom:

- There must be a double or multi-bed room available.
- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 90 cm wide.
- The manoeuvring space in front of essential, stationary furnishings are at least 150 cm x 150 cm in size.
- The manoeuvring space to the left or right of the bed is at least 150 cm x 150 cm in size.
- The bed is wheelchair accessible on one longitudinal side in its entire depth and in a height of at least 15 cm.

Sanitary Facility:

- The door must not open inwards. The door to the bathroom must be at least 90 cm.
- Toilet: The manoeuvring space left or right of the toilet must be at least 70 cm x 90 cm. The manoeuvring space in front of the toilet must be at least 150 cm x 150 cm. The height of the toilet seat is between 46 cm and 48 cm. There must be grab rails, which can be flipped up on the left and right of the toilet. The upper edges must be 28 cm above the seat height of the toilet, and the grab rails must protrude 15 cm beyond the front edge of the toilet. The distance between the grab rails must be between 65 cm and 70 cm.
- If there are several wheelchair accessible sanitary rooms, they may alternate between the specified manoeuvring spaces to the right or left of the toilet.
- Sink: The manoeuvring space in front of the sink must be at least 150 cm x 150 cm. The sink must be wheelchair accessible at a height of 67 cm and a depth of 30 cm. The washbasin must be installed at a height of max. 80 cm (upper edge). A mirror above the washbasin must be seen while standing or sitting.
- Shower: The level difference between the upper edge of the shower area/shower tray and the surrounding floor area must not exceed 2 cm. The manoeuvring space in the shower must be at least 150 cm x 150 cm. A shower seat is available. A grab rail must be available in the shower installed at a height of 85 cm. The shower faucet must be installed at a height of 85 cm.
- If a changing bench is available, the manoeuvring space in front of it must be at least 150 cm x 150 cm.

Dining Room:

- There are wheelchair accessible tables available (maximum height 80 cm, wheelchair accessible at a height of 67 cm and a depth of 30 cm).
- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 90 cm wide.

Kitchen:

- The (dining) table is wheelchair compatible (maximum height 80 cm, wheelchair accessible at a height of 67 cm and a depth of 30 cm).
- The narrowest passageway (between stationary furnishings and relevant paths) is at least 90 cm.
- The manoeuvring space in front of the kitchen counter (stove, sink) must be at least 150 cm x 150 cm in size.

Changing Room:

- The manoeuvring space must be at least 150 cm x 150 cm in size.

Swimming Pool:

- There is a passenger lift, a ramp, flat steps with handrails, and a ladder with a handrail or elevated pool edge at seat height above the pool perimeter for entering the swimming pool.

Sauna:

- The manoeuvring space in front of the lower bench must be at least 150 cm x 150 cm.
- A sauna wheelchair must be available.

Beach:

- If necessary, special path mats or beach mats lead along the beach or into the water.

Ticket/vending machine:

- The manoeuvring space in front of the machine must be at least 150 cm x 150 cm.

Cable car/mountain railway:

- Transportation is provided for passengers with (electric) wheelchair.
- The manoeuvring space in front of the cabin at the entrance and exit point is at least 150 cm x 150 cm.
- The distance between cabin and platform edge is max. 5 cm.
- The cabin is steplessly accessible or via a threshold of max. 2 cm.
- The size of the space(s) for wheelchair users in the cabin must be at least 150 cm x 150 cm.

Bike trail:

(Requirements for people with walking disabilities and wheelchair users as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements "Accessible for people with walking disabilities" for bike trails](#)
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 25 km at a maximum of 700 m distance from the bike trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for wheelchair users".
 - The toilet is steplessly accessible from the bike trail (threshold of maximum 3 cm).

Hiking trail:

- The hiking trail is 180 cm wide in all sections. In the case of a narrower sections (minimum 90 cm wide), manoeuvring areas of 180 cm x 180 cm are available in suitable, visible distances.
- The hiking trail is steplessly accessible with thresholds of max. 3 cm
- The maximum longitudinal gradient is 6% on a maximum length of 10 m. If the length is exceeding 10 m, there is a section of at least 1.50 m with a maximum longitudinal gradient of 3%.
- The surface quality of the hiking trail is easy to walk or drive on (e.g. asphalt, flat natural stone paving with a similar surface quality, concrete block paving; absolutely even water-bound cover in faultless condition).
- Depressions in the ground running crosswise to the direction of walking (e.g. drainage channel) are a no wider than 5 cm.
- In case of (wooden) plank walkways, the maximum distance between the individual elements is 3 cm.
- At circulation barriers, the manoeuvring areas between or beside it are at least 150 cm x 150 cm in size.
- In case of bollards, the distance between the bollards is at least 90 cm.
- The width next to obstacles/frame barriers/barriers is at least 90 cm.
- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.

- The hiking trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- The trail is well signposted throughout the route.
- Descriptions of the hiking trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- Additional information on parking:
 - There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
 - There is at least one parking space for people with disabilities, which is marked as such.
 - The parking space size measures at least 350 cm x 500 cm.
 - The surface quality of the parking is easy to walk and drive on.
 - The hiking trail is steplessly accessible from the parking lot (threshold of max. 3 cm).
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 5 km at a maximum of 250 m distance from the hiking trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for wheelchair users".
 - The toilet is steplessly accessible from the hiking trail (threshold of maximum 3 cm).

Requirements for people with hearing impairments

Accessibility certified – partially accessible

Counter/cash desk:

- There is an audio induction loop system.

Station/object/exhibit:

- Information is displayed in writing or photo realistically.

Showroom/hall:

- Information on the exhibits/stations/objects is displayed in writing or photo realistically
- Technical possibilities of information for people with hearing impairment are available.

Meeting/event room:

- There is an audio induction loop system.

Bedroom:

- There is a technical possibility (WiFi, fax etc.) to communicate with the service personnel available or can be provided free of charge.

Bike trail:

(Requirements for people with hearing impairments as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements „Partially accessible for people with walking disabilities“ for bike trails](#)

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- Steep parts of the trail are well protected (e.g. with handrails).
- The trail is well signposted throughout the route.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).

Accessibility certified– accessible

General Information:

- An alarm is clearly visible by a blinking or flashing signal.

Train or bus platform/ship dock:

- Information is displayed in writing.

Elevator/lift:

- An outgoing emergency call in the elevator is confirmed visually.

Counter/cash desk:

- There is an audio induction loop system.

Station/object/exhibit:

- Information is displayed in writing or photo realistically.

Showroom/hall:

- Information on the exhibits/stations/objects is displayed in writing or photo realistically
- Technical possibilities of information for people with hearing impairment are available.

Meeting/event room:

- There is an audio induction loop system.

Bedroom:

- There must be a double or multi-bed room available.
- There is at least one electrical outlet available near the bed.
- The ringing or knocking on the door is indicated by a flashing signal, which can be detected in all rooms.
- There is a technical possibility (WiFi, fax etc.) to communicate with the service personnel available or can be provided free of charge.

Dining Room:

- There are tables with bright and glare-free lighting.
- There are no lamps, standing or hanging, that interfere with the field of vision or eye contact.
- There is a seating area with low background noises (e.g. corner seating, separate room).

Bike trail:

(Requirements for people with hearing impairments as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements „Accessible for people with walking disabilities“ for bike trails](#)
- Descriptions of the bike trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with hearing impairments".

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- Steep parts of the trail are well protected (e.g. with handrails).
- The hiking trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- The trail is well signposted throughout the route.

- Descriptions of the hiking trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 5 km at a maximum of 250 m distance from the hiking trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with hearing impairments".

Requirements for deaf people

Accessibility certified – partially accessible

Station/object/exhibit:

- Information is provided in sign language.

Showroom/hall:

- Information on the exhibits/stations/objects is provided in sign language.
- Technical possibilities of information for people with hearing impairment / deaf people are available.

Bedroom:

- There is a technical possibility (WiFi, fax etc.) to communicate with the service personnel available or can be provided free of charge.

Bike trail:

(Requirements for deaf people as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements „Partially accessible for people with walking disabilities“ for bike trails](#)

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- Steep parts of the trail are well protected (e.g. with handrails).
- The trail is well signposted throughout the route.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).

Accessibility certified– accessible

General Information:

- An alarm is clearly visible by a blinking or flashing signal.

Train or bus platform/ship dock:

- Information is displayed in writing.

Elevator/lift:

- An outgoing emergency call in the elevator is confirmed visually.

Station/object/exhibit:

- Information is provided in sign language.

Showroom/hall:

- Information on the exhibits is provided in sign language.
- Technical possibilities of information for people with hearing impairment are available.

Bedroom:

- There must be a double or multi-bed room available.
- There is at least one electrical outlet available near the bed.
- The ringing or knocking on the door is indicated by a flashing signal which can be detected in all rooms.
- There is a technical possibility (WiFi, fax etc.) to communicate with the service personnel available or can be provided free of charge.

Dining Room:

- There are tables with bright and glare-free lighting.
- There are no lamps, standing or hanging, that interfere with the field of vision or eye contact.

Bike trail:

(Requirements for deaf people as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements „Accessible for people with walking disabilities“ for bike trails](#)
- Descriptions of the bike trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- The toilet meets the criteria of the label "accessible for deaf people".

Hiking trail:

- The hiking trail does not pass (not one meter) on a road used by motor vehicles.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- Steep parts of the trail are well protected (e.g. with handrails).
- The hiking trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- The trail is well signposted throughout the route.
- Descriptions of the hiking trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 5 km at a maximum of 250 m distance from the hiking trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for deaf people".

Requirements people with visual impairments

Accessibility certified – partially accessible

Elevator/lift:

- If there are more than two floors, the break position is announced by spoken commands, or the floor numbers are tactilely detectable in the door reveal or frame.

Station/object/exhibit:

- The stations/objects/exhibits are well illuminated.
- The information is visually rich in contrast.

Showroom/hall:

- The exhibits are well illuminated.
- The information on the exhibits is visually rich in contrast.
- There are technical possibilities of information for people with visual impairments.

Signage:

- There is a visual contrast between the font/pictogram and the background.
- Information is provided in clearly legible font

Ticket/vending machine:

- Information and operating controls as well as the background are visually rich in contrast.

Bike trail:

(Requirements for people with visual impairments as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements „Partially accessible for people with walking disabilities“ for bike trails](#)

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- There are visually contrasting boundaries along the trail.
- Steep parts of the trail are well protected.
- The trail is well signposted throughout the route. The signage meets the criteria of the label "partially accessible for people with visual impairments".
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).

Accessibility certified– accessible

General Information:

- There are no obstacles, e.g. objects protruding into the path/room.
- Bright and glare-free lighting in entrance area/lobby, corridor/way/aisle indoor, threshold/step/staircase, elevator/lift, counter/cash desk, bedroom.
- The operating controls are visually rich in contrast in **all areas** accessible for the guests.

Train or bus platform/ship dock:

- There are visually contrasting floor indicators (e.g. guidance strips) available.

External Path:

- There are visually contrasting or tactilely detectable sidewalk boundaries (e.g. lawn edge stones) or there are visually contrasting floor indicators (e.g. guidance strips) available.

Entrance Area/Lobby:

- The entrance is visually rich in contrast.

Door:

- There are no revolving or rotating doors.
- The door or the frame is visually rich in contrast.
- Glass doors (completely or partially) are marked with safety markings at a height of 40–70 cm and at a height of 120–160 cm.

Corridor/way/aisle indoor:

- Essential "paths" in corridors/passageways/aisles must be visually contrasting in **all areas** accessible for the guests.

Threshold/step/staircase:

- The staircase is visually rich in contrast to the floor covering.
- At least at the first and last step, stairs have visually contrasting edges.
- Stairs have at least a handrail on one side.
- Handrails continue at least 30 cm straight at the beginning and end of the stairs.

Ramp:

- There is at least a handrail on one side.

Elevator/lift:

- The operating controls are visually rich in contrast
- If there are more than two floors, the break position is announced by spoken commands, or the floor numbers are tactilely detectable in the door reveal or frame.

Counter/cash desk:

- Essential "paths" from the entrance door to the counter/cash desk must be visually contrasting (e.g. carpet) with uninterrupted marks.
- The display/price indication on the cash register must be well visible (e.g. large or adjustable).

Station/object/exhibit:

- The stations/objects/exhibits is visually rich in contrast.
- The stations/objects/exhibits are well illuminated.
- The information is visually rich in contrast.

Showroom/hall:

- Essential "paths" must be visually contrasting in **all areas** accessible for the guests.
- The exhibits are visually rich in contrast.
- The exhibits are well illuminated.
- The information on the exhibits is visually rich in contrast.
- There are technical possibilities of information for people with visual impairments.

Signage:

- There is a visual contrast between the font/pictogram and the background.
- The signage is designed in clearly legible and contrasting font.

- Information, which consist of numbers, letters (up to 4 characters) or pictograms, are tactilely detectable (braille, prismatic font).

Bedroom:

- There must be a double or multi-bed room available.

Dining Room:

- The menu font is straightforward and visually rich in contrast.

Swimming Pool:

- The pool edges are visually contrasted.
- There are flat steps with handrails for entering the swimming pool.

Ticket/vending machine:

- Information and operating controls as well as the background are visually rich in contrast.

Bike trail:

(Requirements for people with visual impairments as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements "Accessible for people with walking disabilities" for bike trails](#)
- Descriptions of the bike trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with visual impairments".

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- There are visually contrasting boundaries along the trail.
- Steep parts of the trail are well protected.
- The hiking trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- The trail is well signposted throughout the route. The signage meets the criteria of the label "accessible for people with visual impairments".
- Descriptions of the hiking trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 5 km at a maximum of 250 m distance from the hiking trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with visual impairments".

Requirements for blind people

Accessibility certified – partially accessible

Elevator/lift:

- The operating controls are visually rich in contrast
- If there are more than two floors, the break position is announced by spoken commands, or the floor numbers are tactilely detectable in the door reveal or frame.

Station/object/exhibit:

- Information is provided audibly or tactilely (braille, prismatic font).

Showroom/hall:

- Information on the exhibit is provided audibly or tactilely detectable (braille, prismatic font).
- There are technical possibilities of information for blind people:

Bike trail:

(Requirements for blind people as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements "Partially accessible for people with walking disabilities" for bike trails](#)

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- There are tactilely detectable sidewalk boundaries throughout the route (grass/edge of path; wooden beams; grass curbs).
- Steep parts of the trail are well protected.
- Where danger points exist, they are pointed out with alert fields or other information perceivable by blind people.
- The hiking trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- The trail is well signposted throughout the route.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).

Accessibility certified– accessible

General Information:

- There are no obstacles, e.g. objects protruding into the path/room.
- Assistance dogs are allowed.
- The operating controls are tactilely detectable in **all areas** accessible for the guests.

Train or bus platform/ship dock:

- There are visually contrasting floor indicators (e.g. guidance strips) available.
- Audible information is provided.

External Path:

- There are tactilely detectable sidewalk boundaries (e.g. lawn edge stones) or there are tactilely detectable floor indicators (e.g. guidance strips) available.
- The path is at least 120 cm wide.

Entrance Area/Lobby:

- The entrance area/lobby is recognizable by a tactile change of floor covering.

Door:

- There are no revolving or rotating doors.

Corridor/way/aisle indoor:

- Essential "paths" must be tactilely detectable in **all areas** accessible for the guests or walls or other construction elements can be used for orientation.

Threshold/step/staircase:

- The staircase can be captured tactilely in contrast to the floor covering.
- Stairs have at least a handrail on one side.
- Handrails continue at least 30 cm straight at the beginning and end of the stairs.
- There is tactilely detectable information indicating the floor number at the beginning and end of the staircase.

Ramp:

- There is at least a handrail on one side.

Elevator/lift:

- Operating controls and information for orientation can be captured tactilely (e.g. relief or prismatic writing).
- If the signage is provided in writing, it must also be also available in braille.
- If there are more than two floors, the break position is announced by spoken commands, or the floor numbers are tactilely detectable in the door reveal or frame.

Counter/cash desk:

- There is a tactilely detectable uninterrupted guidance system with floor indicators available from the entrance door to the counter/cash desk

Station/object/exhibit:

- Information is provided audibly or tactilely detectable (braille, prismatic font).

Showroom/hall:

- Essential "paths" must be tactilely detectable.
- Information on the exhibit is provided audibly or tactilely detectable (braille, prismatic font).
- There are technical possibilities of information for blind people:

Signage:

- Information, which consist of numbers, letters (up to 4 characters) or pictograms, are tactilely detectable (braille, prismatic font).
- Information for orientation is available in braille/audibly.

Bedroom:

- There must be a double or multi-bed room available.

Dining Room:

- The menu is available in braille or on an accessible website / app.

Swimming Pool:

- There are flat steps with handrails for entering the swimming pool.

Aids:

- There is an audited or certified accessible website (with verification).

Ticket/vending machine:

- Operating controls must be tactilely detectable

Bike trail:

(Requirements for blind people as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements "Accessible for people with walking disabilities" for bike trails](#)
- Descriptions of the bike trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- The toilet meets the criteria of the label "accessible for blind people".

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- There are tactilely detectable sidewalk boundaries throughout the route (grass/edge of path; wooden beams; grass curbs).
- Steep parts of the trail are well protected.
- Where danger points exist, they are pointed out with alert fields or other information perceivable by blind people.
- The hiking trail is not allocated to hikers, skaters and other user groups.
- The trail is well signposted throughout the route. The signage meets the criteria of the label "accessible for blind people".
- Descriptions of the hiking trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 5 km at a maximum of 250 m distance from the hiking trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for blind people".

Requirements for people with cognitive impairments

Accessibility certified– accessible

Train or bus platform/ship dock:

- The stop is marked with pictorial symbols.
- The different traffic lines are marked in different colours or with different symbols.

External Path and Corridor/way/aisle indoor:

- The objectives of the paths are always within sight, or there is an uninterrupted guidance system or signs in visible distance are available.

Entrance Area/Lobby:

- The name or logo is clearly recognizable from the outside.

Elevator/lift:

- Operating controls and signage is available with pictorial symbols or (if there is a guidance system) marked in different colours.

Counter/cash desk:

- The Counter/cash desk is clearly identifiable from the entrance door or there is a colored or pictorial guidance system available.

Station/object/exhibit:

- Information is provided in easy language or displayed photo realistically

Showroom/hall:

- Information on the stations/objects/exhibits is provided in easy language or displayed photo realistically.
- There are technical possibilities of information for people with cognitive impairments.

Signage:

- Information in writing must be also provided audibly or in easy language or with pictorial symbols (pictograms, photorealistic representation).

Bedroom:

- There must be a double or multi-bed room available.
- Business cards with address and telephone number of the hotel/ holiday apartment must be visibly available at the reception or in the bedroom.
- Room and key/card are marked with the same colour and/or pictorial symbol.
- The route (via lift, if required) to the room is marked with a colored or pictorial guidance system.

Dining Room:

- There is a menu with pictures available or the dishes are visibly presented (buffet, bar).

Ticket/vending machine:

- Operating controls: For essential functions there is an audible/voice or pictorial guidance system.

Bike trail:

(Requirements for people cognitive impairments as users/fellow passengers of bicycles, cargo bikes, bikes with trailers, hand bikes, tandems, tricycles, rehab bikes etc.):

- see [Requirements "Accessible for people with walking disabilities" for bike trails](#)
- Descriptions of the bike trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with cognitive impairments".

Hiking trail:

- The hiking trail is traffic free or almost traffic free (separate cycle paths, non-public roads/trails, forestry and agricultural roads) or leads via bicycle and play roads, 30 km/h zones, reduced-traffic zones and roads.
- If it is necessary to cross a road used by motor vehicles, this is secured appropriately, e.g. by traffic lights, zebra crossings, pedestrian platform in the middle of the road, speed reduction.
- The hiking trail is only allocated to hikers, skaters and other user groups on individual sections (< 20% of the total distance) through active visitor management (communication, marketing).
- The trail is well signposted throughout the route. The signage meets the criteria of the label "accessible for people with cognitive impairments".
- Descriptions of the hiking trail (route, length, markings, accompanying infrastructure, etc.) are available.
- There is a parking space available at least at the start/end of the hiking trail (at a distance of max. 250 m).
- Additional information on toilets:
 - There is a public toilet at least every 5 km at a maximum of 250 m distance from the hiking trail.
 - The toilet meets the criteria of the label "accessible for people with cognitive impairments".

Contact Information

For more information, see www.inclusivegermany.com

Deutsches Seminar für Tourismus (DSFT) Berlin e.V.

Charlottenstraße 13

10969 Berlin | Germany

Phone: +49 30 235519-0

Fax: +49 30 235519-25

E-Mail: info@dsft-berlin.de

Web: www.dsft-berlin.de

Note:

The criteria developed in this project are not a planning guidelines for architects!

E Short report tou Hyatt Place Frankfurt airport

Short Report

Hyatt Place Frankfurt Airport | ©Bärbel Mack

Hyatt Place Frankfurt Airport

De-Saint-Exupéry-Straße 4
60549 Frankfurt am Main

Tel: +49 69 64351-1234
Fax: +49 69 64351-1235

frankfurtairport.place@hyatt.com
www.hyattplacefrankfurtairport.com

Welcome!

At the Hyatt Place Frankfurt Airport – the first Hyatt Place Hotel in Germany – guests will enjoy all the comfort they could wish for during their stay in Frankfurt and the Rhine–Main area.

The Hyatt Place Frankfurt Airport, with its location at the Frankfurt Airport and good connections to the city center of the Main metropolis, is the perfect place to experience new things. Discover all the advantages of the Rhine–Main area: the many quaint, traditional and also chic restaurants, the world-class museums and the numerous cultural and historical sights.

TEST RESULT

for

Hyatt Place Frankfurt Airport

60549 Frankfurt am Main, Certificate-ID: PA-11252-2019

This offer was classified according to
the criteria of the nationwide label

»Tourism for All«

and, in the period from

March 2020 – February 2023

is entitled to use the label

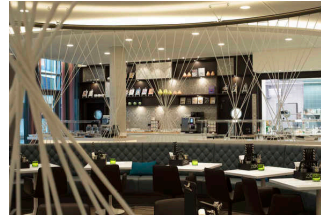
»Accessibility checked«

and the associated pictograms
in accordance with the contract.

Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

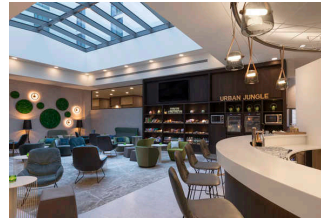
Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

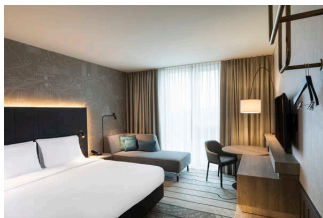
Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

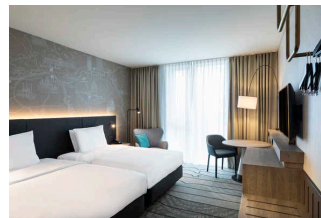
Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

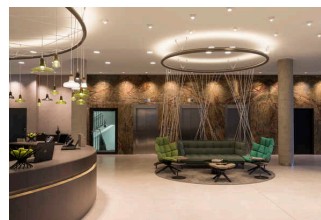
Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

Hyatt Place Frankfurt Airport

©Bärbel Mack

Information for people with walking difficulties and wheelchair users

All areas relevant for testing meet the quality criteria of the label "**Accessibility certified – accessible for people with walking disabilities and partially accessible for wheelchair users**". Some **information on accessibility** are listed below. For detailed information please see the evaluation report.

- There are three marked parking spaces for people with disabilities (parking space size: 350 cm x 500 cm).
- The hotel is steplessly accessible.
- All evaluated rooms and facilities available to the guests are accessible at ground level or via an elevator.
- The elevator cabin measures 110 cm x 200 cm. The elevator door is 90 cm wide.
- All evaluated passageways / doors available to the guests are at least 90 cm wide.
- The reception desk is 96 cm high at its lowest point. There is another, equivalent communication possibility while in a sitting position.
- There are 20 wheelchair accessible tables in the restaurant (maximum height 80 cm, wheelchair accessible at a height of 67 cm and a depth of 30 cm).
- Aids offered: wheelchair

Room 154 + 354

- The maneuvering spaces are:
 - in front of essential immobile furnishings (e.g. wardrobe) 115 cm x 200 cm;
 - left of the bed 140 cm x 200 cm; right of the bed 150 cm x 200 cm.
- The bed is 60 cm high.
- The maneuvering spaces in the bathroom are:
 - in front of the toilet and washbasin 125 cm x 200 cm;
 - right of the toilet 141 cm x 71 cm, no maneuvering space on the left.
- There are handles on the right and left of the toilet. The handle on the right of the toilet can be folded up.
- The washbasin is wheelchair accessible.
- The mirror can be seen while standing or sitting.
- The shower is accessible without thresholds.
- The maneuvering space in the shower is 120 cm x 125 cm.
- A shower seat is available or can be provided if required.
- There are grab handles in the shower.
- An alarm trigger is present.

Public toilet for people with disabilities (first floor)

- The maneuvering spaces are:

- in front of / behind the door, in front of the toilet and the washbasin at least 150 cm x 150 cm;
- left and right of the toilet at least 90 cm x 70 cm.
- There are handles which can be folded up on the right and left of the toilet.
- The washbasin is wheelchair accessible.
- The mirror can be seen while standing or sitting.
- An alarm trigger is present.

Information for people with hearing impairments and deaf people

Some **information on accessibility** are listed below. For detailed information please see the evaluation report.

- There is no clearly visible alarm.
- There is no audio induction loop at the counter.
- An outgoing emergency call in the elevator is confirmed audibly.
- In the restaurant and the bar there are 30 tables with bright and glare-free lighting, on which there are no lamps standing or hanging that restrict the field of vision or eye contact.
- There is no seating area with low background noises (e.g. seating corner, separate room).
- There is at least one electrical outlet available near the bed.
- WiFi is offered.

Information for visually impaired and blind people

Some **information on accessibility** are listed below. For detailed information please see the evaluation report.

- Assistance dogs are allowed in relevant areas / rooms.
- The entrance is visually rich in contrast, but not recognizable by a tactile change of floor covering.
- The signage is designed in clearly legible and contrasting font.
- An outgoing emergency call in the elevator is confirmed audibly.
- The stopping position is not announced by spoken commands.
- Steps are not visually rich in contrast.
- Stairs have handrails on both sides.

- The menu font in the restaurant is straightforward and visually rich in contrast.
- Information is not available in Braille or prismatic writing.

Information for guests with cognitive impairments

Some **information on accessibility** are listed below. For detailed information please see the evaluation report.

- The name or logo of the hotel is clearly recognizable from the outside.
- The destinations of the paths are always within sight or there are signs at a visible distance.
- There is no menu with pictures and the dishes are not visibly presented (buffet, bar).
- There is no information in easy language.

Information on the "Tourism for All" labeling system

All establishments and locations certified with the label "Tourism for All" meet the following quality criteria:

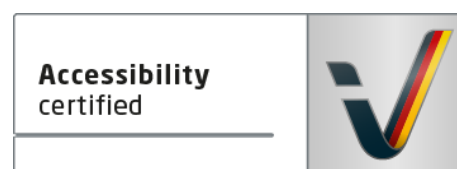
- Data and information on accessibility are collected and checked on site by **external, specially trained evaluators**. The method is not based on self-assessments.
- Data on accessibility is available **in detail** and can be viewed by the guests.
- At least one staff member has successfully passed a **training** on "**Accessibility as a comfort and quality feature**".

The labeling – explanation of the logos and pictograms

The label "**Information about Accessibility**" indicates that detailed and verified information on accessibility is available for all groups of people.

The label "**Accessibility certified**" is based on "Information about Accessibility". It means that the quality criteria defined for specific groups of people are met partially or completely.

The label "**Accessibility certified**" is available in two requirement levels:

"Accessibility certified: partially accessible".

The quality criteria are partially fulfilled for the pictured group of people, i.e. the establishment/location is partially accessible for wheelchair users. The "i" in the pictogram indicates that it is recommended to read again carefully whether the offer meets all (your oder the guest's) individual requirements.

"Accessibility certified: accessible".

The quality criteria are fulfilled for the pictured group of people, i.e. the establishment/location is accessible for wheelchair users.

There are defined quality criteria for **seven groups of people** and a **specific pictogram** for each group.

People with walking disabilities

Wheelchair users

People with hearing impairment

Deaf people

People with visual impairments

Blind people

People with cognitive impairments

ΣΤ Ελληνικός Τουρισμός 2030 | Σχέδια Δράσης

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Θράκη	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	28	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α. Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.6	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Θράκη	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	42	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Συνέχιση και ενίσχυση των ήδη σημαντικών ενεργειών για υποδομές προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ και σε περισσότερες παραλίες του προορισμού (όπως η πρόσφατη εγκατάσταση συστημάτων seatrac σε παραλίες της Αλεξανδρούπολης και Ροδόπης για την αυτόνομη πρόσβαση της συγκεκριμένης κατηγορίας στην θάλασσα, εξέταση για την αύξηση του αριθμού των προσβάσιμων σε ΑμεΑ παραλίων με χρήση ειδικού διαδρόμου, αμφίβιων αμαξιδίων και κατάλληλων αποδυτηρίων- τουαλετών)	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Καβάλα, Θάσος & Δράμα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Πρωώθηση υλοποίησης των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ιδιαίτερα σε Καβάλα, Θάσο, Δράμα) και σχετικών δράσεων. Αντικατάσταση δημόσιων λεωφορείων με ηλεκτρικά οχήματα. Επέκταση και συντήρηση δικτύου ποδηλατοδρόμων και χάραξη νέων ποδηλατοδρόμων. Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του προορισμού μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυση της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος. Ενίσχυση της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις. Μελέτη και κατασκευή υπαίθριων χώρων στάθμευσης και βελτιστοποίηση του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης στα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος, όπου δημιουργείται συμφόρηση, ειδικότερα σε περιόδους αιχμής. Τοποθέτηση διακριτικών ταμπελών/ διγλωσσων πινακίδων σε κομβικά σημεία των οικισμών του προορισμού που θα καθοδηγούν τους επισκέπτες προς το λιμάνι, τα λεωφορεία, πολιτιστικούς χώρους κ.α. ώστε ο επισκέπτης να αισθάνεται ασφάλεια στον προορισμό.	1.4.1	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Καβάλα, Θάσος & Δράμα	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	10	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις για την ποιοτική αναβάθμιση του προϊόντος S&B. Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκίαστρα). Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων. σφώς χωροθετημένοι χώροι παρκαρίσματος με εξορθολογισμό των τιμών στάθμευσης και δεσμευμένου χώρου για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο. Χωροθέτηση ομπρελών / ξαπλωστρών	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Καβάλα, Θάσος & Δράμα	Τουρισμός Ευεξίας	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	34	Ανάπτυξη υποδομών ιαματικού τουρισμού	Ολοκλήρωση της επένδυσης στο Πηλιοθεραπευτήριο Κρηνίδων. Τα έργα αναβάθμισης του θεραπευτηρίου περιλαμβάνουν τη δημιουργία καταλυμάτων προσαρμοσμένων και για τη φιλοξενία ΑμεΑ, τη λειτουργία εστιατορίου, την αναβάθμιση των υπηρεσιών θεραπείας με ατομικές συνεδρίες, την ανακαίνιση των υποδομών όπως ντους, αποδυτήρια, ρεσепσιόν και περιβάλλοντας χώρος και την αξιοποίηση της φυσικής λίμνης. Προσανατολισμός της επένδυσης είναι να καταστήσει το θεραπευτήριο λειτουργικό σε 12μήνη βάση	9.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Καβάλα, Θάσος & Δράμα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	40	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του Ιονίου για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία μέσω της βελτίωσης των υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) και παρεμβάσεων σε δημόσιους υπαίθριους χώρους, χώρους πολιτιστικού, ιστορικού ενδιαφέροντος και παραλίες (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ) και ψυχαγωγίας (κατάλληλοι φωτεινοί σηματοδότες, ράμπες κτλ)	1.1.6.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Καβάλα, Θάσος & Δράμα	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	48	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Συνέχιση και ενίσχυση των ήδη σημαντικών ενεργειών για υποδομές προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ και σε περισσότερες παραλίες του προορισμού (όπως η πρόσφατη εγκατάσταση συστημάτων seatrac σε παραλίες της Καβάλας και της Θάσου για την αυτόνομη πρόσβαση της συγκεκριμένης κατηγορίας στην θάλασσα, εξέταση για την αύξηση του αριθμού των προσβάσιμων σε ΑμεΑ παραλίων με χρήση ειδικού διαδρόμου, αμφίβιων αμαξιδίων και κατάλληλων αποδυτηρίων- τουαλετών)	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Αττικής	Αθήνα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	2	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Αναβάθμιση του κέντρου της πρωτεύουσας μέσω αστικών αναπλάσεων, ανακαίνισης και επανάχρησης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, μετατροπής υποβαθμισμένων περιοχών μεταβιομηχανικού χαρακτήρα σε ζώνες αναψυχής, αθλητισμού και πολιτισμού, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας και βελτίωσης της καθαριότητας δρόμων και πεζοδρομίων και τοποθέτηση ραμπών όπου απαιτείται, απομάκρυνση εμποδίων από πεζοδρόμια και πεζοδρόμους που δυσχεραίνουν την αστική κινητικότητα και προσβασιμότητα, ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Αττικής	Αθήνα	Πολιτιστικός & Θρησκευτικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	4	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών	Δράσεις βελτίωσης υποστηρικτικών υποδομών μουσείων, αρχαιολογικών χώρων και λουτών πόρων πολιτιστικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος, όπως: Αναβάθμιση φωτισμού, τουριστικής σήμανσης, χώρων υποδοχής και πρόσβασης των πολιτιστικών πόρων (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, διατηρητέα κτίρια, εκκλησίες, μουσεία). Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας, παροχών και κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών δομών (π.χ. τουαλέτες, βεστιάρια) όπου υπάρχουν ελλείψεις (με έμφαση στις υποδομές για άτομα με μειωμένη κινητικότητα). Εξοπλισμός μουσείων και πολιτιστικών κτιρίων	5.1.1.	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών και προώθηση, προστασία και ανάδειξη πολιτιστικού, φυσικού, ιστορικού, θρησκευτικού και κτιριακού αποθέματος	Δ	x
Αττικής	Αθήνα	Ήλιος & Θάλασσα	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	15	Βελτίωση προσβασιμότητας σε προορισμούς Sun & Beach της Αττικής και συνδεσιμότητας με την Αθήνα	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιότητας αναβάθμισης της παραλίας όπως: Υποδομές πλήρους και απρόσκοπτης πρόσβασης (ράμπες πρόσβασης, πλακόστρωτα πεζοδρόμια, ασφαλείς διαβάσεις με κατάλληλη σήμανση/πληροφόρηση / ειδοποίηση και για ΑμεΑ) από το δημόσιο δρόμο στην παραλία και ανάπτυξη κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών δομών (π.χ. υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, αποδυτήρια, ντουζιέρες, σκίαστρα, ξαπλώστρες, τραπεζοκαθίσματα) όπου υπάρχουν ελλείψεις. Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο. Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών (π.χ. σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου κι εξόδου από τη θάλασσα, εξατομικευμένης καθοδήγησης για άτομα με προβλήματα όρασης) σε ΑμεΑ και άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα σε οργανωμένες και μη οργανωμένες παραλίες οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή επισκεψιμότητα.	2.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Αττικής	Αθήνα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	21	Αναβάθμιση / ανάπτυξη νέων συγκοινωνιακών πυλών και κόμβων και ενίσχυση αστικής κινητικότητας	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.4.	Αναβάθμιση / ανάπτυξη νέων κόμβων πολυτροπικής μετακίνησης, μέσων και δικτύων ΜΜΜ και ενίσχυση βιώσιμων μεταφορών και αστικής κινητικότητας	Δ	x
Αττικής	Αθηναϊκή Ριβιέρα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Προώθηση σχεδίων ανάπλασης, αναβάθμισης και ανάδειξης αναξιοποίητων ελεύθερων χώρων των παράκτιων Δήμων του Σαρωνικού κόλπου, ενθαρρύνοντας τη βελτίωση των πεζοδρομίων και των κρασπέδων σε όλο το παραλιακό μέτωπο, τη δημιουργία πεζοδρομήσεων, την εγκατάσταση έξυπνου φωτισμού, την επέκταση των χώρων πρασίνου και την αναδιάταξη / δημιουργία υπαίθριων χώρων στάθμευσης αποδίδοντας περισσότερο χώρο στους πεζούς και ρυθμίζοντας με καλύτερο τρόπο τις ζώνες στάθμευσης στο παραλιακό μέτωπο και στον αστικό ιστό των παράκτιων δήμων του Σαρωνικού κόλπου, ενισχύοντας την βιώσιμη αστική κινητικότητα καθώς και την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ (Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος και των παραλίων για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα, διάδρομοι και ειδικές ράμπες seatrac για ΑμεΑ σε παραλίες κ.α.)	1.4.1.	Προώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Αττικής	Αθηναϊκή Ριβιέρα	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	11	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Ενσωμάτωση της «Αθηναϊκής Ριβιέρα» και των κύριων και συμπληρωματικών προϊόντων της στην ενιαία διαδικτυακή τουριστική πύλη για τον προορισμό «Αθήνα» με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη. Ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: - Συνεχή ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) - Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) - Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν - Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιού,, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες, κλπ)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Αττικής	Αθηναϊκή Ριβιέρα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	23	Βελτίωση του διπλού λιμάνι-πόλη του Πειραιά καθώς και της αστικής κινητικότητας και συνδεσιμότητας του νότιου μετώπου της Αττικής	Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμένα Πειραιώς, σταθμοί χερσαίων μεταφορών, στάσεις αστικών συγκοινωνιών), Ανάπτυξη νέων σύγχρονων / έξυπνων στάσεων ΚΤΕΛ στην περιοχή της Αθηναϊκής Ριβιέρα, ιδίως εκείνης που εκτείνεται μετά τη Βάρκιζα και μέχρι το Σούνιο, βελτίωση της προσβασιμότητας και της πλήρους προσπελασιμότητας των ΜΜΜ από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.2.	Πρώθηση αρχών/πρακτικών βιώσιμης διαχείρισης των τουριστικών ροών, στήριξης της φέρουσας ικανότητας των προορισμών και βελτίωσης της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	Δ	x
Αττικής	Νησιά Αργοσαρωνικού	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού ημιαστικού περιβάλλοντος	Αναβάθμιση του κέντρου των νησιών μέσω αστικών αναπλάσεων και ανακαινίσης εγκαταλελειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυση της δημόσιας ασφάλειας και βελτίωση της καθαριότητας δρόμων και πεζοδρομίων και τοποθέτηση ραμπών όπου απαιτείται, απομάκρυνση εμποδίων από πεζοδρόμια και πεζοδρόμους που δυσχεραίνουν την αστική κινητικότητα και προσβασιμότητα, ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις - στο πλαίσιο αυτό δρομολογείται το έργο «Ανάπλασης Καποδιστριακών Διαδρομών και Παραλιακού Μετώπου στην Πόλη της Αίγινας», το έργο ανάπλασης της πλατείας του Χριστού στον Πόρο	1.4.1.	Πρώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Αττικής	Νησιά Αργοσαρωνικού	Πολιτιστικός & Θρησκευτικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	4	Αναβάθμιση συμπληρωματικών υποδομών μουσείων και μνημείων	Δράσεις βελτίωσης υποστηρικτικών υποδομών μουσείων, αρχαιολογικών χώρων και λουτρών πόρων πολιτιστικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος, όπως: Αναβάθμιση φωτισμού, τουριστικής σήμανσης, χώρων υποδοχής και πρόσβασης των πολιτιστικών πόρων(πχ αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, διατηρητέα κτίρια, μουσεία και λοιπά σημεία πολιτιστικού/θρησκευτικού ενδιαφέροντος). Ενδεικτικά αναφέρουμε την ανάδειξη του Ναού της Αφαίας στην Αίγινα με αλλαγή/βελτίωση του φωτισμού του, Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας, παροχών και κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών δομών(πχ τουαλέτες, βεστιάρια), όπου παρατηρούνται ελλείψεις(με έμφαση στις υποδομές για άτομα με περιορισμένη κινητικότητα), Εξουχρονισμός και βελτίωση εξοπλισμού μουσείων και πολιτιστικών κτιρίων	4.1.2.	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών και πρώθηση, προστασία και ανάδειξη πολιτιστικών, φυσικού, ιστορικού, θρησκευτικού και κτιριακού αποθέματος	Δ	x
Αττικής	Νησιά Αργοσαρωνικού	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	12	Ενίσχυση και πρώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Ενσωμάτωση και διασύνδεση πληροφοριών εξειδικευμένα για τα νησιά του Αργοσαρωνικού στην ενιαία διαδικτυακή τουριστική πύλη για τον προορισμό «Αθήνα» που θα δημιουργηθεί για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη. Ενδεικτικά θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: - Συνεχή ενημέρωση με πραγματικά δεδομένα που αφορούν στην εξέλιξη της πανδημίας του COVID 19 και πληροφορίες που σχετίζονται με τον τομέα του τουρισμού(νοσοκομεία αναφοράς, χρήσιμες τουριστικές υπηρεσίες πρώτης ανάγκης - Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος(πχ δρομολόγια ακτοπολικών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος κ. α.) - Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν - Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος(πχ χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος, πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑΜΕΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, προγνώσεις καιρού κ. α.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Αττικής	Νησιά Αργοσαρωνικού	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	16	Βελτίωση και αναβάθμιση των υποδομών του προϊόντος Sun & Beach	Υποστήριξη των τοπικών αρχών και της πολιτείας στην ανάπτυξη και υλοποίηση επενδύσεων που αφορούν στις τουριστικές υποδομές των νησιών του Αργοσαρωνικού, όπως: Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγιοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα). Ανάπτυξη/ Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση (πχ σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα). Το σύστημα seatrack υπάρχει σε δύο παραλίες του Πόρου (Ρωσικός Ναύσταθμος και Άγιος Στέφανος) και θα μπορούσε να προωθηθεί σε παραλίες όπου είναι δυνατή η εγκατάστασή του, όπως στο Αγκίστρι ή την Αίγινα	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Αττικής	Νησιά Αργοσαρωνικού	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	36	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του Αργοσαρωνικού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.3.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Βορείου Αιγαίου	Λέσβος, Λήμνος & Χίος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	7	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	•Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας στις παραλίες του προορισμού όπως: -Βελτίωση του οδικού δικτύου που οδηγεί σε δημοφιλείς παραλίες των νησιών του προορισμού και σαφώς χωροθετημένοι χώροι παρκαρίσματος με εξορθολογισμό των τιμών στάθμευσης και δεσμευμένους χώρους για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο - Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση - Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο - Συνέχιση και ενίσχυση των ήδη σημαντικών ενεργειών για υποδομές προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ και σε περισσότερες παραλίες των νησιών του προορισμού (είτε με επέκταση συστημάτων seatrac σε περισσότερες παραλίες, πρόσβαση με χρήση πλωτών αμαξιδίων κ.α.)	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Βορείου Αιγαίου	Λέσβος, Λήμνος & Χίος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	8	Δημιουργία ενός ελκυστικού βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας των αστικών Κέντρων της Λέσβου, Λήμνου και Χίου μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πολλούς τουριστικούς ενδιαφέροντος) ώστε ο χαρακτήρας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας που έχει στοιχεία luxurious/high end αγοράς (κυρίως λόγω του Yachting το οποίο εμφανίζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης) να υποστηρίζεται από την εικόνα των προορισμών	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Βορείου Αιγαίου	Λέσβος, Λήμνος & Χίος	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	17	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Δράσεις ενίσχυσης φιλικότητας προς τα ΑΜΕΑ και συγκεκριμένα: -Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα -Παρεμβάσεις σε δημόσιους υπαίθριους χώρους, χώρους πολιτιστικού, ιστορικού ενδιαφέροντος (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ) και ψυγαγωγίας για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και την αξιοποίηση από ΑμεΑ (κατάλληλοι φωτεινοί σηματοδότες, ράμπες κτλ) -Συνεχής προώθηση των ενεργειών οι οποίες θα καταστήσουν τις παραλίες του προορισμού προσβάσιμες σε ΑμεΑ, όπως η εγκατάσταση συστημάτων seatrac σε παραλίες των νησιών τα προηγούμενα έτη (τοποθετήθηκαν seatrac στην παραλία Βατερών και Τσαμακίων στην Λέσβο, στις παραλίες Εβγάτης και Μύρινας της Λήμνου και στην Δασκαλόπετρα της Χίου) και η χωρίς καθυστερήσεις επαναλειτουργία τους	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Βορείου Αιγαίου	Σάμος & Ικαρία	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	7	Δημιουργία ενός ελκυστικού βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου των νησιών μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πολλούς τουριστικούς ενδιαφέροντος)	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Βορείου Αιγαίου	Σάμος & Ικαρία	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	32	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	•Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας στις παραλίες του προορισμού όπως: - Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση. Βελτίωση του επιπέδου ασφάλειας μονοπατιών που οδηγούν σε δημοφιλείς παραλίες - Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα) - Ανάπτυξη/ Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑΜΕΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση (πχ σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα) - Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο - Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο - Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων -Χωροθέτηση ομπρελών / ξαπλωστρών με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις -αφήνοντας ελεύθερο χώρο για όσους δεν επιθυμούν να πληρώσουν- για την αποφυγή συνωστισμού που υποβαθμίζει την εμπειρία των επισκεπτών	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Βορείου Αιγαίου	Σάμος & Ικαρία	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	44	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, αεροδρομια) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα •Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού/ημιαστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Βορείου Αιγαίου	Σάμος & Ικαρία	Οριζόντιο	Αναβάθμιση & προώθηση τουριστικού προϊόντος	45	Βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	•Υποδομές πλήρους και απρόσκοπτης πρόσβασης για ΑμεΑ τόσο στον αστικό χώρο όσο και σε σημεία και υποδομές πολιτιστικού, οικοτουριστικού, αγροτουριστικού ενδιαφέροντος	1.2.3.	προώθηση αρχών/πρακτικών βιώσιμης διαχείρισης των τουριστικών ροών, στήριξης της φέρουσας ικανότητας των υποδομών	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Δυτική Ελλάδα	Αθλητικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	6	Συντήρηση και αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων	•Συντήρηση υφιστάμενων των πεζοπορικών, ποδηλατικών και ορειβατικών διαδρομών του προορισμού και βελτίωση της σήμανσης των μονοπατιών σε εκείνα τα οποία παρουσιάζουν ελλείψεις και Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας ΑμεΑ και ατόμων με προβλήματα κινητικότητας για να έχουν πρόσβαση σε υπαίθριες δραστηριότητες	9.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Δυτική Ελλάδα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	21	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού/ημιαστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α. Βελτίωση υποδομών μεταφορών(λιμάνια, αεροδρόμια κτλ.) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα. Ποιοτική αναβάθμιση υποδομών χώρων αναμονής των μετακινούμενων με TAXI	1.1.6.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Δυτική Ελλάδα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	22	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	Έργα ελκυστικότητας προορισμού: •Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας των τουριστικών πόλων του προορισμού μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος)•Προώθηση και επιτάχυνση υλοποίησης του σχεδίου αξιοποίησης του παράκτιου μετώπου της Πάτρας που έχει παραχωρηθεί στην πόλη από τον ΟΛΠΑ, καθώς αποτελεί μοναδικό έργο τουριστικής ανάπτυξης της πόλης επανασυνδέοντάς τη με τη θάλασσα. Το τμήμα που χρήζει αξιοποίησης εκτείνεται από την Μαρίνα Πάτρας μέχρι το νέο Λιμάνι	1.4.1.	Προώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Δυτική Ελλάδα	Αθλητικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	36	Συντήρηση και αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων	Αναβάθμιση/ επισκευή αθλητικών εγκαταστάσεων: •Αναβάθμιση γηπέδου Πανατιωλικού, δημιουργία ιδανικών συνθηκών ασφαλείας και προσέλευσης θεατών, εξασφάλιση πρόσβασης στα ΑΜΕΑ με Π/Υ 1.537.000 € •Αναβάθμιση γηπέδου Ναυπάκτου με Π/Υ 441.000 € •Κατασκευή, επισκευή και συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων(γήπεδα Μύτικα και Κανδήλας με Π/Υ 370.000 €) •Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας και έργα συντήρησης στίβου του Δημοτικού Σταδίου Ζαχάρως Ενεργειακή αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων: •Ενεργειακή αναβάθμιση του Κλειστού Γυμναστηρίου του Πανεπιστημίου Πατρών με Π/Υ 843.650,99 ευρώ •Ενεργειακή αναβάθμιση του Κλειστού Κολυμβητηρίου «Αντ. Πεπανός» με Π/Υ 2.213.594,00 ευρώ •Παρεμβάσεις Ενεργειακής Αναβάθμισης του Εθνικού Σταδίου Ναυπάκτου «Παπαχαράλαμπειο» με Π/Υ 565.832,00 ευρώ	9.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Δυτική Ελλάδα	Οριζόντιο	Αναβάθμιση & προώθηση τουριστικού προϊόντος	46	Βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	Δράσεις για βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας: Αναβάθμιση υποδομών πληροφόρησης, αναμονής και υγιεινής σε χώρους υποδοχής κοινού και σε συγκοινωνιακούς κόμβους (πέργκολες, παγκάκια, στεγάστρα, πράσινο κ.α.). Υποδομές πλήρους και απρόσκοπτης πρόσβασης για ΑμεΑ τόσο στον αστικό χώρο όσο και σε σημεία και υποδομές πολιτιστικού, οικοτουριστικού, αγροτουριστικού ενδιαφέροντος. Αξιοποίηση δυνατοτήτων περεταίρω ανάπτυξης της παράκτιας ζώνης με την αναβάθμιση των παραλιών του προορισμού (καθαρισμός παραλιών) και την ανάπτυξη οργανωμένων παραθαλάσσιων δραστηριοτήτων	1.2.2.	Προώθηση αρχών/πρακτικών βιώσιμης διαχείρισης των τουριστικών ροών, στήριξης της φέρουσας ικανότητας των προορισμών και βελτίωσης της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Δυτική Ελλάδα	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	47	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιοτικής αναβάθμισης στην παραλία: Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση. Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα) και Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους / σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο.Ανάπτυξη/ Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας, παροχών, χώρων στάθμευσης και δεσμευμένων χώρων για οχήματα για ΑμεΑ ή άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο (πχ σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα). Αξιοποίηση του συστήματος seatrac το οποίο είναι εγκατεστημένο σε κάποιες παραλίες του προορισμού, όπως για παράδειγμα στο πλζα Αγίου Βασιλείου στην Πάτρα κ.α. ή με δυνατότητα εγκατάστασης όπως στην Κουρούτα, το Βαρβολομιά, κ.α. Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Δυτικής Ελλάδας	Δυτική Ελλάδα	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	53	Αναβάθμιση / βελτίωση υποδομών Τουρισμού Υπαιθριων Δραστηριοτήτων	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και συνδεσιμότητας: Βελτίωση της συνδεσιμότητας με τα αστικά κέντρα με αναβάθμιση του οδικού δικτύου και προσαρμογή του στις καιρικές συνθήκες, χωρίς να διαταραχθεί η χλωρίδα και η πανίδα της περιοχής. Αναβάθμιση/συντήρηση του δικτύου σηματοδοτημένων πεζοπορικών διαδρομών στην περιοχή των Καλαβρύτων και του κομματιού της ευρωπαϊκής διαδρομής E4 που διέρχεται την ΠΕ Αχαΐας και την ΠΕ Ηλείας, με καθαρισμό πυκνής και ελαφριάς βλάστησης των μονοπατιών, ευκρινή σήμανση, καθαρισμό των πεζοδρομικών διαδρομών για την ανάδειξη σημείων ενδιαφέροντος(αξιοθέατα κ.α.), τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων- χαρτών κ.α. και Συντήρηση των περιπατητικών και ποδηλατικών διαδρομών του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου- Στροφυλιάς. Σαφής διαχωρισμός των πεζοπορικών και ποδηλατικών διαδρομών με αυτές που αφορούν λουπές εναλλακτικές δραστηριότητες όπως π.χ. οι διαδρομές για μηχανές βουνού και τετρακίνητα αυτοκίνητα. Ευκρινής και πολύγλωσση οδική σήμανση στους οδικούς άξονες που οδηγούν στις περιοχές οικοτουριστικού ενδιαφέροντος. Αναβάθμιση των ορεινών καταφυγίων με προδιαγραφές ποιοτικών καταλυμάτων. Δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ και Παρεμβάσεις στις υποδομές με στόχο να καμφθούν οι περιορισμοί πρόσβασης σε ΑμεΑ και ανθρώπους τρίτης ηλικίας και ειδικές υποδομές που θα επιτρέπουν τη συμμετοχή τους σε οικοτουριστικές δραστηριότητες για λόγους αναψυχής και για θεραπευτικούς σκοπούς. Αναβάθμιση διαδρομών-μονοπατιών με κοινή σήμανση επεξήγησης, ενημέρωσης και κατεύθυνσης. Οργανωμένες δομές και λειτουργίες ασφαλείας και πρώτων βοηθειών σε περιοχές οικοτουριστικού ενδιαφέροντος	8.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Ολυμπία	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	14	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιότητας αναβάθμισης στην παραλία: Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκίαστρα) και βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση. •Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους / σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο. Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων. Ανάπτυξη/ Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑΜΕΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση (πχ σύστημα seatrac αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα). Το σύστημα seatrac έχει δυνατότητες εγκατάστασης σε αρκετές γνωστές παραλίες του προορισμού όπως στο Βαρθολομίο, την Κουρούτα, το Κατάκολο κ.α. Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Ολυμπία	Οριζόντιο	Αναβάθμιση & προώθηση τουριστικού προϊόντος	19	Βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	Δράσεις για την βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας: Αναβάθμιση των μέσων ενδοπεριφερειακής και διαπεριφερειακής συνδεσιμότητας και αύξηση του επιπέδου ασφαλείας τους. Αναβάθμιση υποδομών πληροφόρησης, αναμονής και υγιεινής σε χώρους υποδοχής κοινού και σε συγκοινωνιακούς κόμβους (πέργκολες, παγκάκια, στέγαστρα, πράσινο κ.α.). Υποδομές πλήρους και απρόσκοπτης πρόσβασης για ΑμεΑ τόσο στον αστικό χώρο όσο και σε σημεία και υποδομές πολιτιστικού, οικοτουριστικού, αγροτουριστικού ενδιαφέροντος	1.2.2.	προώθηση αρχων/πρακτικών βιώσιμης διαχείρισης των τουριστικών ροών, στήριξης της φέρουσας ικανότητας των προορισμών και βελτίωσης της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	Δ	x
Δυτικής Ελλάδας	Ολυμπία	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	43	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητας	Ενίσχυση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ στον αστικό /ημιαστικό ιστό:Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, ΜΜΜ κτλ.) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα. Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού/ημιαστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Δυτικής Μακεδονίας	Δυτική Μακεδονία - Βουνά και Λίμνες	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	22	Αναβάθμιση υποδομών των δραστηριοτήτων που προσφέρονται στις περιοχές οικοτουρισμού και αγροτουρισμού	Δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ	4.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Δυτικής Μακεδονίας	Δυτική Μακεδονία - Βουνά και Λίμνες	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	36	Ανάπτυξη υποδομών φιλικών προς ΑμεΑ και άτομα τρίτης ηλικίας	Παρεμβάσεις σε δημόσιους υπαίθριους χώρους, συνεδριακά και πολιτιστικά κέντρα, καθώς και χώρους πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ.) για βελτίωση της προσβασιμότητας και αξιοποίηση από ΑμεΑ (κατάλληλοι φωτεινοί σηματοδότες, ράμπες κτλ.)	1.1.3.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Ήπειρος	Ιωάννινα και κοντινή ορεινή περιοχή	City Break	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	4	Βελτίωση αστικής κινητικότητας με κατεύθυνση τη βιωσιμότητα	Δράσεις για τη βελτίωση της αστικής κινητικότητας: Πύκνωση των δρομολογίων αστικών λεωφορείων, με κατάτμηση των διερχόμενων σημείων ώστε να βελτιωθεί ο χρόνος μεταφοράς, Βελτίωση της αστικής συγκοινωνίας με των υπεραστικών οικισμών που συνδέεται με το κέντρο της πόλης.Διαμόρφωση υπαίθριων χώρων στάθμευσης στο κέντρο της πόλης και ανάπτυξη συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης και ψηφιακή εφαρμογή ενημέρωσης της κυκλοφορίας. Βελτίωση των πεζοδρομίων με έργα καθαρισμού και διαπλάτυνσης καθώς και έργα για τη χρήση από ΑμεΑ όπως ράμπες και οδηγοί τυφλών. Επέκταση του δικτύου κόμβων ενοικίασης ποδηλάτων συμβατικών και ηλεκτρικών. Προμήθεια και χρήση ηλεκτρικών λεωφορείων ως μέσο αστικής συγκοινωνίας	3.1.2.	Αναβάθμιση / ανάπτυξη νέων κόμβων πολυτροπικής μετακίνησης, μέσων και δικτύων ΜΜΜ και ενίσχυση βιώσιμων μεταφορών και αστικής κινητικότητας	Δ	x
Ήπειρος	Ιωάννινα και κοντινή ορεινή περιοχή	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	23	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητας	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και φιλικότητας προορισμού: Βελτίωση υποδομών μεταφορών (αεροδρόμιο, ΜΜΜ) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα. Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιση αστική κινητικότητα, κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Ήπειρος	Ηπειρώτικη Ακτή	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	7	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιότητας αναβάθμισης στην παραλία: Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (π.χ. υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα). Βελτίωση προσβασιμότητας/Δίκτυου διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία και τις περιοχές κολύμβησης, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους / σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο. Τοποθέτηση απαραίτητων σημάτων σε κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων. Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με περιορισμένη κινητικότητα ή άτομα με περιορισμένη όραση (π.χ. σύστημα seatrac αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα ή μέσω πλωτών αναπηρικών μαξιδίων) στα πρότυπα της Κέρκυρας (21 παραλίες προσβάσιμες για άτομα με κινητικά προβλήματα)	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Ήπειρος	Ηπειρώτικη Ακτή	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	9	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος και των υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιση αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.4.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Ήπειρος	Ηπειρώτικη Ακτή	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	10	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας των τουριστικών πόλων του προορισμού μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πολλούς τουριστικού ενδιαφέροντος) ώστε ο χαρακτήρας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος που έχει κατά τόπους στοιχεία luxurios / high end αγοράς (κυρίως λόγω του Yachting αλλά και των premium καταλυμάτων κυρίως στα Σύβοτα) να υποστηρίζεται από την εικόνα του προορισμού. Αναβάθμιση περιβάλλοντος χώρου και υποστηρικτικών υποδομών κοινωνικών κόμβων με σεβασμό στην τοπική αρχιτεκτονική και αναδεικνύοντας μία ενοποιημένη και αναβαθμισμένη εικόνα	1.4.1.	Προώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Ήπειρος	Ηπειρώτικη Ακτή	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	17	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Ηπειρωτική Ακτή» και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: 1)Συνεχή ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθιστών ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) 2)Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) 3)Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν 4)Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Ήπειρος	Ηπειρώτικη Ακτή	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	23	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δράσεις για έναν βιώσιμο και αειφορικό προορισμό: Προώθηση ενεργειακής και αισθητικής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων και κατοικιών. Δημιουργία και ανάπτυξη δικτύου έξυπνου αστικού φωτισμού, προσαρμοσμένου στη φυσιογνωμία του προορισμού. Ενίσχυση της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις. Υπογειοποίηση των καλωδίων ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) και τηλεπικοινωνιών (ΟΤΕ) και επένδυση σε οπτικές ίνες, ιδίως στους τουριστικούς πόλους του προορισμού (Πάργα, Σύβοτα)	1.4.2.	Προώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Θεσσαλία	Βόλος, Πήλιο & Σποράδες	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	38	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση. Επέκταση των εγκαταστάσεων συστημάτων αυτόνομης πρόσβασης (σύστημα seatrack) καθώς οι υποδομές για τη χρήση τους υπάρχουν μόνο στις παραλίες Μηλιά και Γλύφα στην Αλόννησο. Επέκταση του δικτύου παραλιών προσβάσιμων για ΑμεΑ. Ευρύτερες παρεμβάσεις στις παραθαλάσσιες υποδομές ώστε αρκετές παραλίες του προορισμού να ενταχθούν στην χάρτη Προσβάσιμου Τουρισμού (Accessible Tourism). Προτεινόμενα έργα, εκτός από τη χρήση seatrack και κατάλληλων χώρων στάθμευσης, η κατασκευή ειδικών διαδρόμων που θα ενώνουν σημεία της παραλίας ώστε να επιτρέπεται η χρήση αναπηρικού αμαξιδίου, αποδυτήρια για χρήση από ΑμεΑ καθώς και χώροι σκίασης και πληροφοριακές πινακίδες για ανθρώπους με προβλήματα όρασης	2.1.3.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Θεσσαλία	Βόλος, Πήλιο & Σποράδες	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	39	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα, κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Θεσσαλία	Μετέωρα και Δ. Θεσσαλία	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και της εναλλακτικής αστικής κινητικότητας στους τουριστικούς πόλους του προορισμού	Επίσπευση της υλοποίησης των Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας σε Δήμους του προορισμού (Λάρισα, Καρδίτσα). Επέκταση του δικτύου ποδηλατοδρόμων και των κόμβων ενοικίασης ποδηλάτων ιδιαίτερα στους μεγαλύτερους αστικούς ιστούς του προορισμού. Αντικατάσταση των δημοτικών στόλων οχημάτων με ηλεκτροκίνητα οχήματα, καθώς και των μέσων αστικής συγκοινωνίας με ηλεκτροκινούμενα λεωφορεία και προώθηση της χρήσης ηλεκτροκίνητων οχημάτων και εγκατάσταση σημείων φόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων στα μεγάλα αστικά κέντρα του προορισμού όπως η Λάρισα και τα Τρίκαλα. Μελέτη και κατασκευή υπαίθριων χώρων στάθμευσης και βελτιστοποίηση του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης στους μεγαλύτερους αστικούς ιστούς του προορισμού. Αναπλάσεις των μεγάλων αστικών κέντρων με τη δημιουργία ποδηλατικών διαδρόμων και την προμήθεια ηλεκτρικών ποδηλάτων και ποδηλάτων για ΑμεΑ. Τοποθέτηση διακριτικών ταπελνών/ δίγλωσσων πινακίδων σε κομβικά σημεία των αστικών κέντρων/οικισμών του προορισμού που θα καθοδηγούν τους επισκέπτες προς τα ΜΜΜ, τα λεωφορεία, πολιτιστικούς χώρους κ.α. ώστε ο επισκέπτης να αισθάνεται ασφάλεια στον προορισμό.	1.4.3.	Αναβάθμιση / ανάπτυξη νέων κόμβων πολυτροπικής μετακίνησης, μέσων και δικτύων ΜΜΜ και ενίσχυση βιώσιμων μεταφορών και αστικής κινητικότητας	Δ	x
Θεσσαλία	Μετέωρα και Δ. Θεσσαλία	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	33	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα, κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Θεσσαλία	Μετέωρα και Δ. Θεσσαλία	Πολιτιστικός & Θρησκευτικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	36	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών	Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας, παροχών και κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών υποδομών(πχ τουαλέτες, βεστιάρια) όπου υπάρχουν ελλείψεις(με έμφαση στις υποδομές για άτομα με μειωμένη κινητικότητα). Αναβάθμιση φωτισμού, χώρων υποδοχής και πρόσβασης των πολιτιστικών πόρων (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, διατηρητέα κτίρια, εκκλησίες, μουσεία). Διερεύνηση ωραρίου λειτουργίας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων τους μήνες εκτός περιόδου αιχμής. Άμεση δημοπράτηση του έργου πινακίδων σήμανσης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων στις εθνικές και επαρχιακές οδούς	2.1.1.	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών και προώθηση, προστασία και ανάδειξη πολιτιστικού, φυσικού, ιστορικού, θρησκευτικού και κτιριακού αποθέματος	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Νησιά Ιονίου	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	6	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου των νησιών μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, ενίσχυσης της δομικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών (με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις), βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) ώστε ο χαρακτήρας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας που έχει στοιχεία luxurious / high end αγοράς (κυρίως λόγω του Yachting) να υποστηρίζεται από την εικόνα των προορισμών	1.4.1.	Προώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Ιονίων Νήσων	Νησιά Ιονίου	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	12	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχειρίσις του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Ιόνια Νησιά» και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε επιμέρους προορισμό και κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: - Συνεχή ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) - Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) -Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν -Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Νησιά Ιονίου	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	17	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιοτικής αναβάθμισης στην παραλία όπως: Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση και δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους / σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο. Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με περιορισμένη κινητικότητα ή άτομα με περιορισμένη όραση (π.χ. σύστημα seatrac αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα ή μέσω πλωτών αναπηρικών αμαξιδίων) στα πρότυπα της Κέρκυρας (21 παραλίες προσβάσιμες για άτομα με κινητικά προβλήματα). Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας. Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Νησιά Ιονίου	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	19	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του Ιονίου για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) και συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος(με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιση αστική κινητικότητα κ.α.) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Νησιά Ιονίου	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	30	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Βελτίωση του οδικού δικτύου που οδηγεί σε δημοφιλείς παραλίες της Περιφέρειας και σαφώς χωροθετημένοι χώροι παρκαρίσματος με εξορθολογισμό των τιμών στάθμευσης και δεσμευμένους χώρους για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Κέρκυρα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	13	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του Ιονίου για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Συνεχής προώθηση των ενεργειών οι οποίες έχουν καταστήσει την Κέρκυρα όσον αφορά τις παραλίες, νησί φιλικό προς τα ΑμεΑ, με 21 προσβάσιμες παραλίες για άτομα με κινητικά προβλήματα μέσω πλωτών αναπηρικών αμαξιδίων, όπως και εξέταση των δυνατοτήτων επέκτασης του συστήματος seatrac για την αυτόνομη πρόσβαση των ΑμεΑ στη θάλασσα	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Κέρκυρα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	14	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου της Κέρκυρας μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) ώστε ο χαρακτήρας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας που έχει στοιχεία luxurious/high end αγοράς (κυρίως λόγω του Yachting το οποίο είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένο στην Κέρκυρα) να υποστηρίζεται από την εικόνα των προορισμών	1.4.1.	Προώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Ιονίων Νήσων	Κέρκυρα	Ήλιος & Θάλασσα	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	16	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών	Δράσεις αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων για την ενίσχυση του S&B: Δημιουργία σύγχρονης και εύχρηστης ολοκληρωμένης ψηφιακής πύλης δραστηριοτήτων Sun & Beach, αναπτυγμένη σε πολλαπλές γλώσσες και βελτιστοποιημένη για πολλαπλούς τύπους συσκευών -η οποία θα αποτελεί μέρος της ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό- με σκοπό την πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες παραλίες και τις παρεχόμενες δραστηριότητες(π.χ. περιγραφή, πρόγραμμα λειτουργίας, διαθέσιμες διαδρομές προσβασιμότητας) - στην πλατφόρμα θα περιλαμβάνεται η δυνατότητα κρατήσεων σε εστιατόρια πλησίον της παραλίας και σε οργανωμένες υπηρεσίες / δραστηριότητες που προσφέρονται. Χρήση τεχνολογιών ψηφιακού περιεχομένου για την ενίσχυση της εμπειρίας και των δραστηριοτήτων των επισκεπτών ως προς τα σημεία ενδιαφέροντος του προϊόντος Sun and Beach (παραλίες –χάρτες, αξιολόγηση, κατηγοριοποίηση ανά ομάδα στόχο π.χ. φιλική για οικογένειες πρόσβαση- παρεχόμενες υπηρεσίες, προσβασιμότητα από ΑμεΑ, καιρικές συνθήκες, δραστηριότητες, φαγητό, κοντινά σημεία ενδιαφέροντος) και την εφαρμογή ψηφιακών ασύρματων τεχνολογιών για την προβολή/ αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων της κατηγορίας Sun & Beach	2.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Κέρκυρα	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	21	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης συνδεσιμότητας παραλίας: Βελτίωση του οδικού δικτύου που οδηγεί σε δημοφιλείς παραλίες του προορισμού «Κέρκυρα» και σαφώς χωροθετημένοι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων με εξορθολογισμό των κομίστρων στάθμευσης και δεσμευμένου χώρου για ΑμεΑ ή άτομα με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Κέρκυρα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	25	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του Ιονίου για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες), παρεμβάσεις σε δημόσιους υπαίθριους χώρους, χώρους πολιτιστικού, ιστορικού ενδιαφέροντος (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ.) και ψυχαγωγίας για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα (κατάλληλοι φωτεινοί σηματοδότες, ράμπες κτλ.)	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Ζάκυνθος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας αστικών κέντρων και παραδοσιακών οικισμών μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) ώστε ο χαρακτήρας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος που έχει στοιχεία luxurious / high end αγοράς (κυρίως λόγω των ξενοδοχειακών υποδομών 5* αλλά εν μέρει και του yachting) να υποστηρίζεται από την εικόνα του προορισμού και αναβάθμιση περιβάλλοντος χώρου και υποστηρικτικών υποδομών συγκοινωνιακών κόμβων με σεβασμό στην τοπική αρχιτεκτονική και αναδεικνύοντας μία ενοποιημένη και αναβαθμισμένη εικόνα	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Ζάκυνθος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	11	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιότητας αναβάθμισης στην παραλία όπως: Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση και δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους / σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο . Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (π.χ. υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα). Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων. Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με κινητική αναπηρία ή / και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση (π.χ. σύστημα seatrac αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα) - το σύστημα seatrac δεν υπάρχει σε καμία παραλία του νησιού δυσχεραίνοντας την προσβασιμότητα στις παραλίες της Ζακύνθου/ Δημιουργία χώρων στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Ζάκυνθος	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	31	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του Ιονίου για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Ιονίων Νήσων	Κεφαλονιά, Ιθάκη & Λευκάδα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	7	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου των νησιών μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρομίων, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) ώστε ο χαρακτήρας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας που έχει στοιχεία <i>luxurious / high end</i> αγοράς (κυρίως λόγω του <i>yachting</i>) να υποστηρίζεται από την εικόνα των προορισμών	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Κεφαλονιά, Ιθάκη & Λευκάδα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	12	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Ανάπτυξη λιμενικών υποδομών και υπηρεσιών κατάλληλων για την πρόσβαση και τη χρήση από ΑμεΑ	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Ιονίων Νήσων	Κεφαλονιά, Ιθάκη & Λευκάδα	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	13	Ανάπτυξη υποδομών για τη βελτίωση της προσβασιμότητας	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιότητας αναβάθμισης της παραλίας: Εξέταση της επέκτασης του συστήματος <i>seats</i> για αυτόνομη πρόσβαση ΑμεΑ στην θάλασσα και σε περισσότερες παραλίες του προορισμού. Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους / σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο. Χωροθέτηση ομπρελών / ξαπλωστρών με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις.	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Θεσσαλονίκη	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Αναπλάσεις δημόσιου χώρου και αναβάθμιση του κέντρου μέσω αστικών αναπλάσεων (π.χ. ανάπλαση ΔΕΘ, ανάπλαση άξονα Αριστοτέλους, αναπλάσεις βασικών πλατειών, επέκταση παλιάς παραλίας με <i>deck</i> , νέοι «Στάβλοι Παπάφη», νέο γήπεδο Τούμπας με ανάπλαση περιβάλλοντος αστικού χώρου κ.α.) και ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων και προσόψεων κτιρίων, μετατροπής υποβαθμισμένων περιοχών μεταβιομηχανικού χαρακτήρα σε ζώνες αναψυχής, αθλητισμού και πολιτισμού, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας και βελτίωσης της καθαριότητας δρόμων και πεζοδρομίων, ενίσχυσης / αποκατάστασης του αστικού φωτισμού σε περιοχές του κέντρου με έλλειψη φωτισμού και ανάπτυξης δικτύου έξυπνου αστικού φωτισμού, προσαρμοσμένου στη φυσιογνωμία και τα χαρακτηριστικά της πόλης, ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις και βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα, κ.α.	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Θεσσαλονίκη	Πολιτιστικός & Θρησκευτικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	5	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών	Δράσεις βελτίωσης υποστηρικτικών υποδομών μουσείων, αρχαιολογικών χώρων και λουιτών πόρων πολιτιστικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος, όπως: Αναβάθμιση φωτισμού, τουριστικής σήμανσης, χώρων υποδοχής και πρόσβασης των πολιτιστικών πόρων (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, διατηρητέα κτίρια, εκκλησίες, μουσεία), Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας, παροχών και κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών δομών (π.χ. τουαλέτες, βεστιάρια) όπου υπάρχουν ελλείψεις (με έμφαση στις υποδομές για άτομα με μειωμένη κινητικότητα), Εκσυγχρονισμός και βελτίωση εξοπλισμού μουσείων και πολιτιστικών κτιρίων	3.1.1.	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών και πρωώθηση, προστασία και ανάδειξη πολιτιστικού, φυσικού, ιστορικού, θρησκευτικού και κτιριακού αποθέματος	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Χαλκιδική	Πολιτιστικός & Θρησκευτικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	2	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών	Δράσεις βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των υποδομών του πολιτιστικού/θρησκευτικού τουρισμού, όπως: Αναβάθμιση φωτισμού, τουριστικής σήμανσης, χώρων υποδοχής και πρόσβασης των πολιτιστικών πόρων (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, διατηρητέα κτίρια, εκκλησίες, μουσεία), Αναβάθμιση και ανάδειξη σημαντικών τοποσήμων (π.χ. Διώρυγα Ξέρξη, Αμμουλιανή, Άσος Αριστοτέλη, Σπίτι Ζορμπά στο Παλαιοχώρι, Μουσείο Μεταλλευτικής Ιστορίας στη Βίλλα Μποδοσάκη, κ.α.), αρχαιολογικών χώρων (π.χ. Αρχαία Στάγειρα, Κάστρο Νέπωσι, Σιδηροκάουσια, Αρχαίο Ιερό Ουρανοπούλης κ.α.) και προσκυνηματικών χώρων (π.χ. Μεγάλη Παναγιά), Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας και κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών δομών (π.χ. τουαλέτες, βεστιάρια) όπου υπάρχουν ελλείψεις (με έμφαση στις υποδομές για άτομα με μειωμένη κινητικότητα), Εκσυγχρονισμός και βελτίωση εξοπλισμού μουσείων και πολιτιστικών κτιρίων	4.1.1.	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών και πρωώθηση, προστασία και ανάδειξη πολιτιστικού, φυσικού, ιστορικού, θρησκευτικού και κτιριακού αποθέματος	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Χαλκιδική	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	7	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας της Χαλκιδικής για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης αστικού περιβάλλοντος (π.χ. Νέα Μουδανιά, Πολύγυρος, Νικήτη, Κασσανδρεία, Ιερισός) για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.4.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Κεντρική Μακεδονία	Χαλκιδική	Ήλιος & Θάλασσα	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	11	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών	Δράσεις αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων για ενίσχυση του Sun & Beach, όπως: Δημιουργία σύγχρονης και εύχρηστης ολοκληρωμένης ψηφιακής πύλης δραστηριοτήτων Sun & Beach - ανεπτυγμένη σε πολλαπλές γλώσσες και βελτιστοποιημένη για πολλαπλούς τύπους συσκευών -η οποία θα αποτελεί μέρος της ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό- με σκοπό την πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες παραλίες, παρεχόμενες δραστηριότητες (π.χ. χάρτες, πρόσβαση, περιγραφή/χαρακτηριστικά, αξιολόγηση, παρεχόμενες υπηρεσίες, κατηγοριοποίηση ανά ομάδα στόχο π.χ. φιλική για οικογένειες, δραστηριότητες, φαγητό, κοντινά σημεία ενδιαφέροντος, διαθέσιμες διαδρομές προσβασιμότητας, ύπαρξη πρόσβασης σε ΑΜΕΑ/συστήματα seatrac) - στην πλατφόρμα θα περιλαμβάνεται η δυνατότητα κρατήσεων σε εστιατόρια πλησίον της παραλίας	2.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Χαλκιδική	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	14	Βελτίωση και αξιοποίηση υποστηρικτικών υποδομών του προϊόντος Sun & Beach	Δράσεις βελτίωσης της προσβασιμότητας και ποιτικής αναβάθμισης των παραλιών, όπως: Εργασίες βελτίωσης του οδικού δικτύου (ενδεικτικά, Κασσάνδρα: τμήμα από Καλλιθέα μέχρι Παλιούρι, Σιθωνία: έλλειψη αυτοκινητοδρόμου), Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο, Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση, Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή άτομα με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο, Κατασκευή ειδικών ανελκυστήρων ή ανυψωτικών εξεδρών σε περίπτωση ανισόπεδο εδάφους, εξασφαλίζοντας πρόσβαση στην παραλία για όλους, Παρουσία ναυαγοσώστη και πληροφορίες για το κοινό στην είσοδο της παραλίας και στον ιστότοπο του δήμου, με λεπτομέρειες σχετικά με τους όρους προσβασιμότητας και τις υπηρεσίες υποστήριξης που διατίθενται, Υποδομές πλήρους και απρόσκοπτης πρόσβασης (ράμπες πρόσβασης, πλακόστρωτα πεζοδρόμια, ασφαλείς διαβάσεις με κατάλληλη σήμανση /πληροφόρηση / ειδοποίηση και για ΑμεΑ) από το δημόσιο δρόμο στην παραλία, Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών (π.χ. σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου κι εξόδου από τη θάλασσα, εξατομικευμένης καθοδήγησης για άτομα με προβλήματα όρασης) σε ΑμεΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα σε οργανωμένες και μη οργανωμένες παραλίες οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή επισκεψιμότητα, Αναβάθμιση / βελτίωση / ήπια αξιοποίηση των ακτών και των ελεύθερων παραλιών του προορισμού με στόχο την ανάπτυξη/αναβάθμιση κατάλληλων υποστηρικτικών υποδομών –ιδιαίτερα στις ελεύθερες παραλίες (π.χ. υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα), την παροχή υπηρεσιών (ενδεικτικά: χώροι αναψυχής, εγκαταστάσεις άθλησης, παιδότοποι, βοηθητικοί χώροι, χώροι διημέρευσης, χώροι πρασίνου, εστιατόρια, αναψυκτήρια) και εμπειριών (π.χ. μοναδικότητα του θερινού κινηματογράφου) υψηλής ποιότητας βάσει σχεδιασμού που τηρεί τις αρχές της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και ευρύτερης συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών προσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Όλυμπος & Ακτές Πιερίας	Πολιτιστικός & Θρησκευτικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	2	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών	Δράσεις βελτίωσης υποστηρικτικών υποδομών και ανάδειξης μουσείων, αρχαιολογικών χώρων και λουπών πόρων πολιτιστικού και θρησκευτικού ενδιαφέροντος, όπως: Αναβάθμιση φωτισμού, τουριστικής σήμανσης, χώρων υποδοχής και πρόσβασης των πολιτιστικών πόρων (π.χ. αρχαιολογικοί χώροι, εκκλησίες, μοναστήρια, μουσεία), Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας, παροχών και κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών δομών (π.χ. τουαλέτες, βεστιάρια) όπου υπάρχουν ελλείψεις (με έμφαση στις υποδομές για άτομα με μειωμένη κινητικότητα), Εξέταση ανακαίνισης και εκσυγχρονισμού του αρχαιολογικού μουσείου Δίου με τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών, Αναβάθμιση αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών μνημείων για τον αντικατοπτρισμό της σπουδαιότητάς τους (Βελτίωση κατάστασης σήμανσης υφιστάμενων πινακίδων, βελτίωση καθαριότητας του χώρου, συντήρηση μονοπατιών, διεύρυνση ωραρίου επισκεψιμότητας), Υποδομές αξιοποίησης και ανάδειξης του Κάστρου του Πλαταμώνα και εφαρμογή κατάλληλων μέτρων ασφαλείας γύρω από τα ψηλά τείχη του, Αναβάθμιση και ανάδειξη σημαντικών τοπόσημων (Όλυμπος, Κάστρο Πλαταμώνα κ.α.), αρχαιολογικών χώρων (π.χ. Αρχαίο Δίον, κ.α.) και προσκυνηματικούς χώρους (π.χ. Σπήλαιο Αγίου Διονύσου, μεταβυζαντινές εκκλησίες στον οικισμό Σκοτίνια, Ιερά Μονη Πέτρας κ.α.)	3.1.1.	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών και προώθηση, προστασία και ανάδειξη πολιτιστικού, φυσικού, ιστορικού, θρησκευτικού και κτιριακού αποθέματος	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Όλυμπος & Ακτές Πιερίας	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	10	Αναβάθμιση / βελτίωση υποδομών Τουρισμού Υπαιθριων Δραστηριοτήτων	Δράσεις ανάπτυξης και βελτίωσης μονοπατιών/διαδρομών, όπως: Δημιουργία δικτύων μονοπατιών και διαδρομών συνδεδεμένων με συγκεκριμένα τοπικά προϊόντα, τηρώντας τις αρχές της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και εκπαίδευσης, με σκοπό τη διασύνδεση των σημείων και των πόρων οικολογικού, πολιτιστικού, θρησκευτικού, λαογραφικού και γαστρονομικού ενδιαφέροντος, Κατάλληλη σήμανση των μονοπατιών ως προς την ενδεδειγμένη διαδρομή και το βαθμό δυσκολίας, καθώς και τακτική επισκευή και συντήρηση, Δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ	4.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών προσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Κεντρική Μακεδονία	Όλυμπος & Ακτές Πιερίας	Ήλιος & Θάλασσα	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	13	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών	Δράσεις αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων για ενίσχυση του Sun & Beach, όπως: Δημιουργία σύγχρονης και εύχρηστης ολοκληρωμένης ψηφιακής πύλης δραστηριοτήτων Sun & Beach - ανεπτυγμένη σε πολλαπλές γλώσσες και βελτιστοποιημένη για πολλαπλούς τύπους συσκευών -η οποία θα αποτελεί μέρος της ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό- με σκοπό την πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες παραλίες, παρεχόμενες δραστηριότητες (π.χ. χάρτες, πρόσβαση, περιγραφή/χαρακτηριστικά, αξιολόγηση, παρεχόμενες υπηρεσίες, κατηγοριοποίηση ανά ομάδα στόχο π.χ. φιλική για οικογένειες, δραστηριότητες, φαγητό, κοντινά σημεία ενδιαφέροντος, διαθέσιμες διαδρομές προσβασιμότητας, ύπαρξη πρόσβασης σε ΑΜΕΑ/συστήματα seatrac) - στην πλατφόρμα θα περιλαμβάνεται η δυνατότητα κρατήσεων σε εστιατόρια πλησίον της παραλίας	2.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Όλυμπος & Ακτές Πιερίας	Αθλητικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	15	Συντήρηση και αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων	Δράσεις αναβάθμισης υποδομών τουρισμού περιπέτειας και αθλητικού τουρισμού, όπως: Συντήρηση υφιστάμενων και χάραξη νέων ορειβατικών, πεζοπορικών και ποδηλατικών διαδρομών, βελτίωση σήμανσης μονοπατιών σε εκείνα τα οποία παρουσιάζουν ελλείψεις, Εφαρμογή κοινού συστήματος σήμανσης των πεζοπορικών και ποδηλατικών διαδρομών, Δημιουργία δικτύων διαδρομών ορειβατικού σκι σε υφιστάμενες δασικές οδούς και ορειβατικά μονοπάτια, ιδιαίτερα σε ορεινά συγκροτήματα που δεν διαθέτουν χιονοδρομικά κέντρα, καθώς και πλησίον ορεινών οικισμών που διαθέτουν ικανοποιητικές δομές φιλοξενίας και εστίασης, Εξέταση δημιουργίας δικτύου ποδηλατικών διαδρομών κατάβασης και κατασκευή δικτύου ποδηλατικών διαδρομών αντοχής στα Πιέρια όρη, Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας ΑμεΑ και ατόμων με προβλήματα κινητικότητας για να έχουν πρόσβαση σε υπαίθριες δραστηριότητες, Πιστοποίηση περπατητικών διαδρομών και μονοπατιών με βάσει τα ευρωπαϊκά πρότυπα ώστε να είναι επισκέψιμα, Πιστοποίηση ποιότητας και καταλληλότητας των αθλητικών υποδομών και εγκαταστάσεων	5.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Κεντρική Μακεδονία	Όλυμπος & Ακτές Πιερίας	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	16	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν την εύκολη προσβασιμότητα για όλους στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης της προσβασιμότητας και ποιοτικής αναβάθμισης των παραλιών, όπως: Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο της παραλίας, Εξέταση ανάπτυξης / βελτίωσης υποδομών προσβασιμότητας και παροχών (π.χ. σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα, εξατομικευμένης καθοδήγησης για άτομα με προβλήματα όρασης) σε ΑμεΑ και άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα σε περισσότερες οργανωμένες αλλά και μη οργανωμένες παραλίες οι οποίες παρουσιάζουν υψηλή επισκεψιμότητα, Παρουσία ναυαγοσώστη και πληροφορίες για το κοινό στην είσοδο της παραλίας και στην διαδικτυακή πύλη του προορισμού, με λεπτομέρειες σχετικά με τους όρους προσβασιμότητας και τις υπηρεσίες υποστήριξης που διατίθενται, Υποδομές πλήρους και απρόσκοπτης πρόσβασης (ράμπες πρόσβασης, πλακόστρωτα πεζοδρόμια, ασφαλείς διαβάσεις) με κατάλληλη σήμανση/πληροφόρηση/ειδοποίηση και για ΑμεΑ από το δημόσιο δρόμο στην παραλία και ανάπτυξη κατάλληλων βασικών υποστηρικτικών δομών (π.χ. υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, αποδυτήρια, ντουζιέρες, σκίαστρα, ξαπλώστρες, τραπέζοκαθίσματα) όπου υπάρχουν ελλείψεις,	2.1.3.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Κρήτης	Κρήτη	City Break	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	10	Ανάπλαση σημαντικών έργων υποδομής και αστικής ανάπτυξης των πόλεων	Δράσεις βελτίωσης του αστικού ιστού, ιδιαίτερα ως προς την προσβασιμότητα και τη οδική ασφάλεια, όπως: Βελτίωση της οδικής ασφάλειας, στο οδικό δίκτυο που συνδέεται με τις πύλες εισόδου/εξόδου του προορισμού, στο εσωτερικό οδικό δίκτυο και στους περιφερειακούς κόμβους των πόλεων, Βελτίωση των πεζοδρομίων με έργα καθαρισμού και διαπλάτυνσης καθώς και έργα για τη χρήση από ΑμεΑ όπως ράμπες και οδηγιοί τυφλών	5.1.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Κρήτης	Κρήτη	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	11	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος του προορισμού	Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας των αστικών κέντρων και των τουριστικών πόλων του προορισμού μέσω χωρικών αναπλάσεων που περιλαμβάνουν δράσεις επέκτασης πεζοδρόμων και ζωνών πρασίνου, ανάπτυξη δικτύου έξυπνου αστικού φωτισμού, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπτυξης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων, ενίσχυσης της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις (εστιασμένες παρεμβάσεις σε αναδυόμενους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) και γενικά βελτίωσης των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Κρήτης	Κρήτη	Πολιτιστικός & Θρησκευτικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	13	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών	Δράσεις βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των υποδομών του πολιτιστικού/θρησκευτικού τουρισμού, όπως: Συντήρηση/αναβάθμιση/εκσυγχρονισμός/ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, μουσείων, χώρων πολιτιστικής- θρησκευτικής κληρονομιάς (αναβάθμιση φωτισμού, τουριστικής σήμανσης, χώρων υποδοχής και εμπορικών δραστηριοτήτων/πωλητηρίων, καφέ και εστιατορίων, χώρων υγιεινής και καθαριότητας, πρόσβασης των πολιτιστικών πόρων και χώρων πάρκινγκ, με ιδιαίτερη μνεία για ΑΜΕΑ κα άτομα μειωμένης κινητικότητας κλπ), Εκσυγχρονισμός και βελτίωση εξοπλισμού μουσείων και πολιτιστικών κτιρίων, Ενέργειες για την αποκατάσταση και επισκεψιμότητα μνημείων και αρχαιολογικών χώρων και ενίσχυση τους με τα κατάλληλα αφηγηματικά εργαλεία (πλούσια ιστορία, διασύνδεση με τον μυθολογικό Μινώταυρο)	4.1.1.	Βελτίωση βασικών πολιτιστικών υποδομών και πρωώθηση, προστασία και ανάδειξη πολιτιστικού, φυσικού, ιστορικού, θρησκευτικού και κτιριακού αποθέματος	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Κρήτης	Κρήτη	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	27	Αναβάθμιση βασικών υποδομών πρόσβασης στις περιοχές οικουριστικού ενδιαφέροντος	Δράσεις ανάπτυξης και βελτίωσης μονοπατιών/διαδρομών, όπως: Επέκταση της καταγραφής και της σύνδεσης των μονοπατιών – διαδρομών (ο περιπατητικός χάρτης της Κρήτης είναι αρκετά εκτενής αλλά ακόμα υπολείπονται αρκετές διαδρομές που μπορούν να καταγραφούν ώστε να ολοκληρωθεί), Κατάλληλη σήμανση σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα (επεξήγησης, ενημέρωσης και κατεύθυνσης) με συχνή ανανέωση όπου κρίνεται απαραίτητο καθώς και συχνός καθαρισμός των μονοπατιών και ανακατασκευή λόγω φυσικών καταστροφών ή διαβρώσεων, Ανάπτυξη ποδηλατικής διαδρομής όπου η γεωμορφολογία το επιτρέπει, Δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ	8.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Κρήτης	Κρήτη	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	31	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Κρήτη» και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: - Συνεχής ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) - Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) - Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν - Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Κρήτης	Κρήτη	Ήλιος & Θάλασσα	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	32	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών	Δράσεις αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων για ενίσχυση του Sun & Beach, όπως: Δημιουργία σύγχρονης και εύχρηστης ολοκληρωμένης ψηφιακής πύλης δραστηριοτήτων Sun & Beach και χρήση λουτών τεχνολογιών ψηφιακού περιεχομένου , ενσωματώνοντας και αξιοποιώντας υφιστάμενες αξιολογικές προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση (www.cretanbeaches.com), αναπτυσσόμενη σε πολλαπλές γλώσσες και βελτιστοποιημένη για πολλαπλού τύπου συσκευών -η οποία θα αποτελεί μέρος της ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό- με σκοπό την πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες παραλίες και τις παρεχόμενες υποδομές και δραστηριότητες (π.χ. χάρτες, πρόσβαση, περιγραφή/χαρακτηριστικά, αξιολόγηση, παρεχόμενες υπηρεσίες, κατηγοριοποίηση ανά ομάδα π.χ. φιλική για οικογένειες, δραστηριότητες, φαγητό, κοντινά σημεία ενδιαφέροντος, διαθέσιμες διαδρομές προσβασιμότητας, ύπαρξη πρόσβασης σε ΑΜΕΑ/συστήματα seatrac) - στην πλατφόρμα θα περιλαμβάνεται η δυνατότητα κράτησεων σε εστιατόρια πλησίον της παραλίας και σε οργανωμένες υπηρεσίες / δραστηριότητες που προσφέρονται ενώ θα περιλαμβάνει κρίσιμη πληροφόρηση σχετικά με τις καιρικές συνθήκες και ποιες παραλίες ευνοούνται για τη βέλτιστη εμπειρία των επισκεπτών	2.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Κρήτης	Κρήτη	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	44	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιότητας αναβάθμισης στην παραλία, όπως: Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση, Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση, Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα), Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο, Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων, Συνέχιση και ενίσχυση των ήδη σημαντικών ενεργειών για υποδομές προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ και σε περισσότερες παραλίες του προορισμού (είτε με επέκταση συστημάτων seatrac σε περισσότερες παραλίες καθώς τα προηγούμενα έτη υπήρχαν ήδη εγκαταστάσεις στην Παραλία Χώρας (Ρέθυμνο), σε τρεις παραλίες των Χανίων (Άγιοι Απόστολοι, Άγιος Ονούφριος και Νέα Χώρα) και στον Καρτερό (Ηράκλειο) είτε παροχή πρόσβασης με χρήση πλωτών αμαξιδίων κ.α.)	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Κρήτης	Κρήτη	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	67	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης συνδεσιμότητας της παραλίας, όπως: Βελτίωση του οδικού δικτύου που οδηγεί σε δημοφιλείς αλλά και πιο απομονωμένες παραλίες του προορισμού, Αύξηση δρομολογίων των ΜΜΜ κατά την περίοδο αιχμής για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών και την αποφυγή συνωστισμού, σαφώς χωροθετημένοι χώροι παρκαρίσματος με δεσμευμένους χώρους για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Κρήτης	Βόρεια Κρήτη	Αθλητικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	17	Αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων	Ολοκλήρωση μελέτης και έναρξη κατασκευής των μελετών που έχουν διενεργηθεί για την αναβάθμιση του Παγκρήτιου Σταδίου που περιλαμβάνει την κατασκευή νέου τετραώροφου κτηριακού συγκροτήματος,, με συνεδριακούς χώρους και θέσεις VIP καθώς νέου χώρου στάθμευσης οχημάτων, νέων θέσεων ΑμεΑ. Επιπλέον, θα πραγματοποιηθούν έργα για την ενεργειακή αναβάθμιση του σταδίου, η αναβάθμιση του φωτισμού του αγωνιστικού χώρου και των αποδυτηρίων ενώ στο στάδιο θα πραγματοποιηθεί ψηφιακή αναβάθμιση	6.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Δωδεκάνησα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος του προορισμού	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου των νησιών μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε αναδυόμενους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος). Ενίσχυση της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις	1.4.1.	Πρώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Δωδεκάνησα	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασηματοδο	10	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	•Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Δωδεκάνησα» και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: --Συνεχή ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) --Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) -Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν -Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Δωδεκάνησα	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	19	Βελτίωση προσβασιμότητας σε προορισμούς Sun & Beach των νησιών Δωδεκανήσων	Δράσεις για την βελτίωση της προσβασιμότητας στις παραλίες και συγκεκριμένα: -Βελτίωση οδικής ασφάλειας στους άξονες που οδηγούν σε παραλίες με ήπιες παρεμβάσεις χωρίς να διαταράσσεται το φυσικό περιβάλλον και δημιουργία δημοτικών χώρων στάθμευσης σε δημοφιλείς παραλίες και ειδική μέριμνα για τη στάση και στάθμευση των τουριστικών λεωφορείων -Ευρύτερες παρεμβάσεις στις παραθαλάσσιες υποδομές ώστε να δημιουργηθεί ένα δίκτυο παραλιών που περιλαμβάνει δημοφιλείς προορισμούς (Ρόδος, Κως) και αναδυόμενους να ενταχθούν στην χάρτη Προσβάσιμου Τουρισμού (Accessible Tourism) -Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο -Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο -Πιστοποίηση ποιότητας και καταλληλότητας των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών των οργανωμένων παραλιών	2.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Δωδεκάνησα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	25	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α. και βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.4.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Δωδεκάνησα	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	49	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας των δωδεκανήσων για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Ολοκλήρωση των μελετών Προσβασιμότητας ΑμεΑ σε λιμένες στα νησιά Ρόδου, Σύμης, Τήλου, Χάλκης, Καρπάθου, Κάσου, Μεγίστης και επέκταση των μελετών στα υπόλοιπα νησιά των Δωδεκανήσων •Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση. Επέκταση των εγκαταστάσεων συστημάτων αυτόνομης πρόσβασης (σύστημα seatrack) καθώς η χρήση τους είναι πολύ περιορισμένη στον προορισμό	2.1.3.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Ρόδος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	2	Δημιουργία ενός ελκυστικού βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου της Ρόδου μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνιση εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) ώστε ο χαρακτήρας του παρεχόμενου τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας που έχει στοιχεία luxurious/high end αγοράς (κυρίως λόγω του Yachting το οποίο εμφανίζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης στον προορισμό) να υποστηρίζεται από την εικόνα των προορισμών	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Ρόδος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	3	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις ενίσχυσης της προσβασιμότητας στις παραλίες του προορισμού και συγκεκριμένα: -Βελτίωση του οδικού δικτύου που οδηγεί σε δημοφιλείς παραλίες του προορισμού «Ρόδος» και σαφώς χωροθετημένοι χώροι παρκαρίσματος με εξορθολογισμό των τιμών στάθμευσης και δεσμευμένους χώρους για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο -Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα) -Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση -Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο -Βελτίωση οδικής ασφάλειας στους άξονες που οδηγούν σε παραλίες με ήπιες παρεμβάσεις χωρίς να διαταράσσεται το φυσικό περιβάλλον -Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων -Χωροθέτηση ομπρελών / ξαπλωστρών με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις -αφήνοντας ελεύθερο χώρο για όσους δεν επιθυμούν να πληρώσουν- για την αποφυγή συνωστισμού που υποβαθμίζει την εμπειρία των επισκεπτών	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Ρόδος	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	7	Αναβάθμιση λιμενικών υποδομών, βελτίωση ακτοπλοϊκής προσβασιμότητας & συνδεσιμότητας της Ρόδου, Χάλκης, Σύμης και Τήλου	Δράσεις αναβάθμισης λιμενικών υποδομών και συγκεκριμένα: -Δημιουργία υποδομών στο τουριστικό λιμάνι της Ρόδου για τους επισκέπτες κρουαζιεροπλοίων αλλά και καταμαράν από την γειτονική Τουρκία -Πρωώθηση/ προβολή των νέων συστημάτων ασφαλείας (ISPS) που εγκαταστάθηκαν στα λιμάνια της Ρόδου καθιστώντας τα από τα πλέον ασφαλή για κρουαζιερόπλοια και σκάφη αναψυχής -Εφαρμογή λύσεων ITS (έξυπνων συστημάτων μεταφοράς) σε λιμένες (τεχνολογίες «ευφυών» λιμένων) για διαχείριση της ζήτησης, βελτιστοποίηση λειτουργιών και διαδικασιών, αυτοματοποίηση και ψηφιοποίηση λιμενικών λειτουργιών) -Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.2.	Ενίσχυση θαλάσσιας συνδεσιμότητας / προσβασιμότητας των προορισμών: αναβάθμιση/επέκταση λιμενικών υποδομών, βελτίωση ακτοπλοϊκής προσβασιμότητας & συνδεσιμότητας, αναβάθμιση / επέκταση τουριστικών λιμένων και κατάλληλων υποδομών για τον ναυτικό τουρισμό (κρουαζιέρα και σκάφη κρουαζιέρας)	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Ρόδος	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	30	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας της Ρόδου για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Παρεμβάσεις σε δημόσιους υπαίθριους χώρους, χώρους πολιτιστικού, ιστορικού ενδιαφέροντος (μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι κτλ) και ψυχαγωγίας για τη βελτίωση της προσβασιμότητας και την αξιοποίηση από ΑμεΑ (κατάλληλοι φωτεινοί σηματοδότες, ράμπες κτλ)	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Ρόδος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	41	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	•Συνέχιση και ενίσχυση των ήδη σημαντικών ενεργειών για υποδομές προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ και σε περισσότερες παραλίες του προορισμού «Ρόδος» (όπως η πράξη «δημιουργία μη μόνιμων υποδομών πρόσβασης ΑΜΕΑ στις παραλίες του Δήμου Ρόδου». Εξέταση των δυνατοτήτων επέκτασης του συστήματος seating για την αυτόνομη πρόσβαση της συγκεκριμένης κατηγορίας στην θάλασσα και σε άλλες παραλίες του προορισμού πέρα της παραλίας Έλλης, αύξηση του αριθμού των προσβάσιμων σε ΑμεΑ παραλίων με χρήση ειδικού διαδρόμου, αμφίβιων αμαξιδίων και κατάλληλων αποδυτηρίων- τουαλετών)	2.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Ρόδος	Αθλητικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	57	Αναβάθμιση υποδομών Τουρισμού Περιπέτειας	Αναβάθμιση υποδομών τουρισμού περιπέτειας και συγκεκριμένα: -Χάραξη νέων και συντήρηση των πεζοπορικών και ποδηλατικών μονοπατιών στον προορισμό «Ρόδος» -Εφαρμογή κοινού συστήματος σήμανσης πεζοπορικών και ποδηλατικών μονοπατιών -Εξέταση ανάδειξης ανεκμετάλλεωτων αναρριχητικών πεδίων (όπως π.χ. η Λίνδος με την αξιοποίηση του πεδίου Ψάλλος) -Πιστοποίηση ποιότητας αθλητικών εγκαταστάσεων και συλλόγων δραστηριοτήτων περιπέτειας που προσφέρουν υπηρεσίες σε ΑμεΑ -Πιστοποίηση ποιότητας και καταλληλότητας των αθλητικών υποδομών και εγκαταστάσεων	6.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Κως	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	2	Δημιουργία ενός βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου της Κω μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος)	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Κως	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	6	Αναβάθμιση λιμενικών υποδομών, βελτίωση ακτολογικής προσβασιμότητας & συνδεσιμότητας	Έργα αναβάθμισης λιμενικών υποδομών και συνδεσιμότητας, συγκεκριμένα: -Επέκταση και αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών για τον ελλιμενισμό των τουριστικών σκαφών αναψυχής στα λιμανάκια Καμαρίου, Καρδάμαινας και Μαστιχαρίου, τα οποία έχουν τουριστική ή/και αλιευτική χρήση -Εφαρμογή λύσεων ITS (έξυπνων συστημάτων μεταφοράς) σε λιμένες (τεχνολογίες «ευφυών» λιμένων) για διαχείριση της ζήτησης, βελτιστοποίηση λειτουργιών και διαδικασιών, αυτοματοποίηση και ψηφιοποίηση λιμενικών λειτουργιών) -Δημιουργία των αναγκαίων μικρής κλίμακας επενδύσεων που θα βελτίωσουν και θα διαμορφώσουν κατάλληλα το θαλάσσιο περιβάλλον (πχ. χωροθετήσεις ιστιοπλοΐας) -Ολοκλήρωση των έργων επισκευής/ανακατασκευής των λιμενικών υποδομών του νησιού από τις σοβαρές ζημιές που προκλήθηκαν από τον σεισμό του Ιουλίου 2017. Ειδικότερα, ολοκλήρωση του έργου ανακατασκευής των υποδομών ελλιμενισμού κρουαζιέρας και διαχείρισης επιβατών στο λιμάνι της Κω. Από το 2018 ο Δήμος Κω έχει εκπονήσει ένα σχέδιο πρωώθησης και ανάπτυξης της κρουαζιέρας με δικούς του πόρους με τη δημιουργία εγκαταστάσεων που μπορούν να εξυπηρετήσουν την κρουαζιέρα και τα ημερόπλοια από την Τουρκία. Ολοκλήρωση των έργων επισκευής και ενίσχυσης των κρηπιδωμάτων του κύριου λιμένα της Κω(έργα β' φάσης αποκατάστασης λιμένα Κω) καθώς και του έργου επισκευής και ενίσχυσης του εσωτερικού λιμένα «Μανδράκι» -Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, αεροδρόμια κτλ.) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.2.	Ενίσχυση θαλάσσιας συνδεσιμότητας / προσβασιμότητας των προορισμών: αναβάθμιση/επέκταση λιμενικών υποδομών, βελτίωση ακτολογικής προσβασιμότητας & συνδεσιμότητας, αναβάθμιση / επέκταση τουριστικών λιμένων και κατάλληλων υποδομών για τον ναυτικό τουρισμό (κρουαζιέρα και σκάφη αναψυχής)	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Κως	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	13	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας στις παραλίες του προορισμού και συγκεκριμένα: -Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση -Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα) -Ανάπτυξη/ Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑΜΕΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση (πχ σύστημα seatrac αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα). Το σύστημα seatrac απουσιάζει από την περιφερειακή ενότητα Κω, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η προσβασιμότητα για τα άτομα με κινητικά προβλήματα στις παραλίες -Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο -Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο -Χωροθέτηση ομπρελών / ξαπλωστρών με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις -αφήνοντας ελεύθερο χώρο για όσους δεν επιθυμούν να πληρώσουν- για την αποφυγή συνωστισμού που υποβαθμίζει την εμπειρία των επισκεπτών -Πιστοποίηση ποιότητας και καταλληλότητας των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών των οργανωμένων παραλιών	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Δωδεκάνησα	Κως	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	24	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας της Κω για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Κυκλάδες	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	1	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος των νησιών	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου των νησιών μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων, διαβάσεων και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε αναδυόμενους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) που ενισχύουν την οδική ασφάλεια, την ασφάλεια των πεζών και των ευάλωτων χρηστών	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Κυκλάδες	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	9	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	• Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Κυκλάδες» και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: – Συνεχής ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) – Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) – Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν – Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Κυκλάδες	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	13	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιότητας αναβάθμισης στις παραλίες του προορισμού και συγκεκριμένα: - Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση - Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (π.χ. υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκίαστρα) - Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο - Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση (π.χ. σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα) - το σύστημα seatrack υπάρχει σε κάποια νησιά των Κυκλάδων, όπως η Σέριφος, η Σύρος, η Αμοργός και το Άνω Κουφονήσι - Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο - Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων - Χωροθέτηση ομπρελών με βάση τις νομοθετικές ρυθμίσεις - αφήνοντας ελεύθερο χώρο για όσους δεν επιθυμούν να πληρώσουν- για την αποφυγή συνωστισμού που υποβαθμίζει την εμπειρία των επισκεπτών - Πιστοποίηση ποιότητας και καταλληλότητας των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών των οργανωμένων παραλιών	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Κυκλάδες	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	31	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών των Κυκλάδων για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	• Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.4.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Κυκλάδες	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	32	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας των νησιών των Κυκλάδων για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	• Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.4.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Κυκλάδες	Αθλητικός τουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	70	Αναβάθμιση υποδομών Τουρισμού Περιπέτειας	• Συντήρηση υφιστάμενων και χάραξη νέων πεζοπορικών, ποδηλατικών και ορειβατικών διαδρομών, βελτίωση σήμανσης μονοπατιών σε εκείνα τα οποία παρουσιάζουν ελλείψεις με εφαρμογή κοινού συστήματος σήμανσης. Για παράδειγμα, περιπατητικές διαδρομές εντοπίζονται σχεδόν στο σύνολο των νησιών των Κυκλάδων (Κέα, Άνδρος, Κύβνο, Αμοργός, Ξίφνο, Σέριφο, Φολέγανδρο, Τήνο, Πάρο, Ανάφη, Δονούσα, Κίμωλο) - Πιστοποίηση ποιότητας αθλητικών εγκαταστάσεων και συλλόγων δραστηριοτήτων περιπέτειας που προσφέρουν υπηρεσίες σε ΑμεΑ - Πιστοποίηση ποιότητας και καταλληλότητας των αθλητικών υποδομών και εγκαταστάσεων	6.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Σαντορίνη	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	2	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	•Αισθητική αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του τουριστικών πόλων του νησιού μέσω χωρικών αναπλάσεων, δημιουργίας / επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας, τοποθέτησης ραμπών προσβασης όπου απαιτείται με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, την αρχιτεκτονική και την ταυτότητα του προορισμού	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Σαντορίνη	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	7	Αναβάθμιση οδικού δικτύου & ασφάλεια	•Οδικές εργασίες για την αναβάθμιση του οδικού δικτύου και συγκεκριμένα: - Αναβάθμιση του οδικού δικτύου που συνδέει το αεροδρόμιο της Σαντορίνης με τα Φηρά και εξέταση δυνατοτήτων αναβάθμισης των συγκοινωνιακών υποδομών στην χερσαία ζώνη του λιμανιού του Αθηνιού - Τακτική συντήρηση οδοστρώματος, εφαρμογή ορθής σήμανσης και σωστού οδικού φωτισμού - Δημιουργία χώρων στάθμευσης στις παρυφές των οικισμών και κινητροδότηση για την χρήσης τους - Επέκταση πεζοδρομίων για την εξυπηρέτηση του συνεχώς αυξανόμενου πλήθους επισκεπτών -Καταγραφή των επικινδύνων σημείων του οδικού δικτύου και δημιουργία ραμπών μείωσης ταχύτητας, στηθαίων ασφαλείας, διαγραμμίσεις, ανακλαστήρων οδοστρώματος, ανάπτυξη ξεκάθαρων οδικών σημάτων κατεύθυνσης προς βασικές τοποθεσίες ενδιαφέροντος και αξιοθέατα επισκεπτών και δημιουργία αποκλειστικά για πεζούς σε Οία και Φηρά	1.1.2.	Βελτίωση / Αναβάθμιση / Ανάπτυξη οδικών υποδομών, του οδικού δικτύου, της οδικής ασφάλειας και της οδικής συνδεσιμότητας / προσβασιμότητας του προορισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Σαντορίνη	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	9	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν την εύκολη προσβασιμότητα για όλους στις παραλίες	•Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας στις παραλίες του προορισμού όπως: -Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση -Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή άτομα με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο -Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο -Σαφής χωροθέτηση των οργανωμένων θαλάσσιων δραστηριοτήτων ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση στη θάλασσα, η ασφάλεια των λουόμενων και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος -Εξέταση επέκτασης των υπαρχόντων υποδομών πρόσβασης σε ΑμεΑ μέσω seatrac σε περισσότερες παραλίες της Σαντορίνης (διαθέσιμα συστήματα seatrac σε παραλίες Καμαρίου και Περίσας) -Χωροθέτηση ομπρελών με βάση τις νομοθετικές ρυθμίσεις -αφήνοντας ελεύθερο χώρο για όσους δεν επιθυμούν να πληρώσουν- για την αποφυγή συνωστισμού που υποβαθμίζει την εμπειρία των επισκεπτών -Σχεδιασμός αύξηση δρομολογίων κατά την περίοδο αιχμής για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών και την αποφυγή συνωστισμού	2.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Σαντορίνη	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	22	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του νησιού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητας	•Δημιουργία θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων για ΑμεΑ πλησίον των οικισμών και σε παραλίες για διευκόλυνση της πρόσβασης σε αυτούς και τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης εντός αυτών	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Σαντορίνη	Οριζόντιο	Αναβάθμιση & πρωώθηση τουριστικού προϊόντος	28	Βελτίωση της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	Δράσεις βελτίωσης της ταξιδιωτικής εμπειρίας και συγκεκριμένα: -Αναβάθμιση υποδομών πληροφόρησης, αναμονής και υγιεινής σε χώρους υποδοχής κοινού, καθώς και σε συγκοινωνιακούς κόμβους των νησιών -Συγκοινωνιακή και κυκλοφοριακή μελέτη που να ανταποκρίνεται στις αυξημένες ανάγκες Φηρών και Οίας και θα αποσκοπεί στην κυκλοφοριακή ελάφρυνση των δύο τουριστικών πόλων της Σαντορίνης και στην απαλλαγή του κέντρου τους από οχήματα -Εφαρμογές διαχείρισης κοινού σε τουριστικούς χώρους, ιδίως στην Οία, κατά τους μήνες αιχμής για την αποφυγή καταστάσεων συνωστισμού, ειδοποιήσεις σε πραγματικό χρόνο και προβλέψεις ροής επισκεπτών, χρήση χρονοθυρίδων για οργανωμένα γκρουπ -Διαχείριση ποιότητας δημόσιων χώρων (ιδιαίτερα σε θέματα καθαριότητας) -Παροχή απλού χάρτη /οδηγού στις πύλες εισόδου του προορισμού που θα περιλαμβάνει πληροφορίες για την ύπαρξη διαθέσιμης ψηφιακής εφαρμογής σε κινητές συσκευές και η οποία θα αφορά πλήθος χρήσιμων πληροφοριών και εφαρμογών για τον προορισμό -Δημιουργία περαιτέρω υποδομών σε δημόσιους χώρους για ΑμεΑ (θέσεις πάρκινγκ σε καίρια σημεία, τουαλέτες για ΑμεΑ, ράμπες αναπήρων)	1.2.3.	Πρωώθηση αρχών/πρακτικών βιώσιμης διαχείρισης των τουριστικών ροών, στήριξης της φέρουσας ικανότητας των προορισμών και βελτίωσης της ταξιδιωτικής εμπειρίας των επισκεπτών	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Μύκονος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	7	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας στις παραλίες του προορισμού και συγκεκριμένα: -Βελτίωση της προσβασιμότητας πεζών στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης από το δημόσιο δρόμο και κατάλληλη σήμανση -Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο -Σαφής χωροθέτηση των οργανωμένων θαλάσσιων δραστηριοτήτων, ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση στη θάλασσα, η ασφάλεια των λουόμενων και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος -Αναβάθμιση υποδομών πληροφόρησης, αναμονής και υγιεινής σε χώρους υποδοχής κοινού καθώς και σε συγκοινωνιακούς κόμβους του προορισμού -Χωροθέτηση ομπρελών / ξαπλωστρών με βάση τις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις -αφήνοντας ελεύθερο χώρο για όσους δεν επιθυμούν να πληρώσουν- για την αποφυγή συνωστισμού που υποβαθμίζει την εμπειρία των επισκεπτών -Σαφής χωροθέτηση των οργανωμένων θαλάσσιων δραστηριοτήτων, ώστε να εξασφαλίζεται η πρόσβαση στη θάλασσα, η ασφάλεια των λουόμενων και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος --Χώροι στάθμευσης που να ανταποκρίνονται στη ζήτηση και πρόβλεψη για δεσμευμένους χώρους για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο, χώροι υγιεινής για ΑμεΑ στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε παράκτιες περιοχές -Ανάπτυξη / βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με περιορισμένη κινητικότητα ή άτομα με περιορισμένη όραση (π.χ. σύστημα seatrack αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα όπως είχαν εγκατασταθεί στις παραλίες Καλαφάτης και Καμινάκι)	2.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών προσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Μύκονος	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	14	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του νησιού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, αεροδρόμια κτλ.) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	1.1.4.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Μύκονος	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	29	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του νησιού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	•Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.4.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Μύκονος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	32	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	•Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου του νησιού μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας, τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και στην διατήρηση της αρχιτεκτονικής και της ταυτότητας του προορισμού (αφορά αστική ανάπλαση στην Άνω Μέρα)	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Νοτίου Αιγαίου/Κυκλάδες	Μύκονος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	48	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	Δράσεις ενίσχυσης βιωσιμότητας και αειφορίας προορισμού και συγκεκριμένα: -Βελτίωση στον τομέα της καθαριότητας και διαχείρισης απορριμμάτων, με την επιτάχυνση των διαδικασιών για τα έργα επέκτασης στον ΧΥΤΑ Μυκόνου, την κατασκευή ΜΕΒΑ και την κατασκευή Κεντρικού Πράσινου Σημείου και πρωώθηση βιώσιμης διαχείρισης σκουπιδιών μέσω πολιτικής μηδενικών αποβλήτων, με μεθόδους κομποστοποίησης και ανακύκλωσης. Βελτίωση του συστήματος ανακύκλωσης με την τοποθέτηση περισσότερων μπλε κάδων, τη διαλογή ηλεκτρικών συσκευών και λαδιών, μπαταριών και ελαστικών με ταυτόχρονη ευαισθητοποίηση των κατοίκων, των επισκεπτών και των τοπικών επιχειρήσεων -Έλεγχος στα τμήματα των κοινόχρηστων χώρων που παραχωρούνται προς χρήση, ώστε να μην διαταράσσεται η αρχιτεκτονική του νησιού, η απρόσκοπτη και ασφαλής διέλευση των πεζών και ειδικότερα των ΑμεΑ, ενώ οποιαδήποτε παρέμβαση να διασφαλίζεται ότι θα πραγματοποιείται με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον -Μελέτη και κατασκευή χώρων (ελεγχόμενης) στάθμευσης στη Χώρα και σε δημοφιλείς προορισμούς, καθώς και καθορισμός ζωνών όπου απαγορεύεται η χρήση αυτοκινήτου	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Πελοποννήσου	ΒΑ Πελοπόννησος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος του προορισμού	Ολοκλήρωση των έργων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στα αστικά κέντρα του προορισμού (π.χ. της πόλης του Ναυπλίου) με τη δημιουργία δρόμων ήπιας κυκλοφορίας, δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων που θα επιτρέπει στον κάτοικο και τον επισκέπτη να κινείται στον αστικό ιστό της πόλης χωρίς εμπόδια, Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α., Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα, Εφαρμογή έργων για την εννοποίηση παλαιάς και νέας πόλης του Ναυπλίου με στόχο να επιτευχθεί η παράλληλη λειτουργικότητα και η ενιαία ανάπτυξη, Αποκατάσταση και διαπλάτυνση, όπου είναι εφικτό, των πεζοδρομίων στα αστικά κέντρα ώστε να βελτιωθεί η πεζή μετακίνηση, Αναβάθμιση των οικισμών που περιλαμβάνονται στον προορισμό (αστική ανάπλαση, αναπαλαίωση και χρήση κτιριακού αποθέματος κτλ.) ώστε να λειτουργήσουν συνεκτικά με τα εδραιωμένα και αναδυόμενα τουριστικά προϊόντα του προορισμού, Σχέδιο δράσης για την ανάδειξη και αναβάθμιση του περιοχής «Ψαρομαχαλά», άνω του ιστορικού κέντρου του Ναυπλίου, με άξονες την αποκατάσταση των κτιρίων που υποβαθμίζονται λόγω φυσικής γήρανσης ή ανθρώπινης παρέμβασης, την υπογειοποίηση καλωδίων, την αναβάθμιση και την επέκταση της δυνατότητας χρήσης του υπαίθριου χώρου και την αποτροπή της απομάκρυνσης της μόνιμης κατοικίας και πλήρους μετατροπής των κτιρίων σε τουριστικά καταλύματα	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Πελοποννήσου	ΒΑ Πελοπόννησος	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	13	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασης στις περιοχές οικοτουριστικού ενδιαφέροντος	Δράσεις ανάπτυξης και βελτίωσης μονοπατιών/διαδρομών, όπως: Σαφής διαχωρισμός των πεζοπορικών και ποδηλατικών διαδρομών με αυτές που αφορούν λουτές εναλλακτικές δραστηριότητες όπως π.χ. οι διαδρομές για μηχανές βουνού και τετρακίνητα αυτοκίνητα, Κατάλληλη σήμανση σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα (επεξήγησης, ενημέρωσης και κατεύθυνσης) με συχνή ανανέωση όπου κρίνεται απαραίτητο καθώς και συχνός καθαρισμός των μονοπατιών και ανακατασκευή λόγω φυσικών καταστροφών ή διαβρώσεων, Ενιαία καταγραφή και σύνδεση των μονοπατιών - διαδρομών, ώστε να δημιουργηθεί περιπατητική διαδρομή που θα διέρχεται από τα από τους από σημεία πολιτιστικού και οικοτουριστικού ενδιαφέροντος που το ανάγλυφο επιτρέπει τη σύνδεση τους όπως η γραμμή Μυκήνες – Τύρινθα – Νεμέα – Στυμφαλία - Φενεός, Δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ, Δημιουργία ευρωπαϊκών μονοπατιών μεγάλων διαδρομών ως συνέχεια των καταγεγραμμένων μονοπατιών ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν για να προωθήσουν τον προορισμό σε διεθνείς εκθέσεις, Πιστοποίηση μονοπατιών σύμφωνα με διεθνή πρότυπα	6.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Πελοποννήσου	ΒΑ Πελοπόννησος	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	21	Ενίσχυση και πρωώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Αξιοποίηση και εμπλουτισμός της διαδικτυακής πύλης «mythicalpeloponnese», που λειτουργεί για το σύνολο της Περιφέρειας, όπου θα προβάλλεται η Βορειοανατολική Πελοπόννησος αναδεικνύοντας τα ιδιαίτερα τουριστικά προϊόντα που διαθέτει και με βάση τα οποία μπορεί να χαρακτηριστεί ως αυτόνομος και διακριτός προορισμός και και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: - Συνεχής ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) - Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) - Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν - Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Πελοποννήσου	BA Πελοπόννησος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	28	Βελτίωση προσβασιμότητας σε προορισμούς Sun & Beach	Δράσεις βελτίωσης συνδεσιμότητας του παράκτιου μετώπου του προορισμού, όπως: Βελτίωση της επαρχιακού δικτύου που οδηγεί σε παραθαλάσσιους οικισμούς και στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Πελοποννήσου, όπως η ευρύτερη περιοχή του Πόρτο Χέλι (Χηνίτσα, Άγιος Αιμιλιανός) και η Ερμιόνη, Βελτίωση της οδικής πρόσβασης από το Ναύπλιο στο παράκτιο μέτωπο που εκτείνεται από το Τολό και την Ασίνη μέχρι την Κάντια και τα Ίρια, Βελτίωση του οδικού δικτύου που οδηγεί σε δημοφιλείς παραλίες του προορισμού και σαφώς χωροθετημένοι χώροι παρκαρίσματος με εξορθολογισμό των τιμών στάθμευσης και δεσμευμένου χώρου για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο, Προβολή και ανάδειξη του αναβαθμισμένου λιμένα του Ναυπλίου καθώς μπορεί να αξιοποιηθεί ως κόμβος πρόσβασης στην περιοχή που παρουσιάζει έντονο τουριστικό ενδιαφέρον ενώ επιτρέπει συμπληρωματικές λειτουργίες στο Sun & Beach τουρισμό όπως το yachting, Υλοποίηση του έργου ανάπλασης της χερσαίας ζώνης του παραλιακού μετώπου του Λουτρακίου εξασφαλίζοντας την πρόσβαση και την απρόσκοπτη κινητικότητα, Έλεγχος για αύξηση δρομολογίων των ΜΜΜ κατά την περίοδο αιχμής για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών και την αποφυγή συνωστισμού, Βελτίωση οδικής ασφάλειας στους άξονες που οδηγούν σε παραλίες με ήπιες παρεμβάσεις χωρίς να διαταράσσεται το φυσικό περιβάλλον	2.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Πελοποννήσου	BA Πελοπόννησος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	32	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιοτικής αναβάθμισης στην παραλία, όπως: Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκίαστρα), Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων, Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο, Υποστήριξη των τοπικών αρχών στην υλοποίηση επενδύσεων σε τουριστικές υποδομές κατά μήκος των ακτών του προορισμού, Ανάπτυξη υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ σε περισσότερες παραλίες του προορισμού (όπως η εγκατάσταση συστημάτων seatrac για την αυτόνομη πρόσβαση της συγκεκριμένης κατηγορίας στην θάλασσα, εξέταση για την αύξηση του αριθμού των προσβάσιμων σε ΑμεΑ παραλιών με χρήση ειδικού διαδρόμου, αμφίβιων αμαξιδίων και κατάλληλων αποδυτηρίων- τουαλετών)	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Πελοποννήσου	Νότια Πελοπόννησος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος του προορισμού	Δράσεις αστικής αναβάθμισης, όπως: Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας των αστικών κέντρων και των τουριστικών πόλων του προορισμού μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλεμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε αναδυόμενους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος), Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.4.1.	Προώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Πελοποννήσου	Νότια Πελοπόννησος	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	14	Αναβάθμιση βασικών υποδομών πρόσβασης στις περιοχές οικιστικού ενδιαφέροντος	Δράσεις ανάπτυξης και βελτίωσης μονοπατιών/διαδρομών, όπως: Επέκταση της καταγραφής και της σύνδεσης των μονοπατιών – διαδρομών, Κατάλληλη σήμανση σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα (επεξήγησης, ενημέρωσης και κατεύθυνσης) με συχνή ανανέωση όπου κρίνεται απαραίτητο καθώς και συχνός καθαρισμός των μονοπατιών και ανακατασκευή λόγω φυσικών καταστροφών ή διαβρώσεων, Ανάπτυξη ποδηλατικών διαδρομών όπου η γεωμορφολογία το επιτρέπει, Πιστοποίηση μονοπατιών σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, Δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ	7.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Πελοποννήσου	Νότια Πελοπόννησος	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	19	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Νότια Πελοπόννησος» με ενσωμάτωση και εκμετάλλευση του υπάρχοντος ποιοτικού υλικού του ιστοτόπου «mythical Peloponnese» και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: - Συνεχή ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) - Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) - Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν - Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Πελοποννήσου	Νότια Πελοπόννησος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	30	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Δράσεις βελτίωσης προσβασιμότητας και ποιοτικής αναβάθμισης στην παραλία, όπως: Βελτίωση προσβασιμότητας πεζών από το δημόσιο δρόμο στην είσοδο της περιοχής κολύμβησης και κατάλληλη σήμανση, Βελτίωση και ανάπτυξη κατάλληλων υποστηρικτικών δομών ιδιαίτερα σε παραλίες υψηλής επισκεψιμότητας (πχ υπηρεσίες ναυαγοσώστη, πρώτες βοήθειες, τουαλέτες, ντουζιέρες, σκιάστρα), Δίκτυο διαδρομών πεζοπορίας στην παραλία, χωρίς εμπόδια, το οποίο περιλαμβάνει πεζοδρόμους/σταθερό και συνεχές μονοπάτι από ξύλο στην άμμο, Έλεγχος για αύξηση δρομολογίων των ΜΜΜ κατά την περίοδο αιχμής για την καλύτερη εξυπηρέτηση των επιβατών και την αποφυγή συνωστισμού, Τοποθέτηση απαραίτητων σημάνσεων κατά μήκος της ακτογραμμής για την ασφάλεια των λουόμενων, Συνέχιση και ενίσχυση των ήδη σημαντικών ενεργειών για υποδομές προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ και σε περισσότερες παραλίες του προορισμού (είτε με επέκταση συστημάτων seatrac σε περισσότερες παραλίες καθώς τα προηγούμενα έτη υπήρχαν ήδη εγκαταστάσεις στην Παραλία Ακρογιάλι της Δυτικής Μάνης, Εκκλησίας Ανάστασης της Καλαμάτας και Φιλοξένιας Καλαμάτας) είτε παροχή πρόσβασης με χρήση πλωτών αμαξιδίων κ.α.)	2.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Πελοποννήσου	Νότια Πελοπόννησος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	38	Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και της εναλλακτικής αστικής κινητικότητας στους τουριστικούς πόλους του προορισμού	Δράσεις ενίσχυσης της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, όπως: Ενίσχυση της υλοποίησης του Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας σε σημαντικά αστικά κέντρα και τουριστικούς πόλους του προορισμού (π.χ. Δήμο Καλαμάτας) και προώθηση αντίστοιχων δράσεων, Ενίσχυση της οδικής ασφάλειας, της ασφάλειας των πεζών και των ευάλωτων χρηστών με παρεμβάσεις στο οδόστρωμα και τις διαβάσεις, Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα, Εκσυγχρονισμός των αστικών συγκοινωνιών των αστικών κέντρων που περιλαμβάνονται στον προορισμό. Εγκατάσταση λογισμικού για τον ορθό σχεδιασμό των δρομολογίων, σχετικά με την επιβατική κίνηση και την ανταπόκριση των οχημάτων στις ώρες αιχμής (π.χ. επαναλειτουργία και βελτίωση των υπηρεσιών της ιστοσελίδας itransport.kalamata.gr για την πόλη της Καλαμάτας κοκ), Μετατροπή δημοτικού στόλου οχημάτων σε ηλεκτροκινούμενο / αντικατάσταση δημόσιων λεωφορείων με ηλεκτρικά οχήματα (ιδιαίτερο ενδιαφέρον συγκεντρώνει η περίπτωση ευέλικτων και περιβαλλοντικά φιλικών mini buses) και ανάπτυξη συστημάτων παρακολούθησης/διαχείρισης του στόλου οχημάτων σε Δήμους που αποτελούν τουριστικούς πόλους, Σχέδιο δράσης για την αύξηση της χρήσης ποδηλάτου για μετακίνηση εντός των αστικών ιστών και τη χάραξη νέων ποδηλατοδρόμων, κατά τα πρότυπα της πόλης της Καλαμάτας. Μελέτη για τη χάραξη ποδηλατοδρόμων παράλληλα με το τοπικό επαρχιακό οδικό δίκτυο που συνδέει κοντινούς προορισμούς	1.4.3.	Αναβάθμιση / ανάπτυξη νέων κόμβων πολυτροπικής μετακίνησης, μέσω των δικτύων ΜΜΜ και ενίσχυση βιώσιμων μεταφορών και αστικής κινητικότητας	Δ	x
Πελοποννήσου	Νότια Πελοπόννησος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	43	Βελτίωση προσβασιμότητας σε προορισμούς Sun & Beach της Νότιας Πελοποννήσου	Δράσεις βελτίωσης συνδεσιμότητας του παράκτιου μετώπου του προορισμού, όπως: Εργασίες βελτίωσης / συντήρησης του ενδοπεριφερειακού οδικού δικτύου που οδηγεί σε παράκτιες περιοχές (Μονεμβασιά όπως το προς υλοποίηση έργο συντήρησης και σήμανσης της επαρχιακής οδού 86, Κροκέες – Μόλαοι- Μονεμβασιά και το προγραμματιζόμενο έργο συντήρησης του οδικού δικτύου του Δήμου Μονεμβασιάς, Ελαφόνησος όπου πρόσφατα ολοκληρώθηκαν εργασίες ασφαλτόστρωσης του οδικού δικτύου, Γύθειο), Βελτίωση του οδικού δικτύου που οδηγεί σε δημοφιλείς (π.χ. Βοϊδοκοιλιά, Φονέας) αλλά και πιο απομονωμένες παραλίες (π.χ. Αμμούδι) του προορισμού, σαφώς χωροθετημένοι χώροι παρκαρίσματος με δεσμευμένους χώρους για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο	2.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Πελοποννήσου	Νότια Πελοπόννησος	Αθλητικός τουρισμός	Αναβάθμιση & προώθηση τουριστικού προϊόντος	56	Αναβάθμιση αθλητικών εγκαταστάσεων	Δράσεις αναβάθμισης υποδομών αθλητικού τουρισμού, όπως: Υλοποίηση έργων αναβάθμισης του Δημοτικού Σταδίου Μεσσήνης (ηλεκτροφωτισμός, αναβάθμιση τάπητα για αγωνίσματα στίβου, τοποθέτηση καθισμάτων), Εξέταση αναβάθμισης αθλητικών εγκαταστάσεων της Μπούκας (Μεσσήνη) και διαμόρφωση χώρων υποδοχής για αθλήματα όπως beach volley – beach handball, , Πιστοποίηση ποιότητας αθλητικών εγκαταστάσεων και συλλόγων δραστηριοτήτων περιπέτειας που προσφέρουν υπηρεσίες σε ΑμεΑ	8.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Στερεάς Ελλάδας	Δελφοί, Παρνασσός & Ανατολική Στερεά Ελλάδα	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	8	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος του προορισμού	Δράσεις για την αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας των αστικών κέντρων που περιλαμβάνονται στον προορισμό μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε αναδυόμενους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος). Τοποθέτηση διακριτικών ταμπελών/ δίγλωσσων πινακίδων σε κομβικά σημεία των οικισμών του προορισμού που θα καθοδηγούν τους επισκέπτες προς το λιμάνι, τα λεωφορεία, πολιτιστικούς χώρους κ.α. ώστε ο επισκέπτης να αισθάνεται ασφάλεια στον προορισμό.Πρωώθηση διευρυμένου ωραρίου στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία	1.4.1.	Πρωώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Στερεάς Ελλάδας	Δελφοί, Παρνασσός & Ανατολική Στερεά Ελλάδα	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασηματισμός	9	Ενίσχυση και προώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Central Greece» και πλήρης διασύνδεσή της με τις τουριστικές πύλες που θα δημιουργηθούν για κάθε κύριο και συμπληρωματικό προϊόν με σκοπό την γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (π.χ. τύπος τουριστικού προϊόντος, εύρος τιμών κ.α.) και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη - ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: –Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) –Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.)	1.3.1.	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Στερεάς Ελλάδας	Δελφοί, Παρνασσός & Ανατολική Στερεά Ελλάδα	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	16	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση υποδομών μεταφορών (λιμάνια, συγκοινωνιακές πύλες) για εξασφάλιση προσβασιμότητας και πλήρους προσπελασιμότητας από άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα. Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α.	1.1.5.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Στερεάς Ελλάδας	Δελφοί, Παρνασσός & Ανατολική Στερεά Ελλάδα	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	37	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασης στις περιοχές οικοτουριστικού ενδιαφέροντος	Δράσεις διαφοροποίησης του οικοτουριστικού προϊόντος όπως αναβάθμιση των υποδομών του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας της Οίτης, δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ, λεγχόμενες περιοχές για κάμπινγκ και διεξαγωγής φεστιβάλ, ανάπτυξη υποδομών ορειβατικού σκι	5.1.1.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Στερεάς Ελλάδα	Εύβοια & Σκύρος	Οριζόντιο	Προστασία περιβάλλοντος & αειφορία	3	Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού προορισμού	Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του προορισμού μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλειμμένων ιστορικών κτιρίων (ανιχνεύονται πολλά εγκαταλελειμμένα κτίρια τόσο στη Χαλκίδα όσο και ευρύτερα στον προορισμό), ανάπτυξης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος) Βελτίωση της αστικής κινητικότητας των πολιτών και επισκεπτών, ιδίως στο κέντρο των τουριστικών πόλων (όπως η Χαλκίδα) δίνοντας προτεραιότητα στις ήπιες μορφές μετακίνησης, στη μείωση της χρήσης του επιβατικού αυτοκινήτου, στην αύξηση των κοινόχρηστων ελεύθερων χώρων που διατίθενται για πεζούς και ποδηλάτες Προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας με εγκατάσταση τεχνολογίας LED σε δημόσιο φωτισμό, έξυπνους μετρητές, προγράμματα εξοικονόμησης νερού κ.α.φαρμολογία καινοτόμων τεχνολογικών λύσεων που σχετίζονται με την ανάπτυξη έξυπνων προορισμών, όπως ενδεικτικά αναφέρονται: Βελτίωση των υποδομών του οδικού δικτύου (π.χ. νέοι φωτεινοί σηματοδότες χαμηλής τάσης led, σύγχρονο ηλεκτροφωτισμό με φωτιστικά σώματα LED, νέες πινακίδες πληροφόρησης των οδηγών τεχνολογίας Full Matrix, ευδιάκριτες διαγραμμίσεις, καλύτερη ποιότητα ασφαλτοσύνη, έξυπνα φανάρια, έξυπνες διαβάσεις) καθώς και άλλων βασικών υποδομών πόρων (ύδρευσης), περιβάλλοντος (στερεά και υγρά λύματα), ενέργειας και επιδράσεων κλιματικής αλλαγής μέσω έξυπνων εφαρμογών Πρώθηση ευρυζωνικότητας 5G και παροχή δωρεάν Wi-Fi σε σημεία με αυξημένο τουριστικό ενδιαφέρον με στόχο την βελτίωση της τουριστικής εμπειρίας (ιδιαίτερα σε πολιτιστικούς χώρους) Application για κινητά και tablets, που θα λειτουργεί ως Guide Map, με όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τον επισκέπτη	1.4.1	Πρώθηση Αστικών Αναπλάσεων και Δημιουργία ενός ελκυστικού, βιώσιμου και αειφορικού αστικού περιβάλλοντος	Δ	x
Στερεάς Ελλάδα	Εύβοια & Σκύρος	Οριζόντιο	Ψηφιακή αναβάθμιση & μετασχηματισμός	11	Ενίσχυση και πρώθηση ψηφιακής προβολής και διαχείρισης του προορισμού για επισκέπτες και επιχειρήσεις	Δημιουργία ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για τον προορισμό «Εύβοια και Σκύρος» με σκοπό τη γρήγορη και εύκολη ολοκληρωμένη παροχή και αναζήτηση πληροφόρησης στον επισκέπτη για όλες τις προσφερόμενες εμπειρίες, δραστηριότητες, παροχές και τις υπάρχουσες επιχειρήσεις και εμφάνιση των αποτελεσμάτων σε μορφή λίστας και διαδραστικού χάρτη-ενδεικτικά, θα συγκεντρώνει πληροφορίες όπως: Συνεχή ενημέρωση με δεδομένα πραγματικού χρόνου για την πανδημική νόσο COVID-19 και με συνδεδεμένα με αυτή και τον τομέα του τουρισμού πληροφορίες (καθεστώς ανά χώρα προέλευσης του επισκέπτη, νοσοκομεία αναφοράς, υγειονομικές υπηρεσίες, άλλες χρήσιμες τουριστικές πληροφορίες πρώτης ανάγκης) Δεδομένα για την παροχή πληροφοριών τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. δρομολόγια ακτοπλοϊκών, αεροπορικών και οδικών μεταφορών, ωράριο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, εκδηλώσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, δραστηριότητες φιλικές προς την οικογένεια και τα παιδιά κ.α.) Ευρετηριασμένο ψηφιακό περιεχόμενο ανά τουριστικό προϊόν Άλλα γεωχωρικά δεδομένα τουριστικού ενδιαφέροντος (π.χ. χάρτες με σημεία ενδιαφέροντος και πληροφορίες προσβασιμότητας για ΑμεΑ και άτομα μειωμένης κινητικότητας, αποστάσεις ταξιδιών, προγνώσεις καιρού και διαθέσιμες επιλογές δραστηριοτήτων για τους τουρίστες κτλ.	1.3.1	Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών και Ανάδειξη Έξυπνων Προορισμών	Δ	x
Στερεάς Ελλάδα	Εύβοια & Σκύρος	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	38	Ενίσχυση του προφίλ/επιπέδου φιλικότητας του νησιού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητας	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α	1.1.5	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x
Στερεάς Ελλάδα	Εύβοια & Σκύρος	Ήλιος & Θάλασσα	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	39	Διαμόρφωση υποδομών που εξασφαλίζουν εύκολη προσβασιμότητα και ασφάλεια στις παραλίες	Ανάπτυξη/ Βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας και παροχών σε ΑμεΑ, άτομα με κινητική αναπηρία και περιορισμένη κινητικότητα, ή άτομα με περιορισμένη όραση (πχ σύστημα seatrac αυτόνομης εισόδου και εξόδου από τη θάλασσα). Το σύστημα seatrac βρίσκεται σε δημοφιλείς παραλίες τη Εύβοιας, απουσιάζει όμως πλήρως από τη Σκύρο, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται η προσβασιμότητα για τα άτομα με κινητικά προβλήματα στις παραλίες της. Χώρος στάθμευσης και δεσμευμένοι χώροι για οχήματα για ΑμεΑ ή με περιορισμένη κινητικότητα, όσο το δυνατόν πιο κοντά στην είσοδο	2.1.2	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x

Περιφέρεια	Προορισμός	Προϊόν	Άξονας	Ranking στον Προορισμό	Στρατηγικές Κατευθύνσεις	Στρατηγικές Δράσεις	Α/Α Δράσης στον Προορισμό	Νέες Γενικές Κατηγορίες Στρατηγικής Κατευθύνσεων	Δ / ΚΕ / ΣΔΙΤ	Στήλη ΑμεΑ
Στερεάς Ελλάδα	Ευρυτανία	Αγροτουρισμός	Αναβάθμιση & προώθηση τουριστικού προϊόντος	2	Σχεδιασμός και ανάπτυξη ολοκληρωμένου, συνεκτικού και στοχευμένου προγράμματος τουριστικής προβολής και προώθησης	Αναβάθμιση των οικισμών που περιλαμβάνονται στον προορισμό (αστική ανάπλαση, αναπαλαίωση και χρήση κτιριακού αποθέματος κτλ.) ώστε να λειτουργήσουν συνεκτικά με τα εδραιωμένα και αναδυόμενα τουριστικά προϊόντα του προορισμού. Αναβάθμιση και αύξηση ελκυστικότητας του αστικού κέντρου και των παραδοσιακών οικισμών του προορισμού μέσω χωρικών και οικιστικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρομίων, ανακαίνισης εγκαταλεημένων ιστορικών κτιρίων, συντήρησης και ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυσης της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας πεζών και ευάλωτων χρηστών μέσω της τοποθέτησης ραμπών όπου απαιτείται (εστιασμένες παρεμβάσεις σε αναδυόμενους πόλους τουριστικού ενδιαφέροντος). Σχέδιο δράσης για την αύξηση της χρήσης ποδηλάτου και τη χάραξη νέων ποδηλατοδρόμων. Μελέτη και κατασκευή/οργάνωση υπαίθριων χώρων στάθμευσης σε σημεία υψηλής τουριστικής κίνησης. Επιτάχυνση διαδικασιών για την προώθηση του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού το οποίο λαμβάνει υπόψη την φέρουσα ικανότητα των προορισμών καθώς και των δασικών χαρτών	1.2.1.	Αναβάθμιση και εμπλουτισμός τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών και ενίσχυση προώθησης και προβολής τους	Δ	x
Στερεάς Ελλάδα	Ευρυτανία	Οικοτουρισμός	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	28	Αναβάθμιση υποδομών των δραστηριοτήτων που προσφέρονται στις περιοχές οικοτουρισμού	Δημιουργία ειδικών μονοπατιών πεζοπορίας για την περιήγηση ΑμεΑ	3.1.2.	Αναβάθμιση βασικών υποδομών και υποδομών πρόσβασιμότητας θεματικών μορφών τουρισμού	Δ	x
Στερεάς Ελλάδα	Ευρυτανία	Οριζόντιο	Βελτίωση & ανάπτυξη υποδομών	34	Ενίσχυση του προφίλ / επιπέδου φιλικότητας του προορισμού για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα	Βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης του αστικού περιβάλλοντος για άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα με ράμπες, διαδρομές με κατάλληλη πλακόστρωση για τυφλούς, συστήματα σήμανσης, πληροφόρησης και διέλευσης πεζών, απελευθέρωση πεζοδρομίων από κάθε είδους εμπόδια για ανεμπόδιστη αστική κινητικότητα κ.α. Υποδομές πλήρους και απρόσκοπτης πρόσβασης για ΑμεΑ πρόσθετα του αστικού χώρου σε σημεία και υποδομές πολιτιστικού, οικοτουριστικού, αγροτουριστικού ενδιαφέροντος	1.1.3.	Βελτίωση Προσβασιμότητας και επιπέδου Φιλικότητας του προορισμού σε ευάλωτες και μη ομάδες	Δ	x

Στοιχεία επικοινωνίας

GBR Consulting

Σέκερη 4

106 74 Αθήνα

Tel: +30 210 360 5002

Web: www.gbrconsulting.gr

Email: gbr@gbrconsulting.gr

gbr
consulting